

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вистережене. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

З новим роком.

(О.) Сим числом розпочинаємо п'ятнадцятий рік нашого видавництва. Коли ми перед п'ятнадцятьма роками почали видавати „Буковину“ серед найгірших політичних обставин, взяли ся ми за це трудне діло з вірою в блищу будучність руського народу і в тім переконанні, що щира позитивна праця мусить дати добрі плоди. І справді, ся віра і се переконання не завели нас. Зерно кинене перед 15 роками проросло, зійшло й видавало щороку неабиякий плід ба, з кожним новим роком були живіше все більші, все красиві, нагороджаючи стороною наш мозольний труд над розбудженням і освідченням буковинської Русини, що й сама чим раз то інтензивніше бере ся до праці над поліпшенням своєї моральної і матеріальної долі.

Хоч ще багато прав, що належать ся Русинам по Божому й царському закону, виконують за нас чужі люди, то проте нема вже ніякої майже ні одної інституції, де би Русини не мали голосу. Правда, сей наш голос понамо того, що ми становимо релятивну більшість краю, ще не здобув собі привабливу силу й вагу, однак він відзивається вже тепер досить сильно, звернувши на себе увагу рішучих сфер, здобув собі повагу і значіння. Безповоротно минули вже часи, коли радженню всюдн над нами без нас, і Бог допоможе, що при дальшій ревній праці стануть Русини силою, що виборі для руського народу пов-

не право, котре ему нині ті, що его загарили, по добрі віддати не хочуть. Викресати ту силу, що дрімає у несвідомій своїй правмаші нашого люду, силу, що становить усюди право, бо чия сила, того й правда, се було та буде й на далі нашим головним завданням. Силою моральною й матеріальною вивільдити наш наріз з неволі залежності від ворожих ему впливів, а скупивши відтак ту силу у одну свідому своєї цілі волю, здобудемо нею правду, наше право до своєрідного життя, до добра і щастя, станемо панами у своїй хаті, а в ній буде своя правда і сила і воля.

Отсе ціль наших дотеперішніх п'ятнадцятилітніх неусипних трудів, отсе мета, до котрої ми зі всіх сил і на будуче стремити хочемо. Але сама тільки сила не вистає, бо ми тільки голос, що зове і кличе, радить, нагадує та остерігає. Се слово наше треба перетворити в діло, аж тоді вийде успіх, піде народна справа вперед.

Чи наше слово, наша рада добрі, про се найсвідчать успіхи діла, що вийшли із нашого почину. Вичисляти їх тут злишно; бо наші читачі знають надто добре, що були, що мали і що значили Русини перед 15 роками, нїм стала виходити „Буковина“. Знають се й наші противники тай вороги, котрим наша газета найгіршою солю в очі.

Чи має „Буковина“ виходити й далі, се питання для кожного щиро-го Русина не є питанням, бо від давна справа так ясна, як сонце. І ми, що поносимо із сим видавництвом найбільший тягар, не на-

думуємось і хвилинку про рішене сего питання, а тільки над як найліпшим виконанням есї трудної задачі, від котрої зависить головне умінний розвій руської справи на Буковині. А роздумуючи над способом як найліпшого сповнювання сего обов'язку, який перед 15 літами вложили на себе, відчували ми найбільше недостатки, які втворювали в газеті зміни редакторів, що зайшли останніми часами. Сї недостатки направити буде нашим ревним старанням, хоч труднощі дуже великі. А то бо є справді у нас вже відповідних сил чимало, та ще мало у них охоти посвятити ся есї невдячній а мозольній праці, через що вся робота, а еї нині гук по всіх усядах, звалилась на кілька невтомих одиниць, що при найліпшій волі не в силі нести весь величезний тягар. Та не додаючи нинішнього виходу і відчуваючи конечність народної праці до загибуні, будемо старатись що мога, аби „Буковина“ в новім році задовольняла всіх своїх Ви. передплатників, надіючись, що й вони спиратимуть наше видавництво морально і матеріально.

„Буковина“ виходити ме в 1900 році так як в минувшій і під тим самим усьвітями. Полекні, які мало принести знесення газетарського штемпля, майже нема, бо натомість наступило значне підвищення плати для друкарських складачів і ціни паперу. Мимо того рішились ми подавати всім, що пришлють цілу передплату 20 корон з гори, квартальний додаток, себ то чотири цінні книжки белетристичного і наукового змісту на рік. Хто рефлексує на сю премію, зволить наді-

слати передплату найдалше до 5. н. ст. лютого с. р., щоби можна означити наклад додатку, котрий будемо висилати з кінцем кожного кварталу.

Редакція „Буковини“

На розпутью.

Отсе одинокий мабуть впрод, яким можна би схарактеризувати теперішнє невідраднє положення Австрії. Так власне схарактеризував австрійську ситуацію звычайно дуже добре поінформований „Руслан“ у вступній статті (з дня 11. с. м.) під тимже заголовком. Послухаймо, що „Руслан“ пише:

„В посліднім році минаючого століття, в хвили, коли прочі європейські держави в своїм білянсі вказують лише зріст сил і національного майна, станула наша монархія на розпутью. Державні еї мужі — наколи шефів поодиноких кабінетів можна назвати сим іменем — не знають, на котру вступити? Значить се одно, що Австрія втратила провідну думку, яка чейже існує у всякій державі, а еї політики бють ся в одну то другу сторону, неначе та риба у неводі.

З початком минаючого століття комплекс австрійських країв належав майже в цілости до великого політично-державного організму Німеччини. Вправді Франціск перший зрік ся в 1804 році достоїнства німецького цесаря, але по реставрації (1815 р.) цесар Австрії станув опять на чолі німецького бунду. Се близьке сполучення Австрії з Ні-

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Г. Р. М. Н. Т. О. Л. О. Т. О. Г. О.

Перекладає Василь Сімович.

(Дальше.)

Межи арештантами було не багато таких, котрі ясно виділи одур, що повисав над людьми той віри і в душі сьміяли ся з них. Але більшість вірила, що у тих золотених образах, сьвічках, чахах, ризах, хрестах, повторюваних незрозумілих слів: „Ісусе сьладчайший“, „помилось“, замкнена таємна сила, при котрій помочи можна позискати більше виглядів для сего життя при помочи молитов, молебнів, сьвічок і не позискала їх (молитви їх остали невислуханіми) — кождий був сьвято переконаний, що ся невдача припадкова, і що ся установка, одобрена ученими людьми і митрополитами єсть дуже важною, конечною як не для сего, то для будучого життя.

Так само вірила і Маслова. Она, як другі, дінавала підчас богослуження почуття поборности, змішаного зі ськугою. Зразу стояла вона по середині товпи за перегородкою і не могла видіти нікого, окрім своїх товаришок; колиж кількох поєнувало ся у перед задля причастія — і вона висунула ся враз з Федо-

сією. Перед собою побачила вона смотрителя, а за смотрителем поміжи дзорцями чоловіка з ясною бородою і русавим волосом. Се був Федосій чоловік, що з'унивив свій зір на своїй жінці. Маслова заняла ся підчас акафисту обзориною його. Вона перещентувала ся з Федосією, крестила ся і кланялась, як усі то робили.

XLI.

Нехлюдов рано виїхав з дому. На заулку їдав їще мужик і дивним голосом кричав:

— Молока, молока, молока-а-а!

На передодні унав перший теплий весняний дощ. Усюди, де ще не було мощеної дороги, нараз зазеленіла тваричка. Берези уквітчали ся по городах зеленим пухом. Черешня і тополя розвивали свої тоненькі, пахучі листочки. По домах і магазинах ховали зимові вікна і обтирали шиби. На говіркому ринку, мимо котрого приходилось переїжджати Нехлюдову, аж виїшло від народа, що розкладав ся радом побіч гарно вибудованих буд. Сюди проходили вони ся бідолахи з чобітьми під пахою і перекінені через плечі випрасованими штанами і блясками.

По гостиницях товпили ся, покинувши фабрики, мушники у чистих кафтанках і вичищених чоботах і жінчини у шовкових, ярих хустинках на головах і пальто зі стекларусом. Поліціянти з жовтими шишурками пістолетів, стояли на своїх становищах, висліджуючи непорядки, які би могли скоротити їх ску-

пу. По доріжках бульварів і по зеленій травині, яка що й по показала ся, бігали граючись діти та собаки, а говірні півники перемовлялись межи собою сидючи на лавках.

По овияних холодом, вогких уликах, що по лівім боці ховали ся у тіни а на середині висохли, без устанку гуркотіли по брукках тяжкі вози підвозчиків, деревкотіли повізки і дзвонили кінні трамваї. Зі всіх боків дрожав воздух від ріжнородних звуків і гомону дзвонів, що скликували люд на таку Службу Божу, яка тепер відправляла ся у тюрмі. І розброєний народ розходив ся кождий після приналежності до одної з парохій.

Фіакер завіз Нехлюдова не до самої тюрми, а на ріг улиці, що вела до в'язниці.

Де-кілька жінчин і мушник стояло на тому розі о яких сто кроків від тюрми з ключками. На право виділи ся невисокі деревляні будинки, на ліво двоповерхня камениця з якоюсь надписом. Сама ж величезна мурована тюрма будівля була висунена наперед і до неї не пускали відвіджучих. Там садат ходив з оружьем і кричав остро на тих, що хотіли його обійти.

При віртії деревляної будівлі, з правої сторони проти садата, сидів на лавочці дозорець у мундїрі з ґаловами, держачи записку книжочку. До него підходили відвіджучі і подавали імена тих, що їх хотіли бачити. А він записував. Нехлюдов також підійшов до него і назвав Катерину Маслову.

Дозорець записав.

— Чому їще не пускають? — спитав Нехлюдов.

— Служба Божя править ся. По скінченій службі пуустять.

Нехлюдов замішав ся в товпі дожидаючих. З гурту винувзнув ся у обідранім одїно і подертому капелюсі у шкуратах на босій нозі, чоловік з краєними смугами на лиці і справив ся до тюрми.

— А ти куди? — крикнув на нього садат.

— Та чого так зїнаєш — не побоявши ся слів садата, відказав обірванець і повернувшись назад — не пускаєш, то ні — я зажду. А то ренете, як справжній генерал.

В гурті засьміяли ся з похвалою для голодранця. Відвіджучі були по більшій часті люди лихо приодїті, навіть обірвані, але і були між ними приличні, на перший погляд, жінчини і мужчини. Поруч з Нехлюдовим стояв гарно одїтий, оголений, нововидий, рум'яний чоловік з ключком (здає ся білий) у руці. Нехлюдов спитав, чи він тут у перше? Чоловік відказав, що він кождої неділі ходить сюди, і так зачала ся розмова. Се був швайцар з банку. Він прийшов сюди відвідати свого брата, що його засудили за сьвальшоване документа. Добросердний сей чоловік розповів Нехлюдову цілу свою історію і хотів вже розпитати і його, як мимоволі увага їх звернула ся на пару молоденьких людей, що їхали на гарному новозі з гумовими колесами, тягненому сидільним,

меччиною давало і певний напрям внутрішній політиці австрійського цесарства, а представителем сего напрямку був звисний Клім Метерніх з своєю системою строгого політичного і національного централізму в виключну користь німецького елементу. Австрійські Славяни ходили в армії німецьким.

Рік 1866 змінив радикально становище Австрії. Як перед тим Австрія опиралась о Німеччину, цесар австрійський був і цесарем Німеччини, частина австрійських країв вчисляла ся до німецького бунду, а у Відні кінчилась головна німецька артерія, — так по Садовій Австрія стала державою сама в собі, цесар Австрії був лише австрійським монархом, держава була зневолена шукати сили і розросту лише в собі самій, в своїх народах, а головна артерія Німеччини перенеслась до Берліна.

З Садовою мусіла упасти і давня централізаторсько-німецька управа Австрії, добра в часах Метерніха Баха, але анахроністична в Австрії яко окремії, на себе обмеженій державі.

Таке і стало ся. Централізм німецький упав під ударом угорського дуалізму, а Полякам і Італіянцям мусів вже наскрізь німецький кабінет Карла Аверсберга признати національні права в широкім обемі.

З того часу не розростає ся вже німецький елемент на кошт других австро-угорських народів. Протинно, німецький елемент корчить ся заодно і обмежує ся чим раз більше на свої етнографічні границі. По К. Аверсбергу мав вже Потопкий а по нм Гогенварт централізаційну систему Австрії заступати федералізмом коронних країв (1870—1871). Та хоч ще раз повело ся централам німецьким взяти керму управи Австрії в свої руки в літах від 1872—1879 року (за Адольфа Аверсберга), то таки з ерою гр. Таффого настав рішучий зворот в некористь сих централів, а від сего часу іде вже австрійським Німцям — в долину. В Судетах Чехи, в Альпах полудневі Славяни зломали експанзивну силу Німців.

Нині єсьмо свідками дальшої

борби австрійських Славян і Румунів з Німцями, тої самої борби, що почала ся рішучо в ері угорського дуалізму. А як дивлять ся рішучі сфери на ту борбу? Чи ті сфери рішились в одну або другу сторону? По нашій об'єктивній гадці, компетентні сфери не рішили ся доси, а від тої нерішучості походять і хитлива політика хвилевих кабінетів, походять і недостаток всякої системи в внутрішній управі Долитавщини.

Чи ж можливий поворот до централізаторсько-німецької політики в Австрії? Поворот сей неможливий.

З хвилею, коли Мадярам, Італіянцям та Полякам признано широкі національні права — навіть в некористь других народів — зломано вже німецький централізм і управлено кожний австрійський зарід досягнути за своїми національними правами. Зрозуміли се самі ж Німці в 1867 році, вставивши до нової конституції артикул XIX, в котрім держава не лише ручає ся за національну рівноправність всіх народів австрійських, але і з'обов'язує ся подати сим народам средства до національного їх розвою. Нинішні змагання німецьких націоналів до гегемонії стали проте анахронізмом, чистою утопією, нутим, неосущим маяченням.

Сю еволюцію мусять нині зрозуміти і рішучі сфери і ті кабінети, яким припадає задача успокоїти Австрію і її вести. Для того сказали ми в горі, що Австрія в теперішній хвили станула на розпутью і мусить з огляду на свою екзистенцію рішити ся за системою рівноправності національної. Німці полохають вправді своїх племінників грозою славянсько-клириально-автономної реакції, яка настала би, коли би держава пішла дорогою, указаною вже гр. Таффом Баденім та Тупом. Але чи ся дорога була славянська? Німецький нарід не потерпів притім ніякої кривди, а мова німецька має по нині де факто верховне становище в державі. Чи була ся дорога клириальною? Ані трохи. В Австрії не віджив конкордат, ані не воскресла віроісповідна школа. Не була ся дорога

і автономною, бо Чехи не відізнали свого державного права, а другі краї не узнано автономними історичними індивідуальностями.

Нерішучість компетентних сфер щодо вибору системи для внутрішньої управи Австрії потягне за собою конечність вічної борби між гегемонією та централізмом з одного боку, а рівноправністю і самоуправою з другого боку. А результат такої борби буде той, що суперечності зростуть ще більше, а національні антаганізми перетворять ся в расову ненависть.

Перечувать таку есентауальність крайного розстрою держави вже в часті і компетентні сфери і тому говорить ся в найновіших часах вже про потребу примирення бодай Чехів з Німцями та про конечність витворення коаліції в парламенті і коаліційного кабінету. Але при всім тім не брак познач, що в горі дехто ще рад би завернути Австрію до часів бодай Шмерлінга, если вже не Баха або Метерніха. Для новітніх змагань глядає ся за старими формами, а ся хитливість нищить повагу держави, а силу народів з'уживає на безнастанні спори і вражду.

Перечула потребу усталення певної системи в управі і теперішня правниця, поставивши перед трема роками програму рівноправності національної всіх народів. Але сю програму повішено в воздуху для красних очей лівниці і заступлено її повною безпрограмовістю...

Чи новий кабінет стане опять ходити поміж дощ? — покаже найближша будучність. Ми боїмось однак, що за вічним лавірованем сама держава не втратила рівноваги.

Садівництво на Буковині.

При анкеті в справі поширення садівництва на Буковині, ухвалено після реферату директора господарської школи в Чернівцях, Еміля Байера, що слідує:

Упрашає ся Високий Виділ Краєвий тримати ся слідуєчих точок при предложеню Високому Соймови на сесию року 1900 проекту в справі піднесення садівництва на Буковині:

1. До частий краю, котрих треба увзглядити в першій ряді яко придатних до садівництва, належать повіти політичні: Чернівці, Кіцмань, Серет, Сучава і Турчагумора і части повітів політичних: Радівці, Сторожинець і Вижиця.

2. Щоби мати досить деревини овочевих до садженя і відновіні роди, треба би заложити дві школи овочеві, більшу, центральну школу овочеву в околиці Чернівців, другу, меншу школу овочеву в околиці Сучави, яко краєві школи овочеві, отже контом фонду краєвого під власним зарядом і безпосередню контролю Виділу Краєвого. При школі овочевій в Сучаві належало би взяти під розвагу задожене взірцеве винищу.

3. Старати ся треба, щоби в відповідних місцях заложити взірцеві школи овочеві при школах народних і громадські школи овочеві, котрі би отримували деревця до садженя безплатно з краєвих шкілок овочевих, а на задожене тих шкіл край мав би громади пошрати відповідними субвенціями. Що до субвенціонованя таких шкіл овочевих зі сторони держави, треба би починити відповідні кроки і заразом склонити громади, щоби відступили безплатно ґрунти під ті школи, а громадськими садами сами зараджували.

4. Видаване деревець овочевих селянам і иншим садівникам повинно відбувати ся в великій мірі і в відповідних родах за ціну рівняючу ся коштом виданим на них через фонд краєвий, без найменшого зиску. Але в декотрих случаях також і безплатно; о чім в разі потреби має рішати Виділ Краєвий.

5. Щоби піднести садівництво, треба визначити нагороди, так за ново задожені сади, як і за добре плекане і утримане існуючих садів, а також і за саджене дерев при дорогах, а то: огородинкам, господарям, учителям і громадам. Ті нагороди повинні відбувати ся кожного року після правил маючих ся видати Виділом Краєвим, до того належить ся забрати як найскорше і для того повинно ся вже в бюджет краєвий за рік 1900 вставити відповідний кредит на ту ціль. Так само треба би зробити відповідні кроки, щоби отримати на то додаток з фонду державного.

6. Існуючі або новоповстаючі сполученя господарів і садівників, іменю товариства, котрі займають ся ілеканем садів або використанем овочів в промисловій цілі, повинні отримувати від часу до часу субвенцію з фондів краєвих, на що Сойм повинен Виділови Краєвому визначити відповідний кредит.

7. Щоби належито піднести садівництво, конче потреба людей, котрі в тій справі мають досвідчене, для того треба як найскорше установити т. з. вандруючих учителів, котрим передовсім

породним, вороним конем. Се був якийсь студент з завуальованою дамою. Він тримав на руках невеличкий тлумок. Підійшовши до Нехлюдова спитав його, чи се можлива річ, і що загалом треба робити, щоби передати милостиню — колачі, котрі він привіз зі собою. "Того бажає моя наречена. Ось і вона. Родителі пораяли передати їх арештантам".

— Я сам ту у перше і не знаю, як річ з тим має ся. Але думаю, що в тих справах поінформує вас найліпше отсей чоловік — вказуючи на дозорця, сказав Нехлюдов.

В той час, коли князь говорив зі студентом, отворили ся більші, желані, з вікном на середній двері тюрми, а в них появил ся офіцер в мундурі з другим дозорцем. Дозорець з книжкою оповістив притомним, що тепер починає ся випускати відвідувачих. Сторожний салдат забрав ся, і всі відвідувачі, немов боячи ся опізнення, скорим кроком, дехто бігом пустили ся до дверей криміналу. При дверях знова стояв дозорець. В міру того, як відвідувачі проходили мимо нього, рахував їх, голосно проголошуючи: 16, 17 і т. д. У внутрі стояв другий дозорець. Він доторкаючись кожного рукою, також перераховував тих, що приходили до других дверей. Се мало таку ціль, щоби при відході, по провіренню рахунка, не лишити ні одного гостя у тюрмі і не випустити ні одного арештанта. Не дивлячи ся, хто проходив, дозорець луснув Нехлюдова по спині. Се поведене невольного дозорця спершу обидило Нехлюдова; але зараз

йому пригадалось, за чим він туда прийшов і йому стало ніяково задля почуття недоволення і образи.

Перша убикація за дверима була невеличка кімната з фіранками і желізними решотками у невеличких вікнах. В тій кімнаті, що називала ся "зборищем", цілком несподівано побачив Нехлюдов в низці невеличкий образ росп'ятого.

— По що сего тут — подумав він мимоволі зрівнюючи у своїй уяві образ Христа з освободженими, а не окованими...

Він ішов звільна пускаючи наперед инших, що сипили ся. Він дізнавав почуття страху перед замкненими в тому місці злочинниками, змішаного зі співчуттям для тих невинних, які (як вчорашній хлопчина і Катюша), мали ту місце. Заразом зворушене перед будучим побаченем відбирало йому відвагу.

При відході з першої кімнати, на другому її кінці, дозорець кинув кілька якихсь снів. Но Нехлюдов, потонувши у морі своїх думок, не звернув на них ніякої уваги і ішов туди, куда йшла більшість люда, себ-то до мужеского відділу а не до женського, куда власне йому було треба.

Пропускаючи инших наперед, він увійшов послідній в просторну салу, назначену на стрічі. Перше, що його у вході до тої кімнати поразило, був заглушучий, крик сотні голосів, що зливав ся у один страшний вереск. Донерва підійшовши ближше до людей, що наче мухи присікнули ся до меду, а які гло-

тили ся коло сітки, котра ділила новий на дві половини — Нехлюдов пізнав, яка причина. Кімната з вікнами на задній стіні була розділена не одною а двома дроз'яними сітками, що йшли від повали до землі. Поміж сітками ходили дозорці. По одному боці сітки були арештанти, по другому — відвідувачі. Межи одними а другими були дві сітки в віддаленню трьох аршинів так, що по просту всяка конвєрсація а не то передача була неможливою для того, хто стояв віддалеки. Щоби добре бути чути і добре чути, треба було добре кричати. З обох боків притиснули ся до сіток люди: жінок, чоловіків, батьків, матерій, дітей. Всі старали ся оглянути ся взаємно і принайменше сказати те, що найважнійше. А що кождий старав ся говорити так, щоби його почув другий, — тому то сусіди мішали собі взаємно розмову. Не дивно проте, що кождий старав ся другото перекидати. Ізза того то повстав такий гук, перебиваний криками, котрий поразив Нехлюдова, як тільки він увійшов у кімнату. Що говорило ся, ніяк не можна було розібрати. Хаба лишень по рухах лица можна було де-вещо розпізнати, от приміром які відносини були між розмовляючими. Біля Нехлюдова стояла старушка завинена в хустку. Притиснувшись до сітки, киваючи підборіддем, щось кричала до білого чоловіка з оголеною до половини бородою. Арештант піднявши брови і зморщивши чоло, з увагою слухав її. Поруч бабуся стояв молодий чоловік у каштані, що слухав киваючи головою слів подібного

йому арештанта, зі змученим лицем і сивючою бородою. Іде далі примістив ся голодранець і вимахуючи рукою, верещав і сівив ся. А коло нього сиділа на підлозі жінка з дитиною у гарній штепаний хустині і плакала, адає ся із за того, що побачила того сивого чоловіка, що був на другому боці в арештанській одежі, з оголеною головою в окулах. Над тою ж жінкою стояв швайцар, що з ним розмовляв Нехлюдов. Він верещав що сили на лисого з блискучими очима арештанта.

Коли Нехлюдов побачив, що буде привезлений говорити в таких умовах, у ньому підняло ся обурення проти тих людей, що могли щось подібного вигадати і піддержувати. Йому стало дивно, що таке страшне положення, такий глум над людськими почуваннями нікого не вражав. І москалі і смотритель і відвідувачі і арештанти робили то все так, начеби признавали, що так і повинно бути.

Нехлюдов задержав ся в тій кімнаті п'ять минут, дізнаючи дивного почуття скуки спізнання своєї безсилності і розладу з цілим світом. Його еством заволоділо почуване похоче на хитане корабля.

(Дальше буде.)

належить поручити опіку над плеканем і поліпшенням садівництва.

8. Щоби мати досить людей, котрі розуміють ся обходити з деревами овочевими, треба не тільки затримати існуючий при школі господарський в Чернівцях курс для лісничих далі, але його ще розвинути і в тій цілі поставити ся о поміч союму і держави. В разі, коли би Консисторія дала субвенцію на той курс, можна би там систематично учити учеників шкелання дерев і сьліву церковного.

9. Треба би також звернути увагу на виставки овочів, котрі би відбували ся в визначенім часі в різних сторонах краю, на ті виставки повинно би ся визначити субвенції, а для виставляючих нагороди в грошах і медалі.

О таких виставках здавало ся, що року справоздані Союмові.

10. Щоби учителі шкіл народних добре виучили ся плеканя дерев овочевих, треба би старанно учити того предмету в ц. к. семінарії учительській і урядити курси в тій науці для учителів, практичних господарів і садівників при краєвій школі господарській. Крім того, треба би всіма силами старати ся о розвій тої культури краєвої при помочи Дист. Духовенства, фонду реаліційного і властителей великої поміщи, а іменню, повинен Союм визначити кредит на видане відповідного підручника ілюстрованого у всіх мовах краєвих о плеканю овочів і ярих.

11. На перші кроки при впровадженню систематичного плеканя овочів вистарчає звернути увагу на слідуєчі роди: яблоска у всіх родах, так само грушки, черешні, вишні і сливки. Поэтому можна і інші гатунки овочів додати.

12. Щоби овочевий промисл піднести, належить передовсім звернути увагу на консерви овочеві і на вино овочеве. В тій цілі валежало би на кошт краю поставити в різних місцях знаряди до сушеня (Obsttrockenapparate) і до прасованя овочів (Obstpräßen). Спілки займаючі ся переробленем овочів і продажню свіжих овочів належить попирати субвенціями як і тим, аби вандруючі учителі допомагали їм своєю радою і наукою.

НОВИНКИ.

Чернівці, 13-го січня 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З українсько-руського академічного Товариства „Союз“. Запрошення на вечер, що має відбутись 1-го н. ст. 1900 вже вислані, а хтоби ще до тепер запрошення не дістав, просимо аголоситись до відділу Товариства ул. Петровича 2.

Комітет.

Проба мішаного хору „Бояна“ відбуде ся в вівторок точно о 8 год. вечором. Видіти просить о численну участь.

Рускі купці, торговлі і крамниці повинні пам'ятати на те, що „Підгірська Спілка“ в Станиславові провадить масарню і достарчує: шинки, поладниць, ковбаси, смалець, солонину і пр. і повинні лиш від неї того рода товари побирати. Хто бере в більший скількості, має се рабат від гуртової ціни. Ціни вислає „Підгірська Спілка“ на жадане безплатно. (Тепер має Спілка великий запас солонини і продає гуртово 1 кл. по 60 і 62 кр.)

Голосний віденьський професор ембріології др. Шенк подає ся, чи подає ся вже на пенсію. Як відомо, Шенк видав брошуру з своєю теорією, на основі котрої можна передвидіти, чи дитина, яка прийде на світ, буде хлопцем чи дівчиною. В кругах університетських узнало ту брошуру шарлятанською режисурою, виточено Шенкови дисциплінарне слідство, а вкінці спонукало его податись на пенсію.

Огні. В ночи з 3-го на 4-го н. ст. січня (з середи на четвер) вибух в Леївці коло Перегінська страшний огонь і знищив вісім господарств, з котрих тільки два були обезпечені. Причина огню поки-що незвістна.

З львівського університету. Цісар іменував надзвичайних професорів о. д-ра Ів. Фіалка і о. д-ра Бл. Яшовського званнями професорами, першого для церковної історії, другого для церковного права.

Еміграція в Росії. Замічено, що з відкриттям залізничного шляху через Сибір зросла еміграція російських селян в різні сторони Сибіру. Доси виселялись люди іменню з полудневої рускої часті на Амур. Цю року виходить туди 200—300 родин. Їх перевозили кораблі на Суес довкола Азії. Дорога тривала повні три місяці. Правительство не спинило свої еміграції в надамурський край, бо виселені були добрим охоронним валом супроти сусідньої Манджурії, Монголії і Китаю. Виселенням давано там землю та ще і державні позички на заведення хліборобного гасдівства. Над Амуром втворились від кільканацяти літ чисторускі колонії. Тепер обняла колонізація і другі сторони Сибіру, іменню Губернії: Томск, Тобольск, Іркутск та Семіпалатинськ. В 1899 р. до серпня виїшло на Сибір над 200.000 людей, а то з Губерній: Миньск, Витебек, Могилів і др.

Нужда учителів в Іспанії. Безнадійний фінансовий стан Іспанії відбиває ся в головній мірі на учителях, яким не виплачуєть ся платні. Як пишуть з Мадриду до одної німецької часописі, якийсь Педро Гіменер учитель з Обандо в провінції Бадаюх і його жінка, учителька в тім самім селі, внесли просьбу до губернатора провінції, аби їм позволено жебрати на улицах і площах, бо вже від кількох років не дістали платні. А не є се одинока сего рода просьба в сучасній Іспанії.

Борба з божевільним на воді. На каналі, що від Дунаю пливе через Відень, побачили онюди люди якогось чоловіка, що ходив понад берегом каналу і щось голосно говорив сам до себе та розкладав руками. Нараз розбіг ся він і скочив у воду о скілько миг найдалше від берега, а вода лиш сплила ся за ним. В одній хвили зібрало ся множество людей по обох боках каналу, і гадали, що чоловік той вже пропав. Якийсь поліціянт сів чим скорше на човенце, що було привязане коло берега, але здавало ся, що він вже того чоловіка не здогонить, бо вода понесла его, викинула ще раз на верх, але відтак знов вхопила на спід. Аж ось надїхав перевізник своїм пороном до місця, де плив на воді потапаючий. Здавало ся вже, що він того чоловіка в одній хвили врятує. Та ба, перевізник сам мало не пожив смерті. Ледви що перевізник вхопив потапаючого за руку і хотів тягнути на порон, як той став кричати і боронити ся та й собі тягнути перевізника у воду. Почала ся люта борба, порон став хитати ся і перекипати ся, і здавало ся, що перевізник упаде у воду, або остаточно пустить унортого самоубийника. Аж ось удадо ся перевізникови вхопити самоубийника за одіж на грудех і витягнути на порон. Аж тепер, коли надплив і поліціянт, удадо ся завяззтого кандидата на самоубийника успокоїти, і показало ся, що то був чоловік божевільний, котрий в приступі божевільности кинув ся у воду.

Кроваве весіле. З Риму доносять: В селі Каналь, провінції Кунео відбувало ся вінчане. Коли молода пара мала виходити з церкви, своїки і знакоми хотіли на єї честь дати кілька вистрілів. Поліція не дозволила на те, так що прийшло до бійки. Поліціянти зневолені були ужити оружжя. Їх стріли влучили молодих, що щасливі виходили з церкви. Молодий, що числив 22 літ, влучений кулею в серце, упав неживий на місці, а молоду, ранену тяжко в голову, занесено з трагічного місця домі.

Політехніка в Казані. З Казаня пишуть, що тамошні губерніяльні земські збори рішили просити російське правительство про отворене політехніки в Казані із слідуєчими виділами: рільничим, механічним та хемічним. Петребу політехніки попирає ся, що там лежить економічний осередок губерній над Камою та Волгою. Є се важне місце під науковим та економічним зглядом з огляду на університет та на рільничу ферму. В місті та найблизшій околиці є багато фабрик, по більшій часті з оригінальною продукцією. Земство заявило ся радо причинити ся матеріяльно до устроєня політехніки.

Галицький гаразд. Найновіше урядове справоздане о ліцитаціях в Галичині виказує, що в літах 1895—1897 зарядили суди 7.568 примусових ліцитацій селянських господарств за довги. З тих було 5.750 таких, де приватний віритель (не банкова інституція) мав до жаданя 1—100 зр. Отже показує ся, що за марних кілька гульденів виставляно селянські недвижимости на ліцитацію, розуміє ся, за безцін. З вірителів, у котрих селяни наші задовжують ся, є 60% вірителів приватних, що зичать, розуміє ся, на лихву. „Як сему зарадити? — питає нутуючи сей сумний факт „Руслан? — Тут нема другої розумної ради, як дбати о те, щоби повсюди в краю були місцеві кредитові інституції. Они-ж і могли би бути. Ухвада торічна галицького союму о закладаню нас системи Райфайзена змагає до помноження локальних дешевих позичкових інституцій. Тількож біда в тім, що хто як хто, а ми Русини відносимо ся до сих інституцій або з недовірем, або з апатією, а відтак уміємо плакати на нужду селян наших... А нужда селян, се вода на всякі нам ворожі млини і млиночки. Райфайзенка — се найлучша економічно-соціальна, а навіть і політично-національна програма. Правда, але райфайзенка — се не збудок рускої опозиції і незалежності, а може се навіть „польська інтрига“, піддержана „інкамерованими“ послами?..“

На кого бури, на того і вітер. В Капанді лучилась на днях така немила пригода бідним Англичанам. Не лише бури напосіли ся на них та бють їх, куди понало, але недавно подув їм і вітер — не так в очи, як в вагони, налаштовані живністю. Вагони ті стояли собі спокійно на стапії в Ренебургу, що є в руках бурів. Ну, і покотили ся. А позаяк бури під Колесбергом здемолювали залізничний шлях, то 26 вагонів з всякими присмачками, з безштетами і англійським Оел-ом та портером, упало в пропасть і розбили ся. Розуміє ся, що ненаситні бури кинулись на добч. Англичани вислали в напрямі до Колесбергу другий поїзд на здогін, але сей мусів завернути з дороги, бо бурські пушки стали ему дуже плювати в очи. З разу думали Англичани, що якийсь зрадник викинув їм таку штуку. Пізнійше показало ся однак, що вітер заподїяв їм таку шкоду, тим легше, що з Ренебургу до Колесбергу залізничний шлях похилиє ся. Під Іленкоє мули сполохались та унесли з собою 4 армат. Над Тугелею не знали Англичани бродів, а тут не надїялись пакітного вітру. Відному — рве ся!

Люккені, убийник цісареві Елисавети має небавом перейти до вартатів на роботу з другими тюремниками. Директор в'язниць, Перрен, звернув ся до президента кантонального правительства з таким поданем: „Оба шестимісячні речинці, в котрих Люккені міг зіставати в окремій келії, вже минули. Регулярні в'язничі не дозволяє мені без дальшого зарядження правительства продовжати того рода тюремну кару. Люккені веде ся ненаганно і міг би бути тимчасом допущений до праці в загальних, тюремних вартатах“. Президент правительства згодив ся на се. Колиб однак в поведеню Люккенюго зайшла яка небудь зміна на гірше, в такім разі зістав би вже до кінця життя в окремій келії.

Самоубийство. До галицького готелю у Львові заїхав онюди вечором поручник 36 полку краєвої оборони з Коломиї, найвив собі комнату на першій поверсі і казав збудити ся о 4-й годінї рано, бо має далше їхати. Коли слуга готелевий о назначеній порі збудив его, гість сказав, що вже не поїде. Збудивши ся рано, післав собі по пиво, але не вставав з постелі. Пізнійше вже по полудни, около 2 год. післав хлопця по цигара. Коли той вернув, побачив з перестрахом тіло поручника лежаче в крові коло постелі. На землі лежав револьвер, а в нім чотири ще не вистрілені набой. На місці самоубийства зявила ся зараз комісія поліційно-санітарна. Самоубийник лишив два листи: в однім заадресованім до заряду шпиталю гарнізонюваного, просив, щоби тіло его секціюовано, — а другий був заадресований до капітана краєвої оборони, команданта компанії, в котрій самоубийник служив. Причина самоубийства незвістна.

Аж сімох убійств допустив ся в Варшаві 21 літний Ковальський. Родичі і

своїки не хотіли згодити ся на его женитьбу з дівчиною, котру молодий Ковальський вже від довшого часу любив. З мести за таку перешкоду в дорозі до шастя Ковальський замордував своїх родичів; батька і маму, далше чотири рідні сестри, відтак служницю і єї дитину. В слідстві Ковальський рішучо заявив, що не мав ніяких спільників. Але власти приарештували ще й его любку і єї брата, бо заходить підозріне, що они також помагали Ковальському в тім страшнім мордованю людей.

Російське міністерство просвіти призначило 50.000 рублів на розходи вислани учителів та учительок середніх шкіл на сегорічну всесвітню виставу в Парижі. Писланих буде 150 осіб, на кождо особу припадає по 300 рублів. Висилка буде так розділена, що з кождого шкільного округу виїде около 10 осіб. Вислані учителі мають обовязок точно записувати всі гідні уваги помічєня, котрі опісля будуть реферовані на конференціях і будуть поручені до прочитаня і поясненя по школах.

Чума в Бразилії. Страшна азійска зараза, котрої вітчиною є як звїстно, багниста околиця над Гангесом, зближає ся поводи до Америки і там вже шукає собі жертв. Приходять вісти з Бразилії, що там також прокидає ся чума. Іменню телеграфують з Ріо де Жанейро о появі чуми в двох провінціях Бразилії в Сантос і Ст. Паольо, при чім она змагає ся. Всі случаи занедужаня кінчать ся смертю і то незвичайно скоропостижно.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-наукового Вістника вийшла книжка I. за січень 1900 року і містить в собі: Євшан зїлле, поема Миколи Вороного. — Жидівська дитина, новеля Наталії Кобринської. — Перехрестні стежки, повість Івана Франка. — Вечірний світ, оповіданє Бориса Грінченка. — Злодій, різдвяне оповіданє Вячеслава Потапенка. — Чудо Пурин-Багата. Оповіданє Р. Кіплінга. — Гріх, сцени Дагні Пшебишевої. — Міщани і селяни. Нарис із повісті Еміля Золя „Fécondité“. — А т т а Троль, сон літньої ночі, Поема Генріха Гайне. — Часть наукова: Наталія Кобринська, М. Грушевського. — Жіноча доля в сучасній німецькій літературі, Е. Дерена. — Людові університети, Евгена Косевича. — Із чужих літератур, написав Ів. Франко. — Малюнки Івана Труша, написав Ів. Франко. — Хроніка і бібліографія.

Буковинська Русь. Культурно історичний образок написав проф. др. Ст. Смаль-Стоцкий. Чернівці 1899, стр. 296. Коштує оправлена 2 кор. 40 сот. (На пересилку поштово треба осібно додати ще 20 сот.) Чистий зиск призначений на сплату друкарні „Рускої Ради“.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 12. січня. Австрійська делегация ухвалила надзвичайні видатки військові без зміни після предложєня і прелімінарі спільного міністерства фінансів і найвисшої палати рахункової.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Найбільша вистава на Різдвяні свята!

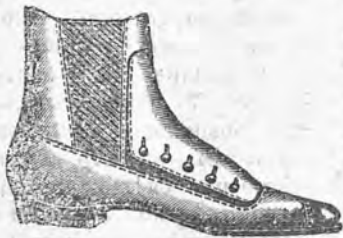
Б. БАЛЬТІНЕСТЕР, дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Найкрасші товари з бронзи: Гарнітури до писаня, зигарки, канделябри, підставки, ліхтарі, таріли на овочі, альбуми і т. п.

Великий склад кальшнів і черевиків до спігу.

Товари вовняні і тилані: Правдині біле і егерске по ціні фабричний; кавтаніки штани, сорочки, екартнітки, панчохи, убрания для дитий. Вовняні покрити, камаши, вовняні рукавички для панів, панів і дитий.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Sarek у Відні, з французької шкіри, а також інших сортів а все в найкращім ґатунку для панів, панів і дитий яєних, жовтих і чорних з гузками, до шнурования і з гумою.

Ц. к. продаж пороку і великих апаратів воєнних.

Правдині бурштинові цигарини і цигаринки від 1 зр. 50 кр. до 25 зр.

у всіх модних фарбах. Всіх сортів сорочки для панів і то в оновій, полотняні і вельветові турнетки шовкові, вельветові і сатинові в ціні від 1-20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до прання на складі, а що тяжко приходять сьвіжі посилені після найновішої моди

Правдині перекі зарукавки найкращого ґатунку. Правдині перекі шапки для мужчин.

Товари з футрів: Ковпирі дамські найновішого сорта а різного ґатунку футрів від 2 зр. 50 кр. до 30 зр.

Посилки на провінцію все відвортною поштою.

Склад ц. к. у привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєч. Духовенству і всім вірним Преосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трєх єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	
Резерва премій	64.263 „ 12 „	гов. 880 зр. 57 кр.
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.		

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористийших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручателів, і приймає вкладки до опроцентования від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошення о уділенє агенції в окрєстностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлює всякого рода обуви для мужчин, жєнщин і дитий і то після найновіших фасонів як: черевикі гладкі, та в виді острокіччастім з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушувания.

Через ношенє моїх черевиків зникають сєйчас нагїткї та всякі нарости на ногах. Доброю і соадїною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевикі виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в недїлю і свята від 9 до 11 години рачо.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северекого.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

РІХТЕРА СКРИНКИ З КАМІНЦЯМИ ДО БУДОВИ суть найліпшою дїточою забавкою.

Вони є одинокою забавкою якою дїтя трєвало цїкавать ся і не видають єї по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і разом і найзнаменитшим для великої вартости у вихованю дїтей і за дає досконалого виконаня.

Вони є взагалі найліпшою річчю, яку дїтям можна подарувати для забави і занятя. Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрєні якорєм можна дістати у всіх ліпших торговельних забавок по цінах від 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 — 10 корон і суть найкрасші забавки знаходячі ся на сьвітї, а на доказ що є правдиві, мають фабричну марку „якор“. Всї скринки з камінцями до будови без якора є підробленя меншої вартости, котрих рішучо не треба приймаєти. Новий богато ілюстрований цїнник розсилає ся на жаданя даром і франко.

Новина! Штука терпєливости і забава товариєска з якорєм. — Близкий цїнник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-ка,

перша аустро-угорєска ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.

Контора і склад: 1. Operg. 16. Відєнь Фабрика XIII./I. Hietzieng Rudolfstadt, Olten, (Schweitz), Rotterdam, New-York 215 Pearl-street.

Повідомляє ся

П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціалїст

від зубів із заграничною наукою і кїлькатиною практикою сировадив ся до Чернівців на ул. Паньську ч. 41

пординує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламі неопечатані
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Просимо змінити адресу.

(О) „Bukowiner Nachrichten“ написали в числі з дня 4. с. м. у вступній статі між иньшим ось що: „Степень образования міських жителів по части задовольняючий, хоч не можна заперечити, що як раз в містах находимо найбільші суперечности: попри чересзірнім числі академічно-образованих є ще велике число анальфabetів. Але по селах засіло невідомство як виключна пані і не обмежена владителька. Треба розбудити всі революційні сили супроти сего деспота. Шкільництво сільське жадає пильно направи: ліпших шкіл, більше шкіл, ліпших учителів, більше учителів, ліпшої плати для учителів. Волохи і Русини, що вміють так жваво бити ся о мандати до ради державної і впливові місця, мусять в новім столітті, але вже в першій десятилітї, звернути головню увагу на їх національну школу. Статистика неумолнимий судія і кілька разів по явить ся загальний виказ про степень образования народів, зблямовані оба єї народи на Буковині, Русини правда в більшій мірі як Волохи, перед цілим цивілізованим світом. Ганьба спадає на їх дотеперішних провідників, що мали на все иньше більше часу, як на те, щоб подбати, зби кожний, що належить до їх народу, опанував свою мову в слові і в письмі. Ті панове — кінчати ся газета — звиняли все біднотою народу, але не зробили нічо, щоб допомогти тій біді; побачимо, чи во

збмуть ся вони до серйозної праці, чи схотять відставити на бік свої дрібні забаганки і зробити для краю і народу щось серйозного, відповідного і доброго.“

Признаємось, що ми ніколи не сподівали ся, аби німецька газета могла зробити закид провідникам Русинів, що вони не дбають о просвіту народу; бо сей закид зовсім не оправданий. Правда, що число анальфabetів між бук. Русинами ще дуже велике, правда й те, що Русинам треба більше шкіл і учителів тай піднесення шкільництва взагалі. Але неправда, що Русини завинили се лихо, бо Русини до недавня не мали ніякого офіційного впливу на школу й просвіту народну, а все було в руках Волохів і Німців, що занедбали просвіту руского народу зовсім, ба й ріжними способами спинали єї кожний крок. Се знає кожний, знають а що найменше повинні-б знати і „Bukowiner Nachrichten“, коли беруть ся писати про сю справу, а наколи не знають, то воліли-б мовчати про гріхи своїх людей, що разом з Волохами спинали розвій руского народу, на що, коли треба буде, можемо подати факти. Ще більша неправда, що Русини не дбають о усунення анальфabetизму, о просвіту народу; бо як раз від коли увійшли і Русини до репрезентації краю і державної, до краю ради шкільної та до повітових шкільних рад старали ся вони зі всіх сил о піднесення народної просвіти. Публична їх робота, що датує ся ледво від 10 літ, видала й плоди, яких перше зовсім не було, кожний, хто інтересував ся народною просвітою, знає, а ми мо-

жемо доказати фактами, що в тім, що від кількох літ зроблено для піднесення просвіти в краю, є багато заслуги їх раз Русинів. Задля того, себто тільки задля піднесення морального і материяльного добра краю убивають ся Русини о мандат до репрезентативних тіл і о впливові місця тай то тільки в міру того, о скільки єї місця належать ся Русинам. Натомість дістають ся ті місця в иньші руки, в руки тих, що не дбають о просвіту головного, себто руского населення краю, бо й спинають єї, а опісля ще сьміють закидувати Русинам, що вони всему лихови вина. Се що найменше несправедливо і му-сити боліти, тим більше, що провідники бук. Русинів працюють, як ніхто на Буковині, в руских товариствах і в своїй прасі єдино над культурним розвитком свого народу.

Не наша вина, що другі не знають про єю роботу, бо не інтересують ся нею, але за те з легким серцем закидають нам, що ми завинили анальфabetизм в краю й не дбаємо про єго усунення, а тільки о мандати і впливові місця. Відпираємо сей закид рішучо і просимо звернути єго на властиву адресу, на адресу тих, що займають мандати і впливові місця, котрі належать ся по справедливості Русинам, котрі помімо своєї релятивної більшости в краю заступлені усяди найслабше, оттак про людеке око, а їх місця займають люди, котрим руский нарід чужий і байдужний.

3 боєвища.

Причину, чому Англія спровокувала війну з Трансвалем, і чому мимо неудах на боєвищах і непевного кінця, хоче ту війну провадити аж до вичерпання всіх своїх сил, пояснює нам видаваний в Бруксели географічний місячник. Перед двома роками знайдено в Трансвалі масу найліпшого камінного угля. Єго добування так легке, що без ніяких машин, без ніяких технічних уряджень, Трансваль вже нині продає 2 мільйони тон угля і спродає так дешево, що в пристани Льюренцо-Маркіз, отже вже по оплаті португальського цла, сто кільограмів сего угля коштує 35 сантимів (48 кр.) Впрочім нігде в Африці угля не знайдено. Мадагаскарський уголь Франція задержує для себе. Ціла англійська флотя, що кружить над полуднево-африканськими берегами, одержує уголь з дуже далеких сторін і з тої причини ніколи не буде могла тут сильніше розвинути ся. Окрім того Англія хоче збудувати залізницю здовж цілої Африки, від Капленду до египетської Александрії і вже часть тої величезної дороги виконана. Залізниця принесе нечувані промислові користи лише тогди, коли буде мати до розпорядимости уголь. Англія мусить запевнити залізницю за всяку ціну паливо і тому в Лондоні порішено заняти Трансваль з єго копальнями угля. Так отже богатства трансвальської землі єуть для неї проклятем, бо стягають на неї війни.

39)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ГР. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Далше.)

XLII.

„Мимо того, треба робити те, за чим пришов“ — сказав він, додаючи собі відваги. — „Щож ту ділати?“ — Він став шукати очима за наставниками і побачивши невисокого, худого чоловіка з вусами у офіцерських нараменних оздобах, звернувся до нього.

— Не можете мені, ласкавий пане, сказати — промовив він з особливо напруженою ввічливістю: — де містять ся жінчини і де дозволено з ними бачити ся?

— Хиба вам треба до женського відділу?

— Так, а би хотів видіти одну арештантку — з тою-ж напруженою ввічливістю говорив далі.

— Се повинні ви були заявити будучи у зборищі. З ким вам треба видіти ся?

— З Катериною Масловою.

— Вона подітична? — спитав заступник смотрителя.

— Ні, вона по просту...

— Що вона? Засуджена вже?

— Так, вона вже третій день як

засуджена — покірно відказав Нехлюдов. Він бояв ся, щоби яким словом не поісувати гумору смотрителю, так начеби смотритель брав у тому яку небудь участь.

— Коли у женський — то прошу сюди — сказав смотритель, очевидно пересвідчивши ся по вигляді Нехлюдова, що він варт поважання.

— Сідоров — звернувся він до вусатого підполковника з медалями — проведи їх у женський.

— Слухаю.

В тій хвилі почули ся коло решотки чийсь роздираючі душу ридання.

Все то видавало ся Нехлюдову дивним. Ще дивнішим показало ся йому дивуване і почуване себе зобов'язаним перед смотрителем і старшим дозорцем, що були акторами всіх тих жостокостей у тому домі.

Дозорець вивів Нехлюдова з мужеського відділу на коридор і зараз таки через протинні двері увів його у женську кімнату для стріч.

Ся кімната була подібно як мужеська розділена на три части двома сітками, але була значно менша. Тут було і менше гостей і арештанток, по крик і галас так само розлягав ся як у мужеській частині. Межи сітками і ту ходило начальство, котре представляла дозорниця в мундурі з гальонами на рукавах зі синим лямованням і з таким самим поясом. Так само і ту присідали до сіток люди; з одного боку у ріжнородних одінях городські люди, з другої арештантки, одні у білих, другі у яскравих одінях.

Ціла сітка була занята людьми. Одні поставали на пальці, щоби через голови других порозуміти ся, другі свідли на підлозі і розмавляли.

Зпоміж арештанток найбільше била у очи своїм старенням краком і видом обдерта, худя циганка, хустка злізла їй з волосся, котре було у страшному стані. Вона стояла майже по середині кімнати з арештантського боку коло слупа і щось скорими жестами показувала і верещала циганови у синьому сурдуті, підперезаному низько і добре. Поруч з циганом присів до землі салдат, що говорив з якоюсь арештанткою. За ним стояв придушивши ся до сітки молодий мужик з ясною борідкою, в личаках. На почерво-нілому його лиці ось-ось — мали виступити слюзи. З ним говорила гарна, русая арештантка, що гляділа йому в очи своїми ясними, голубими очима. Се була Федосія і її чоловік. Побіч них стояв голодранець, що розмавляв з розстріпаною, широколицою жінкою; далі дві жінки, то знов мужчина, то знов жінка, — а проти кожного стояла по другім боці арештантка. Поміж ними не видно було Маслової. Але ззаду стояла за арештантками інше одна жінчина, а Нехлюдов сейчас дорозумів ся, хто се міг би бути. Йому забило сейчас серце, а якесь незнане почування здержувало йому віддих. Наблизила ся рішуча хвиля. Він підійшов ближше сітки і пізнав її. Вона стояла за Федосією і усміхаючись, слухала її слів. Вона була не в халаті, як попереднього дня, а в білій блузці, добре стягненій паском, що високо їй таки пі-

діймав ся надгрудь. З під хустини виділяло чорне волосся, як тоді у суді.

„Зараз порішіть ся“ — думав він. — „Як міні її покликати? А може вона сама прийде?“

Але вона не надходила. Вона чекала на Кляру. Їй не перейшло навіть через голову, що сей пан прийшов до неї.

— Ви за ким глядите? кого вам потрібно? — спитала дозорниця, що ходила між сітками і підійшла до Нехлюдова.

— Катерини Маслової — ледви вистогнав Нехлюдов.

— Маслова, до тебе! — крикнула дозорниця.

Маслова оглянула ся і підіймивши голову, просто виставляючи груди перед себе, зі знанням Нехлюдову вираженням готовости на все, підійшла до решотки. Вона протиснула ся поміж двох арештантів і підняла на Нехлюдова свій здивований, запитний зір не спізнаючи його.

Признавши його одначе по одяжі багатим чоловіком, вона усміхнулася ся.

— Ви до мене? — сказала вона, зближаючи до решотки своє усміхнене, косооке лице.

— Я хотів бачити...

Нехлюдов не знав, як сказати: „вас“ чи „тебе“ і рішив ся сказати „вас“. Він говорив не голосніше, чим звичайно. — Я хотів бачити вас... я...

— „Ти мені не замилюй очей“, — кричав біля него якийсь гольфінак: „Брала, чи не брала?“

— „Таж кажуть тобі, що вже ко-

О скільки аристократичні круги, для котрих кожда війна є шпортом, пруть до дальшої війни, і о закінченню мира не хочуть нічого чути, низиші верстви народа не дуже ентузіазмують ся тою бандитською війною. Найліпшим того доказом були події дня 5-ого с. м. при ладованню на кораблі одного полку призначеного до полудневої Африки. Вояки не хотіли сідати на кораблі, ганьбили королеву і правительство, кинули ся на офіцерів, а жінки і робітники помагали їм в борбі з поліцією. Треба було прикликати на поміч полк міліції і матрозів з інших кораблів. Вивязала ся скажена бійка, в котрій збунтованих вояків покрано і повязаних мотузами повкидуюно під поміст корабля. Дперва в той спосіб „патріотичний“ полк дістане ся на боевище. З яким ентузіазмом ті люди будуть бити ся з бурами, не тяжко вгадати. Они знають, що они мають бити ся не в інтересі свого народу, але в інтересі копальняних і залізничних акцій нагромаджених в руках Чемберлена, мівістрів і членів королівської родини.

Загальний атак бурів на Ледісмет дня 6-го с. м., мав бути наслідком кореспонденції між Крігером а командою війск бурів. Крігер мав написати до головної команди письмо з запитанєм, чому не виконує ся атак на Ледісмет. Команда відповіла ему, що боїть ся великих страт в людях. На се Крігер відповів, що після его переконання, се простий викрут, а причина лежить в оранських борах. Се було причиною, що атак виконано. Оранці би-ли ся дуже хоробро, але їх відперто з великими стратами. Після урядових трансальських жерел, бури мали 4 убитих а 15 ранених. Однак мешканці Ледісмета твердять, що се неправда, бо одна лише команда бурів мала 150 убитих. Окрім того виділи люди дуже багато возів з раненими. Найновіші телеграми доносять, що коло Ледісмет знов бють ся. Бури сконцентрували дуже сильний огонь арматний довкола міста. З Дурбану відкомандировано до табору Буллера 1200 індійських послугачів до переносення

нає, чогож тобі іще більше? — відгукнув хтось із другого боку.

Маслова не могла чути слів Нехлюдова. Но вираз лица його при бесіді нараз нагадав їй його. Одначе вона вагувала ся через хвилину, хоть усьміх цез з її уст, а чоло почало немов з болю морщитись.

— Не чути, що ви говорите — гукнула вона, замикаючи очи і щораз більше морщучи чоло.

— Я прийшов...

— „Так, я роблю свою повинність, я каю ся“ — подумав Нехлюдов. І зараз таки після сеї думки слюзи заблоснули у його очах. Нудьга підтупила йому під горло і він ухонившись руками решотки, замовк. З порушень видно було змагане до запанованя над собою, щоби не розплакати ся.

— Я кажу: „якого лиха пхаш ся, де не можна“... пукали з одного боку.

— То вір Богови, як мені не віриш, я нічого не знаю“ — кричала арештантка з другого.

Маслова аж по тій душевній боротьбі пізнала Нехлюдова. Йї очи запали вогнем. На блідих, повних лицях показались денеде плями. Лице одначе зраджало строгість — скісні очи гляділи тупо у перед.

— Когось такого я вже бачила, але я вас не опізнаю — гукнула вона спустивши зір, а лице її стало понурійшим, ніж передше.

— Я прийшов сюди просити у тебе прощення — завів він голосно — без

ранених. З того заключають, що Буллер наміряє виконати якийсь більший атак.

З Льоренцо-Маркіз доносять, що португальські поліційні урядники задержали на границі богато португальських підданих, котрі хотіли перейти до Трансвалю, аби вступити до війська бурів. На будуче нікого не пустять через границу, хіба за окремим дозволом губернатора.

Ціла англійська каналова ескадра мала одержати наказ до від'їзду. Сеєя ескадра має заступити призначену до Капланду гібральтарську ескадру. Бюро Райтера довідує ся, що англійське правительство рішило артикули живности лише в таким случаю уважати за воєнну контрабанду, сли з виказів, які обовязані мати капітани кораблів покаже ся, що они призначені для неприятели. Сконфісковану американську муку видано назад властителям.

Допись.

(Ще про залізничну станцію в Лужанах).

Станція залізнична в Лужанах ще не приведена до цілковитого ладу. Подорожний, вступивши до почекальні (реставрації), не знає, коли має від'їздити поїзд, бо ніхто із служащих не подає до відомости, як то буває на інших станціях. Урядники не те що не говорять по руски, але ще й викликають та ганьблять публично тих, що говорять до них по руски.

В неділю 7. січня н. ст. с. р. приїхав я до Лужан залісепким поїздом і, висівши з него, удав ся я зараз до каси на станції, щоби купити собі карту до дальшої їзди на шляху Лужани-Залісепки, позаяк на станції в Мамаївцях продають карти лише до Лужан, а з відтам треба купувати нову карту до їзди на сїм шляху. Купивши карту, снітав ся я кондуктора, чи маю ще досить часу, щоби вступити до почекальні. Він відповів мені на те, що можу довший час затриматись в почекальні, позаяк поїзд має ще їхати на другі шини, а до сего поїзду мають ще причіплюватись свіжі вози. Я спустив ся на обезпечене кондуктора і пішов до почекальні, де зазав реставратора, щоби дав мені шклянку

інтонації, мов ученик, що вивчив добре завдану лекцію.

По сих словах йому стало соромно і він оглянув ся. Але сейчас спамятав ся: „як мені соромно, то тим ліпше тому, що я повинен зносити сором. І він голосно продовжав:

— Прости мені, я страх винуватий перед... —

Вона стояла неподвижно і не спускала з него своїх скісних очей.

Довше і більше він не міг говорити. Відійшов від решотки і ледви не ледви здержував слюзи, щоби так ворухили ся у ньому, щоби виступити на верх.

Смотритель, що увів Нехлюдова до женського відділу, зацікавлений видно його особою, прийшов сюди а побачивши Нехлюдова не при решотці, спитав, чому він не говорить з тою, яка йому потрібна. Нехлюдов збігнув ся, отер ніс, стараючись заховати спокій, і відповів:

— Не годен говорити крізь решотку, не чути нікого...

Смотритель задумав ся.

— Ну, так можна її вивести на хвилину сюди.

— Марія Карловна! — звернув ся він до дозорниці — виведіть сюди Маслову.

(Далше буде.)

пива. Я ще й не оглянув ся у почекальні і пива ще навіть не дістав, а поїзд вже від'їхав. Я звертів ся сюди-не-туди, та вже пропало. Іду до касиєра, щоби вернув мені гроші за карту. Він не вмів по руски. Не хотів вернути гроші, але довідавшись, як все склалось, приймив карту і вернув гроші назад.

Потім пішов я до урядника, щоби поскаржитись на такі неспорядки, які панують на станції, а через що мусять лише подорожувати терпіти. В службі був тоді аспірант п. Буркутан. Оповідають, що Буркутан посідає студій університетські. Я й не думав, що чоловік із студіями університетськими може поступати так нечесно з людьми, бо поводить ся з людьми справді так, як его попередник „Гусак“. По его поведенью видавалось мені, що бесідую з якимсь „Schieber-ом“, що може й писати не знає. Я говорю до него по руски, а він, випуливши очи, з печуванним криком кинув ся до мене: „Können sie nicht deutsch sprechen?!...“ Я відповів ему, що об сїм я не обовязаний здавати ему справоздання, се моя річ, чи вмю, чи ні. Він знов острійше: „Benehmen sie sich anständig! Sie sind nicht im Wirtshause, sondern im Amte!...“ Зацекавши хвилину, доки п. Буркутан не успокоїв ся, розповів я опісля ему, як все склалось, та на жаль, все те нічого не помогло. Вийшов я з уряду з переконанєм, що не всі люди з університетськими студіями кваліфікують ся на залізничних урядників.

Цікава річ, що на се скаже станиць-славівська залізнична дирекція?

Подорожний.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16-го січня 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Проба мішаного хору „Бояна“ має відбутись, як ми вже доносили — нині, т. е. 16. н. ст. о 8. год. вечером. При сій нагоді, як і попередно так і сим разом, мусимо з признанєм піднести точність Пань. За те з прикрасити приходить ся нам признатись, що заява ся не цілком дотичить Панів. Коли тепер вже Пані приходять — Панове знова чогось отягають ся, так, що просто не було ще нагоди хоч би один раз почути цілий хор разом. В хорі, де є 20 пань — повинно бути що найменше два рази тільки муцини, бо мужеські голоси ділять ся на чотири часті, а жіночі лиш на дві. Між тим, муцини — як приміром на послідній пробі — було менше ніж жєнщин, а зчисливши всіх муцини, яких бачили ми раз або два на пробах „Бояна“, прийшли ми до переко-наня, що колиб разом всі прийшли, булоб їх не сорок, а багато більше. Особливо абетиненція панів учителів впадає в око. Гадаємо, що слаба ереквенція а боку муцини була лише случайна і на будуче будемо могли піднести публично призна-не загально усім членам. А дуже було-б пожаданим, аби се могло статись як найскорше, бо раз вже преці мусимо знати, яким хором розпоряджуємо. Аже найближший концерт вже за плечима, а має се бути концерт в честь Шевченка, тож мусимо гідно почитати пам'ять нашого найбільшого поета, раз задля са-мого петизму, який піддаємо его пам'яті, а по друге задля нашої гордості на-родної, яка нам наказує тут в Чернівцях зайняти у всіх публичних виступах, на-коли вже не перворядне, то бодай рівно-рядне, а вже ніколи підрядне місце. Тож іще раз кличемо Вас Вп. Пані, а особливо Панове: приходіть до „Боя-на“ як найчисленнійше, як найточнійше, а тим окажете не лише Ваш патріотизм та гідне Русинів заміловане до музики, але також і самі скористаете, бо так мило, як у нас серед гарних Пань і ве-селої молодіжи — годі де иноді забавити ся. Приходіть!... Від відділу „Бояна“.

„Ой ви письменні, та не друковані!“ — „Народъ нашъ жаждєть просвѣщенія“, сказав „учений“ св'ященник тай видав „Новий православний Календарь“ для буковинських Русинів в мові — моск-ов-

ській, а щоби „запобігти всякого рода исковерканіямъ молитовъ“, надрукував їх в церковній мові та ще й кирилицею. Не правда, що за логіка у тих „уче-нихъ“? А що то вже за мудрощі в тім календарі, супроти котрого „не только русекіи, но и ромынскіи и даже нѣмецкіи только теряють много дорогого мѣ-ста на бесполезныя шематизмы и та-белы, которыхъ никогда никому не надо (?), а алманахъ или часть литературнаго ограничивается на двѣ-три только ма-ленькіи статейки о якихъ тамъ никого не интересующихъ маловажныхъ предме-тахъ. Сколько то хорошего и полезного можно-бы тамъ помѣстити!“ Пригляньмо ся тепер, „скільки“ то нечуваних і не-виданих доси мудрощів зібрав наш „учоний“ живцем з московських календарів. Ото окрім „колька стишковъ и одного народ. преданія“ Данила Млаки на занецинієм кривописанєм „чистомъ буковинско-русскомъ нарѣчїи употребле-номъ простонародіємъ“ і одної повістки, яку в „настоящемъ литературномъ я-зыкѣ“ накакаль какоюто „Черныиъ Колько“, находимо на самім переді „До-машніи совѣты, щоби кури и гуси не имѣли вошей“ (стор. 74) і т. п. виписані із старих календарів рідкості, відтак „Наставленія земледѣльцу“ мабуть із „Науки“ пок. Наумовича, далі „Що тра-виться легко, байпованное мясо чи пе-кельфлейштъ?“ видно, що не з німецького календаря, відтак „О шкодливости спирт-ныхъ напитковъ“ з поданим московским жерелом, річ також ще ніколи нїде ніби не трактована, хіба о. Андрейчуком в старім бук. календарі. Відтак ідуть „ме-дицинскіи свѣдѣнія, которыми можетъ воспользоватися больныи до прибытія врача“, і „Ветеринарія“, про котрі сам безіменний „учоний“ автор чи копіатор каже, „что скотовладельцы благодарзumno поступаютъ, если при каждомъ заболѣваніи животнаго приглашаютъ ветеринара“. Як бачите, самі статі, яких не „било і не бендзе“ в ніяким календарі. По тім сїдує також „рѣдкость“, себто „Стати-стика“ про „Населеніе земного шара“ і т. п., між тим „весьма поучительная вещь“ про „Долговѣчность геніевъ“, між котрими нема тільки даних, як довго жили „геніи“, що укладали „новий календарь“ на старий лад. „Новий прав. Календарь“ кінчить ся портретами Пуш-кина, Наумовича, Продава і Качковского, котрих „пам'яті“ присвячено кілька ста-тей а то Пушкінови з „Прав. Буковини“ з тими-ж обединительними мріями про „великую, необъятную Русь“ (Росію, як то об'яснено на ст. 123, 4. стрічка з долу), похороняючи на стор. 129 „счастье буковинской Руси“; коли й ся Русь-Россія, то земля їй пером!

Лише так далше. Заходом членів читальні „Рускої Ради“, а головою п. Тодора Ротера з Драчинців — заложено тамже перед місяцем руску крамницю. Капіталу вложено в сею крамницю 220 зр. (440 корон), але вже по однім місяці істнованя сеї крамниці рахунок виказує, що чистого доходу було 80 корон. Поміж основателями рускої кра-мниці в Драчинцях панує з тої причини велика радість, за те тамешні жидки поспускали вже носи на „квінти“, хоч перше дуже героїжили ся. Се повинно послужити другим руским громадам на Буковині за примір і захохоту. Щастя Боже!...

Отворене читалні „Рускої Бесіди“ в Негоштині відбуло ся в неділю, дня 14-го січня дуже величаво. О пів до 12-ої в полудне привіз до Серету поїзд дорогого нам гостя з Черновець дра Стоцького в товаристві академіка Когута. На повитанє явили ся на двірці члени читалні Негоштинської з начальником громади п. Васиєм Воюшком на чолі, тай дуже гарна бандерія із 24 їздців в мальовничих строях з фанами в руках. В супроводі бандерії в найкраснім по-рядку переїхав відтак наш гість через місто Серет самим ринком і небавом повитала в Негоштині вистрілами і окли-ками „слава!“ ціла громада, старі і мо-лоді, свого широго приятеля, що прий-шов сюда оснувати розсудник просвѣти. В домі чесного господаря Онуфрія Гора-щука зібрало ся множество народу, а були также і гості із Балківців. На просторім подвір'ю став др. Стоцький межі людьми і научав через цілі 3 години, що то є читання, на що вона, який хосен з неї може бути, який в ній порядок повинен бути. До читалні впи-сало ся відтак близько 100 самих чіль-

них газдів, і відтак вибрано старшину, подяковано др. Стоцькому за его щирі праці і многотетством для цісаря закінчено збори. І знов та сама бандерія відправляла дра Стоцького аж на сам дворець до Серету і там попрацювала его гримієм „слава!“ Було се в наших околицях доси невидане святю. Дасть Біг, що небагом і в Балківцях отворить ся читання і в наш Серетський повіт загляне сонечко. До виділу читальні вибрані отці чесні газди: Іван Горашук головою, Митро Танаційчук заступником. Михайло Серденчук касиром, Михайло Федюк писарем, Ілія Серденчук бібліотекарем, а Семен Андрійчук і Николай Ріцук заступниками виділових. Боже їм помагай до доброго діла!

К.

Українсько-руська соціально-демократична партія устроїла дня 8. с. м. хлопське віче в Перемишлі. На дневній порядку поставлено: 1. загальне положення селянства в краю, 2. політичні відносини в краю і державі, 3. внесення. — Першу точку порядку дневного реферував п. Сень Вітик. На его внесення віче ухвалило: домагати ся загального, безпосереднього і рівного права голосування до сойму, до державної ради та до громадських рад; далі постановлено жадати внесення § 14-ого і розв'язання державної ради, котра в теперішнім своїм складі не єсть здібна на правильного функціонування. — Сучасну політичну ситуацію обговорював посол Козакевич. Супротив фатальних відносин парламентарних заохочував зібраних, щоби „цілу свою увагу звернули на організацію по селах, а з'єдинені сили і сильно зорганізовані маси пролетаріату міського і сільського подиктують будучим послам їх роль в парламенті“.

Небезпечний злодій. У сих днях арештовано на румунській границі славного злодія Володимира Герботовського, що обікрав в 1873 р. царя в часі вистави і заки служба оглянула ся, пустих в обіг чеків на 100.000 зр. Сей безличний крок завів его тоді на 10 років до тюрми. Коли вийшов з неї, крутив ся по Німеччині, Іспанії та Франції з рижним успіхом. Нарешті пересидів ся в лізвольській тюрмі. Се зразило его дуже до західної Європи, покинув єї невдачі край та переселив ся над Дунай до Румунії. Але і там не вело ся ему дуже. Вже задумував навідати ся до австрійських країв, коли повідомив про се тернопільська поліція заарештувала угорські власти в Оссовій. Герботовський приловлений на якійсь невеликій крадіжці здивував ся дуже, що ще не забули про него.

Проф. Шенк не вище доси подана о емеритурі. Він наміряє в окремій поданні до міністерства просвіти ослабити вимірення против его особи обвинене. Жид, звичайно, мусить торгувати до кінця, без огляду, чи купити, чи ні. Шенк мав одержати запросини до виглошення наукових викладів в Америці на тему: „Хлопець, чи дівчина?“, за що жертвувать ему гонорар в квоті 40 тисяч зр.

Міжнародні торговельники живим товаром. Оводі притримано на головнім двірці у Львові двоє дівчат, які признали ся, що звербував їх зі Сянина до Америки якийсь жид. Він лишив їм досить великий задаток на подорож до Відня. Подільські власти поробили все, аби лише дістати в руки небезпечного сего агента, а також і его помічників з Галичини. Они, як здає ся, належать до міжнародної спілки торговельників дівчатами і ведуть сю торговлю від довшого вже часу.

Арештованя в Харкові. З Харкова пишуть: В сих днях ув'язнено тут 18 людей з найвизначнішою тутешньої інтелігенції, між тими 5 жінок. Причини арештованя поки-що незвісні. Крім сего ув'язнено багато робітників з тутешньої фабрики будови кораблів по сій буцім то причині, що задумували устроїти страйк. У сій фабриці працює 6.000 людей. Далі заслано на Сибір одного інтелігента за те, що найдемо у него 3 заборонені (недозволені цензурою) книжки, на три роки адміністративним порядком. А треба згадати, що вже до того часу пересидів він в тюрмі 6 місяців. От такий то наш російський рай!

Столітня мішка. В Кракові умерла в тих днях Катерина I. voto Червіньска, II. voto Гендзерска, III. voto Лещинська,

проживши повних сто літ, хоті родина єї думає, що єї вік перейшов давню сотку літ.

Автор вальса „La Fourchette“ (вилка), Лосер, був зразу жонілером в цирку і тим славний, що, маючи з природи широченне горло, міг в се горло втиснути ножиці на 30 сантиметрів довгі. Колиж одного разу, сидючи за обідом, вложив для розвеселення товаришів в горло цілу вилку, стала ся ему така пригода, що вилка самохіть всунулась в горло і опинилась державкою аж на дні жолудка. З того часу Лосер не міг добре повертатись і залишив жонілерство, а лише при вальсі своєї власної композиції танцював в цирку яко мімік. Тимчасом квав жолудковий робив своє та хоч не зникнув вилки, але заквасив єї так, що Лосерови грозило затроєння крові. Але від цього асептична операція? Лосер піддав ся їй і по 25 літах позбув ся щасливо проковтненої вилки.

Новий кат. По смерті Зелінгера опорожнила ся посада ката в Австрії. Небагом буде она віддана Альойз. Зейфердові, дотеперішному катови Босни. Є він сестринком помершого ката Вілленбахера, а братом катів Якова, Йосифа і Рудольфа Зейфердів, рівно вже померлих. Від р. 1886 урядую він в Боснії, де виконав двіста засудів на смерті. Він числить літ 45, служив при краєвій обороні і дослужив ся степені фельдфебля. Він жонатий з Боснаккою, що була переможцем вузів.

В старій печі чорт топить. В північній Америці, в Краффорд Кунти знаходиться ся захоронка для старців та калік. Один з пенсіонарів сего закладу, Кароль Гінсаваль, 70-літній старець, почав від довшого часу оказувати незвичайну симпатію для 60-літньої колезанки з закладу, сільної каліки, Марії Еванс. Шнур, прив'язаний до рами вікна, скручений з простирали, подертого на пояси, послужив старій сільній каліці до утечі з закладу. Залюблені найшли ся на волі. Они хотіли повінчатись з собою та ні одно з них не мало в кишені грошей, щоби оплатити шлюб. Ся обставина звернула увагу уряду, тому задержано романтичних старців, а по виясненню справи відслано їх з поворотом до закладу.

Ізда на кризі леду. В Пірні в Саксонії приключив ся мало не смертельний випадок одному 9-літньому хлопцеві. Пішов він на беріг замерзлого потоку совгати ся, коли нараз обірвав ся кусник леду і заки хлопець впів вискочити на беріг, крита ледви кілька метрів завбільшки поплила з дитиною рікою. Товариші хлопця перелякали ся та повтікали, а хлопчина поплив рікою. На щасте, его крик почув перевізник, всів на лодку та уратував дитину від неминучої смерті.

В Гамбурзі померла оводі в 85 році життя Людвіга Фребель (Froebel), вдова по славнім винахіднику методи розвитку дитячих умів. Була то шира співробітниця свого мужа, по котрого смерті займала ся енергічно основою нем огородин Фребельських в Німеччині, особливо в Гамбурзі і в охрестности. Померла була довгі літа управителькою школи Фребельок при гамбурскім „Froebel-Verein“, з відки не тільки до Німеччини, але і на цілій світі достарчувала взірцеві управительки Фребельської методи.

До історії харабів в Росії. Побирани харабів з сторони російських урядників підпадає тепер чим раз більший репресії. Виспів власти безпастанно вичають процеси прихильникам нелегальних доходів. Недавно суджено в воєнним суді в Одесі справу воєнного начальника, Переславцева, обвиненого о різні службові провини і побирани харабів. Переславцев числить літ 61 і є чоловіком багатим; він має земні посілости, капітали, дома, вілли, але давна привичка веліла ему все шукати нових, неправних доходів, спеціально за увільнював рекрутів від відбукання військової служби. Між иньшими побрав він від Теодозії Мінінової сто рублів за увільнене єї сина, жовніра, що мав виїхати з війском до Порт-Артур. Переславцев одержав крім сего від Мінінової коня, вартости 400 рублів, зажадав також еквіпажу, а мимо, що все те дістав, не увільнив єї сина з війська. Тому виступила Мінінова з жалобою, що стала причиною виточення процесу продажному

подковникови. На судовій розправі виголосив воєнний прокуратор свідку промову, в котрій начеркнув стан моральности чиновників давнього покрову... Чим вище становиско займав урядник, говорив прокуратор, тим більше чув ся управленим до побирани харабів, або держав ся засади городничого Гоголя, що „кождий повинен брати хараби, відповідно до свого уряду“. Годі викоринити від разу се зло, яке закоринило ся в Росії від віків. Росія довго терпіла на єю неміч. Від часу введення в життя явности в судах і видавання засуду на підставі внутрішнього пересвідчення і совісти, в руках судивів знаходить ся могоуча сила до викоринення харабів“. В дальшій промові жадав прокуратор тільки приміненя права з цілою строгостію не лише для приміру, але також в виду сего факту, що обвинений був чоловіком багатим і не побирав харабів під матеріальним примусом. Суд засудив Переславцева на взынцію, утрату ранги та ордерів і поселене на Сибірі. Переславцев відповідав з вільної стопи, завдяки кавці єго тисяч рублів. Він прибув до суду, обвинений ордерями, власним повозом, запряженим в пару рикасів. По засуді відведено его піхотою до взынції. В сали розправ, в часі читання засуду розляг ся голосний плач дорослого сина Переславцева.

Консолідація в теорії і практиці. „Руслан“ лише: Ще ндавніми часами підносило „Дьло“ великі користи (!), які вийшли для руского народа з консолидації, хоті якраз консолидація довела до того, що в деяких повітах, як в Стрийщині, завроло всаке жите, лише тому, що наші люди в почуттю свого достойнства не хотіли довше вигребувати зі свого жару каштанів для напавів, хоті якраз консолидація осмілила наших москвофілів до агресивного виступу против „Просвіти“, єї читальні і других руских інститутів. Нині вже й „Дьло“ бачить, з ким дучив ся табір народолюбів, коли подало в 291. числі статю п. з. „Гробарі народної просвіти“, де між иньшим пише: „Введене фонетичної правописи в видання товариства „Просвіти“ порішене загальними зборами тогож товариства, подало — як свідомо — нашим москвофілам нову нагоду намагатись підкопати вплив і значіне сего заслуженого товариства, що так совістно стремить до освідженя народних мас. Томуж почали они розсівати клевети про „тисячи польських запомог, котрі усміхають ся „Просвіті“ за издаване книжок фонетичною“ і агітувати против товариства, бунтуючи его членів виступати з „Просвіти“. Колиж се удавало ся їм тільки рідко до, а іменно, коли мали діло з цілком темним чоловіком, а нічо не могли вдіяти з ними, котрі любують ся у виданнях товариства і ані не хотіли слухати о виступленню з „Просвіти“ — честні господинове взяли ся не аби якого честного способу: самі писали і пишуть листи до „Просвіти“ фальшують підпис дотичних членів, котрі з причини фонетичної правописи яби то нехотять вже належати до товариства. Розуміє ся, таа кертчина робота не вспіла укрити ся. Від мнино виступивших членів „Просвіти“ посилали ся листи з питанням: чому они не дістають книжок, бож они з товариства ніколи не виступали, а дотичних листів они не писали.“ В дальшій часті подає „Дьло“ один такий лист, писаний будто би селянином з Буковини, а в дійсноности сфабрикований в кузні наших перевертнів. От з ким дучили ся наші народодівці!... Шкода, що „Дьло“ так пізно дізнало ся, що галицькі москвофіли — се справжні гробарі не лише народної просвіти, але цілого духового життя галицької Руси.

Кіченер. Про нового шефа генерального штабу, що враз з Робертсом має навчити Бурів розуму, пишуть денники, що він славить ся великою суворостію супроти воєнків, котрі би на йоту не виконували его розказів. Кіченер не падає і оцінців. Всякий жовнір є в него килькатем в воєнній машині, що мусить обертатись після розказу. Тим то і не люблять его жовніри так, як начального вождя, Робертса. Але за те мають они повне довіре до его стратегичного таланту. Кіченер, надіють ся, вложит в деморалізовану англійську армію нового духа. Коли Англія думала виповісти суданським магдистам війну, Кіченер удав ся яко торговник на два роки до Судану, щоби розсвідити тамонні відносини і воєнну силу Суданців. Обнявши відтак провід в війні з магдистами, Кіченер був засядно в першій лінії. В бою під Сваконом перестріла єму кулі горішню щоку і застрягла в кости. І не мож було відняти. Кіченер поздоровів щасливо, рана загойлась. Колиж одного разу заїдав бештек праз з своїм ад'ютантом, сказав: „Наколи в бештеку не було кости, то я проковтнув мою кулю“. Так і було. Кіченер не любить жінок і гордиться жонатими людьми.

З'їзди учителів народних шкіл в Росії. В „Прав. Вєстн.“ оголошено тимчасові приписи що-до з'їздів учителів народних шкіл. Сі з'їзди можна скликувати з дозволу куратора наукового округа за згодою губернатора і на внесок директора місцевих народних шкіл. Програму нарад затверджує куратор округа. З'їзди відбувають ся без участі публики.

На Народний Дім жертвували даліше: п. Воротняк з Молдови 4 кор. Мих. Догонія 70 гел. З Виділу краєвого, друга рата 2000 кор. 28 гел., разом 15708 К. 70 гел

Членські вкладки зложили: п. Іван Синюк 2 К. Юрій Кирилович 6 К. Іоанна Ільницька 6 К. Н. Н. 4 К, п-і Теодосія Маєр 10 К. Гедимін Лисиницький 10 К. Петро Тимкович 10 К. Сидір Гогодованський 20 К. Федір Чарнецький 10 К. Гнат Власюк 12 К. разом 6450 К.

На бурсу жертвували: п. Воротняк з Молдови 4 К. Его Впр. Архієпископ і Митрополит Аркадій 60 К. — разом 64 К. Сердечна подака.

Переписна реданція і адміністрації.

Вп. І. В. в А. Даруйте, що ми, замкнувши в попередній числі остаточно полеміку над сєю справою, не можемо помістити Вашої дописи про церковний сьлів. Просимо писати про иньші справи, порушені на послідніх головних зборах „Рускої Школи“ далеко більшої ваги, як н. пр. просвітну роботу учительства поза школою і т. п.

Телеграми „Буковини“.

Рим, 15. січня. Король прийняв димісію міністра війни Тардоріого.

Будапешт, 15. січня. Магуар Otzsag доносить з Риму, що англійське правительство звернуло ся довірочно до австрійського і італійського правительств з питанням, чи не схотіли би за зворотом коптів і пізнійшими уступками територіальними відступити Англії по 5.000 войска для обсадження Єгипту, а то для того, щоби англійські войска могли бути вислані до полудневої Африки. Австрія відмовила, Італія зробить певне то само.

Льондон, 15. січня. В воєнних кругах розійшла ся вчора поголоска, що генерал Буллер потерпів нову поразку, однак о тім міністерство війни не має доси ніякої вісти.

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Найбільша вистава на Різдвяні свята!

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Найкрасші товари з бронзи: Гарнітури до писаня, ангарки, канделябри, підставки, ліхтари, таріли на овочі, альбуми і т. п.

Великий склад казюнів і черевиків до снігу.

Товари вовняні і ткани: Правдиві біле і сіреке по ціні фабричній; кавтаньки штани, сорочки, скарпетки, панчохи, убрання для дітей. Вовняні покрива, камаші, вовняні рукавички для пань, панів і дітей.

Обув. Великий склад черевиків а сляної фабрики Anton Sapek у Відні, а французької шкіри, а також інших сорт а все в найлучшій гатунку для пань, панів і дітей яєних, жовтих і чорних з гушниками, до шнурована і з гумою.

Ц. к. продаж пороку і великих знарядів воєнних.

Правдиві бурштинові цигарниці і цигарнички від 1 ар. 50 кр. до 25 ар.

у всіх модних фарбах. Всіх сортів сорочки для панів і то шовкові, полотняні і сатинові, турнетки шовкові, сатинові і сатинові в ціні від 1:20 ар. до 5 ар. Краватки шовкові і до прання а на складі, а що тижнями приходять свіжі посилки після найновішої моди

Правдиві перекі зарукавки найліпшого гатунку. Правдиві перекі шапки для мужчин.

Товари з футрів: Ковіра дамські найновішого сорта з різного гатунку футрів від 2 ар. 50 кр. до 30 ар.

Посилки на провінцію все відвотною поштою.

Склад ц. к. у привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Виреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і солоді, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносять:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	гов. 880 ар. 57 кр.
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Пожеги „Дністра“ приймає Банк **кравей** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найористийших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

етоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **позички** за оплатою 6½% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вклади** до опрочентованя від 1. липня 1899, будуть вклади опрочентовані по 4½%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Видляжусь заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мужин, жєнщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокичистім а ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушувани.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтні та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїлних замовленє.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

РІХТЕРА СКРИНКИ З КАМІНЦЯМИ ДО БУДОВИ

єуть найліпшою діточою забавкою.

Вони є одинокю забавкою якою діти трєвало цікавять ся і не кидають єї по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і заразом і найзнаменитішим для великої вартости у вихованю дітей і за для досконалого виконаня.

Вони є взагалі найліпшою річю, яку дітям можна подарувати для забави і занятя. Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрєні якорем можна дістати у всіх ліпших торговлях забавок по цінах від 3, 3½, 4½, 6 — 10 корон і єуть найкрасні забавки знаходачі ся на світі, а на доказ що є правдиві, мають фабричну марку „якор“. Всі скринки з камінцями до будови без ягора є підробленя меншої вартости, котрих рішучо не треба припинати. Новий богато ілюстрований цїнник розсилає ся на жаданя даром і франко.

Новина! Штука терпєливости і забава товариєка з якорем. — Близий цїнник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-ка,

перша аустро-угорська ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.

Контора і склад: 1. Oberg. 16. Відень Фабрика XIII/L. Hietzieng Rudolfstadt, Olten, (Schweitz), Rotterdam, New-York 215 Pearl-street.

Повідомляє ся

П. Т. Публіку, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціаліст

від зубів із заграничною наукою і кількатиною практикою спровадив ся до Чернівців на ул. Паньську ч. 41

порядиує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 цїна (1 ар. 60 кр. з посилкою оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і свята від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северського.

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходить в Чернівцях
що сороди, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламанці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ товариства „Руска Школа“.

В суботу, на новий рік відбули ся в залі „Народного Дому“ в Чернівцях головні збори членів тов. „Руска Школа“, на котрі прибуло крім гостей 74 члени, а то 29 з кімчанського, а 20 з черновецького повіту, 16 із міста Черновець, всего по 4 з вижницького і станівського, а ледво 1 із серетського повіту, з інших повітів не явив ся ніхто. Хоч і як значне число всіх присутніх, то не можна помянути мовчки байдужности ще великого числа нашого учительства в справах, що найближше повинні-б їх обходити і хоч раз на рік зібратись в повнім числі, наколи на всіх зборах бачимо все майже одних і тих самих ревних членів тов. і учительського стану, а других ніколи, або хіба рідко в годі. Впрочім, як хто дбає, так і має, а заохочувати учительство до береження его власних інтересів уважаємо злишнім.

Присутніх привітав голова тов., висказуючи радість, що збори відбуваються по раз перший у відновлені і розширені „Народного Дому“, до чого причинилось головне руске учительство на Буковині. Бажаючи як найліпшого успіху нарадам, уділяє слово секретареві до відчитання протоколу, котрий прийнято без зміни до відомости.

Відтак слідувало отсе справоздане уступаючого виділу за р. 1899.

„Світлі збори!“

Вибраний 11. лютого с. р. головний виділ нашого товариства

стає отсе перед Вами, щоби здати справу з роботи своєї а й цілого нашого товариства за час 11 місяців.

Виділ уконституував ся так, що вибрав головою проф. Омеляна Поповича, а его заступниками проф. Сергія Шпойваровського і сов. Володимира Ясеницького, секретарем проф. Юліана Кобилянського, касиром уч. Танасія Руснака, а контролером проф. Івана Тірона. Крім того належали до виділу професори: др. Стефан Смал-Стоцький, Єротеї Пігуляк і Антін Клим, та надучителі: Іван Мандичевський, Іван Ярошинський, Іван Савіцький та Дарій Пігуляк.

Вибір замісцевих членів до головного виділу показав ся непрактичним, бо потреба засідань буває звичайно так нагла, що годі їх скликати так, аби на них могли явити ся й замісцеві члени, котрі надто крім труду мусіли-б поносити й значні видатки. А надто, відколи маємо вже й філії нашого товариства, де можна порушити й обговорити кождо важливішу справу, став ся вибір замісцевих членів до головного виділу злишнім. Так само досвідчено, що й виділи філій працюють успішнійше і легше, коли складаються з членів, що знаходяться, коли не в одній і тій самій місцевості, то хоч як найближше побіч себе.

Головний виділ відбув задля перебудовання „Народного Дому“ і довгої перешкоди кількох членів, всего 6 засідань. В першій ліній виконав він ухвали останніх головних зборів і вніс до краевого сойму петиції о знижене лїт служби учительської з 40 на 35 лїт, о

виплачуванє шкільних павшалій через податкові уряди, о підвищенє пенсій вдовам і сиротам по учителях, о знесенє місцевих інспекторів шкільних і права членів місцевих рад шкільних відвідувати школи підчас науки, як також петиції о заснованє рускої гімназії в Кічмані і Вижниці, та о перестрій німецько-руських паралелок при низній гімназії в Чернівцях на чисто рускі і заснованє рускої народної школи в Чернівцях. Ті петиції були видруковані в газеті „Буковина“, їх внесли також не тільки філії нашого тов. але й деякі громади, особливо що до гімназій. Оскільки знаємо, передав бук. сойм всі петиції краєвому правительству, щоби висказало свою гадку в тих справах, а поневаж від тоді сойм ще не мав сесії, то й ці справи неполаджені. Маймо надію, що хоч дещо осягнемо небагом, а за решту треба буде добиватись аж до skutku. Велика шкода, що і в справах для учительства загально важних не запали наші заходи підмоги зі сторони неруских учителів. Тільки що до зниженя лїт служби вплинуло за почином вижницького, отже знов руского учительства і кілька інших петицій. Сміло можемо сказати, що нині веде руске учительство перед на Буковині й показує найбільше життя товариського та заінтересовані справи між шкільними і становими. Пожадано було-б тільки, щоби наші філії частійше, а що найменше квартално уряджували збори членів і на них займали ся не тільки самостійними відчитаннями, а также рефератами о добрих творах та обговорюванем питань педагогічних,

дидактичних та методичних а попри то й справ станових.

Наше товариство взяло ся по кількालтній перерві сего року й до видавництва. Поки що можливо було вже з матеріальних взглядів видрукувати тільки нове правне виданє „Науки читання й писання“ в 1. році шкільнім Ом. Поповича, яко перший випуск „Методики науки в школі народній“, котру треба би доповнити методикою прочих галуз науки. Для молодіжи видало тов. „Образки з життя і природи“ Ів. Синюка, а крім того друкує власне збірку казок з уст народу на Буковині, списану членами нашого товариства. — В ділі катихизмів, порушені як що рік і на останніх головних зборах, починив виділ важні кроки, від котрих надієсь успішного закінчення сеї важної для релігійного і морального вихованя молодіжи справи, що тягне ся вже кільканацять лїт. — Задачу будучого виділу буде скупити письменників зпоміж нашого учительства й продовжати не тільки розпочаті видання для учителів і молодіжи, але й отворити в газеті „Буковина“ постійну рубрику, в котрій би обговорювано справи, що обходять наше шкільництво й учительство. До сего сил не бракує, як се показала онодішня полеміка, котрій пожелати-б хіба тільки трохи більше об'єктивности. Видаванє особної газети шкільної уважає виділ задля недостаті робітників і матеріальних средств непорядним. — На жаданє станівської філії зроблено спис книжочок придатних для шкільних бібліотек і видруковано его на окладках книжочки „Образки з жи-

40)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

г-р Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Далше.)

XLIII.

За хвилию Маслово стояла у бічних дверях. Підійшовши легким кроком до Нехлюдова, стала і з коса подивилась на нього. Як передучера показували ся в під хустинки чорні її коси; не здорово, тухле байдуже лице було непогане і цілком спокійне. Тільки блеєтчі, чорні, скієні очі палали зза підпудхлях повік особливим вогнем.

— Ту можете говорити — сказав смотритель і відійшов. Нехлюдов наблизив ся до лавки, що стояла коло стїни.

Маслова поглянула запитно на заступника смотрителя і потім — немов зі здивованя здвигнувши плечима, пішла за Нехлюдовом до лавки і сіла поруч нього, поправивши юбку.

— Я знаю, що вам тяжко мені простити, — зачав Нехлюдов. Тут він знов замаяв ся. Сльози тиснули ся до очей... — Але коли не можна минувшини поправити, то я тепер зроблю, що у моїй силі, щоб... Скажіть...

— Як ви мене винайшли? — не відповідаючи на його питанє відповіла Катюша, не то дивлячись, не то не

дивлячись на нього своїм скієним зором.

Нехлюдов замовк і в душі помолив ся: Боже мій, допоможи мені. Научи мене, що маю робити. Не о мене йде, але о неї, о тебе...

— Я був передучера присяжним судією. Тоді, як вас судили. Ви мене пізнали?

— Ні, не пізнала. Нікуди було мені пізнавати. Зрештою я і не дивилась, — сказала вона.

— Я дуже погано, мерзенно собі поступив! сказав він. — Здаєть ся, була дитина? — спитав він червоніючи.

— Зараз тоді таки, слава Богу, померло — відповіла Катюша коротко і злючо і відвернула ся від нього.

— Як то? Від чого?

— Я сама ледви при житю осталась, така була хора — сказала вона спокійним тоном, якого Нехлюдов не надїяв ся і не порозумів.

— Якже тітки вас могли відправити?

— Хто буде покоївку з дитиною годувати? Як їно помітили, зараз таки нагнали. Але що ту говорити, — не пам'ятаю нічого, я забула все. З тим покінчена справа.

— Ну, не покінчена. Я не можу так того оставити. Я хочу хоча тепер спокутувати свій прогріх.

— Нема ту чого покутувати; — що було, то і минулось — сказала вона і (чого він ніяк не ожидав) нараз поглянула на нього і погано, заманчиво, жалісно усміхнувшись.

Маслова ніяк не надїяла ся побачи-

ти його, а передівсім в теперішньому стані і в тутешньому місці. Тому то у першій хвилині поява його її поразила і спонукала згадати, згадати се, чого вона ніколи не згадувала. В першій хвилині вона спікнула про той чудовий світ мрій та гадок, що его відкрив для неї гарний пареня. І ся здадка була для неї страх трудна. У тім споміні не було нічого, щоби було в його зносинах з нею мидям; там лиш володіло горе, лиш закид, лиш безнадійність. А се роздірало її душу. Тепер, коли його спізнала, видїла в ньому не того студента і парубка, якого вона ніякої пристрасно вохала, але того тепер постарілого, бородатого богача без серця, що її звів і прогнав від себе, як яйце, що з його поживу з'їли. Тепер десь знов прийшов до неї з поганю орудною. Коли його побачила, почула вона нараз, що мамтон помер полишивши за собою подвійно болючий слід пристрасної любови і строгих закидів. Сей гарно приодітий, добре вигодований панисько з наперфумованим волосом був для неї одним з тих людей, котрі такими ествами як вона, розпоряджали ся, коли їм було потрібно, а потім їх мучили в сполучі з тими кровопийцями, як їх звала Корабльова, коли їм хотїло ся. Він був тепер одним із тих людей, з якими вона провадила вічну боротьбу о се, хто другого використає, хто другого поине в дурні... Він, тому нею любленому Нехлюдову цілком незнайний панисько щось від неї хоче, і тому говорив він тільки брїхавих слів про прощанє і каєтя.

— З тим покінчена справа — повторила вона. — Ось тепер засудили мене на тяжкі роботи. — І її уста задрїжали підчас вимовлюваня того страшного слова.

— Я пізнав, я був пересвідчений, що ви неповинні — сказав Нехлюдов. — Правда, що неповинна. Хіба я злодійка або грабіжниця?

Вона замовчала на якийсь час надумуючись над тим, яким би способом використати його.

— У нас щось плетуть — що все від адвоката зависить — продовжала вона. — Кажуть, що треба просьбу внести. Тільки дуже багато, кажуть, треба мати на се грошей...

— Так, так безперечно — сказав Нехлюдов. — Я вже говорив з адвокатом.

— Не поскутіть грошей! Треба взяти доброго — сказала вона.

— Все порупу, що можливе.

Настала мовчанка.

Она знова усміхнувшись болючо.

— Я би вас просила... коли можете... не багато... от так з десять рублів... Мені більше не потрібно — вистогнала вона.

(Далше буде.)

ти і природи", котру видало тов. крім того буде сей ениє надрукований і в „Буковині“.

І минушого літа удержувало тов. курс, в котрім приготували пп. учителі Руснак, Гарас і Радомський учеників до вступного іспиту до руских клас гімназійних, за котру то безкористну а мозольну працю належить ся їм щира подяка. (Славно!)

Материяльний стан нашого товариства представить подрібно справоздане касове. На сїм місці згадаємо тільки, що вис. краєвий сойм уділив нам і сего року за помюгу в сумі 200 зр., за що належить ся йому щира подяка, котру прощу виявити повстанем із місць. (Славно!)

Далі можемо поділитись радісною звісткою, що в. п. надуч. Іван Бажаєвський із Вікна сповнив свою обіцянку, зроблену на послідних загальних зборах, і передав тов. суму 100 зр. на зелізнний фонд, признаючи відсотки із сего капіталу і его приросту на запомюгу учеників селяньського роду з кімманьського повіту. Ся патріотична і на Буковині на жаль ще дуже незвичайна жертва заслугує на нашу горячу подяку, котру прощу заявити піднісши із місць. (Славно! і оплески).

Щоби сконстатувати докладно число дійствних членів нашого тов. і придбати конечні средства до успішної праці, завзявав виділ на підставі ухвали послідних головних зборів виділи філії до уплати членських вкладок і предложення спису членів. На жаль не вчинили сего і доси філія вижницька і серецька. Так що доси має товариство ледво понад 100 членів, а належало-б надіяти ся, що хоч усе руске учительство, котре числить зо 300 осіб, пристане до нашого товариства, коли ще у прочої рускої публіки, навіть інтелігентної, нема зрозуміння для шкільної справи.

Помимо невеликих доходів своїх видало товариство і с. р. значну суму на запомюгу бідних учеників. При сїй нагоді спізнати би, що поручене тогідних головних зборів, аби виготовити на підставі статутів тов. для запомюги бідних учеників у Мілївї статут, після котрого засновувались би подібні тов. й по других селах, узнав виділ статут Мілївського тов. за невідповідний, позаяк він не містить в собі нічого незвичайного, щоби могло за певнити успіване такого тов. Уступаючи виділ є тої гадки, що треба би сполучити товариство для запомюги бідних школярів з інституцією охоронки, потрібною у нас по селах особливо в літї, та з кухнями для шкільної молодіжи, конечними особливо в розлеглих громадах в зимовій порі, а в кінці придумати би й певний спосіб придбання конечних средств материяльних. Тому а й задля того, що рівночасно займають ся сею справою й шкільні власти на підставі нарад повіт. учит. конференцій, не міг виділ упорати ся ще з рішенем сеї трудної справи, а поручає єї довершене новому виділові.

Що до грошевих справ згадати-б ще, що виділ рішив вписати тов. „Руска Школа“ в члені-основателі „Народного Дому“ з вкладкою 200 зр. і надієсь, що хв. збори одобрять сей видаток зі взгляду на велику вагу сеї нашої найпершої народної інституції. (Славно!)

На остаток сказати-б ще дещо про рух в наших філіях. Зборів філіяльних було в минулих роцї не багато, однак у всіх п'яти філіях було замітне не абияке духове а й товариське жите; маймо надію, що воно з кожним роком буде рости й розвиватись. На всіх зборах філіяльних бували заступники головного виділу. Однак членів, що уплатили вкладки, мала філія кімманьська лише 38, станівська 26, чернівська 18, про вижницьку й серецьку не маємо виказів. Як видно то тільки невеличка горстка членів почувалась до патріотичного обовязку зложити на тов., що має на цілі поліпшене долі не тільки шкіль але й самого учительства, вдовину лепту, якою представляє ся річна вкладка одного-однієського зр. Се пляма, котру повинно наше учительство змити з своєї слави чим скорше. В тім винуваті й виділи філіяльні, що не пригадують доста часто і в пору своїм членам на їх обовязок. Треба би також застановитись нині над тим, чи й яку подавати-б членам материяльну користь від нашого тов., щоби ще й таким способом переконати учительство о потребі приналежности до нашого товариства.

Крім одного випадку не відносились філії до головного виділу в справах шкільних, станових чи товариських. Сей недостаток треба би усунути. Також конечне порушване справ цікавих для загалу. В тім ділі повинна би виходити ініціатива особливо з лона самого учительства, котре найліпше знає, що его болить, а то далось би зробити і поставленем хоч би й анонімних запитань до головного виділу або в педагогічній фейлетоні „Буковини“, котрий би мав плекат редактор вибраний головним виділом. Найважнійшим бо життєвим для народної школи питанням є винайти способи, якими можна би забезпечити для народу тревало успіхи науки, яку подає народна школа. В тім згляді є крім повторительної науки спосіб предвиджений в § 2. статутів тов. і філії „Рускої Школи“ під буквою г) себто уряджуване публичних вкладів для народу на взір т. зв. людських університетів попри читальнях після досвідів зроблених в інших краях найпевнійшим средством. Треба би проте застановитись нашому товариству як найсеріознійше і найдокладнійше над сею справою, котра-б могла піднести народну просьвіту швидко в гору і забезпечити успіх мозольної праці учительства, котрий доси з увільненням молодіжи від школи пропадає звичайно без видимого сліду.

Желаючи щиро, щоби нашому товариству удало ся найти певний шлях, щоби попровадив руский народ в грядучім новім століттю до нового життя духового, кінчимо наше справоздане і складаємо наш уряд в руки світлич зборів. (Оклик: славно! і оплески.)

(Конець буде.)

Русини в Галичині і просьвіта.

В І. книжці „Літер.-Наук. Вістника“ знаходимо в рубриці „Із суспільного життя“ цікаву статейку І. Ф. під вишє поданим заголовком, уложєну на підставі цифр з Рутівського „Rocznik statystyki Galicyi t. V.“, де є подана статистика до 1896 року. Автор пише:

Поперед усього зазначу факт, що в Галичині маємо найбільший річний приріст людности з поміж усіх австрійських країв.

Від 1857 до 1869 приріст у Галичині виносив річно 1.38%, отже абсолютно найбільше з усіх австрійських країв; не дорівнювала Галичині навіть Долишня Австрія з Віднем, де приріст виносив тільки 1.26% річно.

В десятиліттю від 1869 до 1880 приріст людности в Галичині троха зменшав ся, бо виносив тільки 0.95% річно; випереджують Галичину Долишня Австрія з Віднем (1.71%), Буковина (1.13%), Шлезя з фабриками (1.01%); по-за се Галичина таки перегонює всі п'ять австрійських країв.

То саме бачимо і в рр. 1880—1890: тільки Долишня Австрія і Буковина мають приріст людности більший від Галичині. В Долишній Австрії він виносив 1.42%, на Буковині 1.31%, а в Галичині і в Далматії 1.08% річно.

Варто би знати, котра з двох націй, що живуть у Галичині, більше плодюча — Поляки чи Русини?

Отже поперед усього треба сказати, що від обох них більше плодючі жиди, хоча на жаль я не маю під рукою відповідних дат. Із книжки Рутівського видно ось що:

В часі 1884—1893 найбільше шлюбів було заключено в східній Галичині. З поміж східних повітів, заселених переважно Русинами, 19 мало найбільший процент шлюбів (9.99—9.00, пересічно 0.36 pro mille); ще 16 східних повітів мали 8.96—8.51, пересічно 8.71%, коли тимчасом із західних, польських повітів тільки один мав 9.30, 9 мало 8.96—8.58, пересічно 8.78%, решта мала менше як 8.50%.

Розуміє ся, що й дитий родить ся в східних повітах значно більше, ніж у західних: у 29 по 57—48.31, у 5 по 48.03—47.71 і ще в 10 по 47.44—45.94 pro mille, — коли тимчасом із польських повітів тільки в одному (Тарнобужеськім) було 48.27, у трьох, по над 47, у двох ще понад 46, а в решті понижше 46 до 39.73. З руских повітів найменший процент уроджених дітей мав повіт Броди, бо 44.41 pro mille річно.

Та рівнобіжно з тою плодючістю йшла і смертність людей.

В тім самім часі в 42 східних повітах умирало річно по над 42‰, людей, що в дальших 28 повітах, заселених переважно Русинами, умирало 40—35‰, а ще в 12 низше до 31.70‰. Із польських повітів тільки в Кракові-місті умирало 40.09‰ людей; зрештою у всіх польських повітах смертність була менша 32‰, а доходила до minimum 23.59‰. З руских повітів тільки один сянїцький мав 28.58‰, зрештою всі інші висше по-над 30‰.

Зваживши, що в десятиліттю 1884—1893 пересічне число народин у 47 руских повітах виносило 50.20‰, а в 27 польських (без Львова і Кракова) 42.04‰; зваживши далі, що в тім самім часі число померлих що року виносило в тих самих руских повітах пересічно 35.47‰, а в польських 27.29‰ — то з порівняння тих пересічних бачимо, що пересічний приріст людности в руских повітах виносив 14.79‰, а в польських 14.75‰. Значить, що, не зважаючи на далеко більшу плодючість руского народу, его приріст був майже такий самий, як і польського народу, а то наслідком більшої его бідности і занедбання санітарних відносин.

(Конець буде.)

цискої консолідації, подаємо йому статтю „Діло“ від початку аж до кінця, друкуючи навіть те, що вже оноди в новинах було подане.

„Діло“, а власливо знайний руский публіцист, Роман Кропива, пише:

„Введенє фонетичної правописи в видани товариства „Просьвіта“, порішене загальними зборами того-ж товариства, подало — як відомо — нашим москвофілам нову нагоду намагатись підкопати вплив і значіне сего заслуженого товариства, що так совістно стремить до освідмлення народних мас. Тому-ж почали они розвівати клевети про „тысящи польських запомог“, котрими усьмхаются „Просьвіта“ за издаваніє нижког фонетичкоу“ і агітувати против товариства, бунтуючи его членів виступати з „Просьвіти“. Коли-ж се удавало ся їм тільки рідко де, а іменне, коли мали діло з цілком темним чоловіком, а нічого не могли відіати з тими, котрі любуют ся у виданах товариства і ані не хотіли слухати о виступленю з „Просьвіти“ — честні господинове взяли ся не аби якого честного способу: самі писали і пишуть листи до „Просьвіти“, фальшуючи підписи дотичних членів, котрі з причини фонетичної правописи ніби-то не хотять вже належати до товариства. Розуміє ся, тая кертвична робота не могла укрити ся. Від мнимо виступивших членів „Просьвіти“ посивали ся листи з запитанєм: чому они не дістають книжок, бо-ж они з товариства ніколи не виступали, а дотичних листів они не писали.

Для наглядного з'їлюстрованя підлої роботи „господинів“ наведу ось один примір:

Дня 24. жовтня 1899 р. надійшов до канцелярії „Просьвіти“ у Львові такий лист:

„Сь нами Бог! Валява (коло Кімманя) дня 10. X. 1899 р. Почтенне Товариство! Благодарю Вам (!), почтенне Товариство, що Ви до сего часу мені ваши книжечки посилали. І вь правдї я маю наміреніє далше Ваши книжечки брати и высылати ся яко член, но понежы (!) я запричитав, що Ви мені не русски, по хвонетическім книжечки посилаєте, то мені ся річь дуже не сподобала ся и дуже смутно, що почтенне Товариство дало ся до хвонетички наклонити (!)... Книжочк мені не посилайте, бо я безь нихъ можу пїлькомъ добре обійти ся и они мені пїлькомъ не сподобали ся. Скучно мені безь нихъ не є, бо я маю русски книжки, а „Місяцеслов“ маю нашъ православный. Зь почтеніємъ Иванъ В. Куций.“

Замітно було, що лист писаний вправним почерком а наданий на пошту не в Кіммані (Валява коло Кіммані), а в Чернівцях, віддалених від Валяви якої півтрега миль. Отже канцелярія „Просьвіти“ відповіла Іванови Куцому на той лист, що если він не хоче читати єї книжок, то здержує єму дальшу висылку. На те приходить від Івана Куцого дня 12. грудня 1899 така карта:

„Валява, дня 28. 11. (ст. ст.) 1899. Всехвальна Просьвіта! Дощоу я вам, що ви пишете, що дістались лист, в котрім находять ся, що я ваших книжок не хочу чытати. То я то все не писав. То якіс другі писали то писемо, котрі дуже не люблять фонетички. З глибоким почтеніємъ Иванъ Куций в Валяві п. Кіммань.“

Товариство вислало Іванови Куцому книжочки, а дня 2. січня 1900 дістало від него таку відповідь:

Валява. Всехвальна Просьвіта. Дуже сердечно дякую Вам за ваші книжочки, котрі Ви мені вислали. Із радної душі би я вам писав членську ялтку, але тепер не маю грошей. То я вам пішлю аж по святах. Иванъ Куций.“

Ось вам зразок „народної“ роботи наших москвофілів“.

НОВИНИ.

Чернівці, 18-го січня 1900.

Проба мішаного хору „Бояна“ з оркестрою відбуде ся в суботу точно о год. 8-ій вечером.

Загальні збори товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю, 21. січня п. ст. о 3. годині з по-

Грабарі народної просьвіти.

Сесю справу ми вже порушили в посліднім числі „Буковини“ в новинах. Тепер же, аби наші читачі мали цілий і повний образок наслідів народовека-

хуля, з таким двоєчним порядком: 1. перелічені і справдані протоколи з минулих загальних зборів; 2. справдані виділу; 3. справдані маси; 4. відбит про читанні; 5. відбит про маси; 6. вибір нового виділу; 7. пропозиції виділу і 8. вільні виступи. Уступальний виділу просить всіх членів, а особливо представителів читальні „Рускої Бесіди“ явити ся як найчисленніше на загальних зборах, щоби порадились над найважливішою справою, то є над просвітною народною.

Від виділу товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

Бр. Пилук,
голова.

А. Клим,
за секретаря.

Видіт тов. „Руска Школа“ ухвалив ся вибравши проф. Поповича головою, сов. Ясеницького і уч. Руснака його заступниками, проф. Масовен секретарем, дра Стопконого касиром, проф. Климка контролером, а уч. Данілюка адміністратором видавництва.

Вечерок тов. „Руска Школа“, що відбув ся на новий рік, згромадив небагато, бо з 80 осіб, за то всі багачезь дуже приємно, як одна велика родина до 4 години рано при звуках славної музики танцювали. Не можемо замовчати, що деякі члени, лежачи ними навіть за ділові, що були на зборах, не явили ся на вечеру.

Ein waschechter Ruthenenfresser. Звістий Русинюд директор черновецької гімназії Фаветман, дав новий доказ, який він „приятель“ рускої молодіжці, повіреної его оцінці. Ото сей панок не вдовольнив ся с. р. тим, що проти завоювання не прийняв кількох хлопців до гімназії, котрі окінчили не то 4 але 5 і 6 клас на свої, вступили ще на рік до 3 класу черновецьких шкіл, аби тут ще більше привчити ся німецької мови. Русинюжерство заставило пана Фаветмана пукати способів, щоби вибити ще якого принятиого вже ученика зі своєї школи, бо сему онігучови рускої молодіжці було забагато тих німцкадеских руских хлопців. Ну й винюхав п. Фаветман ще двох учеників, що супроти незаконного поступованя п. директора замовчати, що вони ходили в Чернівцях до 3. класу, а показали тільки свої свідоцтва з онігученої школи народної на свої. Урадуваний сям здобутком своїх доколадесь вигнав п. Фаветман обох хлопців, котрим на імі Макаренко і Сінгур, зі школи без ніяких екрупулів, що поповняє тим чином порушене закону, котрий присягав берегти совістю. Супроти такого порушення закону подали родичі обох учеників жалобу до краєвої ради шкільної і виграли справу, але рішення сей раї сонце аної справи неясніло так пізно, що один ученик, не дочекавшись его, покинув школу, а другий що вступив на рішення, котре тривало більше як місяць (!), назад до школи, мусів помімо свого убожества зложити шкільну оплату, бо вигнаний в незаконний спосіб директором із школи і пробувши кілька подій поза школою, не міг осити задоволяючих нот. Ото новий доказ, як поступає собі директор „руских“ паралельок з рускими дітьми. І тава людина, що не жахався навіть порушення законних принципів, аби тільки зменшити число учеників відданих ему на потаду, руских клас, посьміла оноди підняти правового процесу публично сказати, що „Буковина“ виступає проти его русинюжерства тільки тому, бо хотіла би мати директором „ein waschechter Ruthenen“. Тепер дус ся пан директор, що будучи ще професором удавав приятеля Русинів і Бог знає що, чим замилив Русинам очі, що згодили ся на іменоване скритого ворога всего, що руске. Але пан Фаветман най не думає, що его директорство вічно, най тільки продовжає своє русинюжерство, а побачимо, чи не найдесть і для него аркуш синього паперу, а на его місце як не „waschechter Ruthene“ то „waschechter Director“, що буде манувати законом, а не тогтати его ногами, щоби тільки нищити повірену его оцінці руску молодіж.

Цісар про „zde“. В часі суботняного двірського обіду цісар розмавляв довго з Молодочехом, пос. Страньским. Цісар замітив, що дел. Страньский в часі розприв в делегациях над військовим бюджетом виголося дуже огру бесіду. На се відповів пос. Страньский, що людність вірить лише тоді послам, коли ба-

чити, що она енергично боронять єї інтересів. Цісар відповів на се: „В справі „zde“ ніколи не згоди ся з поглядами панів. Безм и стану навіть прокламувати безпородкові війні суди, сям акції не піддасть ся зарадженням властей. В армії не знаю жартів і нині вже заповідаю, що нікого з засуджених не помилую“. Пос. Страньский старав ся боронити ставовиско Чехів в тій справі, на що цісар замінив, що люд є відбурений, а початок зробила інтелігенція. Пос. Страньский признав, що в дійсности інтелігенція стоїть на чолі сего руху, бо знає закон, а закон приниує, що резервіст, коли его закінчить, має виступити з ряду і віддати свій військовий паспорт, однак не приниує сего, щоби мав мездувати ся словом „hier“. Цісар відповів: „Се адвокатський аргумент. А я вам, пане, говорю, що та справа входить вже в обсерв службової мови, а нею асть тільки німецька мова“. На се замітив пос. Страньский, що обставине при тім зарадження може мати дуже дикі наслідки, сям не найде ся якогось виходу, що пошанував би національні чувства Чехів. Цісар замітив: „Буду над тим дуже жаліти, але ще раз мушу повторити, щоби ви, панове, дили армію в спокую“. Описи звернув цісар розмову на політичні торі і візав Страньского, щоби працював над переведенем порозуміння між Чехами і Німцями. Угода мусить бути переведена, бо лише она уможливить нормальне уложенє відносин в будучности.

Стрейк друкарів у Львові має почати ся з днем 20. с. м. Окладачі жадають, щоби їм підвищено на ціні 1 кр. від 1000 зложених черенок, на що властители друкарень доси пристати не хотять. А в Чернівцях в друкарні звістного зі своєю „совістю“ Гершка Чонна стрейкують вже від 1-го сінця с. р., бо всі черновецькі друкарні прийняли новий диник, яко славний Гершко ні.

Самоубийство. Один зі саур зейдичих найшов смерть в такий спосіб: Віп загамував свій віз, правдоподібно в тій місц, щоби при звільненім бігу поїзду зісковити з него між вагонів в сей спосіб, щоби тіло упало на шини. При скорім бігу поїзду виконанє сего наміру було неможливо, бо тіло могло бути легко відкинуто поза шини. Поїзд йшов зі Львова до Варшави. На станції Баршчовиці замічено сльди крови, а недалеко лежало тіло самоубийнича, роздерте колесами поїзду на двоє.

Ув'язнення в Варшаві. З Варшави пишуть: Ув'язнено тут коло 40 малолітніх гімназичних учеників. Частину ув'язнених винищено на волю, а інших прожнуть хіба з гімназії та замкнуті їм таким чином дорогу до урядничої кар'єри, бо навіть російська справедливість не зможе докзати їм ніякої вини.

Самоубийство адвоката д-ра Краттера в Кракові. Як відомо, в часі торішних рунів і крахів у Львові Краттер шез зі Львова, забравши гроші, жінки і деякі депозити, і опинив ся в Нью-Йорку. Забрані гроші, кажуть, зложив в однім американським банку, але невдовзі паложено на ті гроші кондикт на донос другого львівського „упекінера“ д-ра Льорі. Через те Краттер опинив ся в Америці без средств до вигідного житя. Отже звернув ся писемно до львівського суду з просьбою о виданє ему „зейдного листу“ на поворот до Львова. Кажуть, що він був обезпечений на житє під усливом, що премія по его смерті буде виначена лиш тоді, коли він умре в Європі, отже вертав з Америки, аби посядатель его поїзди не втратили премії. Повертав на Гамбург, кудя прибув кораблем дня 10. с. м. Звідтам на Відень бласавичним поїздом прибув в п'ятницю до Кракова, де зараз допустив ся самоубийства. В дорозі пізнало его кілька осіб, що їхали до Галичини. Вигляд „меченаса“ був нужденний, опущений. Довгу бороду остриг, а злучних часів хіба лишив ся ему ріссь-пей. В дорозі до Кракова в Кроводрі хотів кинути ся під колеса зейдичні, але не міг отворити дверят вагону. В Кракові в кількох утняв в себе три кулі: дві зсунули ся по ребрах, а одна пробила легкі. На відголос стрілу збігла ся служба зейдича, прибула станція ратункова і комісар поліційний. Самоубийцю відвезено до шпиталю сьв. Лазаря і уміщено в Н. класі. При нім найдено лише 20 сентиків, кілька жіночих фотографій і лист опечатаний,

що має висвітлювати справу крадежи депозитів; „зейдного листу“ не найдено. Здоровле Краттера не находить ся в грізній стані; кілька разів виплював кров, що походила із зранених легких. Кажуть, що сям не найде ся „лист зейдичний“, то Краттера ув'язнять і відставлять до Львова. Австро-угорський консулят в Нью-Йорку видав Краттерови ще дня 4. сінця м. р. вільну карту їзди кораблем до Європи, але стараня о „зейдичний лист“ здержали его в Америці до грудня. Річи Краттера прибули зейдичною до Львова; віддано їх поліції. Пакунок містив дві сорочки, кілька томів англійських новітній, провідник для подорожж в північній Америці, відзнаку клубу туристів, метрику хрещеня з 10. сінця 1865 р. і дозвіл адвокатської палати у Львові з 11. червня 1892 р. на отворенє адвокатської канцелярії. До Кракова виїхав зараз зі Львова шури Краттера др. Генр. Савчинський, урядник виділу краєвого. В шпиталі у Краттера явила ся 13. с. м. поліція для списаня з ним протоколу, але др. Тшебичий спротивив ся тому з огляду на „nadwatłone zdrowie“ самоубийнича. Цікаві будуть зізнаня Краттера; може покласть що нового о поводженю „rodaków“ Шидловського, Кешковського, Зайденфельда і інших, що їх „ліха доля“ загнала в край Янкесів...

Чому щезають народні пісні. Одна швайцарська газета так пише на сей темат: Колись виспівував паріх своє горе і радість, свої страданя і тугу в народних піснях; з тих пісень відзивала ся его душа, в них журчало жерело его чувств. Тепер же мудрі люди домагають собі голови над тим, де подівають ся народні пісні і чому їх не чувати, чому они щезають. В тім, що замовкають народні пісні, ті мудрі голови добачують зледапіність народу. А преці то лиш льогічні наслідки модного розвою. Не дивинця, що замовкла мисливська пісня. В лісах вже вистріляли звірину і незадовго будуть там ще лиш повишпихані зайці. Не дивинця, що не чути пісень ландрівної, бо ніхто вже не вандрує по гостиниці вкритім порохом, а кожний хотів би й ціле житє їздити зейдичною. Не дивинця, що не звенить вже пісня серед тенлої літної ночи тихесенько під сільською липою, бо рада громадска зрубала непотрібне дерево, а місце продала під будівлю. Та й хоролий сьнів не годить ся тепер до сьніваня на дворі, бо він „учений“. Не дивинця наковець, коли при роботі не чути вже веселих сьніванок; таке преці тепер роботу робить машина, она дускає і тріскає та гудить так, що голосу з людської груди і не чути. Та бо й тотя груд нині вже не тотя, що була за наших предків. Мисленє стало більше замотане, навіяність щезла; снія природи не виявляєсь вже сьнівцем того, що его зворушає, що его розвеселяє або болить — він нині острє „Надісланє“ до газети.

Щурі розмножили ся в Парижі так сильно, що міський санітарний уряд звернув ся до дра Генрика Тієрієго з жадаєм, аби обдумав средства проти сеї нужди. Показало ся, що щурі мають мнелів простори в каналіз Секвані, де можуть множити ся і жити цілком безпечно і де їм ніхто не зробить нічо крім повені. Коли по причині робіт коло будованих виставових будинків над Секваною се місце перестало бути цілком безпечно, щурі перенесли ся у великих громадах до сусідних домів, особливо до сьвіжо побудованих. В сій стороні є багато каменів, яких мешканці не позволяють бавити ся дітям на подвір'ї. Найбільші шкоди роблять щурі на складах, особливо у військових магазинах. І показало ся, що коті утримувані на те, аби нищили щурів, живуть з ними в найліпшій згоді — що більше, шукають собі враз із ними поживи. По тій причині зчеркнула бюджетова комісія палати послів з бюджету міністерства війни позицію на утримуванє котів у військових магазинах. Др. Тієріє заявив ся за нищенням щурів при помочи псів „терієрі“, що в досить короткім часі очистили від щурів всі північні парискої префектури.

Достойник громадский, що облізує хвості коням. З Рогатинщини пишуть до „Нар. Часописи“, що там в однім селі стала ся така подія: Господар Василь зачув в ночи, що хтось ринув дверми від стайні і перенудив ся, бо

гадав, що то якась опиріви пішла дойти корову. А треба сказати, що в тій самій стайні стояли і коні. Василь збудив жінку Катерину, взяв ристал в руки а жінка кочергу та пішла відганяти опиріви. Прийшли під двері, дивлять ся, а то хтось крізь двері ухлав з середньої кося. Василь вдарив по косі ристалем і зломив кося та нароби крику, а Катерина побігла по сусіда. Пришов сусід, отварають стайню, сьвітять, а то заступник старшини громадської держить кінські хвости в руці; краденою косяю повідрізував хвости коням. Відіали же ему зараз в стайні тільки, що ледви завоїв ся до своєї хати, а відтак ще жандарм забрав его до Іванової хати в Рогатині.

55 років у зейлі. В сих днях умерла в Копенгазі стара жінка, що мала від багатьох вже років дивну хворобу. Коли ще була малою дівчиною, обезсилю їй горішню частину тіла так, що не могла ніяким чином тримати ся просто, ані не мала сили в голові та тілі. Родичі раднали ся багатьох лікарів, але ніхто не міг дати їй ради. До того міста, де она мешкала, приїхав якраз король Християн VIII. з жінкою, а коли дізнав ся від лікарів про неї, казав їй відвезти до Копенгаги до тамошного шпиталю. Але і там не могли лікарі дати їй ради. Один механік з Копенгаги зробив тоді штучний зейдичний прилад, що уможливив дівчині тримати ся просто. Ціла голова була закована в зейзо так, що лише лице було вільне; плечі тримали ся на зейдичних підпорах. Ціла ся зейзна броня важила всього лише 10 фунтів. Коли лягала в ліжку, могла здоймати броню зі себе, але в таім разі мусіла бути прив'язана до ліжка. В сих зейдичних клітках пережила она 55 років.

Жінки в російських урядах. Російське міністерство рішничства розіслало недавно управителям державного майна обіжник, в яім заявляє, що можна приймати жінки на служби в бюрах міністерства в числі найбільшій як одна третя часть всіх урядників якогось зараду. Приймаючи жінки до урядів, треба віддати першєвство вдовам по державних урядниках. Вкінці каже обіжник, що жінки не можуть користати із прав правительственной служби.

Найбільше міста на сьвітї. З кінцем 1899 року було на цій землі 14 міст, що числили понад мільон населеня а 47 міст з населенем вище пів мільона. З міст, в котрих число мешканців перевищує мільон, припадає на Європу 6, на Азію 5, на Америку 3. Міста з населенем сягаючим пів мільона і вище розділені так: в Європі є їх 13, в Азії 7, в Африці 1; в Америці 5 і в Австралії 1. Що до числа мешканців то Лондон займає перше місце, бо числить аж 4,460,000; відтак їдуть Новий Йорк, Париж, Калтон і Берлін, шестий з ряду є Відень, що має 1,646,000 душ, по нім їдуть Чикаго, Токіо і Петербург з населенем 1,278,000 даліше Фільдельфін, Москва (1,040,000), Гінгав. Сінгтав, Стамбул (952,000), Тієнтейн, Калькута, Бомбай, Ріо-Жанейро, Гангтон, Буенос-Айрес, Глясов, Гамбург, Ліверпуль, Будапешт (641,000), Варшава (640,000), Бостон, Футшу, Каїро, С.-Люї, Неаполь, Манчестер, Брукселя, Бірмічан, Мельбурн, Мадрид, Амстердам і т. д. Ті міста числять разом 42,843,000 мешканців; то значить 2-74 % цілого населеня землі (1,556,000). Крім тих міст є ще на землі 225 міст з людністю від 100 до 500 тисяч. З таких міст припадає на Європу 122, на Азію 57, на Африку 7, на Америку 35, на Австралію 4. В Європі припадає з того 32 на Англію, 28 на Німеччину, 16 на Росію, 12 на Францію, 11 на Італію, по 5 на Австро-Угорщину і Іспанію, по 3 на Бельгію і Голандію, по 2 на Португалію, Швецію і Швайцарію, а по 1 на Данію, Грецію, Румунію і Турцію.

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламаніи неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерації
платні в Чернівцях.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ товариства „Руска Школа“.

(Контин.)

Голова отворяє дебату над спра-
вданем виділу.

По короткій дебаті, в котрій
взяли участь І. Ілюк, В. Івасюк,
В. Кукелка, О. Барбір, Д. Пігуляк
І. Савіцький і голова, ухвалено не
вибирати до головного виділу за-
місцевих членів.

Відтак розвела ся широка дис-
кусія над видавництвами тов., в
котрій участвовали Д. Пігуляк, І.
Савіцький, Недільський, Ясеницький,
др. Стоцький, Недільський. І. Ілюк,
Л. Когут, І. Данилевич, Ісепенко,
І. Влад, Гавришук, В. Івасюк і го-
лова, висказуючись будь за внесе-
нем Дарія Пігуляка, щоби до „Бу-
ковини“ видавати яко додаток шкіль-
ну газету, будь за внесенем виділу,
щоби покищо видавати особні мето-
дичні підручники та книжочки для
молодших, а в „Буковині“ отвори-
ти постійну рубрику, в котрій би
обговорювано справи шкільні і ста-
нові, се внесене й прийнято всіма
супроти кількох голосів.

Далі ухвалено по короткій на-
раді, щоби члени діставали видав-
ництва товариства по зниженій ці-
ні, яку установе головний виділ
товариства.

На остаток раджено над спосо-
бами, якими можна би забезпечити
народови тревало успіхи шкільної
науки й ширити просвіту між на-
родом.

Проф. Ом. Попович розпочинає
дебату, вказуючи на такі средства:
докладна і успішна наука в самій
школі і в повторительних курсах,
в котрих би розбуджувати особливо

охоту до читання через шкільні бі-
бліотеки, відтак читальні і народні
бібліотеки, вкінці відчити, віча і
систематичні виклади.

Акад. Когут розбирає справу
людових університетів, чим повинні
би зайняти ся черновецькі Русини і
акад. молодіж.

Уч. Ілія Ілюк говорить про те,
як учитель може придбати довіріє
народу й покористуватись ним для
просвіти людю.

Надуч. В. Івасюк думає, що
справа піде ліпше, коли нею займе
ся головний виділ.

Надуч. І. Савіцький вносить по-
ручити сю справу головному виді-
лови до обдумання. Др. Стоцький
підпирає се внесене, над котрим
треба би докладно застановитись не
тільки головному виділови але й ви-
ділам і зборам філіяльним. Проф.
Клим вносить, щоби виділ відісе ся
до красної ради шкільної з прось-
бою, аби шкільні власти спирали
просвітну роботу учительства по-
за школою. (Оба внесення прийнято.)

Каснер товариства уч. Руснак
здає відтак справу зі стану каси
за час від 12. лютого 1899 до 13.
січня 1900 р.

Доходів було:
з вкладок членів 118 кор. — сот.
запомога соймова 400 „ — „
позісталиєть з ми-
нувшого року . 323 „ 64 „
разом 841 кор. 64 сот.

Розходів було:
на адміністрацію 22 кор. 26 сот.
запомога бідним
ученикам . . 199 „ 10 „
на будову „На-
родного Дому“ 400 „ — „
разом 621 кор. 36 сот.

Відтягнувши від
доходів 841 кор. 64 сот.
розходи 621 „ 36 „

остає в касі 220 кор. 28 сот.

По касовім справозданю заявляє
контрольор тов. проф. Клим, що пе-
реглянув рахунки тов. і найшов їх
в найліпшій порядку, вносить про-
те, щоби збори дали уступаючому
виділови абсолюторію. (Прийнято.)

Уч. Гавришук ставляє внесене,
щоби збори висказали уступаючому
виділови за его совістну працю в
минушій році подяку, що збори й
зробили, піднісшиєть із місць.

По короткій перерві задля на-
ради над вибором нового виділу,
прийнято внесене надуч. Савіцького,
щоби вибір відбув ся через акляма-
цію, по чім і прийнято листу канди-
датів, предложену тим самим чле-
ном. До виділу увійшли проте: ра-
дник Ясеницький, професори: др.
Стоцький, Пігуляк Єротеї, Попович,
Шпойнаровський, Кобилянський, о.
Семака, Клим, Маковей та учителі:
Руснак і Данилюк, а на заступни-
ків проф.: Ісепенко і Бриндзан та
уч. Салабан.

До контрольної комісії вибрано
надучителів: Ів. Савіцького, Дарія
Пігуляка і Ілію Прокоповича.

Задля спізненої пори мусіли віль-
ні внесення відпасти.

Голова товариства дякує членам,
особливо учителям-ветеранам за чи-
сленну участь в зборах, що не жа-
лували труду, часу і видатків, і за
живий уділ в нарадах. Закликаючи
збори, підносить трикратне много-
літство найяснішому цісареві, ко-
тре збори повторяють з одушевле-
нем.

3 боєвища.

Що діє в Наталю, того
в Європі, окрім англійського прави-
тельства, ніхто не знає. Вісти, які
з відтам надходять скупі і такі
суперечні, що не мож навіть здати
собі справи з того, де знаходять ся го-
ловні корпуси армії; не знати чи
бють ся, чи відпочивають, чия си-
туація користіиша, а чия гірша.
Оногди телеграфовано до Лондона,
що 11-тисячний корпус генерала
Варена обходить західне крило бу-
рів, що навіть перейшов по тім
боці ріку Тугелю. Рівночасно на-
спіли другі телеграми, після котрих
корпус Варена виманирував на
захід, аби скріпити західне крило
Булера. Прийшли вісти, що Булер
виконав рух, котрим, перейшовши
Тугелю на захід, обійде бурів
з того боку і відітне їх від Транс-
валю. На се кажуть фахові люди,
котрі знають терен в тій околиці,
що Буллер вибрав для своєї опе-
рації найнедокладнійше місце, де
перехід через Тугелю майже неми-
слимий. По довгій мовчанці на-
дійшли телеграми від Буллера, в
котрих він доносить, що одна бри-
гада з батареєю гірських армат пе-
рейшла через Тугелю під Потгі-
терсдріфт і що генерал Варен троха
дальше на захід перейшов ріку по
збудованім понтоновім мості, мимо
сильного огню армат бурів обсадив
берег вздовж двох миль. Буллер
надіє ся, що буде можливо обійти
сильно укріплене становище ворога,
віддалене 5 миль від его правого
крила. Трансвальське правительство

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

г-р. М. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Дальше.)

— Добре, добре — промовив Не-
хлюдов з ростріпанем і сягнув за мо-
шонкою.

Вона нараз потянула на смотри-
теля, що ходив по цюні туди і назад.

— При нїм не давайте... Аж як
підє... Поставте ту на лавку, щоби він
не видів.

Як лиш смотритель відвернув ся,
Нехлюдов вивав мошонку. Але не на-
спів передати Катюші десятирублевий
паперець, як смотритель пак повернув
ся до нього лицем. Він стиснув гроші
у руці.

— Видно, пропала для сьвіта жен-
щина! — думав Нехлюдов, дивлячись на
те колиє мило, тепер зпоганіле, стухле
лице, з блестячим, негарним блиском
чорних скієних очей, що слїдили за смот-
рителем і за його рукою з десятируб-
лівкою. І на нього найшла хвиля ва-
гання...

Знова той спокусник, що говорив
учера вночі, пробудив ся в душі Не-
хлюдова, стараючись вивести його з
царини внутрішнього життя на поле виш-
нього, з питань про се, що треба робити,

на питанє про се, що вийде з його по-
ступованя і що є пожиточне.

„Нічого ти не зробиш з тою жен-
щиною“, — говорив той голос: ти при-
важаєш лиш собі до ший камінь, що тебе
затопить і перешиднить тобі помагати
другим. — „Чи-ж маю дати їй гроші,
всі, що лиш маю, попрацятись і покін-
чити з нею на все?“ — подумав він.

Але сейчас почув він, що у тій
хвилі щось дуже важного довернує ся
в його душі. Його внутрішнє жите єго-
їть в тій хвилі немов на вазі, що за
маленьким натиском може перехилитись
на один або на другий бік. І він зробив
сей натиск. Він призвав на поміч того
Бог, що Його він учера почув у своїй
душі і Бог зараз відозвав ся у ньому.
Він вже рішив ся, все їй розповісти.

— Катюша! Я прийшов просити у
тебе прощення, а ти мені не відповіла,
чи ти мені простила, чи простим коли
мені... — сказав він — і знова пере-
ходячи на „ти“.

Вона не слухала його, а дивила ся
то на його руку, то на смотрителя.
Коли-ж сей відвернув ся, вона скоро ви-
тягнула свою долоню, ухопила з лавки,
де положив Нехлюдов десятирублівку,
гроші і сховала їх за пояс.

— Дивно мені! Щось таке гово-
рять! — сказала вона, з погордою як
йому видало ся усміхаючись.

Нехлюдов почував, що нею метєє
щось для нього просто вороже, висвіт-
люючи її такою, якою вона дійсно те-
пер була. Такий стан їй не позважав
йому заглянути їй у глибину душі.

Але, дивне диво, сей стан не лиш
не відтрчував, але ще з більшою, осо-
бливою, новою силою тягнув до неї. Він
почував, що він повинен розбудити її
душевно. Се дуже трудна річ, — але
сама трудність притягала його до себе.
Він почував до неї таке почуте, якого
він ще ніколи не дізнавав перед тим
анї до неї, анї до нікого иньшого. Спе-
ціальність сього почування полягала у
тому: він нічого не бажав від неї, а
хотів лишень, щоби вона перестала бути
тим, чим вона тепер була, — щоби вона
відродилась в такому стані, в якому вона
була давнійше.

— Катюша! Чому ти так говориш?
Вона здригнулась і відвернулась від
нього. Чоло її немов з болю морщилось.
— Я тебе пізнаю, я пригадую собі
тебе, тоді в Панові...

Але вона не піддавала ся. Не хо-
тіла піддатись.

— По що згадувати минуле? —
сказала вона сухо і зморщила чоло ще
гірше.

— Я згадую на се, щоби заглади-
ти свою вину, покаятись зі свого-
го гріха. Катюша — сказав він і хотів го-
ворити про своє подружє з нею. Але в
тій хвилі стрів ся з її поглядом, а
прочитавши у ньому щось страшного,
губляньського, відтрчууючого, замяв ся.

В той час стали відвідуючі відда-
вати ся. Смотритель підійшов до Не-
хлюдова з поясненєм, що час побаченя
кінчєть ся. Маслова повстала, очіка-
ючи повірно часу, коли їй повелять
відійти.

— Прощайте! Я маю ще багато з
вами говорити — але ви видите, що се
тепер не можливо — сказав Нехлюдов і
подав їй руку. — Я іще приїду.

— Ви все — здаєть ся — сказали.
— Вона подала йому руку, але не сти-
снула його...

— Ні, я буду старатись, бачити ся
іще з вами і то десь так, де би можна
добре наговорити ся з вами. Тоді оно-
вішу вам щось дуже важного. Ви се
мусите знати, — сказав Нехлюдов.

— Та добре, приходіть, — сказала
вона, усміхаючись до нього тою усміш-
кою, якою усміялась до мужчин, коли їх
приманювала до себе.

— Ви для мене ближші ніж сестра
— сказав Нехлюдов.

Вона гадала, що він тимі словами
відповів їй на її усмішку — і їй стало
немає. Вона увиділа, що він щось хоче
від неї. Але вона того йому не може
дати.

— Дивно якось, — повторила вона
і крутачи головою пішла за решотку.

XLIV.

Нехлюдов сподївав ся вже при
першій стрічі, що Катюша побачивши
його і піднявши його наміреня поправи
і каяття, розрадує ся, зворушїть ся і
стане знова Катюшею. Але в перестрахи
побачив він, що не було Катюші, що
остала ся одна Маслова. То його зачу-
дувало і перестрашило.

Його дивувало найначе, що Маслова
не лише що не стидала ся свого поло-
женя, (не арештантки — вона того

в Бруксели пояснює собі вість о переході Буллера через Тугелю підступом і бурів. Кожної хвили наступить рішуча битва, бо Жубер має над Тугелею 35.000 війська.

Промова буковинського делегата П. Винницького

виголошена на 7. засіданні австро-угорської
делегатції дня 13. ж. ст. січня 1900.

Висока делегация!

Коли я після основних виводів панів передбесідників до справи, що стоїть на денним порядку, забираю слово, та роблю це лише задля того, бо вважаю своїм обов'язком, висловити бодай кількома словами більше становище, яке я як делегований Буковини займаю супротив вишньої політики й діяльності вишнього уряду.

Представлене Его Ексцеленції панам міністра військових справ, котре втягнено до теперішньої дебати, дає справді ясний перегляд теперішнього положення, і заслугу передовсім піднести висказану в сій експозе надію, непорушеної тривалості мирного стану в Європі як вишнього моменту нашої вишньої політики. Дав бо загальна мирна ситуація більшу можливість і заохочує для забезпечення і піднесення всіх інтересів державних, сєї властивості підстави могутності і сили кожної держави. При сприятливій впливі загальної мирної ситуації може, розуміється, також і культурний розвиток всіх народів безпечніше і брше поступати, і вже задля сєї причини мусить кожний совісний заступник народу, котрий має діяти в першій лінії задля інтересів заступленого ним народу, працюючи до удержання мирного стану діяльності вишнього уряду, що найменше одобрятиме.

Задля того я в повнім порозумінні з моїми виборцями не вагаюсь з сего місця заявити, що ми цілком згаджуємось з прямою метою до утримання загального мирного стану в Європі діяльністю Его Ексцеленції панам міністра військових справ. Жаль тільки, що наші внутрішні політичні, національні і соціальні відносини не тішать ся пожаданним мирним розвитком, що передовсім національна боротьба в нашій державі від довнього часу вироджує ся, можна-б сказати, в пристрасну війну, що унеможливує всяку успішну діяльність народних представителів, перешкаджає

спілку — а проститутки) — а немов була ним вдовою, майже чванлила ся ним. Тимчасом воно не могло бути инякше. Кожний чоловік тому, щоби мочи робити, мусить своє діло уважати важною річчю і успішною. І тому то, він безперечно, якби не було його положення, втворює собі загальний такий погляд на життя, при якому його діяльність буде уважатися важною і успішною.

Звичайно гадають, що злодій, убийник, шпів, проститутка, признаючи свій стан злим, повинні стидатися його. Тимчасом дієть ся як раз протилежно. Люди, долаючи своїми гріхами-ошибками знижені до такого стану як би він був неправильний — вирабляють собі загально такий погляд на життя, при якому їх положення являє ся їм гарним і не без ваги.

Для підтримання такого погляду люди такі інстинктивно тримають ся того кружка людей, у котрому знають їх поняття про життя і про їх місце.

Нас дивує, коли діло веде ся про злодій, що зручне крадуць, проститутки, — що живуть рознуто, про убийників, що не мають серця. Але лиш ізза того нас те дивує, що кружок, — атмосфера тих людей обмежена і, головнн, що ми живемо серед неї; але хіба такі знаходять ся явища серед багатців, що крадуть своїм багатством себ-то грабіжню — воєнних воеводів, що заходять кривду своїми побідами себ-то убийством, властелинів, що друге своєю могутністю себ-то насильством.

У тих людей ми не добираємо перекрученого поняття про життя, про добро, про кривду тому, що загаль

природному поступови народної освіти і народного господарства, утворює державну управу, підкоує добробит народу і шкідить таким способом значно і повазі держави.

Не хочу тут піддавати причини сїх невідрадин відносин докладному обговоренню, бо докладне обговорення сего питання не належить до обсягу теперішньої дебати, а я й з другої сторони хочу ще більше вкоротити припущеного високої делегации й так короткого часу для уставового полагодження приналежачих їй аґенд.

Але задля важности справи най буде мені дозволено коротко замітити, що я вбачаю властиву причину згаданого жалісного стану не в хвалебнім змаганні проводирів поодиноких народів, що стремлять до того, аби достарчити средств потрібних для успішного розвитку народів або удалити відносини, що стоять такому розвитку в дорозі; причина сего внутрішнього неладу лежить де инде. Вона лежить після мого переконання в безчужовності, в переконанні, нездоровім самолюбстві, в пристраснім, легкомиснім поводженню в сій так важній справі, по часті в недостатнім знанню існуючих відносин, а також в занадто неспівмірному відношенню тих чинників, котрим належить ся порішенню сего важного питання.

Висока делегация! Природний розвиток народів в політичній, національній і соціальній сфері можна справді задержати, однак ніколи знищити. Проводирі поодиноких народів і инші до того покинуті чинники, що мають завадити спорні питання, обов'язані після мого немірдавного погляду, ввести кожодчасні національні і соціальні суїпримітства на справедливі дороги, подати руку найбільш потребуючим поміч, охоронати слабших від пристрасної перемоги зі сторони міцніших і помагати в такий справедливий спосіб природному розвитку всіх народів. А позаяк від добробиту всіх народів держави залежить також єї сила і блеск, то я певний, що Его Ексцеленція панам міністер військових справ буде спомогати всім своїм впливом справедливую і відповідну цілі програму для мирного розвитку наших внутрішніх відносин на добро державі і всім єї народам.

Мирного розвитку наших внутрішніх відносин бажають всі народи монархії, а головнн є се найгорячіше бажане тих народів і країв, що позістали в розвитку позаду, отже я як делегований Буковини мущу передовсім піднести, що й сей край, котрий маю честь тут заступати, задля ріжних несприятливих відносин позістав на заді; всі народи сего краю прагнуть з нетерпелістю

людей має такі поняття і ми самі приналежимо до того загалу.

І такий погляд на своє життя і місце у світі виробила собі Маслова. Вона була проститутка, засуджена на тяжкі роботи, але без огляду на се вона виробила собі такий світогляд, при якому могла себе оправдати і навіть чванити ся перед людьми своїм станом.

Ось який був її світогляд. Головнн добро всіх мушн, всіх без винятку — старих, молодих, гімназистів, генералів, образованих, необразованих полягає на половім товаристві з притягаючими жінками. Тому всі мушн, хоті і удають, що заняті другими річчями, в дійсности бажають тільки того одного. Вона ж — притягаюча жінчина, може або не може вловити їх волі — і тому вона — важна і потрібна людина. Ціле її минуле і теперішнн життя було потвердженням правдивости того погляду.

В протязі десяти літ видала вона всюди, де би не була, починаючи на Нехлюдові і старому становому а скінчивши на тюремних дозорках, що потребують її.

Вона не знала і не виділа таких лиць, котрі-б її не потребували. Ізза того цілий світ уявляв ся їй збором уношенних похотями людей, котрі зі всіх боків на неї стріляли очима, і всякими можливими средствами: облюдою, насильством, купуванням, хитростями старали ся завоювати її.

(Дальше буде.)

мирного розвитку наших внутрішніх відносин.

Втішнн для кожного совісного народного заступника в експозе Его Ексцеленції панам міністра військових справ також висказане упевненн непорушного існування наших звязкових відносин і добрих відносин до инших чужих держав.

Ми живемо, мої велими поважані панове, в дуже рухливій часі загального поступу, що немов паровою силою пре наперед, жене всі наші і народи до суїпримітства на всіх полях наших життєвих інтересів і притім цілком природно творить також супротивности, що чим раз більше заострюють ся і дають повод до небезпечних і усяльних вибухів. Таки вибухам можна спільним, розважним і справедливим поступованем союзних держав далеко легше і успішнійше запобігти. Таки спільним поступованем можна також далеко легше мирним способом вирівнювати заостренн супротивности. Що до сїх можливих успіхів — не можна союзним відносинам поміж державами відказати ваги для мирного розвитку людскости.

Само собою розуміється, що союзні і дружні держави мусять, аби досягнути сїю важну задачу, руководити ся при всякім діланні і змаганні засадами рівноправности і терпимости і старати ся здобути для сїх засад признає в найширших кругах людскої суспільности. Але на жаль є і в ХХ. столітті в Європі правительств, що при сповнюванню своєї відповідальної уряду не зважають на сї одинокі справедливі і розумні засади і дуже часто поступають також свідомо против сїх засад.

Я не хочу висловлювати тих многих блудів, що дучають ся майже щоденно сям і там. Мущу я як заступник руського народу тільки згадати один разячий случай гнєту.

(Конець буде.)

Поголоски про знесенн нотаріату.

Правительство намірає впровадити реформу неспорного поступовання, а наслідком сего і реформу нотаріату. Се відомо би бажанням так приватних осіб, як і автономічних тіл, а в значній мірі було-б наслідком нової судової процедури, групууючої точку тяжести ріжних судових справ около особи судії. Реформа має полягати між иншими на тім, що нотарам будуть відняті всякі чинности, котрі виповнювали як судові комісарі, а приділять їх судовим урядникам; крім сего число нотарів буде о стільки зменшене, що адвокати будуть іменовані нотаріями, що вже й тепер практикують ся приміром в Прусах і Німеччині. Було-б се справдішннн добродійство для людей, бо прим. спадкові справи будуть перепроводжувати ся або цілком без коштів, або з дуже малими, а така цілгга для менше заможних спадкоємців побіч увільнення менших маєтків від спадкової оплати, буде мати велике економічне значенн.

Однак сеса реформа не відповість ще в цілости бажанням люду, котрий домагає ся або цілковитого знесення нотаріату і приділення єго аґенд судам, або такого обниження нотаріальної тарифи, аби кошта відповідали вартості даних інтересів. Людннсти тяжать головнн високі оплати від контрактів купна і продажі, слюбних записів, декларацій тах зв. діл спадкових, актів інтабуляційних і т. н.

При недостаті робочих сил в наших судах, таке обниження тарифи оплат за різнородні нотаріальні чинности, особливо у відносинах до нашого селянства та маломіщанства, відповідало би найбільше бажанням усіх сприяючих простонародно сторонництва, а що важнійше, відповідало би і фактичній потребі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 20-го січня 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Пригадуємо іще раз, що загальні збори товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю, 21. січня н. ст. о 3. годині з полудня з таким денним порядком: 1. перелічанн і справдженн протоколу з минулих загальних зборів; 2. справозданн виділу; 3. справозданн каси; 4. відчит про читали; 5. відчит про каси; 6. вибір нового виділу; 7. предложенн виділу і 8. вітні внесення. Уступаючий виділ просить всіх членів, а особливо представителів читален „Рускої Бесіди“ явити ся як найчисленнійше на загальних зборах, щоби порадити ся над найважнійшою нашою справою, то є над просвіттою народною.

Від виділу товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

Бр. Пугуля,

голова.

А. Клим,

за секретаря.

Пощечина редакції „Царославной Биковини“. Чернівечий поштовий уряд, мабуть через похибку, доставив редакції „Православной Буковини“ журнал „Кіевское Слово“, котре н а м прислає звістний українсько-руський літерат і журналіст п. С. А. Бердяев, постійно замешкуючий в Київї. П. Бердяев прислає нам усі журнали виходячі в Київї задля обміну. Дотичне число „Кіевского Слова“ — як і усі прочі — було так заадресоване: „Кіевское Слово“ (ежедн.) (Дли обмѣна) на Жмеринку-Новоселица. Австрія, Черновцы. Почт. редакція „Буковина“. Czernowitz, Redact. „Bukowina“ (Адресъ отправителя: Киевъ, Ново-Елисаветская, Нр. 12, кв. 16, Литераторъ С. А. Бердяевъ)“. Дальше справу представимо після самого органу буковинських хвостачів-какойорників. „Царославная Биковина“ пише: „Хотя въ семь адресѣ передъ словомъ „Буковини“ нѣтъ имени иригластательнаго „православной“, то мы, согласно съ почтамтомъ (розуміє ся, адже „почтамі“ в Чернівцях і не знає більше редакцій крім „Царославной!“ — пр. Ред.) и на мѣнугу не сомнѣвались въ томъ, (що то може бути привичка! — пр. Ред.) что онъ относится къ нашей редакціи, такъ какъ онъ составленъ на общерусскомъ языкѣ и этимологическимъ правописаниемъ, а не украиноманскою фонетическою наковрафією (агі! се так, як коли-б українцям не можна вже було читати неукраїнських книжок і журналів! — пр. Ред.) Потому мы, удовлетворяючи желанію (?) єго отправителя, отправили сейчасъ по єго адресу соотвѣтственнымъ числа нашей газетъ въ убѣжденіи, что то явій-то честный, любознательный, закордонный русскій человекъ, интересующійся, подобно многимъ другимъ, судьбою нашей несчастной православной буковинской Руси (справді так є! — пр. Ред.), желаетъ познакомиться съ ея жизнью-бытьемъ хотя бы черезъ посредство нашей (у него, Богу дякувати, ще усі клепки в голові! — пр. Ред.) газетъ. Но какое было наше изумленіе (чи не таке як у того цигана, що „воєхитивши“ чужого коня, „ізумаялся“ опієли, з відки на кони взяла ся і уздечка? — пр. Ред.), когда мы вмѣсто дальшихъ обмѣнныхъ чиселъ „Кіевского Слова“ получили отъ того-же отправителя слѣдующее открытое писмо (заслужену пощечину! — пр. Ред.), преисполненное „поэтической нѣжностью“, которое мы не можемъ необъясннті всенародно (очевидно знаючи з досвіду, що звичайно всяке злодійство, коли-не-тогда, мусить виявити ся — пр. Ред.) Оно гласитъ дословно и буквально такъ: „Повідомляю редакцію „Православной Буковини“, що, разом з цією посткартою, звертаю єї часописъ, надіслану мені, бо ту виїшла помилка. Я хочу міняти ся з українсько-руською газетою „Буковина“, що і було добре видно з написаної на бандеролі адреси. А крім того ще, Вам-же мусить бути відомо моя безмежна ненависть до москалофільского дузу й напяржку, котрої ніколи не говорю я у глублину серця; се виразно свідчать мої поезії! Достатно остогидли нам клятї нацапи на нашій бідній Україні, щоб інтересувати ся їз закордонними приятелями з Галичини, або Буковини. Яко наймиті російської реакції, ми вважамо Вас за лютийшихъ ворогівъ своїх! Київ, 7/19 листопада. Сергій Бердяев.“ „У насъ — кінчить дальше „Царославная“ своє „каканіє“ — сьогодні вже всякій прекрасно знаєть, что украиноманствующая (читай: кацапетствующая! пр. Ред.) наша нашка составлена изъ двухъ сортовъ людей: изъ опасныхъ

крайних політичних мошеників і подлевців, (в роді таких приміром Повалових, Харкових, Мазаревичів, Киселових, Мочоленцових і всіх інших тим подібних редакторів калашко-хрунівських органів! пр. Ред.) запровадили себе полякам і єзуїтам (читай: „Благодієвському обществу! — пр. Ред.) для того, чтобы ополчити и раз-православить (читай: обкрадати і демо-разлазувати! — пр. Ред.) наш народ, и изъ обманутых первыми несчастных мждотов, (в роді автора сего „каванін“ — пр. Ред.) идущих за их пустыми обещаниями як овцы за ёномъ. Но къ которому сорту украинomanов (читай: злодѣй! — пр. Ред.) причисляютъ въ Россіи туземныхъ тварей въ родѣ сего „славного украинско-русского літератора і поета“ г. С. А. Бердяева, (читай: „дорогого“ і „злагополезного“ редактора „Царославной Биковини“ го-сподина Мазаревича! — пр. Ред.) то намъ не извѣстно, (але за те нам „извѣ-стно“, що навіть і чесні Росіяне бри-дять ся і плюють в сльняки усяким шпіонам та агентам царської нагайки! — пр. Ред.) но они якъ тутъ такъ і тамъ для русского народа и для державы одинаково весьма опасны“. Ой то пра-вда, що ви і для самого москowitzа дуже „опасны“ і дивує нас лише се, що досі ще не зіслали небеса якої хрунівської повені, аби нас „істребила із лица земли“, дивує нас, що україн-ський галицько-буковинський народ так терпеливо зносить на своїй шкірі оту московско-калашку коросту, отей „насто-ящи“ пархи... Справді, се вже шпиль терпеливості!...

3 життя. Може для театрального зображення придасть ся отсей правди-вий, з життя взятий образочок. Чорний він як характер героя, та за те правди-вий! — Він був бідак. Природа не об-дарила его великим талантом. В школах ледви переходив з класи до класи. Вкін-ци по довгих муках дістав маленьку посаду. Неповоротний, без моральної сили, часом попадаючи в панську пилу — задовжив ся, що не знав виходу. Нарядили ему женитись! Взяв жінку, її грішми сяк-так поплавав довги, дістав ліпшу посаду, — стало ему легше. Та невідки взяла ся у него буйність, став зарозумілий, нетерпимий. В котрій гро-маді лише був, вводи заводив сварку, то з війтом, то з сьвященником. Знена-видили его настоятелі; треба було вті-кати до иншого краю. І о те постарала ся родина. Та не поправила его та наука. І тут, в новім краю не поки-нула его зарозумілість, гордість, свар-ливість. І тут він погорджував своїми товаришами, мав себе за наймудрішого, найздібнішого. І тут заводив сварку по давньому свому звичаю, — незлю-били вскорі і тут его. Вкінци і родина стало за багато, бо і супроти неї він обходив ся без чуття, без характеру. Та ба! Замість щоб то его вразумило, на-вело на добру дорогу, він став змисливий. Старав ся родині шкодити де лише міг, — став доносчиком... За мало того! Він хотів знеславити власну своячку, а коли ему то не вдалось, позбавив її заробітку... При тім всім він удає правого; перед старшиною удає поблажливого, слухня-ного; а совість у него чорна-чорна...

Тут кінчать ся мої спостереження; нехай, хто хоче, дослідує собі долю та-кого характеру. Л.

Жидівська безличність. З кімчан-ського пишуть нам: „Ідучи в неділю ра-но 14. січня с. р. з моїми двома товари-шами-учителями ин. Ів. і Г. поїздом із Чернівців до Кімчана, балакаючи то се, то те о наших руських справах, почули ми межі жидівками, котрі в другім від-ділі вагона з нами їхали, от так: Одна жидівка сказала: „Die rathenische Spra-che ist eine proste goische Sprache. Така плютава жидівська бесіда роз'ярила нас до крайности, а мій товариш п. Ів. за-раз таки на те відповів, що ніяка мо-ва на світі не є „проста“, лише той є простий, котрий так чужу мову називає. Жидівка почала ще гірше верещати, але за короткий час удало ся нам по-класти жидівці перетень на... уста і ми поїхали спокійно далі. От вам милі бра-ти Русини знов доказ, яких ми часів до-чекали. Вигодували ми собі нашою пра-цею, нашим кревавим потом, красних при-ятелів, не правдаж? Ба, що ще гірше, ми ще вибираємо наших кровопийців-ворогів, то до ради громадської, то за правиборців, чи то до сойму, чи до ради

державної. Недавно тому відбули ся у наших селі Д. вибори до ради громад-ської. Сьвященник І. К. прийшовши на вибори, дав свій голос на... жидів. Ой пан-отче, але Ви робите, бо жид Вам не принесе, ні свічку, ні бохонець, ані ко-дач до церкви! Таке то є, прийде на село хто знає звідки якийсь обідранець, обшарпанець, босий жидок, оседе ся тут межі нашим руським народом, виесе з него, як той паук, остатню каплю крови, збогатеє, а потому дозволяє собі іще нашу руську мову ливо зневажати. Пора вже нам отримати ся! — М. С.

Про українсько-русский павільон на всесвітній виставі в Парижі пишуть до „Руслана“ із Закопаного: В саль-новій часті біля гербів краківського і сандомирського воєводства побачимо вели-чаво гатовані герби руського воєвод-ства лев, що спинається ся на скалу і воєводства подільського (срібне сонце). Гербі є окрашені багатим орнаментом взятим з писанок та різьб гудульських. Сей гарт є — так сказати б — грама-тикою українського орнаменту та ви-кінчить його звісна артистка гартів п. Емілія Падиковська. З її руки вийшла також незвичайно гарна хоругва Матери Божої в Ченстохові, а особи, що бачили її роботу призначену на виставу, впе-вняють, що є так чудною в композиції і вивіченню, що годі від неї очі відір-вати. Далі незвичайно гарною має бути фляшка і горнятка — цілі з золота і срібла — рівнож осмотрені гудульським орнаментом. Сей сам орнамент побачим й на шклях, що готувать ся в Жовкві і на килимах з Глинин. Що українські річі є так гарно викінчені, треба завда-чити архітектів, що їх проектував. Та не диво, що наша штука найшла в ньо-му так знаменитого знатока — він сам родив ся в Карачеві на Буковині — тут провів молодечі літа, полюбив на-род, що серед нього проживав, полюбив його бесіду, його звичай і пісні. Та хоч опісля 25 літ пробував за границею за-нятий при найзначніших творах архі-тектури, як цесарський двір, його театр, музей цесаревої палати і н., то мимо сего не позабув сеї бесіди, що її спі-знав в дитинячих літах. Чуття, що лівів-ські професори задумують сю силу збли-зити до себе — чи не відповідейше було-б там місце для него? — Ксенофонт Целевич.

Засипане землею. Із Заболотя на Шлеську пишуть: При копанні кириці засипало ся тут 29. грудня 1899 року двоє робітників. Стало ся се чистим випадком. Ланцух, на яким витягнуто відро, урвав ся, наслідком чого відро упало дуже сильно і потягло за собою двоє робітників. По хвилі засипала ся ціла кириця. Вночі пересвідчено ся, що нещасні жертви живуть іще. Они говорили, кликали о поміч. Повідомлено про се громадський уряд, він однак не поробив ніяких кроків, навіть не дав знати до староства. Лише по 4 днях, коли стверджено, що нещасливі ще жи-вуть, почато відкопувати кирицю. В не-ділю 7. с. м. жили ще нещасні, дня 8. один з них не жив вже. Страшна річ, що люди знали на горі про прикре по-ложене того чоловіка, а однак не бачили можности і надії рятунку, бо коли за-чато відкопувати землю, кричав бідак що спилеть ся на него пісок. Серед таких розпучних обставин місцевий на-рох поблагословив его. Страшна се була хвиля, коли сьвященник підніс серед го-лосного плачу численних присутних ру-ку, аби поблагословити засипаного зе-млею. Спроваджено нарешті жовнірів з Карцева, що намагали ся дістати до засипаного і дістати ся, але найшли лише трупа. Десятого дня по випадку чуті було ще там голос, другої днини закінчив своє життя по причині голоду та недостачі повітря.

3 Росії. Збори Змієвського земства в Росії ухвалили: а) щоби губернські збори поставили на порядку деннім справу знесення тілесної кари для селян, б) щоби із скарбу державного виплачу-вано духовенству за безплатні відправи всіх християнських треб. — Знесення тілесної кари по словам „Черниг. Від-“ домагає ся чернігівське губернське земство на основі одноголосної ухвали і з по-чину члена земства Хижякова. — Знов же з Чернигова пишуть до „Русск. Вѣ-дом.“, що 12-го грудня м. р. з урядового жерела стало відомим, що против пред-водителів дворянства чернігівського по-

виту — Г. Н. Гайбова і городничего повіту — М. Д. Карвольського-Гринев-ського вигнано судове слідство за те, що допустили на зборах повітових роз-праву над знесенем тілесних кар для селян.

Щасливе місто. Від кількох днів повівала на поліційних в'язницях в Бу-данешті біла хоругва на знак, що в'яз-ничий порожній. Щасливий Буданешт!...

Лев Толстой. Як пишуть з Москви, левує вже цілком до здоров'я та за-брав ся до нової повісти на основі життя селян.

Російський рай! На предложене цен-зурного комітету генерал-губернатор Фінляндії рішив застановити обі з Ку-пю виходячі часописи „Новый Саволакск“ на все, а „Саволакск Карелія“ на 3 мі-сяці. Читателями сих видаваних фінською мовою часописів були головню селяне кузіської губернії. Наслідком застанови сих часописів вислано до генерал-губер-натора депутацію з 15 селян з прось-бою о знесенне розпорядку. Генерал-губер-натор Бобриков відмовив просьбі. В місяць пізніше заступник генерал-губер-натора на внесенне цензурного комітету рішив на все застановити виходячий в Гельсінґфорсі на фінській мові гумори-стичний ілюстрований тижденьник „Нам-Матти“. Блаженна сторона!

Коли встають монархи? Цісар Франц-Йосиф мимо пізнього віку, працює вже від години 6. рано. На сніданє не біду каву і хліб з маслом. Цісар Віль-гельм, призначений, як всі Гогенцолерни, вставати від молодих літ рано, встає о год. 5., не відіжанку кави і сїдає до ро-боти. Цар встає між годиною 9—10 ра-но і не чай. Королева Вікторія не має означеної години вставання. Не не також ані кави, ані гербати, ані чоколяди. Она потребує чогось „сильнішого“, отже не чарку „дзину“, або „віски“ з малою за-кускою і се робить їй дуже добре. Ко-ролі Італії, Швеції, Бельгії і Данії, ту-рецький султан, опускають ліжко, як звичайні люди. Один Мілян сербський, як розказують собі на ухо в Білгороді, встає коло полудня, а кладе ся спати, коли свитає, снідає довго і багато, а по сніданю кладе ся ще раз спати.

Нова республіка в Америці. Перед кількома тижнями побільшило ся число незалежних держав в Америці, а доте-перітні республіки дістали нову сестрицю. На ім'я йї Акре, прийшла на світ в глибині полудневої Америки і як не-мовля є маленька та слаба, але має надію вирости і коли не у всім, то замилованем у сварнях та революціях дорівняти сусідам. Акре — се містечко в горах, що числить 16 тисяч мешкан-ців та має 8½ мільонів квадратних метрів. Але се має бути богата місце-вість у дороге каміне. О неї сварила ся вже давно Бразилія з Болівією, то одна то друга займала се місто, аж нарешті надоїла вже містова така робота. Про-гнано одних і других та оголошено не-залежну республіку.

Посмертна оповістка.

Вчера, т. є. дня 20. с. м. померла по дуже довгій і тяжкій недугі жена п. Никодія Дрогомирського, п. к. нотаря, Клявдія з Проскуриниць. Тіло покійної відпровадить ся завтра, т. є. в поне-ділок, 22. с. м. о 2. год. по полудні з дому при улиці Петровича ч. 18 до русько-католицької церкви, а відтак на тутешнє кладовище. У вістворок відпра-вить ся в русько-кат. церкві поминальне богослуженє за душу покійної Клявдії. Вічна їй пам'ять!

Телеграми „Буковини“.

Відень, 19. січня. Закінчено вже роботи над законом в справі нового уконтингентування податку від алкоголю. Сей закон буде на-лежати до перших, які правитель-ство предложить парламенту на

найближній сесії. Нове уконтинген-тованє може увійти в жите вже в найближній кампанії.

Опава, 19. січня. Стрейк в у-глевих ревірах що-раз сильніший. З 31 шибів застановлено роботу у 21 з 13 тисячами робітників. Вче-ра прийшло до поважних демон-страцій жінок робітників. Кінца жандармерія в'їхала в товпу, що викликало велику паніку.

Берлін, 19. січня. З Петербур-га доносять, що російське прави-тельство пофнуло видану в 1885-ім році заборону іменованя жидів під-офіцерами.

Льондон, 19. січня. Филиппинці напали на англійський гарнізон в Сан Матего коло Манілі і вибили 146 англійських воєків. — Через Льюренцо Маркез перешварцовано до Трансвалю 20 полевих армат. У Франції зголосило ся 4.000 охо-тників до трансвальського війська. Гарнізон в Чемберле має з'їдати вже решту своєї живности.

Буданешт, 19. січня. Англій-ський полковник купив тут на тор-зі 160 коней. Наміряє купити ще 5000 і вислати їх до полудневої Африки.

Льондон, 19. січня. В цілім місті кружать поголоски о відсїч-ні і увільненню Ледісмета від облоги та о цілковитій побіді віднесеній над бурами. Поголоски сї дійшли і до міністерства війни, але там ува-жають їх за передчасні. — Бюро Райтера доносять, що бури знищи-ли міст, котрий почали будувати Англіїці о 7 миль від Портгітерс-дріфт.

Відень, 19. січня. Міністер Ві-тек прийнятий нині о 10-ій годині перед полуднем на аудієнції, вру-чив цесареві димісію цілого кабін-ету. О 11-ій годині прийняв цесар д-ра Кербера і повірив ему офіці-ально місію утвореня нового ка-бінету.

Відень, 19. січня. (Година 2-а по полудні), Цісар іменував вже новий кабінет. Нині по полудні відбуде ся перша кабінетова рада нового міністерства.

Склад нового кабінету є такий: др. Ернест Кербер президія і спра-ви внутрішні; гр. Зено Вельзерс-гаймб краєва оборона; бар. Альойс Спенс-Боден справедливість; др. Генрик Вітек залізниця; др. Віль-гельм Гартель просвіта; др. Евген Бем-Баверк фінанси; бар. Гвідо Каль-Розенбург торговля; др. Ан-тін Резек міністер для Чехії, а др. Леонард Пентак міністер для Гали-чини.

Бувший міністер для Галичини Хлендовський одержав титул тайно-го радника.

Голошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Найбільша вистава на Різдвяні сьвята!

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

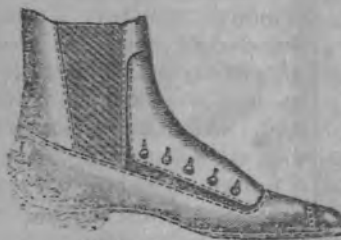
дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Найкрасші товари з бронзи: Гарнітури до писаня, вигарки, канделябри, підставки, ліхтарі, таріли на овочі, альбуми і т. п.

Великий склад калюшів і черевиків до снігу.

Товари вовняні і ткани: Правдиві білі і егерске по цій фабричній; кавтаніки штани, сорочки, скарпетки, панчохи, убрана для дитини. Вовняні покрива, камаші, вовняні рукавички для пань, панів і дитини.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відні, з французької шкіри, а також інших сортів а все в найлучшій гатунку для пань, панів і дитини, а також жовтих і чорних з гузіками, до шнуровання і з гумою.

Ц. к. продаже порохи і всяких знарядів воєнних.

Правдиві бурштинові цигарини і цигарички від 1 ар. 50 кр. до 25 ар.

у всіх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкові, полотняні і асфирові туристські шовкові, асфирові і сатинові в ціні від 1-20 ар. до 5 ар. Краватки шовкові і до прана е на складі, а що тижня приходять сьвіжі посилки після найновішої моди

Правдиві перекі зарукавки найліпшого гатунку. Правдиві перекі шапки для мужчин.

Товари з футрів: Ковніри дамські найновішого сорта з різного гатунку футрів від 2 ар. 50 кр. до 30 ар.

Посилки на провінцію все відвратною поштою.

Склад ц. к. у привілейованої фабрики товарів з аль-

паки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокое руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Виресль. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогох і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	} тов. 880 ар. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.		

Шкоди ліквідують ся безплатно. Подіси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористливіших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє **позички** за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вклади** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вклади опроцентовані по 4%.

Зголошення о уділене агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановний П. Т. Публіку, що виготовляю всякого рода обуве для мужин, женшин і дитин і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді остроногачастім з ортопедичним апаратом і з обложеном прирядом до вигідного порушувания.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і соадіною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних пір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

РІХТЕРА СКРИНКИ З КАМІНЦЯМИ ДО БУДОВИ

суть найліпшою диточою забавкою.

Вони є одинокоею забавкою якою діти тривало цікавлять ся і не кидають її по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і zarazом і найзнаменитшим для великої партости у вихованню дитини і за для досконалого виконання.

Вони є взагалі найліпшою річю, яку дітям можна подарувати для забави і заняття. Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрені якорем можна дістати у всіх ліпших торговельних заведений по цінах від 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 — 10 корон і суть найкрасші забавки знаходячі ся на сьвітї, а на доказ що є правдиві, мають фабричну марку „якор“. Веі скринки з камінцями до будови без якора є підроблені меншою вартости, котрих рішучо не треба приймати. Новий богаті ілюстрований ціник розсилає ся на жадання даром і франко.

Новина! Штука терпеливости і забава товарища з якорем. — Близший ціник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-на,

перша аустро-угорска ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.

Контора і склад: 1. Operg. 16. Відень Фабрика XIII./I. Hietzieng Rudolfstadt, Olten, (Schweitz), Rotterdam, New-York 215 Pearl-street.

Повідомляє ся

П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціаліст

від зубів із заграничною наукою і кількітною практикою спровадив ся до Чернівців на ул. Паньску ч. 41

порядкує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіції неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Бери Петре на розум.

„Лист православного сільського панотця“ напечатаний в ч. 945-ім Buk. Post, займає ся без кінця переливанням пустого в порожнє.

Румунізаторському сему панотцеві не до смаку, що правитель-ство не лишає церкву зовсім своїй судбї, а старає ся бути їй опікуном. З того опікуництва вийшло те, що правитель-ство зготовило їм про-тив загальної і оправданої волї гр. пр. віроісповідників обох народно-стий таку несподіванку, як неща-сне іменоване о. Манастирського со-вітником, о. Єремійчука професо-ром, о. Семаку катихитом, що по-пикодило повазї гр. пр. церкви. Пи-таєм ся „сільського панотця“: Ко-тра держава, або правитель-ство полишає своїй церкві зовсім сво-бідну руку? Чи Росія, Сербія, Болгарія, чи Румунія? Порівняйте лиш автокефальну церкву Вашого королівства з нашою буковинською, а найдете відповідь на Ваші пусті нарікання. Держава зовсім законно відносить ся до нашої церкви і ми не запримітили до тепер неблаго-склонности з єї сторони против православної віри і інституцій прав-ославних віроісповідників в краю. Щоби она полишила церкві зов-сім вільну руку, то було би уко-рочене прав держави, наголіб правитель-ство навіть зрезигнувало із сего природного права, ми, Ру-сини православні на то не згодили-б ся, бо то значило би кинути нас на жир дакийських вов-ків, що поки-що лиш слези проли-вають на адрес правитель-ства.

І ті слези про іменованя в горі наведені, нічого иньшого, як вовче вите над невдачами румунізаторської пажерливости.

Чим, сільський панотчику, підко-пують ті люди повагу православної церкви? чи тим, що вони Русини а не румунізатори? А кого держали Ви на поготовню на ті посади? Раз Івана Страшного, що просто з ка-варній йшов сьв. Літургію відпра-вляти, а по ній назад до кудлатої Резї. Або отця Емануїла, котрого Ви нераз топили в лїжцї води, але він Вам милий, бо кланяє ся Вам в пояс.

Повага церкви, отчику, не по-терпіла і з тими іменованями Русинів не вчинено Волохам жадної кривди, а Русини видять в тім хоть дуже скупеньку, а все таки зичливість.

Коли Ви, панотчику, задоволені з іменованя Воюцького, то лишїть нам, аби ми були задоволені з Ма-настирського. Чи жаль Вам, що ми задоволені?

Кажете дальше що правитель-ство виступило за провини румуні-заторів против кожного гр. пр. священика із слїдством дисциплі-нарним, а сему сприяв тісний со-

юз митрополичої резиденції з пра-вительством; відтак, що не лиш волоскі, але і рускі священики, особливо свобідні від українофіль-ських сїтій, уважають поступованє правитель-ства за несправедливе а положе-не церкви за сумне.

Се чиста неправда. Дисциплі-нарні слїдства виточено лиш тим волоским священикам, що з заго-рілости або нетакту, підбурювали нарід проти ц. к. кр. правого прези-дента, проча більша часть духовен-ства не зазнала ніяких прикрий-стий. Священики-Русини всї без ви-їмки стоять осторонь від гала-бурдників і заявили — як звісно — депутації і адресою, що уважа-ють зовсім коректним по-ступованє н. президента і єго Пре-освященства.

Що до положеня церкви, то у-важаємо і ми Русини єго сумним, але причину шукаємо і знаходимо не по сторонї ц. к. правитель-ства, а по сторонї Ваших товариств, сіль-ський панотчику, що під покривкою православія силують ся нас Русинів майоризувати.

Погадайте лиш, що нас тут 268.000, що ми в Австрії а не в Румунії, а буде ясно як на долонї, що Ви бавите ся як діти іграшкою. Отже бери Петре на розум!..

Сп. рлссамєнт правосл. священик.

3 боєвища.

Генерал Буллер виконав в послї-дних днях дуже рішучий, але та-кож дуже ризиковий маневр. Ко-ли єму повело ся перейти Тугелю в околиці Колензо, він рішив ся виконати се на иньшій місци, обїй-шовши західне крило бурів в від-даленю о 30 до 35 кілометрів від місця першої битви. В тій цілі ви-будував залізницю від Фрере на за-хід аж до Шпрінгфельд, над малою Тугелею, де були сильно укріплені егановиска бурів. Бури без борби уступили з Шпрінгфельд і розтабо-рили ся над великою Тугелею. По вибудованю залізницї, розпочав ся рух війск Буллера. Дня 10-го с. м. генерал Дундінальд перейшов під Шпрінгфельд малу Тугелю. Тут ждав два дні, аж доки не надїйшла бригада Літлетона. Дня 16-го с. м. часть бригади перейшла Тугелю і обсадила кілька горбів гавбицями. Поволи перевезено на лївий бік Тугелї все військо з арматами і во-єнним матеріалом. Тогож дня бри-гада генерала Варена станула над Тугелею о північ англійських миль висше на захід і перейшла ріку. Так в пернім, як і другім місци бури майже не відповідали на стрі-ли англійських армат. В Колензо і Фрере лишила ся лиш мала часть англійського війська, аби обсервува-ти рухи бурів.

Ціла Англія жде нетерпеливо на результат того маневру, котрий після гадки фахових, може закінчи-ти ся лиш цілковитим погромом бурів, або Англійців. Дневний роз-каз Буллера виданий до армії має навіть зачинати ся словами: „Ідемо до наших товаришів в Ледісмет, з відки нема для нас відвороту“. Небезпеченство для англійської ар-мії полягає в тім, що коли би їм не повело ся взяти західних пози-цій бурів за Тугелею, а бури пе-реїшли в офензиву і знищили сла-бі англійські сили полишені в Фре-ре і Колензо, та ціла часть армії що перейшла Тугелю, була би від-тята від решти армії і для неї дій-стно не було би вже повороту. Для бурів знов, небезпеченство в тім, що коли би їх праве крило не мо-гло оперти ся напорови Англійців, бури дістали би ся в два огні, їх відпорна сила була би знищена, до-рога до Трансвалю відтята, а Бул-лер відразу міг би перейти гра-ницю і повести своє військо на ето-лицю Оранїї і Трансвалю. Як все те скінчить ся, покажуть найближні дні. В Європі ломять собі голову над питанням, чи маневр Буллера заскочив бурів несподівано, бо цілий сей їх рух і перехід через Тугелю виконано майже без вистрілу, чи може в тім лежить який підступ бурів. Аби бури не доміркували ся який плян Буллера, се майже ви-ключене. Они-ж мусїли довідати ся про будову залізницї. Загадочне є се, що они уступили з Шпрінг-фельд, послїдної стації нової залі-зницї, заки там показали ся пер-ші відділи англійського війська. Тя-жко також увірити в се, аби бури дали ся так заскочити, що в хвили, коли англійський корпус переходив Тугелю, на другім боцї ріки не бу-ло навіть патрулів. Сли береги не були обсажені, мусить бути в тім також якийсь плян. Над берегами були ще обсерваційні патрулі, ко-трі сейчас, коли тільки Англійці зачали переходити через ріку, по-фнули ся на захід.

Дуже можлива річ, що бури хочуть Буллера затягнути на пів-ніч, перервати єго звязь з центром армії і приперти до границі Оранїї, окруженої стрімкими, 11.000 висо-кими горами. Буллер неміг би вер-нути через Тугелю назад до Фрере і мусїв би зложити оружїє.

Військовий критик „Таймса“ об-числяє англійські сили над Тугелею так: Головна колюмна Варена чи-слить 12.900 піхоти, 1.500 кінноти, 30 армат і 6 гавбиць. Відділ Бул-лера має 7.000 піхоти, 18 гавбиць і кілька армат Максїма. Генерал Кларї лишив ся з рештою війська під Колензо. Другий військовий кри-тик так пише про маневр Буллера: „Чистий зиск в тім, що Буллер пе-реїшов через ріку, запевнив собі бодай два переходи, в Колензо ли-шив лиш малий гарнізон, а голов-ною силою пробує загнати ворога на північ. Сей плян стрітить ся з

сильним опором, і заки єго перело-мить ся, не може наступити увіль-нене Ледісмета. Ворог здає ся до-рівнує нам числом, а може навіть перевищує нас, терен догіднійший для него. Ми оперуємо далеко від нашої підстави, наші звязи зале-жать від доріг, котрі ведуть через дві ріки, що дуже легко підносять ся. Наша позиція не така дуже певна. Коли бури будуть наперед уступати перед нашим походом, а відтак, коли будуть гадати, що ми вже залїзли в замкнений терен, у-дарять на него з усіх боків“.

Промова буковинського делегата п. Винницького

виголошена на 7. засіданю австро-угорської
делегатції дня 13. н. ст. січня 1900.

(Конець.)

Случай сей дучив ся в останнім часі в одній пограничній державі.

Минулої осени відбув ся в Києві, матери руских земель, археологічний з'їзд, на котрім були й відіповідні від-чити.

До участі на тім з'їзді запрошено також руских учених з Галичини і Бу-ковини, котрим однак віддано тільки ту честь, що заборонено їм офіційально, мати відчити на руским язичі, в наслі-док чого увійшли в неприємне поло-жене, бо були приневолені не брати участі в тім з'їзді.

Неімовірно, але правдиве! І взагалі тішат ся Русини ще дуже мало добро-дійністю рівноправности і терпимости. Всюди і при кожній нагоді не зважає ся на існуванє сего зверх 20 мільонів чи-слячого народу.

Не видить ся дуже радо сего наро-ду, що вже в 10. столїтї мав цвітучу державу і котрому й тепер годї відка-зати високе політичне значінє не лишень задля єго чисельної переваги, але і з вра-ду на географічне положенє населених ним просторів.

Ще й тепер мусить високі засади рівноправности і терпимости вести тяж-ку боротьбу, щоб здобути собі значінє, а так само за далеко ми від здійсненя другого ідеалу, за котрим прагнуть всі народи Європи, значить ся від здійсненя загального розоруженя і увільненя на-родів від гнетучих видатків на рік-річно збільшаючі ся видатки військові.

Загальне розоруженє мимо гаскогого з'їзду полишене ще не даючий ся пред-видіти будущности.

В теперішних рухливих і непевних часах про загальне розоруженє нема що й гадати, і так лишає ся в сїм зглядї кождому народному відпоручни-кови тільки ся одинок дорожа, зазив до спільного правитель-ства, щоб народи дотично важких військових тягарів могли користати бодай можливими при даних обставинах улекшеннями.

Яко такі улекшеня повинні на-родні заступники все ще жадати: як найдальшого зняженя числа оружної сили підчас мира, як найможливішого зменше-ня часу активної служби, від-буваня військових вправ в та-кий час, коли покликанє вой-ско найменше перешкаджає ся єго становім занятю, лю-дяного обходженя ся з во-яками і як найдальшого увзгля-дненя продуцентів поодиноких країв при достарчуваню війських потрі-бних засобів.

Переходячи до дальшого обговорення військових відносин, може тут в повнім порозумінні з моїми виборцями заявити, що ми зовсім згаджуємося з натякненою в експозе Его Ексцеленції пана міністра військових справ діяльністю, що стремить до того, аби в порозумінні з Росією помагати політичному і економічному консолідованню балканських держав.

Таким поступованем можна все таки довести те, так часто обговорюване східне питання до мирного розв'язання: так могла б і наша монархія сповнити своє йї даними обставинами припору-чене велике завдання на сході і при тім здобути собі розширену прихильність в балканських державах, що є найбільшого значіння для політичних і економічних інтересів нашої монархії.

Може також в повнім порозумінні з внесеном пана референта з признанем піднести, що Его Ексцеленція пан міністер військових справ старанно дбає о піддигненні наших політичних і господарських інтересів через розвиване наших консульських урядів і через принукку відповідних чинників до участі в позадержавній торгівлі.

З особливим задоволенням прийняв я яко делегований з Буковини і заступник тамешного руського населення з експозе Его Ексцеленції пана міністра військових справ, що міністерство військових справ піддало питання еміграції з обох держав монархії докладному обговоренню, і що Его Ексцеленція пана міністра військових справ здався бути на часі, займатися управлінням сего питання і стежити за засобами, якими можна би помагати зним наслідкам сєї еміграції.

Еміграційний рух головню між руським населенням в Галичині і Буковині прибув в останнім часі страшний розмір, і сїй аномальний рух мусїв настим більше здивувати, коли загально відомо, що руський хлібороб лише з найбільшою прихильністю до своєї батьківщини.

Справедливо нідїс Его Ексцеленції пан міністер військових справ в своїм експозе також неприхильні відносини заробкові яко причину сих ненормальних обставин. Заробкові відносини в Галичині й на Буковині належать безперечно до найгірших в цілій монархії. В сїм згляді мусить ся безпременно радикально помочі, і тому усі приятели людю мусять прийняти припукку Его Ексцеленції пана міністра внутрішніх справ, що дає надїю на усїйшї наслідки, з подякою. На підставі сих виводів і розваг я нахожу ся в приймїм положенню заявити, що я востю довірїе Его Ексцеленції панови міністрови військових справ і буду голосувати за предложеном спільного міністерства військових справ. Я скінчив.

Русини в Галичині і просвіта.

(Конець.)

Переходячи на розвій людського шкільництва, автор (І. Ф.) пише:

З П. тому „Rozznika“ Рутівського бачимо (стор. 99), що від 1877/8 до 1886/7 р., отже в десятиліттю вчаснійшій від обчисленого вище число народних шкіл (знов без Львова і Кракова) в польських повітах зросло з 730 на 968, отже о 238, або 32.7%, а в руських із 2034 на 2391, отже о 357, або о 17.55%.

В дальшій десятиліттю, від 1886/7 до 1895/6 зріст сїй показують ось які цифри: в польських повітах з 968 зросло на 1306, отже о 338 або о 34.28%, а в руських з 2391 на 2765, отже о 374 або о 15.64%.

Та не забуваймо, що від 1886/7 р. до 1895/6 р. в статистиці наших людських шкіл зайшла характерна зміна: замість шкіл етатових і неурегульованих (старомодних) одержали ми школи активні і неактивні! І коли в 1886/7 р. числило ся ще в Галичині в польських повітах 218, а в руських повітах 825 шкіл філіяльних і неурегульованих, то в році 1895/6 маємо неактивних шкіл у польських повітах 146 а в руських 333. А в таких разі покаже ся, що коли в польських повітах число дійсних шкіл зросло не о 338, як було сказано вище, а лиш о 192 або о 19.47%, то в руських

повітах число дійсних шкіл зросло не о 374, а лиш о 41 або 1.71%. Та й то ми не розрізнявали шкіл руських від польських, а брали на увагу тільки територіальну різницю між східними а західними повітами.

Сей зріст, котрий можна старактеризувати польською приказкою „z rissa na lew“, показує ся також і з порівняння числа аналіфбетів у обох половинах нашого краю. В конскрипції з 1890 р., начислено в 27 польських повітах аналіфбетів мушн 60.86%, аналіфбетів жєнщин 63.83%; натомість у 47 руських повітах аналіфбетів мушн 76.0%, а аналіфбетів жєнщин 86.18%.

НОВИНКИ.

Чернівці, 23-го січня 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З причин від нас не залежних мусимо на коротенький час перервати дальший друк повісті „Відроджене“.

Баль у президента краю відбув ся тамтої і сєї суботи, на котрий запрошено понад 300 осіб, між ними й значтїйших Русинів.

Свято Йорданське відправляв в Чернівцях в прав. церкві владика Рєнта, а в гр. кат. кришотанів Костецкий в осудженню численного духовенства, при асистенції війська та участі великого здвигу народа. По водосвяттю приймав о. крил. Костецкий у себе представителів властей, кат. духовенства і видїйшїх Русинів. У митрон. Чуперковича сего року не було, як звичайно, обїду, позаяк Вир. занедужав на інфлюенцу.

П. др. Стоцкий занедужав, пересту-давшись підчас отвореня читальні в Нєгонтинї і Йорданської процесії в Чернівцях. Кріпнє его, Господи!

Заступником директора уч. семінарії в Чернівцях назначений на місце проф. Галицького, що зріс ся сего уряду, проф. Вота.

З товариства „Руска Бєсїда“. Вибраний на звичайних загальних зборах товариства „Руска Бєсїда“ дня 21. січня 1900 р. видїл уконституував ся на першїм своїм засїданню дня 22. січня с. р. так, що вибрано: головою проф. Єр. Пігуляка, заступником голови проф. Антона Кліма, секретарем акад. Михайла Івашка, адміністратором уч. Атанасія Руснака, контролером проф. Николая Ісєненка, редактором видавництва книг проф. Ом. Поповича, бібліотекарем проф. о. Євгенія Семаку, а до дальшого видїлу: совїтниками Володимира Ясєницького, проф. О. сина Маковєя і дра Теодота Галїна.

Лєв Кочут,
за секретаря.

Проба мужеского хору „Бояна“ відбуде ся в середу дня 24. січня с. р. точно о годині 8-їй вечером. Подяючи се до відомості звертаємо ся з умильною просьбою до членів „Бояна“, мушн, щоб зводили точно і в комплекті з'являти ся на завітний пробї. Се вже аж ємїшнїо, що так безустанно треба наклакати членів до нильного відвідування проб; наповне вічно отягають ся, а тут час наглит. Заміряємо дати не вдовзі величавий концерт, а тимчасом до тепер іще навіть не знаємо кілько членів наш хор посїдає взагалі і чи всі голоси заступлені. До тепер по більшій часті відбували ся проби хору мшаного, так що мужеский хор мусить зачинати всю роботу від початку. Завтра відбуде ся проба мужеского хору, тож не можна буде спустити ся, що мужескі голови позливають ся і якое то буде. Не можна буде співати з хором, коли буде, як приміром на послїдній пробї в суботу, по 3 мушн на два голоси. Томуж просимо умильно, приходїть наповне на пробу, щоб ми могли довести до якихсь гідних результатів.

Octogenarii і dignitarii, т. є. совїтник Пуржанович і проповідник Прокопович не дістали запрошеня на пир митрополитичий на Новий рік. Patria тим дуже пригноблена і віщує з сего близький упадок — православної церкви. Господи

Боже, відкрїй нам в Твоїй премудрості, чи може існувати православїє без Пуржановича, Прокоповича і Patrii?

Промова пос. Винницького, що напечатана в послїднім і нинїшнім числі „Буковини“, хоч яка обережна і обєктивна, не подавала ся Мордковичу Мустаї, нїм ще єї мїг прочитати. Він волїв би був, щоб в делегаціях знов засїдав Волох і розводив там напумуєнські жалї. Однак надїємось, що Николау Штєсель привикне з часом і до руських делегатів. „Buk. Nachrichten“ за те відпечатали цілу бесїду, з котрою внової годять ся. Але при сїй нагоді дорікають пос. Винницькому, що свого часу належав до тих, що хотїли в радї державній положити кєнець тероризмови Шенерера-Вольфа, котрий унеможливав єї доси конституційне жите в цілій Австрії. „Buk. Nachrichten“ не солідаризують ся справді з Шенерером-Вольфом, але покривають їх наслідства плашкєм борби за наїд, але не хочуть признати, що послї, котрі супроти тої анархії кількох галабурдників жадали в інтересї парламентарного полагожденя некуких справ державних і народних, заострення регуляміну, мали до того що найменше рівно слушну причину в оборонї потоптаних і доси прав свого народу. Поживемо і побачимо, чи можливе в Австрії пожитє народів без рівноправности всіх народів, хоч би вони в очах Шенерера-Вольфа були „minderwertig“.

„Царославная Букавіна“ нападає в послїднім числі на посла Николая Василька, вчислюючи єму ріжні „прегрїшенія“, котрі єї виходять єдино на те, що кацани незадоволені п. Васильком, бо він доси займав ся в соїм і поза соїмом в згоді з прочими руськими по-слами справами руського народу а не „пестребленїєм фонетик и Украинцев“ на втїху ворогів. Не знаємо, чи пос. Василько дуже журить ся мазаниною ор-гану капанської родини, котрої членів можна почислити на пальцях, але вона приносить єму більше чєств, нїж голо-словні кадила в деяких нїмєцких газетах.

З російського раю втекли два сту-денти політехніки з Рїм і прибули до Чернівців, де хотять привчитись нїмєцкої мови, щоб продовжити студії в Австрії. Оба студенти Латїші, протестантського віроїсповіданя не можуть наоповідатись про варварське трактуванє всіх, що не мають з роду широкої московської натури зносити брутальности кацанів. Один покинув матір, а другий син-одинак архи-текта і втїкли з російського раю, за котрим так зігхають наші домородні кацани, лише дивним дивом не забирають ся туди з ненавистю їм Австрії.

Видавництво шкільних книжок у Відні призначило зі свого чистого до-ходу за минувший рік 900 зр. на бук. пенсійний фонд для учителів шкіл на-родних.

Причина отроєня. До „Галичанина“ нишпуть з Тернополя: „Мих. Новицкий, податковий ад'юнкт, що отроїв ся перед кількома днями, був єнмом тернопіль-ського міщанина і числив 30 літ. Єго уважано єспосібним і трудолюбивим чо-ловїком і оточувано загальною симпатією. В минулїм році винайшов він ключ до обчислюваня нових податків, який заку-пила у него дирекція за 600 зр. Нови-цкий був маючим чоловіком, бо одержав по батькові 10 тисяч зр. єнащичини. Однак він не умїв з'єднати для себе прихильности своїх настоятелів. В день самоубийства докорював єму за щось радник Юськевич (Русин), а се подра-жнїло Новицького до такої стєпени, що він таки в бюрі напив ся азотної ки-слоти, уживаної до пробованя золота і вскорі помер“.

Чума в Кракові? Алармуєча вість рознесла ся єноді не лише по Кракові, але також по Відні і Львові. В бакте-ріологічнім закладі дра Буйвіда відбу-вали ся дослїди з чумовими бактеріями. Др. Буйвід і єго асистент др. Наполеон Костанецкий, 34-літній мушн, вичїлю-вали чумові бактерії звїратам. В кілька дєнь по тих дослїдах заболїв др. Коста-нецкий і по чотиродневній недужї умер. Яко причину смерти стверджено запа-ленє легких і чумовє зажаєнє. Мїй-ський санїтарний уряд повідомив про се львівське намїсництво, що вислало до Кракова протомєдика, дра Меруновича. Др. Буйвід вислав рівночасно до Відня

харкотинє помершого в цілї розбору в закладі дра Вайхсєльбаума. Др. Вайхсєль-баум не найшов вправдї в харкотинї чумових заразків, унаув єднак потріб-ними дальшї розслїди при помочи пле-кани культур. Єноді сєкцієновано тіло дра Костанецкого в трупарні на цвин-тарі і єрєчено, що заходить ту острє зажаєнє неозначєної натури. Др. Буй-від виключив чумовє зажаєнє, коли инші лікарі чумового зажаєнє не ви-ключують, але навіть припєскають. Чу-мових гузів під пахами не найдєно. По сєкції обзито мошї дра Костанецкого субліматом, обожєно торфом, замєнено домовину металєвим віком і відвєзєно до гробу. Родину відокремїєнєно і не-допущєно на похороні. Вість про чуму в Кракові викликала в Відні незвичайнє вражєнє. Для усюкоєня публїки піддало харкотинє дра Костанецкого поновному розслїдковї і не найдєно в нїм чумових заразків, почїм видано урядовє dementi. Бактеріологічний інститут в Кракові по знищеню всіх бактерій і убитю всіх звїрат, що там находили ся, замєнено на необмєєний час.

Знесєнє засуду на смерть. Неда-вно засуджєно Марію Кучєру, жінку почтового офіціяла у Відні на кару смерти за знущанє над дїтьми мужа з першого подружя. Касаційний трибу-нал зніє сєй засуд і засудив єї лише на вісім літ тяжкої вязниці.

В справі даяівської фантової льо-терії одержуємо від Вп. посла о. Д. Танячєвича таку єновїстку: На допи-туваня інтерєсованих, коли відбудє ся тягнєнє льєєв даяівської фантової льє-терії в єїм к. к. міністерством скарбу до-зволєнім продовжєнню на рік 1900, подаю до відомости, що се будє постановлєнє в найближшїм часї по порозумінню з То-варїством для розвоє руської штуки що-до часу мючої урядити ся вистави так з фантів до льєєваня, як і з ин-ших творів нашої новочасної руської церковної штуки і індустрії, що ввійшло безвзглядно в проєраму тої льєтерії. Маю в Бєзі надїю, що так сєєя точка проєраму, як і всі инші точки тої про-єраму будуть доврєшєні.

Д. Танячєвич.

Середновічні тортури в Самборі. Здавалось би, що в теперїшних часах тортурованє людий належить вжє до ієсторії. Тимчасом від часу до часу свї-тові дньєвники доносять ще о варварських надужитях, що нагадують давні інкві-зиції. Таке лучило ся торїк в Іспанії, викрито торїк тортурованє вязнів на Угорщині, тортуровано і увязнєних в Сєрбії мнїших заговірників на жите „ощадного“ Мїляна, а і в напшїй Гали-чині викрито єстатними часами торту-рованє в Ярославі, де єроєм-інквізитєром був інспєктор поліції Марковський. Тепєр знов подає єноді Kurjer Drohobucki сєн-заційну вість, що в Самборі поліція тортурує людий в часї сїдєства, щоб примусити їх до зїзнань о власній винї. Якусь ідіотку Хаю Медаяєрєр замєкано часто в міських арєштах на 2 до 3 доби без нїякої поживи, і при тім уживано „баєтонади“: били єї по обнажєних нїтах і затикали їй уста, а на пальцї у нїг вкладали поліціянти єлєзні перєтєні і єтєскали їх так, що з нїгтий добувала ся кров. Деяких арєштантів вязали шнур-ами, а опїєля брали на дручок, підно-сили в гору і кидали на ємлю, при чїм затикано їм уста для пригдуєнєя зойків і криків, що доходили аж на улици. Прохожї не знали причин сїх глухих єтонів. Характеристичнє се, що єсли котрий з поліціянтів жахав ся торту-рувати людий, то тратив єлужбу! Єлю-сар, що виробляв прилади до тортур, предкладав рахунки, а каса маїєстрату їх платила. І все то дїяло ся не на сєлі, але в людїм мієсті. На сєму гадку, що такі дикі і варварські надужитя можуть дїяти ся з кінєцєм XIX. віка, кров єтєне в жилах. Кілько калїк вийшло з арєштів самбєрської поліції, а кілько „перєнесло ся в лучшій свїт“, се єстатнє вічно-тайноу. — Таке доносить Kurjer Drohobucki, а річню властїй будє провїрити єї тайни. Чєй властї не єтерпять єє-редновічного тортурованя людий, ви-свїтляють справу а виновників примїрно покарають!

Чорна нєвільниця в Празї. У сїх дньах увязнєно у Віноградах капіталїста Мавріка Піпєса, що тримав у себе єєсїтілїтню дївчину і знущав ся над нєю в нєлюдський єпосїб. Єю дївчину

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всєм вірним Впрєсєв. Митроп. і Прєсєв. Еп. Ординаріатами всєх трєх єпархій) обезпечєє будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в сїгогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виводить:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	} тов. 880 ар. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Полїси „Дністера“ приймає Банк красвий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаємних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

єтовариство зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє пожитки за оплатою 6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних рутителїв, і приймає вкладки до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4 %.

Зголошеня о удїленє агенції в окрєстивєтах, где нема близько агенції „Дністера“ приймають ся.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

І В А Н А Д І К А,

що скінчив промисловий курс в н. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мущин, жєнщин і дїтїй і то після найновїйших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокинчастїм з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обєдгою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовленї.

З поважанєм.
І В А Н Д І К,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляює ся тільки заграничних шкїр.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський (гідротерапевт)

по довгїй практиці шпиталній і красвий в Чернівцях перенїс ся до дому Фрїдмана при улиці Кучурівській і ординує від 2—3 по полудни:

Бідні безплатно.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середнє-європейського.

До Чернівців приходять: з Відня, Снятина, Нєполоківцїв посп. 7-19 рано, посп. 8-02 вечер особ. 6-50 рано, особ. 8-05 вечер; з Бурдужєнів, Іцкан, Гатин, Гадїкфальфи посп. 6-56 вечер, посп. 7-52 рано; особ. 9-31 рано, 1-40 в полуднє, особ. 9-22 вечер; з Новосєлиць, Бєзна, Садагурї: мішан. 11-50 в полуд.; мішан. 9-55 вечер; з Чорткова, Залїщик, Лужан: мішаний 8-09 рано; мішаний 5-25 по полуд.; З Чернівців відходять: до Нєполоківцїв, Снятина, Відня: посп. 7-06 вечер, посп. 8-10 рано; особ. 9-40 рано, особ. 1-55 в полуднє, особ. 9-42 вечер. до Гадїкфальфи, Гатин, Іцкан і Бурдужєнів: посп. 7-28 рано, посп. 8-10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7-53 рано, особ. 4-35 по полуд. (лиш до Іцкан); особ. 11-25 в ночи; до Садагурї, Бєзна, Новосєлиць: мішан. 7-57 рано; мішан. 5-50 вечером; до Лужан, Залїщик, Чорткова: мішаний 7-— рано; мішаний 7-15 вечером.	До Гадїкфальфи приходять: з Межибродїв, Бергомету, Сторожинця і Карачева: мішан. 8-— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5-20 по полудни. (На просторї Межибродї-Бергомет їдуть потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го верєсєя в вїсїтїрї пятницю). З Гадїкфальфи відходять: до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродїв: мішан. 9-40 рано, мішан. 6-20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межибродї їдуть потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го верєсєя в вїсїтїрї та пятницю); До Гадїкфальфи приходять: з Радївїч: мішан. 6-05 рано; мішан. 5-15 по полуд. з Бродини: мішан. 7-05 рано, мішан. 6-40 вечер. З Гадїкфальфи відходять: до Радївїч: міш. 9-12 рано; міш. 7-20 вечер. до Бродини: міш. 10-30 рано; мішан. 3-50 в ночи. До Гатин приходять: з Кїмполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 10-15 рано, мішан. 5-45 по полуднє.	З Гатин відходять: до Качикї, Гурагумори, Вами, Кїмполунгу: мішан. 11-20 в полуд., мішан. 3-00 в ночи. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 9-20 рано, мішан. 4-25 по полуд., міш. 5-50 по пол., мішан. 9-30 вечер, мішан. 5-30 рано. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 6-30 рано, мішан. 11-30 в полуд., 4-40 по полудни, мішан. 8-10 вечер, мішан. 4-15 в ночи. До Вами приходять: з Драгони: мішан. 9-25 рано, мішан. 4-35 по полуд. міш. 5-30 по полуд., міш. 5-50 рано. з Рус-молдавїнї: мішан. 1-30 в полуднє, мішан. 8-05 вечер. З Вами відходять: до Драгони: мішан. 10-55 рано, мішан. 5-20 по пол., міш. 3-20 в ночи; до Рус-молдавїнї: міш. 6-50 рано, мішан. 2-05 по пол., мішан. 3-20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драгони і обох Молдавїнїях.	До Карачева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7-15 рано; мішан. 4-35 по полудни. З Карачева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 10-25 рано; мішан. 7-05 вечер. До Нєполоківцїв приходять: з Вашиківцїв, Вижницї: мішан. 8-20 рано; мішан. 5-15 по полудни. З Нєполоківцїв відходять: до Вашиківцїв, Вижницї: мішан. 9-00 рано; мішан. 7-50 вечер. До Лужан приходять: із Чорткова, Залїщик: мішан. 7-41 рано; мішан. 5-00 по полуд. З Лужан відходять: до Чорткова, Залїщик: мішан. 7-50 рано; мішан. 8-00 вечер. До Карлєсбергу приходять: з Пути: міш. 12-41 в полуд., мішан. 4-10 по полуд. З Карлєсберга відходять: мішан. 1-20 в полуд. мішан. 7-00 вечер. Примїтка. Час єреднє-європейскїй їде о 45 минут ієн є нїйше від чернєвєцкєго часу.
--	---	---	--

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володїслава Сєтерєкєго.

За редакцію відповїдає Іван Созаньскїй.

РІХТЕРА СКРИНКИ З КАМІНЦЯМИ ДО БУДОВИ

єуть найліпшою дїточою забавкою.

Вони є одинокою забавкою якою дїти трє-вало цїкавять ся і не кидають єї по кіль-кох днях. Тому є вони найдешєвїшим пода-рунком і заразом і найзнаменїтїшим для великої вартости у вихованю дїтїй і за-для досконалого виконаня.

Вони є взагалї найліпшою річю, яку дїтям можна подарувати для забави і занятя. Рїхтера скринки з камінцями до будови, заєсмо-тренї якорем можна дістати у всїх ліпших торговлях забавок по цїнах від 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 — 10 корон і єуть найкрасїні забавки знаходячі ся на євїтї, а на доказ що є правдїрї, мають фабричну марку, „якор“. Всї скринки з камінцями до будови без якора є підробленя меншої вартости, котрих рішучо не треба приєимати. Новий бога-то ілюстрований цїнник роз-силає ся на жаданя даром і франко.

Новина! Штука терпєливости і забава товариєка з якорем. — Близний цїнник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-ка,

перша аустро-угорєка н. к. прив. фабрика скринок з камінцям до будови.

Контора і єклад: 1. Operg. 16. Відєнь Фабрика XIII./I. Hietzieng Ru- dolfstadt, Olten, (Schweitz), Rotterdam, New-York 215 Pearl-street.

Для шкїл народних
вийшли цїлком нові друки
можна получити в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі єуть:

Каталогн, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкїльнї, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspections-bericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свїдоцтва відхїднї, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свїдоцтва увільненя, фреквєнтадїїні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Quali-fications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завїзване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзєйскїх уєє викінченє на добрїм папєри дуже гарним друком і дешєвїше як де индє.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.
Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламанію неопечатає
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік 20 Кор. — сот.
на пів року 10 „ — „
на чверть року 5 „ — „
на місяць 1 „ 70 „
Поодинокое число коштує 16 сот.
Передплата і нажитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Вісті політичні.

Теперішній кабінет утворив окремий комітет, котрий буде мати за задачу приготувати відповідний матеріал для угодової конференції. Вчора відбуло ся перше засідання того комітету і тривало 6 годин. — Цісар прийняв вчора на аудиєнції провідника чеських феодалів гр. Пальфіо, а президент палати др. Фухе нараджував ся довгий час з президентом палати панів кн. Віндінгрецом. Кажуть, що президент міністрів др. Кербер дав німецьким послам успокоюючі пояснення щодо розширеного круга діляння чеського міністра Резека. Отже після тих пояснень мін. Резек не буде мати ніякого впливу ні на справу личні ні на т. зв. ресортів. — Комунікат виданий оногодні німецьким сторонництвом поступовим заявляє, що сторонництво возьме участь в угодовій конференції і поручило іменувати учасників з поміж послів до ради державної з Чехії і Моравії. Відтак ухвалено на тих зборах одностайно просити правительство, аби старало ся всіма средствами о скорі закінченні стрейку углекопів, бо коли-б той стрейк потривав довше, то австрійський промисел і торговля потерпіли би як найбільші шкоди.

Стрейк углекопів в Австрії триває вже від довгого часу, а прибрав такі великанські розміри, що обійняв майже 30.000 людей. Су-

против того всюди дає ся відчувати великий недостаток вугля і дорожжя. Відень, Прага і інші міста побоюють ся, що за два або три тижні не будуть мати чим палити, фабрикам грозить то само за тиждень, або ще вчасніше, а одна чеська приватна залізниця вже тепер обмежила число поїздів на своїм шляху. Найбільше відчують той недостаток приватні люди, бо все на случай браку якогось артикулу потрібного до життя, продусенти з оглядів торговельних старають ся як найдовше достарчати его великим промисловцям, а менших відбирателів відправляють з нічим. Крім того до той недостачі причинилась в великій мірі також англійсько-трансвалльська війна, бо Англіяці закупили великанські запаси вугля для своїх кораблів. Що до стрейку, то він ширить ся в Австрії безастанно, бо властители копалинь не хочуть згодити ся на ніякі жагання робітників. До всіх місцевостей, де вибухли стрейки, повисилано войско і скріплено там жандармерию. Досі ніде не нарушили робітники спокою. Міністерство рільництва поручило гірничим властям старати ся всіма силами довести до згоди між спорючими сторонами і вислало кількох виспих гірничих урядників до страйкуючих округів, аби на місці розсудили справу. Також на Угорщині починає між углекопами киїти і хто знає, чи й там не застрейкують робітники.

Пересторога для молодих.

(Стаття надіслана).

І знов втратила Русь одного многовадїйного сина... У Львові похоронено сими днями бувшого редактора „Буковини“, а опісля співробітника „Дѣла“, Льва Турбацького...

Живо стоїть нам в пам'яті молодечий запал, з яким покійний прийняв ся за роботу при „Буковині“, аби сю одну важливу руску часопис на Буковині удержати на тім рівні, на яким поставив її п. Осип Маковей. Се коштувало его чимало праці і — кажуть, що саме та надмірна праця підкопала его здоров'я, так, що покійний Лев вже із зародком тяжкої грудної недуги повернув в літі 1899 р. до Львова... Турбацький збільшив число тих молодих Русинів, котрі вже в молодих літах так горячо бажали своєю духовною працею служити своєму бідному а зі всіх боків кривджену народові, а котрі на жаль, переплатили оті свої горячі бажання і благородні наміри — власним життям.

І мимоволі насуває ся сумна думка про незавидну долю тих молодих Русинів, котрі почуваючи в собі хист до пера — віддають ся замолоду так тяжкій і невдячній праці як публіцистика і з'уживши швидко свої сили — гинуть опісля в цвітті літ і надій. Коли порівнаємо долю руских журналістів з долею інших, приміром: німецьких,

російських, чеських, або й польських — то стане нам цілком ясно, що сили руского журналіста просто мусять занадто швидко з'ужити ся. Мусять, бо у нас дньовикарство ще не розвинене так, як у других народів, у нас нема ще такого поділу праці, як у інших народів. Наш руский журналіст мусить бути просто Mädchen für Alles; він мусить займатися політикою рускою — а се вимагає чималих студій! — він мусить займатися політикою краю, політикою австрійською, заграничною; він мусить бути точно поінформований про партійні відносини в краю; він мусить знати фінансові, економічні, шкільні і інші відносини в краю; мусить знати пригоди дня, бо він є зародком і новинарем! А коли добрі люди не допоможуть, то наш руский газетир мусить сам і фейлетон написати!...

І так кожний, що хоче бути руским газетиром, мусить, по волі чи неволі — стати і „літератором“, хочби й лихим... Та вже менше з тим, але одно при тім певне, іменно, що сили такого руского газетиря при таких відносинах мусять аж надто швидко з'ужити ся і тоді він стає або взагалі до ніякої роботи неспосібним, або марно гине...

Справді, сумні гороскопи на будуче, бо поки що, нема й надії на зміну тих прикрих відносин; число читаючої публіки більшає дуже помалу, а між тим в руских редакціях працює або один-одніський чоловік, або, хоч і більше, то все таки за мало, аби дана часопись виглядала притягаючо, або хочби

3 життя домашніх комах.

Знімки
Евгена Мандичевського.

Молодість.

Зум—зум—зум... Взлетіли комарі і бліх... Зум—зум—зум... Взлетіли в друге і хором забрели пісня солоденьких дум... Зум—зум—зум...

Сонце вже низенько. Так низенько, що вже небезпечно можна відслонити вікно. Послідній луч заглянув ще в зеркало і утік чим борше до других, що швидко поринали за молоденькою гушавиною сонини у темно-червоний кружок сонця.

Всюди тихенько. Тихенько і у діловій комнаті. Лишень комарі бреньять. Збили ся купою і крутять ся на середині покою.

Дудо дивлять ся у те веселе жите дрібненьких мушок і велухують ся у їх пісню. Спомини молодости налітають і так любі, так мило стає у старечій душі, мовби назад ті літа минули мали вернутись. Прижмурюють ся очі, а спомини налітають ще сильніше і здаєть ся, ось-ось — вхопим їх і маєм знова. Тільки держи сильно, держи кріпко, бо коли вихоплять ся, минає сон, той приємний, милий, вечірний сон...

Зум—зум—зум... Літають комарі і тихесенько снівають пісню солоденьких дум... Зум—зум—зум... Зум—зум—зум...

Самоубийство.

Ось сіла і сидить — послідня, малесенька мушочка. Сидить собі на своїх шістьох ніжках з краю тарілочки. Сильно задумана. Над чим вона може так думати, ся послідня, малесенька мушочка? Чи би ей жите вже навкучилось?...

Підлетіла, покрутилась над тарілкою і забрала ся на покій. Вигналась під саму стелю, оглянула гак, що стремів на самій середині, посиділа хвилину і знова зірвалась.

Зірвалась і злетіла на шафочку з книжками. Сіла собі на найгрубшій хребті, перейшла рядом всі вапни книжок, забреліла з невдоволенням і понеслась далше. Мабуть не сподобались ей філософічні діла...

Приглянулася собі у зеркалі, облетіла скоренько цвіт і сіла на краю посуду з золотими рибками. Пошаробалась передніми ніжками в голову, перебігла наоколісенько, спустилась троха низше, задержалась хвилину і прилетіла назад над стіл. Але так неосторожно летіла понад лампу, що обемалила собі тоненьочкі крильця і впала до середини. Покрутилась і за хвилину було вже по ній. Неосторожна!... Чи би може і вона вже мала знати, що можна собі самовільно жите вкоротити, та послідня, малесенька мушочка?...

Самолуб.

Звідки взяв ся, сам не знає. Люди кажуть, що вохкість, се його вітчина.

Але що се його може обходити! Він жие, і добре!

Цілий світ його не обходить. Він його таки не бачить. Сидить у темнім закутку на якийсь плахті і гризе, гризе, що має сили. Бо така вже його задача. І не наситить ся, доки не бачить, що вже всьо зничив, так, що діра на дірі сидить.

Вирочім не має ніколи жагання бажань. Жие вправді звичайно громадами, але кожда одиниця для себе. І не знає нішого і красшого ідеалу над жертю.

Людей ненавидить, може саме для того, що вони його ненавидять і на кождім кроці старають ся його і так не солодкому життю ще більше гірничі дошкати.

Але вирочім відносять ся до інших сотоворінь байдужно. Мабуть тому, що рідко коли з ними стрічаєть ся. Жие, одним словом, для себе.

Що він тому винен, що мусить жити з праці людської? Преп'янь тільки людей жие лишень з людей і не почуває до найменшої провини? Чому би він, міль, мав собі що з того робити? У него совість така маленьочка, цілком пристосована до розмірів його величини і вартости...

Кавалер.

У куточку комнати розцінив паук свою сіть і вигідно розложив ся на тоненьких ниточках, що під найлагіднішим зворушенням воздуха джожать і

вколесують свого майстра і пана до сну.

Заким засне, розгляне ся по своїм обійстю, привітніть нові свої жердки і витягнувшись вигідно, роздуме над безвартістними солодощами сего земского жита.

Коли родичі відмовили йому своєї помощи, бо вже був великий, такий великий, як зернятко гороху, став собі будувати особну хату. Ніхто його не допоміг ні роботою, ні матеріалом будівляним. Сам, у поті чола, направ собі тоненького і грубого волокна, та виставив обширну хату у четвертому куті, над червоним цвітот маку, що прикрасив золоті рами величезного зеркала. Що для раннього будило його сонця і вибирав ся на лови. Однак частіше виходив вечером. Спускав ся легесенько, незаметно, на мухи і комарі, душив їх і витягав на гору. Відтак снідав, опоряджував хату до обіду, і посвящав пару годин на пообідню дрімку. Не мав ніякого иншого заняття, а що се видалось йому найприємнішим і найхосеннішим для здоров'я, привик до нього. Ліпше часом ставало йому у тій вічній одинокості сумно і він зачав тужити за иншим життям. Се жите, вправді свободне, кавалерське, видалось йому безцілним...

І паук задумав оглянутись за дружиною...

вдоволяючо. Тут одинока надія на безплатну поміч тих, що громадає ся коло даного органу, а також на добрих дописувателів. Ба, а коли і ся послідня надія заведе, що тоді?.. Тоді руский газетяр доти сам мучить ся, поки на смерть не замучить ся, а іноді буває й так, що поки наступить смерть, він стаєсь тагарем для рускої громади і тоді его муки здвоюють ся.

Чияж тут вина? Вина самих таки Русинів, бо їх сьвятим моральним обов'язком є, численним передплачуванем доброї рускої часописи, дати матеріяльну спрмогу до побільшення редакційного персоналу; а обов'язком спосібних до сего руских громадян є, помагати пером о скілько мога! Теперішні відносини не можуть нікого з молодих Русинів захопити до газетярського заводу, бо тим він наражає себе на неминучу загибель і кожний спосібнийший молодий Русин повинен довго надумуватись, поки пустить ся на газетярську „карьеру“...

А коли вже Хв. Редакція дозволила мені забрати тут голос, то я хотів би порушити ще одну справу. Коли се правда, що „кожний Русин родить ся політиком“, то правда і те, що не один з молодих Русинів написавши сяку-такую поезику, чи там яку „балаканку“ — зараз себе зачисляє до братії літературів! Ну, і стане-ж такий „літерат“ мучити і редакцію і публику своїми „творами“... Правда, лучає ся часто, що і між тими молодцями подіблені талант, а его твори читає публика радо, або, в найліпшій разі, без терпкої критики. Та біда в тім, що із сего висновок собі наш руский брат таке, що ему конче бути літератом і більш нічим! Він стає „фаховим“ літератом, хоч опісля гірко кає ся, коли его мрії не здійснять ся. Тим руским молодцям пригадаю тут мудрі слова німецького писателя, Густава Фрайтага, чим і закінчу мою статтю.

До него післав раз один молодий студент свою повелю з просьбою о перечитанні і видачу про неї свого осуду, т. є., яка доля жде автора тої повелі яко фахового літерата. На се Фрайтаг відповів ось як:

„Пане! На перечитанні присланої мені Вами новелі і видачу про неї осуду — у мене нема часу, а то задля інших дуже пильних робіт. Одначе, хоча-б час на те і найшов ся, то я вагаю би ся сповнити Ваше бажанє, уважаючи се при Вашім теперішнім положенню цілком непотрібним. На довіре, яке у мене покладаєть ся, я відповім ліпше, як сповненням Вашого бажання, тим, що скажу Вам ось що: Навіть коли-б у Вас і була незвичайно велика поетична сила і писательський талант, як у Вальтера Скотта, Дікенса або інших великих писателів, то Ви, в теперішніх часах не смієте про се й думати, аби полишити на боці Ваші наукові студії і посвятити цілу свою будучність письменству і иньшій поетичній творчості. Передовсім Ви мусите серйозною духовою працею і становиском, яке між людьми досягне лише силою сєї духової праці, статись мужчиною і мусите в певній мірі запанувати над житєм, а доперва тоді будете мати право до мистецького ідеалізованя людської долі. По дорозі, якою хочете ступати, будете знаходити лише самі розчарованя і швидко змарнуєте свої

силю. На хиткім і непевнім становиску „літерата“, Ви спізнаєте свій час недокладно і мабуть лише односторонньо. Чоловіка виховують не лиш погляди, але передовсім повність в крузі своїх туземних інтересів і усталених обов'язків. Яко молодий літерат, Ви, по половинчій успіху маєте хіба надію стати журналістом о ще непевнішій становиску, а сєї завід для справдішнього літерата є безусловно вбиваючий! Остерігаю Вас на підставі досвідів, які я поробив в моім житті на дуже багатьох молодих талантах; се правда, котру я вічно буду голосити; бо велике є число тих, котрі так як Ви, замість взяти ся цілко фахової праці наукової, беруть ся радше за приймну забавку, вигадувати історії. Чи Ваш талант вистарчить Вам на житє — сего ані я, ані ніхто другий не зможе пізнати. А наколи трівати ме у Вас те замишуванє і сила, то Ви і так поборите усі труднощі і спокійно можете глядіти в будучність. Та поки-що, сповняйте вперед теперішні свої обов'язки в повні. Остаюсь і т. д. — Густав Фрайтаг“...

С. Ленців.

Загальні збори тов. „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

В неділю, дня 21. січня 1900 р. відбулись в обширній сали „Народного Дому“ загальні збори товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Всіх присутніх на числилось звиз 130 осіб. Між присутніми були відпоручники читалень сідуючих громад: Бергомет над Серетом, Вовчинці, Драчківці, Жирка нова, Камінька, Карачів н. Чер., Лашківка, Ленківці прив., Лукавець, Лужани, Малигинці, Мігова, Непоштени, Панка, Рогізна, Товари, Чорторія, Ширівці гор., Шубравець і н. а окрім них селяни з Галичинці, Гайбокої і н., де ще нема читалень.

Збори відкрив голова товариства проф. Єротеї Пігуляк короткою промовою, в котрій зазначив, що в протязі тих 30 літ, за котрих „Руска Бесіда“ існує, зробило ся для руского народу на Буковині чимало, хоч все ще такі не тільки, як би належало ся, а то тому, що нема достаточних сил. Вся наша сила в сердах. Хто бував на передніх зборах товариства, той знає, як тяжко було скликати людей до купи. Але тепер справа вже йде наперед. Відколи змінено статуту товариства, що стало ся 1894 р. отворилось 30 читалень (всіх читалень 46), одна за другою і то по більшій часті без припинки інтелігенції; протавно приходять просьби селян, щоб заложити в них читальню, касу райфайзенську, шийхатр і т. д. так часто, що майже годі їх всіх задля браку рук вдоволити. Винци висказує бесідник надію, що з часом буде ліпше, коли прибуде більш інтелігенції а й нарід сам приложити рук.

По провіренню протоколів із останніх загальних зборів, що відбули ся дня 11. цвітня 1897 р. здав проф. Клима в імені уступаючого виділу справу з его діяльності як слідує:

Світлі збори!

За попередні загальні збори „Рускої Бесіди“ з 11. цвітня 1897 р. вибрали до головного виділу отсих павів: Єр. Пігуляк, В. Ясеницького, прок. Михальського, ісп. Поповича, ад'юнкта Ганкевича, ред. Маковец, проф. Клима, Руснака, аск. Лисинецького, а на заступників: Ю. Пігуляк, В. Череского, М. Гандяка, Бриндзана і Догемілю.

Головний виділ уконституував ся на першій своїй засіданю з дня 6. мая 1897 р. в той спосіб, що вибрано головою Єр. Пігуляк, заступником проф. А. Клима, редактором видавництва ісп. Ом. Поповича, адміністратором уч. О. Ру-

сана, бібліотекарем ред. О. Маковец, касиром В. Череского, контролером прок. Михальського, а секретаром Лисинецького.

Вибір сего виділу не можна назвати щасливим. Деякі виділові перенесли ся з Чернівців, де пробував головний виділ, деякі повиступали з виділу, а иньші знов перешкоджали своєю урядовою службою не могли заведи учасати на засідання. Взагалі виділ хорував так, що годі було скликати виділові засідання, нерас бувало таке, що треба було 3, 4 рази зазивати виділових, нім они могли зійти ся на нараду. Крім того були деякі виділові дуже заняті службою і роботою в інших товариствах, тож не могли весь час жертвувати в користь нашого товариства.

Помимо таких великих труднощій може вказати на взагалю досить широкую діяльність.

В часі від послідніх загальних зборів видав виділ три календарі, дві книжочки для молодіж „Образи з природи“ і „Хлопці садівники“.

Виділ постарав ся також о переклад статутів для кас райфайзенських.

Читалень „Рускої Бесіди“ засновано вже 46 в сідуючих місцевостях: Бергомет н. Сер., Врідок, Валава, Васло-вівці, Вашківці н. Чер., Виженка, Вовчинці, Давидени-Зруб, Драчинці, Жадова, Жучка нова, Іспас горіш. і до-ліш. Куті, Кадобівці, Каменка, Карачів н. Чер., Комарівці, Сабодзів, Кучурів малий, Лашківка, Ленківці прив., Лукавець, Лужани, Малигинці, Мамайовці нові, Мамайовці старі, Мігова, Мілів, Мітків, Непоштени, Новоселиця, Оршівці, Панка, Рогізна, Садагура, Серії, Ставчани, Станівці гор., Станівці дол., Сторожинець.

Найбільшу заслугу окол заложення читалень має др. Стожкий, кожде отворене читальне було маніфестативно народною а заразом і вічем просвітно-господарським, ему належать ся від товариства слова великого признання і щирої подяки.

Коло видавництва трудив ся найбільше н. ісп. Попович. Виділ ширив по можності видавництва товариства поміж селян і молодіж. Самих календарів розійшло ся за той час до 3.500 межі народом. Виділ нашого товариства рішн ся вступити в члени „Народного Дому“ з вкладкою 300 зр., на що певно згодять ся загальні збори.

Товариство наше постановило собі за ціл дбати про просвіту і добробит руского народу. Щоби діяти до сєї цілі, треба ще дуже багато роботи. Але бо-ж се повинно бути й найважнішою роботою. Народна освіта, то така справа, від якої у нас мусять починати ся всі змагання культурні. Народна освіта о-собливо в нас Русинів, повинна стати на першій плані. Просвітити наших селян, значить, зробити їх здібними до живої участі в публічній житю. Аж коли се стане ся, з'уєм ми вибороти всі природні права наші. Новий виділ повинен би придумати способи, як би успішнійше повести діла товариства, а головню, щоби товариство видавало більше книжок для науки селян. Так само конче би називувати часті зносини з читальнями, устроювати віча господарські, держати відчити по читальнях і т. д. Отсе діяльність і засади уступаючого виділу. Просимо о ласкавий осуд праці.

Надуч. Савідкий і господар з Карачева Князький, ставлять внесене, щоб уступаючому виділові дати абсолютну з подякою, що збори прий-мають повстанем з місць.

Академик Івашко виголошує слі-дуючий відчит:

„Між точками нарад нинішніх загальних зборів нашого товариства є точка 4. відчит про каси. Щоби відповісти програмі нинішніх загальних зборів, хочу дещо про каси сказати. Що таке каса, як закладаєсь, як ведєсь, певно знаєть, а хто хотів би собі це тое пригадати, най купить собі або ви-пине газетку, добру для народу „Руску Радку“, а там знайде все те докладно описане. Я-б хотів тут сказати лишень коротеньку історію повстаня таких кас, як на примір наша „Руска Каса“, по мі-сточках і селах і їх значінє, а потім хочу оновіти історію кас райфайзен-ських. Ділю каси на дві часті, на такі, як „Руска Каса“ і на Райфайзенські тому, що між ними заходять деякі ріж-ниці, а найважніша та, що така каса, як руска, є з обмеженою порукою, а Райфайзенські з необмеженою. То зна-

чить: члени перших ручать за майно каси лишень частію свого майна, а члени кас райфайзенських ручать цілим своїм майном.

Перейдїм тепер історію повстаня перших кас, чи там спілок:

Найновіший винаходи на полз про-мислу фабричного та заступленє ріжно-родних робіт, котрі до недавна іще ви-конувались руками людськими та кінсьми чи волами, а вкінці в сьєгги ми-машинами, стали причиною, що ви-робни фабричні, промисли фабричний став-чим раз більше підкопувати, винихати на другий план, ба навіть цілком уни-врати, промисл домашній, виробни домашні. Дотичить се так промислу, як і господар-ства рілничого, де при помочи значних вкладів на поліпшенє ґрунтів і при по-мочи рілничих машин більшій господар-ства рілничій піднесли видатність землі при помочи капіталів в той спосіб, що дрібні господарства рілничі про при них ніяк удержатись не могли. Тому то вже з природи річи повстала поміж дрібними промисловцями і рілничими думка лу-чити великі сили до борби з перева-гою капіталу і тут власне треба шукати причини повстаня спілок заробково-господарських. А прейня єє річ ясна, що зі сполученя хотай би слабших сил одиниць повстає така сила, котра може вести успішну борбу зі сильнішими. Коли навіть заможнійший промисловці чуючи себе слабими лучать ся в спілки капіталістичні (грошеві), то тим більше повинні лучити ся ремісники, дрібні про-мисловці і мужики-хлібороби в спілки, намагаючи, що громада великий чо-ловік“. Ідея спілок заробкових і госпо-дарських є отже виплином природних об-ставин і потреб нашого століття.

Над користями, які приносять такі спілки людям, не потребує багато роз-водитись. Скажу лишень коротко, що раз сила і перевага великого капіталу, т. є. фабрик, (як вже ви чули), а то друге лихва, яка в послідніх часах дуже широко і глибоко вкоренилась по селах і місточках і сєє аж до самого шийку і так уже задля що раз тяжших часів бідного мужика і ремісника — були причиною повстаня спілок госпо-дарських і заробкових; они були товчком, котрий в сполученю слабших одиниць в одну спілку до сильної ціли, отже до помочи власної — шукав і успішно шукає охорони проти сили капіталу, проти промислу фабричного.

А користи, які приносять такі спіл-ки членам, суть ось які:

1. Ті, що поживають, суть заразом членами спілки. Они єуть спільниками і управителями спілки, що має на цілі заспокоювати їх потреби грошеві, поно-сять спільно етрати, користають спільно зі зисків спілки і мають рішаючий голос в управі товариства.

2. Оборот грошевий є опертий на засаду взаїмних услуг. Спілка оплачує відсотки тим, що складають свої гроші до спілки, а спілки платять знова від-сотки їм довжники.

3. Через складанє дрібних квот до каси спілки витворюєсь у членів почутє оцадності і господарності, а надто твор-ить ся капітал, котрий безперестанно збільшаєсь і тим дає ся нагоду, кори-стати більшому числу людей з таким кредитом.

4. Гроший потрібних до обороту можна дістати титулом позички у дру-гих спілках або у приватних людей легко, а то тому, що за сєю позичку ручить спілка, а тим самим всі члени.

5. В таких спілках творить ся з часом значний фонд резервовий, котрий є власністю спілки і приносить користи не лишень спілці, але і єї членам.

6. При помочи спільного кредиту дає спілка задаткова своїм членам мож-ність охоронитись від визиску лихварів, через уділюване дешевого кредиту, а надто приносить она самим позичачючим зиски в роді дивіденди від уділів.

7. Спілки задаткові дають членам можливість подученя дешевої коротко ре-чичевої позички, котру они опісля ма-лими радами легко можуть сплатити.

8. Самі позичачючі, котрі мусять бути членами спілки, беруть участь в зисках товариства.

9. Маєток спілки яко такої є власно-стю всіх членів, котрі мають право тимже завідувати.

10. Члени більшє заходячі ся коло спілки дістають нагороду за свої труди і мають жерело зарібку.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий умирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

всє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера
від золотим львом у Празі.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Лепкий * * *	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ришок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трєх єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 виносєть:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} год. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінца 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Полєси „Дністра“ приймає Банк Красвий при поличках гіпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористийших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє полички за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручателів, і приймає вкладки до опроцентования від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошенє о уділенє агенції в окрєстивєх, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловім музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлює всякого рода обуви для мушин, жєвєщин і дїтїй і то після найновїйших фасонів як: черевки гладкі, та в видї острокінчастім в ортопєдичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушєваня.

Черєз ношенє моїх черевків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обезлугою буду старати ся адобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм .

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свєто від 9 до 11 годїня рано.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський

(гидротерапєнт)

по довгїй практиці шпиталній і красвїй в Чернівцях перенїс ся до дому Фрїдмана при улиці Кучурівській і ординує від 2—3 по полудни:

Відні безплатно.

Повідомляє ся

П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціалїст

від зубів із заграничною наукою і кїль-

каїтною практикою спровадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41

пординує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою оправна) дуже умїркована, а наклад невеликий.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Вісти політичні.

Ходять поголоски, що правительством намірає в своїм проєкті языкового закона держати ся принципів прийнятих за основу розпоряджень, після котрих, на жадане Чехів могли би бути виношені подання до всіх урядів і судів Чехії в обох краєвих языках. Однак правительство не хоче наложити на урядників німецьких округів Чехії обовязку переводження розправ в чеськім язичі. В тій цілі, аби дати можливість відповіди на чеські подання, мусів би бути при кождім суді установлений окремий урядник, котрий володів би другим краєвим языком. Так само діялось би в чеських округах. Натомість др. Кербер вважає неможливим вдоволити ся лиш товмачами для другого краєвого языка, бо не годить ся, після гадки президента міністрів, уважати другий краєвий язык чужою мовою.

Промислова рада відбула вчера у Відні пленарне засіданє. В імені міністра торговлі привітав зібраних секційний шеф Вайгельсперг і предложив вибір підкомітету в справі висилання торговельних справоздавців до невизисканих доси місць збиту, на котру то ціль міністерство торговлі визначило 50.000 К. В дискусії над відносинами з Угорщиною, референт Соботка виїс резолюцію, висказуючу жаль, що промисловій радї не уможливлено в відповіднім часі забрати голос в справі угоди і що не повело ся узнискати угоди користнійшою для інтересів австрійського промислу. Резолюція висказує також надію скорого полагодження остаточної угоди і порозуміння в справі цлової тарифи. Делегат львівської торговельної палати, п. Кошінер звернув увагу, що знесенє обороту млина не лежить в інтересі млинарського промислу, а також не відповідає аграрним інтересам. З черги обговорювано справу шовкового промислу і прийнято внесенє, або визначувано премій для осіб, котрі хотіли би посвятити ся сему промислові.

Фінансова комісія угорського сойму радила передвчєра над бюджетом. Міністер фінансів заявив, що політичне платні державних урядників поки що не дасть ся перевести. Обговорюючи остаточне переведенє короновної валюти, міністер прирік, що нові банкноти по 5 і 20 корон, будуть видані ще в тім році. Що до етемпля від календаря і від дивешкарських інсертатів, то проєкт дотичного закона вже уложений і буде незабаром предложений палаті. — Відтак комісія обговорювала бюджет.

„Награда за полицейскій доносъ“.

„Поліцейскій доносъ“, який подала „Царославна Биковина“ на доброго нашого знакомого, Сергія Бердяєва, котрого вірші ми нераз читали в „Буковині“, в тій думці, що там в Росії, поліція прочитавши его, зараз таки п. Бердяєва за обиду „Царославної Биковини“ зашле „в не столь отдаленный“, або просто повісить, заставив п. Бердяєва дати п. Козаркевичови відповідь, котру на просьбу п. Бердяєва ми переслали п. Козаркевичови. Але з листу п. Бердяєва до Козаркевича хочемо за его дозволом подати деякі уступи в перекладі з московської мови, бо они можуть также і загал цікавити.

„Православна Буковина“ се шпигунський листок, — пише п. Бердяєв — а епітет „православна“ приціплений до такого листка, се просто зневага православної церкви. Бо православна церковь завжди відзначала ся погордою до єзуїтських викрутаків, а „Православна Буковина“ удаючи із себе нібито невинну дитину, при кождій нагоді послугує ся ремеслом єзуїтским з дійсного діявольского безсовісностию. Але се має і свою добру сторону. Бо нарешті всі порядні, передові і народолюбиво настроєні люди зможуть переконати ся — і там в Австрії, і тут в Росії, що то за безсоромна, йолоповато-глуна і безмежна „сволоч“, майже без виїмки, входить в склад т. зв. „москвофільської“ партії в цїсарстві доброго цїсаря Франца-Йосифа!

Перед усім, якою то мовою пишуть ті, що привикли грубо глумити ся над „хахлацким жаргоном“ і над „фонетичною какографією“? Навіть мої хлопці, прочитавши літературні „испражнения“ „Православної Буковини“, аж злякали ся, що є люди на світі, котрі так страшно глибоко в моральнім згляді упали, а знов аж за боки брали ся від сміху над правописною і стилем „російських патріотів на Буковині“. Таких літератур-патріотів треба-б ще дати на науку до першого ліпшого гімназиста, хотьби з 2-ої класи, бо читаючи „Православну“ з російська, можна язык зломити!

Представителі полудневої поступової і демократичної інтелігенції в Росії розуміють під словом „кацап“ брудний тип „обрусителя“, що проповідує, а з часта навіть вводить в житє всеке насильство над етнографічними відзнаками гордої на свої заслуги і на свою велику історичну бувальщину і славної України, котра через кілька віків охороняла так як який спасительний „буфер“ Росію і Европу против мусульманських нападів. В стовпцях місцевої газети „Жизнь и Искусство“, котру ліпша часть су-

спільности щиро і не без підстави поважає і шанує, я під острою попередньою цензурою, з повним підписом подаю вже більше місяця періодичні оцінки про чудові представлення знаменитої драматичної трупи Садовського і Саксаганьського і там явно стаю в обороні за святи права Українців — визнавати щиро любов до своєї країни, шанувати свою власну національну культуру, а также служити, що сил стає, потребам і інтересам свого народу. І за такі статі мене в тюрму не запирають, як би то очевидно п. Козаркевичови бажалось, бо різка але правдива кореспондентка до живого доткнула занадто брудну его совість.

Питає ся „Царославна“, що я за пташок, і чим я є. Отже на се хочу відповісти: Походжу із аристократичної родини: прадід по батькові був приятелем царя Павла і єнерал-губернатором Новоросійського краю, дід — любимець Николая I., був начальником штабу войска донського; батько, за молоду кавалергардський офіцер, стративши не з своєї вини маєток, більше ніж 20 літ напруцював ся чесно і енергично для нашої України і для земляків в Київскім Земельнім Банку, а тепер на старість відпочиває. Мати моя, з роду княжна Кудашева, а єї предки по маї графи Шуазели-Гуфе, прямі потомки французьких королів. Але анї рід, анї вихованє не перешкодили мені тернистою дорогою до 38 року мого жити зробити ся горячим і щирим приятелем робучих має безріжничі народности і віроісповіданя. На нічо не зважаючи і нічо не лякаючи ся, безусловно законними способами, яко писатель переводжу свої ідеї і в дома і на чужині, хіснучись знанєм кількох чужих мов, і обороняю робітника-пролетара против его визискувача, і даровану людям Богом євобідну думку против мерзких замахів, які виходять на ню від темного „мракобієсія“. Ще незабутий чесний Москаль Аксаков сказав:

Кто Слово — даръ божескій — свяжетъ,
Тотъ путь челоуѣку иной, —
Путь рабства преступный укажетъ!
—
—
—
... рабство есть бунтъ и бѣда, —
Спасеньемъ отъ бунта — свобода!
—
—
—
... правды единственный мечъ —
Вольное Слово!

Зрештою, сам дивую ся, по що се все говорити про фєєіональним шпигунам? Чи вони годні зрозуміти подібні річи? Таж ті нове носять ся з своїм „русофільством“ як з мальованою торбою, а безпечно навіть по іменам не знають таких трудівників, якими величаєт ся Росія перед цілим світом, на пр. „каторжника“ Достоевського, критика Добролюбова, поета Некрасова, економіста Чернишевського, соціолога Михайловського, западника Тургєнева, сатирика Щєдріна і наконець, хотьби збожево-

дівшого задля безграничної любви до бідних московских мужиків народника-беллетриста Глеба Успенського. А от і я, з „русофільского“ становиска „опасный украинomanъ для соотечественников и державы“, глибоко клоню голову перед сими борцями за правду, терпимість, справедливість, рівність і братерство, хоть всі ті припадково мені погавші під перо герої думки — „Москалі“!

А от ті „русофіли“ просто як хами шанують лишє память таких „гасильників“ духа як Катков, а сегоднє жадно споглядають в руки таким їх дрібеньким пройдиєвітам-наслідникам, як „сербскій єнерал“, карикатурний балакайло Комаров, або німецько-жидівський ренегат, дурисвїтський московскій педагог Грімут, що руководять погорджєними всіма газетами „Свѣтъ“ і „Московскія Вѣдомости“, а набирають натхнїня від „православних Лойолів“ наших часів. Від всеї тої мерзоти „русофіли“, так треба думати, отримують дарунки на свою безглузду пропаганду в заграничній монархії. Не допускаю навіть гадки, щоб „русофілів“ утримувало на своїм хлїбі (як чутка ходить) російське правительство, котрє передусім уважало-б за нетакт, сїяти колот у євєїдів, а по другє зовсім не потребує услуг і співділаня малописьменних і низьких йолопів. З того виходить, що „русофіли“ і в такім разі, безсумнівні самозванці, що нахабно приєвоїли собі самі російськє офіційність. На намеки Козаркевича що до моєї особи, звернені на адресу російської поліції, я плювати хотів — більш нічо. Се вистріли слїпими набоями. Я висказував свої погляди перед європейською аудиторією і із стовпців таких журналів як париский „Nouvelle Revue“ і ніхто не признавав їх незаконними. Німецькі вірші мої в поступово-народолюбнім дусі завжди стоять в стовпцях видїйних періодичних видань Німеччини, Австрії, Швайцарії і Сполучених Держав, чого мені зовсім не беруть за страшний гріх, доки моя муза не дозволяє собі зачіпати осіб. А на засадничє насильство над поетами спосібні хїба лиш такі Козаркевичі, та Богу дякувати, що Бог їм роїв не дав.

Сей лист на адресу таких „русофілів“ як Козаркевичі і т. д. нехай буде живим доказом, що і ми, хахли, ще не зовсім затратили здатність постояти за себе навіть против таких ворогів і євпостатів, що явно лічать не лиш на безкарність, але ще также і очікують „нагороди за услуги“. Не ведеть ся їм, бідненьким, на всіх щєблях соціальної драбини в послїдних часах: не гірше, як оєь тут дістала ся Козаркевичови моральна припарка, дістало ся в І-ій книжці „Вѣстника Европы“ за р. 1900 также і непевному знавцєви словянських мов і літератур, київському проф. Флоринь.

скому, котрого зрештою по заслузі недавно тому підняв і я на глум в газеті „Жизнь и Искусство“.

Тільки винили ми з листу.

Гадав Козаркевич, що Бог знає, як приподобався російській поліції своїм доносом на Бердяева, ба, обчислав вже і „нагороду за услугу“ — між тим натрапив на „хахла“, що не лякаєся его поліцейської пикки, а виплатив сам „нагороду“ замалювавши в ту пикку. Та се ему не першина. Плюнь, а він скаже що дощ іде...

3 боєвища.

Ціла Англія вижидає вже від кількох днів з горячковою нетерпеливістю вісти про сподівану побіду Буллера і о освободженню Ледісмета. Тимчасом телеграми, які від суботи приходять до Європи, в найбільшій частині некорисні для Англіїців і свідчать коли вже не про погром, то бодай про цілковиту неухаду походу Буллера на освободжене Ледісмета. Англіїське правительство не має від самого Буллера майже ніяких вістей. Телеграфував він ще в неділю про те, що в суботу Англіїці утратили 300 людей. Про саму борбу і її вислід не згадує Буллер, так само як і про недільну та понедількову битву, в котрих здається бури побідили і здержали похід всіх англійських войск.*) Всі інші телеграми звучать цілком инакше, як урядові, хоч і они мусіли переходити англійську цензуру. До Льюренцо-Маркез мала іменно надійти вісти, що в суботу генерала Буллера по цілоднєвній тяжкій борбі відкинуто в зад, а генерала Уорена відтято від решти війська. З Дурбану також доносять, що Уорен зачав в неділю при помочи бригади Гарта і артилерії, атак на передню лінію бурів, окружаючи его півколом, але і сей атак відперто. Приватні телеграми до Лондона доносять про цілковитий погром Буллера. При рішучій атаці на позиції бурів, англійське військо прийнято страшним огнем з армат і карабінів, так що мусіло уступити з великими втратами. Головні англійські сили мусіли схоронити ся за Тугелю. На північній березі Англіїці удержали лиш одну позицію. Катастрофу мало викликати фальшиве зрозуміння команди. До Відня надійшли вісти, що при останній атаці відперто Буллера зі стратою 1500 людей. Доси нема урядового потвердження сеї вісти.

*) Гляди телеграми.

Загальні збори тов. „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

(Дальше.)

Користа, як бачите з таких спілок дуже великі, тому то повинна бути в кождім руском селі така спілка. Найодгиднійші, бо найлекші до ведення є Каси (спілки райфайзенські), тому закладайте спілки райфайзенські. Придивіть ся їм близьше, а побачите, що варта їм заложити, варта їм мати в кождім селі.

Вже від 53 літ існують у Німеччині спілки звані Райфайзена і віддають тамошнім хлопам величезні услуги. Кільканадцять літ тому перейшли они до Австрії і ширять ся тут також скоро. У нас на Буковині доперва тогді підняло ся сего діла наше товариство „Руска Бесіда“ і уже в несповна однім році заложило 12 кас райфайзенських.

Першу спілку для ощадности і позичок заложив в Німеччині Райфайзен ще в 1847 році. Заложив її серед дуже зубожілого населення, між котрим жиди лихвою і гандлем панували ся. Спілка мала і до нині має характер добродійний. Весь нагляд над нею і заряд її веде ся безплатно. Платним є лиш ка-свер, що веде книги товариства та по-криває ся ті кошти, які і заряд умисне на спілку робить. Гроші має спілка 1) з вкладок членських, 2) з вкладок щадничих. Вкладки членські складає кождий, хто хоче стати членом спілки — і то вкладку таку високу, яку устано-вить виділ товариства. Вкладку можна сплатити маленькими ратами.

Вкладки щадничі можна вносити в довільній висоті, навіть по 2 або 3 к. На малі квоти дістаєть квіт від каси. Коли крейцарова вкладка доросте до більшої суми, як пр. 1 корони, то видаєть вкладаючому книжку щадничу і від тепер вкладка опроцентуєть ся. Про-цент виносить звичайно 5% від ста, а процент від укладаних позичок 6 1/2% від ста. Тих 1 1/2% є зарібок спілки. З того оплачуєть каспера і кошта удержання каси, а решту відкладаєть, яко ма-еток товариства.

Маєтком товариства ніколи не можна ділитись.

Своїм маєтком і позичками підпирає спілка всі галузи хлоского господар-ства; чи хто хоче змінити довг високо опроцентований на низько опроцентова-ний, чи хто позичає грошей на сплату податків, на закупню коний, волів, коров, безрог, знарядів господарських — позичає в спілці і то на низький процент і вигідні рати.

Тепер в Німеччині купують ті райфайзенські товариства добру, расову худобу та дають селянам. Селянин ратами має звернути ціну тої худоби. Ті самі товариства спра-вджують добрі насіння, господарські знаряди і дають селянам, а ті ма-ють звертати кошт знарядів і то у вигідних ратах. Райфайзенки бе-руть на себе навіть будоване хат сільських, а господар в довгих ратах сплачує їм кошти. Крім того при-ступають яко члени з більшим грошем до спілок для перероблю-вання молока в масло, або що инше, для торгу збіжжєм, для вивозу овочів та витворів овочевих, для гандлю худобою, рибою, для виробу з лозини, піску, цегли, — словом, підпирають увесь промисл сільський.

І так ті спілки зросли в Німеччині до величезного значіння і давно вже пе-реступили границі Німеччини і добру свою роботу перенесли до інших країв.

Скажу один примір, а з того зрозу-мієте, який величезний є круг діланя тих товариств. Лишень 4 звязки в про-вінції полуднево-німецькій і надренській мали в році 1895 загального обороту 250 мільонів 900 тисяч зр.

Чистий маєток тих 4 звязків вино-сив в 1895 р. 5 мільонів 800 тисяч.

Вкладки ощадности, які повкладали селяни, виносили в однім році в двох звязках поверх шести мільонів.

Коли нагадати ті високі цифри, то мусимо признати, що діяльність то-варств є широка, а хлопи в них зоргані-зовані представляють велику силу. Бо не можна забувати, що сила маєткова кождої класи впливає дуже на її силу політичну.

Коли-б у нашого селянина гріш не був так рідким гостем і він міг, крім на безчисленні драчки, кинути також де-що на спрару своєї хлоскої організації і політики, то і хлоска справа сто-яла би сьогодні инакше. А Райфайзенки мо-гуть се зробити. Коли-ж они допрова-дять у нас до того, що мужикови за гріш буде лєкше, то зроблять діло добре, і причинять ся значно до ширшого зор-ганізування мужицької класи.

Тому берім ся і закладаймо собі по селах каси позичкові після статуту, який видрукувала друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях, а Бог дасть, виграєм ся понамаду з лихварських рук.

А закладаєть такі каси ось як:

Коли люди в громаді вже собі умо-вляють, кого вибрати до старшини, а кого до ради надзираючої, а кого на каспе-

ра, скликаєть загальний збір. На тім зборі має докладно пояснитись, на що закладаєть касу і як її провадити, від-так кождий хто приступає в члени, під-писує заявлене про своє приступлене. Хто не вміє писати, той кладе на тім заявленю хрестин а другий підпише, а притім кладе і своє імя з додатком, що він его підписав.

По підписі вибирають члени стар-шину. І тепер списуєть протокол із за-гального збору. Але каса може розпо-чати свою роботу аж тоді, коли статутні будуть вписані в реєстр суду торговель-ного. Для того то вибрана старшина має зробити подане до суду і з тим поданем, а также з трема виновненими статутами каси піти до суду повітового, або до нотара, аби перед ним підписалась стар-шина власноручно і аби ті підписи нот-ар або суд удостоверив.

Так само підписи старшини на однім примірнику статутів мусять бути легі-мізовані в суді або в нотара. Другий і третій примірник статуту мусять бути судом або нотарем потверджений, що він однаковий з головним статутном.

По вписаню в реєстр треба зробити подане до Виділу краевого о запомогу 300 зр. і о передане грошей з фонду убогих тої громади, де заложилаєть каса, до тої каси на 4% від ста. Таким чином буде мати каса відразу гроші до обороту. Дальше мусить ся каса поста-рати о потрібні книги і друки, котрі всі уже готові находять ся на складі у дру-карні „Рускої Ради“, винанити хату на касу, закупити потрібні меблі і що най-важнійше, огнетреваду касу.

Устроївши в тої спосіб канцелярію, розпочинає старшина своє урядоване, приймаючи членів, відбираючи вкладки членські.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 27-го січня 1900.

Пригадуємо, що сьогодні в неділю дня 28. січня Сходили з тапцями, що їх уряджує „Буковинський Боян“. Просить ся о численну участь. Виділа.

Мило нам донести нашим читачам і прихильникам, що п. др. Смоль-Стоцкий по кількденній недугі повернув вже, слава Богу, до здоровля, а тим самим і до звичайних своїх занять.

Quo vaditis „Domnilor?“ Ось вам знов сьвіжа цвітка зірвана на ниві бу-ковинського панрумунізму: Чисто руска громада П а н к а дістала із сторожинец-кого суду „Edict licitativ“ (ліцитаційний едикт) в мові — волоскій. Документ лі-тографований і очевидно, урядовий, а носить дату 11. падолиста 1899 число 2242/499. Отже кличемо: куда йдете заглашені панове румунізатори? Не туда дорога! Минули вже оті часи, коли ви в чужім, бо чисто руским краю, газдували як шара гує, коли ви брикали по на-шій рідній землиці безкарно, минули і не вернуть ся мабуть ніколи... Не забу-вайте, що одним з краєвих урядових язиків на Буковині є також язик руский, а руска громада Панка, новинна і рускі документи діставати. Не забувайте, що не ніс для табакерки сотворений, лише табакерка для носа. Схаменіть ся „Domnilor!“ Quo vaditis?... Що до уряду гр. в Панці, то сей не повинен приймати ніяких писем в незрозумілій для себе мові. Таке писмо звернути там, з відки прийшло і жадати его в мові рускій. Так повинні поступати усі рускі громади.

Учителі-помічники! потребує ді-воча школа в Садагурі з рускою і німе-цькою мовою. Подана внести-б до пов. шкільної ради в Чернівцях до 20. лю-того с. р.

Школа в Веренчанці замкнена ізза недостачі грошей на дрова і услугу від 7. грудня м. р. до нині, а шкільним властям се байдуже; бо від 3 років не упривільнили справи павшайї при сій 4-класовій школі, мабуть тому, що вона руска.

Конкурс розписала пов. шкільна рада в Кішмані на посаду учителя однокласової школи в Мосорівці до 24., а вижилика шкільна рада на посаду учителя при трикласовій школі в Ісасі до 11. лютого с. р.

„Buk. päd. Blätter“ передрукують вже статі із старих альманахів, як се видно з 2. числа с. р., де перепечатана стаття „Левани“ із 1892 р.; бо редакція „Учителя“ боронила слушно передруку. В 1. ч. „Buk. päd. Blätter“ за сей рік обмежена руска часть на оповістку змісту календаря „Просьвіт“. І за таку по-живу духову побирає ся газета крім 150 зр. запомоги, передплату річно до 500 зр. із павшайї самих руских шкіл. Так іде руский гріш марно.

Піп-румунізатор у Вовчинцях, звіст-ний зять октогенерала Пуркан-овича-а Ісопескул, виправляє неперестанно комедію в тамошній школі. Піддуривши разом з п. Грібовским комісією краєвої ради шкільної, що не зміла ні по волоски, ні по руски, запровадила волоску класу для румунізації руских дітей. А щоби могли се робити без перепон, винаймали Ісо-пескул осібну класу, напирючи разом з старостою, аби громада платила, опа-лювала і обслуговувала сю класу. Але громадске начальство у Вовчинцях щиро-руске і розумне, воно не згодило ся на се, бо має тимчасом в шкільнім будинку ще одну комнату і на волоску класу. Ісопескул опалював узбираними дровами, а обслуговував школу шкільними дітьми, надійчись, що шкільні власти приволе-ють громаду до осібних видатків на его румунізаторську фабрику. Тимчасом видно, що нема права сидувати громаду до осібних видатків, коли вона дає в школі класу, що тимчасом зовсім ви-старчає, а то тим більше, що до волоскої класи ходить із записаних 60 — ледво 30 дітей, а й межі ними є такі, що не знають і слова волоского, а за те всі говорять дуже добре по руски, а по волоски ледво калічать. Піп-румунізатор хоче сам і подавати від упривителя школи радити сею румунізаторською фа-брикою, хоч він не є ані її упривителем ані председателем місцевої шкільної ради, а тільки катихитом, що в руских двох класах не учить від давня зовсім релігії. Тому пускає Ісопескул тепер, коли під-мовленнєм людям за багато самим школу опалювати і обслуговувати, телеграми по газетах, що румунізаторська фабрика про-падає. Не знаємо доки шкільні власти гадають терпіти такі галабурди попа-румунізатора, але се знаємо, що громада не попустить і не дасть нічого на винай-млену класу волоску, бо на неї є доста місця в шкільнім будинку. Також доно-сять нам із Вовчинців, що в цілій гро-маді кинуть, а що з того вийде, за те відповідати муть ті, що не хотять за-становити галабурди попа-румунізатора, котрого покриває п. Грібовскі. Звертає-мо у посідіне увагу раду на невиносимі обставини у Вовчинцях.

Замок на скалі — вибудували ту-тешні члени польского робітничого то-вариства „Przyjaźń“, а вибудували не з тесового каменя, ані з цегли, лише — із самих пуделочок до сірників. Пишучий оті слова оглядає се, сьміло можна ска-зати, цалко, котре і на парискій все-світній виставі могло-б знайти гідне місце. Поки що, замок сей містить ся в льокалах тов. „Przyjaźń“, уліця Кучу-рівська ч. 22, де і уряджено 3-місячну виставку, на що правительство дало свій дозвіл. І справді, не знати що тут по-дивляти у тих „будівничих“, чи ту мурав-лячу працю та герпелівість, — а ка-жуть, що замок сей будували цілих 9 місяців, і з'ушили на се з горою 14.000 пуделочок! — чи той їх глибоко вкорі-нений патріотизм, тее відчуте рідної справи, морального обовязку зглядом вітчизни, котрий їм кавав призначити чистий дохід із сеї виставки на будову власного дому для сего товариства?... А є надія, хоч вступ дуже скромний, бо виносить лиш 20 гел. від особи — що до каси товариства „Przyjaźń“ вплине гарний гріш, бо справді „Замок на скалі“ варто оглянути. І мимоволі насуваєть питання: А коли-ж ми врешті зрозуміємо так рідну руску справу?...

„Ревний“ председатель шкільний пан-отець Palievici дия 16. січня (дат.) с. р. дібравши собі цілу ровту гупуців, в часі лауви шкільної, викликав криком своїм з класи п. Гуньку, місцевого учи-теля і велів ему піднесеним голосом, щоби сейчас вигнав з помешканя свого п. Кошку, котрий у него хвилево яко гість пробував, бо „повідіає“ помешканє шкільне є виключно для учителя а не для гостей“. — Коли п. Гунька того приказу не хотів сповнити, тоді той

пан-отець звернувся до зібраних гуцулів і сказав: Коли він не хоче того (sic!) Кошку вигнати, то пам'ятайте люди, щоб не емоу (sic!) біліше дерева на топливо школи не дали! — Сему „тактовному“ поступованню приглядала ся молодіж шкільна, котра на крик пан-отця вийшла з класу. Той пан-отець підкопує кожному учителю в той спосіб межі людськи повагу, о чім нізкийше, більше напише ся.

Збори львівських зецерів відбули ся в п'ятницю при участі двіста кількадесяти осіб. Зецери застановили ся над відновістю властителей друкарень, ухвалили випустити працю всі рівночасно дня 20. с. м., аби по чотирнадцятих днях розпочати стрейк.

О дїчиню. Два академики К. і Р. в Перемішлі довгі літа любили ся в одній панночці. Один другому не хотів уступити, отже рішили заграти партію пікета, а вигравши мав посясти руку Дульчіней. Академик Р. був побіджений і так взяв собі се до серця, що постановив революцеровою кулею позбутись життя. Куля застрягла низше четвертого ребра, а стан его безнадійний. Молодість — буйність!

Маленький дивогляд. В селі Містичах (мостиского повіта) уродила ся сими дитина, котра на руках мала 24 пальців, на кожій руді по 12. Сі пальці так були розміщені, що межі звичайними пальцями виростали нинішні, трошки слабше розвинуті. Очі, навіть ямок на очі у сего дивогляду не було. На місце носа виріс маленький гүз, ніби лісовий горіх, але без дірок піздрових. Замість уст була цілком округла дїрка. Інші часті тіла були правильні, мов у здорової дитини. Сей недородок жив кільканадцять годин, а навіть був охрещений. Мати сего дивогляду взагалі не має щастя до дїтей, бо з чотирох дотеперішних одні родили ся неживі, инші умирали по кількох годинах.

Кс. Стояловский в розпущі, бо его вирікають ся помалу усе, котрі его знають і з котрими він давніше жив. З его клубу нема вже й знаку, а сими днями висунув з него і найсердечніший его колись приятель, пос. Забуда. Сей посол, мужик, видав на своє оправданне вітверте писмо до виборців, в котрім внаслідок, що его до сего кроку зневололо. Стояловский і Шаер позичили у воєного парламенту 500 зр. на вексель. Вексель підписав Кубік. Коли Стояловский і Шаер не віддавали довгу, Кубіка господарство засеквестровано. Щоби улагодити Кубіка, Стояловский рішив, що довг сей мають заплатити члени клубу, бо гроші розійшли ся будьто би на потреби еторонництва. Забуді предложено цирограф до підпису. На се замітив Забуда, що гроші дасть, а цирографу не підпише. Се роз'ярило Кубіка і він хотів вже почастувати Забуду кулаком, лише Стояловский заслонив его своєю особою. Забуда підписав цирограф зі страху перед кулаком Кубіка. Рівночасно виступив з клубу, щоби охоронити себе на будуче перед рубіною, если Стояловский захоче на дальше ставити такі вимоги. Для характеристики Стояловского подає Забуда ще лист, в котрім Стояловский називає своїх еторонників — хлопів, а поміж ними Забуду, сьмігем, глухими людьми, підлими характерами і т. п. Забуда кінчить свій лист: „Оно ясне, як сонце, що если мене уважають за сьміте, то я не можу находити ся в товаристві о. Стояловского, бо в сей спосіб осьмішив би я себе і моїх виборців. Має пан свою честь, має еї також хлоп. Се причина, для якої я виступив з клубу“.

Спільник Люкенього. З Буенос Айрес доносить „Secolo“, що з відтам утік купець Бьлоас, спронсєвиривши спільникови Рікордіому 20.000 лірів. Рікорді з розпуки застрілив ся. Поліція розслідуючи на місці рич, найшла в бюрку Рікордіого документи, з котрих виходить, що Рікорді і Бьлоас були спільниками Люкенього в убитю пок. цїсарєвої Елисавети.

Джон Рускін о тім, як треба читати. Сими днями номер в Англії славний англійський естетик, поет і мислитель, котрий особливо яко артистичний критик зискав собі славу. Рускін родив ся 1819 р. в Лондоні і вже яко студент одержав був нагороду за свою штуку поетичну. В 1869 р. покликало его на професора штих красних при універси-

теті в Оксфордї. Отже той Рускін сказав так о читаню: Щоби жити нашого духа, мусимо при читаню держати ся тих самих моральних правил, після яких управильяемо їду, щоби жити тіло. А то значить, що ми не повинні їсти лиш діятото, щоби уживати приємности їди, а так само і не треба читати лиш для самої приємности; добре управильнений і приготований обід, а так само і читане книжки роблять нам великий пожиток. Будьте переконані, що таке порівняне дасть ся перевести з того одною ріжницею, що порок і честнота читаня єсть о стілько шкідливішими, о скілько душа єсть ціннішою як тіло. Як при їдженю і читаню не повинні ми руководити ся лиш самим уживанєм, так не повинні ми взагалі нічого робити в житю лиш на то, щоби уживати, лиш задля якоїсь цілі. Треба отже завжди мати якусь ціль. Тим ріжнить ся чоловік від звірята, що він ставить собі ціль, а звірята знає лиш то, щоби ужити. А все, що веде більше до уживаня як до якоїсь цілі, відводить від Бога. А право бже що до чоловіка єсть таке: скоро чоловік має завжди перед очима ціль свого діланя, значить ся ділає, як слуга божий, то він буде мати в нагороду таку радість, якої ніякий ум не годен поняти, ніякий язык вимовити. Коли же чоловік в своїм діланю дивить ся лиш на то, щоби ужити, то він впадає за кару в таку нужду, якої не годен поняти ніякий ум, не годен вимовити ніякий язык. Оттакій досвід можемо зробити що дня, що години.

Самоубийство директора банну. В Решові застрілив ся Кучинський, директор львівського „Banku zaliczkowego“. Польські дневники подають, що Кучинського не було у Львові вже від кількох днів, та що его самоубийство не стоїть в ніякій звязи зі справами банку. Причиною були личні фінансові обставини. Кучинський попав в руїну в наслідок нещасливого купна дібр, а се довело его до самоубийства. Кучинський, маючи 18 тисяч зр. готівки, закупив добра за 230 тисяч зр., а се було его нещастем. Від 1. січня не сповняв він вже функцій директора банку і передав перед тим всі справи банкові в найбільшій порядку на руки свого заступника.

Убийства з любови допустив ся сими днями фінансовий стражник Чапран на народній учительці панні Козловській в селі Бабичах під Перемішлем. Уже від першої стрічи з панною Козловською, Чапран запалав пристрасною любовю, та она була на его обожаня мов лід. Коли-ж на оконечне его осьвідчене любови і на просьбу о руку она відповіла „ні“, він вимірив до неї карабін, вистріляв і повалив її майже неживу на землю, а тоді влучним вистрілом відобрав і собі життя. Він умер на місці, она тяжко ранена, але лікарі не тратьте надїї на подужане.

Як пес виратував потопачючого чоловіка. Зі Швехату під Віднем доносить: Дня 20. с. м. пішов з місцевости Цвиль-факсінг слуга, Йосєф Богачек, з двома псами до Раннердорфа по свою паню, котра там була в гостині. Він ішов понад беріг потоку Швехат, коли нараз в сумерку злетіло стадо диких качок а один з псів скочив за качками до потоку. Але що при березі був лід, не міг пес дітатися ся на беріг. Богачек не хотів дати неови утопити ся і підійшов на сам край берега, гадаючи, що досягне пса рукою і витягне, але при тім і сам упав у воду. Потім в тім місці єсть не лиш глибокий, але і болотистий, а Богачек мимо всего напруження не міг дістати ся на беріг. Коли вже небезпечність була найбільша, скочив другий пес, великий і сильний новофундландець, що стояв доси на березі, у воду, та став Богачека трючати до берега. Богачек вхонив тогди одною рукою вже потопачючого пса, а другою імив ся новофундландця за нашийник і так доплавил всї три до берега. Тоді кинув ся новофундландець до берега, як єшчєв ся, так всї три в одній хвили опинили ся на березі. Богачек зайшов тоді страшно змучений до сусіднього млина, ему дали зараз перебрати ся і покріпити ся, а відтам вернув вже домів.

ГУМОРИСТИЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Лік на горівку.

(Казочка з уст народа).

Подав

Осип Шпитко.

(Далше.)

Гринько остоївнїв, зчервонїв ся, тай не знає, що тут і сказати. А серце так ему бе ся, так валить, що здавало ся, на всю церкву чути. А все те зробив польський ксьондз, він ходив вєсюди за ним назирци і сьдїв кождей Гриньків крок; він змовив ся з другими ксьондзами, аби его втигнути до захристії і вибадавши добре, насьміяти ся з него. Але тимчасом ему там оповіли, що Гринько страшенний пічиско, що вже пролив кілька моргів поля, що він як упе ся, то готів на один раз усе пропити та жидам віддати, отже хотїв видно щось з Гриньком зробити. Але Гринька опанував нечуваний страх.

— Гм... гм... подумав він у своїй ще не зовсім витверезеній голові — як вони там лиш довідають ся, що то я, то готів минї таку лязню справити, що й по вік не забуду!... Гм... гм... по ту робитоньки, тай що минї нещасливому діяти?...

А тут нема часу довго штурдєрувати, бо паламар стоїть, тай припрошує: — „проши, проши... бо там наші єгомосєцї, тай другі єгомосєцї чекають на єгомосєца... проши...“

— Скажіть вашому єгомосєцеві, що я заразєско там надїду, лиш ту помолю се троха — відповів Гринько. Паламар відійшов, а Гринько як не димне з церкви, то опинив ся знов аж в Відулинцях. — А нех тебе — каже — Гриньку, гром смертельний трїсє, нех тебе хобота тежєка нападе, ніж ти мав йти до міста по вапно, сїрник, тай таке!... А тепер що? ходи як тая замотилечена вівє, тай сам не знаєш, ци то ти, ци не ти?

— Гм... гм... — думав знов по хвили Гринько — а бігме, що я тепер цілком дурний... О, ту ніби сам себе називаю Гриньком, а ту властиво не знаю, ци то я, ци не я... Агі! агі! бий те трїєте, та восаня, та вочєрєта! тьфу! тьфу! тьфу! бий те сила божа!... і ще раз тьфу! і ще раз тьфу! а наж тобі і ще раз тьфу!...

Дивить ся Гринько, розглядає ся, — але-ж то ті самі Відулинці, кожда вулиця ему знакома, він знає майже кождей дїм, кожного жидє... а то що за яєсьє прислєве? — Е, — сказав нарештї сам до себе — нех тобі востатня година буде з бїдою! що я буду гризти се? гроші є, то піду й вишу собі зо два килишки „білої“, може воно що лиш так поробило се?... може то й я?... Ану! дїй ся божа воле! — і потіє просто до „Великого Шмутьєка“, котрого люди знали з того, що з Гарбузівским „ясним паном“ завєше гиндлює.

Випив Гринько килишок, випив другий, ба й третій... що собі має жадувати? Грошї повна калитка, а він і так не знає, що з ним поробило ся, хто він є, чи то він, чи не він?...

Не Гринько Пшєнишнїй, аж години святає... Але входить ще двох якихось панків, а Гринькови щось гей нїби то єнить ся, що то льокаї пана Драбовицкогє, бідулинєцкогє і гарбузівскогє дїдича. — Дай вам Боє... здоровлє — бормотить Гринько. — Пийте здоровї, відповідають льокаї, тай буїм і самі пють, розуміє ся, чисту воду, бо були у змові з жидом, а тут лише уважають, аби Гринька добре споїти. Гринько пє, жид доливає, льокаї нїби платять жидови.

— Таже то я-я-я!... бі... бігме... я-я!... а плаг би минє тр-р-р-раєв! — воркотить Гринько під носом. А як вже добре здоїв ся — тай кнї! і вже під лаєю. Тогди льокаї взяли Гринька, один за голову, другий за ноги, тай винєсли на двір. Тут чекала вже на них умисно приготована фіра. Кинули Гринька на віз як барана, затали конї, тай поїхали просто до двора. Гринько нічогієско не знає, що з ним дїє ся і де его везуть. Снав, храві, аж в небі було чути. Він бідолаха не знав, що на него змовили ся.

Польський ксьондз урадив з дїдичом таке: У дїдича був дуже старий замок, а під ним страшенні льохи. В однім з тих льохів уряджено цілком заправдженє некло, а в другім небо. В некаї розпалили огонь, поосьвічували штучними (бенгалєскими) огнями, був там вєлєканський котєл зі сьмодою, якієсє страшні образи, чортї — словом, заправдженє некло. Кинули там Гринька як барабєлю, а самі чекають, поперєбрані за чортів, що то з того буде. А той хрєпить, аж льохи трєають ся!

Спить собі Гринько Пшєнишнїй, тай гадки не має, що тут на него склєло ся, не знає, що він в неклї. Але Гринько відсєпнув глибоко, протєгнув ся, голєсно позїхнув і глип — ов! а то що? — крикнув перєляканий. — Сусєє не-бєсний, Духоуьку сьвітїй! а я де? — а серце так вотїєє ся, так кїдає ся, що Гринько аж упрїв. А ту з кута видїєло кількох фєрналїв, що були поперєбрані за чортів і нуж поберєнькувати лєнцухами та зелїзними вилами. А із сєредини, сєбєто з самого горла некла, висунув ся найстарший чортиско, сам Людинєр і страшно на него подивив ся. (Кєнєць будє).

Переписка редакції і адміністрації.

Ч. члєни райфайзєньскої каси в Мєлєтинцях. Позаяк в нашій „Рускій Касї“ поки що нема грошїй, отже радимо Вам удати ся до „Днїєстра“, або просто до „Дирєкції взаїмного кредиту Днїєстер“ у Львові (ринєк, ч. 10.) а там певно Вам не відмовлять.

Подяка.

Почуваємо ся до милогє обовязку зложити отсєю дорогою сєрдєчну подяку Вл. П. Т. Публиці так за послєдню услугу, віддану в часї похоронів нашої найдорожчої і незабутьї бл. п. Клявдїї дє Гувора з Проскуринцях Дрогомирецької, як та кож і за зложєні на знак жалоби і співчуття вінці на єї могили. Стокrotnie: спасєбїг!...

Родима покойної.

Телеграми „Буковини“.

Відєнь, 26. сїчня. N. fr. Presse доносить, яко річ певну, що мирова конференция Нїмцїв і Чєхів будє скликана на дєнь 5. лютого.

Льондон, 26. сїчня. Телеграма єнерала Буллєра з 25. с. м. доносить: „Дивїзия єнерала Варєна випєрла бурїв із Спїєнскоп“. Але за-раз того самого дня вєчєром, Буллєр доніє єсь що: „З жалєм му-шу донести, що Варєн — як я нинї рано довідав ся — був приму-шений знов віддати Спїєнскоп не-приятєлєви“.

Управитель школи народної, пошукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла-б перебрати ведєне малогє господарствє, а заразом і вихованє 10-літньої донєчки. Русинки мають першєньство. Близші порозуміня в редакції „Буковини“.

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усемирно-ючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для остоорожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Г. Файлес

оператор нагнітон

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кобилянської	40 кр.
Парівна, „	1.20 „
Некультурна	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Пісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Левицький	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанік лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897. Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} тов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені пригоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шноди ліквідують ся безпроволочно. Пожеи „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожежках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаришне зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **понижки** за оплатою 6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вклади** до опрочентовані від 1. липня 1899, будуть вклади опрочентовані по 4 %.

Зголошенє о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

по скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Віднажусь заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, жєнщин і дїтїй і то після найновїйших фасонів як: черевки гладкі, та в видї острокинчаєтїй з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевинів зникають сейчас нагїтїки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

рукарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і свята від 9 до 11 години рано.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський

(гидротерапевт)

по довгїй практиці шпиталній і краєвій в Чернівцях переніс ся до дому Фрідмана при улиці Кучурівській і ординує від 2—3 по полудни:

Бідні безплатно.

Повідомляє ся

П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціаліст

від зубів із заграничною наукою і кїль-

калітною практикою спровадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41

пординує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посылкою оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядВомолодислава Секерского.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Нав'язуючи до мови передбесідника каже проф. Пігуляк, що сойм тогді призначив для виділу краєвого суму 3.000 зр., щоб з тих грошей давав запомогу для нових кас райфайзенських так, що тепер кожда така каса, коли її закладають, дістає на початок на всякі видатки 300 зр. Сю гадку були вже піднесли тому 5 літ рускі посли в соймі, та волоскі посли зробили так, що маючи більшість у виділі краєвим, мимо ухвали сойму, зволікали цілу справу аж 2 роки. А коли по 2 роках пос. др. Стоцький інтерпелював виділ про те, Волохи постарались о то, що за дуже короткий час розіслали всі гроші волоским селам. Та тепер, коли Русини прийшли до більшої сили, піде далеко ліпше.

На запитаннє п. Івасюка відповідає проф. Пігуляк, що тих 300 зр. дають касам з краєвого фонду даром і не треба їх віддавати.

Танасій Берник господар з Бергомету над Серетом, що дарував 50 зр. на „Народний Дім“, оповідає, що в его околицях противні заложенню читалень, крамниць і райфайзенських кас шинкарі і лихварі, котрі під'юджують діда против селян. Кажуть: „як зійдуться мужики, то зідять нас.“ Видко, що вони всі знають, що як мужики муть тримати ся купи, то пиякам загинуть. З ними рядом іде писар громадський, а навіть панотець і дяк, а учителі бокують. Підчас виборів приміром даскал „заліз межі наших ворогів як червас у хрін“; каже: „Не хочу кидати свого зерна межі бодяче.“ От так то, у него люди — то бодяки. Але ми не питаємо ним а навіть більшими панамі, держимо ся купи, маємо читальню і касу, а Бог допоможе, оуде її більше. І ви, панове братя, не страхайтесь ворогів, закладайте читальні, каси, крамниці і другі спілки, а і в наше віконце засвітить сонце. (Славно! Славно!)

Господар Леонтій Павлюк з Малитинця каже на то: Сумно, що ще є громади, де учителі сторонять від людей. Але у нас учитель Омельський збудив живий рух між людьми. Заложено читальню й райфайзенську касу. Доки був старий панотець в нашій селі, жерлись дві партії між собою й не мож було всім порозумі-

культурний і літературний серед бук. Русинів аж до найновіших часів.

„Треба було справді багато матеріялу вишукати, роздобути, зібрати, перестудіювати, аби з того уложив ся помалу отсей культурно-історичний образок, що бачимо его перед собою“. А ще більше треба зрозуміти всего, щоб представити все так ясно, як се зробив др. Стоцький у сій своїй творі, з котрої кожда стрічка так і віє щирою любовію до свого рідного і не тільки навчає але й зачіпає до праці на народній ниві. Сего тільки й бажає собі автор. А щоби сповнилося отсе его бажанє, подали ми побіжно зміст его твору, котрий показує, яка то велика цінна книжка для всіх, головнн-ж для Русинів а надто для Русинів буковинських, про котрих іде бесіда. Се справді „історія, що показує, котрою дорогою Русини можуть дійти до своєї мети“. Тому й кінчимо, чим почали: Отсе книжка повинна знаходитись в руках кожного письменного бук. Русина, коли маємо становити свідому націю. Се святе письмо для бук. Русинів, котре вони повинні читати все а все.

тись. Тепер Богу дякувати ліпше, й колоту нема. Невдано подали ми до виділу краєвого о пожичку 1000 зр. а дістали тільки 500 зр. Ми закуплюєм ґрунта від емігрантів, щоб не попадались в чужі руки.

Уч. Григорчук думає, що інтелігенція не мусить належати, до кас, бо там велика відвічальність, а годі їй знати всіх людей. Мужики повинні самі про себе дбати.

Уч. Савіцький відповідає ему, що люди інтелігентні не мусять але повинні стояти на переді нашого селянства. У его селі читальня так красно розвилася, що читальники повибирали вже самих своїх до ради громадської а навіть за епітропів церковних. (Славно!)

Ткачук із Жадови заохочує до витревалости й розповідає, як гарно в них розвиваєсь читальня, що торік вступила в члени „Народного Дому“ з вкладкою 50 зр. (Славно!)

Проф. Клим промовляє о користях читалень, крамниць, кас райфайзенських, склепів, зецив збіжжя, по чім предсідатель перериває засіданє, аби порозумілись о виборі нового виділу.

На внесенє надуч. Савіцького вибрано одноголосно головою товариства „Руска Бесіда“ посла проф. Єротея Пігуляка, а до виділу пп.: проф. Антона Кліма, інсп. Омеляна Поповича, радника суду Володимира Ясеницького, проф. Євгенія Семаку, проф. Осипа Маковея, уч. Атанасія Руснака, д-ра Теодота Галіна, проф. Николая Ісепенка, акад. Михайла Іванка і акад. Льва Когута; на заступників виділових вибрано: ун-в. проф. Діонізія Єремійчука, прокуратора Григорія Ганкевича, проф. Юліана Кобилянського, проф. Теофіла Брендзана і уч. Василя Данилюка.

Надуч. Савіцький ставить слюючі внесенє:

З огляду на факт, що існуючі доси руско-народні книжки друковані переважно старою правописею, і яко такі зівсім не відповідають цілі, ставляю внесенє: всі існуючі доси книжки, писані старою правописею, видати в другім виданю в новій правописі; щоби книжки друковані розсилати по повітах в довірочні руки, аби вони тим легше розходили ся межі людей. (Се внесенє передано під розвагу новому виділові).

З огляду на факт, що наше руске мужицтво дуже ще низько стоїть що до освіти, а наші рускі патріоти не в силі роздерти ся і їздити їх освічувати, бо й так мають своєї праці подостатком; з огляду не те, що руске мужицтво як швидко до всякої роботи запалює ся так і швидко остигає — ставляю внесенє, аби „Руска Бесіда“ застановила ся над тим, евентуально вибрала одного, а по можности і більше делегатів, котрих задачею було-б їздити від часу до часу по селах, скликувати мужицькі наради і держати різнородні поучаючі відчити особливо по читальнях. Внесенє передано новому виділові під розвагу.

Проф. Пігуляк заключає збори короткою промовою, в котрій дякує всім присутнім, що на саму відозву в газеті так численно явились, і многотітвєм на монарха, котрий дарував на „Народний Дім“

шість тисяч зр., чим поклав головну підвалину під сю будову, котрою бук. Русини нині тішають ся й величають ся.

Стрейк углекопів.

У секційного шефа Блюменфельда відбула ся оводі конфеденція властителей копалень ревіру Клядно. Нарада вела ся над справою обіслання полюбовного уряду. В кінці властителей копалень заявили, що виплють до того уряду своїх делегатів, але зроблять се лише яко доказ своєї уступчивости супротив правительства. З гори однак заявляють, що на жаданя робітників, о скільки они доси звістні, по можуть згодити ся, і се також зазначають на конференції полюбовного суду. Міністер судівництва бр. Спенс-Боден прийняв на днях депутацию чеських робітників і конферував з послом Бернером, котрий вручив міністрови скаргу робітників плезких ревірів. Міністер принік зарадити. В справі самого стрейку, міністер висказав надію, що заходам властей поведе ся осягнути уступ з обох сторін і бодай провізорично довести до зближеня обосторонних жадань.

У Відні відбули ся оводі численні збори соціалістичних робітників, на котрих обговорювано углевий стрейк. Провідники робітників заповіли, що стрейк скінчить ся, сля властителей копалень спонукають правительство, в законодатній дорозі завести вісімгодинний день робуцій і утворити гірничий інспекторат.

Як доносять з углевих ревірів, ситуація в Моравській Оставі і в доохрестній долині поправила ся. Число стрейкуючих зменшило ся до 14.000. За те в ревірі Клядно положенє погіршило ся. В Празі брак угля що-раз більший. Вчора на двірці о кільканайцять вагонів угля купці вели формальну бійку, так, що поліція мусіла інтервенювати. Громадський уряд має всего ще 40 вагонів угля. До населеня видало відозву, аби як найбільше щадили уголь і газ. В наслідок браку угля, заступник бурмістра Брб, в порозуміню з виділом краєвим, рішив позаимкати всі народні школи Праги до 1-го лютого. В однім з найбільших броварів застановлено роботу. На Градчині бідні люди нищили вже меблі, аби з них одержати паливо. Ціни угля ідуть незначно в гору.

В Вріке в 18 закопах стануло передвчєра до нічної роботи 25 проц. загального числа робітників. В кількох закопах робітники вже виповіли працю. Впрочім положенє не зміненє. З Швайцарії доносять, що в наслідок углевого стрейку в Австрії і в Ціріху дає ся дуже відчувати дорожнє угля. Сотнар метричний коштує тепер 6 франків. Нині збирають ся два полюбовні уряди: в Пільзні і Клядаї. Надіють ся, що чей прийде в Клядні до формального рішеня в справі стрейку. Веї признають правительство добру волю як найліпшого полагодженя справи. Однак здає ся, що властителей копалень сильніші від міністрів.

3 боевища.

Депеша з Преторії до Брукселя доносить: Ціла армія Варена знищена. Англіїці стратили 800 убитих, 1.500 полонених і 17 армат. Бурі гнали за Англіїцями аж до табору Варена. Сесю послідну побіду бурів уважають за рішачу. Один з льондонських дневників також доносить про „катастрофу над Тугелею“.

Так мав скінчити ся атак Варена на Спіонскоп і „заняте“ того горба англійським військом. Коли в Льондоні оголошено в четвер депешу Буллера, що Спіонскоп здобутий, ціле місто шаліло з утіхи, хоч дневники, научені досвідом що по „світлій“ побіді Англіїців наступав звичайно погром, взивали розентузіанзоване населенє, аби не перепінювало значіня побіди, доки не прийдуть дальні і докладніші вісти. Вже на другий день показало ся, що не було причини до тріумфальних окликів. Варен не заняв був Спіонскопа, лише менше важні горби під тою горою.

При тім его корпусе стратив дуже багато убитих і ранених, між ними одного генерала і 19 офіцирів. Розчарованє було загальне, але в Льондоні ще надіяли ся, що ще в протягу дня і Спіонскоп буде занятий. Тимчасом дальша телеграма Буллера розвіяла і ті надії, біржа цілком непотрібно підвищила курс англійських паперів. Буллер іменнє доніс „з жалем“, що „як довідає ся“, Варен мусів вночі знов віддати Спіонскоп ворогови. Папери на біржі знов упали. Ся-ж тепер телеграма наведена нами на вступі правдива, то Англіїці хіба не повинні зрезигнувати з дальшого веденя війни. Позиції бурів між Тугелею а Ледісметом мають бути так сильні, що ніяка чортівська сила не потрафить пробити ся через кільканайцять рядів тих природних гірських кріпостей. Між Ледісметом а позиціями Буллера має бути шість таборів бурів а також здовж ріки повно рухливих кінних відділів, котрі все виринають там, де їх Англіїці найменше сподіють ся. Цілком також не видко того, аби ладили ся до відвороту. Дня 24-го с. м. з Ледісмета вийшло 200 лянсієрів під охороною сильного огню армат і карабінів. Уайт гадав, що увага бурів сконцентрована на полудне і він може дозволити собі на екскурсії з міста. Тимчасом бурі і Ледісмет пильнують. Відважний відділ мусів з великими стратами цофнути ся до міста. Веї відділи оранських бурів відвідав президент Оранії Штайн і зачіпав їх до борби. При атакі Англіїців на Спіонскоп, мав він знаходити ся між переднім відділами бурів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 30-го січня 1900.

Буковинські Русини! Не забудьте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Іменована. Директор домен Ульман іменованій радником двору і директором п. к. дирекції дібр прав. реліг. фонду в Чернівцях. — Проф. промислової школи Ерх Колбенгаєр одержав титул радника будівничого.

3. Бояна. Проба мужеского хору „Бояна“ відбулася завтра, т. є. в середу 31. січня точно о год. 8. вечером. Подаючи се до відомості, мусимо, хоч з великою прикритістю, заявити, що мимо пошуків з нашого боку, панове члени не почували ся до обов'язку чи-снейшого прихилити на проби, а то так мужескі, як і мішаного хору, як приміром в останніх днях. Щоби отже не мучити дармо тих кількох членів, що за все приходять на проби, заявляємо, що сеї сесії відбуде ся останній раз проба хору мужеского просто даятого, що хочемо ще один раз нашим панам членам дати нагоду — реабілітації. Чей хоч тепер панове прийдуть! Накази-б однак і сям разом не прибуло на пробу більше членів як звичайно, то з мужеским хором будемо мусіти дати собі сунокій, бо ж годі плисти против води, годі жадати, щоб два або три члени світили очима за загаль, котрий так раптовно до „Бояна“ остиг. Се останнє наше слово.

Виділа „Бояна“.

Мортно Мустаца юдить знов. „Bukowinaer Hetz-Post“ помістила оводі аж 4 статі, в котрих старає ся під'юдити Німцям против Русинів тим, що в кім-маській і викиницькій повіті упадає наука німецької мови. На то дістав старий інтригант відправу в „Buk. Nachrichten“, де доказано, що наука німецької мови в руских школах не упадає а противно підноситься ся; бо в руских школах самого Кіммана перетворено по одній рускій класі на німецьку, наклали в Вишнійці додано до 4 німецьких по одній рускій класі, далі отворено в Лукавці німецьку школу, а в Сергіях додано до рускої ще й німецьку викладову мову. Ось і ціла зміна за останні роки, що вийшла лиш на користь німецької мови. За те втратили Німці у волоських повітах; бо в школах в Радівцях і Сучаві, що були доси лиш німецькі, запроваджено і волоську викладову мову, а зі школи в Кимнолузі-Камулеатулуй викинено зовсім німецьку мову викладову. Відтак доказано Морткови Мустаці, що не лиш в руских школах, але і в волоських є подекуди поверх 40 німецьких учеників, для котрих здалась би німецька викладова мова. Відтак доведено баронові і его Schreibjunge-ови, що їх „Hetz-Post“ поперекувала факта, по-фальшивала числа, словом ужила ложі і клевети, щоби нагрозити Німцям супроти Русинів і таким підступним способом примилитись Німцям, котрі здались би румунізаторам до відискання втраченої більшости в соймі і панованія в краю. Але штучка не вдала ся знов, а фарбований лис затягнув хвіст і мусить роздумувати над новими хитрощами, над свідками брідними і клеветами на ненавистних Русинів. Та даремні его заходи; бо весь світ занатдо добре знає старого грішника, его видумки вже занатдо гдуші, беззубий рот нікому не страшний а гаркотане хіба сьмійше.

Чи так виглядає рівноправність? З нагоди введення нової валюти яко виключно обов'язуючої в урядах, видало міністерство залізниць до підвласних собі урядів розпоряджене в справі нового накладу табелі грошей для публіки. В тім розпорядженні каже ся так: „Переклади в красивих мовах, о скільки они взагалі потрібні або приписані, мають спорядити дотичні дирекції державних залізниць, а то: в чеській мові дирекція в Празі, також для дирекцій в Пільзні і Оломунці; в польській мові дирекція у Львові, також для дирекцій в Кракові і Станіславові“. Шчасливе те міністерство залізниць! Окрім Німців, Чехів і Польців оно в Австрії не знає жадних інших народів! Ну Словінців, ні Русинів, ні Румунів! Чи хіба гроші подорожують Словінців, Русинів і Румунів не мають ту саму вартість, як інших? Чи може залізниця не призначена для тих народів?... І взагалі як гарно звучить оно: „о скільки переклади взагалі потрібні!“ На якій підставі сумніває ся о тім п. к. міністерство? Чи мають Русини або Словінці або хоч би і Румуни для красивих очей якогось там Hofrath-а всі вчити ся німецької мови? І таке нехтоване прав народних не походять від якого небудь меньшого уряду, а просто від міністерства!...

Утік книгарник сучавський Ото Біндер, половивши кілька неморальних учеників та полишивши багато довгів.

Надіні Славянський, звістий директорі московського хору не повело ся в Коломию, де сая була майже порожня, а ще гірше дучило ся їй у Львові, де польські студенти урядили на концерт велику бучу.

В Карлові (повіта снітинського) — як з відтам пишуть до „Діла“ — відбуде ся вівторок 30. н. ст. с. м. велике торжество, 25-літній ювілей заведення тверезости і місії, що вже значе ся в невіділок. На торжестві буде станиця славівекій Епископ Шентницький.

Спадщину по Ахнері жидівським богатирі із Серету мають розділити на багато етинецький, народні кухні і т. п. добротинні ціли.

Хто хоче управляти тютюн в кім-маській громадах, най удасть ся до свого начальника громадського, що дістав дотичні приписи.

Против піяньства видав черновецький староста острій наказ громадським начальникам, щоби стерегли приписів закону. Славно!

На дні моря. Ми вже давніше згадували, що з розказу султана нурки шукають під Чесме коло острова Кіос, за затопленими в єгейським морю скарбами. Пошукування вінали ся вже деякими успіхами. Нурки віднайшли на дні моря два російські адміральські кораблі, які затопили Турки днем перед боем під Чесме в 1770 році. В однім з кораблів найдено залізну касу, а в ній 12.000 червінців і 2000 почвірних дукатів, відтак деякі мідяні судини, срібні начиння і одну срібну кадилицю. По довершенню сих шукань возьмуть ся нурки до віднайдення кільканайцяти турецьких кораблів, спалених і затоплених в день великого бою близше самого острова. Надіють ся, що і тут децю найде ся.

ГУМОРИСТИЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Лік на горівку.

(Казочка з уст народа).

Подав

Осип Шпитко.

(Конець.)

— Ну, Гриньку, — гукнув здорово старий чортинец — ти вже доста на землі нагуляв ся, доста нагрівив — тепер ти небоже наш, ти вже в неклі!

Гринько в плач: — Ой прошу бо-жої ласки і лана чорта ласкавого, пустіть мене хоч ще раз на землю... я вже ніколи не буду грішити... не буду.

— Що? — крикнув гнівно Люципер, — тебе на землю пускати? а ти драбе, то ти думаєш, що Люципер такий дурний як ти розумний, аби мав втратити одну душу?... Ану хлопці чорти, гей, а дайте но сему піякови добру прочуханку! — Люципер свиснув, аж в ухах заляцало, а ту як збіжуть ся чорти, де-котрий з вилами, де-котрий з суковилами, а де-хто таки просто з грубесним дручком — і давай Гринька молотити! Бють, аж пити просить!

— Хочеш пити? — крикнув знов Люципер. — Антипо, а дай но Гринькови троха киячої смоли! — Чорти притягнули Гринька до місця, де був розпалений огонь, а один подав ему з гори вже приготовану розтоплену в бляшанці смолу і каже:

— Пий — бо бую! — а Гринько просить ся, а Гринько плаче, а лебедить: — Мої любі, мої соловенки, мої чудовні панове! пустіть мене ще раз, хоть єден раз, хоть на єдину годину! там, на землю, до мого села, най хоть душу очи-щу, най висповідую се!... прошу вас, панове ласкаві!...

— А прот его маму! — крикнув знов Люципер — він ту в неклі буде ще нам споминав про такі річі як сновідь, та очищене гріхів?... До смоли з ним! а відтак до вогню!...

— Ей, змилюйте ся мої ясно-вельможні панове! — лебедить знов бідний Гринько: — я вже не буду ніколи грішити! поки дух в тілі! не буду ніколи, не буду, не буду!...

— А горівку на що пив? а поле на що пропив? а діти й жінку на що осиротив?... Га?... Ану хлопці, вила до

роботи! — Гринько в крик та в зойк, вже не плаче, а вже як вовк, цілує чортів по руках, по ногах, а просить: — Не буду вже пити горівки, голубчики соловенки! не буду, присягаю не буду!... Хрестобоже не буду!... ані покушаю, ані до писка не вложу!... — А чорти бють, дулять Гринька, аж терміте летить, а все приговорюють: — а на тобі горівку! а на тобі горівку! а на тобі 5 мор-гів поля! а на тобі сівеньку, вісім пісток!... і бють, аж страх.

Як вже добре Гринькови боки вискородили — тоді Люципер сказав: — Но, коли так кленеш ся, то ми тебе ще пустимо на землю, бо і так тобі ще не пора йти до неклі, але коли справді хочеш дістати ся ще на землю, то мусиш напийти ся нашої некодньої горівки, а як тепер напеш ся, то вже тобі на завше її відхоє ся.

— Алеж добре, добре, мої панове ясно-вельможні! — промовив урадуваний Гринько — вишию і кваргу на раз і шів ділетки, лише мене пустіть на землю!...

Чорти налили Гринькови бляшанку підпаленої і чимось заарбованої горівки, а така була міцна, що Гринько як ви-пив, то аж ему очі побіліли.

— Дай вам Божи здоровлечко тай в світлі щасливо прожити! — сказав Гринько, вклонившись чортам, та махнувши рукою, в котрій держав здоро-везну бляшанку з горівкою.

— Ну, ну, ний здоров, — відповіли бучім-чорти, а сами сьміють ся в духу трохи не попускають.

Гринько Шпешинський пив горівку о-статній раз в житю. Як нею унів ся і перевернув ся, тоді ніби-чорти зай-зали ему очі і п'яного та сплячого пере-кинули до другого льоху; очевидна річ, що ему мусіли трохи голову замотили-чити, аби не догдував ся цілої штучки.

Сим разом Гринько спав як по ку-пелі, а хранив, що певно було чути таки в заправдженім небі. — Будить ся Гринько — Господи святий, а то що? Сусе пташинько, чи я на землі, чи я в небі? — Ні, — каже Гринько сам до себе — я в небі, або в небеснім раю. — А ту так гарно, так чудово, так якое люблю, а так чимось файним пахне, що ему аж на серцю легко робить ся. Гринько вняв на коліна і може перший раз в житю зачав широ, о дуже широ молити ся і Богу дякувати, що его вир-вав з чортівських пазурів. Іза чудно прибраного в цвіт та ріжнородні див-вани вітвара входить тихонько крилатий ангел і ледво чутним голосочком про-мовив:

— Господь Бог вислухав твоєї мо-литви і ти вернеш ще раз на землю, до твого рідного села та дому. Але памятай собі — як би тебе скортіло коли напийти ся горівки!...

— Ой не буду, не буду пити тої проклетої браги, о мій святий ангеле, архангеле, хорувиме і сарафиме... не буду... бігме-Боже не буду!...

— Ну — сказав знов ангел — па-мятай-же собі, бо знаєш, чим пахне в неклі?

— Ой знаю, знаю мій пречистий і пресвятий ангелуку, мій голубчику со-ловенку! — відповів Гринько і пробував порушити збитим на винне ябко хребтом, як би хотів сказати: „От, подиви ся зйише на плечі, то будеш знати, чим пахне в неклі“.

Ангел, напівнувши остро Гринька, дав ему і від себе „райского напиту“, розуміє ся, не горівки, а якогось засоло-дженого яблочника. Гринько прийняв гарну чарку з рук ангела і каже:

— Ну, дайже й тобі святигелю Господний, Божи здоровлечко і в світлі щасливо прожити!

— Пий здоров — відповів ангел — і памятай на обцянку. Сесю чарку, мо-жеш собі взяти на памятку з неба.

— Декую файненьку, дай вам Божи здоровлечко. — В тім приступив до него ангел (а то була перебрана покоївка пана Драбовицького, бідулицевого і гар-бузівського діда), заявив ему очі і казав положити ся на мягоний матрац. Гринько так зробив. Тоді приступило до него штири люда і разом з матрацом потаскали геть аж на поля. Положили Гринька на землю — а матрац забрали — і кажуть: — Тепер маєш тут 3 години лежати. і не сьмієш розв'язувати очей, бо якбиш розв'язав — то заразське чорти вхоплять тебе знов до неклі! — і пішли.

Лежить Гринько годину, ажить другу, третю, ба, він пролежав може

з десять годин, бо бояв ся, — ану-ж — думає собі — ще нема 3 години? а як би так Боже заступи ще раз вняв ся в руки тих собачих чортів — то вже другої такої лані не витримаю. Але десь вже під вечер Гринько осторожно, одним пальцем відкрив одно око, дивить ся, а він на своїй рідній ниві. Встав, оглянув ся і з великої радости, як не значе плакати, як не значе цідувати свою рідну нивку, як не значе дякувати Богови!... Дивить ся Гринько на себе, тай каже: — Божицю святий! та бо мині здає се, що то вже я... о, штани мої, лейбик мій, капці мої... йно десь вусів нема... ага! то певно всею таю чорти поробили!... — Аж як Гринько глигнув на свої ноги оброслі „ріпицею“, — то крикнув: — Аж тепер я! аж те-пер я! аж тепер я себе пізнав! — і звідси почимчивав просто до — корчми. Ту як не стане Гринько людей гань-бити: — Покиньте — каже — пити тую прокляту брагу, бо підете усі до неклі! Я там був єдину ніч!... Але-ж бо там бють-бють!... а дивить по на мій хребет! — Люди дивлять ся — страх! аж євочка приросла до ран. Жид его бештав, паскудив, казав, що він бреше, а коли Гринько таки відтягав люда від п'яти горівки, то жид его обжадував перед судом за те, що ему псує „гешефт“ і бідний Гринько відсидів ще пару діб в „Івановій хаті“, але горівки таки вже не пив.

З того часу, Гринько Шпешинський став дуже порядним газдою. В мужицтві однію пізвала его і жінка і діти, а не-бавом вирости і вуса... Гринько так взяв ся до праці, що в короткім часі не лише що викупив своє позаставляване поле, але ще й докупив пару кавалків, а як при смерті згадали ему деякі куми за горівку, то кинув ся як опарений і ще показував на поораний залізничний вилами хребет.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 29. січня. В суботу ве-чером відбула ся під проводом д-ра Кербера рада міністрів, в котрій взяли участь всі міністри з виїмкою міністра торговлі, барона Капля, що бавить в Софії. На раді обговорю-вано угляний стрейк.

Відень, 29. січня. Sonn- und Montags-Zeitung доносить з Праги, що вчера перед і по полудни від-бували ся демонстрації сторонників Подліпного, дотеперішного посадики Праги. Поліція розганяла товпи. До ув'язнень не прийшло.

Прага, 29. січня. Вчора виго-лосив тут на зборах др. Странський промову, в котрій підніс, що чеські послі е вільні від всякої корупції. Їх окликом є: Все для народу — нічо для себе! Мірова конференція викаже, о скільки Німці випере-дили Чехів в узисканю прав і привилеїв. Чехи не боять ся ані замкнення парламенту, ані абсо-лютизму.

Управитель школи народної, пошукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла-б перебрати ведене ма-лого господарства, а заразом і виховане 10-літньої донечки. Русини мають пер-шенство. Близні порозуміня в редакції „Буковини“.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий умирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати есей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Парівна, „	1.20 „
Некультура „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Левицький	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанік лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всім вірним Впрєсєв. Митроп. і Прєсєв. Еп. Ординаріятами всіх трех єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	} гов. 880 ар. 37 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Поліс „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки до опрєєнтованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опрєєнтовані по 4%.

Зголошеня о уділенє агенції в окрєстностях, где нема близько агенцій „Дністра“ приймають ся.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обувь для мушин, жєнщин і дїтий і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокинчастіх з ортопєдичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтти та всякі нарости на ногах. Доброго і солідного працею, таною обєзлого буду старати ся здобути собі задоволєнє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІКА,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський

(гидротерапент)

по довгій практиці шпиталній і краєвій в Чернівцях переніс ся до дому Фрідмана при улиці Кучурівській і ординує від 2—3 по полудни:

Відні безплатно.

Повідомляє ся

П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціаліст

від зубів із заграничною наукою і вільнопрактикую спровадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41

пордикує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядВомолодислава Секерєкого.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламацийі неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

До ситуації.

Виконуючий комітет чеських послів, зібраних на дні 28. с. м. в Празі, оповістив офіційний комунікат про результат нарад такого змісту:

„Виконуючий комітет вважає річню справедливою і відповідаючою цілі, щоби намірені конференції, сні мають в дійсності довести до управління відносин в Австрії, заняли ся також управлінням лизикових відносин на Шлезку і в інших краях, замінкавших мішаною людністю. В сій мисли заявляє ся комітет за обіслепом мирової конференції. Рівнож вибрано комісію, що має застановити ся над національними поштулятами сторонництва“.

Із сєї нагоди „Руслан“ пише:

„З ухвалою чеського виконуючого комітету солідаризуємо ся вповні, а то на підставі програми правниці, котрої головною ціллю було, як звісно, переведене національної рівноправности всіх австрійських народів. Програма правниці не була виправдї пітчим новим, як лиш автентичним розтолкованем провідної мисли основних державних законів, але обставина, що доси ніяке правительство не взялось за осушчене сєї провідної мисли, була причиною, що правниці поставила її яко свою програму. Ся програма доконала природну злуку сторонництва т. зв. правниці і тільки під знаменем сим можна було сполучити всі клуби які входять по нині в склад правниці. Правниці поставила сю програму в інтересі національного мира в Австрії і для того лиш ся програма є вповні оправдана.

Хто щиро бажає національного мира, хто мерзить ся політичним егоїзмом, у кого дійсно інтерес державний є на привіті, хто не хоче дальше хитрити, — той мусить піддержати іно що ухвалену резолюцію чеських послів.

Ми вже нераз замітили, що одностороннє ладнанє національного питання в Австрії не успокоїть держави. Огонь погашений в однім місци, в однім краю, розгорить ся в другім ще з більшою силою, тим скорше, що в Австрії навчили ся народи силою, чи револютою приходити до своїх прав.

Не знаємо, як по скликаню державної ради в лютім поодинокі клуби угрупують ся. Можливе, що німецька солідарність не виявить ся так кріпкою, якою доси виявлялась. Досить згадати про антагонізм, що зродив ся на днях межі антисемітами а лібералами і тими-ж лібералами а націоналами. Солідарність лівниці однакж обходить нас в меншій мірі, але за те кладемо якраз в нинішній хвилі велику вагу на солідарність правниці. А чи можлива буде така солідарність правниці на случай, сні би приміром, католицькі людювці або Поляки схотіли акцію миреня вести так односторонно, як її намірив др. Кербер. Тоді могло би скласти ся, що при програмі правниці лишились би побіч Чехів полудневі Славяни і Русини, а правниці втратила би дотеперішнє своє значінє в парламенті.

Ми сю справу ставляємо зовсім ясно. Нам звістні докладно наміри чеських послів як і полудневих Славян. А католицькі людювці і польські послы пригануть собі, що під конець послідної сесії солідарність правниці лишє тим удержалась, що поодинокі клуби з всею рішучістю мусіли признатись до того, що они

постоять солідарно за переведенєм національної рівноправности не лишє в Чехії і на Мораві, але у всіх краях о мішанім населеню.

Ми тут не потребуємо широко розводитись над принципом рівноправности всіх народів в Австрії, бо десятки дальше глядючи австрійських політиків давно вже орєкли, що ієтнованє Австрії тісно звязанє з заспокоєнєм інтересів поодиноких австрійських народів. Національнє питання виступило у нас в послідних літах з повною остротою. В парламенті нема ніяких сторонництва, крім національних і то сьвідомих сих прав, які подати їм держава обовязана самою-ж конституцією. Замикати очі на ті небезпечности, які виринають державі з неполаднаного національного питання, значить одно, що дурити себе і розслаблювати державу. Парламент не успокоїть ся, доки не будуть точно означені національні права кожного народа. Чехи випрочім стоять нині на становищу, що їх чесько-німецьку справу не може рішати спеціально парламент, або буде чеська справа порішена в чеськім соймі, або буде цілє національнє питання порішенє в центральноім парламенті.

Ми вдячні проте Чехам, що они як раз в рішучій хвилі зійшли з егоїстичного становища, а станули сьвідомо на загальнім становищу добра всеї держави і всіх коронних країв“.

3 боєвища.

Урядово сконстатований вже біляне війни Англії з Трансвалем є дуже сумний. Не вчисляючи страт

в битвах коло Спіонскопу, Англіїці стратили 9.523 вояків. З того убито 2.436 людий, ранено 4.811, полонено 2.303. З корпусу офіцірів погубо 141, ранених є 355, а в неволи 109. Часописи обжаловують міністерство війни; що укриває перед загальноім дійстний стан річі і не подає правди, при тім дневники звертають увагу на разячі суперечности між донесеннями генерала Буллера, а тими, що походять з табору бурів. Буллер доси ще не прислав справозданя з битви і страт під Спіонскопом. Доносить лишє, що страти Англіїців над Тутелею в часі від 20 до 26 с. м. виносять 23 в убитих, а 278 в ранених. Тими цифрами не суть обняті страти під Спіонскопом. Роберте доносить з Капштаду, що положенє незмінєне. Колонна Дундональда дійшла в суботу до полудневого берега Тутелі. Бригада Літлетона має займати ще своє давнїше становище на північнім березі ріки. Телеграми бурів доносять, що в одній з битв ранено в ногу Джемсона. З Кімберлі доносять, що бури з новою і збільшеною силою зачали бомбардувати місто. Се трєвало днем і ночью, між півночю а 4 годиною над раном в суботу. Бури кинули до міста 140 куль. З Колесберга доносять, що Англіїці знов ударили на бурів, але ті відкинули атак. По обох сторонах мають бути великі страти. Льондонські дневники доносять, що фабрика гранатів в Йоганесбурзі цілком знищена. З тої причини бури мають не опінену страту.

Болеслав Прус.

(Із легенд давнього Єгипту).

Перевіс

Ярослав Весоловский.

Дивіть ся, як марні людські надії супроти порядку сьвіта! дивіть, як марні вони супроти присудів, що їх записав Предвічний на небі вогненними знаками...

Стелїтний Рамзес, могутний володар Єгипту догаряв. На груди могутного, що перед його голосом дригали через пів віку мільони, впала пригнітаюча змора та випивала йому кров із серця, силу з рамени а хвилями навіть пригнітїє із мозку.

Немов кедр повалений лежав великий фараон на шкїрі індійського тигра, вкривши ноги триумфальним плашем Єгїптів. А суворий навіть для себе закликав наймудрішого лікаря із сьвятині в карноку¹⁾ та сказав: „Відомо мені, що знаєш сильні ліки, що або вбивають, або лічать відразу. Приряди мені один із них, властивий мой хоробі, і нехай мені се раз скінчить ся... або сюда, або тудя!“

Лікар не міг рішитись.

„Подумай Рамзесе, шепнув, що від хвилі твого зетупленя із високих небес Ніль виливав вже сто разів; могу-ж я задати тобі лік, неспевний навіть для наймолодшого із твоїх воявників?“

Рамзес аж присів на ліжку.

„Видно, що я вже дуже хорий, коли ти жрєче сьмієш давати мені раду! Мовчи і сповни мій приклад! Та ж жє мій трійцяглітний внук і наслідник Горус; Єгїпт жє не може мати володаря, котрий би не сїдав на віз і не двигав коня.“

Коли жрєць подав йому дрожащою рукою страшний лік, Рамзес випив його так, як спрагнений не пугар води; о після прикликав до себе найславнїшого астронома з Теб і сказав щиро розповісти, що показують зьвізди.

— Сатурн подувив ся з місяцем, — відказав мудрець, а се заповідає смерть члена твоєї династії. Рамзесе! Не добре ти вчинив, що випив нині лік, бо людські бажання марні супроти присудів, що їх записує на небі Передвічний.

— Цілком ясно, що зьвізди заповіли мою смерть — відповів Рамзес. І колиж се може наступити? — звернувшись до лікаря.

— Перед виходом сонця, Рамзесе, або будеш здоров мов носоріг, або сьвятий твій перетїнь буде на руці Горуса. — Заведїть, втихаючим вже голосом

сказав Рамзес, Горуса до салї фараонів; най там ожидає на мої останні слова та на перетїнь, щоб в справованю власти не було перерви ні на хвилю.

Запалав Горус (мав серце повне милосердия) над близькою смертю діда; але що в справованю власти не могла бути перерва, тож окружений гуртом слуг пішов до салї фараонів. Усїв на ганку, котрого мармурні сходи збігали дові аж до ріки, і приглядав ся околиці, повен неозначеного суму.

Місяць, що при нїм тїла злощасна зьвізда Сатурн, золотив як раз спїжеві води Нілю, малював на луках і горах тіни величезних пірамід та осьвїчував долину на кілька миль в округ. Мимо пізньої ночі жарілись в палатах і хатах лампи, а люди повиходили з домів під отверте небо. Мов у сьвятий день снувались по Нілю густи люди, в пальмових лісах, над берегами води, на ринках, на вулицях та коло палати Рамзеса хвилювала незчислїма товпа. А мимо того була така тиша, що до Горуса долїтало шелестїне водної тропі і стогнуче вите гнен, що шукали за поживою.

— Чого вони так громадають ся? — запитав Горус одного із дворян, вказуючи рукою на незмірні лани людських голів.

— Хотять Панє, новитати в тобі нового фараона та почути з уст твоїх

про добродїйства, що ти їх їм призначив.

В тій хвилі вдарила перший раз о князївське серце пиха величости, як о стрімкий беріг удареє надбігаюче море.

— А що значать тамті сьвітла? — цїтав дальше Горус.

— Жрєці пішли до гробу твоєї матери Зєфори, щоб перенести єї мощі до катакомб фараонів.

В серці Горуса збудив ся наново жаль не дорогої матери, котрої мощі за милосердїє оказуване невіллямкам, казав строгий Рамзес поховати між невіллянками.

— Чую ірзанє коний, сказав наслухуючи Горус, хто виїздає в такій годині?

— Канцлер, пане, казав приготувати гінців до твого учителя Етрона.

Зітхнув Горус на спомин любого приятеля, котрого вигнав з краю Рамзес за те, що вицїплював в душу внука відразу до воен та милосердия до гнетеного людю.

(Конець буде.)

¹⁾ Се сьвятиня Бога Амона в Тебах.

В обороні і для пояснення.

(Статя надіслана.)

Під таким заголовком писав я допис до хв. редакції „Bukowinaer Nachrichten“ у відповідь на вступний артикул сей газети з дня 4. с. м., в котрім обговорювано школу народну, учительство, аналіфетизм і его причини. Щоби і руский світ дізнав ся про ту допис, подаю єї в перекладі.

За причину аналіфетизму наводять названа газета головню рівнодушність руских і волоских послів до сойму і ради державної. Не моя річ боронити на сім місці сих добродів, бо не думаю дати відправу сей газеті зі сторони політичної і не мішаю ся тут у політику, а радше полишаю сю річ тим панам заступникам народу самим.

Однако позаяк у вступній статі згаданої газети межі єї висновками „ліпших шкіл, більше шкіл, кращих учителів, більше учителів, більше клас, кращої платні учителям“, заперечуєсь також і здібність учителів, позволяю собі, як голова філії „Руска Школа“ черновецького повіту, дати наступуючу відповідь:

Що до урядження шкіл народних по сільських громадах, то правда, що они ще в багатьох громадах поміщені в невідповідних, низьких, темних і тісних хатах. Надмірне переповнене клас не сприяє осягненню приписаної і пожаданої цілі.

Більше шкіл народних потрібно лише в тих громадах, котрі занадто розтягнені і утрудняють дітям приступ до школи. Впрочім посідають майже всі громади школи, тільки треба їх розширити, бо є ще багато шкіл однокласових, в котрих один учитель вчить мусить 160 — 200 дітей, розуміє ся в відділах. Під тими умовами не можна помножити найліпшої волі і праці учителя осягнути відповідні успіхи. Врешті годить ся примітити, що колиб наші школи народні перед 20 роками так уособлені були, як нині, то певно виносило-б число аналіфетів значно менше як тепер.

Що до здібности теперішнього учительства, позволяю собі на сім місці примітити, що посідає воно, як ми то чули зі сировоздань шкільних властей, відповідне фахове знане. Одну лише обставину не можна замовчати а то, що учителі народні виобразовані виключно на німецькій мові. Учителі відчувають недостачу основного знання науки релігій і науки господарскої в матерній мові. В теперішній учительській семінарії, можна виправді придбати собі знане матерної мови, але не знане наведених галуз науки.

Се лихो не усе не ся так довго, поки не змінять ся теперішня учительська семінарія на руску і волоську.

Що в згаданій статі „Bukowinaer Nachrichten“ вимагає ся побільшення числа учителів, є зовсім оправдане, бо через розширене шкіл і через енергійніше переопрацювання примусу шкільного є ще і в розширених школах наука швидко. Ще й тут подибуюмо 100 або й більше дітей в одній класі. А вже не можна заперечити, що так поважне число дітей не може один учитель так успішно вчити і ту ціль осягнути, що з меншим числом і то так під зглядом науки як і виховання; а притім учитель сам терпить на здоровлю.

Далше вимагає школа здорового, від всяких клопотів вільного і до праці охочого учителя. Се може бути лише тогди, если учитель буде мати ліпшу платню. Високий сойм поправив вправді значно платню учителям, однак ся платня все ще не є така, щоби при такій дорожній мотла заспокоїти вимоги щоденних потреб учительської родини.

Підвишене платні для учителів майже не замітне, бо се підвишене припало в користь як раз надучителям і старшим учителям. Молодші учителі і підучителі голодують далше як перед підвищенням. Коли школи народні ще не були розширені, займав учитель заравом місце управителя школи, а як такий, мав право мешкати в шкільнім будинку, уживати шкільний огорог, потягати навішані на ослугу і опал школи, та за сей труд зіставляло часом і єму яке поліно дров і т. д.

Тепер мусить учитель собі помешкане, дрова і слугу з тої бідної платні

платити, що річно найменше 200 зр. виносить, а єму зістає кругло 300 зр. або 83 кр. денно на жите. Що із таких нужденних доходів учитель зі своєю родиною живе в найбільшій нужді, се ачеїже кождий признаєть.

Понеже горожани краю вже й так надмірно обтяжені податками, то годі так скоро надіяти ся дальшого поліпшення платні учителів. Однак щоби прискорити кращий розвій народних шкіл, треба конче жадати помочи з державної каси, бо лише тогди поліпшити ся основно матеріяльний стан учителів, від котрих головню зависить користний розвій народної школи а зглядно народної просвіти.

Далше позволяю собі на підставі моєї довголітньої практики замітити, що велике число аналіфетів походить ще й з наступуючих обставин:

До недавня не відбувалася наука повторюючи. По окінченню школи народної займалася молодіж виключно господарською і иншою працею, та вскорі забувала, не беручи майже ніколи книжки до рук, те, що навчилася у школі і стала неурою як перед тим, нім ходила до школи. Сю хибу направлено по змозі запровадженням науки повторюючи, та коли потребає далше, як і взагалі теперішній о много лучший устрій шкіл, то дасть Бог, піднесе ся просвіта народна і зменшиться ся число аналіфетів.

Далше великий ще недостаток книжок до читання для молодіж в краєвих мовах. О усунені сеї недостачі палежало-б постарати ся властям автономічним і шкільним і то в той спосіб, щоби авторам таких книжок плачено ліпше, і щоби єї твори закуплювано і роздавано не лише шкільним бібліотекам, але також і ученикам доповнюючої науки, та взагалі старший письменний молодіж.

В сей спосіб можна би збудити і заціпити і зміє і любов до читання в молодіж, що й пожадану користь принести-б могло.

Далше треба народови показати й практичну вартість просвіти, бо на жаль мало хто з наших мужиків бачить і розуміє користь з науки, яку здобувають єго діти в школі. Не тому, може, що він сам невчений, а тому, що всюду руского чи волоского письма не радо приймають по урядах, ані не дають відповіді в тій мові, в якій подане було писане.

Найменше завізане, чи який там вирок, або резолюція дістають люди все в мові, якої не вміють. І щож, думає чоловік, нам зі школи, коли навіть „форлядунок“ мусимо йти читати до коршми.

По мойй немірдаїній думці, можна-б се осягнути, щоби видано краєвий а зглядно державний закон, після котрого:

1) аби кождий письменний чоловік мав право служити у війську замість 3 лише 2 роки;

2) аби молоді люди без різниці, чи відбули військову службу, чи ні, если не грамотні, мали би право дружитись, а то мушину аж по скінченню 25. — а дівчина по 20. році життя;

3) щоби уряди трактували краєві мови відповідно законам і розпорядженням краєвим і державним.

Если возьме ся на увагу, що селяни до недавня в однокласових школах заведо троха освіти в матерній мові осягнуло, а в німецькій мові й сего осягнути не могло, тож не диво, що селянин недовірливо дивить ся на школу народну, коли єго підняє а не то подає в матерній мові всюду нехтують або по мачушину трактують. Мимохіть литаєсь наш селянин сам себе: „На що придаєсь ся мені 6 — 8-літня наука школи народної, коли я всюду аналіфет?“

Мені самому лучалоє часто, що коли я приніє подане в рускій мові, то мусів (?) перше протоколятовати витолкувати адрес на німецьки. А коли би я сего не потрапив — або своє горожанське право не знав відповідно беручи, то певно би ма був пан протоколянт вилаяв, витрутив за двері. Так дїє ся се з малими виатками і то лише в послідних часах, майже все і всюда.

Який же успіх осягнув я мойм руским письмом, коли получав відповідь все лише по німецьки?

Далше зволать власти постаратись є відповідний шкільний закон, котрим

би сільському населенню уможливили і улекчили приступ до школи і лекше осягнене освіти.

Нині слава Богу вже прозирає й наш селянин і пізнає по часті вартість просвіти. Він і не відносить ся вже так ворожо до школи, як колись, але біднота спонукує єго часто не посилати діти до школи. Представмо собі бідного селянина, що має шестеро дітей, з котрих в данім разі завізвуть 3 або й 5 разом до школи. Одїж, книжки і прочі шкільні знаряди — постаратись єму тяжко, ба неможливо. Сему лихови можна-б запобігти, если-б зроблено законом заповомовий фонд для бідної шкільної молодіж. Такий фонд мав би складатись єї із слідуючих грошей:

1) 3 відсотків доси існуючих фондів убогих в суді і політичних урядах;

2) з грошових кар, які накладає громадске начальство за проступки;

3) 2% додатку з громадского додатку;

4) 10% додатку з відсотків такс військових і

5) з 50% додатку з кар за непосилане дітей до школи, котрі то гроші вливають сегодні до фонду на пенсії учителям, їх вдів і сиріт. Учителі не доживають майже сеї ласки, бо вмирають передчасно в службі а на пенсію своєї родини платять учителі досить, тай фонд сей вже досить великий.

В кінці позволяю собі ще замітити, що лише здорові мужі а не обезсилені старці можуть сповняти учительську службу.

Учителеви народному належить ся по совістнім сповненню 30-літньої служби приділити цілу пенсію і заступити єго достойною молодшою силою учительською.

Все отсе, що я сказав, то не голословні фрази або ідеал не до осягнення. При добрій волі можна-б все те зробити, що й принесло-б колись добрі плоди.

Добре вихований і освічений нарід а'уміє пошанувати і закони основні, без котрих держава розпадеться мусить.

Досвідчена річ, що чоловік з освітою здержить ся лекше від страстей і негідних учинків, що показують визначні культурних держав.

В кінці позволяю собі ще й то за-примітити, що коли-б народна школа ще й половину тільки як тепер коштувала, то в потребі оборони дорогої вітчизни осягнулоє би то, що осягнули Пруси в році 1870 в Франції. Коли цісар Вільгельм І. похвалив незрівняного вождя Молотого за єго славу побіду над Французами, сказав він: „Ваше величество! не моя се заслуга, а народної школи!“

Грімкий голос із 42-міліонової груди просвіченого народу задзвонів би і у нас ще дужше: „для нас лише одна люба вітчизна — одна Австрія!“

Дарій Пічуляк,
надучитель.

Народна Гостинниця.

(Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою.)

Під такою фірмою засновує ся у Львові товариство на основі закона з 9. цвітня 1873 р. і на основі статута з 3. жовтня 1899. Засноване сего товариства вписано в реєстер товариств зареєстрованих і господарських рішенем ц. к. суду краєвого яко торговельного у Львові з 25. листопада 1899 до ч. фірм 2308. Головним місцем пробування товариства є місто Львів; оно є управлінням до закладання філій і агенцій і відкривання закладів гостинних і шинкарських так в Галичині, як також в прочих провінціях австро-угорської монархії.

Предметом підприємства стоваришення є: в містах, місточках, селах, міських купецьких, відпустових і взагалі там, де того омає ся потреба: а) на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелі, заїздні дома, кураційні дома, гостинниці і тим подібні заклади; б) уряджувати і на власний рахунок вести: реставрації, каварні, пиварні, винарні і шинки; в) винаймати і виконувати право пропінанції; винаймати право побору податку і оплат консумційних враз з додатками від всяких напиків і споживчих артикулатів.

Членом того товариства може бути кожда особа, що є способна до зобов'язань правних, що письменно заявить приступлене до Товариства з одним що найменше уділом в квоті 20. корон і зложить вписове в квоті 2 корон, кождий член може виплатити більше число уділів. Порука триразова. Товариством управляють: дирекція, рада надзираюча і загальні збори.

Ціль сего товариства, як з висте наведеного видно, є ясна, і кождий, хто займає ся справами народного нашого відродження її зрозуміє. Ми однако уважаємо за відповідне додати до сего ще кілька слів. Кождий нарід, наколи хоче яко такий устояти ся і наколи має осягнути назначену собі ціль, мусить дбати, щоби єго веретви рівномірно розвивали ся і відповідно функціонували. Єму не вільно отже нічого заведувати такого, що в житю народнім і в даних обставинах є потрібне. Почини до розвою нашого на полі ремісла і купецтва вже здійснено, однак ріли, на котрій розвинутий має промисел, лежить єще обложеном. Порука отже і до сего взятиє. Кождий признає, що промисел шинкарський, удержування готелів, домів заїздних, виново-вання права пропінанції і т. п. є не тільки під зглядом грошовим хосенним для тих, хто ним займає ся, але є заравом занятєм, котрим тисячі людей можуть собі заробити добрий кусок хліба. Сей промисел є нині в чужих руках і они часто використовують єго на нашу шкоду так під зглядом моральним як також під зглядом матеріяльним. Наколи-ж ми дим займемо ся, виховане з часом цілу класу своїх чесних реставраторів, готелістів, каварів і т. п., а се буде з хісною не лише для нас Русинів, але і для цілого краю нашого. Тому отже до діла! Сего року маємо всі, кого лиш стане, бодай на один уділ, до сего товариства приступити, щоби ще такі сего року мож було приступити до отворення бодай у Львові реставрації та готелю, і тим дати почин до дальшого розвою сего підприємства. Наколи зго-досить ся відповідне число членів, склечемо загальні збори, котрі виберуть статуту приписану управу товариства, а поки що просимо членські вклади і вписове присилати під адресою: Василі Нагірний у Львові.

Уповажнені загальним збором з 3. жовтня 1899 до введення товариства в жите: Василь Нагірний, о. Александер Темницький, Михайло Губчак.

НОВИНКИ.

Чернівці, 1-го лютого 1900.

3 „Бояна“. Проба мішаного хору „Бояна“ відбуде ся в суботу дня 3. с. м. точно о год. 8. вечером.

Актуаром правосл. консисторії в Чернівцях іменований асистент Євген Нишук.

Ліку на горівку шукає Мортко Мустаца, а натрапивши на сміхованку подану з уст народу в „Буквині“ дуже розлютив ся; бо не надіє ся від такого средства екутку. Що-ж ми тому винні?

Рептилька пропінанційного фонду огнівала ся дуже, що ми у відповідь на єї маловажене сьвященників-Русинів представили „відність“ одного з єї нанділатів на консисторських радників. Га, не зачіпай Мортку, то й не дістанеш в морду!

„Царославная Піячина“ так уцідила ся „на кануні нового года“, що вилізла з болота аж передучора з датою 28. грудня 1899 р. такого змісту: 1) Истребление Поляков, написала Надія Славянская. 2) Изгнание новой русской партии въ Лемберг, написав Богдан Романчукевич Дідичий. 3) Посрамление и осуждение украинomanства, написав дръ Дуда-Рубликевич. 4) Новости — викроїв із московских газет сам „редактор“ Горькевич, між котрими найзнатіша стаття проти налогового піяньства, єго найулюбленіше занятє. Сей „журнал“ виходить ме і в новім році, о скільки „пасобія“ не підуть на „волку“. Програма остає й на далі та сама, себ то: „Величание, возхваление і препоручивание Батюшки да Матушки“.

підтак „Оклеветаніє, очерниваніє, зогидиваніє, оплеваніє, обсмарованіє і всякое „аніє“ Українцевъ“, а попри то „излѣченіє неизлѣчимаго пиянства“. Поручаємо, „Царославную Пиячину“ всім любителям „разсѣиванія“ аж до „качиванія“ тим більше, що вона йде даром бо передплату заплатили за 300 примірників Батюшка із Матушки.

Шлюб архикнягині Стефанії. В цесарем бургі описують вже від кількох неділях всі речі, які знаходяться в апартаментах архикнягині Стефанії, в цілі провірення, чиєю вони власністю. Річі, що належали до архикнязя Рудольфа перед его вітчанем, яко виключно власність померлого архикнязя, одержить его дочка. Річі, які архикнязь закупив, або дістав в дарі по весілю, одержать по половині архикнягиня Стефанія і її дочка. Всі предмети, що архикнягиня купила, або дістала від часу, коли поховіла, суть її виключною власністю. Шлюб архикнягині Стефанії відбуде ся в перших днях марта. Вторник виїхала архикнягиня Елисавета до Гориці, щоби не бути свідком від'їзду матери. В попереднє показали ся обі разом, мати і дочка, на двірськєм балю, дня 9. с. м., на котрий мати ввела по раз перший в світ свою дочку. З сего часу архикнягиня Елисавета буде являти ся на прийомах і двірських балах сама, в товаристві одної з придворних дам. Мати усеуває ся з двора. Дороги її і дочки розходять ся. На весні заміти близьких і знайомих людей архикнягині Стефанії, відповідає она: „Всі говорите те саме. Кажете, що я багато страчу через мое супруже. Мого кроку жалувати не буду. Ви не знаєте, що значить любов!“ Ір. Леоній бавив в тих днях в Відні. Архикнягиня опустить в тих днях Відень, щоби приготуватись до весіля.

В річницю смерті архикнязя Рудольфа, що припала оноднішого дня, зложили архикнягиня Стефанія і її дочка Елисавета величаві вінці. Крім сего зложили ще вінці офіцерські депутати полків ім. Рудольфа і депутати військових ветеранів.

Дирекція „Краєвого Союзу кредитового“ у Львові упрімає всі рускі зареєстровані товариства кредитові, аби свої замкнення рахункові, згідно біланса за р. 1899 зводили до 8 днів предложити „Краєвому Союзови кредитовому“ до виказу оборотів у всіх руских товариствах кредитових за р. 1899. що буде оголошений в справозданю „Краєвого Союзу кредитового“.

Для пам'ятника І. Котляревського рішила Полтавська міська рада по довгих розправах визначити місце на бульварі на Протопопівській улиці.

Краттер у Львові. Передвчєра рано прибув Краттер до Львова, і в кілька годин описав удав ся до слідчого судії, Маєра. Судії не застав, бо був занятий при розправі, тому переслухавє почало ся доперва другого дня. Краттер дуже постарів ся, лице зблідло. Одїж на нїм в Кракові була так бідна, що треба було докупити деякі частини одїж, щоби Краттер міг пустити ся в дальшу дорогу.

В Одескїм повіті завели від грудня в 70 оселях земскі безплатні харчевні для школярів, старців, калі і взагалі для неспосібних до роботи. Там подають теплу страву до 10. марта. Розходи на одного їдця обчислені денно на 2 копійки. Харчевні устроєні понайбільше при земських школах, а завідуване ними приняли на себе учителі, земскі начальники, священники і инші. На удержанє зложено до 15 тисяч рублів з губернского земства 10 тисяч, а 5 з повітового одеського.

З причини браку угля будуть від тепер в Празі замкнені всі школи народні і виділові, бо нема чим отопити саль. Небавом будуть також замкнені середні школи, а углє, яке в тих закладах находить ся, буде розданє між бідних. — Дирекція газового товариства в Будапешті повідомила вже маїстрат, що з причини угляного стрейку в Австрії не одержує в достаточній кількості газу. Товариство розпоряджає запасами угля ще на 14 днів. — З Монахова доносять, що локальна залізниця Контінг-Лям застала рух з причини браку угля.

Паперові гроші. Хто має діло хоч би з трохх з значнішими сумами гро-

шей, відчуває велику невідгоду, коли приходять ся ему обертати коронами, і то самими металевими, бо они, хоч не представляють високої вартости, то і багато важать і ще більше забирають місця. Тому радо повитає кождий вістку, що від вересня с. р. мають увійти в курс коронові банкноти. Має виготовитись 18 мільонів 10-коронівок, 20 мільонів 20-коронівок, 5 мільонів 100-коронівок і 300 тисячів 1000-коронівок.

Розбиванє градових хмар. Ввіденьскім метеорологічнім товаристві мав на днях відчит о розбиваню градових хмар пушочними вистрілами проф. Перитер. Він сказав: Се певне, що пушочний вистріл зворушує і сильно хвилює воздух. Хвилюванє се досягає хмар. Але як не знаємо доси докладно генези граду, так і не знаємо, чи саме зворушенє воздуха пушочними вистрілами спиняє втворенє граду. Дехто припускає, що розігрітий вистрілом воздух виворює рівновагу нерівномірно в хмарах нагромадженю електрики, при участі котрої, як звісно, град виворює ся. З всего виходить, що нині ми ще не в силі пояснити, дачого пушочні стріли дійсно розбивають градові хмари? Але се факт, що в місцевостях, де уживано стріляня, градові опади стали рідші. Може з часом дальші досвідди подадуть нам можливість розсідити єю справу основійше. Почи-но треба стріляти. — В наших грекських селах по нині дзвонять на вид градових хмар. Дехто уважає се дзвоненє забобоном і закаує навіть дзвонити. З виводів однакж проф. Перитера показує ся, що і слабе хвилюванє воздуха, спричиненє дзвонами, може вливати нег'ативно на генезу граду. Тому треба дальше дзвонити.

Надіслане.

На зборах учителів кімманьского повіту, що відбули ся 31. липня 1898 р. в кімнатах 6-класової народної школи в Кіммані, рішено праздувати св'яточно 50-літній ювілей панованя лаявськїшого пана Єго ц. і к. Апост. Величества цїсаря Фран-Йосифа І. Се св'ято мало обходити ся в час відбувшюї повітової конференції на днях 23. і 24. вересня 1898 р. В цілі з'їстненя сего св'ята вибрали више названі збори головний упралвляючий комітет, що складає ся з поодиноких секцій.

Вибраний комітет повірив мені касу і проваджєне касових рахунків і розпочав свою діяльність, починивши відповідні инші кроки для приготуваня всего потрібного. Однакж на превеликий жал не мали учителі кімманьского повіту щастя обійти сей заповіджений празник в гідний спосіб, позаяк неспостижима смерть Єго ц. і к. Величества цїсарєвої Елисавети покрила цїсарський дїм і цілу Австрію великим смутком. Комітет застановив свою дальшу діяльність, а в цілі замкнення рахунків про уплати і розходи не скликавано більше комітет на засіданє.

Бажаючи увільнити себе від дальших обовязків касперства сего ще формально не розвязаного комітету, складаю отсим прилюдно рахунок і прошу всіх интересуючих прийняти єго до ласкавої відомости. Накопи-б знайшла ся в сїм рахунку яка помилка, то прошу о безпримовочнє справдженє найдальше до 15. лютого 1900 р. По уплаті сего терміну уважаю, що зложенй рахунок одобрений в цілоїсти а я увільнений від всякого дальшого обовязку супроти комітету.

Рахунок.

І. В мисль запавшої ухвали уплатили зараз на перших зборах 31.7. 1898 ви. пп. по 5 зр.: І. Стратичук, А. Стратичук, Е. Жуковский, Он. Попович, Н. Спинул, Анюк, Бойчук, Сид. Томоруг; 1.8. 1898 Никорович, Мандичевский; 3.8. Тевтул; 5.8. Радомский; 7.8. Тим. Гидий, Луценко; 18.8. Войновский; 1.9. Павел, Івасюк, М. Григорович, В. Григорович; 2.9. Зугаевич; 4.9. І. Циганюк, Дм. Альбота, Кракалія; 5.9. Недільский; 6.9. Чаховский; 8.9. Бажанский; 10.9. С. Циганюк. — По 3 зр.: 31.7. Теоф. Гидий; 10.9. Боцур, Аксентович. — По 2 зр. 50 кр.: Жалковский. — По 2 зр.: Ден. Евстафевич. — Дальше на конференції 24.9. 1898

уплатили по 2 зр. 90 кр.: Радик, Мартинюк, Падура, Барташевский, Чернецкий, Сиротюк, Ілюк, Зєбачинський, Л. Кордашевська, Томюк, Маріянчук, Роговский, П. Марцінковский, Шербанович, Мірот, Альбота К., Ораза, Влад, Терлекий, Іваніцний, Храпко, Тарновецкий, Патапівич, Петрачик, Анот, Дозель, Аріїчук, Тотоевскул, Малик, Бордианчук, Ясна, 3.10. Ант. Борович. Разом 241 зр. 30 кр.

ІІ. В мисль рішеня головного комітету відобрали уплатену квоту позамісцеві сьїваки: Лунуленко 5 зр., Альбота Д. 5 зр., Теоф. Гидий 3 зр., Жалковский 2 зр. 50 кр., Ден. Евстафевич 2 зр. Разом 17 зр. 50 кр.

ІІІ. На конференції 24.9. 1898 відобрали уплатену надвишку по 2 зр. 10 кр. ви. пп.: І. Стратичук, Ад. Стратичук, Он. Попович, Анюк, Сид. Томоруг, Никорович, Тевтул, Радомский, Войновский, Павел, Івасюк, М. Григорович, В. Григорович, Зугаевич, І. Циганюк, С. Циганюк, Кракалія, Недільский, Бажанский, Спинул, Чаховский. Разом 44 зр. 10 кр.

ІV. За приказом голови комітету доручив п. М. Григоровичеві на покритє пороблєних коштів: 4.9. 1898 50 зр., 14.9. 80 зр. 67 кр., 24.9. 53 зр. Разом 183 зр. 67 кр. Малі видатки: 7 кореспонденційних карт 14 кр., листи-ношеви за винлату 7 переказів почтових 19 кр. Разом 33 кр.

V. Реканитуляция.

Всїх доходів 241 зр. 30 кр.
Всїх розходів $17.50 + 44.10 + 0.33 + 183.67$
245 зр. 60 кр.
Комітет випис мені прото 4-30 зр. Крім сєї квоти має комітет звернути ще уплатену надвишку, а то ви. пп.: Е. Жуковскому, Бойчукову, Мандичевскому, Тим. Гидиеви по 2-10 зр. а Боцурі й Аксентовичеві по 10 кр. Разом 12 зр. 90 кр.

На покритє сего недобору мають уплатити по 2-90 зр., ще ви. пп.: Лука Борович, Ів. Прокопович, Т. Е. Березовский, Арт. Українець, Ден. Евстафевич, Кд. Кордашевська, Соф. Оробко, П. Прокопович і Лянї. Разом 26 зр. 10 кр.

Упрашає ся на сїм місці всіх отсих ви. Пань і Панів, щоби зволили ласкаво на них припадаючу ще не заплачену квоту по 2-90 зр. надіслати як найскорше на руки голови комітету ви. п. І. Стратичука, ц. к. інспектора в Кіммані.

Склавши отсим рахунок касовий, дякую за уділенє мені довірє, пишуєсь з глубоким поважанєм

в Кіммані, дня 25. сїчня 1900 р./

Гр. Никорович,
надуч.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Свобода“, політичне і господарське писмо для народу (річник IV,) виходить сего року під редакцією д-ра Володимира Охримовича, як доси що-тиждня в четвер, в об'ємі аркуша густого друку (тільки вже в форматі не чвертковім, але піваркушевім, через що і містить ся більше), а передплата виносить на цілий рік лише 4 корони (2 зр.) Праволісь уже в цілім номері фонетична (а не мішана, фонетична і етимологічна, як було доси). Раз на місяць буде ся додавати до „Свободи“ на цілім аркуші економічний додаток видаваний п. Василем Королем, учителем господарства; в додатку будуть друкувати ся розвідки і вісті господарські, промислові і торговельні. Крім того від часу до часу будуть діставати передплатники „Свободи“, яко надзвичайний додаток, різні книжочки суспільно-політичного змісту.

Вибраний народним зїздом Народний Комітет постановив, що „Свобода“ має бути популярним органом українсько-руського Народного національно-демократичного або народного стороництва (як „Дїло“ органом для інтелігенції), то значить: має тримати ся того, чого домагає ся народна програма, народна організація і народна тактика. (Розуміє ся, видавництво і редакція „Свободи“ радо на се згодили ся.)

Орест Авдикович, талановитий молодий писатель, знаний загально молодий письменник оголосив в остатнім часі свої твори двома окремими книжками. Видавництво „Живі струни“, видало єго „Нарис одної доби“ (ціна 60 сотиків), а п. А. Хойнацкий видав своїм накладом збірку єго творів п. заг. „Поезія і проза“ (ціна 1 корона 60 сотиків). Обі книжки можна набути в книгарнях: Наукового Товариства імені Шевченка і в Ставропільській.

Видавництво „Живі струни“ видало ще (крім „Нарису одної доби“ О. Авдиковича): 1) „Пролетарі“ (10 оповідань) Антона Крушельницького (ціна 2 корони), — 2) „Із циклу Вігилій“ Станислава Пшибишевського в перекладі Ант. Крушельницького (ціна 60 сотиків), — 3) „В Гірничій Дуброві“, сценічна картина в однім акті Габриєлі Запольскої в перекладі Ант. Крушельницького (ціна 40 сотиків). Книжки видавництва „Живі струни“ можна дістати в обох згаданих висше книгарнях.

Телеґрами „Буковини“.

Париж, 31. сїчня. Перечать тут поголосці, немов би султан наміряв прийхати лїтом на виставу.

Льондон, 31. сїчня. З Колесберга доносять що бури відбили знов напад Англіїдців. По обох сторонах великі страти. Бомбардованє Кімберлея триває дальше.

Льондон, 31. сїчня. Загальне число англійських страт від початку війни, але з виїмком страт в послїдних борбах при Спїонскопі подають на 9.523 людей, з того 2.436 убитих, 4.811 ранєних і 2.303 полонєних. З офіцирів убито 124, ранєно 355, а взято до неволі 109.

Управитель школи народної, пошукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла-б перебрати ведєне малого господарства, а заразом і вихованє 10-літної донечки. Русняки мають першенство. Близші порозуміння в редакції „Буковини“.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні
40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

всє лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „котвиця“
з антики Ріхтера і для остерожности
приймати лише флашки з тим охо-
ронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Г. Файлєс

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отой видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Ленкий	20 „
Га-ки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх.
Духовенству і всім вірним Випрось. Митроп. і Пресось. Еп. Орди-
наріятами всіх трех єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє,
скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і олоді, сіно в стогах і
будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виводить ся:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	} гов. 880 ар. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Поліси „Дністра“ приймає Банк
красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зареєстрованє в обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою
6 1/2% за ітабуляцією або порукою двох відповідних ручателів, і приймає вкладки
до опрочентовані від 1. липня 1899, будуть вкладки опрочентовані по 4%.

Зголошення о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції
„Дністра“ приймають ся.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський

(гидротерапевт)

по довгій практиці шпиталній і красвій в Чернівцях переніс
ся до дому Фрідмана при улиці Кучурівській і ординує від
2—3 по полудни:

Відні безплатно.

Перша буковинська

спеціальна ро-бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відажує сявати шановній П. Т. Публіку, що виготовляю всякого рода обуви
для мушчин, жєнщин і дїтїй і то після найновїйших фасонів як: черевики гладкі, та
в видї острокинчастїй з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного
порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах.
Доброю і солідною працею, танюю обезлугото буду старати ся здобути собі задоволенє
цїнних замовлень.

З поважанєм .

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевикі виготовляє ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в недїлю і свѣято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядВомолодислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestre-
bungen der Rumänen in der
Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою
оправна) дуже уміркована, а наклад
невеликий.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастереження. — Рекламні неопечатані
ліній від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і наслідки за інсерати
платні в Чернівцях.

Вісти політичні.

Президент міністрів др. Кербер яко управ. міністерства справ внутрішніх видав дня 20. м. м. до начальників всіх краєвих правительств письмо, в котрім вичислено всі головні засади, якими мають руководити ся державні влади в їх урядовім обсямі діляння. Они повинні як найточнішє пильнувати, аби поступованє їх органів було як найспокійнішє і повне такту, як також руководити ся взглядами на добро і потреби населеня; они повинні дальшє взяти в власні руки енергічний почин всюди там, де вимагав би сего інтерес держави і людности. Обіжник поручає вкінці точне виконуванє законів, на случай, коли би загрожений був публичний спокій, і домагає ся, аби урядники при виконуваню своїх урядових чинностей не руководили ся личними політичними поглядами.

Обіжник сей в дословнім перекладі з німецького гласить ось як:

„Іменований Єго ц. к. апостольським Величством президентом міністрів і настановлений управителем міністерства внутрішніх справ, обіжав я з нинішнім днем урядованє і маю честь оповістити засади, котрі для державних властей в їх урядовій діяльності узаунаю за добрі.

Власти мають як найдокладнішє тримати ся обовязуючих законів, а в разях, коли мають право рішати або заповіджувати після власної гадки, мають руководити ся єдино взглядами річевими і увагою на добро населеня.

Для того має бути непохитним правилом, щоби не зважаючи на сумнівнє меншної ваги, вдовольати бажанням, коли їм не мусить ся відказати задля законних або публичних взглядів.

Власти першої інстанції заощадять тим населеню часу, труду і видатків і сповнять заразом свій законами установлений обовязок поспирати звертаючи ся до них сторони.

Так само вимагаю швидко полагоджуваня агіт. і цілком бездоганного поведеня з кожним без уваги на особу.

Урядники мають завсєгди памяати на те, що они в службі в крузі своєї діяльности мають причиняти ся до загального добра і поспирати культурний та економічний розвій. Для того не досить точно сповняти свою правильну службу, але до їх обовязків належить також дбало придивлятися до потреб населеня і виступати з ініціативою всюди там, де може бути оправдана надія на позиточний успіх їх інтервенції.

Така оглядна і дбала діяльність є тим потрібнішя, що она є підставою поваги і впливу влади. Дбале береженє тої поваги належить до перших обовязків властей.

На мою гадку найліпшє можна се досягнути через постійну повну довіря єтичність з населенем. Однак жду також, що в разі наваженого або дійсного нарушеня поваги влади, як і в разі загроження публичного спокою зробить ся ужиток з усіх средств, указаних законами.

В інтересі безсторонної управи мушу з притиском вимагати, щоби жаден урядник при викону-

ваню своїх урядових обовязків ні як не виступав з своїми політичними поглядами. Також поза службою мають урядники завсєгди виступати з указаним тактом.

Ожидуючи точного заховуваня сих засад, прошу одвітним способом повідомити про се підвластних урядників, а мене при сповнюваню наших спільних задач успішно поспирати“.

Ческо-моравські послы до сойму і парламенту зібрали ся в Берні дня 1. лютого на нараду в справі теперішньої політичної ситуації і становиска, яке мають зайняти в виду чехо-німецької мирової конференції. Німецьке людське сторонництво повідомив пос. Кайзер, що міністер др. Кербер зобовязав ся скликати парламент на день 20. лютого. На засіданю сего-ж сторонництва зложив пос. Праде справозданє зі своїх переговорів, ведених з др. Кербером, почім вивязала ся широка дебата. Lidove Noviny, орган пос. Странського доносить з Відня, що на случай безплідности мирової конференції буде скликаний парламент, котрому буде предложений проект язикового закона. Колиб і сей проект відкинено, в таєм случаю правительство розв'яже парламент і застистує часово конституцію. В цілі виготовленя нової конституції, скликана буде палата панів, котрої число буде помножене делегатами соймів. Ті збори уложать новелю, після котрої збере ся новий парламент, зложений з 354 членів, з котрих половину вишлють сойми, а друга буде вибрана загальним виборчим правом. — Ческа

більша посілість вислала на мирову конференцію гр. Пальфі, кн. Фридерика Шварценберга і гр. Букова. Она видала також комунікат, в котрім каже, що є готова доложити заходів, щоби довести до порозуміння між народами, замешкуючими Чехи і Мораву, і вірить, що сї заходи, ведучи до рівноуправненя, будуть вінчані успіхом для щастя і добра так держави, як і інтересованих країв.

Майже трилітня бездіяльність ради державної викликала вже на економічнім полі вельми шкідливі наслідки, і сию шкоду починають відчувати в широких верствах суспільности. Оповідні дивізіони принесли вість про депутацію віденських промисловців у міністра-президента, щоби довід до ладу національний спір. Недавно також збір віденського купецтва розіслав до всіх послів ради державної відозву, жадаючи, аби вже раз пущено в рух парламентарний апарат в Австрії.

Резолюція збору віденських купців вручена послам така:

„Від років діяльність австрійської ради державної вичерпує ся безплідними борбами про народні язикові питання. З надіями споглядали народи Австрії на відкритє ради державної, в надії, що нещасним спорам положить ся кінець, а парламент буде мати спроможність, звернути ся до пильних політичних, суспільних і економічних справ держави з цілою силою. Однак надії сї гірко завели, позаяк замість бажаного порозуміння наступило нове, всяку економічну роботу спинаюче, заострене ріжницє і всі проби до порозуміння не довели. Так

Болеслав Прус.

(Із легенд давнього Єгипту).

Переклад

Ярослав Весоловский.

(Кінець.)

— А тамто сьвітло за Нілем?

— Оттим сьвітлом, о Горусе! — відказав дворянин, — поздоровляє тебе із монастирської в'язниці вірна Береніка. Жрець вже вислав по цю фараонську лодь, а як лиш заблеще на твоїй руді євятий перстєнь, тоді і вона стужена й модляча поверне до тебе.

Почувши такі слова, вже не питає Горусе про нічо; замовк та закрив очі рукою.

Нараз сикнув із болю.

— Що тобі Горусе?

— Укусив мене пчоло, — відказав зблідлий князь.

Дворянин оглянув йому ногу при зеленавім сьвітлі місяця.

— Подякуй Озірісови, сказав, що то не пчол, бо їд його буває в отсій порі смертно. — О! Як марні людські надії супроти невідхилих присудів...

В тій хвилі увійшов вожд армії і склонившись перед Горусом, сказав: Великий Рамзес чує, що його тіло вже стигне, вислав мене до тебе з приказом: „Іди до Горуса, бо мені вже не довго жити і сповний його волю так, як мою

сповняв. Хоть би казав тобі відступити горішній Єгипт Етіїонами із тими ворогами по братньому миритись, зробіте, коли побачиш на його руді мій перстєнь, бо через уста володарів промовляє безсмертний Озіріс“.

— Єгипту Етіїонам не віддам — сказав князь, — але заключу союз, бо жаль мені крови мого народу; наниши сейчас едикт, та тримай готових війнних гінців, щоби полетіли в сторону полудневого сонця та занесли мою ласку Етіїонам, як лиш блиснуть перші вогні на мою честь. Наниши ще й другий едикт, що від тої години до кінця часів не мож буде на полі битви виривати жадному полоненому язик із його уст. Так приказав я!

Вожд вправ на твар, а опісля пішов, щоб написати розкази, князь же попросив дворянина, щоб оглянув йому знов рану, що його дуже боліла.

— Спущає тобі троха нога, Горусе, — сказав дворянин. Щож стало-б ся, як би замість пчоло вкусив тебе павук!...

Тепер увійшов канцлер держави і склонившись перед князем, сказав:

„Могутний Рамзес бачучи, що йому темніє вже в очах, післав мене до тебе з отсим приказом: Іди до Горуса і сповний єдино його волю. Хоть би казав тобі спустити із ланцюхів невольників, а люд обдарувати усею землею, вчинити те, як лиш побачиш на його руді мій перстєнь, бо через уста володарів промовляє безсмертний Озіріс“.

— Так далеко не сягає моя ласка,

сказав Горус. Але наниши зараз едикт, що людське знижає ся державний чини і подати на половину,¹⁾ а невідки і будуть мати три дні на тиждень вільні від роботи і не буде мож їх бити по хребті без судового присуду. Наниши ще едикт, відликаючи із засланя мого вчителя Етрона, котрий є наймудрішим і найблагороднішим із Єгиптян! Так приказав я!

Канцлер вправ на лице, але заки ще вийшов, щоб писати едикт, увійшов начальний жрець: „Горусе, говорив він, за хвилю відійде великий Рамзес до країни тіний, а серце його зважить Озіріс на немилуєчє ся вазі.“²⁾ — Як лиш засяє на твоїй руді перстєнь фараонів, приказуй, а буду тобі послухний, хочби ти казав завалити чудову сьвятиню Амона, бо через уста володарів промовляє безсмертний Озіріс.

— Не бурити, сказав Горус, але взносити му нові сьвятині та побільшати скарби жреців. Жадаю лиш, щоб ти написав едикт на сьвятичне перевезенє мощей до матери моєї Зезори до катакомб, а другий едикт... на увільненє

¹⁾ Власність земельна ділилась на три часті: королівську, жреців і війників. Члени інших класів мусіли землю винаймати, отже платили чини.

²⁾ Єгиптяни вірили в страшний суд, на котрім душа умершого клала своє серце на вагу. Если була легша чим статуїка богині справедливости, тоді йшла на 3000-літню мздріаку на єгипт, щоб очиститись.

дорогої Береніки із монастирської в'язниці. Так приказав я!

— Мудро робиш, відповів начальний жрець. До сповнення твоїх приказів вже все приготовано, а едикт зараз нанишу; як дітнеш їх перстєнем фараонів, запалю ось ту лампу, щоб оповістила людсьи ласки, а я твоїй Береніці волю і любов.

Увійшов наймудріший лікар із Карнаку. Він промовив:

„Горусе, не дивує мене твоя байдість, бо твій дід, Рамзес, вже понає. Той володар над володарями не міг вдержати сили ліку, котрого йому дати я не хотів. При нм лишив ся лиш заступник начального жреця, щоби, як умре, знати з його руки сьвятий перстєнь і віддати його тобі на знак неограниченої влади. Але Горусе, ти байдеш що раз більше“ додав.

— Оглянь мені ногу — простогнав Горусе та вправ на золоте крісло, котрого вирізувані поруча мали вид яструбачих голів.

Лікар прикляк, оглянув ногу, і відскочив переражений.

— Горусе, шепнув, тебе вкусив дуже їдовитий павук.

— Невже маю би я вмерти? в тій хвилі? сиптає Горусе ледве чутиим голосом. Опісля додає: Як скоро може се статись? Говори правду.

— Нім місяць зайде за онту пальму.

— Ах так, а Рамзес буде ще довго жити?

— Абож я знаю?! Може несуть тобі вже його перстєнь.

дальше бути не може, наколи не має послідувати повний занепад за-рібку і занепаджене політичного становища держави. Віденське купецтво, що творить осередок всего торговельного руху в Австрії, висказує переконання, що так славянські як і німецькі жителі держави бажають супокою і роботи, і що їх заступники в раді державній лише тоді відповідают волі населення, наколи будуть дбати про сповнене сего бажання. Віденське купецтво звертає ся проте до членів парламенту з рішучим відзивом, щоби всеюди гляділи дороги до порозуміння у внутрішньо-політичних суперечках, а звернули ся до довго заведваної економічної роботи. Лише на тій дорозі буде дана спроможність, щоби питання відносні до угоди з Угорщиною в законодавній дорозі полагати, утворити конечні основи для сьвідомої цілі політики в справі торговельних договорів і охоронили Австрію перед дальшим економічним занепадом.

Slovenski Gospodar, що виходить в Марбурзі, подав був недавно статтю п. з.: „Архикнязь Франц-Сальватор і будуча війна з Німеччиною“. В статті тій наведено уступи, будьто би писані мужем доньки нашого цесаря, Марії Валерії. В однім з таких уступів читаємо: „Архикнязь Франц-Сальватор признає, що Німеччина хоче через австрійські краї вибудувати міст до адриіського моря і тому скорше чи пізніше, мусять прийти до війни між Австро-Угорщиною а Німеччиною“. В иньшій уступі радить архикнязь Австрії, вийти в союз з Росією, щоби мати силу до війни з Німеччиною. На се оповіщує Pol. Correspondenz, що еунунціяції, підсунені ложно архикнязеві Франц-Сальваторові є місцями дословно переписаними з брошури „Про організацію австрійської артилерії“, що вийшла в р. 1875, і котрої автором називано архикн. Ів. Сальватора.

В тій хвили увійшли міністри з готовими едиктами.

— Канцлере! заговорив Горус, чи ви сповнили-б мої прикази, наколи-б я зараз помер?

— Горусе, доживи віку твого дїда! відказав канцлер. Але хоть би ти ставив перед судом Озіріса, то кожний твій едикт буде сповнений, лиш дітки його перстеном фараонів.

— Перстеном! повторив Горус, — але де він є?

— Казав мені один із дворан — шепнув начальний вожд — що великий Рамзес віддихає вже в останнє.

— Я післав до мого заступника, додав начальний жрець, щоби зняв перстень сейчас, як лиш перестане битись Рамзесове серце.

— Дякую вам — сказав Горус. — Жаль мені, ах, як жаль!... Але прощ! не вмиру цілком. По мнї лишуть ся благословенства, мир, щастя люду і... моя Береніка буде на волі. Довго ще?... — спитав лікаря.

— Смерть віддалена від тебе ще на тисяч кроків, відказав лікар.

— Не чуєте?... ніхто відти не йде?... спитав Горус.

Мовчання.

Місяць зближив ся до пальми і діткнув вже перших її листків, в клесидрах шелестів тихо мілкий пісок.

— Далеко?... шепнув Горус.

— Вісімсот кроків, відповів лікар; не знаю, чи зможеш, Горусе, діткнути золотим перстеном усіх едиктів, хоть би тобі принесено його й зараз.

— Подайте мені едикт — сказав князь — наслухуючи, чи не біжить хто із покоїв Рамзеса. А ти жрече, звернув ся до лікаря, кажи, кілько мені остане

Стрейк в чеських, моравських і шлеских углиних законах не лише не покінчений, але і нема виглядів на его поладнане. До стрейкуючих прилучились ще робітники в північній Стирії, щоби тим більшу пресію зробити на властителів копалень. Правительство остигло в своїх заходах, довести до порозуміння між робітниками а хлібодавцями. Міністри Спенс-Боден і Блюменфельд вернули до Відня. В фабричних кругах взошла ся тревога, а де-хто домагає ся, щоби правительство дорогою розпорядження означило відносини робітників до властителів законів. Може бути, що теперішній недостаток угля буде полученій лиш зі шкодою приватних підприємств. Але справедливо боїть ся дехто грізних наслідків подібного стрейку на случай мобілізації армії. Тоді могло би прийти до поважної катастрофи, бо всякі транспортні війська були би здержані. В сферах правительственных проєктують проте заложенє запасових магазинів угля.

До Пречестного нашого духовенства і його родини.

Посол о. Д. Танякевич оголошує що сїдує:

Відома се загально річ, якою силою великою в культурнім житю нинішньої цивілізованої людської суспільности представляє ся статистика, і зовсім не лишень під взглядом самої теоретичної науки. Її вага розстає ся на всі простори реального публічного житя. Яканебудь оборона прав, інтересів народних, суспільних єсть неможлива без того утрупованя, обчислення фактів, без того диктату фактів. Учені називають її новим пророком. Не буду розбирати о ніяко се назване є властивим, бо і не місце. Сим разом не дисертація наукова моєю метою, а потреба реальна, а що найменше ідеально реальна.

Розходить ся о політичну оборону народного і суспільного становища нашого духовенства. Що ті справи, если коли, то в нинішнім часі, безвzględно потребують найінтензивнішої оборони

житя, щоби міг потвердити бодай найдорослі мені порученя.

— Шістьсот кроків — шепнув лікар.

Едикт про зменшенє чиншу й податку людови зсунув ся із колін князя.

— Не йде хто?

— Чотириста... — відказав лікар.

Задумав ся Горус — і слав приказ, щоби перенести мої Зетори.

— Триста...

Така сама доля стрітила едикт про відкиданє строна із засланя.

— Двіста...

Горусові уста посиніли. Скорченою рукою кинув на землю едикт про невіриванє язиків полоненим у війні, лишив ся лиш один приказ освободженя Береніки.

— Сто...

Серед глибокої тишини застукали сандали. До сазі вбіг заступник начального жерця. Горус простяг руку.

— Чудо! — заговорив прибувший. Великий Рамзес вже здоров. Кріпко підніс ся із ложа, а з виходом сонця хоче йти на лови... На знак ласки, визнає тебе Горусе, до товариства...

Гаснучим вже зором глянув Горус за Ніль, де блистало сьвітло у вазниці Береніки, і дві сльози, криваві сльози сточились по його тварі. Здивований післанець Рамзеса поспитав: Не відповідаєш, Горусе?

— Чи-ж не бачиш, що вмер? шепнув наймудріший лікар із Карнаку.

Дивіть проте, що марні людські надії супроти присудів, що їх випивав на небі вогненними знаками Передвічний!

політичної, річ, думаю, тава ясна, що єї аргументувати дальше не потреба. Розходить ся головню о доказанє суспільного впливу наших сьвященничих родин.

Треба зібрати до купи, які становища всякі займають члени сьвященничих родин так мушниця, як і жєнщини, — не лишень які визначні, впливові, приміром яка дочка сьвященника є за гофратом або щось подібного, — але загально всі від найвищих до найнижших, отже хоч би така дочка була за мужем за селянним простим, — бо се власне буде становити обсяг суспільного впливу.

Се великої ваги робота — прошу се зрозуміти.

Відношу ся тому з просьбою і то найусильнішою до нашого пречестного духовенства, до его родин, щоби позбирали всі дотичні дати і мені їх як найскорше поприслати. Певно просив би я, щоби се могло робитись громадню по деканатах для улекшеня праці; звелєня тих дат в одну цілість. (Можна би, думаю, поробити маленькі комітети деканальні до того, навіть і з панночок.) Певне коли би при декотрих особистостях можна зазначити які особливі праці, подвиги, незвичайні збєдуги, буде дуже пожаданим се навести.

Та! на що се? сїі боло? Може для оборони его кастових інтересів? Може для зорганізованя якої політичної клерикальної партії? Ні! Вже з огляду на мою особистість! Я ніколи не був клерикалом і не буду, та й прошу у Бога, щоби нас від такого хоронив.

Сего потреба для оборони народної служби нашого духовенства. А та служба є така: щоби наші духовні готові були за сьвяту віру, за сьвяту церков, за добро вічне і дочасне свого стада, душ свого народу житє віддати, якими они по правді в превеликій часті і є. Таке духовенство — се неоцінений скарб для народу, якого чим иньшим заступити не можна.

Дотичні дати прошу прислати до мене до дому: Закамаре почта Ожидів.

(Всі иньші рускі газети прошу о ласкаве поміщенє сего поклику.)

Посол о. Д. Танякевич.

НОВИНКИ.

Чернівці, 3-ю лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забудьте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Президент краю бар. Бургіньон виїжджає нині до Відня, щоби представити ся новим міністрам.

Сходини з танцями. Пригадуєм, що сєї неділі 4. лютого відбудуть ся заходом „Буковинського Воєна“ сходини з танцями. Сподіємось, що гуляючих буде більше, чим попередньої неділі, а забава буде що лишня.

Видіа.

Деректором черновецького магістрату остає на дальші два роки староста Відман.

Баль акад. тов. „Союз“ в Чернівцях, що відбув ся минушого четверга, згромадив доволі поважне число гостей так місцевих, як і замісцевих. О год. точко 9. прибув на баль між иньшими і ректор тут. університету п. Цігльвер, повитаний при вході гримким зюзянським: славно! В гарно прибраній сали „Народного Дому“ панувала, так би сказати, незвичайно тепла атмосфера, просто бачило ся одну велику родину. Танці випали взагалі удачно, а то завдяки майстерному аранжованню пп. Єха і о. Кириловича з Коломиї — а тривали до білїського дня.

Руску стипендію 210 К. дістав слухач прав Тимчук.

Новий театр задумує будувати місто Чернівці і призволито вже 2000 зр. нагороди за найліпший план.

Радник двору п. Помпе недужий на руку, що від потовченя розїтрилась.

Спроневірене. Управитель школи дерев'яних виробів в Кимолонгу, Барбір, спроневірів кілька тисяч шкільних грошей, за що его сусендовано і віддано судови.

Міщанська читальня в Чернівцях уряджує завтра т. є. в неділю в гімнастичній сали вечєрок з танцями. Вступ на сальо 1 кор., білет сямілійний 80 сот.

Вижицкому старості п. Таборі справили інтелігенція і громадські начальства овацією з нагоди его 10-літнього старостованя.

Отворенє читальні „Рускої Бєсїди“ в Іспасї відбуло ся в неділю, дня 29. сїчня 1900 р. При отвореню, що відбулось в домі господаря Андрія Трифїна, були з Черновців присутні: ак. Лев Когут яко делегат „Рускої Бєсїди“ і ак. Олександр Попович. О 1. год. по полудни розпочав ся сєй праздник. Надучитель з Іспасу Антін Синюк вибраний проводирем збору, дав по короткій промові слово делегатови „Рускої Бєсїди“, що в довшій бєсїді виложив популярно значїне читалєнь, шпихлерів і кас райфайзєнських в просьвітнім господарскім і суспільнім житю селянства, показуючи все на легко приступних прикладах. Учениця Леонтїна Шпїтко, дочка господаря Івана Шпїтко виголосила на пам'ять довжєнкий стишок про читальні, за що одержала від делегата „Рускої Бєсїди“ даром „Синю книжечку“. Наступив вибір видіа; та сїне виділових подамо иньшим разом. Промовляли ще надуч. А. Синюк, уч. С. Годованський і др. По закінченю зборів о 5-й год. відбулась сїпільна вечєра, що трєвала офіційально до 7. год. вечєром. Виголосувались тоасти на черновецьких гостей, руских послів, сьвященство, учительство, і зібрано на „Руский Народний Дім“ в Чернівцях около 26 корон. Відрадно було замїтити, що тамошня інтелігенція руска не сторонить від народу, о чім сьвідчить присутність обох православних сьвященників з Іспасу, пароха о. Конєт. Яворовського і о. Корн. Андрійчука і 7 учителів з доохрєстїх місцевостей. Всі присутні були одушевлені і розїшлись з новими гадками в голові. Гїсть.

Комітет великої львівської рускої церковної (дяківської) добродїїної фантової лїтерєї оповіщує: Подєє ся до прилюдної відомостї, що по мысли призволеного Вис. п. к. міністерством фїнансів з дня 13. жовтня 1899 ч. 55659 продовженя для нашої лїтерєї на рік 1900 тягненє лїосів постановляє ся на дні 10. і 11. п. ст. жовтня 1900 (сєредї і четвєр перед сьв. Покровою). — Як довідуюмо ся проєктована з нагоди дяківської лїтерєї вистава з фантів тоїж лїтерєї і творів теперішньої рускої церковної штуки і індустрії, відбудє ся сєго року у Львові сїпільним заходом Комітету лїтерєїного і Товариства для розвою рускої штуки і будє трєвати від 1. верєсєня до 9. жовтня вкључно.

Львівський магістрат і пам'ять Шевченка. На просьбу Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, щоби назвати площу, при якій находить ся Дім Товариства, площею Шевченка і дозволити Товариству поставити на тій площі пам'ятник нашому поєтові, одержало товариство по довідм жданю ось яку відповідь: Magistrat król. stołeczneho miasta Lwowa. L. 12679/99. III.

Do Czechno Naukowego Towarystwa imeny Szewczenka pid cz. orj. 26. ul. Czarnecko u Lwowi.

Rada mijska ruzieniem z 7. weresnia s. h. cz. 24/99 widmowyla proszeniu Czechno Towarystwa z 14. lutoho s. h. o przyzwolecie na nazwanie czasty ulicy Czarnecko, polozonej pered frontom realnostej pid cz. konsk. I. 2. i 645/4. (cz. orj. 24. 26. i 28. ul. Czarnecko) „Ploszczeju Tarasa Szewczenka“ i ne shodyla sia na wystawienie na tojze ploszczeju pamiatnyka toho poeta, a to z przyczyny, szo: 1) Rada mijska poczytala wzє pamiat toho poeta oznaczujuczy jeho imenem ulyciu mezy ul. Zelenoju a ul. Kochanowskojo, a kromi toho 2) ploszcza zhadana ne nadaje sia na postawienie pamiatnyka zadla swojej maloju prostorony.

Lwiw, 14. Studnia 1899.

Małachowski.

До сєго рішеня трєба додати, що улиця названа іменем Шевченка, майже незабудований заулєк, а площа перед домом Тов. дуже добре могла-б надати ся на пам'ятник, коли-б до сєго надала ся добра воля львівської міської ради.

(Д. Н. Вістник.)

Свобода (американська) почала в 52. ч. за 1899 р. друкувати фейлетони

фонетичною правопчею. На перший фелетон пішла "Лесева фамілія" Василя Степанюка. Фелетон попереджує вступна стаття "Пішій фонетикою", де пояснюється, як виглядає фонетика, чому деякі люди їй протилежні і чому нею неможливо писати. В тім самім числі надрукувала "Свобода" дуже цікавий етич. п. н. "Памяти Івана Наумовича", який передруковуємо тут в цілості:

В далекій чужині без друзів, без роду
Свою ти старечу голову склони:
Далеко від свого рідного народу,
Що в днях недолі ти його лишив.

Та нарід той бачить, та нарід той знає,
Чим то могла оттам в чужині,
І скорбна думка над нею злітає,
Забуті надії згадує давні.

Про той час, як був ти між нами, говорить,
Як щиро, горячо для нас ся трудив,
І хвилю ту скорбну на пам'ять проводить,
Коли на розпутьї зрадливий вступив.

І дух наш сумує, коли спогадає,
Що на ті розпутьї тебе завело,
Із глибини серця уся Русь бажає:
"Водай ті дороги снігом замело!"

Углярний страйк даєсь відчувати у Львові. Ходить поголоса, що електрична фабрика має застановити весь рух, а то потягнуло би за собою перерване їзди міського трамваю. — Дирекції залізниць обмежили опалюване машин до пайкопечивих потреб; виключно лише локомотиви поїздів будуть опалювати ся углем, а всі інші деревом. Львівська дирекція залізниць закупила весь уголь, який лишив ся по спаленій саїні в Долині.

Сухітничі бакцилі. І. Гавзнер на основі свого довголітнього досвіду і літературних жерел прийшов до такого вислідку: Факт ділення сухіт по матері не підлягає сумніву, однак лише в разі виїмково небезпечного стану сеї хвороби і то не у більше як 10% потомків. Однічення сеї хвороби по батькові не стверджено досі ні в однім случаю. В кождім разі організм по родичах-сухітниках лекше піддаєсь сухітничим бакцилам.

Про звідний залізничний міст на Сереті, котрий вже кілька разів валив ся, пишуть з Тернополя, що на місці склепіння, котре порисувало ся і поволи присідає, побудовано вже провізоричний державний міст. Від 28. с. м. розпочне ся вже на ново рух поїздів, котрі по мості будуть поведеньки пересувати ся. Такий стан потребає аж до весни, а тоді має наступити основна направа; імовірно має бути склепіння зовсім усунене, а філяри мають бути сполучені залізною конструкцією.

Величезне місто. Недавно оголошена англійська статистика подає, що Лондон, після найновішого спису людности, має 6,500,000 душ населення. Число мешканців сего міста збільшує ся річно о 50,000 душ; що три мінути родить ся, а що п'ять мінут умирає одна особа. Довгота улиц Лондону виносить 13,000 кілометрів. 31% населення не має сталої і заповненого буди. В поїздах і заготовлених 220,000 добре звисних проступників. Мешканці сего міста з'їдають річно: 400,000 волів, 1,500,000 баранів, 8 мільонів всякого рода птиць, 400 міль. фунтів риби, 500 міль. остриг і випивають 1000 міль. галб пива.

Катастрофа на морю. Як доносять з Гамбурга, поштовий парохід Expedient ерпнув ся з пасажирским парохідом Alton-ом. Alton-а затонула. Страшною була боротьба о життя людей, що потопали. Досі добуто 30 трунів, переважно робітників. Число жертв досі незвістие. Машиністів обох парохідів узявено.

Анархісти, що пересиджують у Швейцарії, видали під написом "Соціалістично-анархістичний альманах", брошуру в італійській мові, якою накликають до скинення монархії в Італії. Проти авторів брошури, якої наклад виносить 2500 прим. швейцарська союзна Рада завела судове слідство. Згаданий "альманах" є першою книжкою "Соціалістично-анархістичної бібліотеки" та має за ціль пропаганду між Італійцями в краю як і за границею. В найбільшій зошиті має появити ся праця Петра Краноткіна "Анархія є конечна". Власті догадують ся, що згадану брошуру надруковано в однім з французьких кантонів.

Палестинські акції. Жидівський банківський банк почав вже друкувати в Лондоні акції, які продає по 30 корон за штуку на рік сіоністичної справи. Акції мають досить гарний вигляд і є заосмотрені подвійним текстом англійским та гебрейским. На чотирох рогах банкноту є чотири типові образки, що стоять у звязи з народним жидівским рухом. На однім образку видно жидів, що молять ся під західною стіною, що лишилась по єрусалимській євентині. На другім є жид рілник, що заходить ся коло управи рілї. Торговля є зображена берегом пристані над Йорданом, а промисла великою фабричною будівлею.

Дивна похибка. Париский Temps доносить, що перед кількома днями зголосив ся до циркулу якийсь молодіць з жадаєм, щоби его вписано на лісту пописових. З собою приніс він метрику литини жіночого пола, котрій надано імена: Марія, Аделаїда, Юлія. Молодець завірив, що не має иншої метрики, бо отець его помилив ся що до пола новонародженого потомка, зголосив его в уряді яко дівчину і виховував через кілька літ яко дівчину. Похибку замічено доперва по кількох літах і переодіто мниму дівчину в мужеский стрій. Молодець працює тепер в торговельнім заводі. Трибунал має тепер по переведенню доперва по кількох літах і переодіто мниму дівчину в мужеский стрій. Молодець працює тепер в торговельнім заводі. Трибунал має тепер по переведенню доперва по кількох літах і переодіто мниму дівчину в мужеский стрій.

В гостині у трансальського президента. Один Німець, що недавно тому був в гостині у славного нині президента трансальської республіки Павла Крігера, так описує ту гостину: Поминувши то, що президент уважає кожного чужинця за шпигуна свого смертельного ворога Сесіля Родеса, не говорить він ані по німецьки, ані по англійськи, ані по французьки, ані навіть по голландськи, лиш по бурськи. Отже треба киче товмача. Его матий дімок на одній поверх стоїть при улиці Церковній і виглядає як би вигідний двіроч. При вході знаходять ся два мармурові льви, дарунок якогось Американця, і стоять чотири трансальські борці в білих нікельгавбах, в чоботах з ховіями і з добутими шаблями. Час прийняти єсть — слухайте і дивуйте ся — межі 4 а 6 годиною рано. Голова трансальської держави лягає о 7-й год. вечером спати а встає о 3-й год. рано. Отже о 5-й год. рано вибрали ся ми в гостину до "вуйка Павла" — так називають бурі свого президента — під проводом члена ради народної Форстера, котрий уміє не лиш по англійськи, але навіть трохи і по німецьки. Зі мною було ще трох напів, два адвокати і один Німець н. К. Тоті три бурі зовсім не убирали ся, лиш пішли в тім, в чім ходять що дня, навіть рукавичок не убрали на руки. Я зразу хотів взяти на себе повісенький фрак, але мені сказали, що я би тим виставив себе лиш на посміховисько; отже я пішов лиш у звичайнім довгім сурдуть. Пан К., мужина високого росту, був цілий сиво убраний. В своїм довгім сивім сурдуть і сивім циліндрі не конче виглядав на Німця. Приняте було комічне. Вуйко Павло, що сидів в однім куті просторої кімнати, не відзивав ся ані словом. Оглянувши пана К. через звильку від голови аж до стіг, єснтав він нараз свого приятеля Форстера: Wie ist die Keerl? (Хто сей чоловік?) Коли ему сказали, що то Німець, він відповів на то по бурськи: Він мені скорше виглядає на такого, що як коли-б прийшов від мого приятеля Родеса. (А треба тут додати, що президент Крігер а Англієць Сесіль Родес смертельні собі вороги і Крігер в кождім чужинці вітрить Родесового шпигуна). По сім став президент дуже сердечний і аудієнція тривала цілу годину. Саля для прийняті єсть, як сказано, дуже простора. Меблі в ній єуть прості. На стінні висить натуральної величини образ пана дому. Вуйко Павло сидів на широкім кріслі і курив заодно люльку з коротким цибухом. На малім столику коло него стояла єпора велика єйзіянка з кавою, котру він від часу до часу попивав. Володільця Трансвалю дістає річно 192,000 Кор. платні і 7,200 Кор. "на каву", щоби міг приймати своїх гостий кавою. Але звичайно мусять гості дивити ся, як пан президент сам не кафу. — Досить далеко від крісла стояла мала силувачка, з котрої вуйко Павло робить як найчистіше ужиток і

п'язав так зручно, що ніхто би не повірив. Я знав — бачить наш Німець — вже давно, що з бурів знамениті стрільці; але такої зручності в п'язованю я не уважав за можливу.

Ізза дівчини. Через Італійку панну Сильвію Гемелі мало що не прийшло сими днями до дипломатичної війни межі Італією а Туреччиною. Панна Гемелі, дівчина неповнолітня після італійського права, дістала ся до турецького гарему, здаєсь, зовсім без примусу, а отець той панни не хотів на се пристати, щоб его донька стала Туркинею, і через італійську амбасаду в Константинополі зажадав віддання доньки. Справа так була заострилась, що аж грозила зірванем дипломатичних зносин між обома державами. Справою сею займала ся опогди аж рада міністрів турецька, а міністер судівництва сказав, що він не дозволить випущення панни Гемелі, бо она після турецького права, вже повнолітня і перейшла на турецьку віру. Італійська амбасида не хотіла на се згодити ся, бо дівчина єсть італійською підданою, до того ще малолітньою та стоячою під властью вітця. Італійський амбасадор уже посвідний раз ходив в сій справі до турецьких властей а ті власти остаточно наказали випустити панну Гемелі.

Стан льондонських днівників є дуже прикий, бо потреба друкарського паперу збільшилась ся о 20 до 40%. Причиною сего є війна з Трансвалем, наслідком котрої наклад днівників збільшив ся страшно. Так н. пр. Daily Mail друкував ся давнійше в 620,000 примірниках денно, тепер его число зросло на 1,052,000 примірників, а за місяць надоліст продано 27,350,000 поодиноких чисел сего днівника. Фабрики паперу не можуть доставити тільки паперу, кілько его треба. Доставка із заграниці трудна, бо нїгде не вироблено сего року більшої кількості паперу. Коли війна в Трансвалю потрібає довше, то видавці днівників у Англії найдуть ся у великій клопоті.

Селянський театр на Україні. В селі Полтавці, як пише "Кіев. Слово" в Херсонщині, начальник поштової стації К. І Балажатов, бажає яко член товариства тверезости завести розумну забаву для населення, запросив кільканайцять людей з місцевих селян і порадив їм уладити виставу театральну, на що они радо згодились. На перший раз вивчено і виставлено два твори: Водевіль Дмитренка "Кум Мірошник" і Мірошлавського "Кієвський Ярмарок." Перша вистава повела ся з успіхом, що д. Балажатов постановив продовжати розпочате діло і ось вже протягом трех місяців що євята або неділі відбувають ся в с. Полтавці вистави. Виставляють такі твори, які можна було роздобути в місті на базарі, у книгоносів, то є в більшій часті не вельми великої вартости: "Козаче серце", "Бог не без милости, козак не без шастя", "Бувальщина", "Замордований Марко", але разом з тим були змаганя поставити і більше поважні і в новій літературній творі, як н. пр. "Розумний і дурень" Карпенка Карого і "По ревізії" Кропивницького. До театру ходять дуже радо не лише місцеві селяни, але і з сусідних сіл. Доходів з вистав не марнують — вже зложено 150 карбованців і за се постановлено завести власну оркестру з 12 селян. Окрім осіб, що творять єю постійну трупу, як буває нагода, запрошують ще і инших людей, а також хор; взагалі охочих до участі в виставах вельми багато. Декоратором є Глазський (почтило), котрий робить незлідекораций: вид моря, вид на село, ліс, селянська хата, богата і бідна і т. д. Суфлірує пані Балажатова, режисер сам д. Балажатов. Окрім сего підтримує єй змаганя місцевий пристав А. П. Александрів. — Вистави по селах неперечно гарні і хосенні діло і можна лише бажати успіху всім особам, що так або інакше причинили ся до справи. Можна би однак бажати, щоби в будучині вибрано відповідні твори. В сучаснім українським репертуарі найде ся багато ідейних творів, їх то рад-б ми бачити виставленими на сцені у виконаню акторів-селян і перед сільською публікою, котра зуміє їх належно оцінити. Неперечно такі вистави вельми хосенні для духового і морального подвигнення і убагалоуднення народних мас.

Число самоубийств у Відні, сповнених в р. 1899. зросло до великих розмірів. Сумна статистика тих случаїв викликає застрашуючі рефлексії. Загалом скінчило в минулім році у Відні 403 осіб, поміж ними 299 мужчин, а 104 жінок. Найстаршими самоубийцями були два старці, одия 80, другий 82-літний; оба скочили з поверха на улицю. Наймолодшою була 12 літня дівчина, що принесла таку саму смерть. Поодинокі місяці приносять такі дані: в січні було самоубийств 25, в лютім 31, в марті 35, в цвітні 33, в маю 43, в червні 24, в липні 43, в серпні 34, в вересні 34, в жовтні 37, в листопаді 38, в грудні 26. Найменше число самоубийств припадає на зимові місяці, грудень і єчень, найбільша на місяці соловів та цвітів, на май і липень. З загального числа самоубийчиків повісило ся 120 осіб, застріляно ся 108, скочило з поверхів або з гір в пропасти 54, утопило ся 68, отроїло ся 27, підтягло жили або поранило ся в груди 18, кинуло ся під колі або колеса машини 7, а спалило ся дві особи. Характеристичним об'явом є, що від р. 1892 збільшило ся в страшний пропорції число самоубийств жінок. В р. 1892 убило ся 57 жінок, а в минулім році 104.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно Науковий Вісник, книжка П. за лютий 1990 р. поміщує: "Наш альбом" Молитва, П. Куліша. Гіпатія, Г. Комарова. Недбалість, Ф. Ганнусенка. Із поезій Грицька Кернеренка. Із поезій С. В. З днів журби, Марка В—а. — "Образки з гуцульського життя". І. Злодія зловили. П. Раз мати родила! — "Перехресні стежки" повість Івана Франка. — "Над усіх неморальні" оповіданє Л. Катренка. — "Із оповідань Людвіка Тома" І. Тверді голови. П. Смерть. — "Із посмертних оповідань Гі де Мопасана" І. Весняним вечером. П. Батько Мільон. П. Коло помершої. — "Атта Троль" Сон літньої ночі. Поема Генріха Гайне. — "Розвід в минульости і теперішности". З поводу нового німецького кодекса. Подав П. Родняк. — "Новини нашої літератури" І. Повісті і оповідання І. С. Левицького, Л. Ч. П. Страшний ворог, книжка про горілку, Івана Липи. — "З російської України" І. Сумний стан теперішнього українського театру. Драматичні "твори" Сластіна, Гната Хоткевича. — "Журнал і публіка" написав Іван Франко. — "Хроніка і бібліографія".

Управитель школи народної, пошукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла-б перебрати ведене малого господарства, а зарозом і виховане 10-літнє донечки. Русняки мають першєство. Близні порозуміня в редакції "Буковини".

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянські (гидротерапевт)

по довгій практиці шпиталній і краєвій в Чернівцях переніс
ся до дому Фрідмана при улиці Кучурівській і ординує від
2—3 по полудни:

Бідні безплатно.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

І В А Н А Д І К А,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічній промисловій муреві в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовлюю всякого рода обувь
для мушин, женьщин і дітей і то після найновітніших фасонів як: черевиків гладкі, та
в виді острокопчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного
порухування.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах.
Доброю і соадійною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволеня
цінних замовлень.

З поважанем.
І В А Н Д І К,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Людина, Ольги Кобилянської	40 кр.
Парівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повістоє „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Ленкий	20 „
Гаски про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожити * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

е на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відновідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних чере-
виків та чобіт до лозів і їзд на конях.

Склад правдивих петербурських бальшів і черевиків до
гімнастичних вправ.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна
получити в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свято від 9 до 11 години рано.

Повідомляє ся

П. Т. Публіку, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціаліст

від зубів із заграничною наукою і кіль-
калітною практикою спровадив ся до
Чернівців на ул. Паньську ч. 41
пордикує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestre-
bungen der Rumänen in der
Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилюю
оправна) дуже уміркована, а наклад
невеликий.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Кавчуківі печатки

кавчуківі черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандль паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середнього європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Святини, Неполоківців
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер особ.
6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Ілкан, Гатин, Гадікфальфи
Габібої:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31
рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;

з Новоселів, Боана, Садагури:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.;

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Святини, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40
рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Габібої, Гадікфальфи, Гатин, Ілкан
і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до
Ілкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд.
(лиш до Ілкан), особ. 11:25 в ночи;
до Садагури, Боана, Новоселів:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;

до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Габібої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожини
і Карачева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан.
5:20 по полудни. (На просторі Межибродів-
Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го
лижня до 15-го вересня в вітвірки п'ятницю).

З Габібої відходять:
до Карачева, Сторожини, Бергомету,
Межибродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш
до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи-
бродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го
лижня до 15-го вересня в вітвірки та п'ятницю);

До Гадікфальфи приходять:
з Радівців:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.

З Гадікфальфи відходять:
до Радівців:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи.

До Гатин приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гургутори, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатин відходять:
до Качики, Гургутори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи

До Ілкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш.
5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.

З Ілкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40
по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15
в ночи.

До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш.
5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.

з Рус-молдавін:
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.

З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш.
3:20 в ночи;

до Рус-молдавін:
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан.
3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу.
Довідати можна на стациях Вама, Драгоша
і обох Молдавін.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни.

З Карачева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.

До Неполоківців приходять:
з Ванківців, Вижиці:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.

З Неполоківців відходять:
до Ванківців, Вижиці:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.

З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:
З Пути:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.

З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер.

Примітка.
Час європейський іде о 46 минут іде
є пійтиє від черновецького часу.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під гарядВомолодислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламациі неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Породине число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Вісті політичні.

Англійський парламент з широкими розправами над адресою до королевої займає нині всю європейську прасу. Одиною відрадою для Англії є записка із сторони королевої і Сельсберга, що відносно Альбйону до європейських держав єсть приязні. Мимо того в річах неодноразових бесідників проявляє ся деяка тривога о будучність Англії. Суть проголошених річий дасть ся зібрати в такі точки: „Правительство не має сьмислості признати ся до своїх політичних злибків, опозиція визискує критичне положення правительства для своїх партійних цілей, а весь парламент устроює нагілку за винуватцями трансвалської катастрофи“. Чемберленови яко міністрови колоній доводять ся найтяжші заміти. На другім пляні стоять нещасливі генерали англійські, на третім недбала воєнна інтендантура. А дійсна причина катастрофи трансвалської лежить так ясно перед очима! Се — крамарський дук Англичан, котрий в своїм часі в парламенті виступив против обовязкової військової служби. Англії положення подобає нині дуже на подібне упадаючої Картагени. Богате, збиткове, розкошне, м'яке і лиш за зиском вганяюче житє позбавило Англичан мужескої сили і енергії. Ту силу мав заступити наемний жолдак, без патріотизму, без пожертвования, без дисципліни, а лиш жадний наживи. Супроти такого елементу стоїть любячий свою вітчизну патріотичний бур. В тім лежить вся нерівність в боях. Парламент вправді намірив не жалувати хочби вдесятеро більше гроша на війну. Він думає вислати ще сто тисячу армію до Трансвалю і Ора-

ній. Він механічною силою хоче здавити бурів, як колись Ксеркс ма-самі воєнними всеї Азії залив хоробру Грецію. Може бути, що против сих має бурі не остоять ся, але моральна перемога лишиться заодно по стороні Трансвалців, а Європа дізнає ся при сій нагоді, де шукати в Англії за п'ятою Ахилля. На всякий случай німб непобідимого Альбйону щезне безповоротно.

3 боєвища.

В воєнних операціях наступить здасть ся довгий застій, бодай до того часу, коли надійде до Африки решта шестої і сема дивізії. Так як нині річі стоять, Англії не спосібні до ніякої поважнішої акції. В поголоску, що Буллер перейшов другий раз Тугелю і то в трох місяцях, навіть в Лондоні не вірять. Фахові військові круги переконані, що Буллер унерухомлений на кілька тижнів. Ситуація Англії між Колесбергом а Штротомбергом, також не ліпша. На полудне від Штротомбергу, сидить Гатакр з 6.000 войками. Дорогу на північ заперли йому сильні відділи бурів. На захід від Гатакра, а на полудне від оперуючого під Колесбергом Френча, залізла частина шестої дивізії в силі 600 людей. Коли Гатакр і шеста дивізія не скріплять ся новими силами, не можуть думати про похід против бурів, що обсадили гори коло Штротомбергу. Френч атакує і атакує бурів під Колесбергом, але не годен вишхати їх з позицій; жде на поміч. Генерал Метуен на заході, також пригвожджений до місця і не годен рушити ся — жде на поміч.

В англійській таборі розійшла ся поголобка про смерть Жубера. Іменно Кафрі оповідають, що Жубер

погиб від гранату. Командант Мафкінга доносить, що бурі мусіли покинути позиції найбільших своїх армат. Бурі держать ся ще в двох сильних редутах, котрі Англії надіють ся знищити динамітом. Тайме доносить з Чемберле, що бурі роблять окопи здовж лінії відвороту до Трансвалю.

Рускі емігранти в Аргентині.

З Аргентини в Америку полу-днівній, з осади Apostoles в Territorio de Misiones, подає в Wiadomościach Salezyańskich за грудень 1899, якісь польський ке. Станислав Циналевський різні вісти о „польських“ там осадах. З поданих вістей виходить, що там осіло дуже багато Русинів, о котрих він кілька разів згадує з клинами. А з цілої дописи виходить, що тих Русинів він уважає за Поляків, хоч они всіми силами, інстинктивно борються від сеї чести. Понизше подаємо лишне, що важнійше із сеї дописи, аби дати образ, як живуть там осадники, отже і ті Русини, що там осіли.

„Много до мене прийшло листів, — пише ке. Ц. — з запитанем, які відносини в осаді Apostoles і чи варта там їхати. Я відповідаю: Правительство аргентинське дає кождому сьвіжо прибувшому колоністости на борг і на часткову плату воли, корови, коні, але кошти подорожи одної родини вистарчать на закупно дома цілого стада такого товару. Кошти подорожи правительства не звертає ані нічого на дорогу не дає. Осада має польського ксьондза і то як найбільше єї щастє. Під тим вглядом чє ся дуже щасливою, бо має kapłana swojej

parokowosci. Не знати, чи тутешня земля запевнить добробит осадникам. Они тільки що пробують управляти ріжні збіжа. Пшениця здаєсь не обіцєе много, жито яє може буде удавати ся; о других землеплодах мало що можна знати. Знаємо, що удають ся кукурудза, фасоль, мандьока. Комунікація утруднена, плоди мусять зужити ся на місци. Пробуємо упраняти риж, бавовну, тютюн. Розсаду тютюну знищила нам якась зараза. Хочемо робити проби з тростиною цукровою. Осадники з початку дуже тішились. Дістали по 100 гектарів землі, правительство троха опікує ся ними, губернатор добрий чоловік, могли стріляти, що їм під дуло впаде, більша воля радувала їх. Але незадовго прийшла тверда дійстність, тяжка праця. До того ріжні сварки. Один на другого нарікає, що забрав ліпші уділи; Ясько, Куба, Бартек поспішили ся борше — і готова сварка. Якійсь знов Русин, горачий прихильник нині вже перешумілого, але давно так голосного гасла „ліс і пасовиска“, дівавши ся нарешті в Аргентині до того добра, о котрим мріє у Галіччині, нарікає: „Обібрав я собі добрий уділ, в нім багато ліса, але що з того, коли води там нема!“

„Відвідав недавно осаду повномочник посольства австрійського (chargé d'affaires) в Buenos Aires барон Бені Раковский. На его прийняте виставлено тріумфальну браму, на котрій були фани: польська, австрійська, аргентинська. Ми довідались, що барон бажає, аби говорити до него по німецьки, отже ми мусіли у споду нашого короткого „Witaj“ помістити: „Willkommen“. Немило нам було говорити по німецьки, бо думано, що барон, міркуючи по его славянським імені, розуміє по польськи. Ще гірше роз-

ЛЮДВІК ЯКОВОВСКИЙ.

Мудрий Шайк.

Шайк Гамед вже пару день не свій. Кускусу, що стара його мати Аїша так вкєсно знала зварили, він ледве екоштував, аж губа не жалувала коріня і перцю, хоч стара не жалувала коріня і перцю, а ж губа від нього запіла. А зночи мало не трапилось йому щось таке, що було тяжким гріхом. Як сонне зайшло за високі пальми геть на пустиню, війшов мусульман на мінарет, висів білу хоругву і висліщував через віс похвальну пісню для Творця і Мугамеда, його пророка. І не хибувало вже, що він, побожний мусульман, був би не чув молитви мусульман, він, Шайк, що величав себе потомком пророка.

Його стара мати упала вчера на коліна і кілька хвилин клячила наче християнини, справдішній християнини — щоб Аллаг побив її, подумав Гамед — бо син її, великий і могутий Шайк з Ель Кантара так забув ся, що був би не чув молитви святаго мусульмана! Що се було з ним? О, вона знала добре: Два місяці назад вернув він з Біскара, з безбожного міста, де серед гульби у каварнях правий мусульман скоро забуває

науки Мугамеда. Він в Біскара був довше ніж місяць, узяв з собою 673 франків, але не привіз з того ані одного франка до Ель Кантара.

Біскара і його рознуєта були винуваті, що її нищий син сидів тепер похмурний і сумний перед своїм шатром і ні до кого не хотів промовити слова одного, хіба до очайдуха Бен Лісса і до Сиді Алі ель Кебіра.

Що се за місто Ель Біскара! Стара пригадала собі, що то раз вона чула від одної богобойної жінки. Вічний огонь невольний, що жде невірних, най розіллє ся над сєй безбожний город, коли його безсмертний танецник так зіпсує житя Шайкові. А танецники в безбожнім Біскара є сила у кождій каварни, а гарні як гуріє в небеснім раю.

Стара Аїша склонила голову. Цілий ряд темношкірих дочок її племені перейшов поперед її очима, а часом похилила вона голову наче поздоровляючи котру з гарних дівчат. Вона вже має гадку намовити його до женитьби. Йому, Шайку Гамедові минуло, вже років тридцять, а ще він ні раз не сказав до своєї матери: „Ну, голубе, не хочеш ти поспитати, скільки стоїть гарна Семіла, скільки Лейла, гарне дівча з рівними бровами?“

Сонце як раз сховало ся за білу мошею і обдало круглий мінарет огня-

ним блеском. На темному тлі обляків рисували ся кріслаті помаранчеві дерева, видатно виступали їх пні і гілки; темна зелень верхів на оливних деревах здала ся аж чорною, а пні їх блещали бронзою від сьєва заходячого сонця, що совгало ся по них і спускало ся до долу. Не далеко, в котромусь наметі заржав кін і лапне собак розлягало ся серед вечірнього сумерку.

Але навіть голосний камелі верблюдів не розбудив Шайка з тихої задуми. Аж коли почув руку на правому плечі, відвернув зір від багатих облаків і глянув на чорне, пообличене обличчє своєї матери.

— Ну, щож Аїша — обізвав ся ласкаво.

— Най Аллаг благословить тебе, Шайку — і затихла. Бо так рідко се бувало, що вона перша промовляла; не лицює до нана з якою там справою підступати, тільки ждати треба, аж він до повірної жінки самий заговорить. Так тоді стояла вона мовчки і шукала за словом.

Але придумала хитрий підступ і сказала:

— Ахмед знов розбив три горшки.

— Що? той драб? три горшки?

І гнівом запалали очи Шайка, бо був дуже скупий, а шкоду обчислює собі

мивно аж на півтора франка. „Вибити киями того песього сина“. І затиснув правий пастук, начеб сам хотів зараз вибити бідного негра-невольника.

— Шайк, я вже стара і слаба, я не годна вже обідати ся з прислугою. Возьми собі жінку, молоду, звинну.

Стало ся, вже зимовила слово і поступила ся взал, дивуючись сама своїй сьмислості, очікуючи гніву палкого свого сина.

Але дивно! Він не сьміє, не схопив її за плечі і не втру- в до шатра, тільки відвернувшись від неї сунокійно головою і задивив ся на блискучу мошею, на пальми і оливні дерева і на сїру пустиню, що одалік простягала ся безмежна.

Не маючи одвіта на свої слова подала ся стара мати д' шатру дуже рада з того, що зломала лєди.

„Возьми собі жінку, молоду, звинну!“

Сі слова звеніли йому в ухах і він потанав в солодких мріях.

(Дальше буде.)

дразнила нас денунціяція, на котру собі дозволило кількох „юдів“, звертаючи увагу губернатора п. Lanusse, що виставлене хоругви польської побіч австрійської може бути обидою для п. к. австрійського повномочника, але я его коротко і енергічно успокоїв. Як то я вже в п'янім листі писав — каже далше кс. Ц. — осадники наші, походячі зі східної Галичини, не уважають себе за належачих до нашої (польської) народності, але мають себе за Австрійців („je ne Pologne, jeno Ostryjak“) і з обуренням слухають коли їм говорить ся о „Polsce“, а вже наші барви „народові“ (польські) дразнить їх, як червона барва биків і індиків. Для того кілька „wiarusów z zaboru pruskiego i rossyjskiego“ прийшло того дня надзвичайно чуйно стерегти хоругви польської, щоби не впала жертвою „bezecnej paraści jakiego zasofanego r u s k o-ostryjackiego gorliwca“.

В дальній частині пише кс. Цинелевський:

„Барон Раковський розпитував о відносини в осаді і дивувався дуже, коли я між иньшим оповідав йому, що в місцевій школі правительствений, до котрої ходять діти осадників — w szes знаєзна cześ Rusinów — не учать языка польского. (Що не учать руского, не дивувався п. барон, впрочім не дивує ся сам автор!) Барон заперечив, що постарався, аби ксьондзови Ц. дано науку польского языка. Барон — каже далше кс. Ц. — був також на засіданні товариства „katolicko-rolnietzego“, похвалив спосіб нашого спільного поучування себе.

Казав подати собі, які недогоди мають колоністи, які перенюки, і записував все старанно. Під конець засідання, вже при виході, кілька патріотів „rusko-ostryjackich“ вирвало ся з якимсь шумом, відаривши голови, що і барон учинив. Питав він мене, що значить сей шум, але я ему на се не умів відповісти. Вкінці внесено кілька „wiarusów“, а я корпетаючи з загального одушевлення, підніс окрик „niech żyje Polska“, а всі присутні гримко повторили. (Чи той окрик зрозумів п. барон, автор не згадує.) Барон перебув на колонії цілий тиждень, навідувався мешканцям і поля осадників і обіцяв, оскільки се від него буде залежати, звернути туди найсильніший вплив емігрантів. Конзуль забрав з собою багато фотографічних знімків, так з Apostoles, як і з других місцевостей в Missiones, о котрих, вернувши до Європи, хоче мати виклад у Відні. „О скільки можна було пізнати — каже кс. Ц., — думаю, що не тільки справа розвою осад, але також наша справа польська в Apostoles, в тісній сего слова значінню, може по ній падіяти ся у аргентинського правительства успішної опіки“.

З сего ясно видно, що в Аргентині є багато осадників-Русинів, котрих автор називає згідно „rusko-ostryjackimi“ патріотами. Видко також, що він старає ся переробити їх на Польків, та вони інстинктивно не дають ся і чей Бог дасть, що їй не дадуть ся!

НОВИНКИ.

Чернівці, 5-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Заряд товариства „Руска Каса“, „Народний Дім“, „Руска Рада“, „Руска Бурса“ і „Руска Бесіда“ просять, при чересні послідовно до котрого небудь із згаданих товариств впросто до виділу відповідного товариства на те, щоби оминати всякі непорозуміння і послати. Рівночасно просять ся тих Вп. Панів, котрих власні записки чи рахунки не годять ся з вказанням в часописі подати нам до відомості, щоби ми могли вирішити рахунки.

Михайло Івашко, каснер.

Віз і перевіз. З великою прикрасою, а всеж таки мусимо подати до публічної відомості, що з сими тижнями устатують проби мужеского хору „Бояна“, а устатують на так довго, поки не настане літній час, поки не прокинеть ся знов у панів більший запал до музики, як до тепер. Перерва ся до настання „добрих часів“, може очевидно потребувати і до сідуючого століття, се иньша річ, але вина спадає таки на самих панів членів. Подаючи сю прикру нам вістку, прикру, бо означає вона крок в зад, крок до упадку товариства, що ще не почало на добре жити, що не дало їще ніякого відповідного своїй цілі об'яву життя — не можемо повтеряти ся, щоб не додати їще кілька близьких уваг що до вистегаданій заяви. Коли в грудню починав „Боян“ на ново свою діяльність, були пророки, що вже з гори відроджували не починати з мішаним хором, бо не буде з ним. Тимчасом вишло інакше, хор мішаний, а іменно жіночі голоси цілком відповіли обсяженні, а мужескі голоси, як вказали з початку величезну чисельну перевагу над жіночим хором, так нараз числом змаїли, так, що заледво тенори і басы разом в купу побірали вистарчують до доповнення і так не дуже сильного жіночого хору. І хтож становить ці мужескі голоси? Переважно молодіж, а старші панове на становищах, як би їх вимів, всі страйкують, а вже таки на лік не побачити панів учителів. Кількох панів старших, що ходять, є членами виділу, тож трудно, щоб і їх бракло. Не знаємо, що могло відлучити панів, і то як раз одну їх станово означену групу? Таж ніхто не може нарікати, на нечистіть виділу, або на нетактовне їх поведене. Ніхто не може закинути, що репертуар був неінтересний. Ніхто не може звинити ся тим, що зловляв невідповідний. Не можна звинити ся і сям, що не було часу! Бо були случаї, де деякі панове мали час бути „на Бесіді“ до 8 години, аж о 8 години, власне, коли починала ся проба „Бояна“, забирали ся тихцем до дому, так, що се як образливо було для прочого товариства, а потім сї панове на другий день в неділю, мали час бути „на сходах“ аж поза північ! Так нічого не помогло. Не помогло наклепування, зазиви до патріотичного обов'язку, до співлюбивости Русинів, навіть відзив до ієтязму, який кожний щирий Русин живить для пам'яті нашого генія Шевченка, а крім сего покликання до нашої злочальної дисципліни з огляду на другі народи в Чернівцях, на жаль, не помогло. Усе на дармо здає ся, годі вже нам чим одушевити ся. В часі, коли другі народи, як Німці, Американці і иньші, одушевляють ся чужою їм справою „трансвалльських хлопів“, ба, навіть в самих Чернівцях мали ми нагоду наочно видіти, як на звук імня Трансвалльців одушевлене огорнуло цілу аудиторію на концерті Musik-Verein-u, — ми, Русини, холодні навіть на такі зазиви, що апелюють до нашого серця найсвятішим іменем, яке посідає наша Україна, іменем Шевченка. На жаль, як би воно і не було, стало ся те, чого ми ніяк не сподівали ся. В середину на мужеску, а в суботу на мішану пробу з'явило ся так мале число панів, що ми пізнали безуспішність наших просьб і піддаючи ся волі загальному — уступаємо. А особливо в середу, коли мала бути так сказати-б

рішальна проба, мимо доброго часу, (малі валації!) панове, іменно старші не явили ся, а противно молодіж (хоч і та не сходить ся їще так численно, як би могла), мимо сего, що день перед тим, (як раз найліпші співачки!), були на вечерку в Коломиї і похрипи там, мимо сего, що на другий день мали бал і мусіли в середину поробити послідні приготування до него — з'явили ся досить численно, а старші панове і сям разом не прийшли. Се рішило судбу мужеского хору „Бояна“. В виду сего, що тепер наша ціла сила мусить лежати в мішаним хорі, просимо всіх членів „Бояна“, що їще не остигли до нашого товариства, що їм мила наша пісня і пам'яті нашого Шевченка, що его маємо пісню почитати, — щоб приходили точно на проби мішаного хору „Бояна“, що відбувають ся щосуботи починаючи від 8 години вечером. Виділа „Бояна“.

Кацапська підлість. Дістаємо сідуюче писмо з просьбою о поміщенні: В числі з 1. н. ст. лютого с. р. подає „Галичанин“ замітку, передруковану з коломиїської „Руської Ради“, п. з. „Что то подобное возможно лишь у нас“, в котрій торочить, мовби то небіщик Лев Турбацький був чоловіком зовсім безхарактерним, а на доказ сего каже, що він, займаючи-сь еміграцією, обиравав руських хлопів, а потім, редагуючи „Буковину“, і описав працюючи в редакції „Діла“, удавав патріота. Своєю заміткою кінчить „Галичанин“ увагою, що дуже зле з тою партією (се-б-то з українсько-руською), коли в ній „такі Турбацькі“ грають роль патріотів.

Як видно зі змісту сїєї замітки, редакторам „Руської Ради“ і „Галичанина“ хотілось конче вколоти Українцям-Русинів, і для сїєї цілі мали вони лише кинути каменем на небіщика Турбацького. Се, звісно, річ дуже вигідна. Адже-ж небіщик не встане з гробу, щоб доказати „Галичанинові“ брехню. А що ся „чесна“ часопись кинула на Турбацького підлогу брехню, се річ більш як певна. Фактом є, що небіщик в 1895 — 1896. р. займав ся еміграцією руських селян до полудневої Америки, але робив се чесно і нікого не обкрадав! Та-ж власне на донос тернопільського староства про присвоєння собі музичних грошей, взятих від них в справах еміграції арештовано небіщика у Львові з початком 1896 р., держано довший час в сідстві і виущено на волю без акту обжаловання! Се мабуть достаточний доказ небіщикової невинності. Адже-ж якби він був дійсно винуватий, то п. к. прокуратор не був би його цустих зі своїх рук, тим більше що небіщик, заки почав займатись еміграцією, брав живу участь в роботі українсько-руської партії радикальної і польської соціально-демократичної, отже не належав до тих, для котрих ласкаві сильні сьвіта сего. Про безхарактерність у небіщика не може бути й мови. Коби то наші москвофіли мали хоч частину тої характерности, яка була в небіщика, то не запропащували-б народу свого за московські рублі.

Ми не дивуєм ся московським наймитам ні крихти. Та-ж у них „ціль осягає середства“ так само, як у Бзу-тків. На їх підлі напади на небіщика Турбацького відповімо їм хіба то:

Дуже сумно мусить бути з людьми, що для поборова свого противника не стримують ся й перед очерненем покійників. Що більше, се не тільки сумно, се підло, страшно підло й гідко панове!

М. Л.

Від. п. С. А. Бердяєва дістали ми писмо, в котрім він просить нас віддрукувати, що то не він, а ми самі — що впрочім завне робимо — перевірнули назписку органу Козаревича на „Царославня Биковина“. Далше п. Бердяєв пише:

„Стоячи завжди на легальному ґрунті, я, розуміє ся, не дозволив би собі подібного глуму над особою Монарха тієї держави, до котрої належу, або підданий. Сього навіть ніколи не роблють і німецькі соціалісти у своїй праці проти цисаря Вільгельма, бо воно заборонено законом а зі сторони лиш народолобно-поступового руськогого Українця був би так прямо безмежною глумом!“

Додаваю ще сідуюче: згоджуючись з Вами охотно на тім, що нічужина газетка черновецького професіонального

сіюфанта є, справді, „Биковина“, одна-че, не неможе похвалити Вас за добавлені в ту епітету „Царославня“, та ще ніби від його імени. Так не варто жартувати в дуже серйознім ділі, бо й не бувши пророком, наперед легко можна відгадати, з якою радістю подібний Козаревич потяг би мене до криміналу за оскангу маєстату, хоч я в ній „ані сном, ані духом“ невинний, принципно вважаючи такі дії за найгіршу форму літературного „дон-кіхотизму“! — Київ, 19. (23/1.) 1900. З щирим поважанем Сергій Бердяєв.

В минувшу неділю відбуло ся отворення Каси Райфайзенської в Кичері при великій торжестві. Сала просторої школи була налита бінгом людьми кичерескими та гістьми з сусідніх сіл. З Чернівців прибули на отворення Каси посол Євотей Пігуляк і каснер Мих. Івашко. Напроти гостей черновецьких виїхала бандерна, а в селі привітали їх вистрілами з мотдирів. До Старшини Касової вибрано головою Володимира Турчака, заступником Онуфрія Чоботара, а членами Старшини Петра Стрілчука, Тодора Вахнюка і Тодора Савчинського. Торжество скінчило ся пізнім вечером, почім гості розіхались в торжественнім настрого.

Вінчане архиниягині Стефанії відбуло ся 3. марта о 11. год. перед полуднем в Мірамаре. Між свідками акту вінчання бр. І. Львовий. Новоженці поїдуть з Мірамаре до замку Оліш-Бодрогер, в яким недавно відреставровано 32 комнат. Найбільші салі українене старинними меблями, які спровадив ір. Елемер Львовий з Риму. Між ними знаходять ся також деякі меблі, що мають історичну вартість, як прим. 2 панскі престולי і кірси померших кардиналів.

Убийник зловлений по 15 літах. В селі Августдорф коло Снятина убито в р. 1884. Сеня Думанського, робітника. Тіла убитого не найдено, бо оно було закопане в стайні. Підозрілого о убийство Галицького увязнено свого часу, однак для браку доказів пушено на волю. По десяти літах чищено стайню, причім викопано трупа Думанського. Тепер вказувано загально на Галицького, яке убийника. Галицький дізнав ся про се і утік до Росії. Недавно прибув він на Буковину incognito, щоби продати землю, яку дістав в спадщині по родичах. Тут увязнено его і відставлено до суду в Кірмані. Убийник признав ся до злочину і додав, що убив Думанського тому, щоби зрабувати ему 30 зр.

Поединок між професорами. Як доносять подільські дневники, в Рашеві відбув ся перед кількома днями поединок між двома учителями тамешної семінарії учительської. Оба поединковичі вийшли з ранами. Причиною поединку був удар в лице давній одним з них другому за назване его „шнігуном“. Оба они побили ся в присутності прочого збору учительського, а відтак визвали себе на шаблі. Ціла сесія авантюра викликала в Рашеві загальну сенсицію. Біда, як вже і педагогі беруть ся до шабель.

В жидівських руках находит ся вже 630 більших послоєстий. У східній Галичині є на продаж сто тисяч моргів землі, яку можна набути за дуже дешеву ціну. Беремо сї вістки з жидівських газет. На землю у східній Галичині острять вже зуби жиди.

До нового виділу тов. „Просьвіта“ у Львові вибрані на онодінних загальних зборах товариства пп.: 1) Борковський Олександр, 2) Бурачинський Євген, 3) Врецьона Григорій, 4) Левандовський Николай, 5) др. Левицький Кость, 6) о. Лежогубський Теодосій, 7) Оголювський Петро, 8) др. Охримович Володимир, 9) Паньковський Кость, 10) др. Пановський Михайло, 11) Романчук Юліан (головно), 12) о. Темницький Олександр і 13) др. Франко Іван, — а на заступників виділових: 1) о. Вобікевич Теодій, 2) Бригид Сидір, 3) Грозин Григорій, 4) Павло Дурбак, 5) Песчоровський Петро, 6) Темницький Володимир.

На кару смерті засудив онодні оломуцький суд присяжних господаря Івана Клямета і его жінку Посьву за підпал. Іменно підпалив Клямет свій власний дім, аби взяти високу асекурацію, а перед тим повідомив жінку о своїм намірі і при єї помочі повносив

відтак до нивниці і до стодоли всю домашню обставу. Від дому Кляметів згоріло тоді ще сім домів, а в однім згоріла п'ятилітня дитина. Та обставина була причиною засудження Кляметів на смерть.

З нужди. На однім з передмість Лондону лучила ся страшна трагедія родинна, якої мотивом було убожество і зневіра. Молода пара, Шальфон подружилася з любові; він мав літ 18, она 19. Як другорядний фуніціонар маті-етрату, мав Шальфон 12 зр. тяжневої платні і нічого більше. Навіть меблі дуже убогі мусіли взяти на сплату. Серед такого недостатку прибув їм ще один член родини. Довгі роєли, видатки збільшались, а прихід був все той сам. З розумки постановили обоє разом умерти, не лишаючи і дитини на сім світі. Постанову переведено. Батько задавив наперед дитину, а потім двома револьверними кулями відобразив жите своїй подрузі і собі. Коли на голое вистрілів збігли ся люди до їх мешкани, нещасливі родичі ще жили, але мимо лікарської помочи в короткі померли. Поліція найшла в помешканні лист Шальфонгової, в яким заявляє, що добровільно умирає разом з мужем.

Спеціалісти від возів з кінями. Зухвалої крадежи допустив ся в Ярославі невисліджений доси злодій на шкоду тамошнього торговельника дерева Павла Пахтера. Заодній увійшов около 12 год. в похи на подвір'є складу дерева, де містять ся також і стаїня, та в очах сторожа, котрий з далека уважав его за фірмана, вивів пару коний зі стаїні, запряг до візка і поїхав в сторону як на дворець земліниці. Стоячий коло паркану поліційня видів також злодія, але не підозрівав его, бо чув его розмову зі сторожем. Аж коли вернув правдивий фірман викрила ся крадіж. — Подібного спеціаліста, котрий майже так само зухвало крав коні з возами у Відні, арештовано аж десь коло Тульни. Укравши віз і коні їхав він де на село і там міняв насамперед коні, а відтак віз, а на копець продавав кому і віз і коні.

Фабрику фальшивих грошей викрито оногди в Найзібенгіртен під Віднем. На Геріальзі у Відні арештовано двох братів Ульрихів, в хвили коли они видавали фальшиві 20-сотини. В сльді за тим пішов комісар поліції в супроводі двох детективів, команданта постерунку і одного радного громадекого до помешкани братів, де застали їх стареньку матір і сестру каліку. В помешканні знайдено два кізю антимону, цинну, олово, ложки до тонлення і виливання великі і малі форми до відливання, шість пугук ще не зовсім готових 20-сотників, фальшиву корону, всілякі шильники, п'ять лян, велику масу всіляких олівців і 50 пачок суринків. Здає ся, що оба брати лише що недавно розпочали фабрикацію фальшивих грошей а мати і сестра кажуть, що не знали о тім нічого. Оба брати мали добру славу музиків, — один грає на флеті а другий грає навіть знаменито на цятрі. Чи они мали яких спільників, досі не знати.

Незвичайні наслідки мінеральної води. В лікаресім товаристві в Люні один з лікарів згадав в своїм рефераті про незвичайний случай. Один 45-літній пацієнт, хорий від кількох літ на цукрову хворобу і висланий до Карльсбаду на купелі, коли напив ся води зі славного жерела Спрудель, ослаб так, що не міг сам вернути домів. Заведено его до найближшого готелю і доперва по трох годинах приведено до свідомости. З огляду, що хорий не тернів раніше на епілепсію і ніколи не лучалось ему так непадійно омлівати, можна сей об'яв було приписувати хіба діланю мінеральної води, до якої не був призвичаєний. На спеціальне запитане відповів купелесий заряд, що в Карльсбаді стверджено подібний случай не перший раз, а причиною такого наглого ослаблення приписують всі убоєню мінеральною водою.

Електрика сторожем. В американським місті, Чінчіннаті існує зоологічний город, а в ньм знаходять ся клітка з різними птахами. До клітки закрадали ся по 8 метрів високім, дрібною сіткою оплетеним плоті, коті або шурі і з не-одної птички находжено рано лише жменю пер. Звернено ся о раду до те-хника, що о 1½ цала висше плота умі-

стив мідяний дріт, що може бути полу-чений з електричною струєю, досить сильною, щоби кождому хотіти раз на все віняти охоту до апетиту на пт-чии. Коли дозорець виходить, або смер-тає ел. лучить він сей дріт з електри-чною струєю і з сеї пори птички вже безпечні.

На Народний Дім жертвували: п. Евгений Недзельский з Коляди 5 К. 45 г. п. Иван Брага 3 К. 40 с., на котрі зложилось: Leon Fränkel 2 К., п. Мільтіад Брага 40 с., п-ч Міа. Брага 20 с., п-а Сидонія Брага 20 с., п-ч А. Брага і п. Иван Брага 40 с., п. Ол. Пурканович 1 К. Читальня в Мігові 3 К. п. Иван Созанський за блок 10 К. п. Др. Едуард Райс, заступник бурмістра 100 К. п. Віктор Івасюк за блок 10 К. п-ч Ольга Шлойнаровска збрала на весілю п-а Гринловских у п-а Левінських 16 К. 8 с., п. Антін Синюк 20 К. 92 с. збра-ні на Книжочку, Иван Маловій 4 К. 10 с. (складка). Разом 15.882 К. 65 с.

Членські вкладки зложили: п. Юрій Мазурак 10 К. п. Іля Войчук 4 Кор. громада Шубранець 100 К. п. Віктор Ракочий 6 К. п. Іля Меленка 20 К. п. Василь Стефюк 6 К. п. Юрій Лукулєн-ко 8 К. п. Иван Брага 2 К. п. Павло Устиянович 20 К. п. Василь Чаховский 4 К. п. Михайло Сиротюк 7 К. п. Ан-дрей Зугаевич 4 К. п. надв. сов. Исидор Винницький 40 К. п. Онясим Попович 6 К. п. Іля Бузюра 100 К. п. Симен Киретюк 10 К. п. Гедимін Лисневский 10 К. п-ч Іванна Ільїнца 6 К. п-ч Ан-товія Продан 10 К. п. Олек. Купчанко 10 К. п. Гінодіт Влад 4 К. п. Гавріл Товесюк 4 К. п-ч Теодосія Маер 10 К. п. Иван Брага 2 К. п. Дмитро Альбота 8 К. п. Павло Устиянович 20 К. п. Иван Циганюк 10 К. Юрій Рогатинович 20 К. п. Стефан Циганюк 10 К. Разом 6971 К.

На бурсу жертвували: п. Т. Глин-ский 10 К. Петро Грибович 4 К. (Коляда). Сердечна подяка.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 5. лютого. До мирової конференції для справ Чехії зася-дуть з поступовців: Функе, Рус, Нітше, Енінгер, Пергельт; з націо-налів німецких сам Праде (прочі відказали ся); з нїм. шляхти: Егон Фіртенберг, Шрейнер, Беррайтер; з христ. соціалів о. Опіц; з Мо-лодочехів: Енгель, Челяковский, Кайцль, Грегр, Пацак і Сляма; з Старочехів Затка; з більшої чеської посілости: гр. Пальфі, гр. Букой і кн. Фрид. Шварценберг. — До кон-ференції для справ Морави зася-дуть з поступовців: бар. д'Ельверт, Фуке, Гец, Грос; з націоналів Кіа-рі і Каняк; з нїм. шляхти бар. Хлю-мецкий; з Чехів: Страньский, За-чек, Перек, бар. Пражак, Кондела і Своякіль; з чеської шляхти Сереній; з т. зв. центрум гр. Зеротин.

Управитель школи народної, пошукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла-б перебрати ведене ма-лого господарства, а заразом і виховане 10-літньої донечки. Русини мають пер-шенство. Близні порозуміня в редакції „Буковини“.

Справозданє касове

тов. „Руска Весіда“ в Чернівцях

за час від 11. півтіня 1897 до 20. січня 1900.

Приходи.

	1/4-31/12 1897	1/1-31/12 1898	1/1-31/12 1899	1/1-31/12 1900	Разом				
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.			
1. З вкладок членських	29	50	30	—	76	92	136	42	
2. З розпроданих календарів .	105	62	585	84	611	32	—	1302	78
3. За інсерати календарські . .	—	—	110	80	82	—	—	192	80
								1632	—
4. З розпроданих книжок . . .	9	30	94	50	146	78	—	230	58
5. За рухому азбуку	—	—	19	45	53	—	—	72	45
6. Софмова запомага	—	—	600	—	600	—	—	1200	—
								3135	03

Розходи.

	1/4-31/12 1897		1/1-31/12 1898		1/1-31/12 1899		1/1-31/12 1900		Разом	
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
1. Слуга	36	—	48	—	48	—	—	—	132	—
2. Штемпі	120	—	158	—	180	—	—	—	458	—
3. Брошуроване	60	—	60	—	90	—	—	—	210	—
4. Кліші	36	80	40	—	50	—	—	—	126	80
5. Адміністрація, перекази, па- пір, порто і т. д.	15	—	25	—	17	—	—	—	57	—
6. Делегация для відт. Чит. .	—	—	—	—	90	66	—	—	90	66
7. Друк календаря	—	—	500	—	500	—	600	—	1600	—
8. „ книжочок і статів . .	—	—	—	—	—	—	—	—	169	60
9. Членську вкладку „Народному Домови“	—	—	—	—	600	—	—	—	600	—
									3353	48
10. Уплачено друкарні	299	40	276	—	—	—	—	—	—	—
11. На позиції у „Народ. Домі“	—	—	—	—	—	—	—	—	1242	42
12. „Дому“ в касі „Народн. Дому“	—	—	—	—	—	—	—	—	236	36
13. На позиції друкарні „Народ. Дому“	—	—	—	—	—	—	—	—	350	—

Відтягнувши приходи кор. 3133-01 від розходів кор. 3353-48, був би не добір кор. 220-47, на то є під ч. 11, 12 і 13 кор. 1828-78 готівки, а недобір кор. 220-47, остає готівки кор. 1608-31.

Справозданє адміністратора.

В часі від 11. півтіня 1897 р. до 21. січня 1900 р. видало товариство для членів 3 календарі і то на 1898 і 1899 р. по 1000 примірників а р. 1900 у примірниках.

З сих буди на 1898 рік 885 розіслани, і то помежи члени 43 обовязкових 23 а на розпродаж 909, з котрих 819 улачен а 90 не улачено, разом 885 зістає 25 пр.

Із 1899 року було межи члени роздано 45 пр. обовязкових 34 „ на розпродаж 921 „ з котрих 816 „ улачено а 105 „ нї.

Отже розпродано за сей час 1635 примірників календаря по 40 кр., що робить 654 зл. або 1308 кор., відчисливши від сего 5 кор. і 22 сот. роботу, то остає 1302 кор. 78 сот.

Окрім сих видань має товариство на складі бібліотеку для рускої моло-дши міщан і селян, і то:

42	примірники по 12 книжочок з р. 1887 (Р. III.)	кор.	84	—
83	„ „ 12 „ „ „ 1888 (Р. IV.)	„	166	—
64	„ „ 12 „ „ „ 1890 (Р. VI.)	„	128	—
61	„ „ 12 „ „ „ 1891 (Р. VII.)	„	122	—
5	„ „ 12 „ „ „ 1892 (Р. VIII)	„	10	—
78	„ „ 12 „ „ „ 1894 (Р. X.)	„	156	—
133	книжочці поодиноких рочників, далі:			
145	примірників рухомої азбуки	„	145	—
494	„ Хлопці садівники	„	98	80
157	„ Чума горільчана	„	62	80
82	„ Зерен	„	8	20
32	„ 25 цовісток	„	6	40
382	„ піснь жовнярських	„	76	40
102	„ слова правди і науки	„	20	40
19	„ проєкурки (10)	„	3	40
48	„ образки з природи	„	9	60
145	„ взяла книгарня „Ставр. інст. у Львові“	кор.	1195	—
	на розпродаж в сумі	„	147	90

А. Руснак,
адміністратор.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	486.145 кор. 92 сот.
" еміригальний	18.166	"	60	"	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоти ліквідують ся безпировочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоти 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошення о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по кєнець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізованє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папєри дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Цїни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, собієтно виконаних, відповідуючих всім вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків. Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вирав.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановний П. Т. Публичі, що виготовляю всякого рода обуве для мушри, женських і дитячї і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокіччастїм з ортопедичним апаратом і з обложеном прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Добрею і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки заграничних шкір.

РІХТЕРА СКРИНКИ З КАМІНЦЯМИ ДО БУДОВИ

суть найліпшою діточою забавкою.

Вони є одинокою забавкою якою діти трєвало цікавять ся і не видають єї по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і заразом і найзнаменитшим для великої вартості у вихованю дитячї і за дла досконалого виконаня.

Вони є взагалі найліпшою річчю, яку дітям можна подарувати для забави і занятя. Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрєні якорєм можна дістати у всіх дїлших торговлях забавок по цінах від 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 — 10 корон і суть найкрасні забавки знаходячі ся на світї, а на доказ що є правдиві, мають фабричну марку „якор“. Всї скринки з камінцями до будови без якора є підробленя меншої вартості, котрих рішучо не треба принимати. Новий богатї ілюстрований ціняик розсилає ся на жаданя даром і франко.

Новина! Штука терпєливості і забава товариєска з якорєм. — Близший ціняик подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-на,

перша аустро-угорєска ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.

Контора і склад: 1. Operg. 16. Відєнь Фабрика XIII./I. Hietzieng-Rudolfstadt, Ofen, (Schweitz, Rotterdam, New-York 215 Pearl-street.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський
(гидротерапент)

по довгїй практиці шпиталній і краєвій в Чернівцях переніє ся до дому Фридмача при улиці Кучурівській і ординує від 2—3 по полудни:

Відні безплатно.

Повідомляє ся

П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціалїст

від зубів із заграничною наукою і кїлькатиною практикою спровадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41
пординує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і наслідок за інсертати
платні в Чернівцях.

Вісти політичні.

Передвчера о годині 2-ій з полудня, в президії ради міністрів, відбуло ся перше засідання угодних конференцій, скликаних правительством для переведення порозуміння між Чехами і Німцями. В нарадах взяли участь відпоручники німецьких і чеських сторонництва і представителі правительства; президент міністрів гр. Кербер, міністер скарбу гр. Бем-Баверк, судівництва Спенс-Боден, просвіти др. Гартель, торгівлі бар. Каль, рільництва Джованеллі і чеський міністер др. Резак. — Конференцію відкрив президент міністрів др. Кербер промовою, в котрій висказав задоволення з прибуття членів на конференцію. Відтак говорив далше: Вже ту участь уважаю великим успіхом не так правительства, як радше так важної справи, яка нас тут збирала, бо ми зібрались тут, аби завести мир в тій старій державі, що розірвана надмірно борбою народностей, яка приносить їй великі економічні шкоди. Коли приглянете ся міжнародним відносинам в світі, то побачите, що ті держави проводять і ті приказують іншим, котрих горішні луться сили в труді коло економічного добра і внутрішнього мира. І дивити панове, що саме в тамтих державах праця всіх рук обертає ся на помножене духовного і матеріального багатства народу. У нас на жаль цілком инакше. Безнастанна борба народностей довела просто до безнадійного положення і відбирає загально довіріє у власні сили і могутність держави. Тому, коли панове прислухаєте ся голосам нашого спосібного і доброго населення, то почувате з усіх та-

борів політичних один голос, голос бажання і туги за національним миром. І загально єсть пересвідчене, що тяжко о щасливійший оборот річий для нашої монархії, колиб на місце безнастанних політичних спорів настала згода, бо тоді і ми могли би звернути всі свої сили до підвищення економічного розвитку монархії. А яке то прикре чутство для кожного правительства, що хоче завести в державі правильну адміністрацію, бачити, що всі ті безхосенні борби сприяють корисній реформі. Як тяжко в таких умовах поставити адміністрацію на вишнім степені розвитку. Всяка хосенна справа неможлива, доки триває національна борба. Однак всі ті перепони не такі, аби прийшло вже цілком вирішити ся всякої надії. Мимо всіх подій з останніх днів удало ся вже довести до порозуміння на многих точках. А коли тут осигнемо який успіх, то не бою ся вже о то, що добро держави буде найсильніше промавляти за тривалістю того внутрішнього мира. Правительство щиро бажає цілу силу державну обернути на культурні і економічні потреби суспільності. А від вас, панове зависить, аби сотворити умови для такої політики. Можу то сказати, що ціла держава бажає широго і спокійного висліді нарад. — По промові міністра забирали голос ще пп. Енгель в імені Чехів і Функе в імені Німців і висказали погляди і становища обох сторонництва. Конференцію замкнуло о годині 4-ій пополудня і ухвалено, що друге засідання відбудеться на другий день. Справоздання з кожного засідання будуть подавати ся до прилюдної відомості.

Стрейк в остравско-карвінським ревірі триває далше в цілій своїй повноті. Спокою нігде доси не заклощено. Оноді мав бути для браку угля здержаний рух в вітковських. Два тисячі робітників, котрі з тої причини стратять роботу, одержать по змозі инше занятє. В Фалькові стало в суботу до роботи 1.607 робітників, 4.179 же стрейкує. З законів добувають 127 вагонів вугля. Коло Дуке на 107 більших законів працюють в 30 закопах. З огляду на чисельно значну асистенцію войск в районах Брікс і Дуке, міністерство війни вислало туди з Відня генерал-майора Хіцля, котрий обняв команду над тими войсками. Ситуация взагалі не зміненна, спокою нігде не порушено.

Росія одержала з Персії велику фінансову перемогу над Англією. Аби яку державу зробити від себе незалежною, заборчі держави не потребують нині підбивати її воєнною силою. Тепер вистає зробити дотичну державу залежною економічно: дістати в свої руки її залізницю або фінанси. В Персії одно і друге дістало в свої руки Росія. При тім випередила заняту иншими клопотами Англію, з котрою під тим względом вела довгий час завзяту тиху боротьбу. Персія затила іменню 5-процентову позичку, за котру ручить Росія. При тім зроблено таку угоду, що Персія не сьміє так довго затиати нової позички, як довго позиченими грошми не заплатити всіх своїх давніших довгів. На сплату сеї нової позички мають іти доходи цлових урядів. На случай, коли би Персія не точно сплачувала свою позичку, Росія одержує право контролю над

персими фінансами. Фінансова адміністрація Персії така лиха, довгі суть такі великі, що Росія не довго буде ждати на виконане сего права контролю. Маючи в своїй руці контролю доходів і цлових урядів Персії, Росія має в руці цілу Персію. За контролею фінансів піде продовжене залізничного монополію, а може і яка пристань в перським залізні. Що Росія і політично використовує свою економічну силу в Персії, о тім не можна навіть сумнівати ся.

3 боєвища.

Недільні лондонські днівники донесли, що генерал Буллер перейшов Тугелю з 1. на 2. лютого і „маршує на Ледісмет“. Рішуче донесене про его рухи не буде пропущене скорше, аж Ледісмет буде увільнений від облоги. Дня 3. с. м. чути було сильний огонь армат Буллера тяжкого калібру. Бури громадять ся масами під Ледісметом і переносять одну з найбільших армат на північній горб. Буллер має мати заперену(?) дорогу до Ледісмету, а везе з собою великі засоби живності для замкненого гарнізону. Новий маневр Буллера має полягати в тім, що він великим півколом обходить західне крило бурів. В той спосіб дістане ся на вигідну рівнину, котрою вже дуже легко буде міг(?) зайти до Ледісмету. Воєнний уряд доси не одержав потвердження поголосок, що Буллер знов перейшов Тугелею і посуває ся в сторону Ледісмету. Здаєть ся, що противно в Англіїським таборі панує цілковитий спокій, і не ско-

ЛЮДВІК ЯКОВОВСКИЙ.

Мудрий Шайк.

(Далше.)

Молоду, струнку жінку... Одно імя, так і перло ся йому на уста: Ассайді. Він не вимовив його, але чув, що на устах його воно лежить, а хибка її постать так і увидаєть ся перед дрімучою його увагою. Де вона, ся молода танешниця з Біскара, що від першого дня його побуту в місті в нестрі його з'їмала і несла як бистрий ніж молодий з буйною гровою? І прокляти вирвав ся з його грудий. Ех, як би він мав її в руках своїх, він би її задавив з побожною молитвою на устах, бо одного дня вона поїхала собі геть з якимсь французом. Але... що за очі у неї, ті очі бізель! А як вона танцювала ся, Ассайді з роду Улад-Найл! Ні один мав на її стрункім тілі не лежав тихо, мигав ся її одяг і її дрозжачі члени, одно сматле лице було неповторно, а глибоко осаджені очі гляділи стовном. Зараз першого дня, як бачив її танець, зірвав ся він дико, поскочив і десятифранковий дукат притернув їй до чола і гріш через хвилину держав ся чола, а затім схованув ся в її ручку. Око в око стояли тоді супротив себе, огнистим поглядом обхоплював

її. Як смертельно стомлена учала на солюмну мату, не міг відірвати від неї очей і не чув, що про неї розказував славний і учений Сіді Абд ель Кадер. А коли се оповідане вже навкучило ся і не вийшли з кофейні і потягнули ся шпирком у другу, він пішов за ними і аж затачував ся. Там він у перше пив прокляте вино і заодно споглядав на золоті ланцюжки легконової танешниці, веселої Ассайді. І так зійшов цілий місяць в тій Біскара, а як вже останню золоту монету розміняв — вона пропала і тоді він вернув до Ель Кангара, щоб не бути посміховищем других мудрих кабиль в Ель Біскара.

Недоставало йому жінки смаглої, стрункої, як Ассайді. Не доставало, добре казала його мати.

„Аїша!“ крикнув він і знов глядів перед себе в далеч. Сумері залав густіший, легкий вітер стрибав між пальмами і розносив воню у вечірній воздух, а за вузких пальмових гаузок ледве-ледве присвітлювала вечірня зоря.

Стара вийшла з шатра повільно і тихо дожидаючи лайки сердитого сина. Стояла мовчки зараз при вході і крадькома споглядала на Шайка. Сей мовчав, аж по хвили промовив:

„Аллах осинив тебе. Знаєш, кого я везу за жінку?“

Велике здивування виразилось на обличчю старої; несвідомо поправляла на собі драгу свою одягу. Але знала,

що мусіла синові дати зараз одвіт на його слова, коли не хотіла його гнѣву, от вона і сказала: „Фатиму“.

Щоб не зрадити ся, він мовчав, а вона тою мовчанкою осьмілена стала цокотати: „Старий Сіді Мустіза радий тобі. А до того є у нього чотири сини як дуби, вони можуть з тобою прогнати проч Туаробів — як ти везмеш їх сестру Фатиму за жінку.“

Шайк прижмурих очі і в уяві своїй бачив тепер нишу постать молодої дівчини, як вона ішла по воду до керничі враз з маленькою Субідою, своєю найдорожшою приятелькою. Які великі, задумчиві очі у неї! Яка поважна вона була, коли враз з Субідою сиділа між иншими жінками і пила кускусу, або гризла дактилі. Вона дуже йому сподобала ся і образ її витиснув з його уяви тїм легконової і легьодоушної Ассайді.

Алеж вона мусить у нього стояти. І поспітав Аїшу, скільки у нього є скоти. Ся розуміла його добре і тільки головою похитала. Але він вже розсердив ся і наморщив чорні брови.

„Дві сотні франків!“ вистогнала і підняла ся з землі.

„Що? Дві сотні? Фатима дві сотні?“ І наче дві сотні колок його вкололо, бо був скуний, як кождий впрочім кабиль; цілі роки ходив в заллоренім кафані, заким раз відкадує на ру франків на нового. Дві сотні франків то була велика сума, найпаче на сі часи, коли він шістьсот сїмдесят три франки прогудав в

Біскара. Але і те знав, правда, що Сіді Мустафа, батько Фатими дешевше не пустить своєї дочки. От недавно прогнав він Шайкового друга Бен Аїсеу, як він йому предлагав двайцять франків за Фатиму. Фатима-ж брати, то ще собі її купували з нього.

„Бен Аїсеа“, крикнув найстарший Горфон, „за ті гроші купи собі теля таї ожени ся з ним...“

Двайцять франків, се справді за мала сума, але у Бен Аїсеи не було більше грошей.

А до того Фатима красавиця і не диво, що Бен Аїсеа ходив як стрийний і своє горе висказав у пісню:

З любови-журби хитаюсь я,
Снуєсь за мною тїнь моя,
Уяв я із туги зовсім
За любим коханам моїм,
Дитинко чорноока!

Ассайді зрадлива, їдя собі!
Дактилів, ої не приноси мені,
Тенер є місяць посту Рамадан!

Не залищай ся, усьмішсь сховай,
Мідалів ти мені не подавай,
Тенер є місяць посту Рамадан.

Що? ти їдеш Ассайді? Лишись!
Настав уста, до мене пригорнись!
Прости, о Ангел, хоч се Рамадан!

Як сю пісню погадав собі Шайк, то велика радість ним заволоділа, іза того власне, що він не буде пісні складати і

ро наступлять рухи англійських військ. Гук армат, военний уряд толкує собі пробними вправами з нивих армат, які тепер прибули на боеву лінію.

В околиці Колесберга бури збільшили свої сили і сильно скріпили позиції, котрі мають боронити полудневу Оранію від англійської інвазії. Послїдні телеграми доносять, що бури замкнули Колесберг.

В Дурбані завішено один дневник за острю критику діяльності Буллера. Редакційні бюро замкнуло, а ключі забрали військові власті.

Справоздане

із загальних зборів товариства „Просвіта“ у Львові
2. н. ст. лютого 1900 р.

Загальні збори відкрив голова „Просвіти“ Романчук. Явилось на збори, говорив голова, невелике число членів, однак виділ не робив навіть заходів, щоби багато членів стягнути, бо тут не треба ніякої маніфестації. Число присутніх вистарчує для правосильності ухвал відповідно постановам статута. В минулих двох роках стрічало товариство в своїх змаганнях перепони, які йому робили давні противники. Коли перед 25 роками Поляновський виступив в соймі з напастями на товариство, що ширить в своїх книжочках ненависть до Поляків і панів, деякі польські последи виступили з такого рода обороною нашого товариства, що оно воляло зречи ся соймової підмоги, щоби не здавало ся, будучи би політичні змагання Поляків з нашими були зближені. Так і тепер в соймі з подібними закладами виступив вибраний з руских громад посол Целецький, председатель тов. „Kółka rolnicze“. В обороні товариства „Просвіти“ виступив між иншими владика Перемишльський Преосв. Чехович. Але була борба против „Просвіти“ і з боку людей з посеред самої рускої суспільности. Так як зараз по заснованню давні неприхильники стали ворогувати против „Просвіти“, що она ніби то за польські гроші видає свої книжочки, так і тепер особливо коли перед двома роками збори ухвалили видавати книжочки фонетичною правописною, сї неприхильники (голова не сказав, що то були его союзники політичні. Ред.) стали ворогувати проти „Просвіти“, що она продала ся за три тисячі соймової замоги Полякам, хоч збори „Просвіти“ 16 день скорше ухвалили завести у виданнях фонетику, як сего домагав ся сойм в доктинній резолюції. При тім покликав ся голова на заяву „Просвіти“ відчитану в соймі послом Окушевським. Напад мусїли отже замовкнути і мимо того товариство виїде побідно. — За останніх два роки видало товариство около

своє горе виспівувати. Уже він дасть більше ніж двацять франків і то далеко більше, бо він має маєток. Тільки має, що і нікому сего не каже, хіба собі самому, як сам один сидить в своїм шатрі. Так, ерібний бренькіт його грошій не сьміє вилетіти через занавісу в шатрі.

Та знов двіста франків, се великі гроші. Але як уявив собі її, як вона вранїї їде до кернїї по воду, як перекидає ся в клубах, а довга одїж в сутїх фалдах вєть ся коло її тіла, як знов її карі очі задумчиво споглядають а біле чоло сьвітить ся... як все згадав, тоді... „Аїша!“ крикнув на свою маму. „Іди до Сїді Мустафи і скажи його старій матері: Шайк Гомед бажає собі узяти Фатиму за жінку. Прав її сто-двацять п'ять франків за неї, а як тра-буде, то підступи на двіста. Але знаєш Аїша, все по троха, все по троха. Скаже вона: накин'я десять франків, то ти доложи лиш п'ять. Чуєш? не більше п'яти, ніколи більше...“

(Далше буде.)

200.000 примірників популярних книжочок, придбало мимо супротивної агітації 2.081 нових членів, так, що від засновання до кінця 1899 р. мало товариство 12.026 членів; читальня в тім часі за-снувало ся 294, так, що всіх доси є 816. При читальнях є звичайно крамни-ці, каси позичкові і шпихлірі, однак числа їх докладно подати не можна. Прибуло 5 нових філій, так що всіх те-пер в краю є 19.

Однак при всім тім поступі товари-ства чекає будучий виділ велика робота. Передовсім треба видати як найбільше і найліпших книжочок і заповнити ті прогалини, які ще проявляють ся в на-шій популярній письменстві. Треба би полегшити становище чоловіка в сьвітї і в природі, ставовище Русинів посеред народів славянських і в Європі, стано-вище селян посеред инших верств су-спільности і довести наше селянство до почутя людської і народної гідности, довести до пізнання прав горожанських, познакомити з поступом і розвитком культури. Треба також постарати ся о більше ілюстраторів бодай двох, щоби учили практичного господарства. На се треба більше грошій, котрих треба домагати ся і від сойму і від прави-тельства. Треба також вийти в тіснійшу звяз з Народною Торговлею і розвєсти більший догляд над єльськими крамниця-ми. Крім того повинна почати ся жи-вїйша робота по філіях, треба перевести децентралізацію і часть роботи з голо-вного виділу перенести на філії (роз-сылку книжок, збиранє вкладок, пере-писку з членами і т. н.). Великий жалє, що сьвітєка, так звана зависима інтелі-генція, мало бере участи в товаристві і філіях, хоч не має чого бояти ся, бо наше товариство субвенціоноване сойм-ом. Щоби філії могли сповняти ліпше свою задачу, потребують також фондів і для того повинні удавати ся о підмоги до рад повітових. Читальні, то ще слаба библиотка, що потребує великої опіки і догляду, а щоби могли успішно розви-вати ся, повинні бути при них крамни-ці, каси позичкові, шпихлірі, треба також устроювати забави, заводити сьпівальні хори і т. н. І до того треба гроша, о котрий читальні повинні звер-тати ся до рад громадських, домагаючи ся бодай уміщення в домі громадським і т. д. До оживлення руху просвітнього і успішного розвитку „Просвіти“ може багато причинити ся академічна моло-діж, наколи схотїла би в часі вакацій-ним заглядати до читальні.

На останку згадав голова, що това-риство понесло в минулих двох роках досить значні страсти через смерть мно-гих членів, між котрими згадав сов. Ол. Тороньського, члена виділу і заступника голови. Присутні заявили повстанєм з місць честь пам'яті помершого.

(Далше буде.)

Відозва.

Брати Родимці! Часто лучає ся, що люди, котрих доля закине на чужину шукати собі якогось зарібку, попадають в розику, ели его не находить, — особ-ливо коли не мають де переначувати та чим передновати: — Тим-то по ве-ликих містах, як Відень, народи, убувші ся та замешкали там, закладають това-риства, протектором котрих є звичайно якийсь заможний пан, що причиняєсь більшим датком. І в тих-то товариствах потребуючі люди находять поміч. Лиш нашому братови Русинови нікуди її шу-кати. Кождий стараєсь лиш своєму пома-гати. — Але й ми також можемо собі помагати практикованим у нас звичаєм, т. є. з добровільних датків.

Від часу до часу в подібних случа-ях приходило в поміч товариство руских робітників „Родина“ у Відні, але оно ані в десятиї части не відповідало тим вимогам, бо его річні доходи становлять лиш кілька десятків, з чого ледви вистар-чає на покритє біжучих видатків това-риства.

Однак щоби ті недомагання в несе-ню поміч усунути, ухвалено на заг. зборах дня 25. н. ст. грудня 1899 тов. „Родина“ заскувати „Фонд заломоговий з добровільних датків“, з котрого має ся уділяти нашим находячим ся в без-раднім положенню людям дрібні безво-

ротні підмоги на заспокоєнє конечних та необхідних потреб.

Постановлено передвсім між собою збирати на сю ціль добровільні датки при ріжних okazиях, як також придлю-вати чистий дохід з вечерків та ви-ших забав. — А що огранічаючи ся лиш на повисше згаданім способі при-дбання гроша, таки не приходилоби ся ще з помічю, як сїд, — тому позваляємо собі відозватись до теплих руских сер-дєць в краю, щоби звелили ласкаво сей новозаснований „Фонд заломоговий“ за-соблювати бодай як найдрібнішими датками, — особливо просимо Всечесній-ших Отців Духовних і тих Високопова-жаних Добродїїв, що зносять ся з тою верствою людей, з котрих не одному доведеть ся потребувати такої помічи, щоби з поміж них деколи зібрати по кілька крейцарів, а відтак зібрані гроші прислали до оголошуючої ся відозву ре-дакції, або просто на руки касиєра то-вариства „Родина“: Teodor Szewczuk, Wien, II. Bz. Vercinsgasse 13, II. St. Th. 13.

Виказ складок і їх роздача будуть від часу до часу оголошуватись в часопи-си. В міру напливу добровільних датків буде ся запомагати наших руских людей.

Відень дня 4. н. ст. лютого 1900.

За виділ:

Товариства Руских Робітників
„Родина“ у Відні.

К. Гарака,
голова

Іван Криловський,
заст. голови.

3 життя американських Русинів.

В американській „Свободі“ читаємо: Сего року відсвяткувало в Пітсбургу братство св. о. Николая з особливим торжеством празник св. о. Николая, ево-го покровителя, бо сьвято то подучено з місьєю духовною, котру устроїв о. Д. Полівка, загостивши в своїм повороті з Канади до Пітсбурга. Місія, що тре-вала 8 днів, відбулась торжественно. В суботу вечером дня 16. грудня 1899 р. при звуках звонів ввійшов о. Місіонар до церкви, почім місцевий сьвященник привітав его короткою бесїдою. Кура-тори церковні подали ключ від церкви, хлїб і сіль, котрі о. Місіонар благо-словив, пожелав громадї розвою, а ввій-шовши до церкви сьїчасе зачав вечерню з лїтєєю. По „Сьвітє тихий“ виглосив о. Місіонар вступну місієну проповідь, а по вечерні відбулось мирване з бла-гословенєм найсв. Тайнами і поклоненєм миру св. о. Николая. Понеже до того церк-во була красно прибрана цьвітами, то-ж не диво, що на другий день і в слїдуючу недїлю на закінченє місії при-було тільки народу, що церк-во не могла всіх помістити. Місія устроїлась так, що кождого вечера була вечерня з про-повідю і єудїкацією. Проповіді мі-сієнні мусїли зробити вражєна на людей, бо кождого вечера прибувало більше побожних, що уважно прислухувались наукам. В недїлю 24. грудня, в день за-кінченєя місії, відбулось пращанє о. Мі-сіонара в шкільній галї, в котрій зі-брали ся шкільні діти і братство св. о. Николая. Діти сьпївали красні пісні і декламували, о. Д. Полівка заохочував присутніх, щоби посидали свої діти до рускої школи, а вкінці председатель братства п. Д. Павлишак подякував сер-дечними словами о. Місіонареви за его трудки, почім діти дістали відповідні да-рунки.

В Пітсбургу заложило ся дївоче братство Покрова Пр. Богородиці. На разї вписало ся 20 дївчат, а з них 11 до „Р. Н. Союза“. За председателку вибрави Марію Вахновеку, місто-преде-і секретарку Теодору Павлишак, касиєрку Марію Садамар, а опікунками хорих Софію Прусак і Еву Барна. Цїлю сего братства є не лиш спомогати себе в разї слабости, але сходити ся вечером на науки. — Щастє Боже!

Вечерок музикально-декламаторський відбуде ся в Shamokin, Pa. в недїлю, 4. лютого 1900 р. в галї під церквою з слїдуючою програмою:

1. „Коза Дереза“. Дитяча сьмїшна оперетка.

2. „Тече вода“ — дуєт в супро-воді фортепяна: А. Лучковець і М. Мурдза.

3. а) „По морю“, б) „Сирота“ — хор.

4. Декламация. — А. Лучковець.

5. „Помарїїла наша доля“. Солю в супров. фортеп. відсьпіває М. К.

6. Декламация. А. Мурдза.

7. „Стоїть гора високая“. Солю в супров. фортеп. — М. Мурдза.

8. „На берїжку“ — хор.

9. а) „Гуляли“, б) „Сонце ся схо-вало“ — хор.

Початок точно о 7-й год. вечером. Вступ на сальо 25 цнт. Дохід при-значений на дитячий хор і розходи дра-матичного товариства. Є се перший по-дїбного рода вечер в Шамокїні і тому запрошує ся всіх місцевих і замісцевих гостей. — Бал на дохід парубочього братства ім. Богдана Хмельницького в Оліфанті Па. відбуде ся в суботу 27. січня 1900 в рускій галї. Тївет 25 цнт.

НОВИНКИ.

Чернівці, 7-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забу-вайте на „Народний Дім“ і при кожній нагодї збирайте складки.

Президент краю вїїхав доперва передучера вечером до Відня.

Мандат до сойму зложив радник двору Помпе, позаяк яко заступник пре-зидента часто перешкоджений сповняти обовязки посольські. П. Помпе заступав в соймі місто Серет. О сей мандат ста-рає ся, як говорять, проф. унів. др. Сведль.

Недуга дра Стоцького поважнійша, ніж спершу здавало ся. Перестудивши ся на отвореню читальні в Неґоштинї, де промовляв кілька годін під голим небом, дістав катру грудного, що перейшов в кінці легких, недуги небезпечної, котра вимагає як найбільшого пошанівни. Доси перебіг нормальний і є в Богї надїя, що дорогий наш патріот поверне за кілька недїль до здоров'я, що дай Боже як найскорше. Цїла бук. Русь відчуває тепер дужше, як коли небудь, чим є для неї др. Стоцький, котрого нам усюди не стає і ні кому заступити, особливо-ж наші селяни благають як сироти; бо хорий по приказу лікаря не сьміє їх приймати, доки не виздоровіє зовсім. Однак маїмо надїю, що Господь Бог поверне небавом дорогому землякови здоров'я, котре він пожертвував за свій народ.

3 університету. В зимовім півроку було на Черновецькїм університеті всіх слухачів 381 (між тим 4 жєнщини). На богословськїм відділі було 36 слухачів (29 Волохів, 1 Русин, 6 Сербів), на правничім 292 (179 Німців — між тим 153 Мойсєєвого закона, 47 Во-лохів, 29 Русинів, 34 Поляків, 3 Чехи), на філософїї 47 філософів а 6 фармацевтів (29 Німців, 15 Во-лохів, 5 Русинів, 4 Поляків. Таким чином було на нашім університеті 208 Німців (169 Мойсєєвого закона), 91 Волохів, 35 Ру-синів (27 гр. католиків) 38 Поляків, 3 Чехи, 6 Сербів.

3 українсько-руського акад. тов. „Союз“ в Чернівцях. Товариство „Союз“ устроєє на дни 22 лютого н. ст. с. р. ще одні вечерні з танцями на закін-ченє мєсячних забав. Сподїємось, що П. Т. Публіка з огляду на близький і довгий пієт не омине сєї останньої кар-навалової забави і численно завоюєть сальо „Народного Дому“, чим дасть до-каз симпатїї до нами уряджуваних за-бав. Запрошеня висплають ся на днїх, а хтоби не отримав, зволить зголосити ся до Виділу акад. тов. „Союз“ в Чер-нівцях ул. Петровича ч. 2. За комітет: М. Іванко, Н. Левіцький.

В Станиславові помер в недїлю дня 4. лютого с. р. Андрій Шахнович (ур. 1866 р.) професор гімназїальний і член тамошних українсько-руських товариств. Похоронн відбули ся ві второк 6. н. ст. лютого. В. е. п.!

Головний Виділ руского товариства педагогічного у Львові звертає ся з у-клїнною просьбою до всіх тих Ви. Добро-дїїв, що звелили тогїд прийняти в роз-продаж цеголка на річ Бурси това-

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинок руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносять:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"
спеціальна .	1.624	"	80	"
Фонд основний .	72.000	"	—	"
емпіричний .	18.166	"	60	"
				486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпозоволочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою $5\frac{1}{2}\%$ і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4% . Уділ членський вносять 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошення о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотства увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфаїзейских усе викінченє на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совієтно виконаних, відповідальних всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лавів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальонів і черевиків до гімнастичних вирав.

Перша буковинська
спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА

що скінчив промисловий курс в ц. к. технізовічній промисловій музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує ся зявити шановній П. Т. Публіці, що виготовлює всякого рода обуви для мушш, жєнщини і дїти і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокіччастім з ортопедичним апаратом і з обложення прирядом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтїки та всякі нарости на ногах. Дobreю і солідною працею, тановою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїлих заможнєв.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки заграничних шикі.

РІХТЕРА СІКРІНКИ З КАМІНЦЯМИ ДО БУДОВИ

суть найліпшою дїточою забавкою.

Вони є одинокою забавкою якою дїти трєвало цїкавять ся і не кидають єї по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і заразом і найзнаменитшим для великої вартости у вихованю дїтїй і за дїя досконалого виконаня.

Вони є взагалі найліпшою річю, яку дїтям можна подарувати для забави і занятя. Ріхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрєні якорем можна дістати у всіх ліпших торговлях забавок по цінах від 3, $3\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{2}$, 6 — 10 корон і суть найкрасні забавки знаходачі ся на свїті, а на доказ що є правдиві, мають фабричну марку, „якор“. Вєї скринки з камінцями до будови без якора є підробленя меншої вартости, котрих рішучо не треба приймати. Новий богатє ілюстрований цїнник розсилає ся на жаданя даром і франко.

Новина! Штука терпєливости і забава товариська з якорем. — Близий цїнник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-на,

перша аустро-угорєна ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.

Контора і склад: 1. Operg. 16. Відєнь Фабрика XIII/L. Hietzieng Rudolfstadt, Olten, (Schweitz), Rotterdam, New-York 215 Pearl-street.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський
(гидротерапевт)

по довгій практиці шпиталній і краєвій в Чернівцях переніс ся до дому Фрїдмана при улиці Кучурівській і ординує від 2—3 по полудни:

Бідні безплатно.

Повідомляє ся
П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціалїст

від зубів із заграничною наукою і квалїтною практикою сировадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41

порядкує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо ціна (1 зр. 60 кр. з посылкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи авертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламини неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

ВІДОЗВА

головного виділу товариства „Руска Бесіда“
в Чернівцях до Шановних громадян.

Головний виділ товариства „Рускої Бесіди“ постановив, по довгій перерві наново взятись до видавництва народних книжочок, що мають від марця с. р. почавши, виходити заходом і коштом товариства яко відбитки з „Рускої Ради“.

Хто-ж з буковинських Русинів не додаєє конечної потреби такої діяльності для нашого нестачучого брата в с'раку? Рух між нашими селянами росте й повинен ще дуже не рости. Отворюють ся читальні одна за другою. Та що зможе їх підтримати, коли не дасть ся їм цінкової поживи. Кожного чоловіка любля зрушає до крайности потіха мішана з жалем, коли бачить, як екванливо шукає наш люд іскри просвіти, поради і науки, як ловить кожне щире слово, як горне ся до боротьби за справедливості і коли рівночасно розважає, як мало „трашенно мало, ми, руска інтелігенція, хочемо і можемо дати тому народові, як усі наші заходи коло его піднесени мізерні, ділетантні і нерозумні дитинячо-наївні. Люди шукають поради у нас, а ми даємо одробинку того, чого й самі не розуміємо.

У нас робить ся на поли освідмлення мас не багато, та й то роблять лийм одиниці і то часто непокликані до деякої роботи одиниці. А загаль захочуєсь до народної праці якомсь апатично; брак почуття обовязку — головна хіба буковинської рускої інтелігенції. І так й мало,

а й та вельми нечутлива що до своїх обовязків. Коли вже ми возьмемося до свідомої з'організованої роботи національної?

Само собою ясно, що вартість і скількість наших видань стілько-ж буде залежати від редакторів, як від тої помочи, якої виділ сподіваєсь від буковинських земляків. Ми наперед не можемо вгадати ні того, чи буде та поміч, ні того, яка вона буде. Та маємо все таки деяку надію, що наш відклик до патріотичного почуття головно нашої інтелігенції, міщан і селян відібере ся сильно в їх грудях.

Таке товариство, що має на цілі ширене просвіти між нашим незрячим населенням, повинно, здаєть ся, як на наш край, де живе злив 270.000 руских душ, числити що найменше 2.000 членів, що все ще становить лиш 0.74% всіх Русинів, котрі би платили членську вкладку. А в нас є щось 50 осіб вписаних в товариство, з котрих яких 30 платять вкладки річно 2 корони. Тут кожний зрозуміє, що нам годі розпочати успішну діяльність, коли нема матеріальних средств. Відзиваємо ся отже до вас, земляки: вписуйте ся в члени „Рускої Бесіди“! Членська вкладка вносить тільки 2 корони річно, за що дістає кожний член „Православний буковинський календар“ і всі видання „Рускої Бесіди“, почавши від вступлення члена в товариство. Жертва чейже не велика! А відроджене народа діло не легке і вимагає ще не таких жертв, як отся.

Щоб одинокі просвітні руске товариство на Буковині не змоглося на 2.000 членів, се ганьба, що нічим не дасть ся оправдати. Та-ж

стілько числить німецьке товариство, а Німців на Буковині тільки 40.000 отже зверх 6 раз менше ніж Русинів!

Головний Виділ закликає дальше своїх довжників, що залягають з платою за „Православний буковинський календар“ і інші книжочки ще з минулого року — сплатити той довг найдальше до 8. марта с. р., инакше ми будемо приневолені удатися о стягненє тих задегlostий на дорогу судову, що було-б нам на жаль, а нашим довжникам чей же не на славу й честь.

Але в нас є терпеливість і надія, що наше слово найде симпатичний відгосін в серцях буковинської рускої громади, котрій ми й поручаємо наше товариство.

Лев Кошут
секретар.

Війна в Африці.

Годі вже рішучо розізнати ся, котрі донесеня з полудневої Африки правдиві, а котрі суть лише простими біржевими маневрами. Оногди донесено з всякою рішучістю і з подробицями що Буллер перейшов Тугелю і маширує на Ледісмет. Міністерство війни в понеділок здементувало сю вість, бо не прийшли абсолютно ніякі вісти потверджуючі новий перехід Буллера через Тугелю. Протівно, на підставі послідних вістей з боевища, можсудити, що обі сторони хвилево завісили всякі военні кроки. Згадані вісти були отже звичайним бірже-

вим маневром. Бруксельський Petit Bleu твердить, що Буллера знов побито при новій его пробі увільнення Ледісмета. До Брукселя надійшла також вість з Преторії, що бури прогнали Англіїців з Бестерс (між ораньскою границею а Ледісметом). При тій нагоді забрали дві армати найбільшого калібру і два повні ящики. Вчора мала вже й до воєнного уряду прийти депеша, після котрої Буллер перейшов дня 5-ого с. м. Тугелю і маширує на Ледісмет. Воєнні операції в повнім розвою, але про їх результат воєнний уряд не має ще ніякої вісти. Після вістей з головної кватири бурів, Англіїці перейшли Тугелю в двох місяцях, в третім побито їх. З того самого жерела доносять, що оногді побито Англіїців в битві над Тугелею коло Понтдріфт. Здобули однак два горби коло Молендріфт і успіли їх задержати. На першій точці, страти Англіїців великі, на другім малі. Бури мають 4 убитих.

Вчорашні дивізіони в Лондоні оголошують телеграму з Штеркштром, на полудневім театрі війни, котра доносить: Бури на різних точках ударили на Англіїців. Борба ще триває. Друга телеграма з Штеркштрему доносить: Ситуація незмінена, однак один англійський полк вийшов рано з табору в незвістнім напрямі. Вижидають важних подій.

Передвчора, приватні телеграми донесли, що бури цілком замкнули Колесберг. Вчора бюро Райтера дementує сею вість і доносить, що протівно, генерал Френч окружив 7.000 бурів, котрі цофнули ся глибоко в гори. Френч має надію взяти їх всіх в полон. Гадає, що до того вистарчили би 2 армати Максі-

ЛЮДВІК ЯКОВОВСКИЙ.

Мудрий Шайк.

(Далше.)

II.

Вже пізнім смерком пішов Шайк Гамед відвідати приятелів. Чому-ж би не мав відвідати сьогодні, коли міг поділити ся з ними новиною про свою женатку. Адаже то їм, і тільки їм обом він розказував своє горе, як зрадила йому Асаїді і він вернув з Бисара. З снаженої люті він нічо лиш проклинав, але тоді піддержав його Бен Аїсса і старий Сіді ель Кебір.

Той був ворогом жінок. А як Шайк пригадав собі епізод його женатки, мусів осміхнути ся. Се-ж ціле село знало, як Алі подурив ся був з своєю жінкою. Він був дуже учений, умів чотири розділи корану напам'ять і вже би був вийшов на славиного муфті, як би не безсмертна встанова, що муфті мусить бути жонатий. Але учений, сухий як веретено Алі, жінок не терпів і не любив нічо лиш свій коран і коментар Замахшар'ого і так минав рік за роком. Вийня, як дуже вже забав зістат мусити, поклонив ся до Аїши і віддав їй цілий свій маєток: шістьдесять франків, а ся купила йому підстарковату жінку. Тоді відітхнув друг мудрого Шайка.

Як се пригадав собі Гамед ідучи своєю дорогою, мусів зареветати ся.

Ну, і так вже Алі мусів тепер стати муфті. І загребав ся ще більше в мудрий коментар Замахшар'ого і дожидав, котрого дня дістане ся йому пошесті. І справді вже надходив вибір — через днів два стане Алі великим, славним чоловіком. Але — і тут Шайк Гамед мусів опять зареветати ся — жінці Аліного прийшло до голови жадати розводу через те, що муж її занедбував. Пішла на скарту, вади закликав старого Алі і там розіграла ся сцена! На всі жіничні питання мусів відповісти: так. Він бо не давав їй їсти, не справляв їй одіня, він не бив її ані не ладав, бо і мало коли глянув на неї. До всего признав ся, бо на борю Мутамеда, брехня не вийшла би з його посвяченої губи, з якої лиш святі молитви виходили. Але перед самими виборами він був знов без жінки, тож по закону не вибрало його на муфті. Він зарік ся й споглянути на жінок і з того часу ненавидить всею душею.

Тут вибив ся Шайк з задуми. В якісь далекім шатрі заржав осел, а з ріжних сторін відкликули ся немилі голоси. Могучі дні темної пустині затерли ся і зникли на чорнім горизонті, помаранчеві дерева вже навіть не шелестіли, тільки близький ручай на снаді журчів серед ночі і соловейки відрукали ся з озвнної гуци. А рад криклястими пальмовими вітками світив молодий місяць і хотів кризь листаєту репітку приглянутись в тихім потоці.

Нараз почув легкі, меланхолійні тони маврицької гітари. Вже минав як раз село і під останньою пальмою доглянув шатро Бен Аїсси. Шайк прижмурич очі і серед темноти доглянув биетрим зором обі постаті перед шатром. Не приспінаючи ходу, наближав ся до них.

„Най Азлаг має вас в своїй опіці!“ привитав ся і присів.

„Най пророк благословить тебе!“ відповів старечим голосом Алі, а Бен Аїсса тільки головою кивнув і далі присівував півголосом, добуваючи сумовиті тони з своєї гітари. Вийня урвав сьмелім акордом і підвів голову. На молодім його обличчі іграв веселий усміх.

„Слухай Шайк, я зложив нову пісню!“

„А!“ вирвало ся старому Альому і він споглянув на Бен Аїссу, щоб з лиця йому вичитати, що се за така импровізація буде. Він бо все лаяв ся, чи Бен Аїсса не покенує собі з него яким „подружжєм з любові“. Але тепер з самих рухів голови і з перших, веселих тонів пізнав, що се буде мирна пісня без злобних дотинків. А так краще. Во кільки то раз вже Бен Аїсса кількома стихами стягує на себе гнів якого дук-кабіля, а як раз образив назлого Шайка, тоді сарака цепенний був свого життя — у нього-ж бурлаки немає рідні, нікому підстатити ся за нього. Правда, що він, Алі, дуже його навидить, негзажаючи навіть на його колючі жарти,

але чи зміг би він його оборонити перед гнівом Шайка?

З гітари злизи рівні, ритмічні тони, а Бен Аїсса присівував півголосом і час до часу похилив ся наперед, наче хотів придати ваги деяким стихам:

Асаїдо зрадлива, йди собі!
Дактиліз, ой, не приноси мені,
Тепер є місяць посту Рамадан!

Не залядай ся, усмішки сховай,
Мігдалів ти мені не подавай,
Тепер є місяць посту Рамадан!

Що? ти ідеш Асаїдо? Лишись!
Настав уста, до мене пригорнись!
Прости, о Ангел, хоч се Рамадан!

Бен Аїсса урвав пісню, зареветав ся і перекинув ся цілий наперед до Шайка, щоб показати, до кого пив. Не міг він бачити, що Алі пильно а з острахом глядять на Шайка, а сей намурич чело, бо сльівак зухвало торкнув його болючу рану. Че хотів лиш нічо показати по собі, хоч і бачив, що Бен Аїсса дожидає одвіта. І мовчав, тільки трусливий Алі покашлював і шукав в пам'яті якого місця з корану, щоб увагу обох приятелів відвернути від пісні.

Між тим місяць вийшов вже і пустиня знов ретягнула ся своєю с'рпною. Вітер затих і на пальмі над ним не ворухнув ся ні один листок, та за те озвав ся десь верховоблюд і визвав цілий хор блєння та лаяня собак.

Перший обізав ся Аїсса:

„Щож Шайк, невне солодка Асаїді

ма. Се дійсно не зрозуміла річ, як Френч з своїми 6. тисячами, міг замкнути 7.000 бурів? Военний уряд потверджує вість, що Френч отримав відділ бурів. Що він не дуже сильний до зачіпки, доказує телеграма з Капштаду, після котрої Френч домагає ся, аби як найскорше прислано йому на поміч 7.000 вояків. В суперечності з донесенем про отримання 7.000 бурів, стоїть вість, яку одержало трансвальське посольство в Бруксели. Після сеї вісти бури знов побили Френча під Колесбергом. Подобиці про сесю битву, счеркнула англійська цензура. Після одної телеграми з табору бурів, Англійці стратили в одній битві під Колесбергом 13 убитих, 52 ранених і 114 полонених.

З західноєв театру війни доносять, що генерал Макдональд виїшов з табору Метуена над рікою Модер і опанував дорогу ведучу з Кімберле до Гопетови і Дуглас над рікою Оранією. Макдональд прийшов в саму пору, бо унеможливив злуку двох сильних команд бурів. Макдональд обсадив оба береги ріки. Прийшло вже до малих бійок. Генерал Метуен мусів розігнати один цілий корпус шкотеких охотників, бо до него вкрали ся зрадники.

В Лондонських парламентарних кругах говорять, що в перших днях марта Робертс зачне военні операції на велику скалю в напрямі на Блумфонтен. Се значить, що Англійці покинуть плян кампанії via Наталь, а поспробують щастя через полудневу границю Оранії. Бюро Райтера доносить з Капштаду. Денеша не подає ні дати виїзду ні напрямку. Здається, що одно і друге счернула цензура. Видко, що оба шефи англійської армії, зачали вже свій „похід“. Сумніваємо ся, чи заскочать бурів несприготованих, бо вже повномочник Трансваля, др. Лейде в розмові з одним дневникарем висказав гадку, що новий атак Буллера є лише маневром, аби відвернути увагу бурів від операції Робертса і Кічепера.

Супротив так вже численних неудач Англійців, досить гумористичне вражіння робить найновіша прокламація Робертса до бурів і голландських повстанців. Робертс вживає трансвальських і оранських

бурів, аби покиннули справу обох республік, і поки час, зложили оружів. За се прирікає їм добре прийняте зі сторони Англії і запевняє зворот приватної власності. Проклямація радить дальше повстанцям аби вже тепер піддали ся і не наражували ся на есентуальність неволі. Повстанці не можуть числитися на се, аби їх трактовано так само як бурів.

З Преторії доносять, що трансвальське правительство наложило на бурів новий военний податок, іменом по два фунти від 100 моргів фарми і по 5 фунтів від кожної малої посілости.

Андрій Шахнович.

У попередньому числі „Буковини“ подали ми вість про смерть Андрія Шахновича, професора гімназійного в Станиславові. Покійний не був чоловіком, якого вистарчило би збутти в часині сухої звісткою. Тому подаємо Ви читачам надіслану нам обширнішу статейку про життя покійного Андрія.

Родив ся в 1866 р. в Підгайках в Галичині. Окінчивши з відзначенням гімназію в Коломиї, вписав ся на філософський факультет львівського університету, де слухав класичної філософії, рускої мови і літератури під бл. нам. Ом. Огоновським. (Сего поєднання згадував завжди зі слезами вдячності в очах). По окінченню філософії (1892 р.) був рік учителем в Дрогобичі, три роки в Ярославі, а описав від 1896 р. став постійним професором рускої мови при гімназії в Станиславові. І на тій то посаді працював він, доки смерть не підкосила его з природи слабого здоров'я дня 4. н. ст. лютого с. р. Похоронив відполю ся величаво дня 6. с. м. при співучасті 9. священників і нечуваного здвигу учеників, приятелів і знайомих покійного. Над домовиною попрацював покійного іменем товаришів-професорів пр. Труш, іменем українських станиславських товаришів др. Коцюба, іменем давньої і теперішньої молодіжи слухач-філоз. ученик покійного Лушпинський, а іменем давних товаришів покійного проф. коломиїської гімназії, Макарушка.

Ось коротенький ескіз життя покійного Андрія. Безмірний жалі стискає груди кожної людини на згадку, що немоволима смерть випала із нашого дона чоловіка у зарано літ, бо-ж ледви у 34. році життя. А що-ж доперва сказати про тих, що его знали, що мали нагоду видіти его невеселу працю, що слухали викладів із солов'ячих уст покійного, що користували ся его радами! Не має для таких розради, ні! Не було в Станиславові українського товариства, до якого-б він не належав, не було народної справи, до якої-б він рук не приложив, у якій би він не грав найважливішої ролі. Досить згадати про філію товариства неодагнічного, у якій був головою, про інститут дівочий, про філію „Просвіти“ і т. д. А про него, як учителя, чи-ж треба згадувати? Досить переглянути імена університетських слухачів, до найбільш студентів — се его ученики. А чи-ж говорити про его учеників-гімназистів? Кого вони втратили — вони відчували самі найліпше. Бо-ж чому їх лица мали вигляд похмурий, чому блістали слези в їх очах? Чому?... Покійний завжди був вдоволений своїм становищем, ніколи не нарікав на долю, а хотів у патріотичних змаганнях був першим — тримав ся в тіні. Незвичайна точність в сповнюванню обов'язків, ревність, невсипуча праця, а передовсім непорочний, прегарний, мов слюза чистий характер — ось і черти покійного. На недугу ніколи не скаржив ся, хоча вона дуже давала ему відчувати ся. В листі з дня 25. серпня писав покійний про себе: „Я здоров цілком, ковтою станиславські порохи, моя родина робить те саме“. Замітити треба, що одною з характеристичніших черт у покійника був щирий український гумор, який не кидав його до поєданих хвиль життя. В листі з 3. грудня він уже інакше характеризує своє здоров'я:

„Я „по трохі“ здоров, відбуваю свої лекції, але астма мене страшно мучить“. Але те „по трохі“ замінило ся таки в обложну недугу. 15. грудня положив ся нап незабутий учитель до ліжка на те, щоби вже не встати більше. Грудна слабість прибрала в дуже скорім часі величезні розміри, хоч покійний все мав надію вернути іще до здоров'я. Его гризло, що через недугу занедбана наука рускої мови в гімназії, і він нераз зривав ся, щоби іти до школи. Руска суспільність відвідувала его в часі недуги, не покидали его товариші-професори, не минали ученики, не забув про покійного й Пресль, єпископ Шейтінський, котрий усе потішав его родину, а на котрого руках, в хвили горячкового викида, покійний віддав Богу душу.

Прощай нам великий учителю! прощай нам невсипучий труженику на народній ниві, прощай горячий патріоте! Люта смерть забрала нам Тебе як раз в хвили, коли Твій дух вбрав ся на висоту, коли Ти ледво починав збирати олові своєї праці! Ти помер, та не зійшли з Тобою Твої ідеї до гробу, ідеї, які Ти вицілював у наших горячі, молодечі серця. Вони прийняли ся у нас! Над Твоєю домовиною ми присягли собі іти шляхом вказаним Тобою! Як довго ми живемо, так довго не загасне пам'ять про Тебе у наших серцях, не затре ся любов і вдячність до Твого сьвятого імени. Прощай!...

Василь Сімович,
ученик покійного.

Справоздане із загальних зборів товариства „Просвіта“ у Львові 2. н. ст. лютого 1900 р.

(Дальше).

Секретар товариства о. Лежогубський здав устну справу з діяльності виділу і оправдував, що друкованого справоздання не можна було розіслати членам перед зборами, хоч канцелярія товариства має тепер трох урядників (давнійше мала лише одного). Задля того кількох бесідників домагало ся, щоби загальні збори відбували ся не 2-го лютого, але пізнійше, бо тим способом можна буде виготовити справоздане по скінченню адміністративного року, випечатати і в час розіслати членам. Члени будуть мали спроможність точно переглянути справоздане і з приготуванням зможуть відтак уділити уступаючому виділові абсолютну роботу. Секретар згадав також о тім, що виділ старав ся придбати для своїх видань повісті патріотичного змісту, популярні відчити і відносив ся до руских письменників, до філій, розписував конкурси, але ніхто не надсилав бажаних праць (видно, що у нас все ще є більше охочих до говорення і до критики, як до позитивної роботи. Ред.).

З черги бібліотекар Палківський здав справу із стану бібліотеки і музею. В бібліотеці є в 10 шафах 5.541 чисел книжок в 6.738 томах, крім того окрема бібліотека ім. Фр. Ржегоржа, музикалії 67 чисел в 89 томах, а музей уміщений в 1 шафі і 23 оклеєних скринках, 16 старших образів, 4 старинні хрести, 3 урни, 1 бандажа і 1 цимбали. Богато ще монет старинних і церковних книжок не оглянено і не упорядковано. Бібліотека була відчинена крім неділі і сьвят щоденно від 11 — 1 год. в полудне. Бібліотекар заявив, що виділ товариства має предложити зборам внесення, щоби бібліотеку і музей „Просвіти“ передати Науковому товариству ім. Шевченка з застереженням власності. Проф. Грушевський заявив однак, що Наук. товариства ім. Шевченка не може прийняти такого застереження (як вже в першій статі про збори ми згадали), почім визнала ся оживлена розправа, в котрій взяли участь Ол. Барвінський, В. Шухевич, проф. Грушевський, почім голова взяв назад внесення виділу в сій справі.

Касир о. Темницький здав справу із стану каси і фондів товариства. Активна виносила в 1898 року 140.904 зр. 15 кр., пасива 97.810 зр. 94 кр. а. в., в 1899 р. активна 142.824 зр. 91 кр., пасива 97.708 зр. 25 кр. — Товариство має в зараді 18 ріжних

фондів, переважно стипендійних, з котрих лише 4 зреалізовані і укористувані, а іменом стипендій: Франца Фронца, ім. Т. Шевченка і Евзебія Грушевича та фонд Дубравського на літературні премії. В депозиті має „Просвіта“ стипендійний фонд Вол. Барвінського і фонд на бурсу Золотівської філії. — Так справоздане з діяльності виділу, як і касове прийняти збори до відомості і уділили виділові абсолютну роботу.

Вже в першій статі про збори „Просвіти“ навели ми дещо з розправи над справозданем з діяльності виділу. Тут ще доповнимо сим, що посол Барвінський домагав ся, щоби будучий виділ звернув бачнійше око на економічні справи, а іменом старав ся о як найчисленнійше завязуване Райфайзенков. Наш селянин потребує невеликого але дешевого і скорого кредиту, а такий може бути лише в місци. Тимто при кожній читальні повинна бути Райфайзенка, а тоді і читальні будуть розвивати ся, бо люди будуть могли не лише просвітити ся, навчити ся і забавити, але й в потребі поратувати ся. Де рухливіший члени заснували такі каси, там і читальні процвітають. Треба отже користувати ся тим міліоном, що ухвалив на ту ціль сойм. З польської сторони чотири рази тільки зголосило ся в справі тих кас, що з рускої. Сусіди наші роблять, а ми ведемо опозицію проти цих кас і відтак знов будемо нарікати, що наші сусіди нас випередили.

П. Танячків не відкидає вправді сего способу економічного, але вказує на сільські каси громадські (довготривалий досвід показав, що они не вдоволяють потребам! Ред.), а до того з політичних зглядів не радить позичати грошей в сойм, бо треба по тім процента платити і позички віддавати, але за те радив би перевести в життя велику ідею. — Просвітний банк, до котрого всі в мисли приступимо. Треба оснувати щадницю „Просвіти“, складати там легати, гроші без проценту давати, бо тим процентом буде — буджене народу руского.

Сікорський (селянин з Перемишлянщини) похвалює гадку о. Танячків про безпроцентові позички і домагає ся, щоби виділ для кожної читальні роздобув такі позички на 6 літ.

О. Цегельський з Каменки жадує, що виділ не постарав ся о більше число селян на збори, о сьвітле богослуження і о скору розсилку справоздань членам. На его погляд заведене фонетичне не було на часі (на нашу думку виділ опізнив ся о пару літ! Ред.), книжочки є надто обемисті, за много дають господарського змісту, а за мало історичного, географічного, життєвого і повістярського.

Засновуване Райфайзенков було би вельми потрібне і для народу хосенне і треба в тій справі користати з краювого фонду, бо безпроцентових позичок ніхто не дасть.

Сікорський навпаки домагав ся видана добрих рад господарських, щось в роді господарської енциклопедії, де би селянин міг про все найти поради.

Голова виправдував виділ із зроблених ему закидів, бо виділ зробив, що міг. Розпочала ся жава розправа формальна над внесенем проф. Грушевського о передачу бібліотеки без застереження товариству ім. Шевченка, почім голова хотів піддати се внесенню під голосоване. Позаяк над ним не було мериторичної розправи, многі бесідники противили ся такому трактуванню, почім голова се внесення іменем виділу взяв з порядку денного.

По прийнятті справоздань виділу до відомості, перервано разнішнє засідане, а полуднєве почало ся відтак о год. 4-ій.

(Конець буде.)

Як виглядає на побоевиці?

Одна нідерландська часопись одержала від учасника в битві під Магерсфонтейн, в полудневій Африці, такий опис побоевиці:

Чудно, страшно, непонятно! Ніколи не забуду тих страшних подій в днях 10., 11. і 12. грудня. Я представляв собі завжди війну яко щось страшного,

(Дальше буде.)

але й найбільше розпалена фантазія не годна описати тих страшних подій так, як вони виглядали в дійсності... Перший вистріл загримів понад площею і гукнув против тих скал, на котрих ми лежали. Як би на який чародійний знак мирна околиця по тім змінилася. Ми відчували, що надходить щось страшного. Великі гурми людей на конях гнали на свої становища. Пушки і вози з порохом та кулями загуркотіли попри нас по скалах а тяжкі гранати розбивали доконала нас скали на дрібні кусні. Але ми все такі лежали спокійно на землі; неприятели був задалеко від нас. Від 3. до 7. години синав ся той град куля, відтак милосердна ніч виріла приятеля і неприятеля. Ми полагали побіч своїх осідланих коней з карабінами в руках. Зараз по 2. години досвіта лежали ми знов на своїх становищах, і ось розпочав ся найдовший, найстрашніший день в моєму житті. Так дуділо, гриміло, свистало, сичало та бреліло, такий був крик та егони, що чоловік не в силі був щось погадати і мусів лиш фізично робити. Руки були спокійні, очі стовном дивили ся на ті димі і куки, що то лізли, то скакали, то підскакували, і сунули ся наперед, лишаючи всюди поза собою дрозжачі точки. З тих остаючих ся позаду дрозжачих точок робили ся куки, чим ближше они до нас підходили. Димі були переломані, коли они встали з землі в шаленім бігу гнали до нас, щоби так само борзо назад відтяти. Дивно держали ся борці доконала мене. З позакочуваними від сорочок рукавами, з отвертими на грудех сорочками, щоби легонький вітер підсушив, так стояли они тут поцідедавши, і ціляючи, сивий дід побіч молодця і хлопця. Перша подія була: взятий в неволю відділ гірників (англійських Шкотів), яких 40 мужа, що пригноблені ішли попри нас. Відтак розійшла ся вість, що Скандинавії в дуже прикрім положенні і борються ся як герої. Сумний похід зранених перейшов попри нас; насамперед якийсь бур зі зломаною рукою, відтак другий з великими плямами крові на носі. Страшний, аж годі описати вид, представляв якийсь їздець, котрому скалка з гранату уврала ногу; він шукав амбулянеу; хитаючись сидів на сидді і я не міг того повати, що він не унав з коня. Страшенно кричав якийсь молодий сильний бур, котрий діставши кулею в голову мабуть з розуму зійшов; він бив руками від себе і дер ся з тими, що его несли. Сльози станули мені в очах на вид міснцятялтного хлопця з Потчешетрум, котрому гранат розірвав ліву ногу. Він лежав зовсім спокійно на ношах і говорив тихим голосом: „Ще не таке велике лихо, але мені хоче ся страшенно пити“. Бідний хлопча лежав дві години на сонці в страшний спеці, заким поміч прийшла. Відтак надійшов похід з погіншими...

Около 4. год. огонь з душок став слабший і ще відзивали ся лиш Мавзери (карабіни) та Лі Метфорд. Тенер наші Максимі (мітралези) стали робити своє. Англії втікали куди хто видів, а поперед всіх кіннота. Хоробрі гірники старали ся раз по раз перебити ся через наші лінії, але падали на землю, щоби вже більше не встати з неї. Сльози зайшли, а з ним і надія Англії на побіду. Ві втерок рано представив ся страшний вид. Сорочок годин стояли наші люди в своїх оковах кучки або на колінах на твердій землі, а тепер розтираючи собі задеревілі ноги, ледви воліли ся на зубіча перед собою. Тут, аж страшно було дивити ся, лежав мертвий сам цвіт синів Англії. На п'ятнадцять кровів від окоців лежав молодий офіцер і прибіг був і вимахуючи своїм кашалюхом крикув: Так вам, тепер ми вже тут! — а в тій хвили поділили его три кулі. На 50 кровів від окоців лежали люди кунами, по найбільшій часті вже неживі, багато вже конаючи, а другі стогнали та й йойкали. Самі люди високого росту як дуби, а в дивнім положенні, як кого смерть захопила. Коло малого муравлиса знайшов я чотирох гірників у вічній упокою, они видно гадали собі, що муравлиско їх закличе, та ба, кулі з Мавзерів і кризі муравлиско досягнули їх. Серед наших людей було тихо, дуже тихо. Радість з побіди застигла кожному на устах на вид такого нещастя і тільки скошеного цвіту.

НОВИНКИ.

Чернівці, 7-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З бурси тов. „Руский Народний Дім“. З 50 питомців бурси одержали з кінцем першого пірроку 20 першу класу з відзначенем, 29 першу класу, а 1 другу класу. Імена відзначених учеників отці: Житомонт Ганчерюк, Евген Григоревич, Іван Руснак, Григорій Сорокопуд, Кароль Чесниковський, Іван Дошівник, Симеон Іванюк, Григорій Ревушій, Стефан Мак, Іван Морґоч, Іван Смеречанський, Дмитро Войнович, Петро Дарійчук, Іван Жулинський, Евсєвий Галензовський, Петро Катаринюк, Николай Снятинчук, Іван Сорочан, Іларій Стефюк і Іван Турчинець.

Новий статут для управи дїбр. бок. прав. релігійного фонду (лісів, домен і копалень) видає міністерство рільництва.

Підвисшене платні урядникам черновецького магістрату стоїть тепер на днєвчім порядку ради громадської

Клеветати на Русинів — се найлюбіше занятє Муєтацової „Hetz Post“. От вона й роздобула програму нової рускої партії в Галичині, уложеної без згоди і відомости буковинських Русинів, після котрої жадаєсь злуки рускої часті Галичини і Буковини в одну відрубну цілість. Із сего виводить „Hetz Post“, що буковинські Русини хотять розбити одноцілість Буковини, а видають себе за патентованих патріотів, що одні дбають без огляду на себе, без побічних і скритих намірів про добро краю і т. д. Ні, „домнуде Ніколу“ ми дбаємо про добро краю, бо тим дбаємо й про себе, і тільки бездомні пройдевіти не дбають про те, що вийде з їх підпольної роботи для краю, куди їх вітер завіє.

Політика на балю, отсе найновіша румунізаторска штука. І чому-ж не ужити балю до політичних демонстрацій людям, що уряджують їх всюди навіть у церкві. Вони й зробили її не запросивши на бал акад. тов. „Junimea“, президента краю, митрополита, бурмістра, ректора університету, генерала і других достойників. Ну і вийшло з того фінєско моральне й матеріальне.

Задля штучного навозу приїде 12. с. м. до Чернівців заступник фабричних штучних навозів зі Львова, щоби у виділі краєвим порозуміти ся до дешевого сировадження штучних навозів до Буковини.

Польські газети рознісали ся про Буковину, чим справили велику утіху румунізаторам. Ми подамо децю з того, о скілько се Русинів обходить.

Секретарем громадским в Кімани став на місце звісного Волоха Понескула, жид. Таненбаум. Так то в наших руских громадах господарять все не свої, а чужі.

Сумна пригода дучила ся перед кількома тижнями п. Николі Сандюкови залізничному урядникови в Кімполузі. Іменно жена п. С. відвідала мужа в борі, полишивши двоє малих діток в хаті. Тимчасом в хаті — не знати звідки — зняв ся огонь, так, що згорів цілий добуток, бо сідучого дня не було в що навіть перебрати ся. Щастє що діти спали в другій комнаті і що люди збігли ся й виратували їх. П. Сандюк — як зачуваємо — вніс до залізничної дерекції о заповомогу, але дерекція якось не єніпить ся з ратунком для свого фунціонара. А країна була-б пора, бо п. Сандюки терплять наслідком сего нещастя крайню нужду.

„Комар“ — отсе назва нового гумористично-сатиричного двотижневника, який сими днями побачив днєвне світло у Львові. Вже давно давалася відчувати потреба видавання такої рускої часописи, від часу до часу знаходились між рускими журналістами й охочі одиний, що „носили ся“ з думкою будь то скласени старого розбитого „Зеркала“, будьто заснована (vide небіжка „Стріла“) цілком нової гумористичної часописи, та наша руска

публіка — як ми вже недавно згадували — ще не дійшла до того рівеня культури, аби зуміла піддержати таке видавництво. Ми радо повитали „рождество“ гумористичного „Комара“, але перечитавши его від дошки до дошки, дізнали розчарованя. Крім кількох зловрових дотепів — все проче мляве і пієне, а читаючи такий приміром фейлетон „редакційного Бісмарка“, має ся вражінє, що автор підкріплює свою фантазію — морфіною. Наколи „Комар“ на будуче не поправить ся, то боїмо ся, аби ему вороги не засьпівали: „Гримнуло тупнуло в лісі“...

Заходом „Родини“ в Коломиї відбудуть ся в неділю 18. н. ст. лютого вечерниці з танцями в еалі магістрату. Вступ від особи лише 1 К. Початок о 8-й год. Стрій для панів і панів візитовий. — Галицький голова, Макарушка секретар.

Кухонна сіль, що продає ся до тепер в тонках густо збитих, на будуче має появляти ся в торговлі в иньшій формі. Замість дотеперішних топок будуть заведені коробочки різної величини, ди буде містити ся мілкий порошок соли. Буде таа вигода, що можна буде купити соли не лиш за 11 кр., але і за 2, 3, 4 сотини, та не буде она забруджена рукамі перекупок, але чиста, гігієнічна; невігода знов буде така, що сіль подорожє, бо до ціни соли вчисляти ся буде ще вартість коробочок та кошти опакованя.

Ізза пса. В місцевости Сельфалю на Угорщині застрілив один селянин Григорій Варад, пса Александра Фільдеші. Властитель пса німстив ся за свого чотириножного любимця в той спосіб, що застрілив Варадого. Окружна палата засудила за се Фільдешіого на 15 літ в'язниці, а судова королівска палата засуд потвердила. Вість о карі мужа так глибоко тронула жену Фільдешіого, що з розпущи застрілила свою шестилітню донечку, а потім одним влучним вистрілом відобрала собі жите.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Лічене delirium tremens
вприскуванем штучної сировиці.

Написав

лікар-Русин.

Піятка, річ не нова. Запивають ся нині люди до „безобразія“, то правда; але і в давних „добрих часах“ пили несогірше. І все був клонів з горівкою, чи з „благородним“ вином, почавши від Ноя аж до зимнішого дня.

У Відни, бачив я молодих, ледви 30-літних фіякрів в домі божевільних з причини delirium tremens, бачив 40-літних фіякрів осліпших на віки вічні з причини запаленя і атрофії зорових нервів — а все з алкоголю! А вже кождий знає з життя, кілько то нещастя накоїли в своїх родинах піяки! Они занедбують свої обовязки, свою родину, нищать своє майно, своє здоров'є — а вікни гублять розум і впадають в delirium tremens, а з ним в дим вариятив.

Для мене нема більше пригнетаючого вражіння над вражінє дому божевільних. Жадне тілесне терпінє не вряло ся так страшно в мою душу, не роздавало мене так страшно своєю величиною, своїм тягаром, як вид чоловіка, що перестав бути чоловіком, homo sapiens, а став ходячою билиною. Бо навіть звірину видає ся мені мудрою в перівнанню з душевно хорим: она має інстинкт захованя самої себе, а у божевільного нема і того. Та страшно й погадати! через свою власну вину, граючи ся з огнем, може кождий з нас потрапити в ту безодню морального горя при помо-

чи так щоденних річній, як „невинне“ пиво, або „чортівська“ горівка, або „благородне“ вино.

Але воно так є і з тим треба числитись. І коли вже розіне ся і перестеє думати о собі, то его окруженє старало ся з давен-давна помагати ему, ратувати его і лічити. І трібували вже всякого! Давали средства успокоючі, щоби довести до спаня бідних деліриків, котрі не могли замкнути ока ні в ночі ні в день, бо все мали діло то з мишами, то зі щурами, що бігали по-під ліжко і по повалі; то знов всякі птиці, комахи, лихі сусіди або добрі приятелі пересували ся поперед перебуїну уяву хорої їх душі. Давано таким делірикам опіум і всякі витвори з него, давано хлєоральгидрат — а всего треба було дуже багато, щоби піяк заснув. Не раз зовсім не удає ся навіть надмірно великими скількостями тих ліків, окупити бодай годиночку сну хорим. Також стрихнів давали а подібним успіхом чи неуспіхом. Давали і дігіталін (Digitalis purpurea — наперстянка), в тій гадці, що сей лік має силу над серцем і при єї помочи виженє трутку алькоголікови через нирки „на ліси та на дебри“. Та й часом — здавалось — удало ся, а часом не удало ся. А люди хотять конче бідних терпів ратувати, та гадають над дальшими ліками.

І от перед немногими неділями перейшла по всяких газетах вість, що найшли лік для піяків, і то дуже основний, не лише, щоби їх ратувати в delirium tremens, але і наповнити їх обридженем до алькоголю, що був до тепер їх „паном і господином“. А лік сей, мов на глум, не що иньшого, як вода — тая вода, котрої вони ціле своє житє не любили „навіть в чоботі“. Штучна сировиця, уживана яко лік підчас нападу delirium tremens, складає ся з чистої (дестильованої) води і несповна 1% кухонної соли.

В 7. числі часописи La presse medicale з 24-го с. м. подібую вістку доктора Masbrenier'a, що лічили з успіхом деліриків вприскуванем соленої води, 1½—2 літри на день, так що хорі успокоювали ся оче-видячки під впливом сего ліку — коли противно, опіум ще більше збурювало їх, так що їм треба було накладати „кафтан“.

Коли тота вість справдить ся, то се буде велика благодать для окруженя хорих піяків, котрих будемо могли сейчас успокоїти, бо води, славити Господа, у нас доволі, а і сіль знайде ся в кождій хаті. А для піяків най се буде десторогою: своєї долі не уйдуть! коли за здоров'я не хотіли по еоброму пяти води, напють ся її в delirium через власну шкіру против своєї волі — і таки переконають ся, що Греки не брешуть (як звичайно), кажучи, що „вода найліпша“.

Перемишль, 28. I. 1900.

(За „Діплом“).

Управитель школи народної, пошукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла-б перебрати ведене малого господарства, а заразом і вихованє 10-літної донечки. Русини мають першеєство. Близні порозуміня в редакції „Буковини“.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснована 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкідливи́х огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть :

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
еміригальний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безплатно. До кінця 1899 року виплатили вишачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоварищенє з обмеженою порукою, удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованї від членів і третїх осіб по 4%. Удїл членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформацій удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізїї 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котре суть :

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversammlungsprotokoll, Свідчення відходів, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свідчення увільнення, фреквентацийні, Frequenzzeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папері дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

Сезон зимовий і літний.
Перший карльсбадський сїлеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Цїни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совієтно виконаних, відповідуючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний сїлеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лавів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних вирав.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА

що скінчив промисловий курс в н. к. технологічним промисловим музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовлює всякого рода обуви для мушї, жєнщин і дїтїй і то після найновїїших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокіньчастїм з ортопедичним апаратом і з обложєнням приладом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтїи та всякі нарости на ногах. Доброго і сїздного працює, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робїтня обуви.

Поодинокї черевики виготовлює ся тільки заграничних шкір.

РІХТЕРА СКРИНКИ З КАМІНЦЯМИ ДО БУДОВИ

суть найліпшою дїточою забавкою.

Вони є одинокєю забавкою якою дїти трєвало цїкавять ся і не видають єї по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і zarazом і найзнаменитїшим для великої вартостї у вихованю дїтїй і задля досконалого виконаня.

Вони є взагалї найліпшою річю, яку дїтям можна подарувати для забави і занятя. Рїхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрї якорем можна дістати у всіх ліпших торговлях забавок по цїнах від 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 — 10 корон і суть найкрасїші забавки знаходячі ся на свїті, а на доказ що є правдиві, мають фабричну марку „якор“. Всї скринки з камінцями до будови без якора є підробленя меншої вартостї, котрих рішучо не треба приймати. Новий богатїло ілюстрований цїнник розсилає ся на жаданя даром і фравко.

Новина! Штука терпєливостї і забава товариська з якорем. — Близий цїнник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-на,

перша аустро-угорська ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.

Контора і склад: 1. Operg. 16. Відєнь Фабрика XIII/I. Hietzieng Rudolfstadt, Olten, (Schweitz), Rotterdam, New-York 215 Pearl-street.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський
(гидротерапевт)

по довгїй практиці шпиталній і краєвій в Чернівцях перенїє ся до дому Фрїдмана при улиці Кучурівскїй і ординує від 2—3 по полудни:

Бідні безплатно.

Повідомляє ся

П. Т. Публіку, що

Др. Т. МІШБЕ

лікар-спеціалїст

від зубів із заграничною наукою і кількатїсною практикою спровадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41
пординує від год. 9—1 і від 3—5.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламація неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і наслідність за інсерати
платні в Чернівцях.

Вісти політичні.

Neues Wiener Tagblatt доносить, що рада державна збере ся між 20. а 23. лютого. — Після донесень віденьських часописів дотеперішній хід мирових конференцій досить вдоволюючий. Однак правительством бажає, щоби наради конференцій поступали скорше як доси, бо привязує до того велику вагу, аби як найкорше мати певність, чи конференція принесе які успіхи і чи на основі її ходу можна надіятися, що парламент буде спосібний до праці. На кожний спосіб уважають імовірною річню, що первістний речинець нового скликання ради державної відложений на пізнійше, а іменно, що парламент збере ся аж дня 27. лютого.

Загальний настрій на конференціях має бути дуже приязний. Однак очевидна річ, що годі вже тепер говорити о яких небуть успіхах, а то головню тому, що ні одна сторона не має відваги перша робити уступки та що за багато єсть субкомітетів, котрі справу проволікають.

Чеський клерикальний Plas обговорює угодові конференції в віденьській часописи в дусі досить прихильнім. Та часопис зазначає, що вигляди на остаточне порозуміння не єсть безнадійні. Особливо оправдують такі надії наради над зміною ординації виборчої до сойму, заведенем національних курій і правом соймового vet-a. Натомість Lidove Noviny задивляють ся на положене дуже некористно і ка-

жуть, що дотеперішні висліди нарад малі і що Чехи повинні приготувити ся до дальшої борби.

В справі углекопів в стирийських копальнях видав мировий уряд рішене, в котрім відкинув жадане робітників 8-годинного часу праці; натомість що-до підвищення плати заявив, що підприємство само заповило цілий ряд підвишень, отже тим самим, жадане робітників, аби плату підвищити о 20 проц., відпадає. Остаточнo відкинуто також жадане провідників робітничих, аби визначити мінімум плати. Мировий суд полишив обом сторонам 8-днівний речинець до прийняття того рішення. З тої причини відбуло ся вчора в Зеграбен кілька робітничих зборів. Всі збори приймали рішене мирового уряду. Однак постановлено не відступати від постановлених жадань, котрих тепер не прийнято, а домагаються їх пізнійше, тепер же понехати стрейки. В моравських і чеських копальнях округах нема ніякої зміни і углекопи дальше стрейкують.

В американськiм сенаті прийшло до важної ухвали для теперішньої полуднево-африканської війни. Іменно сенатор Аллен поставив таку резолюцію: Нарід сполучених держав висказує симпатію для геройської оборони своєї незалежності і своєї республіканської форми правління із сторони бурів, рівночасно-ж звизає правительство Сполучених держав, щоби оно жертвувало своє посередництво для спинення дальшого розливу крови і для

заключеня честного мира. — Позаяк ні один голос не відозвав ся против тої резолюції, то предсідатель заявив, що она принята. В сенаті роздали ся оплески і оклики радості.

Буллери знов не пощастилось, і він вже третій раз побитий, мучив уступити з цілю своєю силою соза ріку Тугелю. Англійські телеграми доносять о тім, як слідує: Становища англійських войск на північ від Тугелі не дали ся удержати. З причини сильних нападів ворога дальший похід був неможливий — багато гранатів „довгого Тома“ (найбільшої бурської пушки), упало між англійський транспортний відділ. Каноада була страшна. Мимо огня цілої англійської артилерії, не можна було „довгого Тома“ приневолити до мовчання. Бури без перерви стріляли на англійську піхоту з пушок Нордпфелда. В середу по полудні Буллер рішив вкінці понехати дальший похід наперед і велів войскам уступити. — З причини тої нової поразки серед бурів велика радість і озушевлене. Як доносять з Дурбану, хоче Жубер напасти на Буллера з боку і взяти его у два огні. Іменно він сам заходить Англійців від заходу, між тим, як від сходу посувають ся бури з краю Зулуів на місцевість Ешово.

Журнал і публіка.

Під таким титулом остання книжка „Літературно-наукового Віст-

ника“ принесла статистику своєї передплати з дуже інтересними поясненнями. Статистика ся дає характерний причинок до пояснення сучасного нашого культурного життя, особливо з огляду на те, що „Літ.-наук. Вістник“ зістає ся у нас однією літературною часописою і для того варто сим датам ближше приглянути ся. І так:

„Літ.-наук. Вістник“ мав у 1898 р.: в Галичині 445 передплатників, що заплатили за цілий рік, і 180 часткових; по-за Галичиною 117 і часткових 52. В 1899 р. мав: в Галичині 436 цілорічних і 94 часткових; по-за Галичиною 195 цілорічних і 32 часткових. Але справедливо зауважує редакція, що часткові передплати більш неують (декомплектуючи річники), ніж помагають, тож мусимо уважати головню на цілорічних.

Отже бачимо, що „Літ.-наук. Вістник“ в порівнянню з иньшими нашими літературними часописами має у нас успіх: „Зоря“, хоч була дешевша і популярніша редагована, не дотягла звичайно і до 300 передплатників у Галичині, а иньші літературні часописи і стільки не мали. Але цифра 436 виглядає поважно тільки взявши її релятивно до иньших наших видань, сама-ж по собі зовсім не світла.

У нас частенько дивлять ся на літературу як на забавку, для розривки. Тимчасом се погляд хибний. Література служить найвірнійшим зеркалом духових змагань і прямовань суспільности, найточнішим живчиком сучасного життя; вона, як ніщо иньше, орієнтує чоловіка в сучаснім культурнім поступі, тому

ЛЮДВІК ЯКОВОВСКИЙ.

Мудрий Шайк.

(Дальше.)

„Ов?!“ кликнули оба і Бен Аїсса нахилив ся, щоб заглянути йому в лице, а старий Алі з страхом згадав свою першу і одинокую жінку і з сумом поглядав свою бороду. Сновільна, з притиском і з усмішкою в кутках губи розказував далі Шайк Гамед:

„Так єсть, я хочу женити ся.“
Всі три замовкли. А крик звівів в селі не доходив також, отже всі три мужі потонули в гробовій тиші і могли навіть чути відихи один одного.

Аїсса зареготав ся, а старий похитав своєю головою, аж турбаи його подала ся на ліво.

„Але чи не знаєш мій Шайку“, закликав Бен Аїсса, „що жінки вказують вам дорогу до пекла? Ти-ж сам так часто єе повтаряв мені.“

„Свята правда, свята правда“, бормотів Алі.

„Ні“, відрізав ся Гамед і спокійно глядів на них обох. „Є добрі і неопотрібні верховлюди, так само є добрі і лихі жінки.“

„Ей Шайку“, завважав Бен Аїсса, „а не буде вона з тещею за лоб водити ся?“

„Гм“, відмовив той спробою, „як жербець брикає, то є на нього батіг.“

„Шайку“, почав знов Бен Аїсса, „віддай своє серце жінці, то вона його поточе“, сказав один мудрець.

Алі знов притакнув скоро.

„Іди, іди Бен Аїсса“, відповів сміючись Шайк, „в святій писмі сказано: А розгнівить вас жінка, наставляйте її, відтак замкніть в комнаті і вибийте.“

Тоді Сіді Алі ель Кебір страдив вже всю надію і жалувал ся:

„Не будеш ти вже вечерами до нас виходити. Хто має молоду жінку в шатрі, той ввечір сидить дома.“

А Бен Аїсса не видержав: „Відки се знаєш, Алі, прецінь хіба лиш з приповідки?“

Добре зрозумів Алі єе колючку, але любив Бен Аїссу, отже не озвразив ся, тільки відповів йому приповідкою:

„Хто з своєї бороди насміває ся, над сим власні дити будуть на тім світлі знущати ся.“

А Бен Аїсса не дуже його і слухав, бо хотів вже довідати ся усього від Гамеда і сивав його:

„А вже вибрав ти жінку? Вже твоя мама говорила з її матірью?“

„Вже вибрав, а завтра вранці іде моя мати до її мати“, відказав спокійно Шайк, бо не хотіло ся його вибраної назвати ще по імені.

„Гарна-ж вона?“

„Як одаїська!“

„Струнка?“

„Як палми в Ель-Абгуат!“

„А очі?“

„Як у молодій Газелі, її погляд па-

дає на тебе, як на місяць.“

„А ми її знаємо? Може вона такою з Ель-Кантара?“

„Певно, що ви її знаєте, тиж Аїсса... навіть дуже добре знаєш її.“

„Фатима?“ крикнув дико Бен Аїсса і схопившись на ноги, поклав долоню на кинджал при боці.

А Шайк поволи підняв ся і випростованний спокійно глядів на противника. Парень не поважить ся зачіпати Шайка, що о голову був вищий від нього.

І справді, рука Бен Аїсса зевгнула ся з кинджала і звисла, а як Алі наляканий тим поривом посадив його на приспу з дерню, він не противив ся. А Шайк далі глядів на них спокійно і неповорнуто.

Відтак з обчисленою повільністю підняв ся.

„Забавляйте ся тут оба добре“, кликнув, а зоба його слів ножем пробила серце Бен Аїсси.

„Най Азлаг має тебе в своїй оніці“, попращав його Алі.

І Бен Аїсса хотів йому дати якийсь одвіт, але голос не перейшов через дряжачу гортань. І що мав впрочім сказати? Він же знав, як усе піде завтра, Шайка мати уловить ся за цівку, Шайк дасть гроші і через вісім день ударять бубни на весільний шир. — Застогнав. Шож він вдіє? Нічо. Є у нього гроші? Ні, нема. — І похилив голову. Так буде, як хоче Азлаг. Як Азлаг хоче, так є добре...

Через вісім день Фатима стала жінкою Шайка.

III.

Фатима як раз мала вимити два малі збанки, щоб відтак наповнити їх водою при керниці. Ще рано було, але сонце вже жарило і дошкулювало їй, як схилена брала жменю вогню піску і шурувала посуду. Часто споглядала на занавісу більшого шатра, чи не вийде її муж Шайк Гамед, бо в своїм шатрі мала вже для нього зварену лускусу і чорна кава на жаручих вуглях парувала, щоб Шайк ні хвилі не потребував ждати на їду.

А як котрийсь вже раз поглянула і доконала ся, що в його шатрі цілком тихо, покшала збанки в пісок і підняла ся. Руки її опали на зелену юбку, а очі її, що сягали бистрим поглядом далеко за ряд шатер, палм і фіг, тліли тихим жаром, уста розхилили ся, як маків півт, наче хотіли шептати що до когось, що був далеко.

Нараз залаяли собаки. Вона присіла зараз і вхопила жменю піску, щоб далі шурувати посуду.

Чула чийсь скорі кроки в піску, але ніяк не робила своєю роботу, бо чула, що пісок розскакує ся під мужескою ногою, а як же поважила-б ся правдива можлимім глянути в лице чужому мужеві? Близько коло неї спинив ся гість в прудкім своїм ході, чула його скорий віддих, але й почувала його напрасний запит:

„Шайк Гамед, чи ви вже встали?“

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.
Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
візники від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ — 70 „
Поодинокі числа коштують 16 сот.
Передплата і належність за інсертати
платити в Чернівцях.

Czas про Буковину.

У Кракові виходить поважна газета польська Czas, орган західно-галицької шляхти польської, і та поміщує саме тепер ряд артикулів про Буковину, котрі показують, як Поляки дивлять ся на Буковину, на нас буковинських Русинів і т. д.

Пригляньмо ся тим артикулам ближче.

Поляк в Czas-і добирає, що на Буковині вся політика іде в фальшивих напрямках, а зовсім не представляє ся наслідком тих течій, які бачимо в цілій державі, а з якими Німці в західних краях мусять лічити ся, бо почувують їх животну силу! Тут бюрократія старає ся всякі національні змагання придушити, вона ворожа мешканцям краю: урядники не почувують себе тут як в дома, не признають за собою жадних моральних обов'язків супроти краю, не хочуть розуміти его потреб, а дражнять народности. З того заколот в краю. Була тут колись уміркована волоска партія, львівська супроти Австрії, а її загорілість виявляла ся лише в ворогованні против Галичини, котра ніби то хоче Буковину проликувати. Се ворогованне викликало і підтримує ся інтуїтивно з тим наміром, аби затерти всі традиції, які лучили Буковину з Галичиною, а знов заведене німецького пановання на Буковині оправдує ся тим, що лиш таким чином поставити ся поміж оба ті краї межу непрохідною і лиш таким способом самостійність і незалежність Буковини від Галичини можна буде забезпечити.

І Волохи і Русини тішили ся здобутком самостійности свого краю так дуже, що аж забули, чим вони ту самостійність окупили. Волохи на тім не виграли. Намість польського впливу прийшов німецький, котрий попри себе не терпить більше нікого. Русини також не виграли нічого, бо аж тепер і то дуже звільна починають діставати те, що в Галичині давно вже мають. Найбільше втратили на тім Поляки, бо вони стали ся тим агнем, що приносить ся в жертву, аби 1. обі народности (волоху і руску) відвернути від побороювання Німців, а 2. аби заспокоїти елементарну ненависть германську против Поляків.

Особливо гр. Гоес був завзятым ворогом Поляків, він закликав говорити по польськи на вічах, він перевів вибір Штраухера в Чернівцях против Кохановського до ради державної, его діло є вибір Рошмана, знаного ворога Поляків, Тирольчика, про котрого вже заздалегідь можна було знати, що він поставити ся ворожо против міністерства Баденіого. Він перепровадив вибори до черновецької ради міської так, щоб тій раді надати характер германський. Его се діло цілковите знімчене комори торговельно-промислової, він казав усунути польського орла в салі балей на польським балю, він хотів замкнути польську школу при Охороні католічній під тим позором, що Чернівці не мали кваліфікації учительської. Той сатрап, що так переслідував Поляків почав також переслідувати Волохів, а рівночасно попірати Русинів, і се Волохів застановило. Всі ті чини, а особливо факт, що він полишив своему наслідникови бр. Бургіньонову

цілу силу германізаторів яко дорадників, вказували на се, що правительству зовсім не ходить о то, щоб усунути небезпеченство галицьких впливів, але просто о германізацію. О тім переконали ся Волохи аж тоді, коли гр. Гоеса вже не було на Буковині. Подражнене старо-волохскої партії мало такі наслідки, що у загоріліців волохських викликало острійший топ — повстала молоді-волохська партія, котра стала старим дорікати, що не досить енергійно остоювала права волохскої нації. Правительство-ж не поперло при виборах 1897-го року, Старо-Волохів, зато попірало повстання товариства Християнських Німців з тим наміром, щоб находячи в загоріліцях в неактивності Молодо-Волохів докази румунського сепаратизму мати ще більшу причину до розширення германізаційної діяльності. Польський вплив знищено — в тім помагали Німцям Волохи в надії, що увійдуть в свої конституційні права; не було причини Волохам сего відмовити, доки Старо-Волохи, що вели справи волохські, відповідно поступали. Отже коли таким чином германізація тратила ґрунт під ногами, тоді гр. Гоес сотворив товариство християнських Німців ніби то на оборону загрожених інтересів німецьких на Буковині, де по відділенню жидів жинє всего 40.000 Німців, що зовсім і нічим не загрожени, а в дійсности панують як Англіїці в Індії. Сотворене того товариства, що дає відчувати свій вплив при виборах а навіть при обсаді урядів, обурило всіх, особливо Волохів. Товариство се непотрібне, бо жменя Німців, котрі до Буковини зай-

шли і є елементом краді, ворожим, не може говорити про переслідуванне, а маючи ціле правитель-ство і всю власть шкільну в своїх руках, такого переслідування не боїть ся. Воно звело католиків і протестантів до купи, воно не має на меті Австрію — воно німецько-національне, воно противне католицизмови. Що значить „оборона загрожених німецьких інтересів“ се Полякам дуже добре знає. Глоблене Поляків і сотворене отсего товариства — се найважливіше діло гр. Гоеса.

В тім всім є логічна система, Спершу германізовано, щоб Буковину охоронити перед польщенем, відтак, коли се небезпеченство усунено, винайдено новий позір, і германізує ся задля „охорони загрожених німецьких інтересів“, а ворогом тим, що їх ніби то загрожує, є тепер Волохи, бо вони по усуненню галицького страхополоха хотіли потягнути користи для себе. Отже правительство чим скорше пошукало собі нового союзника — Русинів. Воно для них доси нічого не зробило, ба навіть поборовало їх рішучо, тож справді серед даних обставин можна було побоювати ся, що як Русини з Волохами порозуміють ся і погодять ся, то Німці підуть в кут. Але якраз в сам час найшло правительство, що Русинам кривда діє ся і гр. Гоес почав політику „вирівнюючої справедливости“, котра оснований ся на тім, робити Русинам концесії на кошг Волохів і Поляків, бо очевидно про які небудь концесії на кошг Німців мови бути не може, хоть якраз із німецького стану посідання можна бачило дечого Русинів.

ЛЮДВІК ЯКОВОВСКИЙ.

Мудрий Шайк.

(Далше.)

„Аллах є паном над всім, усе дієть ся до його волі“, сказав покашлюючи Алі і пішли оба в головне шатро.

Без пам'яті і без руху чаїла на землі. Заперло їй віддих в груди. Іссеїд забив Субіду, в само серце вбив кінджал.

Сьогодні вранці.
Дячого сьогодні вранці?
Що розгнівило його? Що такого могла заподіяти тиха, лагідна Субіда? Роздумува, але біль запанував над її думками — сиділа отак, стовном глядючи перед себе, а по сматлих ягідках її сльозилися рясні слези.

Сонце підійшло ся вже в гору і розпекло пісок, легкий вітерець приносив чарівний запах з олівних дерев, а як знизив ся над саму землю, то підіймав легкий туман піску і через те ставав воздух сухіший і гарячіший.

Тихий голос Шайка збудив Фатиму з задуми.

„Так пиши-ж Алі протокол!“ казав він. „Як раз хотів я вийти з шатра, а тут чую клик: Шайк Гамед, а встали ви? Ходіть до нашої Іссеїди. Його жена Субіда нежива! Виходжу. На дворі бачу Гассала, невольника. Іду з ним до Іссеїди. Іссеїд сидить на котарі. Біля него лежить нежива Субіда. Кажу: Най

Аллах благословить твій день. Най тебе Мугамед має в своїй опіці! каже. Ти убив? — питаю. Так! — каже Іссеїд, я убив її. — Я сміюся: За що? — Іссеїд каже: Сьогодні вранці я вже не силую, лиш дрімлю і бачу, а Субіда підіймаєть ся. І крадькома дивить ся на мене, а я причаїв ся наче сплю. Вона тихо висунулась з шатра, а я собі за нею. А знаєш пане, куди вона пішла? До куата*) Кільона, на котрого і шакла не забреше, а собака не погляне. Кільо стоїть вже перед своїм шатром і дожидає, а Субіда говорить до нього і гладить його бороду. Я стою за пальмою і бачу се. Вкінці куат пристає на щось там, кивнув головою і каже: добре, а вона подала ся назад. Я собі за нею. Але як увійшла до шатра і не побачила нікого, скрикнула. А я тоді до неї, схопив її за горло і на землю. Як вже лежала під мною, приклав я їй кінджал до горла і кажу: Що ти Субідо робила у куата? З ким ти вдаєш ся? Вона вже давила ся, аж харкотіла, але не вимовила нічо. — Скажи, бо розріжу тобі герганку! — кричу і притискаю кінджал. Вона закусила губи і шепнула: Ну! — Тоді я розрізав їй горло, а сей великий кінджал всадив їй в серце. Так Шайку се я зробив... — Тоді я, Шайк Гамед, сказав: — (Але чи усе ти записав, Алі? Добре, ну, пиши-ж далі). — Тоді я, Шайк Гамед, сказав: Добре ти зробив, Іссеїд, Аллах поблагословить тебе. Ти є муж-

*) Фактор і то в нечистих справах, помагає жінкам на бездорожжя сходити.

чина, твоя честь є чиста як свіже кобляче молоко. Хто має невірну жінку, той повинен забити її... Відтак...“

Але задержав ся, бо перед шатром зачул брязкіт посуду, а відтак дослухав хтось цілим тілом об землю. Вийшов на двір, а старий Алі штихував кучераві букви арабського протокола. Перед шатром між черешнями збавків лежала Фатима з смертельно блідим обличчям. Ще не подумав ся Шайк, що з нею зробити, як втім вибігла з другого шатра Аїша з кількома невольницями і узяли зимаїду. Тоді Шайк задуманий пішов у своє шатро.

„На чім я став?“ запитав входячи.

„Хто має невірну жінку, повинен її убити“, заскрипіло Алі.

„Хто невірну жінку має, той повинен її убити!“ повторив механічно Шайк, але ум його працював над чимсь. Йому не сходило з мисли омаїда Фатима. Знати вона підслухувала, бо всі жінки підслухують. Але доси він ніколи її не підслухував не зловив! Чож саме тепер вона підслухувала? Хотіла знати причину смерті своєї Субіди? Се річ певна, алеж вона повинна знати, що правдивий мозаїзм — най Аллах погубить християн всіх і жидів — убиває жінку свою, як вона невірна йому і підіймає очі на другого. Чому-ж вона підслухувала? Чому зимаїла?

„Ну, Шайку“, закликав Алі і хотів пожартувати. „Аллах каже: На кінці терпеливості лежить царство небесне, але твій протокол не є царство небесне,

тож не хотів би я, щоб він лежав на кінці моєї терпеливості“.

І всміхнувшись, хоч бачив, що дотеп його ні троха не розсмішив Шайка, але не маючи що сказати, повторив Шайкові слова: „Хто має невірну жінку, повинен її убити!“

А в Шайка мов грім ударив. Підозріне збудило ся в нім і заперло його віддих, а рука хопила кінджал. Але зараз же, — таж він не жінка — запанував над собою і зігнувшись глибоко наче з віддихом збув ся тяжкої думки.

„Та Іссеїда кінджал буде далі теплий, бо ще живе любовник Субіди“, вимовив він до Аліого.

„Тільки не знати де він і хто се такий“, завважав старий. „Адже Субіда нічо не сказала. Дивно!“ І дуже чудував ся, що жінка хоч раз змовчала.

„А питав вже куати?“

„Ну ще“.

„А, куат мусить сказати — собака! Гей Ахмед“, крикнув він голосно і зараз з'явив ся перед шатром невольник. „А біжи но до куата Кільона. Най мені собака зараз тут ставить ся, як не хоче, щоб я його печінку плив усе сьогодні шакалам на поживу“.

Чим скорше побіг Негер. Сиді Алель Кебір сидів суновійно. Йому була вся справа байдужа, бо тепер як раз роздумував над поглядом Замахшарого про джін (духів). Роздумував глибоко над тайною, чому існують змі духи і як їх вкінці одолів святий Мугамед. І як потону в гадках, чи принцип Злого прийшов на світ раніше принцип Доброго,

нам дати, не дратуючи Волохів. Але-ж бо сказано, що німецький стан посідання „загрожений“, отже не можна его зменшувати, для того то за союз Німців з Русинами іде заплата така, що бере ся Волохам те, що вони посідають, і як вперед поборювано Поляків Волохами, так тепер поборює ся Волохів Русинами, а все те лиш на то, щоб відвести очи від властивої мети — від германізації. Перше казали, що треба ненаситність Поляків трохи придушити, і мало ся Волохів за союзників, тепер кажуть, що треба ненаситність волоську придавити, і має ся Русинів за союзників. Поляки за слабкі, щоб могли Волохам поміч дати, тай памятають Волохам те, що вони помагали правительству їх давити. Тепер може ніби-то правительству казати, що обороняє Німців і Русинів перед Волохами, але що тоді, як усього не мож буде більше сказати? Ми (зн. Поляки) не хочем виступати против підняття Русинів і не заздрісні на те, що їм правительству дає, ми лиш кажемо, що се діє ся не з почуття справедливости, та що ті концесії не мають нічо иншого на меті, як скріплене германізації, і утримане німецького стану посідання в такому обемі, який Німцям не належить ся, а зменшене стану посідання Волохів і Поляків, щоб чужою власністю Русинів поживити. Се політика, котра невагом мусить пістити ся.

Теперішній президент бар. Бургіньон веде далше німецько-руську політику, що дійсно є єдиним в історії. Але чи випадом є дражнити Волохів в краю сусемним з Румунією, а знов так дуже підпирати Русинів в краю сусемним з Росією? Чи можна оправдати таку небезпечну гру, коли вона не обіцяє жадної користи крім хвилевої германізації? Чи германізація така дуже для держави річ важна, щоб задля неї викликувати румунську ірреденту і замотувати політичні відносини в краю? Ір. Гоєс втяв не малу штуку, зміцнив пановане Німців в тім краю, але задача адміністрації краю є глядіти в будуччину, а не на хвилеве

заспокоєне германізаційної примхи на кошт партій, вірних державі, в тім разі на кошт Поляків і Волохів і на кошт будуччини пограничного краю. Ми могли-б забути на насильства, які ми терпіли, коли-б мали переконане, що ір. Гоєс мав в своїй політиці інтереси держави перед очима, але-ж бо се все є лиш для германізаційних оргій, що перестали бути австрійськими а є противні Австрії і противні католицизмові. Тепер панує на Буковині руска політика. Коли-б її бодай відповідно провадити! Але-ж бо наші германізатори мають лиш одну ціль перед очима — свою власну, рускої політики зовсім не розуміють або не хочуть її розуміти. Та про сю руску політику ми ще поговоримо.

Від напасти не пропасти.

I.

Свого часу подали ми в нашій газеті зовсім вірне й об'єктивне справоздане з прасового процесу, який перед черновецьким судом присяжних відбув ся 22. і 23. листопада мин. року й закінчив ся тим, що обвиненого о обиду чести редактора „Буковинських Відомостей“ О. Крушинського 8 голосами проти 4 увільнено від вини й кари. По таким осуді присяжних можна було вже вперед сподівати ся таких огидних і підлих нападів на професорів Сергія Шпайнарівського й Юліана Кобилянського, які невагом опісля поспішали в головний органі кацапським „Галичанин“, котрий не міг досить надлюбуватись вислідом процесу та став цілу справу кілько мога розмазувати в численних своїх статтях на „посрамлені“ обох професорів і народовців взагалі. Знаючи добре, що професією „Галичанина“, „Православної Буковини“ і т. п. єсть вічна лайка на Русинів-народовців, а маючи на думці нашу народну пословицю: „Пес бреше, вітер несе“, ми над статтями московських наймитів переходили до дневного порядку й не відповідали нічого. Коли-ж забираємо тепер в справі процесу слово, то чинимо се не тому, щоб запускати ся в полеміку з таким „Галичанином“, „Православною Буковиною“ і т. п. — бо-ж „горбатого й могила не направить“, — а у відповідь „Дзлу“, що під впливом кацапської лайки й мрій „консоліда-

чи ураз із ним — навіть не завважав, що Шайк стоячи доси на місці, вишпелав нараз: „Хто має невірну жінку, повинен її убити.“

IV.

Ахмед вишпов з Шатра на даний знак свого пана і зачинив двері за собою. Худонцавий Кільо стояв біля дверей і боляко споглядав то на Шайку, що неповоротно глядів перед себе, то на старого Алі, що все ще не порішив в своїх думках причини приници злого у вселенній. Кільо бовтнув якийсь привіт, але ніхто не одвічав.

Втягнув свою голову між лопатки так, що рідка його сльва борода досягала аж до пояса залогоженого кафтана. Старав ся збагнути думки обох, але не зраджували нічого їхні обличчя.

І знов зважив ся Кільо підняти з землі очи і споглянути на Шайку, але так і прикипів його погляд до криса, бо в сю мить унала Шайкова долоня на рукоятку, а гнів заволодів ним.

„Собако!“ крикнув Шайк о хриплим од люті голосом.

Кільо так скорчив ся тепер, що Шайк не більше бачив з його цього обличчя, як клаптітки сивого волосся, що вишпелали знід турбана.

„З ким вона була?“ запитав зісно Шайк і так твердо, що куат аж збілів.

„Я присягав пана на Алла, що не зраджу тайни, доки язык маю в губі.“

„То я тобі вирву його“, крикнув Шайк і завважав як Алі глядять на нього з якимсь закидом. І справді, як міг він так понизити ся перед тим псом. Замове-

ційних“ і собі накинудось на професорів, а ще більше у відповідь на недавно появившу ся в „Молодій Україні“ обиджаючи статтю п. з.: „Наша шкільна система на буковинському ґрунті“.

Про професора Кобилянського не будемо багато говорити. Він, як сам сказав в суді, вніс жалобу против „Бук. Відомостей“ головню тому, що они закинули ему фальшоване протоколу; се-ж, як показало ся перед судом, зовсім розминаєть ся правдою, бо підчас слідства в низшій гімназії робив собі проф. Кобилянський лиш нотатки, яких ученики прецінь не могли видіти, а слідчого протоколу, котрий би мав предложити ся конференції й краєвій шкільній Раді, не було ніякого, позаяк справу московськільських агітацій, в низшій гімназії ще досить невинну, залагоджено в короткій дорозі на одній із звичайних конференцій учительських без ніяких слідчих протоколів. Проче, що піднеси „Бук. Відомості“ проти проф. Кобилянського, прим. якісь ніби „інтриги“ проти директора Фаветмана, котрий то русиноїд бачить в кождім Русині свого ворога — й не дивно, бо его гризе сумніне — се для нас річи без ніякої ваги, хоч оборонець обвиненого старав ся представити їх як в найгіршій світлі; бо-ж, звісно, се вже річ адвоката, зробити, як потреба, навіть з „мухи вода“!

Перейдім до проф. Шпайнарівського, що головню відіграв ролю в процесі.

Справа науки рускої мови в черновецькій гімназії давнішими часами стояла дуже лихо; аж коли проф. Шп. обняв перед 11 роками посаду учителя рускої мови, настали в тім вигляді лучші часи: новий учитель запровадив замість учебників писаних „азичієм“ книжки чисторускі, постарав ся о те, щоб заповнити бібліотеку для учеників, котрої передом так як би й не було, і став загірвати учеників до науки рідного слова й рідної літератури та пильно глядів на те, щоб они устно й письменно послуговували ся чисторускою мовою, а з того всео Русини лиш могли бути раді. Не місце тут далше про се розводитись; хто докладніше про розвій руского шкільництва на Буковині хоче розвідатись, най загляне до книжки проф. Стоцького, що недавно виїшла під заголовком „Буковинська Русь“. Та мимо того, що проф. Шп. супроти попередних учителів і заступленої ними хибної й баламутної наукової системи поставив руску мову на становиско єї окремішности й відрубности від мови московської і внеманянував єї від безхосенного „азичія“, то ніколи ані спершу ані опісля не переслідуюв він тих учеників, що під впливом виховання домашнього чи то під впливом иньших виїнних обставин намагали до „обєдиненія“, а старав ся їх єдиною наукою відьлонити від кацапства. Щоби-ж якому ученикови-кацапови пошкодив коли чи то нотою чи в який иньший спосіб, сего ніколи не бувало, бо взагалі обходив ся зі своїми учениками, хоч би они були й кацапами, лагідно й має всякі можливі wzglady навіть там, де другий учитель ледви би їх мав. Говорити отже таке, що проф. Шп., як его перед судом присяжних старав ся представити оборонець, „дише безмежною ненавистю до всіх своїх учеників, що не похваляють его поглядів на руску мову“, се зовсім неправда. Така сама неправда й те, що проф. Шп. „заденуціював“ учеників, бо річ мала ся ось як:

Проф. Шп. бачить на підставі самих спостережень в школі, як чим раз то більше нириять ся між шкільною молодіжною вишної гімназії кацапський кукіль, та він супроти шкільної влади мовчить, а старає ся сам побороти лихо наукою. Ознаки кацапської кертичної роботи, зверненої проти его предмету, бачить він виразно при нагоді смерті прав. катихти Івановича, котрому ученики-кацапи друкують московські посмертні картини мимо заказу директора. Сей сідить вправді за виновниками, але веде слідство байдужко, лиш „про людське око“; теж і не диво, що ученики-кацапи не то, що не притихають, а противно набираючи ще більшої вільности й смілости, формально організують ся, ба навіть остен-тативно відтїгають ся від пригтовлене до шкільного святкування пам'яті Шевченка. Саме тоді являє ся пані Героєвська, жена адвоката Юліана Ге-

ровського, у директоранізшої гімназії Фаветмана і жалує ся на проф. Шпайнарівського, що він обгорює в школі єї дїм і на деяких учеників тої гімназії, що на ули дають єї доньку словом „кацапка“. Директор заряджує слідство, підчас котрого ученики низшої гімназії обвиняють учеників вишної гімназії, що ті-ж пропагують між ними кацапство і бунтують їх проти шкільної рускої науки. З того виходять слідство і в вишній гімназії, а до слідчої комісії належить і проф. Шпайнарівський, що виповнаючи вложеній на него обовязок, намагає до відкрити правди, а то тому, що директор Клавєр відносить ся до всего холодно й байдужно, беручи ту справу не яко справу оборони шкільного предмету від шкідливих впливів, а яко простий спір між „Jung-“ а „Altruthen“-ами. Се-ж впливає на комісію так, що она, зрозумівши натяк директорський, віддає ся від властивої цілі слідства, а провадить его в тім дусі, щоби цілу справу представити, о скілько можна, невинною, уважаючи прим. провину учеників кацапів, що урядили собі курс московської мови в московськільським академічним товаристві „Карпат“, простим лише переступленем того параграфу шкільних принципів дисциплінарних, що забороняє ученикам сходити ся по товариствах і т. д. Ученики-кацапи пізнають, який прихильний віє для них вітер, а що они окрім того з'організовані й стероризовані своїми кацапськими провадирями, тож крутять і заступають правду всіми силами, щоби себе представити невинними, а разом і не видати властивих виновників. Такий стан річи грозить тріумфом кацапства, а задлятого і его далшим розвитом. Проф. Шп. видаючи то, а стараючись помочи правді до побіди, спонукує стероризованого кацапами, але зрештою чесного й порядного ученика Радика, до зізнання повної правди, при чім постунає собі зовсім легально, бо не грозить єму нічим, а лиш завважає его говорити по правді все, що знає; він списує з ним в присутности другого ученика задля безпеки протокол і предкладає его директорови й комісії, перед котрою являє ся особисто й сам Радик, щоби, товаришам сказати в очи правду, а єї приневолені тепер признавати все, й таким чином виходить вся правда на верх! Другого, бувшого ученика гімназійального Бачинського, проф. Шп. не спускає парочно; по бачивши его якраз в часі веденого слідства в склену его шуріна, купця Вла-сюка, а знаючи, що він був в одній класі з А. Г.-им, виниує его там про него в присутности проф. Кобилянського і списує з ним протокол, а то тому, бо Бачинський яко неученик не конче й обовязаний явити ся перед комісією; сей протокол задля характеристикни А. Г.-ого передає проф. Шп. директорови й комісії, перед котрою Бачинський опісля особисто й устно потверджує то, що подав до відомости проф. Шпайнарівському. То, що Бачинський сказав на А. Г.-ого, що до образи маєстату, дає повід пересудхати иньших давніших товаришів А. Г.-ого, з котрих два, хоч нібито не пригадують собі самого факту, та все таки характеризують его так, що він, „будучи буйним і говорючи нераз против Австрії, міг то зробити“, впрочім зізнає Бачинського стверджує ся й тим, що зізнав на А. Г.-ого ученик Б.-о.

Таке поступоване проф. Шпайнарівського, котрий один в комісії розумів докладно цілу справу і старав ся відкрити вже раз цілком явню звернену проти свого предмету кертичну московськільську агітацію, страх не сподобало ся „Буковинським Відомостям“; они написали дві статті проти проф. Шп., де між иньшим закинули ему, що він спонукав Радика до фальшивого зізнання, а обиду маєстату видумав сам, послуговуючи ся Бачинським лише яко орудієм. Головно задля сих двох інкримінацій виїс проф. Шп. до прокураторської жалоби, хоч всі знатоки тутешніх відносин відраджували від процесу, бо звичайно прасові процеси даремні, а тим більше у нас. Він був записний й задля того, що на лайку „Бук. Відомостей“ найліпша відповідь хіба така, яку дістала оподі „Прав. Бук.“ від д. Бердєєва.

Надто вплинуло на некорисний вихід пресесу ще ось що: Не побирано на саму судову розправу таких

(Далше буде.)

свідків, яких виче треба було покликати, й таким чином багато а багато фактів не спростовано й не роз'яснено як слід, а то тим менше, що й з самих протоколів мало що читано з того, що зізнали ученики підчас слідства в гімназії. Директори хоч і заявили перед судом своє вдоволення зі служби обох професорів, але ж що до самого слідства московського, дивним дивом заявили проти них неприхильне становище; ба директор Кляззер посунув ту своєю неприхильністю до проф. Шойнарівського й заступленою ним цілої справи так далеко, що випер ся навіть всякого знання о Бачинському (і) тим самим назвав тут поступок проф. Ш. „некоректним“ між тим, коли самі протоколи зовсім тому перечать, а й цілий світ знає, що директор тут сказав неправду і тим власне сам поступив собі „некоректно“. Председателем трибуналу й заступником професорів зі сторони прокуратури державної були Волохи, що хоч би при найліпшій волі ніяк не могли цілком докладно знати відносин і справ руских, чого такий процес виче вимагає, а присяжні складали ся переважно із швабів козоністів, що не мали вже такої найменшого поняття о справах руских. Коли ж вкінці розважимо, що професори не мали ніякого адвоката, котрий перестудіювавши докладно всі слідчі акти й зрозумівши вагу цілої справи, був би зі становища судового заступив непрактичних і необоротних в таких разках професорів, то не диво, що відвіс з процесу побіду той чоловік, що бунтував учеників против їх професорів і обов'язуючого шкільного предмету, здеморалізував шкільну молодіж, наувчивши її зневажати шкільну науку та плювати на свою рідну мову й свій нарід, а що найгірше, жити в світі кривд і неправдою!... (Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 16-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З „Бояна“. Виділ „Бояна“ подає до прилюдної відомості, що в неділю т. е. дня 18. с. м. уряджує товариські сходини з танцями в сали „Народного Дому“ за вступом 25 кр. від особи. Є надія, що сали буде повнісся.

Шевченківський концерт, який устроює чернівецький „Боян“ при участі усіх тут. руско-українських товариств, має відбутись, як зачуваємо, в день 10 марца сего року.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ і „Каси райфайзенської“ в Панці, сторежниченського повіту відбули ся в середу дня 14. н. ст. лютого 1900 р. в домі чесного господаря Марціна Якимовича, що відступив его читальні безплатно. На збори явилось около 100 членів, як і гості з доохрестних сіл. Яко делегати „Рускої Бесіди“ прибули з Чернівців проф. Антін Клим, акад. Михайло Іванко і акад. Лев Когут. Збори отворив голова читальні, господар Іванко Стирча і представив зібраних послів з Чернівців. Говорили зарядом п. Антін Клим, п. Николай Савіцький, п. Когут, п. Книзький з Карпат, і п. Прохій Лагидна. Принято відтак до відомості справоздане виділу читальні і висказано особлившу подяку за ширий труд уступаючому виділу, що складав ся зі слідуючих членів: голови Іванко Стирча, начальника громади Панки, Григорія Павлюка, Іллі Русяка, Михайла Берчука, Василя Дулітра. До нового виділу вибрано знов господаря Іванку Стирчу головою, дальше Григорія Павлюка его заступником, Михайла Берчука касиром, Георгія Бонтуша бібліотекарем, а заступниками виділових: Іллі Гаврилюка і Іллі Русяка. П. Михайло Іванко висказав хосен каси райфайзенської, по чім відбувало справоздане касиера „Каси райфайзенської“. Оборот за 5 місяців сї істнована виносив 8718 кор. 5½ сот. До ради надзорчої вибрано господарів: Якимовича Марціна, Іллі Гаврилюка Якова, Матея Чернівця, Теодора Боя-

душа і учителя Прохона Лагидна. Душе відрадно було чути, як люди живо цікавили ся кождою річю, о котрій була бесіда. Читальня і каса тамоніа пропівтає заходом надучителя Н. Савіцького і начальника громадського Ів. Стирчи, дуже красно і буде мати незабавком свій власний дім, на котрий подарував господар Іллі Русяк гарно положених 3 пражин, а нинішні читальни дерева, найбільше Ів. Стирча. Лиш дальше тою дорогою! Гість.

Виділ товариства „Родина“ в Коломиї просить нас о поміщенє слідуючої оповістки: Заходом тов. „Родина“ в Коломиї відбудуть ся в неділю 18. н. ст. лютого с. р. *вечерний з танцями* в сали магістрату. Вступ від особи лише 1 кор. Початок о 8 год. Стрій для панів і панів візитовий. Особних запрошень не розсилає ся зовсім. *Глиньський, голова, Макарушка, секретар.*

Страйку складачів у Львові вже не буде, бо мировий суд у Відні порішив спір між складачами часописів а властителями друкарень в користь складачів.

Кацапи організують ся. З'їзд мужів довіри московської (або як она себе називає „русско народної“) партії відбув ся з ініціативи „Рускої Ради“ дня 7. с. м. у Львові. З 268 запрошених вийшло 128 священників і 54 світських осіб. Раджено під вибраною президією, до котрої входили: о. В. Давидяк, председатель, др. В. Дудикевич заступник, председатель, а оо. І. Пелех і К. Сеняк секретарі. Реферати мали: др. Ів. Добрянський о політичній ситуації, а О. Мончаловський о організації московців. З'їзд, по переведеню дискусії, одобрив відому відозву „Рускої Ради“, признав „Руску Радю“ представительною московської партії на виї і ухвалив план організації партії. Верховну власть московців буде становити „народний совіт“, до котрого входять: председатель „Рускої Ради“ Б. Бідицький, акад. В. Давидяк, др. В. Дудикевич і др. К. Черлюнчакевич (адв. з Перемишля) яко мужі довіри з'їзду; др. Добрянський, др. Павенцій, о. Давидович (сотр. Успенської церкви) яко відпоручники „Рускої Ради“; О. Марков і О. Мончаловський яко представителі московської преси. Органами партії визнає з'їзд „Галичина“ і „Руское Слово“.

Українсько-руську мову на слідуючій археологічній з'їзді в Харкові (чтение) рефератів на галицько-руським наріччю) рішив допустити в рефератах московський „предварительний комітет“. Против ся сему лиш один проф. Соболевський. Розуміє ся, се ще не значить, що не може повторити ся історія з торічного з'їзду в Києві. В деспотичній державі треба бути приготованим на всяке брутальство!...

Редакция „Комара“ оповіщає, що друге число находит ся вже в друку і сего тиждня буде розіслане предплатникам. Рівночасно просить згадана Редакция о скорє і правильне надіслане передплати в цілі управильнення поштової висилки. На кредит нігде инде не висилають часописів.

Руска Захоронка у Львові. При церкві св. Юра має бути — як доносять рускі часописи — заснована захоронка для сиріт і бездомних дітей та приют для служниць, що прибувають з краю або часово не мають занятя. На ту ціль збирають ся вже жертви. Така захоронка — се лежача справа, котрою всі Русини львівські і з провинції повинні щиро зайняти ся, бо рік річно сотні бездомної дівчорони пропадають для Русинів, нахочаючи захист в польських захоронках. Чужим інституціям годі навіть брати за зле, що діти виховують після своєї методи і в нинішних народних переконаннях. Засновуємо свої охоронки, а тоді буде інакше!

Дирекция „Краєвого Союза кредитового“ у Львові просить всіх своїх вкладників, щоби присилаючи готівку на ощадности, прислали все 50 сотиків на порто книжечки вкладкової.

Справа ратована угорських Русинів. Pester Lloyd доносить: Дня 12. с. м. мають відбутись в Мункачи на Угорщині річні збори комітету, котрий займає ся справою ратованя угорських Русинів, котрі вже дуже підупали, а лихвя в горах майже вже зовсім їх з'їла.

Председателем на тих зборах буде епископ Фірцан, а крім того возмуть участь посли до угорського парламенту з дотичних комітетів, старші жупани, репрезентанти громад і яких сто руских священників. Що ті збори мають бути важні, вказує згадана газета на то, що міністерства справ внутрішніх, просвіти, торгівлі і справедливости висилають по одному своему представителю, щоби розглянули ся в нужді дотичних сторін бережского комітату. Учасники тої подорожі в цілі розсліду нужди між угорськими Русинами виїхали вже з Будапешту. Оттакі збори і така подорож репрезентантів найвищих властей здали би ся дуже і в наших горах, почавши від Косівщини аж до Лашківщини.

Розпоров собі живіт. Знід Бучача доносить нам, що в Барини селянин Іван Байвський дня 26. січня с. р. около 3 год. по полудни розпоров собі живіт звичайним шевським гніпом, внаслідок чого мимоматуку на другий день около полудня помер. Здає ся, що померший самоубийник був хорий на умі, бо вже від довшого часу згадував, що мусить відібрати собі жите, а критичного дня ще й був унів ся.

Оригінальний заклад. Два куці в Бравиншайгу зробили дня 5. с. м. оригінальний заклад. Один з них зобов'язав ся аж до великодних свят сего року (15 цьвітня) прибирати мілон ужитих карт трамваєвих. Той же, хто програє заклад, обов'язаний купити п'ятим дітям сиротам ціле одіне і біле та обуть до першої сновіди, а крім того, вигравшому заклад заплатити на цілий рік за їзду по всіх шляхах міського трамваю. Отже той, що збирає карти трамваєві, оповістив тепер в газетах, що за кождих 20 карт трамваєвих заплатити 5 феників. Коли б отже заплатив так за цілий мілон карт, то мусів би видати за них 2500 марок (марка — 60 кр. або 1 К. 20 с. — має 100 феників). Ту суму обов'язаний противник звернути збирачеві, скоро він дійсно до назначеного дня назбирає мілон карт.

Електрика вернула жите. Повітовий лікар у Вайснеруї на Угорщині, др. Модель записав маленькій, десятилітній дитині опієм в дуже малій кількості. Через необачність служниці дитина дістала більше того ліку, як було потреба і коли лікар на другий день явив ся, дитина лежала вже як нежива, ані не віддихала, ані серце її не било ся. Лікар взяв ся до уживання способу штучного віддихання, але й то не помагало. Тоді казав він принести електричний апарат, приложив одну електроду до живота, а другу до шиї і дитина на его радість стала віддихати. Але кілька разів відоймив він електроди, тільки разів дитина була знов як би нежива. Лікар не дав ся тим відстрашити, електризував дитину через 10 годин без перерви, а по тім часі дитина дійсно ожила, стала сама віддихати, теплота тіла збільшилась, живчик став живіше бити, словом — електрика воскресила дитину.

Жінки і діти Бурів. Французські газети подають слідуюче оповіданє характеризуюче патріотичного духа цілого буреского народу: „Один англійський воєк писав до своєї родини, що саме в тій хвили, коли англійське воєско під Коленсо лагодило ся до атак, ему здавало ся, що він недалеко від окопів бурів чує голоси жінок і дітей. Він того не сподівав ся і диятого став надслухувати, гадаючи, що то ему може лиш причудило ся. Але незадовго побачив він вразно, як жінки і діти підбігали до окопів, в котрих сиділи Бурі, та несли повно бандулірів з набоями, (Бурі не носять т. зв. наших патронташів, лиш мають через плече широкий ремінь, а в ній повно набойів уложених один за другим), мимо того, що скрізь по полях куди они бігли, дігали та свистали кулі. Коли пізніше тої жінки і діти бігли назад з порожніми бандулірами, гадали наші люди, що то бурі втікають та подвоили огонь. Мусіло там згинуть багато з тих патріотичних людей“. — То нарід, котрого навіть жінки і діти стають в обороні вітчизни і не лакають ся хоч би й граду кулі!

На бурсу жертвували: Вн. п. прок. Володимир Михальський 4 К. совіт. Ясеницький, ієсп. Омелян Попович, з. пр. Гриць Ганкевич, о. Іван Воробкевич, п.

Єр. Пігуляк і пр. Шойнарівський по 2 кор., пр. Антін Клим і пр. Юліян Кобилянський по 1 кор. Разом 18 корон. Сердечна подака.

До благородних руских сердець.

Укінчений гімназіст, ширий Українець, що образуєсь власними силами, бездомний, крайний бідак, в додатки від кількох днів лежить тяжко недужий. Відзв'язуєсь проте до благородних а знаних із свого патріотизму і гуманности руских сердець: не дайте пропасти молоденькому а придавленому сегодне недугою бойовникови за народну справу, спішіть з датками, хочби найскромнішими, а певно і Бог Вам се почислить і недужий, виздоровівши, буде се пам'ятати. На сесю цілє покищо зложили: Вп. Ів. Савіцький надуч. з Мамаївців 2 кор., п-на Кар. Суханос уч. з Мамаївців 10 кор., редакция „Буковини“ від себе 2 кор. — разом 14 кор. Дальші ласкаві датки приймає редакция „Буковини“.

Переписка редакції і адміністрації.

Дописувателю Н. Н. в К. Хоч допись Ваша про поштові порядки в Др. виглядає на правдиву — то ми її не можемо умістити, не маючи поняття, хто і який пивсе? Ніяка часопись того рода ановімів не друкує. — Дим. Под. у Львові. Лист одержали; все гаразд. В тих днях висилаємо.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 14. лютого. Президія палати панів розіслала запрошеня на перше засіданє палати на день 22. с. м. На дневнім порядку стоять між иньшими презентація нового кабінету і вибори.

Брукселя, 14. лютого В виду того, що Англіїці розпускають фальшиві вісти, мов то вони цофнули ся в порядку до Ренсбурґ — заявляють тутешні добре поінформовані дневники, що відворот генерала Буллера з Лінгерсфонтен, був панічною утечею, в котрій згинило около 3 тисяч Англіїців.

Ренсбурґ 14. лютого. Бурі побіли знов Англіїців і відперли часть їх війск на західнім крилі. Страти Англіїців великі; близших подробиць брак.

Управитель школи народної, пошукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла-б перебрати ведене малого господарства, а заразом і вихованє 10-літньої дочки. Русинки мають першешство. Близші порозуміння в редакції „Буковини“.

Не забувайте на докінченє будови „Народного Дому“ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Р і н з а с н о в а н я 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **ПРОТИВ ШНІД ОГНЕВИХ.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть :

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
" емірیتالний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безплатно. До кінця 1899 року вносили виплачені **шкоди 1.669.565 кор. 38 сот.** Поліси „Дністра“ приймає **Банк краєвий** при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористийші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язичї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє з обмеженою порукою, удїляє **пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні** за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізїї 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котрі суть :

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотства увільнення, фреквентацийні, Frequenzzeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папері дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Сезон зимовий і літний.
Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Цїни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відновідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лавів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських калюшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Пожитки для членів Тов. взаїмних обезпечень „Дністер“ на 5 1/2% і 1% додатку на кош. адм.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці У. ч. руска ч. 11.

Відважує заявити шановний П. Т. Публіци, що виготовлюю всякого рода обуви для мушин, жєнщин і дїтий і то після найновїтїх фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастїм з ортопедичним апаратом і з обложеном приладом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтїти та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною прапєю, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовленє.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки заграничних шкір.

РІХТЕРА СКРИНКИ З КАМІНЦЯМИ ДО БУДОВИ

суть найліпшою дїточою забавкою.

Вони є одинокою забавкою якою дїти трєвало цїкавять ся і не кидають єї по кількох днях. Тому є вони найдешевшим подарунком і заразом і найзнаменитїшим для великої вартости у вихованю дїтий і за дїа доконалого виконаня.

Вони є взагалї найліпшою річю, яку дїтям можна подарувати для забави і занятя. Рїхтера скринки з камінцями до будови, заосмотрєні якорем можна дістати у всіх ліпших торговлях забавок по цїнах від 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 — 10 корон і суть найкрасні забавки знаходячі ся на євїті, а на доказ що є правдиві, мають фабричну марку, „якор“. Всї скринки з камінцями до будови без якора є підробленя меншої вартости, котрих рішучо не треба припинати. Новий богато ілюстрований цїнник розсилає ся на жаданя даром і франко.

Новина! Штука терпєливости і забава товарища з якорем. — Близий цїнник подає

Ф. АД. РІХТЕР і С-на,

перша аустро-угорська ц. к. прив. фабрика скринок з камінцями до будови.

Контора і склад: 1. Operg. 16. Відєнь Фабрика XIII./I. Hietzieng Rudolfstadt, Olten, (Schweitz), Rotterdam, New-York 215 Pearl-street.

Унів. мед. Др. Лев Кобилянський
(гидротерапент)

по довгїй практиці шпиталній і красїй в Чернівцях перенїє ся до дому Фрїдмана при улиці Кучурівскїй і ординує від 2—3 по полудни:

Відні безплатно.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 цїна (1 зр. 60 кр. з посылкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzähliger kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champagner etc.) vermittelt einer immer verwendbaren Spezialflasche, Schachtel à 10 Stück Sodor-kapseln, grösse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz
Rothkreuz-Droguerie,
Czernowitz, Nr. 3 Rathausstrasse Nr. 3.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Czas про Буковину.

II.

А тепер послухаймо, що каже
Поляк в Czas-і про руску по-
літику, яку тепер нібито веде
правительство на Буковині.

Правительство уживає єї до
поборювання Волохів, а представляє
єї яко доказ своєї справедливості;
але факт, що тота правительствена
справедливість зацвила трохи за
пізно тай трохи за нагло — осві-
тлює єї як найліпше, бо від коли
Поляки перестали мати вплив на
Буковину, було прецінь досить ча-
су і досить нагоди, щоб виявилась
тота справедлива німецька діяльність
на Буковині. Але справедливим і
добрим після розуміння правитель-
ства є лиш то, що служить герма-
нізації безпосередньо, або посере-
дно в той спосіб, що одну народ-
ність троюдить ся на другу, викли-
кує ся домашні борби і здержує
ся успокоєне краю, щоб тим лекше
германізувати. Русинами не опіку-
вало ся правительство, доки їх не
потребувало. Через довгі літа спо-
глядало воно спокійно на румуні-
зацію Русинів, сліди котрої бачимо
ще тепер на кождім кроці. Бо до
поборювання Поляків вистарчали Во-
лохи а також і симпатизуюча з ни-
ми старо-руська партія, аж коли
упорали ся з Поляками, а Волохи
мали право надіятися, що вони
дістануть власть в руки, треба бу-
ло найти нову причину для закорі-
нення німецьчини і тоді сягнуло пра-
вительство по Русинів, щоб їх по-
пхнути против Волохів а в разі по-
требі і против Поляків, і посередно
запирати до своєї германізаційної

теліги. Тут була для правитель-
ства небезпечність велика, бо раз:
Русини могли з Волохами порозу-
міти ся, бодай по часті, а по дру-
ге: могло наступити порозуміння між
Русинами а Поляками відповідно до
угодової політики рускої в Гали-
чині, а се могло-б було завести спо-
кій в краю, що для германізаторів
просто страшно і подумати.

Старо-руська партія потягала за
згодою з Волохами, руско-народна
партія булаб дала прихилити ся до
згоди з Поляками; згода Волохів,
Русинів і Поляків не є зрештою
річ неможлива, бо полуднева Буко-
вина є переважно волоска і Руси-
ни не заявляли до неї ніколи нія-
ких претенсій, північна-ж Буковина
є знов так переважно руска, що вся-
кі претенсії волоскі були-б тут зо-
всім надаремні, а Поляки розкине-
ні (rozproszeni — влучний вираз!)
в цілім краю, не мають ніде біль-
шости, то-ж не є ніде небудуть ані
Волохам ані Русинам небезпечні —
сей елемент консервативний і інте-
ресам держави щиро відданий міг
би становити важний поміст по-
між ними як чинник нейтраль-
ний. Але-ж для Німців, при такій
комбінації не стало-б місця, бо По-
ляки „репрезентуючи засаду прав-
історичних і засаду рівноправності“
дбали-б безперечно о то, щоб за-
спокоїти претенсії волоскі і рускі
в границях правних, а в тих гра-
ницях для німецьчини місця нема.
Отже тут ясно як на долоні, що в
інтересі германізації мусить ся
дбати о незгоду і о то, щоб не ви-
творили ся такі комбінації, які
зближали-б народності до себе. Що
се так, на се вказує спосіб, в який
дає ся Русинам концесії: Кожда

концесія для Русинів є іменно про-
вокацією для Волохів, а передусім
дбає ся о то, щоб часом самі Во-
лохи в тім вузенькім обсягу діла-
ня, який їм ще полишив ся, не
зробили з власної волі якої небудь
уступки на користь Русинів. Є на
се докази. На виділї богословскім
Черновецького університету викла-
дають ся деякі предмети по волоски
замість по німецьки, руских викла-
дів там не було, помімо що між
православними більшість руска. Се
було несправедливо і мало такі на-
слідки, що виховане духовенства
мало характер волоский, і що те
духовенство відтак не відповідало
потребам руского народу. Але треба
знати, що все те діяло ся під оком
правительства, котре через цілі де-
сятки літ терпіло такі відносини,
обсаджувало православну консисто-
рію самими Волохами, згодило ся
на волоскі виклади і т. д. Аж коли
Волохи по поборою Поляків стали
ся правительству не потрібними, тоді
відкрито, що Русинам діє ся кривда,
і се відкрито так спізнено, мало
ціль звернену виключно против Во-
лохів. Але нехай же вже раз буде
справедливість, хоть і пізно, лиш
спосіб, як усуває ся несправедли-
вість, знов такі дуже характери-
стичний. Гр. Гоєс зажадав отворення
русских кафедр, ті кафедри системі-
зовано, визначено стипендії для
виображення кандидатів — против
того зовсім не було ніякої опози-
ції. Та хоть кандидатів таких не
було, хоть не було навіть докторів
теології, правительство перефоре-
увало іменоване професорами універ-
ситету двох таких сьвященників, з
котрих один є доктором філософії,
а другий і такого степеня не має,

і то без габілітації. Правительство
мотивувало сей крок конечною потре-
бою, але-ж бо предметів, які виклада-
ють ті професори, слухають богослови
що йно на IV-ім році, між тим ані
на III-ім, ані на IV-ім році не було
тоді ані одного студента руского,
отже і не було доконечної потреби
і можна було зажадати від них
габілітації, або бодай докторату.
І дійсно проф. Єремійчук не має
слухачів і не викладає, а проф.
Козак викладає — але по німецьки.
Чи таке поступованє не є прово-
кацією? Та-ж пераз були катедри
богословскі опорожнені і доти їх
не обсаджувано, доки не найшов ся
відповідний доцент, що пераз і
кілька літ викладав предмет обо-
в'язковий, друкував численні праці,
і аж тоді був іменованим професо-
ром, а тут заіменовано двох про-
фесорів без докторату, без габілі-
тації, без праць наукових, хоть
мусять ще зо два роки чекати на
русских слухачів. Виділї богослов-
ский тому не винен, він оголошу-
вав стипендії для кандидатів ру-
ских, але ніхто не зголошував ся,
отже він не міг нікого предлагати
ані на доцента, ані на професора.
Ті іменовані, що їх споводував ще
гр. Гоєс, а котрі наступили по его
відході, викликали очевидно стра-
шне обуренє, що найшло вираз
в соймі, а тоді то ректор універ-
ситету — очевидно завзятий Ні-
мець — вступив в обороні тих
іменовань, хоч якраз із становища
університету тих іменовань, без
предложения факультету і без квалі-
фікації наукової, зовсім не можна
брати в оборону.

Опорожнили ся два місця ра-
дників консисторских. Митрополит

ЛЮДВІК ЯКОВОВСКИЙ.

Мудрий Шайк.

(Далше.)

А ледачий Бен Аїсса не прибалачу-
вав тоді, що то їде великий царський
верхоблюд, веде своє молоде до водо-
пою.

Його жінка зрадила і зраджувала.
„Аллаг!“ вимовив несвідомо, а його
обличчє було єїре як піскова пустиня
вранці.

Легко заскреготів пісок під ногами
Кіля, що висував ся через відхилені
двері, а Шайк того не бачив. Але як
куат підняв вже занавісу і впустив в
темне шатро п'яну ясного сьвітла,
прокинувся Шайк.

Зміркував, що Кільо хоче висми-
кнути ся. Поскочив до дверей, витягнув
руку і Кільо лежав вже на землі. При-
пав над ним Шайк, від гніву зайшли
його білка кровю і жгучим віддихом
обдав полякане обличчє старого.

„Шайк“, пишав він. „Чого хочеш?
На Аллага! Пусті мене, я все тобі ска-
жу. Тільки пусти“.

„Так“, крикнув Шайк і вийшов
кіндал, „ти присягаєш, що не зрадиш
тайни, а тепер присягаєш, що зрадиш
її, себато ти лгав!“ І щоб стрібувати
чи гострий ніж, потягнув кінцем по чолі
куата, а з рани сикнула кров і залезла
лице старому.

Тоді Алї схопив його за руку.

„Гей ти куата?.. не каляй ножа
свого такою кровю“, промовив, а в
словах його була глибока погорда. І
зараз підняв ся Шайк і не зборював вже
піднятиє Кільови та втерти рукавом
кров з лица.

А як знов хотів стрибнути на двір,
Шайк зацятав його:

„З ким вона була? Скажи зараз, як
не хочеш, щоб я вирвав тобі печінку з
черева“.

„З Бен Аїссою!“ відповів півголо-
сом куат і чим скорше вискочив з ша-
тра, щоб втіти перед гнівом Шайка. А
сей клянув за ним ножем, але в злості
схилив рукою і ніж вбив ся в пальмо-
вий пеня, а лискуча стала свиснути і
задрожала.

Алї опять схопив його за руку і
білий свій турбан підсунув аж під роз-
прене його обличчє. Але Шайк на те не
зважає. Мертвим зором споглядав перед
себе і від зворушення важко дихав, а
яксь невидима сила нагнала на уста
його се слово: „Хто має невірну жінку,
повинен її убити“. Інакше хто другий
сказав се, він очунав, повів рукою по
чолі і відеунув Алього. Тепер був на-
ном над собою, великий Шайк, правди-
вий мозлемі.

Спокійно пішов в кут шатра, де на
стіні висіла зброя. Оглядав її пильно:
близкучі довгі списи, короткі кіндалі і
мосяжем обложону рушницю, — а біля
неї баранячі роги наповнені порохом.

Кождий рух його слідив Алї. Він
знав, що жите Бен Аїсси і Фатими не

варте вже тепер і одного дактиля, як
він не вмішав ся в цілу справу. А вмі-
шати ся мусів обох приятелів ради.
Звістко, Фатимю він мало журав ся.
Чи жити вона буде, чи сконає де на
піску як жереби — йому однаково. Се-ж
жінка лише, а пророк погорджує жін-
ками і кождий правобірний мозлемі за
ним. Але вона походить з роду хоро-
рого Сіді Мустари, мало не та значу-
чого, як Шайк. До того були у Мустари
чотири сини як дуби, кренкі, узброєні.

Найстарший Гарфон такий майже
сильний, як Шайк. Вони всі знали право
кровавої пімсти так добре, як Шайк.
Смерть Фатими стала-б єя причиною
смертельної війни сих обох родів, а
жертвою її упали би всі їх члени до
найдалшого свояка, до найменшого
дитяти, до мізерної овечки в маетку їх.
І пішла би з димом ціла оселя.

„Аллаг!“ зітхнув старець. Тра сему
перешкодити. Тільки гора ізза марного
створіння-жінки! „А тії живи...“

І поспитав його:

„Що пічнеш тепер, Шайк?“

„Хто має невірну жінку, повинен її
убити“, вишептав крізь зуби і знав по-
спішно рушницю з кілка і оглянув її.

„Фатима має батька!“ почав старий.
„Чож він має таку с..доню?“ крик-
нув Шайк.

А старий Алї не зважаючи на його
гнів, говорив: „У неї чотири брати.
Гарфон рівня тобі. Рушницю несуть да-
леко. Убеш ти сьогодні Фатиму, завтра
твое тіло буде як решето і шакалі зо
дві ночі не будуть так вити з голоду“.

Шайк глянув на нього і в мить о-
тямив ся. Добре зрозумів пересторогу
Алього, отже спер на стіну рушницю і
випустив з рук баранячий ріг. Правду
казав Алї. Хоч як бажало ся йому да-
вити біду шию Фатими так довго, щоб
не могла вже голоєу через зуби пере-
пустити, але убий він сьогодні Фатиму,
то вже не виїде живцем з Ель Кантара.

Тепер вона мабуть при керниці, але
закі верне домів, вже Кільо — сей ша-
каль! — дасть знати старому Мустафі.
Ще він не забє Фатиму, а вже буде
пять рушниць набитих і п'ять спис на-
гострених. Річ певна, що для Кільона
нема тепер иншого виходу, лишє від-
дати ся під оїку Мустафи. Мабуть він
вже і є у нього і все розказав, а ста-
рий Мустафа вже вхопив рушницю і
крикнув: Фатимі біда, але і жите Шай-
ка не варте більше як зерно піску. Ано,
крівава пімста аж до нащадка“. А його
сини і собі за рушницю і вже замінили
батьківське шатро в твердиню, або вже
ї стоять оту за пальмовим гайочком.
Шайк навіть наслухував инших голосів,
наче не візла се була, а справдішній
напад.

Але скрізь було тихо, не долітав
навіть відгомін ніякий до шатра, лиш
шелестів пісок під Алього ногами. А як
Шайк оглянув ся, стрів поважний по-
гляд старого.

„Правду кажеш, Алї! Правду ка-
жеш, але-ж і я мушу піметити ся, коли
не хочу, щоб усе племя на мене паль-
цем вказувало, щоб навіть дівки кру-
тили носами, як мене побачать“.

православний, Волох, але зовсім безпартійний, не мав нічого против обсади тих місць Русинами, і безперечно була-б консистория з власної волі до сеї уступки прихилила ся. Тому очевидно треба було перешкодити, бо справедливості супроти Русинів лиш тоді має вартість, коли виходить від правительства. І заіменовано двох радників консисторських Русинів і то таких, на котрих із річевих причин Волохи згодити ся не могли. Ціль осягнено, Русини дістали, що їм належало ся, але не в згоді з Волохами, а Волохи видать в тім незаслужену провокацію. Коли духовенство волоске хотіло на зборі против того протестувати, то старости як раз на ту днину завізували всіх євхаристиків до старостів, але духовенство таки зібрало ся і протест випав дуже річово і поважно.

Провокації ішли одна за другою. Найбільше уразливою була промова президента в день уродин імператора до духовенства, що він не вірить в его вірність. Безпосередню причиною тих слів було, що молодіж волоска чимраз більше носить барви національні, що вже Гоєсови не подобало ся, хоть німецьким буршам вільно носити національні барви німецькі і співати „Wacht am Rhein“. Одним словом кожда уступка в користь Русинів, хоч сама собою справедлива, набирає з провини правительства характеру провокації — man merkt die Absicht.

Для нас (Поляків) в Галичині се не є річ байдужна. Ми не поборюєм Русинів, але мусимо звернути увагу на групувані партій руских на Буковині. Бо правительство працює тут над тим, щоб сполучити до купи староруску і молодоруску партію, а робить се для того, щоб Старо-Русинів відорвати від Волохів, а Молодо-Русинів від Поляків, та щоб витворили одну цілну партію, на котрій могло-б оперти ся в борбі против Волохів. Із такої мішанини виходить різне: або новий твір мати ме самі добрі або самі злі сторони сполучених партій. Боїмо ся як-раз гіршого, — бо бачимо,

що в сполученій рускій партії нема чинників консервативних, які заступали Старо-Русини, а нема також самостійності і ретельності політичної, які в певній мірі були у Молодо-Русинів. „Сполучення руска партія відзначає ся радикалізмом Молодо-Русинів а полякожерством староруским а также і знаними нам в Галичині симпатіями, котрих не хочемо ближше означити. А понад тим гарним сполученем обопільних хиб зносить ся дух, що его сотворив, — германізація, котрій свого часу і в Галичині Русини були прихильні. Тим стає ся загроженою тяжка праця вирівняння ріжниць поміж Поляками а Русинами в Галичині, а се для Галичини річ не байдужна. В нашій (зн. польській) інтересі лежить, щоб Русини і Волохи на Буковині погодили ся, а не щоб одних на других юдити на користь германізації. І се лежить в інтересі держави. Аби підтримати нічим не узасаднену германізацію, то правительство краєве підживляє борби національні в краю пограничній, гнобить Поляків, провокує Волохів, а легко предвидіти, що концесії, котрі не з почуття справедливості, але виключно в цілі партійній робить Русинам, не зспокоють Русинів. Правительство грає тут з огнем, і хіба то може его виправдати, що питання руского не розуміє і що его легковажить собі в спосіб каригідний. Се-ж і потвердив граф Гоєс в соймі, тай не диво: Німці прецінь легковажать собі справи словянські і уважають їх занадто малозначними, щоб їх студіювати. А добуток, який з того буде, легко предвидіти: Поляки і Волохи вже незадоволені, Русини приймають тепер радо підпору правительства, але правительство безпечно не дасть їм всього, чого собі бажають, а може навіть і не тільки, що їм ся належить. Тоді всі народи будуть розчаровані, і Русини самі може зрозуміють, що служили правительству не для своєї користі, але для зміцнення германізації. Діяльність Гоєса дасть ся отже аж тепер оці-

нити: 1. підтримане германізації не в цілях державних, але в цілях партійних коштом спокою і коштом оправданих претенсій народности польскої, волоскої, а декуди і рускої, 2. окрім того витворення руху урядово-німецького в краю, де Німці не мають ніяких прав історичних і де невеличке їх число не дає їм навіть підстави до етановиска фактичного, а тим менше до етановиска виїмкового. Для нас (Поляків) знівечене елементу польского, заострене питання руского і витворене руху національно-німецького на всхідних границях Галичини єсть річ далеко грізнійша, ніж би се можна подумати. Але та політика пікідлива для інтересів держави, є разом і противною католицизмови, та про се ще поговоримо.

Так звані національні меншости і конференція.

Читаємо в „Руслані“:

„Оноді (13. лютого) зібрали ся румунські послы соймові і парламенту в Чернівцях і ухвалили резолюцію, в котрій висказали, що успіх з скликаної у Відні конференції зможе бути лише тоді реальний, наколи правительство рівночасно заporučить у всіх королівствах і краях всім народам рівноправність з увагленем національних і культурних потреб, іменню, наколи упорядкунуть невиносні в тім згляді відносини на Буковині.

Рівночасно ухвалила міська рада в Любляні резолюцію, в котрій виявляє Чехам вдячність за їх декларацію, зложену в мировій конференції, а жадаючи упорядкування язикових відносин рівночасно у всіх краях о мішанім населеню.

Подібну подяку вислав на днях д-рови Енгелю також пос. Ферич в імені клубу ліберальних послів словінських.

Ми передказували, що Словінці, Хорвати, Русини і Румуни мусять в теперішній хвили упімнутись громадно о справедливе упорядкування язикових відносин в краях, ними заселених. Се виходить як з програми правиці, так і з простої конечности, що велить парламентові і правительству подбати про національний мир у всіх коронних краях. Се і стало ся.

Почин до того дав „Славянський христ.-народний Союз“ вже в грудні минулого року ще в часі парламентарної сесії. Тоді ухвалив „Союз“, щоби его заступники в парламентарній комісії правиці підняли сю справу з всякою рішучістю і вивели її на чисту воду. І тоді вже спитали послы Барвінський, Повше і Вахнянин заступників других клубів правиці, яке становище наміряють сї клуби зайняти супроти національного питання у всіх краях Долитавщини о мішанім населеню? Питане се вразило деяких делегатів з посеред польского „Кола“, але мало той вислід, що послы Енгель, Пацак, Трайфельс, Шварценберг, Пальфі, Лупул і бар. Діпавлі, а відтак і негодуючі зразу польські послы заявили ся за упорядкуванням язикового питання не лише в Чехії та на Мораві, але і у прочих коронних краях в мисль звісної програми правиці.

По деклараціях сих, зложених представителями поодиноких клубів

правиці, зложили рускі, словінські і хорватські послы готовий проект до язикового закона і охорони т. зв. національних меншостей у всіх краях на стіл палати посольскої з жадаєм передачі его язиковій комісії парламенту.

Зовсім льояльно поступили проте чеські послы, коли на зборах мужів довіря в Празі 3-го лютого — отже як-раз перед віденською конференцією — ухвалили резолюцію такого змісту: „Заявляємо, що намірена мирова акція лише тоді може мати успіх, наколи рівночасно з упорядкуванням язикового питання в Чехії і на Мораві будуть поладнані національні відносини на Шлезку, як і у всіх других краях о мішанім населеню“.

Резолюцію сю вигодосив відтак в імені чеських делегатів 5. лютого на конференції пос. Енгель, яко голова молодческого клубу і сим самим подав її до відомости не лише Німцям, але і правительству.

Німці запротестували вправді проти такого modus procedendi устами д-ра Функого, але чеські делегати не змінили в наслідок сего протесту свое льояльне становище супроти своїх союзників з правиці. Чехи не дали збити ек з тропу навіть і протестами Gazet-и Narodowo-і та Slow-a Polsk-ого, а стоять по нині при ухваленій в Празі резолюції з 4-го лютого.

Politik намагала ся вправді на днях — о чім ми згадували — успокійти Поляків і прирекла їм не підносити руского питання в державній раді, але за те виступила в обороні програми правиці, отжеж і „переведення рівноправности всіх австрійських народів“, молодчески органі праси іменню „Подріпан“ Шпіндлера і — несподівано краківський Głos Narodu. Сей послідний предложив іменню, щоби скликано (хто?) польско-руську анкету під проводом намістника Галичини, котра би уложила язиковий закон для обох народів.

Як дальше розвине ся ціла справа — не хочемо пересуджувати. Ми знаємо лише те, що теперішня хвиля надобить ся більше до упорядкування язикового питання в поодиноких краях, як котра небудь друга. Акцію сю здаємо на наших послів, знаючи, що весь руский народ піддержити її враз з реальними політиками польськими.

Від напасти не пропасти.

II.

(Романс).

Намі виснена в справі процесу закінчуємо прямою відповіддю „Молодий Українці“, бо-ж передусім она спонукала нас написати сю статю; ся-ж відповідь впливає вправді вже по більшій часті з попередних наших уступів, але ми мусимо тут ще дещо сказати з особна на адресу автора статі: „Наша шкільна система на буковинському ґрунті“.

Автор тої статі називає вправді кацапство „найбільшою хворобою, яка точить наш народний організм“, але по его думці, як виходить із самої статі, треба-б забирати ся до его поборювання з великим пошанованем „убіждей“ кацапських та обережністю й лагідністю лише єдиною дорогою переконувания, щоби — борони Боже — не образити кацапів, а то они загнівають ся і — пропала „консолідація“! Після такої спеціально галицької вельми цілющої „реценції“ на „хворобу кацапську“ ти, Русине, дучись з кацапом, переконуй его, обходись з ним чемненько, а коли видиш, що він мимо того тебе не то,

„Є що там!“ від нехоча кинув Алі. „Ніхто-ж не важить ся тебе образити. А як ти є мудрий Шайк — всміхнувся — то відішлеш Фатиму і відбереш назад свої гроші. Жінка живною, не Фатима, то купиш собі другу“.

Правда, що Алі мудро радив, але яка-ж то слава жінка була з Фатими. Тиха жінка, роботяща. Він міг по цілих днях глядіти перед себе, попиваючи запашну каву, а вона газдувала. Ціле хазайство узала від старої Аїши. Які славні паланиці вона пекла! А як кінчив ся радаман, (Шайк яко правдивий мусульман доховував його), тоді вона показувала свою штуку. Тоді вона винікала паланиці і то аж на 32 способи, або ті бублики „мішельвіш“, що здалися вже пахли медом і оливою, або „бурек“ — як згадав се Шайк, то бажав задержати Фатиму і не розлучати ся з нею. Та дарма. Бо сором, великий сором; увесь рід плізував би на його сліди, як би знав, що він маючи докази жіничної зради, жив з нею далі.

А Бен Аїсса! Ах, як згадав його насмішливе обличчя, то скнів. Так се він, той сміхован, що знав на всі боки випривляти лице, що умів у вечер вийти як шакал, а тоді пси з цілого села лаяли хором. Сей чіп, що не знав першої сури з корана тільки пісні складав від рана до ночі, а раз перебраний в жіночий одяг у білий день взяв в обійми великого ученого Омара, а всі невісти збирали ся уламенувати сю виродну жінку — аж відслонив своє диявольське

лице. Сей збитощний — його соперник.

Та він хотів бути мудрим, дуже мудрим, бо Алі добре радив.

„Алла! Я буду давати їй, поки вже голосу з себе видати не зможе. Відтак пушу її і відправлю, як присягав мені на Аллага, що вона винна. А старий скупар Мустафа мусить мені звернути заплачені за неї гроші“.

І очі його блисли злорадно, бо і його захланність прокинулася. Най собі Фатима їде куди хоче, навіть до Бен Аїсси — сей драбуга певно прийме невірну жінку, — щоб він лише відобрав свої гроші, своїх двіста франків, за котрі купить собі зо три, чотири невольниць.

Сіді Алі був вдоволений з Шайка. І висказав йому в голос похвали, але як глянув на нього і побачив в очах дивний огонь, зараз снітав його:

„Що маєш?“ снітав здивований.

„О, вже маю німету. Жди рік, цілий рік жди. А тоді скажеш, що я мудрий Шайк“.

На лиці його зявилася злорадна втіха, а старий лиш головою покивав. Але яко правдивий мозлемі умів не бути цікавим, отже мовчав...

(Дальше буде.)

що не шанує, а по просту знухає над тобою, ба ще й бе-побиває, що аж духи тобі виходять, то ти зноси то мовчки й терпеливо, а коли-б він мав тобі навіть поломити кости, то ти лише загниє з „честно“, аніж мав би-сь „нечестно“ против него шукати заперушеної тобі законом помочи у вла- стий, котрі він сам ще визнає проти тебе (!); бо-ж тоді ти, що мовчав на все, „денуциант“, а не він, що тебе ба та ще й кричить „Polizei“! Коли-ж професор в обороні своїй і пові- реного ему предмету, в обороні збала- мучених агентами своїх учеників, в обо- роні правди і закона стає проти напа- стників, визнаний ними самими перед суд, то се, по думці „Молодої України“, чинить він лише тому, щоби дістати „Belobung“, доказавши, що він спосібний „поліційний агент“, бо „свої поліційні іорони прикриває лише плащиком руско- українського патріотизму“. (Дальші „er- theta“ гляди в „Галичанин“!)

„Теплий се кожух, та не на нас буковинських Русинів штий!“ Консо- лідуйтесь здорові й на далі з Вашими кацапами, шануйте їх, майте для них всякі wzglady, а оні най вас бють, коли того хочете, як вас били й досі! Ми-ж, буковинські Русини, уважаючи кацапів такими принципіальними нашими воро- гами, з якими ніяким чином не можемо лунити ся, не маєм ніякої причини їх шанувати, а виступаєм против них рішучо й отверто, а то тим більше, коли оні мають зухвалу безличність звизати влади супроти нашого зовсім легального поступовання.

Але-ж, каже автор статі „Молодої України“, помочи зі сторони влади не треба було, не треба було слідства — яке, ще раз повторюємо, викликала сама кацапня, — а можна було учителеви самому собі поради в той спосіб, що було ему зацілювати в серце учеників любов до рідного слова та відвертати від кацапства самих агітато- рів московського руху силою науки. Видно, автор ще дуже „Молодий Укра- їнець“ і не знає зовсім тутешніх обста- вин шкільних, коли таке говорить. І так рускої мови учить ся обов'язаний тут лиш той, хто записаний в школі Русином; оба-ж агітатори Г-і були за- писані не Русинами, а „Москалями“ („Russen“) і тому ніколи не ходили на науку тої мови, отже учитель ніяким чином не міг на них впливати. Вирочім ті агітатори пересякли вже так дуже духом „обединительним“, що там хоч би й найбільшими мудрощами, які є лише на світі, ледви чи би можна що вдіяти в користь нашої народної справи. Далі не знає мабуть автор статі, що тут по школах середніх учать не інак- ше, як лиш по німечки (навіть в гімна- зияльних паралелях так званих „ру- ских“ половину предметів учать по ні- мечки!) та взагалі німецька мова панує особливо в середніх школах на Буко- вині так, що дуже часто почуєш, як ученики-Русини між собою розмовляють по німечки, а не по руски. Се все дуже некористно впливає на науку рускої мови, а що для неї призначені лише дві години на тиждень, в котрих заразом учать ся і не-Русини або й такі Русини, що з дому дуже слабенько говорять по руски, то легко можна собі представити, що мимо найцірнійшої волі і найревній-шої праці учителя наука рускої мови не може бути увінчана великими успі- хами, а ще менше тоді, коли учитель привозений тратити час і працю ще й на поборовање кацапів. З того вихо- дить, що учитель не може, ба не сміє навіть надто багато часу й труду при- сьвячувати наверненню кацапів на праву дорогу. Та вирочім мало що й помагає такий труд зі сторони самого учителя, а кажемо ми се на підставі фактів: говори прим. такому ученикови-кацапови, як Шевченка поважають чужі народи, ба навіть самі Москалі, принеси ему в доказ того московське гарно ілюстро- ване видане „Гайдамаків“, та вкажи ему на вступ в тім виданні, де сам Москаль каже, що ледви чи найде ся грамотний чоловік в Росії, щоби не знав Шевчен- ку; загірай его до рідного слова й на- рода, як хочеш — так що-ж, він усмі- хнеться тобі іронічно тай в душі махне на все рукою, бо у него слова й вгля- дом рускості сто раз більше варті, аніж Бог зна які мудрощі учителя! Се-ж по часті й не диво, коли розва- жимо, як радо молодий чоловік навізає

приязнь з другими молодими людьми й товаришами, а тоді вже з часом в не- одній річці стає того самого погляду, що й его приятель.

Складати отже тут всю вину й відповідь на учителя, як се чинить автор статі „Мол. України“, се зовсім несправедливо. Учителеви в руско-па- тріотичній ділі мусить прийти в поміч і сама руска суспільність, а передусім молодші Русини, як от Русини-академики, котрі з учениками повинні навізувати щирі й сердечні зносини та скріпляти їх в руско-патріотичній душі подібно, як се робить московський „Карпач“, котрий мав свого часу всего на всего лиш 2—3 членів (!), а по мимо того по- середством кацапських гімназійських агі- таторів з'єднав собі переважну часть учеників-Русинів так далеко, що оні з'організували навіть в самім товаристві куре „літературної“ своєї мови москов- скої! Та ми тут не заохочуємо академі- ків до подібних „подвигів“, що проти- вило-б ся шкільним приписам, а бажаєм лише, щоб оні не в яких иньших цілях, а єдино в цілях руско-патріотичних стоїли з учениками в дозволевих при- зних зносинах. Ось куди-б звернути ся „Молодій України“!

Та сям то кінчимо ми й відповідь авторови статі „Молодої України“. Ду- маєм, що він на підставі наших ви- снень зможе собі виробити иньший суд о процесі і о наших професорах, котрі в очах такого „Галичанина“ і людей, що стоять поза-ним, очевидно мусять вже бути людьми найнідлі- шими, але в очах наших людей не за- слугують зовсім на те, щоби кидати на них каменем, бо-ж в виду всяких обставин, ворожих нашому народному ділу, довго мусіли мовчки придивляти ся деморалізуючій роботі кацапській і тим самим зносити зневагу нашого народного достоїнства, але в кінці, коли надто зухвалий воріг відізав ся сам до властий, ніяк не сміли вже дальше мовчати і тим покривати та скріпляти підпольну роботу виродних синів-запроданців ру- ского народа. Визвані кацапською гидрою, професори виступили сміло й неустра- шимо до борби з кацапнею, в котрій зовсім законним способом постоїли в обороні нашої народної чести й гідності, та, хоч переносили й пере- носять з того всякі прикраси, не пода- ючись, високо держать руско-український прапор!

НОВИНКИ.

Чернівці, 18-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забу- вайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Президент краю бар. Бургінзон по- вернув нині рано із Відня до Чернівців.

При бук. красівім правительстві є до обсадження кілька місць концептових практикантів з річним ад'ютом 1.000 корон. Подання належить вносити до 15. н. ст. марта.

З українсько-русского тов. акад. „Союз“ в Чернівцях. Запрошена на вечерницю з танцями, котрі відбудуть ся 22. лютого н. ст., вже розіслано. Хто- би не отримав запрошення зволить згодо- сити ся до виділу тов. (ул. Петровича 2.). Комітет сподієсь, що Вп. Публіка, як все, так і сям разом збере ся на наших вечерницях численно, тим чи- сленнійше, що се останна руска забава сих масиць, а на другу таку забаву треба довго чекати... Всіх, котрі хотіли би під патронатом муз Терпсіхори і Єрато весело і свobodно забавитись і хотіли на хвилю забути на всієї житей- ської „скорби і печалі“ — сердечно просимо на сі вечерницю.

Комітет.

Черновецка „Руска міщанська чи- тальня“ устроєє для 25. лютого с. р. вокально-декламційний вечорек з від- читом в честь нашого незабубного Кобза- ря Тараса Шевченка. Вечорек відбуде ся в сали гімнастичного товариства (Turn- halle) ул. Йосифа, з сідуючою програ- мою: 1) Вступне слово; 2) „Щастя нам Боже“ — хор; 3) „Інакша мода“ — декламация; 4) „Зауля“ — хор; 5)

Відчит про жите й діяльність Тараса Шевченка; 6) „На беріжку“ — хор; 7) „Руским дівчатам“ — декламация; 8) „На моле“ — дует; 9) „Ластівка“ — хор; 10) „Калина“ — декламация; 11) „Ще не вмерла Україна“ — хор. Як бачимо отже, програма богата і дуже інтересна, тим більше, що се буде пер- ший случай в Чернівцях, що цілу про- граму виконають сили виключно міщан- скої читальні. Додавши до сего дуже скромненьку ціну вступу на вечорек, котра виносить лиш 60 кр. від особи, а білет фамілійний на 3 особи 1 зр. 50 кр. — маємо повну надію, що сали гімна- стичного товариства в дні 25. лютого буде битком набита.

З Кисилева пишуть нам: В суботу з 10. на 11. лютого с. р. відбула ся у Кисилеві товариська забава з танцями. Хоть і яка непогода на дворі, які болота страшні, а все-ж такі наші Вп. учителі прибули о скільки мога в найбільшій числі. Тай не диво, бо ціл була гарна. Чистий дохід призначений на „Народний Дім“ в Чернівцях. Вже то, що правда, то не гріх і сказати, де розходив ся о патріотичне діло, там пп. учителі не лишають ся позаду, а сніпати, щоб і свою лепту зложити на народнім жер- твеннику. Забава була хоті куди, бо без примусу і сердечна. Простора сали кирилівської народної школи, прибрана народними красками лунала від танцю аж до 9. години рано. В часі забави зібрано поміж гостями 23 К. 43 сот. на „Народний Дім“, до чого додучивши чистий дохід 4 К. 40 сот. і надвизку із вступу 1 К., дану п. Маріячуком — маємо суму 28 К. 83 сот. Спасибі, сердечне спасибі Вам, Вп. Пані, Панючки і Панове за лепти зі щирого серця на народну справу. Спасибі за участь в за- баві. Колись, як не буде болота, то зійдемося в більший числі, тай втнемо ще ліпшої коломийки із присюдами і иньшими „делікатесами“. Гість.

XII. Археологічний з'їзд має від- бути ся 1902 р. в Харкові. Дня 16. січня с. р. зачав в Москві в „Московсьім Імператорсьім Археол. Обществі“ свої роботи під предієдательством гр. Уваро- вої приготівлюючий комітет будущего з'їзду. В сім комітеті мають участь від- поручники вислані в Москву всіми російськими історично-археологічними ін- ституціями і товариствами: з товари- ства Літописця Нестора вибраний проф. Петерб. університету Соболевский, проф. Київск. університету Голубев і бібліотека- р того-ж університету Кордт. Київ- ский університет не вислав своїх від- поручників, позаяк повідомлене дійшло за пізно. На першім засіданні ухвалено допустити читане рефератів в німецькій, французькій і славянських языках. Над сими останними розвела ся широка і оживлена розправа (ми вже звіщали, що один проф. Соболевский був проти- вний допущенню рефератів в рускій мові). Постановлено устроїти етнографічну ви- ставу з предметів українського побуту, щоби відтак она остала в Харкові для музея.

На увільнене Гільзнера, що в ри- туальних цілях убив в Польній христия- ньську дівчину, Гурзівну, зібрала „ав- стрійсько-жидівська Унія“ між жидами в німецькій цесарстві два міліони марок. Документи, що відносять ся до сеї складки, оповістив віденський Deutsches Volksblatt, що визнає влади до виступ- ления против Унії. — Прокуратор, др. Шнайдер-Свобода, що виступав урядово в процесі против Гільзнера, одержав по- новно тримісячний урльоп.

Нещасте на морю. Сорок кораблів потонуло на японських побережах під- час останної бурі. До Антверпін доно- сять телеграми, що понад двіста осіб страшило жите в філіях Спокійного Океану.

Лист з боєвища писаний трема по- черками письма одержав недавно один англійський пастор в Лондоні. Жовіть з полку Суррей почав писати лист до ро- дичів, але смерть не дала ему письма докінчити. Товариш поляглого хотів се кроваве письмо довести до кінця з по- писенням, що стало ся, але і сей погиб в бою. Лист дістав ся до головного штабу, котрий з дописом на боці, що оба згнули, вислав его до Англії. З огляду, що первісні адреси не були ві- домі, дістав ся лист в чужі руки. В першій часті письма перебуваєсь весе- лість і надія, в другій перечеуте смерти,

а закінчене є сухе, урядове. Пастор о- правив лист в рамки і підписав одним словом: „Війна“.

Льотерійне обманство. Дня 28. серпня мин. року поставили в Відні, в одній з льотерійних колектур, субект, Авраам Сафір і Берта Штульбергер на бернську льотерію 35 кр. на sesso terpo числа 71. 79. 3. Якась панна, Янетта Зонненфельд поставила на ті самі числа амбо terpo. Числа вийшли. В виду сего щасливого случаю Сафір і Штульберге- рова мали одержати 1428 зр. з Зон- ненфельдівна 1195 зр. 44 кр. Однак льо- терійний уряд здержав виплату вигра- ных, бо показало ся, що щасливі грачі пади жертвою обманства мавпулянтки, Анни Скріванек, що часть ставлених гроший побрала для себе і чисел не по- тувала в книжці. Скріванек засуджено свого часу на шість місяців тюрми, а цивільний суд вчера орік, що льотерій- ний уряд обов'язаний виплатити пошко- дованям виграні суми.

Друкарська похибка. В посліднім ч. „Буковини“ в передовій статі п. з. „Озас про Буковину“, шпальта 2. вірш 8 з до- ду — намість „Чернівці“ — має бути: чер н и ц і, а на другій стороні шпаль- та 1. вірш 24 з гори, намість „як усеєго“ має бути: як і с е г о. Слово „Чернівці“ лишилось лише в деяких числах „Бук.“, та ми й его простуємо.

Справозданє касове

товариства „Руска Каса“ в Чернівцях за місяць січень 1900 року.

Приходи:

г.	кор.	г.	кор.	г.	кор.	г.	кор.
1. На фонд резервовий загаль.	2	16	1953	78	46	27	71
2. Паїв виплачено			1302	256	176	75	70
3. Вложено вкладок щадничих на щадницю						3349	7231
4. Звернено позичок на скрипта							
5. „ „ на вексі							
6. Побрано відсотків							
7. Побрано на адміністрацію							
8. Готівка з року 1899							

Розходи:

г.	кор.	г.	кор.	г.	кор.	г.	кор.
1. Виплачено паїв виступ. членам	261	40	78		52	53	92
2. Виплачено вкладок щадничих	1735			56	14	963	69
3. Дано позичок на вексі	4200					7231	
4. Виплачено відсотків від вклад. щадничих							
5. Виплачено коптів адміністр.							
6. Готівка (Сальдо)							

В місяць січня прийнято 2 но- вих членів з паями декларованими на суму 80 корон, виплаченими 16 корон. Виступило 2 членів з па- ями на суму 261 корон 40 гел.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановний П. Т. Публіку, що виготовлюю всякого рода обуви для мушун, жінщини і дітей і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушування.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітти та всякі нарости на ногах. Доброю і соудною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Для шкіл народних

вийшли цілком нові друки

можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversammlungsprotokoll, Свѣдоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свѣдоцтва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізоване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посылкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Повідомляє ся

П. Т. Публіку, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціаліст

від зубів із заграничною наукою і вільнокалітною практикою спровадив ся до

Чернівців на ул. Паньску ч. 41

порядкує від год. 9—1 і від 3—5.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середноєвропейского.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер особ.
6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи
Гайбокої:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31
рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиць, Бояна, Садагури:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лузан:
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.;
З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40
рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер;
до Гайбоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан
і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до
Іцкани); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд.
(лиш до Іцкани), особ. 11:25 в ночи;
до Садагури, Бояна, Новоселиць:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
до Лузан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Гайбокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця
і Карачева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан.
5:20 по полудни. (На просторі Межибродів-
Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го
липпа до 15-го вересня в вітнірки п'ятницю).
З Гайбоки відходять:
до Карачева, Сторожинця, Бергомету,
Межибродів:
мішан. 9:40 рано. мішан. 6:20 вечером, (лиш
до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи-
бродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня
до 15-го вересня в вітнірки та п'ятницю);
До Гадікальфи приходять:
з Радивів:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.
З Гадікальфи відходять:
до Радивів:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи.
До Гатни приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 6:45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи.
До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш.
5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40
по полудни, мішан. 8:10 вечер. мішан. 4:15
в ночи.
До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш.
5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.
з Рус-молдавиць:
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.
З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш.
3:20 в ночи;
до Рус-молдавиць:
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан.
3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу.
Довідати можна на станціях Вама, Драгоша
і обох Молдавиць.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни.
З Карачева відходять
до Чудина н. С.
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.
До Неполоківців приходять:
з Вашиківців, Вижиць:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.
З Неполоківців відходять:
до Вашиківців, Вижиць:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.
До Лузан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.
З Лузан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.
До Карасьбергу приходять:
з Пути:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.
З Карасьберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер.
Примітка.
Час середноєвропейский іде о 46 минут ісп
в ийше від черновецкого часу.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	
Резерва премій	148.480	"	—
" спеціальна	1.624	"	80
Фонд основний	72.000	"	—
" емиртальний	18.166	"	60
			486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безплатно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Бани краєвий при помочах гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошення о уділене агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на витрале: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сєй

Загально улюблений лік

вєє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ в антики Ріхтера і для остерожности приймати лишє флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champagner etc.) vermittelt einer immer verwertbaren Specialflasche, Schachtel à 10 Stück Sodor-kapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr. Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz Rothkreuz-Droguerie, Czernowitz, Nr. 3 Rathausstrasse Nr. 3.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях

За редакцію відповідає Іван Созанський.

під зарядом Володислава Секерского.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклампні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	30 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Czas про Буковину.

III.

А про релігійний бік політики правительственої на Буковині розводить ся польський політик в Czas-ї ось як:

Релігійний бік правительственої політики на Буковині показує ясно, що бюрократія не сповняє волі монархи, лише свою власну, не переймає ся ідеалами того, котрому присягала служити, лиш уважає, аби формальність на вні була захована — влади легко вагають собі католицизм на Буковині, виявляють явну нехоть супроти консисторії львівської і супроти духовенства католицького за то, що воно не хоче і не може віддати ся на службу германізації. Як би не то, то на Буковині давно була б вже унія, бо Волохи, уважаючи себе народом романським, можуть міркувати, що вони одні поміж народами романськими є православні, чим наближають ся до Русинів і до східної Славянщини. Проте ані духовенство ані нарід волоский не є ворогами католицизму. Але-ж попри иньших особливо із наведеної причини католицизм на Буковині не робить поступів. Ба, з неприхильністю до католицизму іде в парі явне попирання протестантизму, котрий, хоть не багато віроісповідників признає ся до него на Буковині, має в очах правительства краевого ту добру прикмету, що є чинником германізації. Товариство Християнських Німців подає

пропам'ятне письмо єписк. Веберови, де скаржить ся на польщене, яке переводить церков католицьку, на недостаток німецьких священників, на сьпіви польські по костелах і т. д., а письмо се підписують і протестанти! Правительство, хоть єму знані ті відносини на Буковині, жадає від консисторії пояснень Ціляючи оттак в Поляків, трапляє в католицизм, а зовсім нічого не робить ся, щоб піднести єго повагу. Єпископство католицьке було б доконечно потрібне, але мусіло б бути суфраганією Львова — то-ж дінше, нехай єго так зовсім не буде.

За порадою протестантського окруження президента мало правительствено не витати навіть після приписів єп. Вебера, та в останній хвилі прецінь якось надумало ся. Університет черновецький не бере участі в процесії Божого Тіла — причини є по часті національні, а правительствено не мішає ся до того. А вже-ж поступоване правительствено в справі декораций духовенства — дуже цікаве. Удєкоровано ніби-то справедливо по одному з кожного віроісповідання і то 2 каноніків і пастора ордером Франц-Йосифа, хоть канонікам належить ся вища відзнака, притім на каноніка вірменського зовсім забули, аж потім дали иньший хрест заслуги — хоч се канонік греміальний! Інфулатови черновецькому дано цінніше таку саму відзнаку що пасторови! І так пастор дістає вищу відзнаку від каноніка вірм-кат., а таку саму, що інфулат рим-католицький! А все то задля протестантського окруження начальника краю. Гоєс скористав іменно по своєму із досвідів своїх попередників. Гр.

Паче упав задля справедливого поступованя супроти Поляків — се було Волохам не на руку; Краєв упав, бо попирав занатло Волохів; гр. Гоєс вибрав иньшу дорогу і опер ся на протестантах тай промостив обговорену вже перше акцію руску, бо на Русинах доси ніхто не опирав ся — на католиках оперти ся не хотів. Секретарем президентним став протестант, заступником президента став протестант, що є членом презбитерії протестантської і любимцем австрійських протестантів, так що єго хочуть мати своїм начальником у Відні. І той сам урядник був якийсь час референтом справ віроісповідних на Буковині! Знаючи, що товариства протестантські мають звязь з Gustav-Adolf-Verein-ом в Берліні, питаєм ся, чи така діяльність відповідає інтересам держави? Оттак то на Буковині германізм і протестантизм подають собі руки! І се дїє ся в безпосереднім сусідстві Галичини! Се все було ділом гр. Гоєса, або наслідком єго діяльності; в якій мірі спадщина по гр. Гоєсови небезпечна, показує найновіший факт, що в справозданю черновецької Ради Шкільної мійської пропущено в статистичнім виказі по перший раз діти польські а поміщено їх в рубриці Andere. Ся рубрика є звичайно для чисел політично і статистично мало важних. Між тим число дітий польських в школах черновецьких величезне. Перед 6-ма роками стояли діти польські на першій місци, відтак перевагу дістали Русини задля натиску, який робить інспектор руский на виконуване примусу шкільного що до Русинів, не турбуючи ся про Поляків. Коли б

примус шкільний виконувано супроти Поляків, як треба, і коли б викази роблено безпартійно, то число дітий польських було б по жидівських найбільше. Але помімо того, що записано не одного Поляка за Русина або навіть за Німця показує виказ торічний, що найбільше було в школах жидів, по них Русинів і Поляків, відтак Волохів, а найменше Німців. Для того то Koło polskie справедливо вимагало, щоб науку мови польської більше углядати. Між тим сегорічний виказ не має вже рубрики Polen, а Поляки поміщені в рубриці Andere! Се єсть простим наслідком того, що запровадив р. 1895-го гр. Гоєс в виказах статистичних для сойму, котрий зробив се безпечно для того, щоб при нагоді міг заперечити, що Поляки є на Буковині або що найменше відперти всякі жадання польські. Та в соймі доси ніхто того не доглянув. Аж як міський інспектор сягнув за тим самим лавровим вінцем, справа набрала розголосу і викликала акцію Поляків, що закінчила ся користно.

Отсе безпосередні і посередні плоди пагубної політики гр. Гоєса, та може і ще деяка несподіванка нас чекає.

З тої то причини дуже тяжко оцінити діяльність теперішнього президента бр. Бургіньона. Бачимо, що не він се завинив, лиш єго попередник, він винен хіба о стільки, що не зліквідував спадщини, не розпочав нової ери і не окружив ся иньшими людьми. Прото діло гр. Гоєса жие далі, навіть росте, бо на старих місцях лишили ся люди, що помагали Гоєсови і що

ЛЮДВІК ЯКОВОВСКИЙ.

Мудрий Шайк.

(Далше.)

V.

Минув рік і знов достигли дактилі. В солодкій хатині Бен Аїсса прикучула Фатима на м'якій маті. В хатині був сумерк, тільки кілька лучів соншних впадало з даху. Перед нею, на малім столу парувала кави, а друга порожня чарка побіч її чарки, вказувала на те, що Бен Аїсса що тільки вийшов до череди.

Тихо сиділа Фатима і заложила руки за голову. Гляділа перед себе, а усьміх, що блукав на її устах, вказував, що була щаслива.

Тай чи справді не могла назвати себе щасливою? От вчера ішли мимо попри її хатину жінки й дівчата в однім гурті — одна як раз жалувала ся і плакала на свого чоловіка, що кожного дня її побиває; друга знов показала з плачем глибоку рану на рамени, а ніхто не мав охоти питати, хто зранив її, бо всі знали, що тільки пан Й і володар міг таке зробити. А на те одна стара жінка сказала: „Так суджено від Аллага. Усе дїє ся за волею і призначенем Аллага!“

Яка-ж вона щаслива була в порівнянню з тими жінками. Ніколи єго ку-

лак не спочив на ній, а морщина на його чолі вистарчала, щоб її покірною і тихою зробити, якою повинна бути жінка правдивого мовлення. Як він вранці виходив виганяти стадо, вона сперта на стовп при дверех гляділа за ним і молила ся: „Мені дав Аллаг доброго мужа і пана. За се готова я кождому дровишєві ноги уцізувати, а ні один не вийде від мене без датку і гостини“.

А як сонце спускало ся поволи за високі гори, вона дожидала свого перед шатром і не журила ся, чи жінки з неї сьміяти ся будуть. Жили-ж вони край села в убогій хатині і мало зважали на ню цікаві жінки, що все вказували пальцями на неї за те, що Шайк її відігнав.

Тихе щастє, коли він домів. Завжди усьміхав ся і питав її при вході: „А благословив Аллаг твій день нинішній?“ А як вона тихо шелеснула в шатро, щоб там йому глянути в лице, він знов усьміхав ся і блискав рядом білих зубів, а вона питала: „Будеш їсти кускуєу, або міддали, або пшевишні паланиці?“

Не так було перше. Стара Аїша встарила її в руки замариний горінець і казала піском мурувати, вишуквала найстаршу драгину мату, казала латати, а все покрикала: „Гей спіши ся, гей роби, ти лизши ся сновиди“. А як тра її було нового кафтана, то мусіла жєбрати у Аїши, ся знов мусіла цілий день дерти від скупого Шайка три франки на одєжу — а все такої сама

Фатима не поважила-б ся з якою просьбою перед злосним мужем стати.

За те Бен Аїсса. Йї неказано було приєїти біля ніг його, як з заходом сонця вернув домів. Подавала йому коротку сопілку з слонєвої кости, що він приніс з Мароко і рада була кождого вечера слухати його оповіданя, що він бачив у сїм місті.

І мудрий він. Його розказів про чужі міста можна слухати кождого вечера, бо хоч вже де що вона із уст знала, але він в своїх описах все щось нового підніс. Як він розказував їй про море, вона зображала собі, що воно таке як пустиня, тільки дивно їй те було, що воно ціле є синє і зелєне і вона лєдовірно кивала головою. А як він розказував про християн — тих невірних! — що вони ходять в твердих ковняриках і в круглих твердих капелюхах, вона отвирала губу як дитя, всьміхала ся і сплеснула в долоні на таке диво. Раз знов — згадуючи се тепер всьміхнула ся вона — спитала ся його, кілька платить ся за білу жінку? Він скрикнув ся, узяв її обома руками за голову і сказав всьміхаючись: „Фатимо, єї невірні дістають жінку даром, а в додатку беруть іще воли і корови і мірниць франків“. Обурєна сказала вона: „Видко багато там тих жінєк білих так як коров і воли — правда?“

Тоді він з неї сьміяв ся і з пустої пересунув їй турбан на бік, щоб потягнути її за волосє.

Тихо всьміхала ся вона і далі роздумувала. Було тихо на дворі і в хаті,

але нараз почула, що наче перелетіло стадо птахів понад шатром; вони все сполудня летіли з ліса. Але опустила голову, сонце стоїть ще над сєлом, а зани Аїсса надїйде, воно мусить скотити ся до долу.

Нєраз було, маркотно якось почувала ся сидючи сама самієська по цілих днях. Ніхтож не бажав жити з жінкою, котру протгав Шайк, а вона в село не поважила-б ся піїти і заговорити до котрої з дівчат, як бувало перше. Доки жила Субіда, то мала з ним говорити, мала кому розказати події кождого дня з окрема. Більше ніж коли, тужила тепер за небіжною, нагадала, як то вона одна перед одною жалувала ся на свою долю при керниці, як Субіда все відповідала: „Воля Аллага“. О, як би так тепер була Субіда, вони не ємували-б, сиділи би собі на котарі і сьміючись заїдали би міддали, попивали би каву.

Але чи Бен Аїсса приязний був би до Субіди, хто його знає. Бо раз, як жалувалась вона йому на свою самотність, він зморщив чоло і сказав: „Так і добре, що ти сама одна. Чи хочеш, щоб кричали за тобою, щоб камінцями кидали?“

„Ах, коб я лиш Субіду мала“, відповіла вона. Але він тоді захмурив ся, ще ніколи таким його не бачила. „Одна жінка, то вже велике зло, а зїйдець ся їх дві, то вже готова зрада!“ кричав він в злости. Тоді вона плакала, а вечером, якісь хлюпці перебігаючи мимо, кинули камінцями на хату і кричали: „З ким вона тепер ошукує мужа свого?“

тепер чатують, аби засіяне ним зерно видало плоди навіть багатші ніж міг надіяти ся сам сівач. З тої то причини витворила ся ситуація, з котрої ані правительство, ані головні партії на разі не можуть вийти. Бр. Бургінзон сам чоловік дуже чесний з найліпшими намірами, добро краю лежить ему на серці, але він занадто довіряє і в кождім уряднику, особливо німцям, видить лиш самі добрі прикмети, а не бачить хиб; він і не гадає, що хтось з них може мати лихі наміри, а в кождім уряднику видить безпартійного слугу держави і суспільності; він забуває на се, що урядник, особливо в краю, де власть дуже вибуяла, має на жаль часто і свої особисті цілі на оці. І так зазначаємо, що в оточенні президента є люди, для котрих провокація єсть єдиним способом роблення кар'єри. Бо несправедлива провокація викликає опір, спровокований тратить розвагу і робить крок невідповідний, а се легко представити супроти вищої влади яко доказ переконань противних правительству. Ми (Поляки) то знаємо, як то багатом „чиновникам“ спокійне заховане народу не дає спати, бо брак їм нагоди до приборкування до відзначення. Тиху працю для добра народу може ніхто не завважати, але приборкуване бунтівників поплачує ліпше. Іменовані тих професорів теологічних і невідповідних радників конксисторських були провокацією. Волохи обурені зробили кілька нерозважних кроків, але з того не виходить ще, що нарід волохський то бунтівники.

Те, що бр. Бургінзон має повне довірення до свого оточення і якомсь не уміє відрізнити щирих намірів від нещирих — є причиною его політичних неудах, хоть надії на него були великі. Коли-б він рішучо зліквідував спадщину а почав політику власну, на підставі

безпосередного контакту з народом і ушанованя его справедливих жадань, то се було-б дуже добре, бо від зірвання з нещасними традиціями свого попередника і відпертя провокаційних затій своїх до радників залежить, чи край поверне до спокою, чи ні. Не хочемо тратити надії.

Бажання польські не можуть нікому бути страшними. Русини мали досить доказів їх прихильності, два найважчийні здобутки завдячують вони Полякам. Посаду особного руского інспектора шкільного завдячують Русини міністри Мадейскому. Участь в Видлі краєвм забезпечили Русинам также Поляки, бо 1899 були-б лишили ся без видлового, якби Поляки не поділили ся були з Русинами мандатом до Видлу краєвого. Німці, офіційні протектори Русинів, сего не зробили!

Положене Поляків таке, що розпука їх бере ся. Відлучені від Волохів зблизили ся в часі міністерства коаліційного до Німців і до Русинів. Русинам віддали услуги, як се вже сказано, а за се діждали ся найчорнішою невдячності, бо той сам руский шкільний інспектор що завдячує своє іменоване впливам польским, поборює мову польську на кождім кроці. „Буковина“ заложена за підмогою (z pomocą) польскою виступає против Поляків. В хвили, коли Поляки правдиво по братерски і занадто по братерски віддали Русинам половину своєї добичі, т. є. мандату до Видлу краєвого, газети рускі не найшли ані одного слова признання! А „Православна Буковина“ посуває ся до такої безветидности, що сердить єї навіть мова польська на улицах Черновців. А Німці правительственні? Боронять свого стану посідання! Свого мандату до Видлу краєвого Русинам не віддали, а помімо того не вони а Поляки є

елементом хачливим. В своїх газетах бють Поляків а christlich-deutscher Verein заложений для оборони загроженої (!) Німеччини, при кожній нагоді нікодить Полякам. Длячого? Хіба длятого, що чують і видять, що Поляки репрезентують права історичні і засади здорової автономії з більшою користю для держави і краю. Стан посідання Німців на Буковині виступає поза границі того, що їм належить ся. Відлучивши жидів, котрих прецінь Deutschnational-и не уважають за Німців, є їх на Буковині щось понад 40.000 супротив поверх пів мільона Волохів і Русинів. Для тих 40.000 Німців ціле жите урядове і шкільне є німецьке, а вони завжди ще говорять про утиски німеччини і засновують товариства для охорони, а радше — для утиску. В газетах волохских бачимо зворот для нас дуже симпатичний. Patria, подаючи зміст наших (Czas-y) артикулів, каже, що радо приступає до четвертої дискусії, підносить з признанем, що Земляковский, Зиблікевич і Смолька сприяли автономії буковинській, признає, що балачка про проликанне Буковини через Галичину є безпідставна. Бажати-б лиш, щоб анімозия Волохів до Поляків наразі зникла і аби прикрі події з часів Пачого і Кравца більше не повторили ся. Patria каже далі, що Волохи не мають ніякого інтересу і не гадають перешкаджати тому, щоб справедливі жадання польські, представлені торік в соїмі послани Абрагамовичом і Весоловским, здійснили ся. Отже нема причини до ворогованя між Волохами а Поляками. Patria пригадує наразі невдячність Русинів супроти Поляків і облогу Німців, що голосували за резолюцією Абрагамовича а перешкодили, щоб єї виконано. З Поляками лущать Волохів змаганя автономістичні, політика консервативна і оборона

прав історичних. В справі пропущеня дїтий польских в виказі інспектора шкільного в Чернівцях одні волохські газети вступили ся за Поляками, ба навіть говорили о інтерпеляції. Німці і рускі мовчали. Отже бодай з одного боку починає свитати: Волохи пізнали — по невчасі — які наслідки мало поборюване Поляків. Русини того зрозуміти не хочуть. А прецінь послідний соїм повинен їх був навчити, що за часів волохских завсїди було місце для Русина в Видлі краєвм. Тепер взяло правительство Русинів в свою опіку і ніби то в їх інтересі поборює Волохів, а якраз тепер не стало місця для Русина в Видлі краєвм, чого перше ніколи не бувало. Німцям ані гадка віддати дещо із свого стану посідання, котрий ще до того є цілковито безправним; зробили се Поляки, а за то діждали ся від Русинів зневажливих артикулів і несправедливости в поступованю.

Не можемо (Czas) давати рад послам вірменсько-польским. Ми не є прихильниками політики партійної а тим менше самолюбної; шляхотне попиране Русинів будить у нас (Поляках) ушановане для послів, що тим самим показали Русинам, до чого Поляки спосібні, і розуміємо, що хто приносить жертву, не жадає за се вдячності. Але-ж бо послі вірменсько-польскі не здобули собі навіть простого признання від Русинів! Діждали ся навіть нових нападів! А попираючи так занадто Русинів, допомогли правительству, котре зовсім не почуває ся до справедливости супроти Поляків, до его теперішньої антипольської політики, хоть якраз Волохи виступають в обороні Поляків. Не роблять вони сего платонічно. Під впливом нових обставин признають, що зблудили, поборюючи Поляків, і витягають до них приязну руку в імя тих самих засад, які і ми (Поляки) в житю своїм політичним уважаємо сьвятими. В Раді державній Koło polskie не мало ніколи причини жалувати ся на Волохів — о Русинах сего сказати годі. Про Німців не треба говорити!

Приборкане вибуялях ба ж а н ь руских, посватаних в тім разі, так як колись за гр. Стадіона у нас, з германізацією, лежить в інтересі безпеченства розвитку нашого краю, а безпеченство те загрожене тим, що діє ся о межу на Буковині.

Послідна „сделка“ Григорія Купчанна.

(5.) Загально нарікають на недовірчивість нашого простонародя особливо супроти сурдутовців. Але в тім нема зовсім нічого дивного, бо хто раз попарив ся на окропі, той дур і на зиму воду, а наш люд натерпів ся стілько від хрещених і нехрещених лянок, що вже й дитина стала-б ізза тільки заводів осторожною, не то дорослий чоловік, у котрого тільки здорового розуму, як у нашого мужика. Та не тільки чужі а й свої люди, що трохи занюхали лисьма, „гірше Ляха матір розпинають“, визискують свій власний нарід, туманять, обдурюють і використовують своїх незрячих братів: ба що гірше, хотять ще ухитити за народолобів, ба навіть за патріотів, що за свій нарід, як кажуть, і душу подежити готові. У нашого народу не має стілько таких па-

Фатима зітхнула. Знала вона, що Бен Аїсса в серцю своїм підозрює її. „Я на Шайку місто був би тебе заколов як жереб“, казав він їй.

Жалко було їй слухати сих слів тоді, жалко тепер споминати. Але він міг спокійно йти з дому вранці, а вертати в вечер як сонце лягає на горах. Через цілий день тільки його образ був в її душі, хоч в деякий день, в деяку ніч лякало її одно: Шайк.

Наморщила чоло і важко зітхнула, згадавши його. Аллаг, коби то їй сказав хто, чого він хоче від неї. І перед її очима станула страшна сцена того дня, коли померла Субіда...

...З ведрами вийшла в шатро і як все промовила покірно: „Най тебе Аллаг благословить“. Але він обернений плечима не зважав на неї. Гадала, що наспіває річ пороком, бо при сій роботі він ніколи не обзиває ся ласкавим словом, ані ласкаво не глаує. Повом перейшла мимо з коновками, щоб заглянути, що з ним діє ся. Але тоді упав на неї грім з темних його очей, аж прикинула на місці як миш перед поглядом змії.

Гамед зачинив двері.

„Поетав коновки!“ крикнув, а вона понесла їх в кут. Хоч легко несла, хлюпнула з одної водою і збігла, бо і сего було досить, щоб його розгнівити. Поетавила коновки і боязко стояла несміючи споглянути на нього, поки він крикнув на неї.

Як глянула, побачила, що він поволи їде до збруї і оглядає рунинці та ножі. Вийши вибрав один кіндал, випав його з золотої ціхви і відвернувшись до неї, попробував на лівій долоні вістре ножа.

„Аллаг!“ крикнула вона і впадала на коліна.

Він усе знає! І перед її очима перебігає ряд образів. Керинця, а біля керинці Бен Аїсса, Субіда, що очікує нового поручення і Кільо ховає в карман білі франки... Нараз чує лайне собак, але наче здалека, на мило. Здає ся їй, що вона сама одна на світі з сим чоловіком, а хоч би хотіла влинути на батька Сиді Мустафу, на своїх братів — щож! їх нема. Де впрочім ціле село діле ся? Невже то одна тільки пустиня і нікого більше нема, тільки вона, і він і сей блискучий ніж?

„Аллаг!“ крикнула опять, але в тій саме хвилі схопив її Шайк земліною долонею, повалив на землю і коліном дав їй груди.

Зачинила очі з остраху і тоді пригадали ся їй слова, які чула від дервішів і від малої Субіди: „Божа воля, те етане ся, що має статись. Умру, як Аллаг так хоче!“

Ратунку немає. Карою за зраду мужеві є смерть, а смерть від ножа, то ще ласка для неї.

Почула його голос:

„Бен Аїсса, що?“

Мовчала.

Він розів ся і вдарив її пастуком межі очі. „Бен Аїсса, що? Ти несе... Відчинила очі і з трудом кивнула головою, що так.

„Знаєш, що можу тебе забити як схочу і четвертувати тебе?“

Вона знов притакнула майже не-свідомо.

Довга навза, вона слідить на його лиці. Він розсміяв ся, пустив її і встав, і вона встала і тратила розум міркуючи, що він не робить ужатку з ножа.

„Дарую тобі жите, але на Аллага мусиш мені присягнути три річі.“

Вона не могла добути голову з себе, тільки кров ринула їй до голови, в судорогах ціла енергя ся на стїну.

„Присягаєш мені на Аллага, що скажеш Сиді Мустафі, що я прогнав тебе, бо ти ледача і негосподарна жінка.“

„Аллаг“, стрибнуло їй в голову, „хоче мати своєї гроші назад“. І хоч знала, що в цілім селі буде збездечена через те, що Шайк прогнав її, хоч знала, що батько буде на собі волосє рвати, як прийде ся звертати гроші, вимовила дрожащим голосом: „Так!“

„На Аллага і Мугамеда присягаєш мені, що підеш за Бен Аїссу і будеш з ним жити в нашій селі?“

Здивувана глянула на нього. Не виймала, яку мав цілі і з дичи його не могла нічо читати, але зложивши другу присягу, шепнула: „Най Аллаг благословить тебе!“

„Присягаєш мені на Аллага, на сьвятю голову Мугамеда, на всіх сьвятих в раю, що через рік від дня цього дня будеш мені така рада, наче-б я був Бен Аїссом!“

Шайк підступив до неї так близько, що мало не дїткнув ся її, але відних його горячий обдав її. Інстинктом почувала ся взад. Хоч він останні слова ще раз повторив і з цілої сили подавив її за руку, вона його не зрозуміла і тільки устами рухала.

Але щаслива, що може і третю присягу зложити, вимовила: „Так!“ Обезсилена упала на землю і бачила ще тільки, як Шайк опять зложив ніж у ніхву і вийшов з шатра, а на його обличчя ясніла дїявольська радість...

(Конець буде.)

триотів-ворогів свого власного роду, як у нас Русинів. Ото уся т. зв. „русская“ а властиво кацапська партія то такі патріоти-вороги свого власного народу, его просвіти, его морального й матеріального поступу, его пасти ба й жити. Терпке се слово, тяжкий закид, але, на жаль і стид, зовсім оправданий. Доказів-фактів на се міліони, — кождий крок московських наймитів та сліпих їхніх послухників. І не дивно, бо се люди, котрі зрekli ся рідної мови, рідної неньки і всего, що навіть дикунові дороге і миле, бо своє нитоме, рідне по крові і кости: шож дивного, що для тих перепертих не має нічого святого, нічого, що-б вони не віддали кождої хвилі за яку небудь ціну, за миску еочениці, ба навіть за нічо, аби тільки утолити свою жажду иничарку, нанести шкоду, встид і ганьбу своїй зневаженій рідній, видерти або хоч закаляти рідне гніздо, що вигріло отсих гадюк-потоврів з людським обличчям.

Не перший і — на жаль — не последний доказ отсєї гіркої правди давими днями славний на всю Русь-Україну й поза її границями „русскій“ патріот а лютий ворог свого рідного руского народу, редактор колишньої „Русской Правды“ і Бог зна яких ще иньших лапок на темних мужиків, а тепер „Просвіщеніє“, звістний т. Григорій Купчанко. Вигрівшись під мужичкою стріхою рускою, лизнувши трохи науки а ще більше кацапського меду, повісив науку на клинок і пішов служити кацапам, єдино аби жити „хитро-мудро не великим коштом“. А що мав великий талант пускати непросвіченим людям харамана, то й став небагом за московскі гроші видавати мужичкі газети, книжочки і иньші письма, в котрих годино старав ся захвалювати нашим людям московскій рай, а з'огиджувати свій рідний край, прославити кацапів, а обчорнювати Русинів. І допровадив був своїм масним язиком до того, що ще до недавня мали его люди особливо над Прутом, відки він родом, за найбільшого приятеля мужиків. Але що правда виходить все на верх, як олива на воду, так і Купчанкове кацапське шило виїзало на верх так, що его побачили й незрячі люди. Последний раз піддурив Купчанко мужиків на віче, яке скликав був по волі і за гроші румунізатора Морара, а від тогди упадає Купчанко чим раз то більше в очі народу, що провиджує завдяки ревній просвітній праці ширих Русинів і знає чим раз айніше, хто єму брат, а хто лиш собі рад. Три роки тому, під час виборів до ради державної приїжджає вічний кандидат на посла Купчанко з Відня на Буковину, але на его зборах вже мало хто був, а й між ними виступають вже просвіщені сардаки, супроти котрих Купчанко їде в гут.

Під час тогдішніх виборів до сойму не чути було нічо про вічного кандидата Купчанка, а про сегорічні вибори до ради державної читаємо у віденських газетах ось яке славне діло г. Григорія Купчанка. Німецькі газети пишуть: „Сеї середі відбув ся у віденськїм судї на Landstrasse перед секретарем Гернесом скандальний процес, єдинокий в своїм родї, против „русского“ писателя Григорія Купчанка. Заскаржив его агент Мордко Островер о заплату 500 корон яко надгороду за то, що Мордко випускав і привів Купчанкови кандидата на посла до ради державної. „В єйни с. р.“, оповідає Мордко в судї, „був вибір посла до ради державної в Кіцмані на Буковині. Кандидатом правительственным був Николай Василько, а противним кандидатом Купчанко. Ото Купчанко сказав менї одного дня: Я не маю грошей, аби кандидатувати, вишукай же менї кандидата, щоби міг нам дати гроші. А я — каже Мордко — шукав і шукав, пане судийо, аж відшукав кандидата. (В салї сміх.) Тим кандидатом був Herr v. Angerer“.

Той Ангере, мабуть також жид, обіцяє Купчанкови в писемі, яке відчитано в судї, 1.000 корон річно, як довго буде послом і посаду в міністерстві внутрішніх справ. За сеї Юдин грїш хотів Купчанко запродати найбільше право народу, себ то посольскій мандат чоловікові, котрий ледви по імені знає виборців-Русинів. Купчанко бере від него завдаток 90 корон на агітацію за Ангерею. Судия визнає спорядчих, аби погодили ся, бо, каже, се

скандал на весь світ. Тодї жадає фактор Мордко, аби Купчанко вернув ему хоч тих 90 корон, які взяв від Ангерея. А коли Купчанко замітив, що він видав ті гроші на агітацію, заявляє Мордко, що він відступить від процесу, коли Купчанко присягне, що видав хоч одного лева на агітацію за Ангерею. Ну і шож думаєте? Купчанко присягає! хоч у нас на Буковині отсе у перше довідуємось про кандидатуру якогось Ангерея. По присязі відступає Мордко від скарги й на тім закінчив ся процес, а з ним і роля, яку доси відгравав „русскій“ патріот Григорій Купчанко. І справді, крайна вже пора на те, доста лиха наопаля отсе людина рускому народові. З під курної стріхи в Бергометї над Прутом, заліз Купчанко між кацапів черновецких а за їх поміччю до Відня, де дібрав ся аж до сальонів високих достойників австрійських і чужих, аж слїдство, яке вдорожено проти него кілька років тому, викрило его „сделки“, показало, що був він політичним агентом кількох держав нараз; бо любив однако і гулядени, і рублі і болгарскі монети тай мужичкі наші крайнарі. Тепер, як бачимо із сего процесу, перейшов кацапскій патріот на простого дурисьвіта. Але таким він був завжди, від коли, взявши перші рублі, став зрадником свого народу. Від тепер не здурихтє він вже нікого більше. Сим процесом занечатав сеї иничар свою діяльність на віки, покрившись стидом і ганьбою. Бог не бе буком.

НОВИНКИ.

Чернівці, 20-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забудьте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Іменованя. Надзвичайні професори при черновецкїм університеті д-р. Герман і д-р. Сріах іменовані звичайними професорами.

Відзначеня. Цісар надав директорови рахункового відділу при краєвїм правительстві радникови Криєнінови при нагоді его перенесення в стан етадоу спочинку ордер залізної корони 3. класу, а протібреям Григорієви Кантимірови (Русинові) в Ростокіх і Константінові Тарангулові (Водохові) з Волівця, рицарскій хрест ордера Франц Йосефа.

Посол д-р. Стоцний має ся, Богу дякувати, значно айніше; катар устунув з легких зовсім, але щоби хорий прийшов зовсім до здоров'я, потребує ще як найбільшого пошанівку через кілька неділі, задля чого виїде небагом до санаторію д-ра Лесмана в Дрезні. Вся буковинська Русь супроводжає з горячим бажанєм як найскоршого цілковитого відновлення дорогого земляка.

Рада державна скликана на 22. с. м. і то, як пишуть газети, на пробу; буде радити спокійно, добре, а ні, то розважуватиме єї.

Посол Николай Василько виїхав сеї неділі до Відня, куди удались і прочі бун. послы до ради державної.

З „Бояна“. Проба мужеского хору „Бояна“ відбуде ся завтра, т. є. в середу точно о годині 8. вечером.

В бук. школах народних записаних с. р. 71.090 дітви.

„Czytelnia polska“ в Чернівцях уряджує 26. с. м. в салї гімнастичного товариства бал.

О посольскій мандат із Серету убігаєсь, як ми вже писали, проф. д-р. Скедль, що видав вже й відозву до виборців. Его вигляди поліпшились значно, відколи судовий радник і начальник пов. суду в Серетї п. А. Малик, Русин, зрік ся кандидатури, котра мала найбільші шанси. Такі то уезувчіві Русини супроти тих самих Німців, що позабирали Русинам мандати в руских повітах, як Станівці і Чернівці!

„Gazeta polska“ вгнівала ся на нас, що ми, висказавшись за як найдокладнішою статистикою, отже й за жадаєм Поляків, піднесли при єї нагоді

нерівне трактуванє Русинів, найчисленнішого населеня краю з горесткою Поляків. Наму відповідь на надмірні претенсії польскі дістануть п. Колаковскій, Кричинський і т. п. панове небагом при иньшій нагоді.

Московська нетерпимість. В містечку Злині (в Чернигівщині) Москаль і Українець читали молитви. Почала ся суєречка, хто правильніше читає. Москаль добув ножа і проколов Українця. Звістка про сю нечувану подію релігійної нетерпимости обійшла всі московскі часописи.

Ізза кавалка ковбаси. З Кіцманьского пишуть нам: На 12. с. м. дучила ся в селі Боянчуку Кіцманьского повіту кровава драма. Істемій Грішук купив на торзі кавалок ковбаси, тай став під коршмою їсти. На то надходить Іван Санчук тай каже: „Мой, а ти відки приходиш до ковбаси? Ти певно украв?“ А Грішук до него: „То ти злодій, ти мітки украв і т. д.“ Санчук чув ся сим дуже обиджений, тай став Грішука бити. Але люди розтрутили обох когутів, а Санчука казав двірник заперти до арешту. Та на єм не кінець. Молодші брати Івана Санчука, парубки: Николай і Дмитро рішили шіметити ся на Грішукі за свого брата, і коли Грішук потім ішов вечером домів, перейшли Істемій Грішука на дорозі і так его немилосердно побили, що третьої днини помер. Заочинців зловлено і відставлено до суду. — Зновже на 14. с. м. пробив Николай Михайлюк Василєви Коропатийскому ножом черево. Повід до сего дала перепалка в корнімі, очевидно при кишиньку сивухи. Д. Пад.

Старі гроші. Wiener Zeitung оголошує, що монети срібні по 10 і 20 крейцарів і давні по 5 крейцарів, виняті вже з обігу, виїмково ще один рік (т. є. до 15 лютого 1901 р.) будуть приймати ся за половину ціни номінальної вартости у віденськїй касї головній в головних касах столичних міст країв коронних і в філіяльній касї в Кракові. Знов же старі крейцарі і півкрейцарі будуть приймати ся в повній вартости і рівно-ж в тих самих касах до 30-го червня с. р., а від 1-ого липня по кєнець сего року вже тільки за половину вартости.

Скажений вовк покусав в іроднєнськїй губерній 82 селян, що були зайті в поли виконуванем бараболі з ам. Вовк був страшно зайтий. Хоч люди вже покарічили его рикалями так, що майже не було цілого місяця на его тілі, він все таки мєгав ся на всі боки та кусав кого лиш попало. Серед такої борби покалічив він аж 82 людей, декого шірвав на кусні, так що п'ятеро людей на місяці померло.

Жіночий університет має оснувати ся в Москві. Фонд на сєсю цілї полишив померший недавно московскій купець Астрахов в висоті 3 мільонів. Міністер годят ся на такий чисто жіночий університет і хоче утворити там три факультети: медичний, природописний та математичний.

Бібула зрадила. Філія московского, міжнародного торговельного банку в Кєнігсберзі в Прусах вислала перед кількома днями грошевий лист з сумою 10 тисяч марок до банкового дому в Александрові. Сейчас по одержаню листу названий банковий дім повідомив банкову філію, що виправді лист грошевий надійшов, однак в нїм найдено місто грошей — бібузу. Заряджено слїдство, котре висказало, що крадежи грошей допустив ся один російскій почтовий урядник, що відтворив лист, виняв гроші, а в заміну вложив бібузу. На бібулу находило ся случайно прозвище сего урядника, що в сєй спосіб сам себе вида. Безприволочно увязнено урядника і пайдено при нїм цілу квоту, так, що банк не понїє ніякої страти.

Справдішна любов. Одна з иньських часописей описує шлюб вязня, якого засуджено на Сибір за розбишачтво, з дочкою одного міщанина в Ростові над Доном. Шлюбний акт довершено в вязничій церкві, а молода виступила в богатій одежі. Молодому дружбували два его товариші-посилєні, а весільним старєстою був вязничий дозорєць, що після звичаю благословив молоду пару образом. По шлюбі вернув молодий до своєї закратованої кватири, а молода поїхала до дому родичів. Они

знали ся вже з давна, а увязненє его не перебило ширїої любові; тепер обоє поїдуть на Сибір, він за кару, а она добровільно.

Для хорого студента зложили далї в редакції „Буковини“ вп.: інсп. І. Стратичук, дир. Стратичукова і учит. шп.: Прокопович, Лянґ і Гидий всі з Кіцманя по 1 короні, а п. М. Л. з Чернівців 10 гел.

На Народний Дім жертвували: Вп. Ат. Руєнак за блок 10 Кор.; Себастьян Балашескул на книжочку зібрав 11 Корон, разом до тепер 15.903 Кор. 65 г.

Члєнські вкладки зложили: Вп. Петро Тимкович 10 Кор.; Юрій Копачук з Вовчинєць 20 Кор.; Юрій Мазурак 10 Кор.; Альбін Петрачик 3 Кор.; Каролїна Суханов 4 Кор.; Іван Синюк 2 Кор.; Теофіл Козак 10 Кор.; Партемій Данчул 20 Кор.; разом до тепер 7050 Корон. Сердєчна подяка.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Товариство „Руска Школа“ в Чернівцях видало дві нові книжочки для молодїжи, а то: І. „Образки з життя і природи“ Івана Синюка, сторін 48, ціна 20 сотиків і П. „Десять казок для діточок“, збірка з уст народа на Буковині, 40 сторін, ціна також 20 сотиків. Книжочки дістати можна в друкарні „Рускої Ради“ і у філії тов. „Руска Школа“. Надїємось, що вп. наше патріотичне учительство займе ся реввно розпродажню сих книжочок і уможливить тим способом дальші виданя.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 19. лютого. Цісар виїхав оноді до Пешту на тринедільний побут. Вчєра оглянув цісар робітню різьбара Залї, що працює над пам'ятником для пок. цісарєвої Елясавети.

Прага, 19. лютого. Стрейк угляних робітників трєває дальше. Вчєра відбуло ся кілька зборів робітничих, на котрих рішено витрєвати в стрейку. Три гути склянні в Чєхії застановили по недостатку угля роботу.

Управитель школи народної, пошукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла б переобразити ведєне малого господарства, а заразом і вихованє 10-літньої донечки. Русини мають першенєство. Близні порозуміння в редакції „Буковини“.

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Стефан Гаїна

поручає свій

СКЛАД

товарів корінних, свіжих і най-
лучшій якості

по цінах дешевих,

як також свій

льокаль до снідань.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановний П. Т. Публіку, що виготовляю всякого рода обувь для мущин, женьщин і дитин і то після найновітших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острогінчаєм з ортопедичним апаратом і з облаженням прирядом до вигідного порушувани.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальонів і черевиків до гімнастичних вирав.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер особ.
6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи
Глібокої:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31
рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиць, Воляна, Садагурі:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40
рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Глібокої, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан
і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до
Іцкани); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд.
(лиш до Іцкан), особ. 11:26 в ночи;
до Садагурі, Воляна, Новоселиць:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;

До Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Глібокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця
і Карачева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан.
5:20 по полудни. (На просторі Межибродів-
Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го
лижня до 15-го вересня в вівторка п'ятницю).

З Глібокої відходять:
до Карачева, Сторожинця, Бергомету,
Межибродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш
до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи-
бродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го лижня
до 15-го вересня в вівторка та п'ятницю);

До Гадікфальфи приходять:
з Рахівців:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.

З Гадікфальфи відходять:
до Рахівців:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи.

До Гатни приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи.

До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш.
5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.

З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40
по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15
в ночи.

До Вами приходять:
з Драгошів:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш.
5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.

З Рус-молдавиць
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.

З Вами відходять:
до Драгошів:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш.
3:20 в ночи;

до Рус-молдавиць
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан.
3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу.
Довідати можна на станціях Вама, Драгоша
і обох Молдавицях.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни.
З Карачева відходять
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.

До Неполоківців приходять:
з Вапківців, Вижиць:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.

З Неполоківців відходять:
до Вапківців, Вижиць:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.

З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:
З Путни:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.

З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер.

Примітка.
Час середно-європейський іде о 46 минут ієн
є нійше від чернівецького часу.

Рік заснована 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство аскураційне, обезпечає бу-
динки, уряджене домашнє, скот, господарсїї знаряди, збіжє в
зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	— "	
" спеціальна .	1.624	"	80 "	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000	"	— "	
" емірیتالний .	18.166	"	60 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірновані, услїва обезпечень користні,
а шкоти ліквідують ся безприволочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шкоти 1.669.565 кор. 38 сот. Полїси „Дні-
стра“ приймає Банк красєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в ТОВА-
РИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ в Кракові, котре дає най-
користийшї услїва, преставляє своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоварише-
не з обмеженою порукою, удїляє пожитки за оплатою
5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні за ін-
табуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до
сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до
опроцентованя від членів і третїх осіб по 4%. Удїл
членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бу-
ти і пожитку дістати може тїлько член обезпечений в
„Дністрі“. Інформації удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема
близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ ви-
платив агентам по конець 1890 р. провізїї 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просвїти“).

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestre-
bungen der Rumänen in der
Bukowina.

бо ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою-
оправна) дуже умірнована, а наклад
невеликий.

Повідомляє ся
П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціалїст

від зубів із заграничною наукою і кіль-
каїтною практикою сировадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41
пординує від год. 9—1 і від 3—5.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна
получити в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і свѣто від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровська ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
мільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерації
платні в Чернівцях.

„Буковина“ про статі Czas-y.

„Zła zawsze jest taktyka
nie stać na wyłomie, nie od-
strzeliwać na pociski, i sztan-
dar trzymać zbyt długo w po-
chwie.“ „Czas“ 1900 g. 4. 2.

I.

Дуже докладно, подекуди май-
же дословно переповіли ми те, що
написав Czas в кількох статях про
політику, правительства краєвого
на Буковині в загальї, тай про
політику руску того правительства.
А тепер скажемо до сего своє
слово.

Мусимо признати, що се все,
що читаємо в Czas-ї дуже штудер-
но придумано а властиво ви фан-
тазовано; єсть в тім і „логічна
система“, що очарувала не лиш са-
мих Поляків, котрим безперечно ті
слова заохоти з поза границь Бу-
ковини дуже припали до серця, так
що статі Czas-y поєдрукують
без найменшого додатку застере-
ження, але таке і Волохів, котрі
в тій хвилі не можуть натішити ся
прислугою, зробленою їм Czas-ом;
єсть в тім і глибоке розумінє „де-
ржавних (а зовсім не польських!)
інтересів“, єсть в тім і „велика по-
літична (зовсім не польська, а оче-
видно австрійська!) ідея“, єсть в
тім і багато дечого иншого, про
що ми ще будемо мати нагоду гово-
рити, але найбільше в тій дуже
високій політиці є такі фанта-
зії. О, фантазії у того польського
політика буйна, величезна, просто
незрівняна, кожний рядочок дає
про се дуже вимовне свідомство.
Вже саме заложено, з котрого поль-
ський політик виходить, що іменно
був колись на Буковині польський

вплив, що намість польського
впливу прийшов німецький, що вза-
галі говорять ся тут на Буковині
про Поляків як про найважнійший
політичний чинник — чи не фан-
тазії се? Ми, що зросли тут на
Буковині і ознайомлені з істори-
єю нашого краю, знаємо докладно,
що по прилученю Буковини до Ав-
стрії злучено єї 1786-го р. адміні-
стративно з Галичиною і що в злу-
ці з Галичиною оставала вона аж
до 1850-го зглядно 1864-го р., але
знаємо і се докладно, що Буковин-
ці всіма силами старали ся, аби їх
край з тих обіймів визволити, зна-
ємо таке і се, що через цілий
час той злуки Буковини з Галичи-
ною — так в часах перед 1848-им
роком, як також в часах від 1851
— 1861-го р. — на Буковині, ба
навіть в самій Галичині був заве-
ди вплив німецький в повній силі,
так що він у нас зовсім не прий-
шов намість польського впливу,
але лишив ся тут ще з тих часів
злуки з Галичиною, коли то він і
в Галичині був могутим і рішаю-
чим. Коли-ж доконечно хоче поль-
ський політик говорити про вплив
польський на Буковину — очевидно
в тім розуміню, як він сам розу-
міє теперішній вплив німецький, що
прийшов ніби то намість поль-
ського — так треба-б ему говорити
докладніше, і показати нам чим і в
чим той вплив виявляв ся (чи не сла-
вною господаркою Trzecieck-ого?) і
коли то був на Буковині під Ав-
стрією такий час, в котрім не чу-
ла вона німецького впливу. В инь-
шій розуміню того слова ми зовсім
не заперечуємо польського впливу
на долю Буковини, але в тім разі
всі ми то чуємо, — що той вплив,

хоть він і не зовсім тутешний а
більше іде з поза границь Букови-
ни, айколи ще доси не був можий-
ний, як саме тепер. Бо хто доси
коли сьмів говорити не то про
гнобленє і утиски, але про які не-
будь права Поляків на Буковині?
Хто доси сьмів ставляти які небудь
національні польські жаданя на Бу-
ковині? Хто посьмів був коли не-
будь перше так зухвало говорити
про Русинів на Буковині, як от
тепер польський політик в Czas-ї? —
Перекиньмо один рочник Gazety
polsk-oi за другим від часу єї за-
снованя — то побачимо і переко-
наємо ся всі, які то скромні, скром-
ненькі були Поляки колись на Бу-
ковині, як то вони самі себе назива-
ли лише „гостями“, а як тепер
зовсім від недавня підносять голо-
ву тай не лиш жадають для себе
місця, але ще ізневажають самих
г а з дів краю! Сей вплив ми впов-
ні признаємо і статі Czas-y про
Буковину розуміємо навіть яко
вплив (хоть все таки занадто над-
мірної) свідомости того свого впли-
ву. Порозуміли ми їх дуже добре,
а порозуміли так, що нас буковинь-
ських Русинів аж в самім серці
заболіло. Довідавши ся про ті зов-
сім не укривані „щирі“ інтенції
польських політиків з Czas-y про
нас, будемо ми рускі „бури“ знати
як супроти них поступати, тай в
Бозі надія, що тут на Буковині не
досягне нас „братерска“ рука По-
ляка з Галичини, та що ми рускі
„бури“ будемо знати не гірше як
трансальські бури против напастни-
ків Ангійців постояти за себе про-
тив таких Поляків. Хоть ніби то
нас що йно недавно гр. Гоєс винай-
шов (щось так як в Галичині гр.

Стадіон!), то ми вже дамо собі
якось раду.

Вийшовши з того уроеного Zalo-
ження, що Поляки колись грали ні-
би то ту саму роль на Буковині,
що тепер Німці, ба, що більше,
уройвши собі, що Поляки можуть,
повинні, а навіть будуть ще грати
тут ту роль, що тепер Німці, при-
думує польський політик для всіх
подій політичних на Буковині за
остатні літа — натягаючи і на-
кручуючи все так, що аж тріщить
— таку причину звязь і дає їм
таке освідченє, щоб нарешті доко-
нечено вийшло з того, що одні єдині
Поляки розуміють інтерес держави,
є вірні державі, а представляючи
„засаду прав історичних і засаду
рівноуправненя“, могли-б зробити лад
на Буковині, де тепер вся політика
іде в фальшивих напрямках.

Отже політика на Буковині іде
в фальшивих напрямках, вона зовсім
не представляє ся наслідком тих
тецій, які бачимо в цілій державі,
а з якими Німці в західних краях
мусять лічити ся, бо почуввають їх
силу! Вже тут представлено річ
зовсім невірною. Політика на Буко-
вині представляє ся дійсно на-
слідком тих тецій, які бачимо в
цілій державі, а доказом сего є
якраз заложено товариства „Хри-
стіянських Німців“, „загорілість“ і
„нетактовність“, всякі демонстрації
і галабурди Волохів, уроєні і пре-
тенсії Поляків, бажанє всіх лиш
панувати в краю (очевидно головно
над Русинами), хитро-мудро нашим
коштом жити і т. д. Що то не зовсім
удаче ся, се річ природна, бо пану-
ване, хотьби і у своїй власній ха-
ті, залежить все таки від живоїної

ЛЮДВІК ЯКОВОВСКИЙ.

Мудрий Шайк.

VI.

(Конец).

Усі ті страшні події пригадала собі.
Як то вона по тім вейм лежала з годину,
щоб прийти до себе. Не зважала на те,
що видала з горняти каву, а на макату
виновзла зелена ащірка вигріватись на
соняшнім проміню, що впадав в темне
шатро, кілька рази вітрець підняв і ко-
либав занавістю при дверех.

Та знов нагадала собі, як одного
дня сиділа вже в батьківській шатрі, а
старий хотрийсь вже раз бідьвав і жа-
лував ся, що мусів її викуп звернути,
цілих двіста франків. В тім як раз ве-
нув ся череа заслану Бен Аїсса.

„Гей, що ти Аїссо“, крикнув ста-
рий, „прийшов ти по Фатиму? На
Аллага, можеш собі узяти її за двайцять
франків, дочку лихої матері!“

„Відгадав! Я саме прийшов по Фа-
тиму, а двайцять франків маеш. Аллаг
чув твою присягу!“

Тоді-ж став старий торгувати ся і
проклинати, але присяга присягою. Узав
двайцять франків і відпустив їх обох.
Ах, тоді вона хотіла-б була кинути ся
до віг бідному пастухові всім з своїм
молодим, горячим тілом і з власні унїла-
вати йому ноги. Та вона тільки з вели-
кої радости зірвала турбан з голови і
повтаряла: Аллаг, Аллаг!...

Не хотіла далі думати про минуше.

„Гей, Фатимо!“ крикнув хтось на
дворі. З окликом тревоги підняла і за-
точила ся зараз назад. Пізнала, се був
Шайк. — Задрожала уся. Чого-ж хотів
він від неї? За цілий той рік він не
глянув на неї, з Аїссою слова не про-
мовив, а чож прийшов тепер і то тоді,
як нема Бен Аїсси дома. Таке зробить
Мозлемі тільки лихий, безчесний жіноць.

І побачила, що костиста рука схо-
пила занавісу, відсунула її, а тоді ціла
струя світла ринула в темне шатро.

Скриннула.

А в дверех вже стоїть Шайк. І так
як тоді, коли була ще його жінкою,
стапула в місці як вкопана, не знає,
що діяти з собою.

Лисавкою мигнула їй думка: „Чи
минув вже рік, чи прийшов нагадати
її третю присягу?“ І пригадалось їй,
як вона лежала на землі, а він прикляк
колїном на груди. Не нагадала, а просто
наче почула себе під колївом Шайка.
Хотіла памятею сгинути далі — та дар-
ма. Цілий пережитий рік минув як один
подих і тільки ся страшна сцена стоїла
їй в думці і перед очима.

„Знаєш Фатимо, сьогодні рік вже,
бо то було третього дня перед радама-
ном.“

„А!“ застогнала. Так і є, він прав-
ду каже: то було третього дня, як вона
вернула в батьківський дім, а батько пі-
слав її між найнищих своїх невольниць.
І казав їй латати котари. Минув вже
рік... пригадала ся їй слова: „Присягнеш

мені, що будеш мені рада, наче-б я був
Бен Аїссою.“

Побіліла вся і цоюнула ся в кут і
витагнула руку наче хотіла боронити
ся, як би він хотів доборнути ся її.

А він ходив по шатрі розглядаючись.
І найшов, чого хотів. Побачив, що на
стіні висіла одним одна тільки рушниця,
і, а побіч неї барвничий рїг наповнений
порохом, а більше ніякої зброї не було.
А ще до того рушниця не набита. Він
узяв рїг з порохом до рук.

„Маєш де воду?“ спитав.

Не знаючи його замислів, вказала
в куті ведро з водою, а він висипав в
воду порох з рога. Тепер був вже без-
печний, бо настірі носять тільки про-
стий, короткий ніж, а у Шайка був
довгий, широкий крис і вирава і сила
против Бен Аїсси.

Хотів ще позбиткуватись над нею
і добув ножа. Вона скриннула.

„Чого кричиш голубко? Я нічо тобі
не зроблю, а Бен Аїсса також ні.“

„Іди, іди“, плакала вона, „як би так
надійшов Бен Аїсса!“

„Він і надійде, що лиш не
видко його, а його ожидаю, зазублю!“

„Аллаг! Він скажить ся, як тебе тут
побачить у мене. Шайку! Аллаг най
благословить бороду твого батька і
твою матір і діти твої аж до двайца-
того покоління — тільки іди від мене,
іди собі!“

Кинула ся до дверей, але Шайк
зловив її за руку. Почула якийсь ше-
лест на дворі, чийсь кроки і хотіла

крикнути, але він поклав їй ліву долоню
на уста, а в правій мав ніж.

Цілком без сили лежала на його
рамени, лівою-ж рукою він так сильно
давив її, що дихати не могла.

Кроки на дворі наближали ся, вже
чуті їх перед самим шатром. Хотіла
тріннутись і висвободити ся, але залі-
зими кліщами давила її Шайкова рука.

„Фатима!“ почув ся клик від дзе-
рий. Йнак постать прискочила до Фа-
тими з диким окликом, блиснув ніж і
вона упала мертва до долу, а Шайк як
баскавка відскочив на бік і відрубав
праву руку враз з ножем, заки Бен
Аїсса замакнув ся. Ще одну хвилию лю-
бови ра сеном німсти і вийшов, зина-
ючи ріване при мертвій... —

„Так було Сіді Мустафо!“ закін-
чив Шайк своє оповіданє. Чотири сини
мовчали, тільки старий батько спитав:

„Ти увійшов і зажадав води?“

„Тільки за тим я був у неї, чи в
тім що злого?“ запитав собі Шайк і
спокійно видержав допитливий погляд
старого. „Ні“, відповів собі сам, „адже
перед роком я мав її у своїм шатрі!“

„То я не дам макового зерна за
жите Бен Аїсси!“ крикнув Горфон, най-
старший брат Фатими і кинув ся. На
стіні висіла зброя і маттю були всі
узброєні.

„У того собаки нема коня, ми схо-
пимо його іще в шатрі!“ крикнув знов
Горфон.

Як усі вони ішли в повний збруї
через село, жінки з острахом ховали ся,

если і не допоможуть тут жадні течії, які бачимо в цій державі.

Не станемо величати німецької бюрократії, але се можемо сміло сказати, що вона напевно видержить конкуренцію з польською бюрократією в Галичині. Тай зрештою, яка се німецька бюрократія на Буковині? На 9 старостів маємо 4 Волохів, 3 Німців і 2 Поляки! На 6 радників маємо 3 Німців, отже як би ті Німці хотіли не бути Англіїдями в Індиях, а почували-б ся рідними синами Буковини, то певно наїшли-б поле до попису. Але не в тім хіба. Коли маєм що закинути бюрократії, так те, що сказав єї в очі в своїм циркулярі президент міністрів, др. Кербер — та се не відносить ся виключно лиш до буковинської бюрократії, але хто знає, чи не в більшій мірі, до галицької (польської) бюрократії, тай таки до всеї бюрократії взагалі. Пощо-ж фантазувати?

Ми буковинські Русини незвичайно тішимо ся всякими здобутками галицьких Русинів, а справді ще більше тішило-б нас, коли-б вони мали що-небудь завдачувати братньому словинському народови польському, бо у нас не лиш чуте руске, але і словянське. Але на жаль ми все а все наново переко-нуємо ся, що весь свій культурний дорібок здобули собі Русини галицькі власними силами від австрійського правительства **против волі Поляків**. Серед таких обставин грати ще ролю добродія — се більше ніж безветидно. Не багато ми на Буковині маєм національних здобутків, се правда, але релятивно, чи не більше як Русини галицькі — се побачимо хоть би на отсім однім прикладі: На Буковині є 12 трикласових, 17 чотирокласових, 2 п'ятикласові, 3 шестикласові, такі школи народні, де для руских і дітний викладовою мовою є руска мова — і то утримуваних не коштом держави, як в Галичині рускі школи вправ при семінариях учительських, але коштом фонду

шкільного краевого. А багато таких шкіл мають Русини галицькі з „ласки“ польської? А як і мають, то чи не процесували ся вони за них до найвищих інстанцій з „братами“ Поляками? Ба, не досить на тім, що галицьких Русинів Поляки так по „братерски“ обіймають, що їм аж кости тріщать, вони, галицькі Поляки, помімо запевнення, що не хочуть виступати против підпирання Русинів на Буковині і не заздрісні на те, що нам правительство дає, — по що то таких гарних фраз?! — видерли-б нам і остатний кусок з горла, коли-б лиш рука їх могла нас тут досягнути. Вже самих тих 4 іменовань в останнім році на користь Русинів (двох професорів теологічних і двох радників конси-сторських) — бо більше за той час нічого не стало ся — просто не дає Полякам галицьким спати. Вони в кождім яким небудь здобутку буковинських Русинів видять небезпеченство dla kraju, т. зн. для Галичини. От їх прихильність! Не досить, що самі дають, ще їм жаль, як нас другі не дають. В своїй великій „прихильності“ до нас посуваєсь польський політик аж так далеко, що накликає правительство австрійське, щоб не підпирало Русинів в краю сумежнім з Росією, бо Росія готова за се гнівати ся! І се пише Поляк?! Більшої облуди, огиднішого лукавства годі собі представити. В своїй ненависті до Русинів забуває польський політик, що той бук має два кімці, та що другим — грубшим можна досягнути самих Поляків. Таж прецінь і Поляки на границі Росії, тай щось потрохи сумежні таке ж з Прусаками, а панованє їх не лиш в Галичині, але і в Австрії мусить не мало дратувати Росію і Прусаків. Ану-ж найшов би ся якийсь австрійський політик, що пішов би за теоретичними сказівками польського політика з Czas-у, як то іменно повинно ся розуміти державний інтерес, став би переводити в практиці poskromienie

wybijaluch żywcem polskich, бо сего вимагає „державний“ інтерес в краю сумежнім з Росією і з Прусами! Що на то сказали-б Поляки? Гарне порозумінє державного інтересу! Воно-ж виходить на те, що найліпше було-б посадити таки в Кракові на Wawelu, якого там Муравйова енерал-губернатором, а на Буковині віддати управу краю якому там штатському саветніку з Петербурга та Dobobantul-ови з Букарешту, тай спокій голові, — інтереси австрійської держави тоді безпечні, бо Муравйов скоро дав би собі раду.

Аж бридко подумати, що єсть у нас політики, котрі так розуміють службу інтересам австрійської держави, щоб все і у всім оглядати ся на то, що скаже Росія, що скаже Румунія. І то політиків таких є у нас, як бачимо, не мало, бо в згаданих статях Czas-у дуже часто говорить ся, що Поляки, і то навіть піби то вони однісенські добре розуміють інтереси державні. Та щастє держави, що може лиш вони однісенські так розуміють ся — на інтересах...

Війна в Африці.

В хвили, коли Англіїдї уважають ся панамі ситуації на західнім терені війни, а армію Кронйого цілком за спаралізовану, в кругах бурів цілком не уважають справи за програну. З їх кругів доносять, що положенє в Оранії є для бурів знамените. Они уважають за факт, що лорд Роберте цілком відтягив від операційної підстави. Бури панують над Каплендом аж до де Ар. Кроне заняв сильну позицію на дорозі до Блемфонтен і там зможе оперти ся цілій армії Роберте. Взагалі бури уважають своє положенє за знамените. Здаєть ся що лорд Роберте не потрібно покванив ся видаючи до бурів прокламацію, в котрій іменем англійського правительства висказує переконанє, що напад оранських бурів на англійські посілости не є в згоді з опінією цілого оранського населеня. За сей напад відповідає не населенє, але перфідне і зрадливє правительство. Англія є для Оранії як найприхильніше настроєна і бажала би заощадити їй сумних консеквенцій поступованя правительства. Прокламація висказує надію, що Оранії полишать воєнні кроки против Англії.

Можлива річ, що похід Френча до Кімберле, сли він не є результатом підступу бурів, буде послідним успіхом Роберте в єго поході на Блемфонтен. Вже в неділю Роберте мусів перервати дальші стратегічні рухи, бо ворог пробував обійти англійський корпус і втягнути єго в засідку; дальше тому, що до-роги суть лихі а люди і коні форсовними маршами вичерпані. З телеграмів абсолютно не мож довідати ся, що дє ся взагалі і де поділа ся армія Кронйого? Англіїські телеграми доносять, що Кроне утікає, телеграми з Преторії кажуть здогадувати ся, що він змінив лиш позицію з причини фронту англійських війск і займає не менше сильне від попередного становиско. З англійської кватири доносять, що генерал Келі-Кені з своєю дивізією дальше гонить за армією Кронйого. Взагалі забрано доси бурам 150 возів і масу бляшаних пушок

з амуніцією призначених для Преторії а адресованих via залив Делігоа. Дальше доносять з Якобсдалю, що Френч окружив табір бурів коло Дронфієльд на північ від Кімберле і бомбардує єго. Трансваальське правительство висилає великі маси войска до Оранії. Тайме доносять, що задню сторожу Кронйого з 1000 возами, англійські війска заатакували коло Кліпдріфт. Англіїдї забрали ворогові два табори і безнастанно мучили єго з заду атаками кінноти і піхоти, що надійшла з Кімберле. Дальша телеграма доносить, що Кронйому по розпучливій борбі повело ся утечи. Троха інакше представляють справу телеграми з Преторії, бо не згадують нічого про ту стрімголовну райтераду бурів. Одна з телеграм з Преторії доносить, що дня 17. с. м. прийшло до завзятої битви коло Кімберле. Сполучені сили бурів під командою Кронйого удержали свої становиска. Здаєть ся, що бури зачнуть тепер громадити ся за плечима армії Роберте, бо вже дня 17. с. м. 1400 бурів, котрі гальопом прибули з під Колесберга, ударило на англійський відділ під Якобсдалем і забрали єму кілька возів. Фахові воєнні круги в Лондоні висказують гадку, що похід Роберте, з огляду на увільненє Кімберле не представляє ніяких більших матеріяльних користей. Однак припускають, що ситуація Англії значно поліпшилась. На всякий случай тепер зачала ся серіозна війна (доси хіба стріляли на „віват?“), хоч до поконаня лишили ся ще великі труднощі.

В послідних днях зачав також рухати ся забутий вже генерал Буллер. Не знати лиш, чи з власної ініціативи, чи присилуваний до того бурами. Реляції з кватири Буллера, суть як звичайно оптимістичні. Буллер оперуючи з Шівеле усуває ворога з сильних позицій по-другім боці Тугелі. Англіїдї здобули кілька таборів і забрали бурам амуніцію і провіант. Кількох бурів положено. Дальша телеграма доносить, що Англіїдї через цілу неділю посували ся що-раз дальше наперед. Вечером заняли горб Цейтолю і часть гори Монтехрісто. Перший стріл бурів кинув стофунтовий гранат в ґруну 10 англійських артилеристів. Чотири з них погинули на місці. В трех послідних днях Англіїдї стратили 81 людей. Під датою 18. с. м. доносять з кватири Англіїдів, що кіннота Дундональда при помочи піхоти і кількох армат опанувала „гузарську гору“. Тимчасом бригада Літлетона окружила праве крило бурів, а генерал Герен заатакував лівє їх крило. Бури окопали ся на горі Гангване, а англійські моздірі не дали їм скріпити позицій новими відділами. В четвертєй операції обмежили ся на бомбардуваню ворожих окопів. Пополудни Англіїдї заняли другий горб Резельт. В п'ятницю бури кинули кілька гранатів на гузарську гору, де тепер знаходиться головна кватира Буллера і зранили 2 особи. Відтак вивязала ся борба артилерії, котра тревала цілий день. Вечером Англіїдї присилували ворога кофнути ся. З кватири бурів доносять, що Англіїдї пробували обійти становиска бурів і старали ся заняти одну гору коло Колензо. Бури удержали всі становиска і мають лишє трех ранених.

тільки мужчини виходили перед шатра і звільна прилучали ся до походу. А ті ішли скоро з жадобою піметі, і звільнили крок аж тоді, як були недалеко шатра Бен Аїсса. Перший задержав ся Мустафа, а за ним чотири його сини.

Позаду, на яких п'ятьдесят кроків стояв Шайк і розказував, як Бен Аїсса убив Фатиму. А Бен Аїсса шатро стояло перед ними тихе. Ніякий голос відтіл не долігав, лиш горі горою понад шатром перелітало стадо голубів туди в олівний гайок.

Всі стояли тихо, вкінці Гюффон виступив наперед і крикнув:

„Бен Аїсса неє, а де Фатима, сестра моя?“ І всі чотири враз пятагнули курки рушниць. А серед загальної тиші почув ся голос старого Алі: „Аллаг благословляє добрих, карає злих. Без його волі не згине навіть хробачок“.

Гюффон знов крикнув:

„Гей виходь собако! Де є Фатима, сестра моя?“

І знов залагла тиша в товні, усі звернули очі на двері шатра. Але ніхто не виходив. Тоді Гюффон шепнув щось найменшому братові, а сей стрілою подав ся до села позад і прийме палаючу ковернягу. З ковернягою в правій, з рушницею в лівій доповзав ся Гюффон до шатра, і всі тепер дожидали хвилі, коли займуть ся нальмові стовни Бен Аїсєвої хатини.

Чим скорше прибіг Гюффон назад, а ледве узав рушницю в праву руку, вже стріляло в гору полум'я як над свічкою.

Нарешті.

Наперед висунулась нога крізь двері і відхилила їх, відтак голова, а вкінці стояв Бен Аїсса перед шатром. В лівій руці ніє мертву, її ноги волочили ся

по землі, а розкуйовдженє її волосє спадало йому на шию і закуравіє лице. На кафтани видко було багато засохлої крові. Як вигинув з шатра, побачив Сиді Мустафу і його синів, а позаду цілу товну його племінників.

Тоді поклав він на пісок трупа своєї жінки і витягнув до них невідтий кавалок рамені.

Але чотири кулі свиснули в повітрі і Бен Аїсса поцілений в саме серце упав на місці біля жінки.

І зараз як стало яструбів всі кинули ся і обступили мертвих, а як прийшов Шайк, розступили ся всі перед ним.

Його очі сверкали огнем... Мав, чого хотів. Наситив ся піметом, котрої знарядом був Бен Аїсса, той самий, для котрого зродила його Фатима. І хто хотів обвинувачувати його? Чи-ж він не був мудрий Шайк?

Озираючись, щоб глянути на своє шатро і побачив блідого Аллага перед собою.

„Отже ти був у неї?“ спитав його сей дрожащим голосом.

„Так!“ відповів він здивуваний троха, але і гордий.

„Аллаг знає і бачить усе, Шайк!“ відповів старий і глядів йому в очі. „Як в день страшного суду переходити будеш через міст вірних, то кажу тобі Шайку, на Аллага, і на святого пророка, упадеш в невольну пропасть, в некло упадеш!“

Шайк глянув на нього з горі, здант плечима і вільним кроком пішов в село. Був вдоволенний собою! Де був такий як він, такий мудрий Шайк?

Рільнична школа в Кіцмани.

Перед нами лежить руско-німецьке „Справозданє річне буковинської краєвої школи рільничої в Кіцмани“ видане директором Євгенієм Жуковским за шкільний рік 1898/99^a.

Щоби познакомити загальне із мало ще звістним устроєм сеї рускої школи, подамо що найцікавіші дані із сего справозданя.

Школа рільнича в Кіцмани є школа краєва^b). Она основана буковинським Сеймом краєвим ухвалою з дня 1. лютого 1895 р., а отворена дня 13. жовтня 1897 р. з 8 питомцями.

Школа лежить на вільнім полудневім пагірку при державнім гостинці поза обшаром домівств в Кіцмани і так уряджена, що в ній уділяють ся не лише теоретичні науки, але провадять ся й практична вірцева господарка в галузях потрібних для мешканців низини. — Відповідно до того складає ся школа з будинків і закладів потрібних для уділювання теоретичної науки, для ведення вірцевої господарки і з поля в розмірі 17½ ha. Всі забудовані розложени відповідно до потреб, а є там отсі особні будинки:

1. Властивий шкільний будинок має 2 класі, 1 канцелярію для дирекції, 1 комнату для конференцій, 1 комнату на збір наукових приборів і 1 робітню.

2. Будинок для інтернату, де питомці мають свої 4 спальні, 1 спільну умивальню і 1 їдальню, тут містять ся також кухня і пивниця для інтернату, а крім того ще й особні кімнати для надзирателя інтернату. Інтернат уряджений на 20—24 вихованців.

3. Мешкальний дім з двома помешканнями, а то:

a) для директора: 3 покої, 1 кухня, 1 комора, 1 пивниця і 1 покій гостиний;

b) для другого учителя: 2 покої, 1 кухня і 1 комора.

4. Мешкальний дім для асистента господарчого має 1 покій, 1 кухню й 1 комору. — Всі наведені будинки збудовані з твердого матеріалу й покриті дранцями.

Безпосередно до помешкання асистента прибудована:

5. Дерев'яна стайня з мурованою молочною й коморою для приготування поживи худобі.

6. Дерев'яний кармник, прич котрім уміщене гноїще з мустанкою, находить ся зараз таки коло стайні.

7. Будинки господарські — з дерева — лежать даліше в заді подвірі і складають ся: з оборота, сто-доли, амбара, коншніці, комори на полову й комори на господарчі знаряди та начинне.

8. На півотворена стайня на вівці й возівня лежать на північнім боці господарських будинків, а даліше в тім самім напрямі находить ся

9. курник і окл. На полудневій стороні господарських будинків є:

10. Дров'ятни й комора на ручне начинне.

І є під 8 — 10 наведені будинки збудовані з м'якого матеріалу. Від грому забезпечені будинки 5 громозводами.

Всі будинки обводять велике чотирукутне подвір'я, в середині котрого стоїть керниця. — З сеї керницї можна воду смолкавками добувати і підземними рурами до парні провадити. На подвір'я входить ся або через головну або бічну браму. Головна брама вводить з гостинця, аучить мешкальний дім директора й учителя з інтернатом і оздоблена написом, на верху котрої уміщений дзвінок.

З чільного боку головних будинків від гостинця по обох улажені цвітінки, на північнім боці інтернату і на полудне від мешкального дому є огорода ярини і даліше від сїх уміщені розсадинки. За дров'ятною й коморою на ручне начинне є шкільна дерев (3 a), де вже зашценено велику частку дичок, посаджених там минулої весни.

На захід від усіх будинків збудована рівна тераса в розмірі $\frac{3}{4}$ ha призначена на розведення саду й виноградарства.

^a) Викладава мова є для руских учеників руска, а для Німців німецька.

Всі описані предмети є власністю Буковинського фонду краєвого. Тут би ще зазначити, що кіцманська громада відпустила рільничій школі кусник огорода — 5 мінут від школи коло цвинтарів — в розмірі 10 a на заложені шкільки овочевих дерев, застерігаючи собі право власності й користування. Сей огорода обгородила громада, а високий Виділ краєвий внаслідкував рільничій школі одноразову дотацію в квоті 100 зр. на перше уряджене. В сій шкільці посаджено минулої весни 1000 яблочних а 1000 грушевих дичок і зашценено через літо очкуванем близько половини. На виплекане дичок на будучі потреби посебно зернига з яблук, грушок, сливок, черешень та вишень.

Поле належаче до школи становить одноцільну ниву, котру гр. прав. релігійний фонд відпускає школі в посесію на час єї існування. — Поле лежить проти школи, розділене від неї лише гостинцем і розлягає ся на схід, халлячись з вільня, аж до шляху залізничної Лужани-Заліщики. Почва взагалі доброї якості, лише малий кусник, що прилягає до залізничної був за мокрий, але се лихо усушене глибоке вирізанням шляхом залізничним. Все поле поділене на 10 кусків, відповідно до переміни сїби. Відповідно до стану худоби, що в відношенні до розміру поля досить великий, мусіло ся 50% засівати ростиами пастевними.

З інших культурних рости сїяно: пшеницю, жито ячмінь, овес, кукурудзу, — саджено бараболу й бураки, що так само добре вдалось.

Стан робучої худоби, належний до заведеної господарки, обіймає пару коний; ті вистарчають навіть і в живня, коли увзгляднить ся плекане пастевних рости в більшій розмірі і поміч принаймленних коний.

Стан худоби рогової складає ся з одного бугая Бернєнсько-сїменталяського хову, купленого у зареєстрованім товаристві для плекання худоби в Моравськ-Найштаті, потім 9 коров того самого хову, з котрих 5 закуплено також у зареєстрованім товаристві для плекання худоби в Моравськ-Найштаті, а 5 штук молоднику.

Молодого спотребовує ся по більшій часті в інтернаті, а надвшку продає ся по 8—9 кр. за літер. Бугай уживає ся не лише для власних корів, але також і для поліпшення раси рогової худоби в повіті.

З свиний до хову тримає ся одного кнурі і дві лосі. Вівці плекають ся переважно для поправлення раси овець в місци взглядно в повіті. Стан овець складаєть ся з двох баранів, трох маток і двох ярков хову Романькани.

Питомців заставляло ся до всякої роботи в господарстві, щоби собі присвоїли не лише теоретичне, але й практичне знанє і зручність.

Обхід коло поодиноких родів худоби приділяно питомцям чергою що тижня, щоби їх привичаїти до старанности, на яку худоба заслугоє, а особливо, аби їх усвоїти з основним годованем і приготуванем наші.

Учителями сеї школи були: 1. Жуковський Євгеній, директор краєвої школи рільничої, управитель шкільної господарки і всіх з нею сполучених заведень, учив загальної і спеціальної культури рости та продукції звірят, провадження господарки, книговодства, огородництва і плекання ярини, пчільництва, законодавства і о здоровлю домових звірят.

2. Харінович Василь, провізоричний учитель фаховий, завідаєть бібліотекою і досвідчального огорода, учив фізики, хемії, зоології, ботаніки, мінералогії, лісництва, геометрії і міряна поля, рисована, та законодавства.

3. Никорович Григорій, надучитель 6-класової школи народної, квалифікований учитель для шкіл вишлових, учив рускої і німецької мови.

4. Прокопів Іван, учитель 6-класової школи народної в Кіцмани, учив рахунків і гімнастики.

5. Березовський Теодор Едмунд, учитель 6-класової школи народної в Кіцмани, учитель геометрії і снїву.

6. Григорієвич Матей, надучитель 3-класової школи народної в Суховерхові, учив столарства, стельмахарства, кошикарства і боднарства.

7. Відьтавський Фердинанд, господар заведення, провадив полєві ро-

боти, уділяв поученя в садівництві і о ярині.

8. Майковський Олександр, гр. кат. парох.

9. Сімігінювич Іван, гр. вост. сотрудник і

10. Штайнбах Йосиф, рим. кат. парох, учили релігії.

Питомців було 15, а то в 7 I, а 8 в II році, а того 14 з Буковини, а 1 з Галичини; 14 Русинів а 1 Німець; 13 прав., 1 гр. кат. а 2 рим. кат.: 4 були 15-літні, 6 в 16., 4 в 17. а 1 у 18. році жити; 13. обічили школу народну, один 1. а один 2. класу школи реальної; 13 було синів селянських, 1 син господаря середньої посїлости, а 1 син учителя, 12 питомців мало стипендію з краєвого фонду по 240 корон, а один запомогу 120 корон з повітового товариства учительського з Кіцмани. Висїдок іспиту за рік 1898/99 був такий: 7 питомців виказало дуже добрий, 6 добрий а 2 достаточний успіх. Іспит відбув ся в присутности краєвого радника Захара.

Бібліотека шкільна числить 102 книжці, між тими лише 6 руских творів. Приборів до науки було 83, а крім господарських знарядів було 28 машин.

Справозданє містить ще й порядок домовий, шкільний і карний для сеї школи.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

До всіх черновецьких Русинів удає ся тов. „Руска Школа“ з просьбою, щоби зволіли зійти ся як найчисленнійше сеї неділі, (25. н. ст. лютого) о 4. годині пополудни в салі „Народного Дому“ (ул. Петровича ч. 2.) на дуже важну нараду в справі рускої школи народної в Чернівцях. Сподіваємо ся, що на сїх зборах не бракне й одного щиро Русина, а противно, що вони заохотять до участі в сїх зборах і всіх своїх знайомих і сусїдів-Русинів, аби й число учасників піднесло силу нашого голосу о принадлежне нам право.

Двадцятьп'ятилітній ювілей черновецького університету, котрий має ся святкувати 4. жовтня с. р. будить живий рух і між студентством черновецьким, котрий звернений против товариства „Akademische Lesehalle“. В тій справі дістали ми сїдуючу допис: Ся „Akademische Lesehalle“, котру як відомо заложив перший ректор нашого університету Томащук, має за цїль бути збірною точкою для всіх студентів, має бути жерелом ідеального і правдивого самовиховання. Се була цїль Томащука, творця „Akademische Lesehalle“. Люди, стоячі далеко поза житем університетським могли би думати, що „Akademische Lesehalle“ тримає ся тої традиції Томащука не і тепер, так, як давнїше. На зверх вправді старає ся се академічне товариство удавати, що знає і розуміє свою цїль між студентством, але у внутрі дїє ся зовсім що иньшого. Замість бути збірною точкою всіх студентів, як „читальні“ иньших університетів, замість ідекати правду і науку, єсть „Akademische Lesehalle“ полем до діляна кількох людей, котрі для своїх приватних інтересів визискують добру славу товариства. Найліпшим доказом сего є, що „Akademische Lesehalle“ відзначає ся стремленем до зовсім непонятного відокремлення від иньших товариств, і що при прийнятті в члени діють ся такі труднощі і перепони, як би се товариство було що найменше високо-аристократичним „Jockey-club-om“. Хтось гадав би, що „Akademische Lesehalle“ має найменше 100—150 членів, бо на щось називає ся „Akademische Lesehalle“, але де там! Товариство се числить щось 12—14 членів! Мимо того „Akademische Lesehalle“ старає ся на підставі свого невластивого імені і своєї блаженної пам'яті доброї слави все вижебрати субвенції від сойму, шадний, і від иньших інституцій; але певно ніхто не дав би для „Akademische Lesehalle“ ані

женики запомоги, если би було річию загально звістною, що товариство се не представляє і двацяті часті тутешних студентів. Не диво проте, що сего каринату-рою „читальня академічних“ погорджає і брідить ся загаль черновецьких студентів. Позаяк і тепер „Akademische Lesehalle“ при нагоді ювілею університету накидає ся на представителку всіх студентів університету перед гїстями і професорами—приготовляє ся між студентами демонстрація против сего атентату на честь академічну.

Яке їхало — таке здибалю. Мідляе чоло має сумнозвістний московський наймитюга, редактор-іздатель „Просвіщенія“ господин Григорій Купчанко. Той Купчанко, котрого і сам орган галицького генерального штабу московських наймитів „Галичанин“ перед кількома днями публично випер ся і „наклеїв“ его поштунок, яко крайню „не нравственный“ нечесний, просто, підлий — той сам Купчанко, у тім самім „Галичанин“ нині вже простує, що він нічогось не винен, що він не кандидував і не попірав кандидатури Ернеста Ангера, котрий лиш „просив“ его (Купчанка) перед виїздом з Відня до Чернівців „навести там (себто в Черн.) необхідную для него справку“ і навіть „дав ему (господинову Купчанкови) 90 гульденів на сего цїль“ і писмо „одної дуже високої особи“. Отже г. Купчанко, чи, як его деякі польські газети називали — Кабчанко, признає й сам, що взяв гроші від Ангера, а на яку цїль, то вже наші читачі знають з оводїшної статі про „industrieritter-a“. Кажє Купчанко, що „суд отверг неосновательное требование Мопка Остерера і приговорил его к уплаті 26 гульденів гонорара его (Купчанка) заступнику адв. д-ру Крижановскому, послї того“ Купчанко „внес жалобу на Мопка о сворбленіє чести“. Якби незакінчило ся „судовое розбирательство“ бугшого свїтила капанських наймитів, то певне лиш те, що сим своїм послїднім „подвигом“ г. Купчанко запечатав себе на віки віков атрамент і сам собі засилив дріт на... скажїм на язык „Галичанинови-ж“ відай зробило ся жалє свого socius-a doloris-a по „сделках“, з котрим тільки літ „незавбвенно трудил ся“ на поли „народного просвіщенія“, а котрого тепер просто мусїв публично „отречися“ як „сатани“, аби міг даліше переричкувати рідну земельку — і, друкуючи Купчанкове „опроверженіє“ — нічить від себе так „драматически“, що на усіх капанських хрунях певно аж щїтїня наїжила ся. „Гал.“ має ще таки надїю, що его „сотоварищ“ вилїзе з тої калабані „цїлі“, „невредим“ і вже заздалегідь закручує хвіст під себе. Гарна „кумпанія“, нема що казати! Яке їхало — таке й здибалю...

Похибна друкарська. У попередній статі (послїдного числа): „Сзас про Буковину“ на стор. 1. шпальта 2. ряд 11 з долу, просимо поправити слово: иньший на золотий, а на стор. 2. шп. 4. ряд 22 з долу, намість: антипольської політики — має бути антиаволоської політики.

Переписка редакції.

П. Ол. Сатир в К. Вапа дописє дуже добра, та на жалє прийшла так пізно, що тепер страшила-б на вазі й тому ми її не друкуємо. При сїй нагоді просимо не забувати про нас і усіякі Ваші уваги, о скілько будуть предметові і не особисті — завше охотно і з подякою надрукуємо. Шкода, що так спі-анили ся!...

Управитель школи народної, шукує честної вдови або добре вихованої й виобразованої панни, котра могла-б перебрати ведене малого господарства, а заразом і виховане 10-літньої донечки. Русинки мають першенство. Близші порозумїня в редакції „Буковини“.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Стефан Гаїна

поручає свій

СКЛАД

товарів корінних, свіжих і най-
лучшій якості

— по цінах дешевих, —

як також свій

льокаль до снідань.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічний промисловий музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити плановий П. Т. Публіку, що виготовляю всякого рода обувь для мужчин, женщин і дітей і то після найновітніших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокичасті з ортопедичним апаратом і з оздобленням приладом до вигідного порушення.

Через ношені моїх черевині зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволені цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевині.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевині та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальонів і черевині до гімнастичних вирав.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій	148.480	"	— "	
спеціальна	1.624	"	80 "	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний	72.000	"	— "	
еміральний	18.166	"	60 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, усіля обезпечень користні, а шкоти ліквідують ся безприволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоти 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористніші услія, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованія від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 пїна (1 зр. 60 кр. з посилкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Повідомляє ся
П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціаліст

від зубів із заграничною наукою і кіль-калітною практикою сировадив ся до

Чернівців на ул. Паньску ч. 41

пордиує від год. 9—1 і від 3—5.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна
получити в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середнього європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина Непокоївців
посп. 7-19 рано, посп. 8-02 вечер особ.
6-50 рано, особ. 6-05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи
Гайбокої:
посп. 6-56 вечер, посп. 7-52 рано; особ. 9-31
рано, 1-40 в полудне, особ. 9-22 вечер;
з Новоселиць, Боляна, Садагури:
мішан. 11-50 в полуд.; мішан. 9-55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8-09 рано; мішаний 5-25 по полуд.;

З Чернівців відходять:
до Непокоївців, Снятина, Відня:
посп. 7-06 вечер, посп. 8-10 рано; особ. 9-40
ано, особ. 1-55 в полудне, особ. 9-42 вечер.
до Гайбоки, Гадікальфи, Гатин, Іцкан
і Бурдуженів:
посп. 7-28 рано, посп. 8-10 вечер; (лиш до
Іцкани); особ. 7-53 рано, особ. 4-35 по полуд.
(лиш до Іцкан); особ. 11-25 в ночи;
до Садагури, Боляна, Новоселиць:
мішан. 7-57 рано; мішан. 5-50 вечером;
до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7-— рано; мішаний 7-15 вечером.

До Гайбокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця
і Карачева:
мішан. 8-— рано, (лиш до Бергомету), мішан.
5-20 по полудни. (На просторі Межибродів-
Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го
лижня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю).

З Гайбоки відходять:
до Карачева, Сторожинця, Бергомету,
Межибродів:
мішан. 9-40 рано, мішан. 6-20 вечером, (лиш
до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи-
бродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го лижня
до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю);
До Гадікальфи приходять:
з Радивів:
мішан. 6-05 рано; мішан. 5-15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7-05 рано, мішан. 6-40 вечер.
З Гадікальфи відходять:
до Радивів:
міш. 9-12 рано; міш. 7-20 вечер.
до Бродини:
міш. 10-30 рано; мішан. 3-50 в ночи.
До Гатин приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 10-15 рано, мішан. 5-45 по полудне.

З Гатин відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11-20 в полуд., мішан. 3-00 в ночи.

До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9-20 рано, мішан. 4-25 по полуд., міш.
5-50 по пол., мішан. 9-30 вечер, мішан. 5-30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6-30 рано, мішан. 11-30 в полуд., 4-40
по полудни, мішан. 8-10 вечер, мішан. 4-15
в ночи.

До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9-25 рано, мішан. 4-35 по полуд. міш.
5-30 по полуд., міш. 5-50 рано.
з Рус-молдавиць:
мішан. 1-30 в полудне, мішан. 8-05 вечер.
З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10-55 рано, мішан. 5-20 по пол., міш.
3-20 в ночи;
до Рус-молдавиць:
міш. 6-50 рано, мішан. 2-05 по пол., мішан.
3-20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу.
Довідати можна на станіах Вами, Драгоша
і обох Молдавиць.

До Карачева приходять:
з Чудина л. С.:
мішан. 7-15 рано; мішан. 4-35 по полудни
З Карачева відходять:
до Чудина л. С.:
мішан. 10-25 рано; мішан. 7-05 вечер.

До Непокоївців приходять:
з Вапківців, Вижиць:
мішан. 8-20 рано; мішан. 5-15 по полудни.
З Непокоївців відходять:
до Вапківців, Вижиць:
мішан. 9-00 рано; мішан. 7-50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7-41 рано; мішан. 5-00 по полуд.
З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7-50 рано; мішан. 8-00 вечер.

До Карльсбергу приходять:
з Путин:
міш. 12-41 в полуд., мішан. 4-10 по полуд.
З Карльсберга відходять:
мішан. 1-20 в полуд., мішан. 7-00 вечер.

Примітка.

Час єредно-європейський їде о 46 минут ієн
є мїше від черновецкого часу.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

міч не в одній справі тої мови і в справі польського шкільництва на Буковині взагалі, так що читаючи такі напасти на него, далеко скорше можна говорити про найчорнішу невідчужність Поляків для того Русина, ніж про невідчужність Русинів для др. Мадейського, бо між тим як др. Мадейський своїм становищем яко австрійський міністер був об'язаний так а не інакше поступити, то руский інспектор до того, що доброго для Поляків зробив, своїм становищем не був об'язаний. Ріжниця заходить ще і та, що ми ніколи імя Мадейського не поневіряли, а в нашій газеті его прислугу для нас високо піднесли, а Поляки руского інспектора за ні за що, хіба за не одну добру прислугу, напастують і боло-том обкидають. Та в „підхотних“ почуваннях ми Полякам не годні дорівняти!

Лишає ся ще одна і то вже послідня справа, яку умів Поляк в Сзас і навести — більше не годен був нічого сказати! — а за котру Поляки вимагають від Русинів хоть слово признання, а се — „братерека половина мандату в Виділї краєвїм“. Відповідь на се наїшли ми в самих статях Сзас у: Nie czynią tego naturalnie platonicznie — каже там польський політик про Волохів, підносячи, що якраз вони виступають тепер в обороні Поляків. Не поступили собі і Поляки в наведених разіх платонічно. Сам же польський політик каже, що Русини в попередній каденції мали свого члена в Виділї краєвїм, лиш забуває додати, що Вірмено-Поляки его тоді не мали. Так могло було і тепер стати ся, коли-б не те засадницьке становище тепер і ш н и х руских послів, що в Виділї краєвїм має бути без мариналка: 1 Русин, 1 Волох, 1 Німець і 1 Вірмено-Поляк. На тім становищу наші рускі послі все стояли і стоять. Коли-б зійшли з того становища, а дбали лише о мандат в Виділї краєвїм, то мали-б певно цілий мандат. Але-ж бо німецькі, рускі і вірменсько-польські послі злучили ся якраз в коаліцію,

щоб перевести такий склад Виділу краєвого. Не вдало ся. То-ж иншого виходу не було, лиш треба було якимсь чином всіх примістити, т. зн. одним мандатом поділити ся і хоть тим чином заявити протівникам сего консеквенцію в переведеню своєї засади. І поділили ся ми тим мандатом, котрим розпоряджали ми яко більшість, а котрим не були-б розпоряджали, скоро одна або друга група була-б від більшости відпала. Німці мають свій мандат з міст і той мандат в кождім разі мали-б чи Русини і Вірмено-Поляки будуть з ними становити одну групу, чи ні. Відіслати отже Русинів до Німців — се просто облуда, бо так само і Вірмено-Поляків, що так же належать — тай то не з платонічних мотивів — до тої самої більшости, можна-б відіслати до Німців, аби з ними ділити ся мандатом. Тай тут знов подивляти треба уступчивість руских послів, що згодили ся на місце заступника, а місце виділового віддали Вірмено-Полякам. Для руских і для вірмено-польских послів справа та представляла ся і представляє ся так, що вони собі за се нічого не винні; ні признання, ні гвіву за се між ними не було і нема тай така жадного непорозуміння з тої причини між обома групами послів не було — бо се річ ясна, що тут ніхто нікому жадної ласки не робив і не робить, то-ж і випоминати нема що. Жадати-ж серед таких обставин ще вдичности, наставляти руку до поцілунку за „ласку“ — се безгранична безвистидність.

До ситуації.

З Відня пишуть до „Руслана“ під днем 21-го лютого:

Політична ситуація є в сій хвилі менше вдоволююча, як в послідних днях. Она заострює ся кождої хвилини. Трудности лежать в

сій хвилі виключно на правиці, а офіційально по стороні Чехів. Они не можуть так, як-би хотіли. Більшість молодческого сторонництва в парламенті є остро настроєна і протівить ся всякій гадці веденя об'єктивної політики. До певної степені молодческим послам веде ся тепер так, як вело ся німецьким послам під Баденім і Туном; они не можуть позбутися тих опирів, яких самі викликували. Они підбурювали так довго людність, виносячи їй так довго, що їй стала ся брутальна кривда, доки не опинилась перед дійстним заворушенням, з котрим тепер числити ся мусять. Молодческі послі не можуть отже так, як хотять, або як хотіли. Міністерство є свідоме положення і оно числить ся так само з положенем, в яким знаходять ся Молодчехи, як і з їх лояльністю і добримі намірами. Хвилево розходить ся о се, щоби наїти компроміс, який уможливив би Молодчехам без утрати довіря у власних виборців, брати участь в парламентарних працях, а зглядно зістати в звязи правиці. Як видає ся, др. Кербер хоче довести до такого компромісу і до якого би хто сторонництва не належав, певно жєлає др. Керберови як найкращого поводження в тім напрямі. В сїм згляді вигляди не найгірші, бо зі всіх сторін видно жєланє, щоби не ставити справ на вістрю ножа, а можна надїятись, що і з німецької сторони буде оказане відповідне співділанє. Головно розходить ся тепер о питанє внутрішньої, урядової мови, яке хотять Чехи мати безусловно і сейчас обезпечене, підчас коли Німці годять ся на се, однак лише під умовою, що оно буде складовою частиною обопільної угоди. З сего видно, що ріжниця, загально взята, не є так велика і значна, щоби державні мужі не були в силі єї вирівняти. Порішенє справи буде вести ся зі становища державного, чи партійного. Від сего залежний весь успіх.

Немалозначною є тепер справа вибору першого віцепрезидента парламенту. З причини іменованя д-ра Пентака міністром для Галичини опорожнило ся місце першого віцепрезидента, до котрого підносить претенсію лівниця. Она кандидує на се становище посла Прадого, що на правиці, а спеціально між Поляками має повні симпатії. Вибір Прадого першим віцепрезидентом мав би сєй наслідок, що славянські народи і славянські сторонництва, що становлять майже дві третини людности монархії, а зглядно більшість парламенту, не були би заступлені в президії. Президент парламенту, др. Фукс, є Німцем, другий віцепрезидент — Лупул, Румуном. Був би Праде вибраний, то славянський елемент, що так скажемо, був би з президії парламенту виключений. Поминаючи аномалію, що вийшла би з сего, коли-б найсильніший елемент так під оглядом людности, як і партійности з президії виключено, сторонництва правиці, не лиш самі Чехи, уважають таке виключенє актом упокорєня, під котре не мають охоти піддавати ся. Така гадка виявляє ся найсильніше між полудневими Славянами і Молодчехами, хоть видно єї також між Поляками і хто знає, чи польське коло мимо своїх симпатій до особи Прадого і мимо узнаня оправданя жадань лівниці на репрезентацию в президії, в сїх даних рішить ся на пориранє кандидатури Прадого на першого віцепрезидента.

НОВИНКИ.

Чернівці, 24-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

В. Преосв. Митрополит Чуперкович заведував.

Іменованя. Радниками суду іменовані секретарі: Йосиф Фляш в Сучаві і Георгій Прункул в Чернівцях, а ад-

тимчасом Нехлюдов. Він почував безумлину брід до того розвезеного чоловіка, що хотів тоном мови показати, що він з ним, з Нехлюдовим приналежить до одного табору — а з другими клієнтами до другого, чужого для них.

— Страх, як він мене вимучив — той потанець. Я бажав об'легчити душу — додав він немов на оправданє на те, що не говорить до річи. — А тепер — з вашим ділом... Я прочитав його уважно і „не одобрив його змісту“, як говорить Тургенев, т. є. адвокат був кенський, потратив усі причини касацій.

— Одже, як ви рішили? — Зараз. Скажіть йому — звернувся він до денедента: — що як я сказав, так і буде. Може — добре, не може — друге добре.

— Та він не хоче. — То і обійдеться ся, — сказав адвокат і лице його із радісного, і добродушного, прибрало вид похмурости і злоби.

— Кажуть, що адвокати за дурно беруть гроші, — сказав він, убираючи знова своє лице у м'ялї форми. — Я виратував одного довжника, що не був у стані заплатити, з цілком несправедливого обвинувачєня, і тепер вони всі дізуть до мене. Таж кожда така справа коштує багато роботи. Та і ми здаєть ся, як говорять якийсь письменник, лишам у каламарі не один кусник мяса.

— Ага, ви за своєю справою, а радше не за своєю, а за ділом, що ває обходить — продовжав він. Кенсько, дуже кенсько його ведєно. По правді нема властиво добрих причин до касацій. Але все таки: купити, не купити,

поторгувати можна. Гляньте, що я зробив у тім напрямку.

По сій передмові виняв аркуш записаного паперу і став читати, проговтуючи задля старости деякі формальні вирази, а деякі вимавляючи голосно і з притиском: „До касаційного департамента і т. д. і т. д. жалоба добродія того а того. Рішенє відбуто того і т. д. і т. д. вердикта і т. д. признано якусь там Маслову винуватою в позбавленю житя в наслідок отроєня купца Смєлкова і на основі 1454 ст. „Уложенія“ засуджено її на і т. д. тяжкі роботи і т. д.“

Описав пристанув; мимо великої практики очевидно з вдоволенєм слухав овочів своєї праці. „Сей засуд являє ся результатом такої скількості важких пресеційних порушень і ошибок“, — продовжав з увагою, „що підлягає касацій. По перше: перервано на самому початку судового слідства председателем акту, з розслідженя кшток Смєлкова — се раз.“

— Обвинуватель домагав ся, здаєть ся, читаня, — сказав здивований Нехлюдов.

— Най буде, а все таки оборона могла мати причини жадати того-ж.

— Але се вже таки на віщо не придало ся.

— Все одно, але все таки се причина. Дальше: „По друге, председатель Маслов“ — продовжав читанє адвокат, „перервав мову оборонця в хвилі, як сей задля характеристики личности Маслової, хотів начеркнути причини її занєпаду, опираючи ся на тій підставі, що слова оборонця не відносять ся до самої річи. Тимчасом після приписів Сенату:

в справах карних виясненя характеру, взагалі морального стану оджалованого має дуже велике значєнє, хотий би задля справедливого порішеня питаня про „вмонєнїя“. Ось і два, — додав, поглянувши на Нехлюдова.

— Але-ж він так нужденно говорив, що ніхто нічого не міг зрозуміти, — дивуючись чим раз більше, сказав Нехлюдов.

— Малий собі дуренький і нічого путнього не міг, розуміє ся, сказати, — вимовив крізь сьміх Фанарін. — але причина причиною. Дальше: По третє: „На заміненю председатель, на перекір категоричному жаданю § 1. ст. 801 „Уст. Угол. Суд.“, не роз'яснив присяжним, з яких правничих елементів складає ся понятє провини і не сказав їм, що вони мають право, признавши ведєним факт переданя Масловою отруї Смєлкову, не вписати їй сего дійства в вину, бо у неї не було намірена позбавленя житя і так признати її винуватою не в карному переступленю, а лиш у злочинстві — необережності, котрої несподіваним для Маслової наслідком була купцева смерть“. Ось найголовніше.

— Так, але і без того ми могли сами се зрозуміти. То помилка з нашої сторони.

— „І в кінці, по четвєртє“ — продовжав адвокат, „присяжні подали відповідь про вину Маслової в такий формі, яка заключала у собі явне протівєнствє. Маслову обжаловано за умисне отроєнє Смєлкова і то виключно ізза користних цілий, які мали бути одним мотивом убийства. А присяжні закинули у своїй відповіді ціль ограбленя і участі Ма-

слової у крадіжжї дорогочинностей; з того вийшло, що вони наміряли опровергнути і умисний намір про убийство і лиш задля непорозуміння, викликаного не повним окінченєм председателя, не висказали того виразно у своїй відповіді. Тому то така відповідь присяжних безусловно вимагала приміненя 816 і 808 ст. „Уст. Угол. Суд.“, себто роз'ясненя зі сторони председателя зробленої присяжними ошибки і завершеня до нової наради і нової відповіді на питанє про вину обжалованої“ — промовив Фанарін.

— А чому-ж председатель того не зробив?

— Я також цікавий знати, чому? — сьміючись сказав адвокат.

— Отже Сенат може справити похибку?

— Се залежить від того, хто під той час буде там сидіти. Отже дальше пишємо: „Такий вердикт не признавав судови“, — продовжав він скоро, „карати Маслову після карних принципів, а приміненє до її вини § 3. ст. 771 „Уст. Угол. Суд.“ виказує різьке і явне нарушенє основних висказів нашого карного процесу. Після наведених причин маю честь заявити і т. д. про касацію рівно з 909, 910, § 2, 912, 928 ст. „Уст. Угол. Суд.“ і т. д. і т. д. по переданю сєї справи до другого відділу того суду для нового розсліду“. От і маєте. Що було у моїй силі зробити, я зробив. Правду кажучи, наїй на успіх малі. Впрочім все залежить від складу департамента Сенату, коли маєте там яких знайомих, потрудіть ся троха, а...

(Дальше буде.)

юнктом авскултант Евген Фаер в Путивлові.

З нинішнім числом починаємо дальший друк повісті Толстого „Відроджене“.

Вибір посла в Сереті назначений на 13. н. ст. марта с. р.

Черновецьким Русинам пригадуємо ще раз, що сїй неділі, 26. н. ст. лютого с. р. відбудуться о 4. год. пополудни приступити для всіх збори в справі руської школи народної в Чернівцях, на котрих повинні явити ся всі черновецькі Русини, котрим не байдужна отся велика важна справа народна.

Волохи против „Patri“⁴. Сими днями явили ся начальники волоських громад радовецького повіту у радовецького староости і запротестували проти напастей „Patri“ на староосту і начальників громад.

Посол Лупул має уступити в президій раси дуклянової а на его місце має прийти Німець.

Загальний збір філії тов. „Руска Школа“ черновецького повіту відбудеться в неділю, 4. марта н. ст. с. р. о 11. год. перед полуднем в садибській хлопчачій школі народній з отсим дневним порядком: 1) Справоздане о діяльності виділу за минулий час; 2) дидактично-педагогічний відчит ин. надчителя Іллі Прокоповича і учителя Володимира Кукави і 3) вільні внесення. Запрошуємо всечесних членів а також всечесних товаришок і товаришів нечленів, що хотіли б стати членами нашого товариства. Виділу філіяльний покладає велику надію на численну участь. Стара Жучка, в лютім 1900. За виділ: Микола Гавришук, секретар. Дарій Пцуляк, голова товариства.

Ще раз пригадуємо нашим патріотам на завітний вокально-декламацийний вечорек з танцями, який устроює черновецька „Руска міщанська читальня“ в сали гімн. товариства (Turnhalle) при ул. Пюсва. Хором управляє п. Антін Березовський. Вступ на салью 60 кр., фаміа. білет 1 зр. 50 кр. Початок точно о 8 год. вечором.

Гершко Czopp дальше бере ся зі складачами, котрі з причини, що Чонн не хотів підписати новий ціник друкарський, який всі черновецькі друкарі прийняли, перед місяцем виступили з коаліції, стрейкуючи до сьогодні. Але Гершко hot nyszt ka mojre! Перед кількома днями заступив він стрейкуючий старий персонал лихими жидівськими провінціональними, не належачими до організації друкарської танцями силами, і милими очі черновецькому магістратові — котрий унімнув его, аби роботи були на речинь готові — сказав, що в него нема жадної стрейки, бо тепер вже має „lepszy ludzy“ не „takich draby“. Але щож з сего вийшло? Не кажи hif, аж перескочивши! Ті „lepszy ludzy“ зажадали ліпшого трактованія їх і... Боже! прости гріха — ліпшої заплати. — Моя громом ражений Гершко на таке dictum, радить ся свого Tausendkünstler-a rebe-Stern-a, котрий є у него а la z Mikad-a (читай з нагалу) одинизять гатунковим фуніціонаром (бо заридителем, складачем, фактором, післанцем по гроши і з пакетами, в данім разі — як тепер — корбо крутєм, muszys om і чим лише Гершкове Величество хоче) — сїй відмовив підвиспєня плати ліпшим „ludzy-am“, а они також застрейкували, — обіюючи свою неумілу праю ще більше, як справдішні складачі. Отже вже два персоналі страйкують. Почіхав ся Гершко в голову: роботи речиньєві сторони повідбирал, але Гершко ще hot nyszt ka mojre! Аби не естратити решту клієнтелі, поїхав Гершко до Львова, до Кракова, до Відня, шукаючи „nowe lepsze ludzy“. Та не вдало ся. Іхати жаден складач до роботи не хотів. Пробує Гершко по друкарнях дати роботу, аби речиньє не перейшов, аби партію не втратити, та Відень робіт не приймав. Відтак сильний на душі поїхав він до Праги з тим самим проектом, але і тут перепона. Праський старооста умістив в „Radikaln-ix list-ax“ з дня 15. лютого с. р. відозву з таким дословним змістом:

„П. Т. Павам властителям друкарні в Чехах. Фірма Чонн в Чернівцях недотримувє нормального угодового ціника, зладженого друкарською організацією, задля чого перед міся-

нем вибухнув у той фірми стрейк. Властитель той фірми старєє ся генер евої речиньєві роботи пороздавати по иніших друкарнях в цілих Чехах. Уважаю собі отже за обовязок се оповістити, і прошу Ви. Панів властительів друкарень в імени солідарности і льюальности, аби ціник нормальний по зможі задля сїй околнчости додержували, і за нїяке винагороджене жадних робіт від виспєє згаданої фірми не приймали. — В Празі, 14. лютого 1900. — За згоду властительів друкарень в Чехах Едвард Беауфорт, старооста“.

І знов Гершко завів ся. Тепер вернувши до Чернівців, думає собі: „Коби я міг шмигнути до Африки і кілька сильних бурів привести — ото би мені помогли туру проклату організацію друкарську вивернути до гори ногами“. Та на жаль і тут завід, бо бури як раз тепер важийшою справою, як Чонна Geschäft і стрейк, заняті. Але мимо заводу на кождім кроці, Czopp immer hot nyszt ka mojre, — а стрейк трєває дальше.

Переборщив. З Станиславова доносять до польських дневників про таку подію: „Людовий університет ім. Міцкевича“ уладжує так у Львові як і по иніших містах краю популярні відчити котрі крім знаня з всїляких наук мають очевидно ширити також — мабуть чи не передовсім — польскій патріотизм. Отже в останнім часі виголосив в Станиславові др. Вячеслав Морачевскій зі Львова два відчити з польської літератури. Говорячи про Сенкевича повість „Quo vadis“, заупитив ся в психологічний розбір особи св. Петра і назвав его попросту паницею (оромет, видалізованим в повісті єї автором, чим викликав велике обурєне. Хоч „людовий університет“ заявив прилюдно, що за вискази дра Морачевського не бере на себе одвічальности, то таки удали ся до староства депутатів священиків, домагаючи ся его інтервенції для будучих відчитів університету, а гімнастичне товариство „Соніа“, в котрого сали др. Морачевскій виголосив сїй відчит, не хоче на дальші відчити відступити людовому університетови своєї салі. Прокуратурия державна мала виточити против дра Морачевського доходжене о обиду релігій“.

Еміграція. Зі Станиславова доносять, що на весні виїжджає до Канади богато родин зі Станиславівщини, Коломийщини і Буковини. Причиною сїй еміграційної горячки суєт листи агєнтів, в яких они описують в рожевім світлі відносини наших емігрантів в Канаді.

Страйк робітників в угалих законах на Шлеску, Мораві і в Чехії трєває до тепер в повнім розгарі. Наслідки его відчули вже неоди фабрики і підприємства не лишєнь в Австрії, але і поза єї границями. Деякі дирекції залізниць мусїли обмежити рух тягарових поїздів, а фабрики залишили роботу. Між инішими залишено роботу в нафтових заводах в Потоці.

Гвардия, зложена з вуїв. Недавно явив ся комісар поліції у панни Зулейни Керди, славної переможниці вуїв, котра продукує ся тепер в Парижі і заявив, що має наказ увязнити єї за якісь переступства поновнені нею в Лондоні і Антверпені. Керди лежала саме тоді в ліжку, і коли почувла заяву комісара, дала знак характеристичним, глухим свистом, а сейчас з під ковдри показали ся естрашні голови шістьох окуляриків і одного бод-дусителя. Сей послідний, здавалось, лише чекає на знак, щоби кинути ся на напасника своєї пані. — „Мущу вас остеречи, щоби ви не важчили ся мене діткнути — сказала Керди — мої вуїж, котрі лишєнь мене знають, готові сейчас кинути ся на вас, а укушенє їх є смертельне“. — „А я — відповів комісар — звертаю увагу пані, що мене нічо не спинить в сповненні мого обовязку. Наколи би мене гадини покусали, то дістанете за кару кілька літ вазниці“. — По такій заяві комісара панна Керди встала, зібрала ся, вуїж сховала до коша, котрий віддала служі, і сидить тепер в вазниці св. Лазаря надїючись, що єї якийсь з многих приятелів увільнить.

Огні. В Тустановичах під Дрогобичем Анна Киринова виїшла з дому і полишила свого 5-літнього сина без до-

гляду, а той бавив ся єїринками в хаті і запалив соломі, з чого вибух огонь і знищив цілу загороду; шкода не була обезпечена. — В Станілі на Буковині згоріла хата Матвія Горба; причиною огню були діти, що підпалили соломі; шкода необезпечена виносить 300 зр.

Кілько сотиків важить корона? В однім товаристві у Відні стали гості о заклад згадувати кілько сотиків важить єрібна корона. Одні згадували, що 40, другі що 50 і так кождий інакше. Наконєнь, щоби переконатися, чия правда і хто виграв заклад, принесено вагу і зважено. Показало ся, що три сотики заважає корона.

Нові сльди Андре'ого. До одного берлінського дневника наспіла така віст з Штокгольму: З Отави (з Канади) доносять через Лондон, що 31 жовтня мин. р. прибуло до Черчілю (Churchill) кількох Ескімосів і они розказували, що минулої весни прийшло „з неба“ двоє білих людей, котрих розбійничі Ескімоси убили. Казали також, що бачили останки бальону і знають де ті останки убито.

Голод і чума в Індії. В Індії змагає ся беззастанно голод. Збіжа вправді тут не брак, але нарід не має грошей, щоби его закупити. В р. 1875 грозила голодова смерть 14 мільонам людей, нині досягло число сих нещасливих 80 мільонів. Перед двіста роками Індія була найбогатшим і найліпшим краєм на земній кулі: нужди там ніхто не знав, богатства не були там скуплені в одних руках, але рівномірно розділені між цілий нарід. Правительсто мало тоді близько 300 мільонів корон річного доходу, а єї мільони зіставляли в краю. По приході Англичан відносини змінили ся. Англичани забирали і ввозили з Індії все, що дало ся взяти. В р. 1838 виважено до Англії річно 60 мільонів, в р. 1883 370 мільонів, а в минулім році 600 мільонів корон. Англія визискує Індію головню висвєкою своїх виробів промислу, через що індійський промисл майже цілком унав, а сотки тисяч родин лишили ся без хліба. Податки на удержанє відєкороля, цілого полку урядників і війська, що числить 75 тисяч людей, зросли до неможливих сум. Індія мусить оплачувати кошта навіть тих воєн, які Англія веде не в інтересі Індії, але Вел. Британії і часті коштів заграничних воєн, як єгипетської в р. 1882 і теперішньої трансваляської. Через се не люблять Англичан в Індії. Один з індійських письменників каже, що від панованя Англичан були ліпші давні відносини варварскі, коли найздик витинав в пені мужєску людність, а жінки забирали на пєвільний. Були се ясна, що трєвали не довго, а майно, відбране одницям, лишалося в краю і вертало до рук людности. Англія — на місце хвилєвої різні — устроєє собі через сотку літ оргію визиску. — Враз з голодом розпаношила ся в Індії чума. Столиця Бомбаю засуджена на вмерте. В другім тижни місяця єчня умерло там на чуму 800 людей, о 250 людей більше, як в першім тижни. Що значить се число, можна собі виобразити, коли скажемо, що звичайна смертність в Бомбаю виносить 700 людей на тиждень. Коли додамо случаї смерти від чуми, то значить, що на чуму умирає тепер річно 50 тисяч людей, а такий стан трєває вже два роки. Та не лише в Бомбаю, але і других місцевостях Індії мруть сотки людей денно від сїй естрашної пошести. Мимо всяких кварантан і средств осторожности грізний ворог перейшов Гімалаї. Хороба яку минулого року сконстатовано в Колобівці над Волгою, була також Індійською чумою. Звідси дістала ся она до кіргізьких осад в красноярскім повіті, астраханської губернії. Губернатор, дізнавшись про недугу, виїхав тудя з санітарною комісєєю, котра знищила всі підозрілі предмети і заняла ся хорими. Всі хорі, в числі 50, поумирали. Дня 17. грудня минулого року узнано пошєсть за вигасду.

Телефон причиною самоубийства. В Парижі викликало велику сензацию самоубийство молодої панночки, дочки пн. В., котра з розпущи скочила з вікна третього поверха. Дівчина була дома, як нараз задзвонив телефонічний апарат: Гальо! — Гальо! — Чи пані Маріянна В.? — Так! — відповіла цікава дівчина, хотия нитано о єї маму. — „То я, Петро — ти знаєш любя Маріянно — го-

ворив дальше телефон. — Скажи, коли прийдеш знов до мене. Вже чотирнацять днів минуло, як ти була в моїх обнятих...“ — Дівчина не слухала дальше. Слухавка апарату випала з омлілої руки, а естрашна тайна матери, що зраджувала найдорожшого їй батька і обожяючого жену мужа, потрясла мозком бідної дівчини. На другий день вітворила она незамітно вікно і скочила з третього поверха на улицю. Лист, який лишила де батька, пояснює причину сїй катастрофи. За домовиною дитини йшли разом батько з матерію, але не повернули вже разом до дому. Побачать ся знов аж перед розводним судією.

Поправити треба у вступній статі ч. 18 отєї помилки: на стор. 1., шп. 1, ряд 20. з долу має бути: без найменшого додатку і застереженя. Шп. 3., ряд 19 з долу має бути: розуміємо навіть ако виплив сьвідомости. Шп. 3., ряд 12 з долу має бути: „ширі“ інтенції супроти нас. Стор. 2., шп. 3., ряд 5 з гори має бути: Гарне розуміє (замість порозуміє).

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

В Англії вийшла брошура: Студенческое движение 1899 года. Сборник под редакцией А. и В. Чертковых. — Брошура є доволі обширна і подає дуже інтересні вісти про студентскі стрейки в Росії.

Дзвінок, письмо ілюстроване для науки і забави руских дітий і молодежи, ч. 4, з дня 20. лютого с. р. — Зміст: „Ольга Салата“ казка братів Грімів. — „Пан полковник“ комедійка в одній дії Ільверівної. — „Ангел“ нап. З. Е. — „З життя Новоселів“ розповідь Александро Катренко. — „Киселиця“ нап. Стефан Пятка. — Ломі: головки.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 23. лютого. Wiener Zeitung оголошує: Цєсар заіменував Вільньского губернатором австро-угорского банку.

Льондон, 23. лютого. Лондонскі дневники доносять з Капштату: Кроне просив о 24 годин часу щоби погребати убитих жовнірів, але ему ворог відповів, що або мусить дальше бити ся, або цілком піддатися. Кроне сказав, що волиять бороти ся до смерти. Табор бурів острілюють дальше.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Стефан Гаїна

порукає свій

СКЛАД

товарів корінних, сьвіжих і най-
лучшій якості

— по цінах дешевих, —

як також свій

льокаль до снідань.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що снінячив промисловий курс в п. к. технологічним промисловім музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, жєніщин і дїтий і то після найновїших фасонів як: черевиків гладкі, та в видї острокиччастім з ортопедичним апаратом і з обложенім прирядом до вигідного порушувани.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтти та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовленї.

З поважанєм,
ІВАН ДІК,
спеціальна робїтня обуви.

Поодинокї черевиків виготовляє ся тільки заграничних шкір.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталї, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совїсно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадських дамських і дїтячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборї вигідних і вільних черевиків та чобїт до зовів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних вирав.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середнє-європейського.

До Чернівців приходять:
в Відня, Снятина Неполоківців
посп. 7-19 рано, посп. 8-02 вечер особ.
6-50 рано, особ. 6-05 вечер:
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи
Габібоку:

посп. 6-56 вечер, посп. 7-52 рано; особ. 9-31
рано, 1-40 в полудне, особ. 9-22 вечер:

з Новоселів, Бояна, Садагурі:
мішан. 11-50 в полуд.; мішан. 9-55 вечер:

з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8-09 рано; мішаний 5-25 по полуд.:

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7-06 вечер, посп. 8-10 рано; особ. 9-40
рано, особ. 1-55 в полудне, особ. 9-42 вечер.

до Габібоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан
і Бурдуженів:

посп. 7-28 рано, посп. 8-10 вечер; (лиш до
Іцкан); особ. 7-53 рано, особ. 4-35 по полуд.
(лиш до Іцкан); особ. 11-25 в ночи;

до Садагурі, Бояна, Новоселів:
мішан. 7-57 рано; мішан. 5-59 вечером;

до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7-— рано; мішаний 7-15 вечером.

До Габібоки приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожини
і Карачева:

мішан. 8-— рано, (лиш до Бергомету), мішан.
5-20 по полудни. (На просторі Межибродів-
Бергомет їдуть потяги лиш в часї від 1-го
лижня до 15-го вересня в вївїрку п'ятниці).

З Габібоки відходять:
до Карачева, Сторожини, Бергомету,
Межибродів:

мішан. 9-40 рано, мішан. 6-20 вечером, (лиш
до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи-
броди їдуть потяги лиш в часї від 1-го лижня
до 15-го вересня в вївїрку та п'ятниці);

До Гадікальфи приходять:
з Радівців:

мішан. 6-05 рано; мішан. 5-15 по полуд.

з Бродини:
мішан. 7-05 рано, мішан. 6-40 вечер.

З Гадікальфи відходять:
до Радівців:

міш. 9-12 рано; міш. 7-20 вечер.

до Бродини:
міш. 10-30 рано; мішан. 3-50 в ночи.

До Гатни приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагуморі, Качики:
мішан. 10-15 рано, мішан. 5-45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Гурагуморі, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11-20 в полуд., мішан. 3-00 в ночи.

До Іцкан приходять:
з Сучави:

мішан. 9-20 рано, мішан. 4-25 по полуд., міш.
5-50 по пол., мішан. 9-30 вечер, мішан. 5-30 рано.

З Іцкан відходять:
до Сучави

мішан. 6-30 рано, мішан. 11-30 в полуд., 4-40
по полудни, мішан. 8-10 вечер, мішан. 4-15
в ночи.

До Вами приходять:
з Драгоші

мішан. 9-25 рано, мішан. 4-35 по полуд. міш.
5-30 по полуд., міш. 5-50 рано.

з Рус-молдавінцї:
мішан. 1-30 в полудне, мішан. 8-05 вечер.

З Вами відходять:
до Драгоші

мішан. 10-55 рано, мішан. 5-20 по пол., міш.
3-20 в ночи;

до Рус-молдавінцї:
міш. 6-50 рано, мішан. 2-05 по пол., мішан.
3-20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу.
Довідати можна на станицях Вама, Драгоша
і обох Молдавінцях.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:

мішан. 7-15 рано; мішан. 4-35 по полудни

З Карачева відходять:
до Чудина н. С.

мішан. 10-25 рано; мішан. 7-05 вечер.

До Неполоківців приходять:
з Вашиківців, Вижниць:

мішан. 8-20 рано; мішан. 5-15 по полудни.

З Неполоківців відходять:
до Вашиківців, Вижниць:

мішан. 9-00 рано; мішан. 7-50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:

мішан. 7-41 рано; мішан. 6-00 по полуд.

З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:

мішан. 7-50 рано; мішан. 8-00 вечер.

До Карльсбергу приходять:
з Путни:

міш. 12-41 в полуд., мішан. 4-10 по полуд.

З Карльсберга відходять:
мішан. 1-20 в полуд., мішан. 7-00 вечер.

Примітка.
Час середнє-європейський їде о 46 минут ієн
є нїйше від черновецького часу.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає бу-
динки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в
зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	— "	
спеціальна .	1.624	"	80 "	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000	"	— "	
еміригальний .	18.166	"	60 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні,
а шкоти ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шкоти 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дні-
стра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечатись через „Дністер“ в ТОВА-
РИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ в Кракові, котре дає най-
користівшій услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоварише-
не з обмеженою порукою, удїляє позички за оплатою
5 1/2% і 1%, додатку на кошта адміністраційні за ін-
табуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до
сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до
опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл
членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бу-
ти і позичку дістати може тільки член обезпечений в
„Дністрі“. Інформацій удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема
близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ ви-
платив агентам по конєць 1890 р. провізїї 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestre-
bungen der Rumänen in der
Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою-
оправна) дуже уміркована, а наклад
невеликий.

Повідомляє ся

П. Т. Публику, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціалїст

від зубів із заграничною наукою і кїль-
калїтною практикою спровадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41

пординує від год. 9—1 і від 3—5.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна
получити в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видав товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи абертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламациі неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належитість за ілюстрації
платні в Чернівцях.

„Буковина“ про статі Czas-y.

III.

Але-ж бо польський політик відсилав Русинів по мандат в Видлі краєвій з тої причини до Німців, бо ніби то Русини вислугують ся Німцям, вислугують ся германізації, тягнуть германізаційну телігу; забув лиш одно — сказати: де, як, чим, коли? Ба ні, сказав: „концесії для Русинів не мають нічого иньшого на меті, як скріплене германізації і утримане німецького стану посідація в такім обемі, який Німцям не належить ся“ — сказав, як бачимо, так, що більшого абсурду рідко коли доведе ся учути або прочитати! Отже Русини служать германізації, тим що приймають концесії! Чудно! Та не хочемо удавати, що ми глибоки гадок, яка містить ся в сїм висказі польського політика, не годні згрунтувати. Що тим хотів він сказати, будім-то концесії давані Русинам на кошт Волохів (польський політик додає ще і Поляків) затирають Русинам рот, і вони за те дають Німцям панувати на Буковині так, як панують Англіїці в Індиях — се дуже добре ми порозуміли, але помімо того ціла гадка се абсурд. Коли-б дійсно від волі Русинів мало залежати чи-сь пановане на Буковині, то вони вже давно таки самі тут панували-б. Коли-б дійсно на самім лиш ґрунті концесій то одним, то другим, то знов третим, а відтак знов першим і т. д. основувало ся пановане, або радше *спів* (вираз польського політика) Німців на Буковині, то вже давно було-б воно скін-

чило ся. Але кожний Буковинець, а навіть Поляк з Буковини докаже польському політику з Czas-y, що се все є лиш придумане, в певній цілі вифантазоване галицько-польське освітлене справ наших буковинських, котре не видержить ніякої критики, бо дійсність рішучо такому освітленю противить ся. Покажемо.

Від половини 70-их років аж до р. 1890-го Русинів зовсім не було в соймі. Панували там Волохи з Вірменами (про Поляків ще тоді чути не було). Волохи мали більшість. Се часи Алезанього, Ренця, Стирчі, Морара-Андрієвича! Німці були в меншості. Але чи можна сказати, що Німці тоді на Буковині справді не панували? Не мали впливу? — і то далеко більшого ніж сама більшість соймова, хоть концесії ніяких Русинам не давали, ба противно — як сам польський політик каже — споглядали спокійно на румунізацію Русинів, на всякі кривди, які Русинам діяли ся, а навіть рішучо їх поборювали?! — Як сьогодні, так і тоді — всюди Німці, все німецьке. Лише там, де їм було годі, там пустили Волохів — до церкви. На чім же-ж основувало ся пановане Німців на Буковині тоді, коли ще не було жадних концесій для Русинів? — На концесіях для Волохів на кошт Русинів! — скаже польський політик. І знов таки не так — скажемо ми. Бо першу концесію були-б собі Німці зробили тоді таки самі для себе, а то ту концесію — не бути в соймі в меншості, не давати нікому жадних концесій. Се для нас річ така ясна як сонце. Німці, чи правительство, чи в загальї хтоне-

будь иньший (не виключаючи і Поляків) ніколи і нікому не роблять жадних концесій, як не мусять. Добровільно ніхто не уступає. Мусяли тоді попустити Німцям Волохам, бо Волохи були-б собі самі не все взяли; а могли Волохи цього тоді доклати, бо Русини ще майже зовсім спали і не спірали Волохам газдувати по своєму — от і вся розв'язка питання. Становище-ж Німців, а зглядно правительств, чи там кого — небудь иньшого (не виключаючи і Поляків) в таких разях завжди таке, щоб о скільки можна як найменше дати. Так воно в сьвітї, а сьвітами не змінимо. Диви зрештою, що дїє ся в Чехах!

Русини були-б може і дальше не спали, а Німці тут, Волохи-ж там панували. Але чисто башко-жуцке поступоване Волохів з Морарем-Андрієвичем на чолі супроти Русинів пробудило Русь. Зміркувавши, що ходить о жите або о смерть, Русь, напруживши всі свої сили, кинула ся в борбу. В борбі виявила неабияку силу. Для Русинів отворяє ся краєва палата, бо мусяла отворити ся. „Концесія“-ж Німців в спілці з Волохами була тоді для Русинів та, щоб як найменше і як „найзгідливіших“ Русинів тудя увійшло. Але увійти вони мусяли, нічо не помагало. Не схотіли-б були їх пустити — вони самі були-б влізли, тай хто знає ще, які були б ті, що сїло мідю були-б влізли!?

Увійшли Русини до сойму, найшли Німців в опозиції і в меншості, по маленькій невдалий проби, відбити Волохам більшість — верх волоский, а пановане все таки

як і перше, німецьке. Річ псна, що мусяло ся тепер в краю найти місце і для Русинів, якого перше не було. І коли вже не концесія, то хоть бодай деяка концесійка мусяла від часу до часу перепастися і Русинам — але певно не більша, лише саме така, а властиво, о скільки можна, навіть менша від тої, яку Русини самі годі-б собі взяти. Що воно так, доназ на се — страшний бучі, які завжди зривають ся з причини таких концесій! А прецінь нічо не помагало, бо мус пардону не знає Буча відси — а хто знає, чи не більша була-б відти?! Небезпечно з того боку — а хто знає, чи не більше ще небезпеченство з другого боку?! Отсе той паралелограм сил, а діагональна его — се концесія.

По нових виборах в прошлім році зробили Русини, Вірмено-Поляки і Німці коаліцію, ті три групи мають тепер в перший раз на Буковині більшість, що їм перед 6-ма роками ще не могло уда-ти ся. Тепер отже Волохи в опозиції, верх руско-вірмено-польско-німецький, а пановане все таки, як було німецьке. Але що з того буде, то ще покаже ся. Дещо вже і показало ся — нехай поки що лише на папері, але все таки показало ся! Возьмим на пр. хотби резолюції в справах шкільних, ухвалені в соймі прошлого року, де найшли місце і резолюції по-слів Абрагамовича і Вєсьоловського, котрих — се можемо рішучо сказа-ти — передом сойм не був би ніколи ухвалив! Таких резолюцій не ухвалював буковинський сойм ніколи доси, не ухвалював їх і тоді, коли в нїм мали верх Волохи і мо-

43)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ГР. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Далше.)

— Знаю кількох.

— Але мусяте спійнати ся. Бо як поїдути вишукувати ся з гемороїдів, тоді не діждете і за три місяці закінчення справи. — Зрештою, в разі невдачі, ще нам остає найвища інстанція. Але і се зависить від закулісної роботи. І в тім разі я на услугах тої-то не в закулісній роботі, а в услуженю промена.

— Дякую гарненько, що до гонора-ра.

— Денеидент передасть вам на чистоту переписану просьбу і скаже.

— Я хотів іще вас поспитати: прокуратор дав мені перепуску до криміналу до тої особи. В тюрмі однак сказали мені, що за дача побачення (крім означених днів і місяць) треба іще по-зволення губернатора. Чи се дійсно потрібне?

— Я гадаю, що потрібне. Але тепер губернатора нема, його заступає віде-губернатор. Але се такий дурень, що ви ледви чи що зробите з ним.

— Се може Масєнников?

— Так.

— Я його знаю, — сказав Нехлюдов і встав, щоб вийти.

Серед того вбігла скоро до кімнати маленька, страшенно погана, з за-кравленим носом, кістята, жовта жінка адвоката, яка — природно — не дуже гризла ся своїм поганим виглядом. Вона була не лише надзвичайно ориґінально виглядена, (на ній були якісь атласові і шовкові, яскраві і зелені кришки), але і тоненьке волосє її було закручене. З триумфом влетіла до салюну в то-варстві стрункого, усміхненого чоло-віка, у сурдуті з шовковими вилогами і білим галстухом зі зм'ягчаним вадом на лиці. Се був письменник, знавий Нехлюдов з видження.

— Анатоль, — сказала вона, отво-рюючи двері — ходім до мене. Семен Іванович обіцяє перерхити свій вірпо-ваний твір, а ти маєш читати про Гар-шина. Ходи, краще ходи.

Нехлюдов хотів вийти, але жінка адвоката перешептувалася з чоловіком зараз і звернула ся до нього.

— Прошу і вас, князю. Я вас знаю і всякі вимовки уважаю злишними. Від-відайте наш літературний кружок! Дуже цікаво Анатоль читає, дуже притягаю-че.

— Ось бачите, кілько то у мене ріжнородних справ, — сказав адвокат, розкладаючи руками, і вказуючи з усміхом на жінку. (Тим виразом хотів він показати, як не можливо єсть оперти ся так чаруючій особі, якою була його жінка).

Зі сумовитим, але строгим лицем і з великою пошаною подякував Нехлю-дов живій адвокатці за запрошення. Його кінчуть власні справи. Вже і так заба-

вив ся. Час іти за своїми ділами. І вийшов.

— Який він примхуватий — вслід за ним сказала жінка адвоката.

В салюні денеидент передав Нехлю-дову готову просьбу і, на запитане про гонорар, сказав, що Наталь Петро-вич назначив 1000 рублів. То й так ще добре. Він ніколи не бере ся за такі річі, а що взяв сесею справу на себе, то робить се лиш задля князя.

— Просьбу хто має підписати? — спитав Нехлюдов.

— Сама обжилована може зложити свій підпис; але коли їй було ніяково, то і Наталья Петрович міг би се зробити. Але на се треба мати писемне позволене.

— Ні, ні, я поїду сам до неї і за-жадаю від неї підпису, — сказав Нехлюдов, радуєчи ся з нагоди побачення її скорше ніж умовили ся.

XLVI.

В означеній годині дали ся чути на тюремних коридорах свистави дозорців коридорних і цюних жєзїзне скрего-танє дверей і шолопанє бєсєх нїг і підонівєв ходаків. По коридорах переї-шли кибельники, наповняючи воздух не-знєсним смородом. Арєштанти і арєш-тантки умали ся, оділи і вийшли за-длє контролї на коридор. Опісля побігли за горячою водою до чаю.

За чаєм вели ся того дня у всїх цюпах оживлені розговори про се, що як раз тоді мали бити двоє арєштантів канчуками. Один з них був молодий, письменний чоловік, приказчик Васілев,

що в нападї задрости забив свою любку. Тюрємні товариші любили його задля гумору, щєдрости і сьмїлїї по-стави перед наставниками. Він знав права і жадав, щоби їх виповнювали. За се його знєдобило начальство. Три неділи назад дозорєць ударив одного кибельника за се, що його новий мундїр обїдлєв уриною. Васілев заступив ся за кибельника, мотивуючи се тим, що такого права нема, щоби наказувало бити арєштантів. — „Я тобі дам право“ — сказав дозорєць і кинув йому у одїтї кілька поганих слів. Васілев відповів йому так само. Дозорєць хотїв ударити, але Васілев зловив його за руки, підїс до гори, потримав його так кілька хвиль, а потім кинув і викинув за двері. До-зорєць пожалував ся і смотритель велїв Васілева посадити до карцєра.

Карцєри — був се рад темних ско-вів, що запирали ся знадвору рїґлами. В темнім, холоднім карцєрі не було ні ліжка, ні стола, ні крісла. Замкнений у ньому чоловік мусяв сидїти, або лежати на заболочєнім подї. По ньому або кодо-нього бігали щурї, яких там було так багато, і такі були сьмїливі, що перед ними нїяк не можна було зберечи їдла. Вони вивирали його замаснєним з рук, а навіть кидали ся на них, коли ті не сьмїли стати в оборонї своєї власности. Васілев сказав, що не їде до карцєра, бо він не винуватий. Його повели на силу. Він став вивирати ся і при помочи двоє арєштантів удало ся йому утічи від дозорців. Тодї дозорці кинули ся на ново-гурмоку, а маючи між собою

гли сміло їх ухвалити без Німців і против Німців. А предінь се самі такі резолюції, що коли виражені в них жаданя цілого союму здійснять ся, то далеко скорше можна буде тут говорити про концесії на компт Німців, ніж в наведеном разі іменованя Русинів радниками консисторськими уважати концесіями на компт Волохів. Nie czynią tego naturalnie platonicznie ні одні, ні другі, ні треті, а поступають так, бо мусять так поступати, бо на Буковині настає пора, що годі одним над другими панувати, одним понад другими виносити ся, бо нема — або скажимо ліпше — бо чим раз менше вже тих других, що дали б першим кілки собі на голові тесати. Один словом: народи на Буковині приходять до зрілості, а прийшовши до свідомості своїх конституційних прав, не хочуть терпіти нічого ярма чи там впливу над собою. А виразом того — нехай може ще і слабим виразом — є та коаліція, де одні без других нічого не годні вдійати, одні на других мусять оглядати ся, одні другим мусять поступати ся; є хоч би згадані резолюції, що справді приносять честь коаліції, бо аж в них видно якусь виспу етичну засаду, щось такого, що вже справді можна назвати почутем справедливості. І не диво! Бо самолюбство було в тім разі як найбільше обмежене! У тім всім бачимо ми також ще і наслідки політичних течій, що опановують цілу державу, і початок кінця чийого-небудь панованя (wpływu) на Буковині. На Буковині ніхто не сміє і дасть Бог ніхто не буде панувати над другими, а всі народи мають мати рівні права, рівні впливи всюди там, де їм той вплив після Божих та людських законів належить ся.

Ми не хочемо перечити, що се що йно початок, та що є поважні противники того напрямку політики. Ми зрештою вповні свідомі того, що противників тій засаді ніколи не бракує, бо се річ людська — хотіти щось придбати, здобути, над чимсь запанувати, homo homini lupus, бо в чоловіці помимо поступу

культури все ще відживають ся звірячі інстинкти і чоловік чоловіка буде доплати, нівечити, мордувати, скоро лиш зможе, скоро побачить, що другий nie stoi na wyłomie, nie odstrzeliwa na pociski i sztandar trzyma w pochwie. Ми переконані, що від часу до часу отсю справедливу для всіх засаду буде то один, то другий ломати, бо хтось може огляне, комусь може не стане енергії і сили бути завжди на бачности, а другий не визнає і паде правда жертвою. Але і правда буде знов таки впливати на верх. Се вічний перебіг всього людського і ми тим не страхаємо ся, бо поступ притім все такий буде.

Тепер тим противником є Волохи і то єдино з тої причини, що хочуть панувати над другими, особливо над Русинами, бо mieli prawo (?? — відки? яке? хто їм дав се право?) się spodziewać, że przysiądą do władzy, бо „хотять потягнути користи“ для себе, бо уроили собі, що можуть бути панями Буковини, — а тут годі. І зводять з тої причини бучу. Їм так засмакувало пановане над Русинами, що не можуть найти ся в новій ситуації, освоїти ся з новим станом річий; воно так їх засліпило, що не годні зараз таки провидіти і бачити, що багато дечого на Буковині вже змінило ся, що і Русини тут найшли ся тай простягають руку по належні їм права; не годні відразу зрозуміти, що ті права Русинам мусять бути, бо самі їх собі везьмуть.

Може бути, що жажда панованя не дасть заснути і ще декому нинішньому; от якраз тепер бачимо на пр. оскомину у Поляків, що не зважаючи на хвилю зовсім, або як найменше для себе пригожу — по матеріальних і моральних банкрутствах в Галичині! — посягають рукою на Буковину. Покаже ся, чи праця їх не є марна, чи заходи їх не є даремні, чи схоче ще хтось бути ковалом. Одно лиш на певно можна сказати, що буде те, що мусить бути, що сила дійсних обставин є і завжди буде більша, ніж чинсь горяче, найгоря-

чіше бажане, або воля. І якраз ті обставини склались на Буковині так, що немимо найгорячішого бажання спечи Німців на ріжні або таки живцем їх зїсти, Німці силою самих лише тих обставин мають і будуть ще досить довго мати дійсну політичну перевагу над всіма другими, і що анї Поляки, анї Волохи їх у нас вже не заступлять, хоть би і як сильно були у них уроєні претенсії на prawo do władzy. Що тота фактична перевага Німців зовсім не залежна від прислуги або підпори Русинів, се чей досить подрібно ми виказали, і се зрештою для всіх Буковинців річ зовсім ясна. Рішучо заперечить кожний Буковинець — чи він Русин, чи він Волох, чи він Поляк — тій смілій тезі польського політика, що Німці зараз пішли б в кут, як би Русини з Волохами порозуміли ся і погодили ся. Ой ні! Може бути, що якраз в тім лежить і причина, чому так тяжко о ту згоду, о порозумінє — бо обі сторони як не зовсім свідомо то бодай інстинктивно чують, що поки що не було б притім ні для одних, ні для других якогось важливішого інтересу, або скажимо зовсім виразно: зиску. Всі скажуть вам на сумління, що помимо згоди Русинів з Волохами, німецька мова панувала б ще і далі і в школі, і в суді, і в уряді — панувала б ще довго, а з нею і Німці. Доки? — Доти, поки фактичні обставини не зміняться! Аж як „автохтонні“ нації руска і волошка витворять із себе таку масу інтелігенції, а та інтелігенція викаже ся такою силою культурної праці і дорібку, що тою масою інтелігенції і силою культурної єї праці і дорібку засиплють, залляють інтелігенцію „неавтохтонну“ — німецьку, відтак аж як обі ті нації з собою порозуміють ся і погодять ся — аж тоді обставини зміняться і Німці готові піти в кут на Буковині.

Із тої то причини і коаліція польсько-волошко-руська, звернена против Німців, хоть річ сама собою теоретично і практично в кожній хвилі можлива, до тої пори могла б мати лише якісь хвилеві, пере-

минаючі, особисті успіхи на цілі — фактичні обставини зовсім тим не змінили б ся. Бо і далі був би ніби-то верх польсько-русько-волошкй, а пановане все таки німецьке; і з причини, що та коаліція не могла б жадному народови дати повного вдоволення — хіба поодиноким особам, мусіла б вона небавом сама з себе розпасти ся. Тим і розвіяна вся фантастична будова польського політика. Бо казати, що на Буковині вже тепер нема місця для Німців — годі; говорити вже тепер, щоб вони пішли в кут — неможливо. Та таке балаканє було б ще яко-тако зрозуміле в устах загорілиця Волоха або Русина, котрі тут живуть масами, але як Поляк, котрих тут ледви трохи поверх 20 тисяч, підносячи всякі (і то які!) претенсії польської нації на Буковині, рівночасно відмовляє права і місця 50 тисячам Німців — то се вже хотьби і на станьчика трохи за великі жарти, се вже таки майже жидівська зухвалість, очевидно помішана і в тім разі з крайною облудою: Бо ті самі Поляки, що ніколи не залишають ad maiorem Poloniae gloriam прибільшувати в статистичних виказах число Поляків також і Поляками тойżeszowego wuzpania, вони самі відділюють тут жидів від Німців! Отсе мусимо пригвоздити.

Війна в Африці.

Последні вісті з театру війни, які перейшли англійську цензуру, представляють ситуацію яко безвихідну для бурів, а спеціально для армії Кронів. Після англійських телеграм, Кроне має один лиш вихід, іменню піддати ся з цілою своєю армією Робертсови. Бюро Райтера доносить з Пардеберга під датою 20. с. м. що Кроне виконав нині марш з Магерсфонтена в східнім напрямі здовж ріки Модер. Відтак бури заняли позиції над тою рікою, однак заскочені англійськими відділами, з великим тру-

славного силача Петрова, побороти арештантів і вкинули їх до карцера.

Про цілу аферу донесено губернаторови. Тут їй дали імя бунту а за такий злочин назначили головним винуватим, Васілеву і „бродязі“ Безродькові — по 30 різок карі.

В переддень екзекуції, що мала відбутися в жіночій „зборищі“, знали вже усі про се, а по цюпах вели ся на ту тему оживлені гутірки.

Корабльова, Хорошавка, Федося і Маслова сиділи в своїйому ґуточку і всі, розумнівшились і оживившись по горівці, якої тепер не бракло у Маслової, і якою вона радо гостила своїх товаришків, пили чай і розбирали сю справу.

— Хіба він поставив ся перед нами або що, — говорила Корабльова про Васілеву, відкусуючи сильними зубами малесенькі кусочки цукру. — Він лиш обстав за товаришем. Бо такі не дозволено бити ся тепер.

— Хлопчина, кажуть, має дуже добре серце, — додала простоволоса Федося, що сиділа на поліні проти тапчана, на якому стояв чайник.

— Ось би „йому“ Михайловна про се сказати — звернула ся будничка до Маслової розуміючи під „ним“ Нехлюдова.

— Я йому скажу. Він все для мене зробить, — усміхаючись і потрісаючи головою, відповіла Маслова.

— Але хто знає, коли „він“ приїде, — а тимчасом за парубком кажуть, що по пішли — сказала Федося. — Страх,

що то не дїє ся на світї, — додала вона зітхаючи.

— Я виділа колись ту, як у волості били мужика. Йой, знаєте... Мене тесть післав до старшини. Прийшла я, дивлю ся, аж ту... — почала будничка розказувати стару історію.

Оповідане буднички перервали якісь голоси і кроки на першому поверсі коридора.

Жінки задержали дух, слухаючи.

— Ах повели вже, гадюки, повели — сказала Хорошавка. — Дадуть вони йому тепер. Ті дозорці лихі на нього, що не дає їм спокою.

На горі все замовкло, і будничка докінчила свою історію. Ах, як вона напудила ся у волосній, як там мужика били, як їй все в середині перевертало ся. Хорошавка оповіла, як Щеглова сікли батогами, а він анї писнув. Опісля Федося сиротала чай, Корабльова і будничка взяли ся до пиття, а Маслова сіла на тапчані і заложивши руки за коліна, зівала зі скуки. Вона збирала ся, видно до спочивку, коли дозорниця закінчила її до канцелярії, де хтось на неї чекає.

— Щобеш не забула сказати за нас — говорила їй бабуня Меньшова тоді, як Маслова поправляла перед на пів розбитим зеркалом хустку на голові: — не ми підпалили, а він сам негідник. І парубок видів: Він душі з нас не видре. Ти йому скажи, щоби прикликав Мітрию. Він йому все оповість, як на долоні; а то, щож заперли до арешту; а ми Богови духа винні. А він, негідник, а

він як раює з чужою жінкою, волочить ся по шинках...

— Се не по правді — докинула Корабльова.

— Скажу все, безпечно, не бійте ся — відповіла Маслова. — Але винити би іще для відваги, — додала вона, моргнувши очима. Корабльова налила їй пів чарки. Маслова винила, отерла рот, і в самому доброму настрою, повтаряючи сказані нею слова: „для відваги“ — кивнувши головою з усміхом, поплела ся за дозорницею по коридорі.

XLVII.

Нехлюдов давно вже чекав на неї у снігах. Приїхавши до тюрми, він зазвонив у головних дверей і показав дежурному дозорцеві позволене прокуратора.

— Кого вам?

— Арештантки Маслової.

— Тепер не можна, смотритель занятий.

— В канцелярії? — спитав Нехлюдов.

— Ні, тут у „зборищі“ — відповів заклопотаний, як видало ся Нехлюдову, дозорець.

— Хіба сьогодні позволені побачення?

— Ні, хіба в особливих справах, — сказав він.

— Яке його побачити?

— Як вийдуть, а тоді скажете. Заждїть хвилину.

В тім з бічних дверей висунув ся уперед фельдфебель в блискучих галю-

нах, з погідним, блестячим лицем, з пересіяними тютюнным димом вусами і строго обернувшись до дозорця.

— По що тутки впустили. До канцелярії...

— Мені сказали, що тут смотритель — сказав Нехлюдов, дивуючись спокійності, яка замітна була у фельдфебля.

В той час отворили ся внутрішні двері. На порозі з'явив ся спитілий, розгорячений Петров.

— Буде пам'ятати руский місяць, — сказав він, звертаючись до фельдфебля.

Сей вказав очима на Нехлюдова, і Петров замовк, нахмурился і вийшов задніми дверима.

— „Хто пам'ятати-ме руский місяць? Ізза чого вони такі змішані? Ізза чого фельдфебель давав йому якісь знаки“, — думав Нехлюдов.

— Ту не місце на ожиданє, прошу до канцелярії, — звернувшись до фельдфебеля до Нехлюдова. Але коли сей хотів виходити, в задніх дверях показала ся етата смотрителя, ще більше змішаного, ніж його підчинені.

Сей вздихав без перестанку. Побачивши Нехлюдова, він звернувшись до дозорця і крикнув.

— Федотов! Припровадити Маслову з п'ятої женської до канцелярії!

— Ходїть за мною, — звернувшись до Нехлюдова. Вони перейшли по крутих сходах до маленької кімнати з одним віконцем, столом до писаня, і декілька кріслами. Смотритель усів.

— Тяжкі, дуже тяжкі обов'язки —

дом могли пробити ся через їх ряди. Бури хоч утомлені, бороли ся дуже хоробро. Англіїці обсадили покинені становиска коло одного з важніших проходів через ріку Модер. Про битву з генералом Кроне, бюро Райтера доносить: В неділю закінчено окружене бурів. Бригада верховинців, котра вирушила в неділю, була паражена на страшний огонь карабінів. Вояки мусіли бороти ся цілий день лежачи, в страшну спеку, без води. Стрілянина утихла доперва з настанем ночі. Обі сторони по завзятій борбі, були цілком вичерпані. Дезертири оповідають, що бури домагають ся від Кронього аби піддав ся. В ночі на понеділок бури висипали окопи. В понеділок ворог був на тім самім становиску, що досі. Кіннота і артилерія вирушили тимчасом серед ворожого огню і викинули бурів з одного з горбів. Кроне просив о завішене оружжя, але Кіченер відповів, аби бури цілком піддали ся. На се з'явив ся инший післанець з донесенем, що Кроне хоче піддати ся. Коли Кіченер зажадав, аби Кроне прибув до англійського табору, Кроне заявив, що его зле зрозуміли і що він буде боронити ся до останнього віддиху. Сили Кронього обчислюють на 8.000 людей. Поодинові відділи генералів Бургера, Боти і Масра лучать ся з армією Кронього. В Берліні розійшла ся непотверджена ще поголоска, що Кроне вже піддав ся. Воєнний уряд в Лондоні оголошує, що під Пардебергом упало 146 під-офіцерів і вояків. Число ранених досі незвістне.

З Капітату доносять, що в північній часті Капланду поволи відпирають бурів, котрі обсадили були дорогу до Колесберга. Генерал Брабант вимашировує з Дордрехту. Бури кофують ся і через Оранію переходять на оранську територію.

З табору бурів під Ледісметом доносять під датою 21. с. м. В понеділок і втирок, через цілий день тревала завзята борба. Нині рано зачала ся на ново і ще не скінчилась. Офіцери бурів надіють ся, що Англіїців викинуть з їх становиска. В ночі англійській відділ про-

бував перейти Тугелю, але его відкинено з тяжкими стратами. Страт бурів малі. „Великан Том“ поробив страшний знищення. З англійського табору під Колензо доносять, що англійські войска заняли один фронт на північ від Тугелі. Перехід через ріку по понтоновім мості не стрітив ся з великим опором. Страти Булера в днях 20. і 21. с. м. виносять 4 офіцерів і 20 вояків убитих, а 5 офіцерів і 91 вояків ранених.

НОВИНКИ.

Чернівці, 27-го лютого 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З правительства. До президії приділені: комісар бар. Василько і конд. практикант Лайцнер із черновецького староства; з президії перенесені: комісар Мікул до III. відділу, конд. практикант бар. Шимонович до староства в Кіцмані, а конценіст Віклер із Кіцманя до староства в Чернівцях.

Збори руских родичів черновецької шкільної молодіжк, які зарядило тов. „Руска Школа“ сеї неділі в „Народнім Домі“ випали зовсім вдоволяючо. Присутні ухвалили одноголосно домагати ся заснованя руских шкіл народних, а що найменше отвореня дальших руских клас при всіх черновецьких школах і підписало дотичну просьбу зверх сто учасників збору. Тих, що не могли явити ся на зборі, просимо вступити сего тижня до читальні „Народного Дому“ і підписати просьбу, котра відіде на друкий тижнем. Просимо не маложити ні одного підпису, бо чим більше їх буде, тим певніший успіх.

Завтра в середу, дня 28. лютого відбуде ся проба мішаного хору „Бояна“ точно о год. 8-йй вечером. З уваги на близький концерт просимо о як найчисленнішу участь. Перед пробю відбуде ся нарада в справі концерту, на котру уклінно запрашає делегатів всіх руско-українських товариств в Чернівцях. Виділ „Бояна“.

О. проф. Сидір Воробкевич (Данило Млака) занедужав дуже тяжко. Кріши его, Господи!

Міська рада шкільна в Чернівцях вже іменована і числить 10 членів, 2 Волохів, 1 Поляка і 1 Русина; другого

кивала головою. Побачивши смотритель нерестрашеним кинула на него зором, але сейчас прийшла до себе і весело і сміло звернула ся до Нехлюдова.

— Здорові були! — сказала вона співучим голосом, усміхнувшись і сміло, не так, як передше, стиснула його руку.

— Я вам привіз осьде просьбу до підпису — сказав Нехлюдов, дивуючи ся по трохи тому смілому зорови, з яким вона стрітила його в тій хвилі. — Адвокат уложив просьбу, тенер треба лиш підписати. Підписану вишлемо до Петербурга.

— Чому би ні? Підпишу. Чому би не мала підписати? — сказала вона моргаючи одним оком і усміхаючись.

Нехлюдов виняв із кишені зложенний аркуш і підійшов до стола.

— Можна тут підписати? — поспитав смотритель.

— Ходи ту! Сідай на лавці — сказав смотритель: — ось маеш перо. Умієш писати?

— Уміла колись — сказала Маслова і усміхаючись поправила юбку, стягнула рукави каштана, потім сіла за стіл, незграбно взяла своєю малою, енергійною рукою перо, і голосно вжог рогучись, поглянула на Нехлюдова.

Він показав їй, що і де має писати. Осторожно мачаючи і стріпуючи чорнило з пера, Маслова умістила своє ім'я.

(Далше буде.)

Русина, проф. Галіцького, що засідав в раді від відвілканцати літ яко заступник директора уч. семінарії, заміщено Німцем директором гімназії (!) Клявзем; бо, бачите, за мало було на 14 членів лише 9 Німців, а котре було ще десятого. Найцікавіше при тім то факт, що таку „ausgleichende Gerechtigkeit“ поповнило правительство, котрому закидують особлившу прихильність для Русинів. Difficile est satiram non scribere! Ми від тепер нотувати будемо за приміром румунізаторів всі „ласки“ правительства для Русинів.

Вечерон в честь Шевченка, який устроїв ся сеї неділі руска міщанська читальня в Чернівцях, згромадив зо 300 осіб не тільки міщан але й переважну часть нашої інтелігенції, дам і мушин. Голова читальні знаний тутешний купець п. Гнат Власюк повтав присутних і вказав причини, задля котрих як раз низші веретви нашої суспільности повинні шанувати пам'ять Тараса, що заступав ся, як ніхто, за менших братів. А секретар тов. міщанин п. Осип Мпидак показав у гарнім відчиті житє і нисьма віщого Кобзара. Дві міщанські дівчата виголосили зовсім поправно патріотичні деклямації. Дуже добре вивязав ся зі своєї задачі міщаний хор міщанський, що під управю церковного півця п. Березовського відспівав п'ять пісень і удостоїв ся, як усі, що продукувались, гучних оплесків і невгаваючих окликів: славно! так що мусіли всі пісень повторити. Послїдний хор, наш народний гимн співала й публіка, підійшовши із місць. Опісля розпочались танці, треті сих мисниць, що тревали до білої днини. Виділови читальні, а особливо его голови п. Власюкови належить ся щире признане за те, що крім забави дбає й о розбуджене патріотичного чути між нашим міщанством, приглушеного впливами чужого оточення.

Несанкціонований закон. Цісар не санкціонував закона, ухваленного крайнісим соймом, після котрого в тамошних середних школах наука московської мови мала-б бути обовязковою.

Посварили ся громадські радні в Чернівцях при нараді над управліннем платні урядників і розійшли ся, не докінчивши справи.

Іспит. Др. Теодот Галіч здав сими днями у Львові перед комісією зложеним із представителів фінанс. прокураторії, кр. фін. дирекції, кр. висп. суду і намісництва — т. зв. фіскальний іспит.

З Вижиці пишуть: Дня 4. марта с. р. відбуде ся засідане виділове Вижицької філії тов. „Руска Школа“ о 12. годині в Вижиці, в школі хлонців, на котре засідане запрошує ся не лиш членів виділових, але також всіх прочих членів філії, котрі зможуть прийти. Прешу також хто зможе, пригостити ся з вільними внесеньми, дотичними справ шкільних. Верігард Рубін, голова.

З Глиниць. Тутешна музична капеля устроєє дня 3. л. марта с. р. т. е.: в неділю сиропетну в сали місцевої гостиниці „Богдан“ „Товариський вечерок“ з танцями, котрого чистий дохід призначений на добіячене руского „Народного Дому“ в Чернівцях. Вступ 4 корони. Наддатки приймають ся з подякою. Початок о 7. годині вечером. Позаяк перший се случай Глиницьких музикантів причинити ся до „Народного Дому“ і признати ся явно рускими членами тогож, маєм повну надію, що Ви. рускі патріоти зволють ласкаво зложити скромну лепту на народну цілю, і прибудуть громадно на наш вечерок. За комітет: Василь Берна, голова, Маколі Кірсинюк, заступник.

Угорщина не хоче більше приймати людей з Галичини і Буковини, щоби таким способом спомочи тамошних Русинів.

Нові паперові гроші по 20 і по 10 корон вийдуть в осени с. р., а по 100 і 1.000 корон аж за рік.

Карти до граня подорожують від 1. марта, бо штемпель буде подвійний так, що від тузіна по 36 карт буде платити ся 7 К. 20 с. Шкода, що не більше!

Від напасти не пропасти. Як осудили й осуджують другі чесні люди справу професорів Шпайнарівського і Кобилянського — нехай послужить понизше передрукований вступ львівського „Руслана“ до наших статей під повисшим заголовком, котрі „Руслан“ дослівно за нами повтаряє. Читаємо там ось що:

„Черновецька „Буковина“ містить під сим заголовком статтю, яку перепечатано в цілости, щоби наша публіка могла наглядно пересвідчити ся, в який спосіб уміють кацапи обдирати з чести Русинів-народовців, що займають визначне становиско в нашім громадянським житю, і котрих праця є для кацапської кертичної роботи прямо убийчою. Ми могли би навести чимало фактів, як московфільська праса обкидувала гразию наших людей лише для того, що они не то що не йшли на їх команду, але виступали против їх низької, платної роботи. Згадуємо, що навіть такий чесний і поважаний чоловік, як пок. др. Омелян Огоновський удостоїв ся від кацапів назви донощика, за се, що в своїм патріотичнім обовязку уважав відповідно річню зажадати в міністерстві внутрішних справ, щоби „Вістник законів державних“ перекладано на чисто-народну мову. Кацапи звали немилых народовців донощиками, шпіонами і т. п. назвами, а самі управляли як найкрасше своє шпіонське ремесло, доносячи на наших людей до властей, щоби їх лише знищити. Пригадуємо тут справу пос. Барвіньського, що в обороні своєї читанки мусів виступити на дорож судову против редакції „Галичанина“. Хоть „Галичанин“ процес програв, то все таки не дали справи за виграну і наша кацапия за посередництвом посла Воляна вручила міністрови просвіти Гаврови донос на посла Барвіньського і его читанку. Се підпольна, низька робота кацапів, що з часом доперва виходить на верх. А майже що днини читаємо ми в „Галичанині“ і єму споріднених органах доноси, клевети і інсинуації против нелюбих їм людей-народовців. В сих органах дійшло навіть до такого одичія, що противників політичних, сьвященників п'ятує ся „радикалами“. Подібної системи ужили кацапи проти професора Шпайнарівського і Кобилянського. Московским перевертням ми не дивуємо ся. За те дивуємо ся народовцям, що місто станути в обороні погавлених людей, они стають по стороні московфільської кліки і своїми обидними замітками кривдять їх ще тяжше, не провіривши справи точно. Московфільська праса нікого обидити не може, бо она за низька. А сї люди з народного табору, що виступили против проф. Шпайнарівського і Кобилянського, нехай тямать що і їх самих стріне ще не раз від кацапської „сволочи“ епітет донощика за се, що будуть з любови для свого народа боротись против московфільської роботи“.

Посмертні оповістки.

† Юрій Константинович, пенс. учитель прав. народної школи в Чернівцях помер 23. с. м. в 79. році житя. Покійний був поверх 50 років учителем, знаним зі своєї строгости. Русин з роду був він ще в 70. роках членом виділу „Рускої Бесіди“, поки румунізація не забрала єму синів, з котрих одинокий, що остав живим, винисав єму посмертні картки — по волости. В. с. п.

† Володислав Матковський, касиєр при магістраті в Чернівцях помер 25. с. м. Покійний належав до „Русских“. Пером єму земля!

Телеграми „Буковини“.

Відень, 26. лютого. Польске коло, по переведеню політичної дискусії, видало комунікат, в котрім з прихильністю приймає до відомости еконімичну програму дра Кербера, осуджує средство борби, якого уживано в парламенті повних три роки, заповідає поміч в справі поладнаня чесько-німецького спору, заявляє охоту йти з сторонництвми, що є вірні засадам автономії і парламентаризму і домагає ся пошанованя своїх автономічних і національних прав.

Льондон, 26. лютого. Роберте телеграфує, що генерал Кроне піддав ся нині рано. (Б. Кор.)

сказав він до Нехлюдова дїстаючи грубого напіроса.

— Ви видко змучені — запримітив Нехлюдов.

— Та ціла служба змучила мене. Дуже тяжкі обовязки. Хочен принести полекшу, а тимчасом ще більше лиха накопш. Я лише думаю про се, щоби забрати ся... Тяжкі, тяжкі обовязки.

Нехлюдов не знав, на чому полагала та трудність. Але що правда він зобачав в сїй хвилі якийсь особливий, збуджуючий милосерде, сумовитий і безнадійний настрій, який малював ся на лиці смотритель.

— І я думаю, що тяжкі — сказав він.

— На щож їх сповняти?

— От що!... Сїма присїла... Чоловік бідний...

— Але як вам тяжко...

— Скажу вам щирю правду. Я хочу, о скільки у мене сил, працювати для добра суспільности. Як можу улекшую дозо тих безталанних... Інший на могому місці навіть не дивив би ся в той бік. Легко то сказати: 2.000 людей; але яких? Треба вміти поступати із ними. Таж і вони люди. Все-ж жалко їх. Але і попуєтати не можна. — Ту смотритель оповів недавній случай бійки між арештантами, котра окінчила ся убийством одного з них.

Оповіданє його перервав вхід Маслової, котру впровадив дозорець.

Нехлюдов побачив її у дверех, коли ся видїла іще смотритель. Лице її було сильно червоне. Вона сміло йшла за дозорцем, без перестанку сміяла ся і

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Стефан Гаїна

порукає свій

СКЛАД

товарів корінних, свіжих і най-
лучшій якості

— по цінах дешевих, —

як також свій

льокаль до снідань.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН ДІКА

що скінчив промисловий курс в н. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановний П. Т. Публіку, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, жінщин і дітей і то після найновітніших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокіччастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушування.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброго і солідного працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем,
ІВАН ДІКА,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середнього європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер особ.
6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадісфальф
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31
рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиць, Боина, Садагурі;
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан;
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.;
З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня;
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40
рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Глибоки, Гадісфальф, Гатин, Іцкан
і Бурдуженів;
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до
Іцкани); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд.
(лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи;
до Садагурі, Боина, Новоселиць;
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
до Лужан, Заліщик, Чорткова;
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Глибокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця
і Карачева;
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан.
5:20 по полудни. (На просторі Межибродів-
Бергомет їздять потяги лиш в часі від 1-го
лиш до 15-го вересня в вітвірки п'ятницю);
З Глибокої відходять:
до Карачева, Сторожинця, Бергомету,
Межибродів;
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш
до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи-
броди їздять потяги лиш в часі від 1-го
лиш до 15-го вересня в вітвірки та п'ятницю);
До Гадісфальф приходять:
з Радівців;
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини;
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.
З Гадісфальф відходять:
до Радівців;
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини;
міш. 10:30 рано; мішан. 8:50 в ночи.
До Гатин приходять:
з Кімпольгу, Вами, Гурагумори, Качики;
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатин відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімпольгу;
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи.
До Іцкан приходять:
з Сучави;
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш.
5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави;
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40
по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15
в ночи.
До Вами приходять:
з Драгоші;
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш.
5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.
з Рус-молдавіць;
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.
З Вами відходять:
до Драгоші;
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш.
3:20 в ночи;
до Рус-молдавіць;
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан.
3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу.
Довідати можна на станціях Вама, Драгоша
і обох Молдавіях.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.;
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни
З Карачева відходять:
до Чудина н. С.;
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.
До Неполоківців приходять:
з Вашиківців, Вижиць;
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.
З Неполоківців відходять:
до Вашиківців, Вижиць;
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.
До Лужан приходять:
з Чорткова, Заліщик;
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.
З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик;
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.
До Карльсбергу приходять:
з Путин;
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.
З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер.
Примітка.
Час середньо-європейський і до 46 минутів
є пізніше від червоного часу.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство ассураційне, обезпечає бу-
дівки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в
зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
спеціальна	1.624	80	
Фонд основний	72.000	—	
еміритальний	18.166	60	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, усіля обезпечень користні,
а шкоди відходять ся безпробовочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дні-
стра“ приймає Банк красвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Тowa-
ристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає най-
користивіші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, етоварише-
не з обмеженою порукою, уділяє пожитки за платою
5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за ін-
табуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до
сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до
опроцентовані від членів і третих осіб по 4%. Уділ
членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бу-
ти і пожитку дістати може тільки член обезпечений в
„Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошення о уділене агенцій в окрестностях де нема
близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ ви-
платив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestre-
bungen der Rumänen in der
Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою-
оправна) дуже уміркована, а наклад
невеликий.

Повідомляє ся
П. Т. Публіку, що

Др. Т. МІШКЕ

лікар-спеціаліст

від зубів із заграничною наукою і кль-
калтною практикою спровадив ся до

Чернівців на ул. Паньську ч. 41
пординує від год. 9—1 і від 3—5.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна
получити в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10	—
на чверть року . . .	5	—
на місяць . . .	1	70

Особливе число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерат
платні в Чернівцях.

„Буковина“ про статі Czas-y.

IV.

Ми доказали, що правительство — і то не лиш в конституційній, але навіть в абсолютистичній державі — дає концесії не як само собі хоче, лише так, як му сить, і дає тоді, коли, і лиш то, що му сить, а концесії ті є, можна сказати, майже завжди діагональною в паралелограмі сил різних політичних чинників. Жадне правительство не випускає добровільно влади чи впливу з своїх рук.

Та се зрештою кожний сьак-так ознакнений з політичними справами і без того знає. Знає се і польський політик з Czas-y, лиш не хоче признавати ся до того. Але все таки зрадив ся і він, що ему не чуже се правило всякої політичної еволюції, бо каже, що Rząd z pewnością nie da im (Русинам) wszystkiego, czego sobie życzą, a może (ми і се слово „може“ зовсім пропустили-б) nawet i nie tyle, ile im się należy. Цілком справедливо. І Русини відчувують се фактично на своїй шкірі. Лиш якже-ж може польський політик погодити з своїм сумлінням те, що одним духом пускає также і такого тумана в світ, буцім то правительство само дає Русинам концесії, та що воно само сягнуло по Русинів, витягнуло їх на верх і на них опирає свою політику — нібито на те, щоб ними поборювати Волохів та піддержувати германізацію?!

Коли-б Русини були чимсь таким немичним, що по них треба-б аж комусь сягнути, аби ними мов

бездушною фігуркою сувати то сюди то туди по шахівниці, то яку користь, яку поміч могли-б вони правительству віддати при поборюванню Волохів, за що їм відтак давати якінебудь концесії, — тай як можна-б на них опирати політику?

З другого боку пощо правительству треба було поборювати Волохів? Чи правительству з Волохами не було дуже добре? Чи може Волохи перешкаждали правительству або Німцям в чімнебудь? Задля піддержання германізації? Чи-ж може Волохи донебудь і чимнебудь загрожували дотеперішнє політичне становище Німців на Буковині, загрожували німецьку мову так, щоб Німці на свою оборону потребували аж Русинів? Чи не розкошувало собі правительство за часів Алезанього? Чи-ж Німці не мали тоді так як і сьогодні цілковитої політичної переваги? — Просимо о факта! Просимо на пр. о якінебудь ухвали сойму краєвого з часів волоської більшовости на доказ, що правительство (=Німці) находило ся в небезпеченстві від Волохів, що інтереса Німців були загрожені! — Того не найде ся, тай сам таки польський політик каже, що Німці панували тут як Англії в Індиях. І за се мали-б вони поборювати Волохів?!

По тім всім лишало-б ся отже ще хіба таке пояснене, що правительство так собі, з дивного дива, задля якоїсь примхи рішилось поборювати Волохів, в тій цілі витягнуло Русинів на верх і дає їм концесії, аби тим лише Волохів провокувати. Та се вже таке пояснене, що ми его не хотіли-б підсунути навіть польському

політикови з Czas-y в разі, коли-б він був правительством, хоть було-б досить підстави на се, бо-ж він сам позволяє собі на такі поясненя і всюди не просту а страшну, диявольську злобу вітрить; а не хотіли-б для того, бо окрім злоби треба-б ще безденної глупоти, яку ми в тих справах подибували вже лише у Волохів. Отже значить ся — се все уроєне польского політика! І справді. Причина-ж появилення Русинів на арені політичній на Буковині лежить де инде.

На Буковині живуть Русини — се факт, котрі безнастанно продукували інтелігенцію для других народів; а що інтелігенція становить властиво націю, такої-ж інтелігенції довгий час у Русинів майже не було, або було дуже мало, то-ж і Русини не виступали довгий час яко нація з своїми особливими жаданнями. Але в новіших часах прибуло рускої інтелігенції, повстали організації культурної праці, повстав живий рух в тих організаціях. Зміркував Волох, що тут встає ворог его пановання на Буковині і міжтим як правительству і Німцям гаразд діяло ся, вхопив крєпко Русина за сьму таки гортанку і став давити, що сила. Дав ся чути перший голос розпущи рускої і занепокої трохи „рай“ буковинський за часів Алезанього. І голос той піднімав ся чим раз голоснійше і став криком розпущи. І почули его там, де треба, і zakwitła sprawiedliwość rządowa, бо мусіла зацвісти, правда, cokolwiek różno, але ліпше пізно ніж ніколи.

Отже не сягало правительство (ані Німці) по Русинів, вони сами

простягли свою руку, не витягало їх на верх — вони сами вилзли, не давало їм само концесій — вони сами зажадали, не зацвіла sprawiedliwość rządowa cokolwiek nagle — бо цілі стоси пропам'ятних писем, просьб і петицій з тих часів лежать ще і тепер в міністерствах неполагоджені, не поспіхнуло їх правительство на Волохів — вони сами являють ся на арену в борбі з Волохами.

А що-ж правительство? — Як звичайно, після утертих правил! Воно привикши лічити ся докладно з давними політичними чинниками, лічить ся з ними і далі і лиш остільки, оскільки доконечно му сить, лічить ся также і з ново-виринувшим чинником, і разом з Волохами старає ся, оскільки се лиш дає ся, обкромувати жаданя рускі. Воно чинить волю Волохам, ділить Русинів на дві партії і одною такою „рускою“ партією („найзгідливіших“) вислугує ся Волохам, а поборює Русинів. Се мало очевидну ціль ослабити жаданя рускі, бо найшли ся Русини, що одні другим перечили. Чи може се неправда? Таж се діяло ся прецінь на наших очах, се все ще всім знадто свіже в пам'яті. Се було не лиш за бр. Кравса але і за гр. Гоеса! Одно слово гр. Гоеса могло вистарчити зробити кінець дійсно братоубійчій борбі, котру виводили рускі посли на втіху Волохам в буковинським соймі — він того не зробив. Оттак правительство, оттак гр. Гоес поспіхнув Русинів на Волохів, що в сї бачили, як ішли трохи не з ножом в руках Русини на Русинів! Мав спосібність

44)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ГР. Л. Н. ТОМОТОВО.

Перекладає Василь Сімович.

(Далше.)

— Вже все? — спитала, поглядаючи то на Нехлюдова, то на смотрителя, і кладучи перо то на каламар, то на папери.

— Я мав би вам іще щось сказати — сказав Нехлюдов взявши від неї в рук перо.

— То кажіть, — сказала вона і лараз споваждала, немче задумала ся над чимсь або наче-б її сон переміняв. Смотритель підійняв ся з крісла і вийшов. Нехлюдов лишив ся з Катєю око в око.

XLVIII.

Дозорець, що привів Маслову, усе під віном недалеко стола. Для Нехлюдова настала рішуча хвиля. Він перестав гавити себе, що при першій стрічі не сказав їй найголовнішої річі себ-то, що намірає женити ся з нею. „Але тепер вже з повністю не страить спосібности“. Вона сиділа по однім боці стола, він по другім напроти неї. В кімнаті було ядно і Нехлюдов уперше із близької побачив добре її лице. Віля очей і уст виділи ся зморщили. Очі

підіпхунали. Йому стало її дуже жаль, ще гірше, чим передше.

Сперши ся ліктями на стіл, щоби дозорець не чув його слів, зачав свою бесіду. Дозорець був жидом зі сивіючими бакенбардами. Сидів коло вікна і кунав.

— Коли ся просьба не pomoже, то подамо до найвищої інстанції. Зробимо, що можливо.

— От, коли-б так відразу; взяти доброго адвоката... — перебила Маслова. — А той мій оборонець у суді такий собі дуренький! Він мені компліменти плете!... Ха, ха, ха!... Е! Як би то вони знали, що я вам знайома, все інакше лішло би. А так! Що? Думають всі — злодійки.

— Яка вона сьогодні дивна! — подумав Нехлюдов і що йно хотів розказати свою річ, як вона знова заговорила до нього.

— Я маю до вас просьбу. У нас єсть бабуся у цюї. Так всі, знаєте подивляють її, страх. Така чудова бабуся, та ві за що сидить і вона і син, і всі знають, що вони не винуваті. А їх обвинили, що підналили — тай сидять. Вона, знаєте, почула, що я з вами знайома, — тай каже мені: скажи йому, най говорить, закличуть сина до нього, а він їм все розкаже. Іх прізвище: Меншов. Що-ж? Зробіте се для мене? Та знаєте, чудова бабуся, зараз пізнати, що неповинна. Потрудіть ся, голубчику, — сказала вона, поглядаючи на нього і зі сьміхом спускаючи очі.

— Добре, я займу ся тим, розвідаю

ся, — сказав Нехлюдов, чим раз більше і більше даваючись її резолютності. — Але мені хотіло ся поговорити з вами про мою справу. Тямте, що я вам говорив останній раз? — спитав він.

— Та ви багато говорили. Що ви говорили останній раз? — сказала вона, безперестанно сьміючись і обертаючи голову то на один, то на другий бін.

— Я говорив, що я прийшов просити у вас прощення, — сказав він.

— Та що, прощення тай прощення... то да ніщо не здає ся... виби айше...

— Що я хочу заглядати свою вини — продовжав Нехлюдов — і то не саомом а ділом: Я порішив ся женити ся з вами...

На лиці Маслової відбув ся нагло перестрах. Снісні її очі оставили ся, не то дивили ся, не то не дивили ся на нього.

— Іще чого не стало? — сказала вона злісно хмуруючись.

— Я спочиваю, що я перед Богом повинен се зробити.

— Що? Перед Богом? Це і якоего Бога вигадали? Що ви говорите? Перед Богом? Яким Богом? Було тоді згадати про Бога... — сказала вона, отворяючи рот.

Аж тепер почув Нехлюдов із її уст сильний запах горівки і піймив причину її порушення.

— Заспокойте ся — сказав він.

— Нічого мені заспокоюватись, думаєш, я пана? Хоч і пана, так знаю, що говорю! — скоро промовила вона і ціла страшно почервоніла, — а — ка-

торжна, блядь, а ти — пан, князь! Ти не потребуєш валати ся зі мною в болоті. Рушай до своїх княжних, моя ціна — червоненький (грів).

— Як би сердито ти не говорила, ти не можеш вивістити сього, що я спочиваю, — тихо сказав Нехлюдов дріжучи цілим тілом — ти не можеш навіть собі уявити, до якого степеня я чуюсь винуватим перед тобою!...

— Винуватим перед тобою... — злісно передражнювала вона. — А тоді не чув ся винуватим, як увійхав сто рублів. Га?... Ось твоя вартість...

— Тямлю, тямлю, але щож тепер робити? — сказав Нехлюдов. — Тепер я присяг собі, тебе не покидати. Що сказав, те зроблю!

— А я певна, що не зробиш, — сказала вона голосно і зареготалась.

— Катю! — почав він, доторкаючи її рук.

— Пріч від мене! Я — каторжна, а ти — князь. Не тут тобі місце — скриняла вона, ціла змінена гнівом, вириваючи ся від нього. — Ти хочеш моїм коштом душу спасти — кричала дальше, немов спішучись виявити все, що підіймало в неї на душі, — ти заспокоював мною свої пристрасти в сьім житті, а на тім хочеш моїм коштом спасти ся! Противний ти мені, і окуляри твої, і товста, погана ціла твоя морда. Пріч, пріч! — закричала вона, енергічним рухом зриваючись з крісла.

В тій хвилі підійшов до них дозорець.

гр. Гоес сам щось в тім згляді зробити. І що-ж? Вибором дра Воляна до Відня розділ серед Русинів силоміцю підтримав. І при тім всім чи можна-ж казати, що правительство веде руску політику, опирає ся на Русинах, опікує ся ними більше як мусить? Та-ж коли-б воно на Русинах опирало ся і справді ними опікувало ся, то було-б таке старало ся, щоб при нових виборах до союму прошлого року вишло було більше число руских послів, та щоб ті посли мали однакові національні переконання! Між тим ми бачимо, що замість давних 5 мають Русини тепер лише 4-ох послів в союмі, та що розділ на партії все ще підтримує ся. То лиш в урешню польского політика є вже на Буковині zjednoczone stronnictwo raskie. Дійсно-ж все ще партійні борби ослаблюють і нівечать руский організм на вітху ворогів, котрий певно дав би собі сам раду з нездоровими соками і прийшов би скорше до цілковитого здоров'я, коли-б не мусів при тім бороти ся ще і з силою могутого чинника, що хоробу піддержує. Чи отсе та опіка? Чи отсе ті концесії?

І для кого се все робить ся? Чи воно, в чий інтересі стримує ся культурний і політичний розвиток самих Русинів в їх таки межах етнографічних?

Для нас се річ ясна, що правительство поступає собі оттак з Русинами чисто лише задля Волохів і в інтересі Волохів і є тут разом з Волохами партією против Русинів. Пощо-ж фантазувати, пощо плести смалені дуби про те, що політика правительства на Буковині руска, що правительство попирає Русинів і т. д., коли та політика, взявши самі лиш стосунки руско-волоські на увагу, все ще і по нинішній день помімо страшних буч і галабурд волоських в дійсності є волоська, бо лиш сприяє Русинів в осягненню своїх належних їм природних прав, таких прав, що Волохи вже давно їх мають? Лиш очевидна річ: всіх тих прислуг, які віддавало Воло-

хам правительство передом своїм поступованем супроти Русинів, а яких бажали-б вони собі від правительства і тепер, правительство не годно їм віддати, хоть безпечно було-б не від того. Але-ж бо годі. Бо і правительство не все годно, не все може. Є границі і для сили правительства. Сих границь лиш засліплений не видить, або такий, котрому Русини (як от на пр. де-коли польскому політикуви або кождому Волохови) представляють ся як яка бездушна фігурка, що єї можна на шахівниці денебудь поставити і то сюди, то туди, як до потреби, сувати.

Серед таких обставин лиш зовсім засліплений може таке казати, що правительство у мисно провокує Волохів, що воно не дає їм погодити ся з Русинами і т. д. Де і коли хотіли Волохи порозуміти ся чесно з Русинами? Коли то було таке небезпеченство для правительства, що оба ті народи вже були готові погодити ся а правительство тому перешкодило? Покажіть нам хоть би одну добровільну уступку Волохів для Русинів! —

Не хочемо вдавати ся в подробиці, щоб збивати виводи польского політика в тій справі („митрополит не мав нічого против того“, „безперечно була-б консисторія з власної волі...“ і т. д.) скажемо лиш коротко: все се єго власна фантазія і більш нічого.

Так само фантазія і се, що чужою (волоскою) власностею правительство живить Русинів, що бере Волохам те, що вони посідають, а дає Русинам. Чи може посідали Волохи ті дві новостворені катедри на теологічній факультеті? — Тут лиш мимоходом скажемо, що в цілім представленю сеї справи в Czas-і повно фактичних помилок. — Або чи може посади консисторських радників є власностею Волохів? — А більше-ж не знає і польский політик нічого навести!

Та досить вже суперечки з польским політиком. Закінчим наше odstrzeliwanie на pociski признанем, що в одній справі ми вповні з ним годимо ся, а то в тім, що прави-

тельство рускої політики, руского питання зовсім не розуміє і легковажить собі єго в спосіб каригідний. Справді. Тут би австрійскому правительству піти доконечно в школу до Поляків. Вони се питане дуже докладно розуміють, а в політиці рускій вони просто майстри незрівнані, і ніколи не легковажили собі єї в спосіб каригідний. Доказом на се близько 600-літня їх історія, а з сеї історії доказом на се війни козацькі, Хмельниччина (перший поділ Польщі), гайдамаччина, перший (після нас вже другий) поділ Польщі, доказом на ренітї хоть би послідні вибори до ради державної, доказом хоть би і єї статі Czas-у. Таких успіхів в рускій політиці австрійське правительство, що правда, доси ще не може показати, а вже-ж ніяк єму і думати, щоб в тій справі Полякам дорівнати.

Здасть ся, що деякі ремінісценції із „славної“ минувшости завили, що і в тих статях руске питане представляє ся грозним, нїбито таким, що від него Полякам мороз по тілі йде... Ну, Богу дякувати, що наука не зовсім пішла в ліс.

З державної Ради.

На початку передвчерашнього засідання забрав голос президент Фуке, а згадуючи з негодованем про події на посліднім засіданню, відкликав ся до всіх сторонниць парламенту безріжниць з просьбою, щоб сего рода сцени в будучині не повторились: „Колиб подібне поведене мало найти знов місце в тій палаті, в таких разі мусів би я бути поважно занепокоєний о дальшу судьбу австрійского парламентаризму“. Тими словами закінчив свою промову президент. Сї слова живо дискутовано. Опісля уділив президент нагану пос. Штайнерови, що на посліднім засіданню закинув одному зі сторонниць палати, що оно обманує люд.

направити свій проступок, він ніколи не піймив би цілої його величини. Мало того — і вона би не спочувала величї лиха, що він накоїв їй. Доперва тепер вишло всьо на верх в цілім своїм жаху. Він аж тепер добачив, що він заподіяв з душею тої жєнщини, і вона добачила, вона поняла, що з нею заподіяно. Передше Нехлюдов по просту бавив ся своїм почуванням, казв ся сам у собі і любовав ся тим каяттям, тепер йому стало страшно. Кинути їй він тепер не міг, а між тим не міг збавити, що виїде з тих зносин його з Масловою.

На самому порозі підійшов до нього дозорець з крестами і медалями, і немилим злодійським лицем і тайно передав йому якийсь наперець.

— Ось записка для вашого сиятельства від одної особи, — сказав він, подаючи Нехлюдову куверту.

— Від якої особи?

— Перечитайте, побачите. Від арештантки, політичної. Я поставлений коло них. Вона мене просила. І хоть не можна, я по людськи... — неприродним голосом говорив дозорець.

(Дальше буде.)

По відкиненню внесення соціаль-стичних послів, щоб сейчас ради-ти над наглими внесеннями, пала-та приступає з дневного порядку до дальших нарад над контингентом рекрутів. Промовляв пос. Горжіца, почім на внесеє Яворского рішено замкнути дискусію. Генеральним бесідником contra вибрано Бянкіню-го, про Вол. Гневоша. Бянкін під-носив цілий ряд жалоб. Вол. Гне-вош висловив пересвідченє, що буде речником всіх, єли для армії що є порукою могутого становиска Австрії, патріотизму, порядку і без-печности, посвятить слова призна-ня і симпатії. Бесідник осуджує поведєне тих, що промавляючи в палаті, втягнули в дискусію особу монарха, дальше виступав за вве-денєм в жите міжнародних, роз'єм-них судів, просячи правительство, щоб оно причинило ся до переве-деня ухвал мирової конференції в Газі. Полемізуючи з Тірком, зая-вляє бесідник, що німецька мова і просвіта стоять за високо, щоб треба було зневолювати когось до науки німецької мови. Бесідник жа-дав дальше признаня ученикам про-мислових шкіл права однорічної служби.

Предложено о контингенті ре-крутів відослано до військової ко-місії.

В дебаті над справою угляного стрейку забрав голос президент ка-бінету, др. Кербер і сказав, що за-ява міністра рільництва викликала непорозумінє, котре склонило пра-вительство до зовсім ясного означє-ня своїх намірів. Правительство возьме участь в працях комісії, проєктованих для поладнаня стрей-ку і праці ті буде всіми силами пошпирати.

Вольф жадає, щоб міністри під словом чєсти заявили в парламенті, чи правдою є, що з Пешту виве-зено 2.000 коний до полудневої Африки і що з Берна видано Ан-гличанам з військового магазину сідла?

На сїм закінчено засіданє. Най-ближше відбудє ся в середу.

В справі заяви міністра ріль-ництва, Джіованелі, пишуть з Ві-дня до „Руслана“: „Заява, яку зложив в суботу міністер рільництва, бар. Джіованелі в державній раді при розправі над стрейком робітни-ків в угляних законах, обрушила не лише соціальних демократів, але і другі сторонництва. Наколи др. Кербер в своїм часі прирік подба-ти о се, щоб державні урядники з власного почину подавали помічну руку жителям і дбали про їх мате-риальне положєне, то сей оклик ше-фа кабінету повинен був почути в першій лінії бар. Джіованелі і єго урядники в міністерстві рільництва. Тимчасом, експозє, яке вироблено в міністерстві рільництва бар. Джіо-ванелюму, а котре він відчитав в посольській палаті, було так на скрізь бюрократичне і „немодерне“, що кождий об'єктивний посол мусів ска-зати собі, що в міністерстві ріль-ництва холодний бюрократизм з ча-сів гр. Фалькенгайна, Ледебур і Каста жє і цвєтє. А бюрократизм сей з заповіджєними доперва широ-кими і глибокими студіями над ро-бітничим питанєм, котре нині стоїть вже ясно перед нами, сей бюкра-тизм може щєзнати лишє на вид т. зв. „blauer Vogel“, котрий нале-жить ся деяким шефам сєго ресор-

— Якого лиха кидаєш ся? Хиба так годить ся?... —

— Лишїть її, прошу вас, — сказав Нехлюдов.

— Нехай не забуваєсь... сказав до-зорець.

— Ні, ні, пострівайте, прошу вас — сказав Нехлюдов.

Дозорець відійшов до вікна.

Маслова як усїла спустивши очі і сильно затиснула сплетені пальцями малєнні руки.

Нехлюдов стояв над нею, не знаючи, що робити.

— Ти мені не віриш? — спитав він.

— Що ви хочєте жєнитись? Сього ніколи не будє. Скорше на галузь... От вам і... —

— А все таки буду тобі служити!

— Се ваша річ. Лиш мені від вас нічого не треба. Говорю правду.

— Ах чому я тоді не умерла? — скрикнула вона і застогнала жалєним риданєм.

Нехлюдов не міг промовити слова. Її слєззи йому уділили ся.

Вона підняла зір на нього, немов здивована і єтала хустиною з голови отирати потовом ривучі слєззи.

Дозорець підійшов знов і нагадав, що час розходитись.

Маслова устала.

— Ви тепер зворушені. Коли будє можна, я завтра навідаюсь. Ви розчу-майте гаразд — сказав Нехлюдов.

Вона не відказала нічого. Не див-лячи ся на нього, виїшла за дозорєм.

— Гей, дівко, заживеш тепер, — говорила Масловій Корабльова за вхо-дом до цюпи. — Видю, дуже залюбив ся в тебе. Не зводькай, доки він шалїє. Він тебе виратує, небій ся. Богачі всьо зроблять.

— Так воно, так — затигнула сльі-вучим голосом будничка. — Відному все вітер в очі, богачий — що загадає, що задумає, — всьо тобі як захотїв, так і станє ся. У нас, сердєнько, такий був поважний, що він зробив...

— А про мою справу згадувала? — спитала Мєньшова.

Але Маслова не відповідала своїм товаришкам. Вона лягла на тапчан і устроївши очі у кут, пролежала так до вечєра. В душі її вєла ся тяжка бо-ротьба. Слова Нехлюдова рвали їй на той сльїт, у котрому вона терпіла з а-якого вона видобула ся, не розуміючи його і зневадивши його на усє. Вона тепер утратила те забутє, в якому жила. Але жити з ясною пам'яттю про се, що було — було для неї страшною му-кою.

Вечєром вона знов купила горівки і упила ся враз зі своїми товаришками.

XLIX.

„Ага, ось воно що. Ось що“, — ду-мав Нехлюдов при виході з тюрми. Аж тепер доперва пізнав він свою вину. Коли-б він не старав ся її загладити,

ту кабінетового. Сей бюрократизм був від давня причиною, що наші галицькі „ріки не можуть діждати ся управління.“ Ergo!

Письмо з Канади.

Василіянн о. Полівка, що виїхав був минулого року до Канади, аби там нести духовну поміч тамошнім нашим переселенцям, надіслав сими днями письмо до ред. „Діла“, в котрім так пише про сей край:

Обирав я написати де-що за Канаду та за наших Русинів, там проживаючих, а особливо, чи варто людям сюди їздити, чи ні, тим більше, що всілякі є про се гадки тих, що були в Канаді. Правда, що я зїхав доси ледво половину Канади; але й сего, що я вже бачив, вистане, щоби виробити собі погляд загальний на ті країни. Куди я не бував, розпитував я людей, котрі там були або й проживали. Отже все що знаю, напишу по щирій правді.

Я сам, пускаючись до Канади, ніякше собі її уявляв; тепер образ давних моїх мрій пропав цілком.

Питає ся я нераз людей, де они, їдучи сюди, вперше почали плакати, нарікати. Відповідають мені: перший плач був над морем, другий на морі; але тут обгорнув людей уже й страх, бо й еварно та проклони можна було часом почувти. Все-ж таки потішали ся ще сяк-так, що легше стане, скоро побачать землю, а далі і фарми. Ну, добила люди до берега; тут внакували їх до вагонів та везуть мов той товар, бо в послядних часах з декотрими обходили ся гірше ніж з худобою. Розказували мені, що декому бракло в дорозі хліба, так що й по три дні не мали нічого в роті. Перші нарікання почулось за Оттавою, коли зєздишцею їде ся по 10 годин. Приїздить ся над берег озера Lake Superior. Се найвища і найнижча точка, бо, коли я туди їхав вночі, то вікна цілком позамерзали, хоч се було еше в досить раній осені. Страхом переймає те, що тут бачито. Великі скали та скали, каміне, вигорілі ліси, голе, опалене дерево на дереві; одним словом: страшна, дика пустиня! Такою пустинєю їде ся з Оттави два дні і дві ночі. Зєздишцею стане часом раз на 10 годин, та то лише коло якоїсь будки; кругом нема ні хатини. Сум обортає кожного, хто вперше туди їде. Зєздишцею веде понад саміське озеро, вертепами, тимчасовими мостами, — аж лядно дивити ся. Я був тою дорогою страшно здепервований, хоч і як додавав собі духа; тепер не робило би оно вже на мене такого вражіння.

Вінни приїздить ся до Манітоби; та коли чоловік з старого краю надіє ся побачити села і міста, то даремно шукає оком за ними: скрізь пудна, одностайна пустиня перед очима. Тут і там де-гет далеко у високій траві видно деревляну хатинку, на яких чотири стони високо, дошками накриту, з стріхою із кичок, докола дошками обгороджену. Зникла хата, і знов їде ся годину або й дві, поки з'явиться ся знов така сама хата. Наш чоловік не може надивувати ся та витокувати собі, як тут можуть люди проживати; — пустиня — жителі у високій траві!

Надходить ніч, а тут з усіх сторін видно огні мов зорі. Що се є? Прерій горять — кажуть люди: — горить суха трава. Ті огні є дуже небезпечні, бо при сильнім вітрі їдуть они на 2—3 милі широко, і все гине, що попаде ся: худоба, люди, хати і все. Дятого, коли чоловік побачить адалека такий огонь, а видить, що перед ним не втече, то муєть скоро запалити траву перед собою, щоби обгородити ся пустим місцем; інакше мусів би згинути. Дятого також обгороджують хати докола, щоби можна ратувати ся перед огнем.

Коли такий огонь зближає ся, то адалека чути гук, мов би велика вода опала по скалах. Люди тоді не сілять цілими ночами та задалегідь ратують сіно, хати і т. п. Оповідан мені Олекса Кавдія з Brocken-Head-у, де я посвятив хрест і двинув, що люди кидали на себе ботоги і крили ся по ровах та ще такі страшно понарили ся; а 8 родин цілком згоріло. Я сам відправляв

парастає за наших людей, що згинули тут в огні. Хто має кирилицю коло хати, то все, що має, кидає в кирилицю, а на верх сваче з усією родиною і накриває ся дошками.

Яка тут земля? Вселяка. Я їхав мочарами, куди нема жадної дороги або покладає кляц коло кляца. Так вимошеною дорогою їхав я шість миль, то мало кичок не витрас з себе, а зуби кланали, мало не повипадали. Або знов ліси; та які ліси! Такі, де господарувала сама тільки природа. Люди живуть тутки далеко одні від других; хату видно, аж коло неї приїде ся, і знов мине мила або й дві, поки побачить ся другу. Справдішні пустиножителі! Они найбільше заходять ся коло худоби. Сна є досить; але чим его викосити? Це тяжке орати; треба вперед вирувати деревину, виналювати, корчувати, а все самому, бо наняти нема кого. Коли так виробить ся земля, то она родить добре, бо се земля ще не тикана, крім трави доси не родила нічого.

Деінде знов камінь, як в Stuart-Burn-і. Тут ще дно мореке полишило сліди. Великі брили твердого каміня або й менші, орати трудно; ліса мало, самі тільки корчі. Люди підкопують каміне, вибирають великі ями і там вкидають виважене і упрятане каміне. Але коли то їх упрятати, як їх є всюди повно?

Деінде земля ліпша; але не великий з неї пожиток, бо нема ким ані чим її обробити. Треба би мати що-найменше з 600 доларів, щоби можна взяти ся до чого. А коли і обробити землю, то хіба самому спожити пожиток, бо бумель (1/4 гектолітра) пшениці продає ся по 25 цт., а навіть продати нема де, бо до міста буває по 20—60 миль.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 1-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забудьте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

На засіданні комітету концертного, котре відбуде ся в неділю, дня 4. с. м. точно о 6. годині вечером в „Народнім Домі“ — просимо зійти ся як найчисленніше всіх членів виділу „Бояна“ як і делегатів-представителів хвальних товариств „Народний Дім“, Руска Рада, „Руска Школа“ і „Союз“.

За виділ „Буковинського Бояна“:

Ом. Манастирский, Олекса Попович,
голова. секретар.

Поправити треба у вступній статті в ч. 20-ім, на стор. 2., шп. 2 ряд. 11-ий з гори: „огляне“ на охляне, (і читати: — бо хтось може охляне).

Дістаємо слідуюче письмо: В Кабині стоять усі громадські інтереси дуже лихо, а найгірше адміністративні та шкільні. Головна причина сему є тутешній двірник, що лише про себе дбає, а більше о нічо. Від 19. лютого с. р. стоїть школа наша замкнена, бо навішані на она і слугу шкільного не виплачено і тому нема в школі чим напалити, ні чим слугі шкільному заплатити. Та сумно і те, що і повітова шкільна рада доси нічого не вдіяла, бо по 6-разовій просьбі управителя все по старому остало і на донесене місцевої шкільної ради, котра 9. люг. одноголосно ухвалила на 18. люг. школу залерти если навішані в тім часі не виплатять ся (69 кор. 12 сот.) ба і на письмо управителя, що на 19. наука не буде уділяти ся — відповіди не дали. Не знаємо вже кого призовети і до кого писати, аби заопікував ся нашою школою бо і управителеви вже доїло від 1. жовтня 1899 року школу на свій кошт опалювати і слугу оплачувати (тому і залер школу!) Та не лишнь в сїм лиху, бо до сего прилучає ся ще от що: Громада Бабин продавши толоку на 4 роки за 350 зр. а доставши в заміну за дорогу через толоку 160 штук, бервін збудувала школу, але не могла її докінчити, просила отже правительство о поміч і дістала 750 зр. субвенції із краєвого шкільного фонду. Та шкода тих грошей, бо школа й сьогодні не готова, а хоч що ніби то й пороблено, то все на сміх і на збитки. Та

все ще лишило ся 200 зр. із тих грошей а громада ухвалила в мин. році до того ще 350 зр. на докінчене школи, на стайню, деревітню і огорожу школи, котрі то гроші двірник зараз і зібрав, але не на то аби то все зробити, але на то, аби міг ними орудувати, очевидно доти, доки де-я з якогось банку гроша не роздобуде. Тут бо вже осьмий рік управитель школи не має помешкання та пануючи громаду, подарував їй кватиркувкові гроші за 4 роки, за слідуєчі 2 роки брав лишнь по 25 зр., а за рік 1899 подав просьбу до повітової ради шкільної о цілу належитість. Та резолюції ще нема, але через лакеїство і недбалість двірника терплять невинно і школа і громада, бо двірник скликає раду громадську лишнь до ухвали прелімінара, а рахунків не хоче їй предлагати. Громадини зтероризовані, боять ся і споминати о рахунках, а котрий так сміливий і відважить ся щось спізнити, то табу „чести“ дістане, що ему відхоче ся на другий раз рахуби. Чи не міг би вис. краєвий Виділ в сю господарку заглянути й рахунки сего двірника перешконтрувати?

Громадяни.

Нове руске Товариство кредитове. З Борнєва пишуть до „Діла“: Дня 21. с. м. відбув ся в Борщеві збір в ціли завязання повітового Товариства кредитового Інститута „Руский Дім Народний в Борщеві“ товариства зареєстрованого з обмеженою порукою. Зібрані передискутували статут, завязали Товариство, неревели вибори, а по маючим ся доконати зареєстрованню скличе ся загальний збір і введе ся Товариство кредитове в жите.

Загальні збори філії „Просьвіти“ в Кутах (філії на повіт коєвський) відбудуть ся в Кутах дня 2. н. ст. марта с. р. о 10 годині рано в льокалі читальні „Просьвіти“. Порядок денний: 1) вступне слово, 2) відчит о штучних навозах, 3) справозданє уступаючого виділу, 4) вибір нового виділу 5) внесенє членів.

3 Відня пишуть „Русанови“, що доси не явились в парламенті з руских послів послі Окуневский, Танячевич і Мандичевский.

Вовка тягне до ліса. Люккені, убієний бл. п. цїсарєвої Єлєсєвети, хотів недавно відобрати жите директорови вазині, Перрінові, за помічю острого знаряду, який спорядив собі з ключа до отвориця пушок з консервою. Він жалував ся перед директором, що заострено вазині приписи з причини утечі двох вазин, і кинув ся на него, коли він відвернув ся. По короткій борбі Люккенного розоружено і замкнено в підземній келії, де перебував давніше.

Зі шпорту дефравдаційного. Дирекція поліції в Кракові одержала телеграму від повітового суду в Роліцях, в якій повідомлює, що зі Сендзішова утік директор тамошнього „Товариства залічкового“ др. Франц Сендзельовский і при тім зарвав товариство на більшу суму грошей. Сендзельовский приймав вже від довного часу вкладки на 60%, в виду чого біднійші передовсім люди, ласі на так великий процент, складали в его руки свій тяжко зароблєні й гріш, котрий тепер без сумніву пропав.

Сумна пригода дувла ся недавно в селі Ітик, в Славонії. Син богато поміщика, Стефана Малиновича, брав в тамошній церкві шлюб з гарною але убогою дівчиною, Мариєю Станович. По довершенім акті вінчання вертали весільні на вісьмох санях до дому родичів молодого. Дорога веда через високу греблю над Дунаєм. Підпіти візники нагнали чвалом коні, а сани сунулись стрілою понад самим берегом греблі. Не щастє хотіло, що перші сани пішли в затоки і екотили ся з високої на 40 м. греблі в розбурхані філії ріки, а вслід за ними покотили ся всі інші сани. Шієнацять осіб потонуло в холодних обіймах Дунаю, а тіл їх ще доси не найдено.

Фреквенция в висших наукових заведенях. Міністерство віроісповідань і просьвіти оголосило справозданє з фреквенції всіх висших заведень наукових в Австрії. З него довідуюмо ся, що число слухачів 8 університетів виносить з днем 1. грудня 1899 р. 16.775. В поодиноких університетах представляє ся фреквенция так: Відень — 6.111 слухачів; Прага (ческий універс.) — 3.102; Львів —

1.996; Градєць — 1.591; Краків — 1.293; Прага (німецкий універс.) — 1.281; Інсбрук — 1.022; Чернівці — 379 слухачів. На богословский виділ було записаних 1.018 звичайних слухачів і 153 надзв.; на правничий — 8.326 звичайних і 924 надзв. слухачів; на лікарский — 2.729 звичайних і 456 надзв.; на фільософічний виділ 2.125 звичайних і 1.044 надзв. слухачів. Найбільше слухачів числить правничий виділ у Відні, бо 3.337, потім в Празі (ческий) — 1.839 і у Львові — 1.302 слухачів. На лікарским виділі у Відні є записаних 1.381 слухачів.

Фреквенция в 7 політехніках збільшила ся сего року о 592 і виносить 4.489 слухачів. З загального числа припадає на політехніку у Відні — 1.310, в Празі (ческа) — 1.165, у Львові — 630, в Празі (німецка) — 559, в Берні (німецка) — 404, в Градці — 368, в Берні (ческа) — 53 слухачів.

В рілничій Академії у Відні є записаних сего року 291 слухачів т. е. о 15 менше як минулого року.

Релігійний фанатизм. В Голандії, в селі Тіль сповнили ісповідники одної секти страшний злочин убийства на служі свого начальника. Жертву фанатизму, посуджену о зносини з чортом, виведено на майдан серед села, заколено ножем, почім вже над мертвим тілом знущали ся всі без різниці віку і пола. Відтіто ему ноги, руки і голову, і в крові умивано руки, при чім всі сьпівали набожні псалми. Коли появил ся жандармерия, фанатики замкнули ся в громадским уряді і держали ся там через довний час. Вкінци удало ся їх розоружити, почім головних винувників узянено.

Вп. п-ї Окуневска і п-а Н. Левіцка зібрани в суботу дня 24. лютого на пробі „Буковинського Бояна“ 11 кор. 30 сот. Зібрані гроші дано на оплату шкільну для гарного сьпівака ученика Б-ого. — До сєй квоти додав ще Вп. о. Добротвір 1 кор. 20 сот.

Для хорого гімназиста ласкаво пожертвували Вп.: Тит Рєвакович апел. сов. у Львові 4 кор., проф. др. Стоцкий 3 кор. і Онисим Попович надуч. 2 кор. Сердечне спасибі!

Телеграми „Буковини“.

Відень, 28. лютого. Славянський „Союз“ зібрав ся в днях від четверга до суботи на три засідання під проводом пос. Барвіньского, щоби застановити ся над політичним положенєм. „Союз“ рішив одногласно голосувати за прийнятем законна о контингенті рекрутів, станути ближше до клубів чєскої делегации і католицких людовців і вплинути на Молодочєхія, щоби они залишили обструкцию проти військового закона.

Відень, 28. лютого. На онойшнім засіданню предложено преліминар бюджету на 1900 р. Загальна сума видатків на р. 1900 означена на 15.791.000.000 корон. В порівнянню з доходами лишить ся надвижка 743.236 корон.

Відень, 28. лютого. Сего тижня мають відбутися ще три засідання ради державної: в середу, четвер і пятницю.

Ренебург, 28. лютого. Єнерал Клеменс вступив вже до Колензо. Бури утїкають. (Кор. бюро.)

Льондон, 28. лютого. Уряд воєнний дістав від Буллєра телеграму, в котрій доносить, що єнерал Дундональд увільнив вчера вечером Ле-дїсмет.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснована 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкідливых огневых.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"
спеціальна .	1.624	"	80	"
Фонд основний .	72.000	"	—	"
емпіритальний .	18.166	"	60	"
				486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоби ліквідують ся безпробовочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язичї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє з обмеженою порукою, удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., виписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформацій удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Стефан Гаїна

поручає свій

СКЛАД

товарів корінних, свіжих і найлучшій якості

по цінах дешевих,

як також свій

льокаль до снідань.

Наславнійша помада

на порїст волосєя помада винайдєна панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при єї ужитю захищає ся шкіру і приспіває ся дуже скоро порїст волосєя.

Мушчини уживаючи єї помади, дістають в дуже короткїм часє вуса і бороду а можуть її уживати від найранїших до найпізніших лїт.

Посилки за послїплатою, або за присланєм нанерєд грошїв фабрїцї:

Анна Чіляк у Відні I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслїдки уживаня єї помади.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Рїхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюющий лїк на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всїх антиках. Просимо жадати єє

Загально улюблений лїк

всє лише в ориґінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Рїхтера і для остерожности праймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдивї.

Антика Рїхтера

під золотим лєвом у Празї.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свїдоцтва відхїдні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свїдоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завїзване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книжки для кас райфайзейских усе викінченє на добрім паперї дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН ДІКА

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічній промисловій музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Вїдважає заявити шановній П. Т. Публіцї, що виготовлює всякого рода обуви для мушчин, жєнщин і дїтий і то після найновїших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокинчастїм з ортопедичним апаратом і з обложеном прирадом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обєзлугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский снєп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домї Барбера).

Цїни сталї, фабрїчні.

Спеціальний склад елегантних, совїстно виконаних, відповїдаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дїтських черевиків.

Випробований спеціальний снєп в виборї вигідних і вільних черевиків та чобїт до довів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургских кальшів і черевиків до гімнастичних вирав.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 цїва (1 зр. 60 кр. з посилкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzillieher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champagner etc.) vermittelt einer immer verwenbaren Spezialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodor-kapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz Rothkreuz-Droguerie, Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Шкільні повідомленя і Schulfachrichten

є на складї

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в недїлю і свѣто від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєкерского.

За редакцію відповїдає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Буковина звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
візні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поводиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерат
платні в Чернівцях.

Вісті політичні.

Союз німецьких сторонників народних постановив в дискусії над заявою правительства зложити коротке пояснене свого становища, коли будуть того вимагати відносини. На онотдаційнім вечірнім засіданню молодеческого клубу здавав справу его председатель др. Енгель в засіданні виконуючого комітету правниці, скликаного для обговорення вибору першого віцепрезидента палати. Позаяк ще на тім засіданню не ухвалено нічого рішучого, то клуб відложив рішене тої справи на пізнійше. Ті члени клубу, що належать до комісії для справ соціально-політичних, а котрим передано наглядати внесення в справі стрейку уголоків, одержали поручення, щоби ждали переняти копанель на край. — Войськова комісія посольскої палати розпочала на своїм передвчерашнім засіданню генеральну дискусію над пропозицією о контингенті рекрутів. Пос. Козловський заявив, що Коло польське буде голосувати за пропозицією. — На конференції провідників лівниці ухвалено, щоби на кандидата на І. віцепрезидента палати поставити посла Прадого. Тій кандидатурі противлять ся Чехи, і ставлять кандидатом п. Жачка або проф. Милевського. Однак між Поляками а Чехами не прийшло до порозуміння і тому упрощено президента Фукса, аби той вибір відложено. Не виключена можливість, що другий віцепрезидент пос. Луцук зложит своє достоїнство, а на его місце увійде до президій представител Славян.

Онодінше засіданне палати послів перейшло цілком спокійно. Раджено даліше над нагячими внесеннями в справі стрейків. Перший промовляв пос. Демель. Бесідник виступає против соціалістичних внескодавців і закидає їм односторонність в представленню справи. Бесідник також прихильний робітникам, однак відмавляє їм права розпочинати стрейк без виводження, бо то єсть зломанем контракту. Власті державні поступають о многи прихильніші з робітниками як еластичні показень. Робітники хотять вимусити на властителях прийняте їх жадань. Пос. Рошман доказував, що заведене 8-годинного часу праці не було би небезпечно для промислу, а п. Розер домагав ся, аби правительство більше дбало о безпечність робітників копанельних. По замкненню дискусії промовляв як генеральний бесідник против пос. Шікер. Бесідник надіав ся, що теперішній стрейк скінчить ся з хвилию, коли парламент займе ся тою справою, тимчасом робітники хотять видко показати свою силу і ставити опір навіть законодавству. Аби держава вела копанельні у своїм заряді, то пуста мрія, а 8-годинний час праці не всюди може бути заведений. Однак реформи конечні. Дотична комісія повинна покликати до нарад також фахових знатоків. По промові генерального бесідника за, пос. Кафта, прийняла палата одностороннє внесенне пос. Гросса, аби всі внесення дотикаючі скорочення часу праці передати комісії соціально-політичній, котра має предложити справоздане до дня 12. марта. При кінці засідання заявив президент, що на

бажане многих послів відкладає вибір віцепрезидента до понеділка.

Другого дня на засіданню палати послів приступлено по відчитанню інтерпеліцій і внесенє до верифікацій виборів. Без дискусії признано важним вибір пп. Стапінського, Мойси і Потоцкого. Також признано важним вибір п. Блажовського, против котрого промовляв посол Танякевич Відтак розпочала ся дискусія над заявою правительства. Перший промовляв посол Грабмаєр іменем вірно-конституційної більшої посілості і заявив, що приймає програму правительства з вдоволенем до відомости. Програма правительства просто примуше парламент до успішної діяльності, а коли парламент ще й тепер не буде діяльний, то буде мусів сам взяти вину на себе. Правительство заповідає введенне дуже важних економічних реформ. Від полагодження чесько-німецького спору зависить існуванне парламенту. З черги промовляв молодеческий посол Пляцек. Висказував ся дуже неприхильно о програмі правительства. Правительство повинно передусім постарати ся о переведенне народної рівноправності. — Пос. Пергелт заявив, що правительство повинно з як найбільшою безсторонністю приступити до розвизання національної справи, а не полишати полагодження того спору пристрастним сторонництвом. Правительство повинно енергично правити угодовими переговорами. П. Праде приймив радо заяву, що правительство буде безсторонне, але обставав при тім, що-

би німецький язык оголошений був языком державним.

Як доносять часописи — рада державна має радити лише до дня 17. марта. В тім дні буде сесія замкнена, а на день 22. будуть скликані сойми. Аж по великодних святах збере ся рада державна на ново. — Як доносять Fremdenblatt, ухвалив клуб Словінців голосувати против кандидатури Прадого на І. віцепрезидента палати послів. Остаточне рішене в тій справі видасть виконуючий комітет правниці. Клуб ухвалив голосувати за законом о контингенті рекрута, як за справою, що не має політичного значіння. Даліше ухвалив клуб не брати участі в дискусії над заявою правительства, а натомість зазначити підчас нарад, що клуб готовий підпирати з притиском передусім економічну програму правительства. — Клуб католицкого сторонництва народного ухвалив на своїм засіданню під проводом дра Катрайна не брати участі в нарадах над заявою правительства. Клуб застеріг собі придержувати ся як найточнійше всіх точок своєї програми, але буде підпирати правительство в его змаганнях до управильнення парламентарних відносин.

Війна в Африці.

Про семидневні героїські борби Кронього під Пардебергом доходить аж тепер ближні подробиці. Страхом переймає особливо опис трето-

45)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Даліше.)

Нехлюдов дивувався, як дозорець наставлений над політичними, передає записки і то в самій тюрмі, де майже усіх очі звернені на нього. Він не знав іще тоді, що той чоловік міг бути і дозорцем і шпіоном. — Він узав записки і, виходячи із тюрми, прочитав її. На записці було написано одовцем, вправною рукою, без „йорів“ ось що: „Дізнавшись, що ви відвідуєте тюрму ізза того, що інтересуете ся одною засудженою, набрала мене охота, видіти ся з вами. Просіть побачення зі мною. Вам дадуть, а я передам вам багато річних важних і задля вашої протегованої, і задля нашої партії“. Вдячна Вера Богодуховська.

Вера Богодуховська була учителькою у глухий новгородський губерній. Раз Нехлюдов зайхав туди із товаришами задля польовани на медведів. Учителка ся звернула ся до Нехлюдова з прозьбою о гроші, яких потребувала на поїздку за границю задля вищого образования. Нехлюдов дав їй поміч і забув про неї. Тепер приключило ся, що ся пані була політичною злочинницею, спитана у тюрмі, де їй правдоподібно опові-

діли його історію. І ось тепер вона жертвувала йому свої услуги.

Ах, як тоді було легко на серці, яке тоді було все природне. Ах, як тепер все тяжке, як все замотане. Нехлюдов живо і мило згадав тодішній час і своє познакомлене з Богодуховською. Діяло ся се перед пущенем у глухий пустині, 60 верст від залізничі. Польоване удало ся. Забили двох медведів. Власне мисливці полуднували на від'їзді, як господар дому, у якому задержались вони, оповістив, що прийшла дяконова і хоче бачити ся з ним Нехлюдовим. — А гарна? — спитав хтось з гурту. — Кия дурниці, — сказав князь, сповнаючи на лиці, став від стола і опираючи уста зі здивованя, чог би хотіла від нього дяконовна, пішов до другої хати.

Тут стояла дівчина в фільцовім напелюсі і в шубі. Сама по собі худа, лице марне і негарне окрашали хиби гарні очі з піднесеними бровами.

— А ось і князь, Веро Ефремовна. Поговори з ними. Я йду собі — сказала господиня.

— Чим можу вам служити? — спитав Нехлюдов.

— Я... я... Ось бачите, ви богач, ви викидуєте гроші на дурниці, на польоване. Я знаю... — почала дівчина сильно змішавшись, — а я... бажаю лиш одного: хочу бути пожиточною суспільству... Так щож не можу змивити своїх мрій, бо у мене грошей... має...

З очей її була правдива доброта а вираз рішучости і несьмілости був так

переймаючий, що Нехлюдов як то не раз бувало з ним, нараз переніс ся в її положенне. Він понав її і йому стало її жалі.

— Щож я можу для вас зробити?

— Я є учителькою, але хотіла бим добути собі вищої просвіти, так мені не дозволяють... Не то, що не дозволяють, вони дозволяють, але на се треба грошей. Дайте мені грошей, я по опиченю наук, відам вам. Я собі гадаю: багаті люди полюбють на медведів, обполюють мужиків, а все то на віщо не придало ся. Чомуж би їм не зробити якого добродійства. Мені вистарчило би 80 рублів. Коли не схочете..., мені байду же, — сказала вона сердито.

— Алеж противно. Я вдячний вам, що ви мені дали нагоду... Зараз винесу, — сказав Нехлюдов.

Він вишов до сні і тут застав товариша, що підделував їх розмову. Не відвідаючи на жарти компаньонів, дістав із мисливської кишені жадану суму і поніс її.

— Прощу дуже, прощу, не дякуйте. Я вам повинен подякувати.

Мило було Нехлюдову згадати се в тій хвилі. Мило йому було згадати, що він туй-туй що не побив ся з офіцвром, котрий хотів зі сего злобно заємити ся, як другий товариш став по його стороні, і як наслідком того, увійшов із ним у ближні зносини. Ах! Як мило і цікаво уявив ся час польованя, ах, як йому було гарно, коли вони вертали ноцію назад до стації залізничої. Ряд саний з двома кінями з довгою упря-

жею, летів тихенько вузькою дорогою лісами, раз високими, раз низкими разом з яличками, привязаними грубою верстовою снігових покладів. В темноті блимав огонь від нахучої папіроски, яку запаливав один із товаришів. Гаєвий Оси перобігав від саний до саний, грізючи по коліна у снігу, поправляв денне сиджене, розказує про лісів, що тепер ходять по глибокому снігу і гризуть соснову кору і про медведів, що лежать тепер у своїх дрімучих барлогах і вдихують крізь шпари леговина свій теплий відих. Ах, як тоді було мило. Крізь пам'ять Нехлюдова переходили всі ті образи; наймиайше однак здоував він несело почуванне своєї здоуваня, сили і безжурности. Грудь, напружуючи конусом, віддихає морозним повітрям, лице обспуге сніг, що спадає з потручених батогів вітій, тепло але ся по тілі, з липя бе сьвіжість, а на душі ні журби, ні викидів, ні страху, ні бажань... Ах! Як то було мило тоді. А тепер? Боже мій, як тяжко, як больно було тепер жити!

Вера Богодуховська була видко революціонеркою і за революційні агітації сиділа тепер у тюрмі. Треба було з нею видіти ся, найпаче ізза того, що вона обіщала подати раду що до полемі долі Масжові.

І.

Пробудившись другого дня рано, Нехлюдов згадав усі події вчерашньої днини і йому стало страшно.

го дня. Коли Кроне рішучо відповів що не піддасться, пізнав Роберте, що приступи піхоти на завзятих бурів коштували би за багато жертв, а може бути були би безуспішні. Для того рішив засипати бурський табір градом пушочних куль, надіючи ся на такий страшний канонаді певного успіху. На се средство рішився — як каже — з konieczności і зараз розпочало огонь 100 пушок і кільканайцять картачівниць Максима. Половина тих пушок стріляла вже дня 19, але дня 20. лютого по полудни слали они всі без винятку смерть і погибель між бурів, так що армія Кронього стиснена на горбах, котрих простір не був більший як одна квадратовая миля, була подібна до дому стоячого в морі полум'я. З лідитових бомб добували ся густі клуби зеленого диму і хмари отруюючих газів. Шрапнелі експлуодували всюди а гук пушок був такий страшний, що цілком заглушував вистріли картачівниць. Гранати і бомби долітали до кожного корча, відломки шрапнелів і лідитів прискакали довкола в безчисленній кількості і робили страшне спустошене, всі ями і рови були ними засипані. Лиш одне місце щадила англійська артилерія, а то від сторони, де за бурами стояла англійська піхота, аби огонь не досягнув і її. „Я бачив — говорить справознавець бюро Райтера — в Тесалії 110 пушок, як повнили свою страшу повинність на одній точці і то був величавий вид, але в тім, на яке я глядів тепер під Пардебергом, містила ся гроза без порівняння величавіша, то було щось чудесного, але потрясаючого до глибини душі. Чудовий був вид бурів, що подібні до мурашок і не зважаючи ні на адекий рік пушок, ні на град падаючих куль, поспішно сипали окопи, між тим як їх пушкарі живо прикладали льонти до своїх пушок, аби дати Робертеови достойну хоробрих людей відповідь“. — Як звісно під Пардебергом Англійців було 13 разів більше і мали 7 раз більше артилерії.

Рух в руских товариствах.

Рада Надзираюча Товариства взаємних обезпечень „Дієтерс“ відбула дня 13. н. ст. лютого с. р. звичайне засідання під проводом президента совітника Григорія Кузьми і в присутності 14 членів та комісара правительственного гофрата Адольфа Гута.

Дирекція Товариства предложила справоздаче за семий рік адміністративний 1899 враз з замкненням рахунковим і балансом.

В Товаристві взаємних обезпечень „Дієтерс“ рік минувший належав під зглядом розвою товариства до нормальних а під зглядом досягненого чистого результату до найкращіших від часу заснованя.

Поліє важних було 75.373 на 39.799.488 зар. обезпеченої вартости, а 340.252 зар. 23 кр. премій; в порівнянню з роком попереднім було більше о 12059 і о 50730 зар. 87 кр. премій. З тих обезпечень було тревалих обезпечень будинків 93%, обезпечень збіжжя в соломі 4% і обезпечень інших движимостей 3%. З повисшою суми обезпеченої віддано в реасекрацію 17.8 міль зар., т. е. 44% обезпеченої вартости.

Церков прибуло до обезпеченя 155 і було всіх обезпечених 1963 церков на суму 5.440.261 зар. з премією в квоті 21.328 зар. 74 кр.

Приходів прибуло 131 а разом було обезпечених 1386 на суму 3.104.996 зар. з премією 19.312 зар. 8 кр. Шкоди на церквах виносили 66% а на приходствах 53% премій за тих обезпеченя.

Всіх шкід мало Товариство в тім році 779 випадків при 393 пожарах, що приключили ся в 312 місцевостях а 53 повітах. Більші пожари лучили ся: в Острові пов. Вібрка 10 шкід, в Підгородці пов. Вібрка 8 шкід, Дроговижу пов. Жидачів 8 шкід, в Острові пов. Камінка 7 шкід, в Угнові пов. Рава руска 22 шкоди, другий раз 3 шкоди і третій раз 9 шкід, в Черневі пов. Рогатин 10 шкід, в Вербіжці пов. Рудки 7 шкід, в Кагуліві пов. Рудки 7 шкід, в Якимичині пов. Рудки 9 шкід, в Верчанях пов. Стрий 14 шкід і в Любачеві пов. Цішанів 7 шкід.

Випалені шкоди виносили з коштами ліквідації суму 206.992 зар. 2 кр., т. е. 60 1/2% суми премій; в попереднім році виносили шкоди 196.690 зар., т. е. 68% премій.

Суд мировий мав місце в однім случаю в Хачованові пов. стрийського. В дорозі ласки признало Товариство 21 відшкодовань в сумі 3.661 зар. 60 кр. Від початку свого істнованя виплатило Товариство за 7 літ 3.181 відшкодовань в сумі: 834.782 зар. 69 кр.

Але мимо того страху, він мав більше постановлене, чим коли-небудь перед тим, продовжати зачаті діла.

З почутем пізнав свій обов'язок він вийшов з дому і опинив ся у Масленнікова, з наміреном, просити його позволення відвіджування у тюрмі опріч Маслової іще старої Меньшової з сином, про яку просила Катюша і Богодуховської, яка могла стати у пригоді у справі Маслової.

Нехлюдов знав Масленнікова іще з війська. Теперішній віце-губернатор був тоді військовим казначеем. Добродушний, дуже ревний колишній офіцер, не знав і не хотів нічого знати в світі, крім війська і царської родини. Тепер найшов його Нехлюдов у ролі адміністратора, якому губернія заступала військовий полк. До зміни становища спонукала його богата і енергічна жінка, що любила глузувати з чоловіка і нестити ся з ним, як з усвоїним нею звірятьком. Нехлюдов був у них минулої зими, але йому видала ся отта пара до того степени не інтересною, що після тої візити він ні разу не подумав про їх дім.

Повне, гарне лице Масленнікова блисло промінем радості, коли він побачив Нехлюдова. Те саме лице, те саме гарне лице, та сама чудова постава тіла, як у військової чудова одежа була на ньому. Там він носив усе чистенький пасований мундир, що етикетав після найновішої моди його плечі і груди або півуніформ. Тут він приодів ся у гарний державний стрій, що також обти-

Фонд резервовий Товариства збільшив ся в тім році о 26.132 зар. 21 кр. і виносив з кінцем року 1899 122.907 зар. 26 кр.

Резерва премій побільшилась о 9.976 зар. 88 кр. і виносила з кінцем року 1899: 74.240 зар. а. в. Цінних паперів мало Товариство 220 штук номінальної вартости на суму 231.737 зар. а після вартости курсової на суму 222.792 зар. 58 кр.

(Конець буде.)

Письмо з Канади.

(Конець.)

От, як роблять наші люди: Привіздить сюди родина; коли не застане своїх, то іде в комірку. Чоловік лишає жінку, діти, а сам іде на роботу, не раз і на пів року, та пускає ся часом 50 — 200 миль від родини. Майже кожний фермер іде в живня на роботу, та що собі заробить, з того жие офієля цілий рік.

Німці (меноніти) та Англіїці позабирали вже давно, де що було доброго, і они вже багаті; але що з того багатства в пустині? Все-ж таки они троха инакше живуть, бо будують ся в купі, селами.

Ще-ж таким господарям, що мають дорослі діти, леньке живєсь, бо діти ідуть служити та зароблять якийсь цент; а бодай за що кунити господарське знаряде, котре тут дуже дороге, бо в Канаді ще нема фабрик, і все треба спроваджувати з далекого світа.

При тім всім дехто з наших людей є тут задоволені; се такі, що в краю служили у панів за 30 зр. на рік, а тепер они самі собі панами, хоч і в пустині. Вижити — вижне, хоч зразу і дуже набідеє ся. Інші, що мають великі родини а в краю мали мало ґрунту, мають тут бодай надію, що їх діти чогось дороблять ся. Найгірше вишляти ті, що в краю попродали ладні ґрунти, хоч їм не зле жило ся і тільки еміграційна горячка вигнала їх за море. Они про око удають задоволених, але коли би їм хто вернув їх ґрунт, то зараз вертали би до краю. А так терплять, і лиш тихнем згадують рідний край та рідну хату.

Є тут багато таких, що пишуть до своїх кривників і намавають їх, щоби їхали за ними. Питаю ся їх: „Чого так робите? Самі ви гої як турецькі святі, а других сюди вабите?“ Відповідають мені на те: „Веселіше нам буде в пустині, як нас збере ся більше. А впрочім: они мають мати все, а ми нічого? Нехай прийдуть сюди бідувати разом з нами!“

Є тут ґазди, що тисячі попривозили, і тим є найгірше. Они гадали,

— За отроєне. Але вона неслухняно засуджена.

— Ось і маєм присяжний суд. Пс p'en font point d'autres! — сказав він не знати ізза чого по французьки. Я знаю, ти не годиш ся зі мною, але що робити, c'est mon opinion bien arrêtée! — додав він, висказуючи гадку, яку він у рідних вариациях в протягу року читав у ретноґрадіній, консервативній часописі. — Я знаю, ти ліберал.

— Не знаю, чи я ліберал, чи ні — зі сміхом сказав Нехлюдов. Його дивувала завісідь отеса обетанова, що його причисляли до одної з партій і називали лібералом лиш ізза того, що він при осулі людей говорив, що перед судом усі рівні, що людей не повинно ся катувати, і то передовеїм таких, яких не засуджено. — Не знаю, чи я ліберал, чи що иншого; я лиш знаю, що теперішні суди, най собі там будуть лихі, як хочуть, все-ж таки лучші, ніж давніші.

(Дальше буде.)

1) Завсідь з ними так річ діє ся.

2) Се мое непокоилиме пересвѣдчене.

що будуть панували, пускали гроші, а тепер зрівняли ся з иншими.

Що тут є дикі курки, дикі кривізи, се правда; але наші люди вже їх перетеребили так, що дальше їх і не стане.

Яка тут можлива організація? Англіїці хотіли би всіх перевернути на своє, і се певно також і стане ся, особливо по містах так, як уже є в Сполучених Державах. Там і нашим священикам незадовго треба буде говорити по англійськи, бо діти, межі собою вже не говорять инакше, як по англійськи. Англіїці всюди будують школи безісповідні; діти виховують ліберально.

В Канаді треба великої праці, щоби перевести між нашими людьми якусь організацію. Нарід тут збираний, кожний з иншого села і кожний хотів би, щоби було так, як є в его селі. Як то пр. трудно довести до того, щоби поставити церков! Перша трудність — вибрати місце. Кожний хотів би мати як найближше до церкви; а коли зважити, що кольонія обіймає не раз і 20 квадр. миль, то легко зрозуміти, як трудно всім догодити при виборі місця під церков.

Треба би рускої школи; але де-ж її поставити, коли дітям далеко, ба й небезпечно ходити десь до школи. Нарід має охоту, але воля слаба.

Тепер, по правді сказавши, нашим людям найбільше розходиться ся о те, щоби мати: 1) хату, хоч би яку; 2) худобу, а худоба тут дорога; 3) плуг, борони, віз, машину до сіна, а те все також дороге. А звідки взяти грошей? Буває і так, що жінки з дітьми лишаються ся дома та роблять коло сіна, а хлопці ідуть на зарібки і вертають домів, аж цілком вже замерзнуть.

Отже не знати, куди тут чоловікові обернути ся. Зелізняця дуже дорога: 4 центи від двох кілометрів (на краєві гроші 10 центів!) Утриманя нема; їзди безнастанно з місця на місце, пересідай ся з воза на віз (тут їздять биками) і ще уїдай ся з „ошкунами!“ Тут треба що найменше чотирох священиків на всі чотири сторони; тогді якось би було; один не в силі витримати. Місійного фонду нема, а нарід не годен утримати священика на однім місці; треба лиш комітети завязувати і на разі тільки доїздити, а десь мати запевнене утримане. Я купив у Вінніпегу місце під церков і приходство: на сей перший початок видав я сам з власних грошей досить значну суму, а трохи люди зложили. Я гадав, що буду міг поставити бодай каплицю, але вже нема звідки взяти грошей.

Тепер настала страшна зима; нарід сидить в хаті і не виходить до самої весни. Їздити не можна, бо нема доріг та й день короткий і небезпечно: легко можна замерзнути, бо всюди далеко. Треба би кожуха за 50 долларів з шерстю на верх виверненою. Я мав кожух такий, як у нас носить, з шерстю до есередини, та се нездале, бо вітер передє і в кокусї легко замерзнути.

Отже все лишено на волю Божу! З ні відки нема опіки для народу. А тут без священиків остатись не може, хоч з другої сторони годі їм сюди їхати на непевне. Пишуть мені люди з Канади, що удають ся до Консесторій і до Епископів о священиків. Але треба взити на увагу, що они не чистять ся з труднощами, з якими священик стрічає ся в Канаді. Там перше треба близьшим священикам зробити якийсь лад межі людьми; а то двоє-треє збере ся разом і зараз пишуть по священика на свою руку, а потому лиш клоїт. Як буде зроблений лад, тогді вже напише ся і за священиком.

Я свій фонд уже вичерпав та ледво вспів на пів змерзлий дістати ся до Пітсбурґа до о. Стефановича; він мене погодував, купив мені чоботи і т. и. Там мав я 8 днів місяця, котра гарно удала ся. Тьма народу слухала науки і сповідала ся. Потім відослав мене о. Стефанович своїм коштом дальше до сусіда, а сей знов до сусіда; і так, від священика до священика, опинив ся я в Паймаві, де тепер душпастирюю над малим етадом, та передумую над тим: що зробити з Канадою? Конець кінцем треба буде знов їхати, але аж буде за що, та в літі, бо в зимі шкода часу і труду і видатку. В літі зачне ся місяць в Канаді від найдалшої сторони, що зве ся Provincia Alberta, а потім Saskatchewan.

Се вам, дорогі брати, подаю до відомості по ширій совісті моїй. Хто не хоче вірити, нехай приїде і сам переконаєся; змірити, то й увірити!

Всіх знайомих здоровлю

О. Дамаскин Поліва.

Адрес мій: North America. Rev. D. Polivka, Ruthenian Greek. cath. Priest, Plymouth Pa.

НОВИНКИ.

Чернівці, 3-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Проф. др. Стоцкий виїхав передчезера із своєю подругою на 4 до 6 неділі до санаторію Лемана в Дрезні. Супроводжають его ширі бабана як найкращого і цікавого виздоровіли.

На засіданні комітету концертного, що відбуде ся в неділю, дня 4. с. м. точно о 6. годині вечером, просимо ще раз як найчисленніше зійти ся всіх членів виділу „Бояна“ як і делегатів-представителів товариств „Руский Народний Дім“, „Руска Рада“, „Руска Бесіда“, „Руска Школа“ і „Союз“.

За виділ „Буковинського Бояна“:

Ом. Манастирский, Олек. Попович, голова, секретар.

Відзначене. Староста Йосиф Відман, теперішній директор черновецького магістрату дістав рицарський хрест ордену Франц-Йосифа.

Міністерство просвіти віддалило Дмитра Неделяка за его клевети на інсн. Поповича зовсім з учительської служби.

П. Николай Василько, вибраний недавно буковинський посол до ради державної, буде здаєсь послом не від наради. Ото на засіданні парламенту віденського в дню 1-го марта між іншими говорив і п. Василько, а сказав більше менше, що руский нарід на Буковині є автохтонний і що Буковина вже за польських часів була частиною червоної Руси. Усі люди на Буковині — говорив п. посол — стогнуть під тероризмом Румунів і мусять злучити ся, аби борба була можлива з тою меншостю. В духовенстві є 3/4 Волохів, що є несправедливе. Золоті се слова!

Асентирунок відбуде ся на Буковині с. р. в Радівцях 19. — 21. марта (1200 покликаних), в Сереті 19. — 26. марта (1310), в Сторожинці 28. — 31. марта (1632), в Солці 30. і 31. марта і 1. цвітня (513), в Виживці 30. і 31. марта і 2. — 9. квітня (1559), в Чернівцях на повіт 9. — 11. і 15. — 30. квітня та 2. — 4. мая (2180), в Гуржуморі 4. — 9. квітня (633), в Кіцмані 5. — 11. і 25. — 30. квітня та 1. мая (2130), в Путилові 10. і 11. цвітня (260), в Дорні 30. цвітня і 1. мая (316), в Сучаві 4. — 11. мая (1320), в Стражі 26. і 27. марта (340) і в Чернівцях (місто) 5. — 11. мая (1100 покликаних).

О посольський мандат із Серету старає ся таки як читаємо в „Patrii“ — радник Малик „Bukowiner Bote“ гніває ся за те на Русинів і роздумує над тим, чи не ліше було-б Німцям злучити ся з Волохами, коли Русини такі невіддані. Констатуємо перше, що радник Малик, о скільки знаємо, причисляє себе до Русинів, однак не належить до жадного з наших товариств і не стоїть з Русинами в ніякій звязи, отже й кандидатура его річ зовсім особиста. Що воно Німцям не до вигоди, се инша річ і пригадує нам зі взгляду на німечких послів із руских повітів пословицю: Schmek's Kropfeter! Грозьби німечко-волохської боаліції нам не страшні, бо перебули ми біду, перебудем ще не одну, а буде, що бути мусить, а не, що хто схоче, хоч би він був Волох. або навіть і Німеч.

„Patria“ плаче, що відколи в черновецьких школах народних записують єдино важну для науки рідну мову дітвй, змаліло число Волохів, до котрих за часів інспекторату теперішнього владики Ренті записувано і всіх православних Русинів за Волохів. Не ди-

вусьмоєсь сльозам румунізаторским, але їх гаушим виводам в „Patrii“, що так повинно бути.

Німецький театр в Чернівцях банкрутує річично. З того виходить, що сезон німецький повинен би тривати коротше, відтак миг би театр переїхати на кілька неділі до Радівців та Сучави а тут зробити місце иншим театрам.

Статути читальні „Рускої Бесіди“ в Балівцях затвердило правительство. Звертаємо на се увагу читальників, щоби, наколи їм двірник не доручив ще статутів, удались до староства в Сереті, а коли-б і воно їм не порадило, то щоби зараз написали до „Рускої Бесіди“, а вона постарась у правительства о відачу статутів.

Гостина в Сторожинці. Дня 25. п. ст. лютого відбулись в Сторожинці вечерній устроєні заходом тамошних Русинів, з доходом призначеним на прикрашене нової, місцевої гр. кат. церкви. Обширна і святочно прибрана зала гасинона виповнилась по самі береги публікою рускою і иншими народностями. Прибули також запрошені черновецькі Союзане. Забава розпочалась коломийкою, прийнята гримками оплесками. Танці переплігали рускою піснями продовжались до рана, а участували в них побіч селян і міщан також родини вишних урядників і взагалі вся інтелігенція. Все се відбулось в як найкраснійшій згоді і без „кручення носами“, за що належить ся тамошнім дамам признати і найцирша подяка. Заслуга, що єї вечерній рускі випали під кожним взглядом світло, ліпше від всіх инших устроєваних в Сторожинці — належить ся комітетові, котрого душою був п. Соневицкий і бувший союзанин, судия, п. Варийский. — Союзане складаючи іще раз на отсім місці прилюдну подяку домам паньства Сологів, Вінярських, др. Брі і п. Соневицкому за щирю гостину, з жалю розпачались і відїхали увозячи з собою до Черновців милі спомини і сотки чудових мрій...

Козак.

Кабинський Паша — от се найвірнійший титул нашого двірника, котрий дібравши собі кількох ему лиш гідних людей — воює разом з ними і завойовує все і всіх. Бо треба знати, що вони такі хоробрі і ему вірні, що як скаже їм присягати о 12. годині в почі, що то день а не ніч — то безвечно і то зроби. При їх помочи забрав він всі вилінові і важнійші становиски в громаді для себе так, що сам всюдирішає і громаду тим лешне тероризує і визискує. Та не буду всі его штучки тут описувати, бо не списав би їх на воловий шкірі, а хочу лиш от що оповісти: Кабинська шляхта має євільний ліс, котрим управляє ся після правительством потверджених статутів. В року 1893 наш двірник „дав ся вибрати“ за предсідателя лісного виділу після статуту на 3 роки, але до сегодіншного дня другого вибору не допустив, хотів же в 3-те виділу повинен був укинутиувати ся. В лісі рубали ся дрова, сотки сажнів продавало ся, тисячі реньських пили, за всі ті роки ще рахуби не зложив і не хоче зложити хотів після статуту повинен їх складати що року. Виділу лісний він і знати не хоче, наради ніколи не скликає, а господарі і він сам, беруть собі дрова після вподобі, кількох хто хоче, даєть фірами тим, котрі лиш сего удостоїли ся у „его велечества“, худоба спасає аолодник, лісники ярмаркують по всіх торгах, господарі сидять дома, а зодді носять дрова з ліса кілька мога тай кажуть: добрий двірник бо не аядайге нас, треба его знов вибрати до громади і до ліса. Властитель ліса внесли 15.1. 1900 жалобу до повітового правительства, списавши 15 точок лісних „прогрішеній“ предсідателя і просили о зарядженні нового вибору, зложени рахунки і підписали ся громадою, але до сегодня правительство не зарядило ще нічого. Звертаємо отже увагу компетентних властей на єї обставини, може би вже раз отей господарі зробити копець, бо і властитель намірюють вислати недовзі депутацию до краевого презедента. Громадянам.

Знов нове руске товариство задаткове. З Рогатина пишуть, що товариство під назвою „Руска Каса в Рогатині“, зареєстроване з обмеженою порукою, зареєстрував дотичний суд окружний яко торговельний.

Чудотворний рабін. Тиждень тому назад, приїхав до Станиславова чудотворний рабін, котрий казав оголосити єврейськими ділами, що лічить всілякі, хочби й які недуги. Тоді одновірців ішла вже до него, але староство довідало ся і хотіло вже поробити відповідні кроки, коли чудотворець перечекувши, що его жде, утік з міста.

Жертва п'яньства. Дня 15. лютого везли Яким Король і Атанас Остаб з Брухович, перемишлянського повіта, бочку горілки з горальні в Остадовичах. Щоби в дорозі загріти ся, зробили они в бочці малу дірочку і за помічю стебла ссали горілку. Яким Король випив єї тільки, що, коли заснув на возі, вже більше не пробудив ся.

На парискій виставі буде находити ся, між иншими велитами архітектоніки, немала гойданка. Буде она висіти між двома залізними стовпами, високими на 1.176 стіп, отже високими о 200 м. як вежа Айфля, і складати ся ме з двох вагонів, в яких буде могло помістити ся по 40 осіб. Дві машини будуть вправляти в рух сего велита; а що 10 минут буде гойданка задержувати ся, щоби гості могли висідати і всідати.

Весіле без шлюбу. В Томашові, коло Замостя, справив один господар своїй доньці незвичайне весіле, бо без шлюбу. Донесено єму іменю, що его будучий зять не має гроший і се було причиною, задля якої не прийшло до шлюбу. Ще однак село було приладжене до весіля, гості зійшли ся і була вже музика, тому почала ся забава, хотий молодого не було.

Війна бурів з Англичанами була причиною, що всі урядники цензури в Царгороді подали ся до димісії. Часописи хвалили бурів, а остро нападали на Англичан, що спонукало англійського амбасадора до виступлення проти турецької цензури. Великий везир приказав цензурі, щоби змінила тактику зглядом Англії, в наслідок чого ціле бюро подало ся до димісії. Коли про се дізнав ся султан, казав повідомити великого везира, що він є цілком вдоволенний з дотеперішнього поведення цензури, і що полишає їй вільну руку в поглядах на полуднево-африканську війну. Великий везир проковтнув гірку кабулку, амбасадор проклинав султана, ше цензури сьміяв ся, а преса хвалить далше бурів.

Новий винахід. Др. Відлім Кальвер з Вашингтону сконструовав прилад, пангеліо-мотор, за помічю якого можна соняшні лучі до тої стєни сконцентрувати, що они заступлять в фабриках в день всяке паливо. Цілий сей прилад складає ся з множества малих зеркал, а відбиті від них соняшні лучі падають на один великий рефлектор. Сила тепла, яку дає пан-геліо-мотор за один день, рівнає ся теплу, яке одержано би з 40 тон углі, отже більше, як має коштувати пострєне рефлектора. Підчас хмарних днів можна вже при помочи 1.600 малих зеркал одержати тепло, потрібне до лютювана заліза з мідію. Головна трудність сего винаходу, над яким працював Кальвер через 30 літ, находила ся в тім, щоби всі зеркала через цілий день самі звертали ся до сонця.

Підкови без гвоздів. В Берліні опатєтовано новий спосіб прикріплювання підків до конит без гвоздів, а лишень за помічю клямр. Підкова має з кожної сторони по три малі, чотиригранні, подовгасті вітвори, в які закладає ся клямри, а за їх помічю прикріплює ся підкову до конита. Сего спосіб уживають вже з добрим успіхом в Берліні, де завязало ся навіть товариство, що має на меті займати ся виробом таких підків.

Для хорого студента зложили в редакції „Буковини“ п. інсп. О. П. 4 кор., пані інсп. В. П. 4 кор. і панна Наташка П. 2 кор., разом 10 кор.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одичальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лиш 35 кр. Замовлення надсилати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Переписка редакції.

Пан Д. Ж. в К. Іще раз і Вам се повторюємо, що ніяких анонімівих писем не друкуємо і ніколи не будемо друкувати. Припустім, що особи, про котрі пишете, почують ся обидженими і обжалують редакцію перед суд — що тоді? як перевести довід правди, не маючи свідка? А впрочім звідки ми приходимо до того, аби вірити акомусь панови „Д. Ж. в К.“, котрого ми не знаємо? Припліть нам своє назвиско, скажіть, хто Ви є — а тоді можемо говорити.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учитель, орган руского товариства педагогічного, Річник XII ч. 4. містить в собі: Ради найбільше уживаних способів читання. — Ріжна здібність умислової праці. — Вісти з руского товариства педагогічного. — Початок і розвій шкільництва на Русі, подає Ант. Павенцкий. — Про фізичне вихованє, після Ангелього Моссого, написав Василь Ратальский.

Телеграми „Буковини“.

Будапешт, 2. марта. Одна рілнична часопись приносить сензацийну вість про великі колонізаційні пляни Австро-Угорщини в Азії. На сесю цілє має бути заняте наперед надморське місто Футейн а відтак Фуянфу в провінції Кянсі. Окрім того Австрия наміряє заняти в колонізаційних цілях деякі части острова Моляка.

Льондон, 2. марта. Депеша ген. Буллера з вчєрашнього дня доносить: Дундоналд з натальськими стрільцями і одним полком війшов тамтої ночі до Ледісмет. Простір між Ледісмет а мною цілком вільний від неприятеля. Іду тепер до Нельторп.

Льондон, 2. марта. Ген. Робертс доносить з Пардеберґ: Ген. Клемент займив Колесберг звідки бури уступили. Населене приймало Англіїців з одушевленем.

Льондон, 2. марта. З жерел бурских доносять, що президент Крігер не гадає цілком заперестати війну. Ген. Жубер зібрав великі сили войска коло Вінбург, на північ від Блемфонтен, куди манірують Робертс і Кіченер.

Брукселя, 2. марта. Жубер велів освободити Ледісмет. Полишив лиш малий відділ войска, аби боронити проходів через гори Смочі. Войска бурів збирають ся в північній Оранії.

ЗБИРАЙТЕ СКЛАДКИ
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подряки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжжє в зерні і соломі, єдно в стогачі і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"
„ спеціальна .	1.624	"	80	"
Фонд основний .	72.000	"	—	"
„ емпритальний .	18.166	"	60	"
				486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, усіля обезпечень користні, а школи ліквідують ся безприволочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк красвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші усіля, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоварищенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошення о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Стефан Гаїна

порукає свій

СКЛАД

товарів корінних, свіжих і найлучшій якості

по цінах дешевих,

як також свій

льокаль до снідань.

Наславнійша помада

на поріст волосєя помада винайде панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при єї ужитю зміцняє ся шкіру і приєпішає ся дуже скоро поріст волосєя.

Мушчини уживаючи єєї помади, дістають в дуже короткім часе вуса і бороду а можуть її уживати від найраніших до найпізніших літ.

Посилки за посилцатою, або за присланєм наперед гроший фабрїцї:

Анна Чіляк у Відні I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживача єєї помади.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усемирюющий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просьмо жадати єєї

Загально улюблений лік

вєє таше в оригінальних флашках з напним охоронним знаком „Котвиця“ а антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотства увільнення, фреквентацийні, Frequentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізованє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

Перша буковинська

спеціальна ро-бітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курє в п. к. технологічним промисловим музеєм в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обувь для мушин, женських і дитяї і то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокінастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувани.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та воєні нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся адобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совієтно виконаних, відповідючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лівів і Узди на конях.

Склад правдивих петербурських кальонів і черевиків до гімнастичних вирав.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorziflicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champagner etc.) vermittelt einer immer verwendbaren Spezialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodor-kapseln, grösser 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz Rothkreuz-Droguerie, Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

З державної Ради.

Суботнішнє засіданє палати по-
слів котре отворено о годині 12-ій
в полудне, було доволі інтересне, а
то хочби з огляду на п. Василька,
котрий дав добру прочуханку Ру-
мунам.

П. Барвінський вніс інтерпеля-
цію в справі ситуації селянства
в Карпатах всхідної Галичини і на
Буковині. П. Далинський інтерпе-
лює в справі конфіскаційної прак-
тики в Галичині; п. Шпондер ін-
терпелює за причини переведеня до-
машньої ревізії в монастирі Феліци-
янок в Кентах і запитує міністра
справ внутрішніх, чи він готовий
поробити відповідні зарядженя, аби
щось подібного більше не повтори-
ло ся.

По інтерпеляціях приступлено
до дальшої дискусії над програмо-
вою заявою правительства.

По Пенші і Дашиньскім забрав
голос міністер залізниць Вітек і за-
явив, що доси ему не було нічо
звістено про якесь обмеженє діяль-
ности стоваришєня робітників заня-
тих в етаниславівських залізничних
варстатах. Про се довідав ся аж з
промови Дашиньского. Міністер ка-
же прислати собі справозданє про
стан річи і звертає увагу, що він
в останнім своїм розпорядженю за-
певняв свободу і горожанські пра-
ва робітникам державних залізниць.
Однак при тім міністер звертає
увагу, що спеціально у залізничо-
го персоналу деякі обмеженя суть
потрібні в інтересі служби і безпе-
ченєства руху.

По промові п. Менгера, котрий
полемізував з Дашиньскім, замкне-
но дискусію.

Генеральний бесідник, п. Палак
полемізував з выводами Менгера,
Прадого та Пергельта і критикував
поступованє ліберальної партії в
Чехії. Ческа обструкція ніколи не
доходила до таких монструальних
форм, як обструкція німєцка. За-
ведєне німєцкого языка державного
злучило би всі німєцкі народи про-
ти Німців і викликало би ще біль-
ший заколот в державі, ніж тепер.
Доки Чехи не одержать сатисфак-
ції за знесенє языкових розпора-
джень, доти не буде спокою. Пра-
вительство повинно докладно зазна-
чити своє становище в языковій
справі.

При фактичних спростованях п.
Гормузаки (Румун) виступив против
п. Василька і заявив, що Букови-
ну від найдавніших часів призна-
ні історики уважали за румунський
край. При тім спростованю при-
йшло до острої перепалки між Ва-
сильком і Гормузаким. — П. Сте-
фанович (Вірменин) в імени не на-
ціональної великої посїлости відпер-
закид п. Гормузакого цілій більшо-
сти в соїмї краєвім, що она скла-
дає ся з самих карієровичів, котрі
держать ся правительства. Слї чле-
ни партії бесідника піднярають зма-
ганя Русинів, то роблять се для
того, що Русини суть цілком за-
недбаним народом, з котрого праї-
жє багато людей в краю. „Ми
(сказав Стефанович) робимо се не
яко вороги Румунів, але яко при-
ятелі справедливости. Про характер
краю не можна судити після ста-
рих актів, але після результатів
спису людности“. — П. Василько

при фактичнім спростованю заявив,
що п. Цуркан, в своїм часі Цур-
канович, ще перед 15 роками був
Русином і що п. Цуркан є типом
арумуньшеного Русина на Буковині.
— П. Лупул (Румун) супротив Ва-
силька замітив, що більшість краю
всюди витисєнено. Про характер
краю може рішати лиш істория.

Промова руского посла
з Буковини Василька, ви-
голошена мин. четверга, в доклад-
нійшій справозданю звучить: Яко
репрезентант буковинських Русинів
мушу піднярати теперішнє прави-
тельство, бо оно на своїм прапорі
умістило гасло рівноправности всіх
сторонництв. По новім кабінеті Ру-
сини надіють ся, що не буде ува-
жати за справедливе дотеперішнє
систематичне протєгованє Румунів
на шкоду диньших націй. Пів міль-
йона буковинських Русинів є най-
більше помітуваним племенем в Ав-
стрії. В широкім історичнім выводі
бесідник виказує, що сей край був
первістєно заселений виключно сла-
вянськими племенами, що доказує
хоч би сама назва краю „Букови-
на“. Доперва коли в 1775 році
край заняла Австрия, настали такі
відносини, що нині майже ціла інте-
лігенція, шляхта і клір суть ру-
мунські. Мимо того Буковина була
і є славянським краєм, бо на 700
тисяч мешканців, до румунського
народу належить 200.000. Мимо то-
го, що Русини не мали в своїх ру-
ках адміністрації, руске шкільництво
розвивало ся з приватної ініціати-
ви патріотів. Одним з перших, ко-
трі заснували рускі приватні шко-
ли, був поважаний п. Цурканович,

нинішній член румунського клубу
в особі п. Цуркана (слухайте!). Че-
рез те, що для кар'єри було ко-
ристейше стати ся Румуном, бога-
то Русинів вирекло ся з часом сво-
єї народности і тому нині так мало
на Буковині рускої інтелігенції.
Бесідник обговорював відтак еконо-
мічні справи Буковини і порушив
справу просвіти і віроісповідань.
Три мільйони Русинів має лишє 5
гїмназий, а 200.000 Волохів аж три.
Адміністрація віроісповідань також
працює в користь Румунів, а про-
тив Русинів. Спеціально бе в очі
брак парохів рускої народности.
Противславянська агітація веде ся
на велику скалю; ніхто би не уві-
рив, що румунська праса виписує
на Поляків і Русинів. Василько за-
кінчив новим запевненєм, що его
сторонництво приймає з вдоволєнєм
заяву правительства, що буде сто-
яти над есторонництвими, і має пов-
не довіріє до нового кабінету і его
цїлей.

Війна в Африці.

Англійські дїєвники доносять з
Пардєберга, що 5000 до 6000 бу-
рів обсадило етановиско віддалєне
о 4 милї від фронту англійської ар-
мії. Ліве їх крило опирає ся о рі-
ку а праве о гори. Передна сторо-
жа англійських війск вирушила на
всхід в сторону Блемфонтена і на-
трафила на війска бурів, котрі об-
числяють на 7000 воєків. Борба з
бурами зачала ся вже дня 1. с. м.
Докладне число полонєних з відді-
лу Кронього має виносити 4119

46)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Г. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

(Дальше.)

— Кого-ж ти взяв задля оборони?
— Фанаріна.
— Ах, Фанаріна! — сказав Маслен-
ніков і зморщив ся. Він згадав, як ми-
нувшого року той адвокат у суді пере-
слуховав його як свідка і з надмірною
чемністю через цілу пів годину брав
на сміх.
— Я би не радив тобі, заходь
собі з тим чоловіком. Фанарін єт н.
homme tate¹⁾.
— Я ще маю одну просьбу, — не
відповідаючи на його говорєнє, сказав
Нехлюдов.
— Дуже давно я знав дівчиною
одну учительку, еотворіне милосерддя
гідне. Тепер вона у тюрмі і бажає ви-
дїти ся зі мною. Можеш мені і до неї
дати перепуску?
Масленніков склонив трохи на бік
голову і призадумав ся.
— Вона політична злочинниця?
— Так. Привиймій так мені казали.
— Ось, видиш, на бачєнє з полі-
тичними дозволяє ся лише родичам...
але я тобі дам загальну перепуску. Je
sais que vous n'abuserez pas²⁾...

— Як її зовуть? твою protégée...
Богодуховською? Elle est jolie³⁾? —
Hédeuse⁴⁾.

Масленніков неохвально покивав
головою, підійшов до стола і написав
на папері з друкованим заголовком
енергічним рухом ось які слова: „Ось
тим дозволяю князєви Дмитрови Івано-
вичови Нехлюдову бачити ся в тюр-
мній канцелярії з арештанткою, міщан-
кою Масловою, і з фелчєркою Богоду-
ховською. На кінці дав він замашистий
закрут.

— Побачиш, який там лад. Але
захолай його дуже трудно, бо всюди
напхано пересильними. Зрештою я до-
гадує всього, бо і люблю трудити ся.
— Ім там зовсім добре, та і
вони вдоволєні. Але треба уміти обхо-
дити ся з ними. А от в тих днях була
одна неприємність задля непослуху.
Другий назвав би се бунтом і унеца-
сливив би багато людє. А тут переї-
шло усе, як не було. З одної сторони
потрібна печальність, з другої не треба
запихати дисциплїн — сказав він, сти-
скаючи видніючий ізза білого маншєта
зі золотою сниткє білєвий, товстий
кудак з богатим орєтєнем — печали-
вість і дисциплїна.

— Що правда, я на тім не розумію
ся — с. зав Нехлюдов: — я був там
всього два рази, але мені було страшно
тяжко.

— Знаєш? Ти би зійшов ся з гра-

фїнею Пассік — продовжав Масленніков.
— Вона цілою душею віддала ся тій
справі. Elle fait beaucoup de bien¹⁾. За
її справою може бути, і мені, (що так
скажу без брїхливої скромности), прий-
шло ся легко змінити все і те так змі-
нити, що вже нема тих страшних като-
вань, які були передше. Їм тепер навіть
дуже добре. Зрештою побачиш сам. Ага,
Фанарін, я його не знаю лично, ну і
задля могого товариського етановища
наші дороги не сходять ся. Зрештою
він страшенє лихий чоловік, дозволяє собі
говорити на суді такі рєчі, такі рєчі...

— Дякую красєнєко — сказав Не-
хлюдов, узивши письмо. Не слухаючи
його говорєнє, розпрацьав ся князь зі
своїм бувшим товаришем.

— А може зайде до жінки?
— Годї тепер. Справдай мене перед
нею. Тепер мені ніколи.

— Ой то шкода! Вона мені певне
того ніколи не простить — говорив
Масленніков, провожаючи князя до схо-
дів, як то він звичайно робив задля
людий не значних, а собі таких простих,
а до яких він прочисляв і Нехлюдова.
— Але може хоч на хвилину. Просту
дуже!

Но Нехлюдов опер ся таки. В часі,
коли лїонай і швайцар підєскачили до
нього задля услуги, подаючи пальто і
палицю і отворяючи двері, естережені з
надвору подїцаєм, він оправдував ся
дальше, що йому такий годї тепер зайти
до віцєгубєрнатора.

— Коли вже ні, то приходи в че-
твер. Просту сердєчно. В той день моя
жінка приймає гостей. Скажу їй, що ти
прибїжав! — кричав Масленніков уже
зі сходів.

LI.

Того самого дня, зараз після візиту
у Масленнікова, поїхав Нехлюдов до
тюрми і справив ся до знаної квартири
смотрителя. І пак почули ся звуки де-
гєнького фортєяна, з тою ріжницєю,
що тепер гранє не рапсодію, а етюдє
Клементї-ого. Як і передше розливали
ся чисті звуки з незвичайною силою,
скорістю, бо виходили з під виправних
рук. Покоїнка з підв'язаним оком ввєла
Нехлюдова до мавєнького сальону, де
була софа, накритий серветою етодик,
а на ньому видїла ся лампа з опіає-
ною з одного боку, рожевою паперовою
умброю. На зустріч Нехлюдову вийшов
смотритель зі змучєним, понурим лицєм.

— Просту дуже, чим можу служити?
— сказав він, зачинаючи середній гузик
свогого мундїра.

— Я був отсе у віцєгубєрнатора.
Ось позволенє, — сказав Нехлюдов, по-
даючи письмо. — Я б би видїти
Маслову.

(Дальше буде.)

¹⁾ Чи вона гарна?

²⁾ Погана, гідка.

³⁾ Вона досить робить доброго.

людей. Тут вчислено також всі жінки і діти Кафрів, що служили за погоничів.

Роберте і Кіченер приїхали в мин. п'ятницю до Кімберлея а в неділю відїхали далі. Відїхав бурів появився коло Клідам і знищив кілька домів. Відтак бури знищили кілька домів на станції Віндсортон. Мали також забрати і понизити машини з одної фабрики.

"Таймс" доносить, що в Леді-меті в останніх днях перед увільненням міста від облоги панувала страшна нужда і смертельність. Кожного дня консумовано 30 коней. Кінноту уживано до робіт в ніхоті. Від початку облоги сего міста погубило 24 офіцерів і 235 вояків. Ранених 70 офіцерів і 520 вояків. Шість офіцерів і 340 вояків померло на різні недуги. Буллер доносить, що в битві дня 27. лютого погубило 6 офіцерів а 26 ранено, між ними також генерала Бартон.

Міністер війни заявив в парламенті, що сего тижня відїде до Африки 8 кораблів з 4700 людьми. Дня 11. с. м. відїде 5 кораблів з 11.800 людьми, 18-го 11 кораблів з 9.900 людьми, 25-го 9 кораблів з 8.900 людьми, 1-го цвїтня 6 кораблів з 3.200 людьми. Разом отже відїде до Африки 38.000 вояків. Пізнійше виїде ще 17.800 людей.

Допись.

Коломия, 4. марта 1900.

(„Драматическое“ безголове і збори філії общ. Качковського).

„Добре есть Русини веселому бути“, бо-ж прошу Вас, пановні читачі й читательки, щоб то було, як би чоловік усім почав гризти ся? А у нас такого предмету до гризти, що аж гай! Але що журба не поможе, то на все годять ся дивитись радше із сьмілиної сторони, бо як кажуть, сьміх ділає навіть дуже добре на травлені; а так би Русин (дуже часто голодний, бо звичайно так іри-тує ся усім) не міг травити. Коли хто годить ся зі мною у моїх поглядах „свьітозріння“, будь що будь дуже практичного, то послухайте про ріжні „делки“ наших твердих „Какоєдових“, сиче нарицаємих кацанів.

Тамтого четверга себто 22. л. н. ст. відбув ся бал „Лит. драм. Общества“: запрошені писані чистою паламарщиною, печатані на свистках паперу, що обурило усіх Русинів, тим більше, що видї того „общества“ відмовив прошенню деяких членів, щоб заперенумеровано „Л. Ч. Вістник“ і „Молоду Україну“. Природним наслідком того повинна була бути цілковита абетінієнція Русинів від того кацанського „пласанія“. І справді з Русинів майже ніхто не прийшов (говорю про коломийських); за те наші панночки... Ет, волю не кінчити, а зачитаю радше, чи ще довго буде наше жіноцтво так сьвідоме, що не бачить на сьвітї нічого крім танцю? Та бажане таке, чи поклик до панів і панночок є що найменше завчасні, коли навіть деякі панове пішли на бал. Се все можна би зхарактеризувати такою фразою неб. „Пранора“, що „ми дуже дотенний народ“. Правда-ж і те, що я також „дотенний“, коли домагаюсь від Ругенців, аби вони шанували свою честь. То все зроблено з чемности; а ми такі чемні та солодкі, що нас розлижуть, а поки що на головах тешуть нам кішки. Для докінчення сеї „драматизованої закутанії“ скажу, що дехто з Русинів дав себе вибрати до нового видїлу того Общества. (Гратуємося милому товариству з „руськими літераторами!“ пр. Р. Б.)

Думаю, що се святий обов'язок руского жіночого кружка зайняти аматорськими представленнями, щоб піддати ноги тому обществу; а що руский жіночий кружок буде міг сею задачу виконати, ми певні, памятаючи давні представлення давані при сівучасті пп. Біберовичів.

От, був би ще одно поминує, а то „патріотическую“ (читай обскурантну) діяльність членів „Карпат“ і „Друба“ на тім балу. Ст панове не хотіли інакше говорити як каліченою паламарщиною, або по польськи. Не знаємо, чи се під впливом їх звичайної глупоти, чи може були се наслідки множення випитих „рюмок“, які ut fama fert фундавав їм in infinitum наш Дудусь, от хотів, щоб і менші братія вже замолоду заправлялись до „водки“, котра й розумним людям „баки забиває“. Звичайно як „свої між своїми“ (vide „Комар“).

А тепер моя музо полинь зі мною із „пласательного“ поля на „патріотическо-популярно-хланообдурительное“, з.н. спробуймо троха убавитись днем радости наших домородних „какоєдників“. Сим днем був 1-й март, бо у нїм відбулось „собрание коломийської філії „Общ. Качковського“. Тут виявилась кацанська глупота так комічно, що аж страшно! Поминемо вже то, що г. Глібовицький в „отчеті“ о „правах русского языка“ в Галичині (?) говорив прості дурниці, як пр. що руский цїсар розібрав Польщу, що нашому мужикови було дуже добре за князів і т. д.; поминемо дуже оригінальне розумінє коломийської Русі - України, бо було-б шкода говорити багато про дурниці, скажу лиш, що той „отчет“ кривав на всі чотири ноги злогін і що туманене мужиків — не є просьвітю. Госп. Дудикевич говорив про економію, замовчав діяльність сумної пам'яті „Львовського кредитного заведенія“, (котре кацання розікращало. — Р. Б.) хвалив ся лиш, що львівські банки навчили нашого мужика точности в плаченню (?) казав лиш, що за ту штуку треба було заплатити. (Ну, й заплатили-ж неборачи в першій мірі самим таки кацанам! Ой напили-ж ся ви патріоти мужиків крові і тому у вас та безлична сьмілість стояти на чолі мужицтва і крутити йому баки! пр. Р. Б.) Але правдива „геца“ розпочалась з тобою інтерпеляцій. Характеристичне було, що ніхто з мужиків не ставив ніякого внеску, ані інтерпеляцій, видко, що наші мужики вже прозрівають. Першим героєм між внескодавцями був о. Левицький із Вербіж. Сей панотчик є взагалі знаний, яко чоловік крайню обскурантний і безтактовний; про него була вже мова в річниках 97. і 6. „Буковини“. До вінця його „неувадаємих“ і глупих обдуманих подвигів, най долучу й отсю, себ-то зміст його промови. Завач він її дуже дотенно, а то питанням: який ми народ? Мужики на те: „та руский“, другі — „ми Русини“, а треті, мабуть найліпше вчені на кацанських „елементарях“ — кричать: „Ні, ми таки народ православний!“ Ефект незабавний! Одно не вдалось; отже о. Левицький пробує даліше шаста і питає, як за старий ми народ? Тут одні кажуть, що „ми ще від Суса Христа, то вже 2.000 років“, другий каже, що „ми від Володимирів“. Знов не вдалось. Та о. Левицький, не з тих, щоб порозуміли ся на дурниціх і пониклись на питаннях почав сипати свою мову, переповнену жаліми на „русько-українських“, котрі змикають від панської ласки і хотять бути мудрийшими від св. Кирила і Методія, бо (слухайте народи!) відтінають букви із нашої азбуки, а вінни жадуєсь, що читальні Качковського сплять і винув в тім видї (до котрого сам належить!).

Другим класичним бесідником був о. Лія Мардирович, котрий немов Єремїя на руїнах Єрусалима — ридав над тим, що „русская Матица“ бере лиш гроші, а виробіт снить, коли тимчасом „Україньство розгулялось не яко фурор“ (ірсіссіма верба отця М!) отже поставив внесок, щоб „русская матица“ соизволила войти в жизнь. Правда, що веселі збори? Закінчив їх др. Дудикевич в тій надії, що на другий рік будуть радити в сали „Народного Дому“ (так, але вперед заплатите!) до котрого, каже, „общ. им. Качк.“ дало начало. Бачите, хоче себе і своїх переконати, що „Нар. Дім“ се заслуга кацанів! Але се пуста робота.

На вічу було з 200 мужиків і кілька „отцов“, бо св'ященники Колом. деканату по більшій часті „тверд“. Кінчу отсим моє писемю й прошу вас п. родантор, дати мені спосібність незабаром знов побалакати з пов. читачами Буковини. (Дуже просимо! ред. Б.)

Олег Сатур.

Рух в руских товариствах.

(Почень).

Надвизка білянсова виносить 38.765 зр., з той надвизки має бути після статута ужита частина на дотацию фонду резервового і на оплату 6% від листів уділових фонду основного, а сума 28.000 зр. на виросоване і сплату 280 листів уділових фонду основного; в той спосіб остане еще до амортизації до фонду основного рента 8.000 зр., котра прийде до сплати з надвизки біжучого року, так що вже в році 1901 почнуть уділяти ся з надвизок річних звороти забезпеченим членам.

Відтак представила Дирекція справоздання з розвою і діяльності Товариства взаємного кредиту „Дістєр“ за четвертий рік адміністраційний. Товариство мало з кінцем року 1727 членів, що декларували 1770 уділів т. е. суму 88.500 кор., а видали готівкою 66.416 кор. 53 сот. т. е. 75% декларованої суми.

Фонд резервовий збільшив ся о 1.705 кор. 74 сот. і виносив з кінцем року 5.239 кор. 4 сот.

Цілий фонд власний Товариства (уділи, фонд резервовий і спеціальна резерва) виносив: 72.108 кор. 89 сот.

Стан вкладок мимо обниження стони процентовой від вкладок збільшив ся о 266.178 кор. 53 сот. і з кінцем року було 872 вкладників з сумою 680.129 кор. 88 сот. Позичок на скринті було в минулому році 1.741 на суму 774.534 кор. 82 сот. і на векселі 115 позичок на суму 47.651 кор. 83 сот., — разом всіх позичок було 1.856 на суму 822.186 кор. 65 сот., з того сплачено в протягу року 323 позичок в цілости і на рати біжучої квоту 170.629 кор. 2 сот., так що з кінцем року остало еще до сплати 1.533 позичок в сумі 651.557 кор. 63 сот.

Залигало з ратами (з року 1897, 1898 і 1899) 202 довжників на суму 13.051 кор. 36 сот. т. е. 2% від суми позичок, а на дорогу судову віддано в році 1899 з причини несплати 15 справ на суму 4.075 кор.

Окрім фонду резервового львоує Товариство також часті фонду оборотового в цїнних паперах і банках, щоб на кожне жадане вкладників мати скоро готівку до диспозицій; сума тих львокацій виносить 107.972 кор. 49 сот., з того в цїнних паперах 87.366 кор. 50 сот. після вартости курсової.

Загальний оборот касовий осягнув цифру 2.691.998 кор. 42 сот. (о 1.097.461 кор. 91 сот. вису, ніж в році попереднім), а капітал оборотовий збільшив ся о 272.963 кор. 76 сот. та виносив з кінцем року 770.543 кор. 52 сот.

Чиста надвизка виносить 5.988 кор. 16 сот., з котрої прийде 10% до фонду резервового і члени отримають дивиденду 6% від своїх уділів.

Рада надзираюча вислуджала також справоздання комісії ревізійної, котра перевірила масток і замкнене рахунків обох Товариств і найшла стан згідний і ціле діловодство в точнім порядку. Опісля ухвалила Рада надзираюча подібно як в літах попередних розділити з біжучих доходів Товариства кредитового суму 1.600 кор. на публичні добродійні цілі, а то:

а) до диспозиції Пресєв. Ординаріятів всіх трох Епархий по 200 кор.	600 кор.
б) 3-ом Товариствам взаємної помочи дяків по 100 кор.	300 "
в) 4-ом „Товариствам шкільної помочи“ у Львові, Станіславові, Черемшні і Коломї по 40 кор.	200 "
г) Товариству „Руслан“ для підмоги бідних учеників рускої гімназії (академічної) у Львові	100 "
д) Товариству педагогічному на руску школу дівочу видїлаву	100 "
е) Рускій Бурєї в Новім Санчі	50 "
ж) Рускій Бурєї ремісничій у Львові	50 "
з) Народному Домови в Чернівцях	50 "
и) СС. Службницям в Кристинополі	50 "
к) СС. Службницям в Вишатицах на будову дому	50 "

До перенесеня 1.550 кор.

З перенесеня 1.550 кор.

а) Товариству св. Кирила (на підмоги бідних учеників) в Черемшні 50 "

Разом . 1.600 кор.

НОВИНКИ.

Чернівці, 6-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З „Боаяна“ Пригадуємо іще раз, що в середу, як звичайно, відбуде ся проба мішаного хору Боаяна. З огляду на факт, що день концерту вже дуже близький — просимо зійти ся численно. *Виділа.*

Дешева ремонстрація. На демонстрацію волоских двірників радовецкого повіту против „Patri-ї“ помічає „Patria“ вогум довіря, яке ніби-то получила від 28 „фрунташів“ радовецкого повіту, але без підписів. Така безіменна заява або сфабрикована самою „Patri-єю“ або походить від шкаралупників, що накивають пальцем у чоботі; отже в кождім разі не дорівнює першій а в ніякім разі не усуває факту, що Волохи повстають проти румунізаторів.

„Alma Francisco-Josephina“ називати ся буде ювілейна книжка, котру видасть секретар нашого університету, др. Антон Норет з нагоди 25-літнього істнованя сеї школи; вона містити ме історію закладу, життєписи всіх професорів і портрети ректорів, історію бібліотеки і акад. товариств та спис всіх колишних слухачів, на остаток статі віршом і прозою. Ціна субскрипційна 3 кор., книгарська 5 кор. Замовляти можна кор. картою до кінця сего місяця у автора.

Перші загальні збори філії „Руского товариства педагогічного“ в Коломї відбудуть ся дня 12. марта о 3. годині по полудні в льокалі „Родина“. П. Мостович буде мати відчит. Всіх, що раді вступити в члени, просить ся прибути на збори!

Папа Лев XIII. скінчив оноді 90-тий рік життя. З сеї нагоди відбули ся по всіх церквах католицьких в цілїм сьвітї богослуження на інтенцію ювілята. На папський престолі засїдає Лев XIII. вже 22 роки.

Бувший міністер просьвіти Біляндт-Райдт іменований президентом сенату найвисшого трибуналу адміністраційного extra statum.

Богослуження за упокій душі Петра Стасюка, жертву баденівських кровавих виборів, відправлено минулої суботи в Успенській церкві у Львові, заходами рускої молодєжи. По богослуженню відсьмівано парастас. Підчас богослуження і парастасу співав мужеський хор любителів співу. Публики явило ся досить, переважно жіноцтва і верстви ремісничі. Так обійшла львівська Русь пам'ять патріота-мученика, що поклав своє жите в обороні прав народних.

Статут заробкового товариства „Народна Гостиниця“ стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, вишлов з друку і розсилає ся для приєднаня як найбільшого числа членів. „Народна Гостиниця“, як відомо, покладає собі за ціль: в містах, містечках, селах, курортних та відпустових місцях і взагалі там, де ожає ся потреба а) на власний рахунок набувати або винаймати і у власнім заряді вести готелі, заїзди, доми, кураційні доми, гостиниці і тим под. заклади; б) уряджувати і на власний рахунок вести реставрації, каварні, пиварні, винарні і шинки; в) винаймати і виконувати право пропінанції; г) винаймати право набору податку і оплат консумційних враз з додатками від всяких напиків і споживчих артикулів. Ціль се дуже гарна і означає дальший поступ на дорозі нашого економічного скріплення і здвигнення. Коби лише не спинив ся так гарне діло брак гроша! Отже уділ устанавлено так малий (20 кор. і 2 кор. висового), щоб улегшити приступ до товариства як найширшим, хоч би і мало заможним кругам. Заяви

привселення до товариства, як і гроші, приймає п. Василь Нагрий у Львові, ринок ч. 36.

Перемиский єпископ лат. обр. кс. Лука Солецький упокоївся минулої суботи в полудне. Похорони відбулися вівторок. Покійний родився 1827 р. в Явчу. До гімназії ходив в Бучачі, а на університет у Львові. В житті акад. молодіжні брав живу участь. За те відказано йому свячення, як політично підозрілому. До першої архієпископ Баранецький на власну руку вигнав його в 1850 р. і зробив своїм канцеляром. Від сеї хвилі покійний скоро досягнув гідностей. По зложенню докторату теології іменовано его катехитом в львівській гімназії академічній, а в 2 літа пізніше, т. є. 1861 р. поручено ему університетську катедру старого завіта і східних мов. В 1865 р. став бл. п. єп. Солецький каноніком львівської капітули і ректором духовної семінарії, радним міста Львова і членом шкільної ради кривої, а в 1873 р. ректором університету. Коли по смерті кс. єп. Гіршберга опорожнився єпископський престол в Перемислі, гр. Альфред Потоцький, тодішній намісник Галичини, звернув увагу властей на бл. п. єп. Солецького, що відзначався свіданими прикметами. Так обняв він в 1882 р. провід перемискої дієцезії і вів її енергійно, поки смерть не перетягла нитки его трудячого життя.

Австро-угорський консулат в Кури-тибі. Віцеконсулат в Парані переміщено на консулат і консулом іменовано до-теперішнього віцеконсула п. Вільгельма Поля. Ему приділено до помочи конз. атташе п. Миколу Юриетовського, Льво-влянина.

Атмосферичне явище. Над Лодою показалося вночі з понеділка на вто-рок дивне явище на небозводі. На по-лудневій стороні неба виділились три рівно-біжні ленти з'явля, довгі на 15 ліктів, після осуду людського ока. Такі самі дві ленти було видно на північній стороні неба, а робили они вражіння, немов би се були виткані тяжкі золоті стріжки і світили фосфоричним блиском. Явище се було тим дивнішим, що з поза змар-ного неба не було видно жадних з'явля.

Укушена скаженим щуром. З Хар-кова доносять про страшну драму. Сми-наїцятилітня дівчина, незвичайної краси заручилася з молодцем, що покінчив університетські студії і удавався на становиско урядника до Кавказу. Вже перед вільною неділлю жаліла ся мо-лоденька суджена на дивне ослаблене організму і утрату волі. Родичі дівчини рішили відложити вінчане, але сему спротивився суджений, що хотів за-брати жінку з собою на місце свого но-вого побуту. Шлюб відбувся, однак поведене панни молодого на весілля ви-далось підозрілим. В часі весільного пиру подано молодій срібну чарку з ви-ном. Ледви молода взяла її до руки, як нараз упала омліла на землю. Перера-жений молодий прискочив до неї з по-мочию, але молода відткнула его, а очі її заблестіли страшним огнем. Спро-ваджений лікар провів у молодій ветекліну. В тяжких муках, серед всіх об'явів страшної недуги, нещаслива дів-чина закінчила в кількох днях життя. До-слідки за причиною недуги довели до таких результатів. В літні минулого року відвідала бідна дівчина свою по-другу на селі. З причини великого го-ряча постелено їй ліжко в снігах. В сні почула она страшний біл в руці. Она засвітила свічку і під подушкою най-шла щура, що укусив її в палець руки. Рана загоїла ся скоро і ніхто її не осматривав. Правдоподібно був се ска-жений щур.

З Крушельниць в Стрийщині пишуть під дном 2. марта: У нас вже від дов-шого часу, майже від початку лютого, триває верем'я лагідне, що борше нага-дує початок весни, як зимову лють. Люди ходять босі і в літній одежі. Земля просхла, обліг зазеленів ся, по-лісах показались квітки, як: білі снігові дзвінки, жовті первоцвітки, лотай, сині анемони, т. зв. дика кукурुза і инші. АгREST в моїм саді вже на розвитку. Передостні птахи у нас є вже давно; осо-бливо жайворонки і дрозди дають ся чути цілими днями по полях і садах. В середині (28. лютого) вечером блискало у нас і полив ся ясний дощ, а вночі (на 1. марта) перейшов на сніг, однак

з сего не буде пожитку, бо вже нині знов потепліло і відій до вечера буде по снігови...

Школа штук красних в Кракові розпорядженням імперським з минулої суботи переміняє ся з початком року шкільного 1900/901 на академію штук красних. Стало ся се на основі резолю-ції до правительства, ухвалені гали-цьким сеймом. Сега зміна веде за собою повне зрівняне переозаду учительського в згаданій школі з учителями універ-ситетів (три катедри звичайних професорів в VI. класі ранги і чотирох надзвичай-них в VII-й), а також дає право імено-вання надзвичайних, безплатних професо-рів. — Польські дзєвники з причини сеї зміни висказують велику радість.

Князь убийником. З Одеси доносять: Може три роки тому назад заручив ся молодий князь: Давид Давидович Орчин, з молодого дамою з петербургської аристо-кратії. Визначений вже був день, коли має ся відбутися весілля, а на короткий час перед тим виїхав князь на Кавказ, щоби там з своїм старшим братом зала-годити маєткові справи іменом же роз-діл поспішних ґрунтових уваслідуваних по батькові. Жінка старшого брата, княгиня Келестина, була молода і дуже красива, правдивого георгійського типу. Кн. Давид залюбив ся в своїй братовій, а та знов і его пристрасно полюбила. Кн. Давид не вертав вже до Петербур-га лиш зволікав, і заодно оправдував ся перед своєю нареченою, аж та нако-нець стала его підозрівати, і сама пої-хала за ним. Старший князь прийняв її дуже щиро, але на свій смуток она за-раз змркувала, що стало ся. Она поста-новила длатого зірвати з нареченим і виїхати. Аж ось розійшла ся вість, що старший князь щез десь з молодого пан-ною. Сусіди стали говорити, що стар-ший князь увів дівчину і втік з нею, а кн. Давид випустив дівр і маєтність брата, в его імені і яко его заступник, в посеюю багатому сусідови, а сам з кн. Келестиною виїхав з Кавказу... Лю-ди вже й забули були про цілу сю істо-рию, аж ось в осени минулого року, недалеко двора, треба було перекопати вузкий рів, і при сій роботі викопано два людські кістки. Межи кістками з рук знайдено великий красний і дуже доро-гий перетин, а люди, що там робили, пізнали зараз, що то той перетин, який носив старший князь Орчин. Се відкри-те викликало підозріння, кн. Давида і княг. Келестину вишукано десь в пів-нічній Росії, і першого зараз арештова-но. По перших викротах князь признав ся перед слідчим судією до злочину, котрий придумав і котрого допустив ся разом з братовою, своєю теперішньою любовою. Княг. Келестина кинула ся то-го вчора, коли її мали арештувати, з вілля на улицю і забігла ся на місяці. Кн. Давид, котрий тепер ходить вже в арештантській одежі і в кайданах, щоби через десять літ побутовати за свій зло-чин при тяжких роботах в козальних на острові Сахалії, розповів в суді, що він в присутності княгині Келестини забив свого брата і своєю наречену но-жем в їх комнатах підчас сну, з відак при помочи слуги закопав оба труни в городі. В дві неділі по тім подвійним убийстві помер нагло той слуга, що ему помагав зако-пувати труни, і его поховано, а нікто на тім не пізнав ся, що він був отро-чений. Так само отроїв кн. Давид старого управителя маєтності свого брата, бо-ячи ся, щоби той не виявив тайни. Той князь-убийник був тепер в Одесі, де его привезено разом з другими злочин-цями, щоби звідтам повезти їх морем аж на Сахалії.

На Народний Дім жертвували даль-ше Ви. Іля Міронко 10 Корон; Елізар Лазар на книжочку 10 Кор., над. Щер-банович, чистий дохід з вечериці в Ки-селеві 28 Кор. 83 сот.; тов. Аскер. Дікстер⁴ у Львові 50 Кор. разом 16002 Корон 48 сотини.

Члєнські вкладки зложили: Ви. Міль-тіад Брага 2 Кор.; Юрій Граматович 50 Кор.; Федір Чарнецкий 10 Кор.; Ва-силь Стефанок 8 Кор.; Корнеліо Козак проф. гімназ. 10 Кор.; Пилип Андріюк 10 Кор.; Антін Клим 10 Кор.; Лев Когут 5 Кор.; Юрій Кирилович 6 Кор.; Гедимін Лисинський 10 Кор.; Кастан

Горвацький 20 Кор.; п-т Теодозія Маєр 10 Кор.; Юрій Кирилович 6 Кор.; Юрій Лукулєнко 16 Кор.; Іля Бойчук 4 Кор.; Никола Кушнірюк 30 Кор.; Александр Купчанко 10 Кор.; Іванна Ільницька 6 Кор.; Гіполіт Влад 2 Кор.; Іван Вели-горський 4 Кор.; Теоділь Козак 30 Кор.; Василь Радомський 6 Кор.; Стефан Ци-ганюк 1 Кор.; Федір Чарнецкий 10 Кор.; разом 7295 Корон.

На бурсу жертвував п. Андрій Зи-бачинський 10 Корон. Сердечна подяка.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Із Лермонтова.

ВЗЯЗЕНЬ.

Отворіть-мні темниці,
Дайте вздріти світло дня
Чорноокою дівчино,
Чорногрівого коня.

Молодую я дівчину
До серденька пригорну;
В степ мов вихор я полину,
Як коня ся лиш дітну.

Та вікно тюрми високо,
Двері з замком страх тяжкі;
Ти далеко чорноока
В гарній хаті у своїй.

Добрий кінь в зеленім полі
Палко скаче і гуля
Без узди — один на воли
Хвіст на вітер розпуска.

Самітний я, без відради,
Голі стіни лиш кругом.
Сумно блима блеск лампади
Умираючим вогнем.

Те лиш чути: за стіною
Ходять в тишині нічній
Звучномірною ходою
Тихо, мовчки, вартові.

Коломия 2. марта 1900.

Перевіт

Ярослав Весоловский.

Броніюму.

Гев, доміт, крик, гроза, грохит,
Свист куль, проклони, стони, мук.
У стін твоїх кровавий саїд,
В округ тебе британські круки.
І ти звалив ся в кігті льва...

Жадний крови юрби аркан
Катує жертву, ладить пута...
Нікчемна чернь горла пенз:
„Побіда наша вже здобута!“
Далеко ще останній суд?

Европо! ти глядиш німа,
Як під ножем народ-титан
З рук хижих розбишак коня!
Чи-ж побідить і там карман?
Нема вже місця свободі?

Дрімєє світ... народ стогна...
Замовк клич братньої ідеї,
Десь мира ратаїв нема:
На божий вид ілюють піїмеї!...
На вас снаде боєрска кров!

Борислав, 2. III. 1900.

П. Карманський.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-Науковий Вістник, книжка III. за марець 1900 року. Зміст: Наш а л ь б о м. Із посмерт-них поезій А. Козловського, Із пое-зій Василя Пачовського, На народ-ній мотив Осяпа Шпитка, Поезії двадцятого віку В. Дом—ого, Із те-ки сільської учительки Меланії Бу-

ли, Фантазія Остапа Людкевича. — М а л ь о н к и Гната Хоткеви-ча. I. Біла береза, II. Як тїтка Майстриха глєчика скидала, III. Шлях альтруїзму. — П е р е х р е с т-ні стежки. — П о в і с т ь Івана Франка. — З а п л а х т у. Оповід-данє О. К. Кониського. — І з о б р а-зків Євгена Мандичевсь-кого. I. Зі сходом сонця, II. На весну, III. Непоправна, IV. В світлі. — І з о п о в і д а н ь Гната По-тапенка (з передмовою М. Г.) I. Шестеро. — І з м а д я р с ь к и х поетів. Пересьпіви П. Грабовско-го. — П а н ь к о Озелькович Куліш. Огляд його діяльності. Написав Осип Маковей. — Н а ш і товариства. I. Наукове Тowa-риство імені Шевченка — М. Гру-шевського. — Н о в и н и нашої літератури. I. Михайло Коцю-бинський: В путях Шайтина і ин-ші оповідання. — А. Крушельниць-кого. II. М. Ф. Оластия: „Приймак“, драма в 4-ох діях і 5-ти одмінах — Г. Хоткевича. — Х р о н і к а і бі-бліографія.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 5. марта. Дня 13. с. м. зачнуть ся тут єпископські конфе-ренції. — Парляментарна комісія правниці ухвалила слїдуючу резолю-цію: „Взиває ся правительство, аби через сповненє оправданих ба-жань представителїв чєского наро-ду зробив парлямент спосібним до праці.“

Царгород, 5. марта. Провідни-ки Альбанців в Сколі не хочуть сганути перед слїдчою комісією. До 4000 Альбанців згромадило ся в мошеях. Надтягаючим з околиці альбанським ґрупам військо зборо-няє вступу до міста.

Льондон, 5. марта. Хінська ці-сарєва мала видати тайний наказ арештованя всіх тих осіб, що дома-гають ся реформ.

Новий Йорк, 5. марта. Днєв-ники доносять, що президент Мек Кінлі готов інтервеніювати між Ан-ґлією а Трансвалем, сли одна з во-юючих сторін зверне ся до него з таким жаданєм.

Льондон, 4. марта. Після уря-дових обчислень Англіїці мали у війні з бурами до 24. лютого, уби-тих або ранених 845 офіцєрів і 11.375 воєків. (Недужих до сего не вчислено). — В операціях армії Робертса настала тепер застоє.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка ви-глядає гарно і коштує без пересилки поштової лише 35 кр. Замовлєні надся-лати просто до Івана Созанського, Чер-нівці, ул. Петровича ч. 2.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"
" спеціальна	1.624	"	80	"
Фонд основний .	72.000	"	—	"
" емпіричний	18.166	"	60	"
				486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоти ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоти 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоварищенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за платою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформацій уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Стефан Гаїна

поручає свій

СКЛАД

товарів корінних, свіжих і найлучшій якості

по цінах дешевих,

як також свій

льокаль до снідань.

Наславнійша помада

на поріст волосєя помада вишайде на панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра при єї ужитю зміняє ся шкіра і лєгчєє ся дуже скоро поріст волосєя.

Мушчини уживаючи єї помади, дістають в дуже коротім часе вуса і бороду а можуть її уживати від найраніших до найпізніших літ.

Посилки за послїлатою, або за присланєм наперед гроший фабриці:

Анна Чіляк у Відні I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживача єї помади.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в пражі,

загално признаний знаменитий усмирюющий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати єї

За тільки улюблений лік

вєє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для остерожности приймаї лєше флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

Для шкіл народних

вийшли цілком нові друки

можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідѣцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свідѣцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізованє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викиченє на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА

що скінчива промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Видяжєє заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушчин, жєнщин і дітєй і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокіччастім з ортопедичним апаратом і з обложєнєм приладом до вигідного порушєваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітти та всякі нарости на ногах. Добрею і содїбною працею, такою обєлугою буду старати ся адобути собі задоволенє цїнних замовленєй.

З поважанєм,
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тільки заграничних шкір.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елєгантних, совістно виконаних, відповідаючих вєім вимогам правдиво карльсбадских дамєских і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургских кальшів і черевиків до гімнастичних вирав.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglich kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champagner etc.) vermittelt einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodor-Kapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz
Rothkreuz-Droguerie,
Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на склє

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в неділю і свѣтє від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секе, кого.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.
Рукописи вносять ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
візиви від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поводиноке число коштує 16 сот.
Передплата і належність за інсерами
платити в Чернівцях.

Чи правиця ожила?

Читаємо в „Руслані“: В четвер 1. марта зібрали ся на „приватну“ розмову представителі клубів Молодочехів, чеської шляхти і „Союза“. На сих зборах явили ся з Молодочехів: Енгель, Пацак, Странський, Зачек, Янда, Форшт, Кайцль, Бляжек, Брзрад і Крамаж; з чеської шляхти: гр. Пальфі, Періш, гр. Чернін і гр. Зедвіц; з Русинів Барвіньський і Вахнянин; з Словинців Повше, Берке, Венцайс, Борчіч і Ферячич; з Хорватів: Вукович, Лягіня, Спінчіч. Провід віддано в руки найстаршого віком гр. Пальфіо. Предметом нарад була політична ситуація, вибір віцепрезидента посольської палати, справа контингенту рекрутів і інвестиційних пропозицій правительству.

Хід розправ не надає ся до прилюдної відомості. Згадані клуби зійшлись, бо добачали наглу потребу в згаданих питаннях довести до порозуміння, тим більше, що відкликане засідання виконавчого комітету правиці через п. Яворського (по внесенню Странського на поіменне голосування) веліло сим клубам правиці догадувати ся, що правиця розбила ся.

На приватних сих зборах ухвалено між иньшим, щоби завізвати пос. Яворського до як найскоршого скликання виконавчого комітету правиці, а то для прояснення питання, чи правиця існує або ні?

Вислід ухвали був той, що вже 2. марта пос. Яворський скликав не лише виконавчий комітет, але навіть цілу парламентарну комісію

правиці. В мотиви сего скликання не входимо, але мабуть добре стало ся, що бодай и сей спосіб провірено, що правиця ожила і живе ще.

На зборах явили ся з Поляків: Яворський, Дідушицький, Мілевський, Козловський і Абрагамович Давид; з консерватистів: Трайфельс і гр. Гайгвіц; з чеської шляхти: висше згадані личности; з Румунів: Лупул і Гормузаки; з Молодочехів: Енгель, Форшт, Кайцль і Пацак; з Русинів: Барвіньський і Вахнянин; з Словинців та Хорватів: Лягіня, Берке, Повше, Венцайс, Грегорчіч, Ферячич і Вукович.

На внесення Пальфіо рішено на разі взяти під розвагу вибір 1. віцепрезидента посольської палати, а на слідуєчійм засіданні перевести дискусію над політичним положенням.

Що до вибору 1. віцепрезидента, то всі члени клубів правиці закликали ся проти кандидатури пос. Прадого (націонала) на становище 1. віцепрезидента. Відтак рішено одно місце в президії віддати в руки Славянина. Проти личности дра Фукса (теперішнього президента) не піднесено ніяких замітів. Справа зложилась проте доси так, що правиця годить ся на полишене д-ра Фукса на становищі президента палати, готова віддати 1. віцепрезидентуру лівниці німецькій (з виключенням личности Прадого), а другу віцепрезидентуру комусь із славянських послів. Розуміє ся, що в такім складі президії не стало би місця для пос. Лупула, репрезентанта 4-членного клубу Румунів. Однакж пос. Лупул не догадав ся поки-що сам, що ему належало би в тій хвили уступити, мимо того,

що навіть президент кабінету в годинній конференції дав ему спізнати, що пора зложити се достоїнство. (Вже зложив — гляди „Телеграми“. Пр. ред. „Бук“.)

Що всі клуби правиці звернули ся рішучо проти кандидатури пос. Прадого, се не дивота. Сеж надто явний іредентист германський і ворог Славян. За ним не міг би ніхто з правиці віддати свій голос. Але з другої сторони се певне, що лівниці не відступить від сеї кандидатури. Кандидатом славянським до другої віцепрезидентури є на разі др. Зачек (моравський Чех), хоч правиця охотно віддала би се становище також комусь з посеред других славянських клубів.

Ціла справа пішла ще до клубів правиці. Там она буде обговорена подрібно, а ухвали свої проложать клуби зборам виконавчого комітету правиці рано в середу перед вибором президії. Який буде вислід? — побачимо. Поки-що знаємо, що „Союз“, Молодочехи і чеська шляхта не згодять ся на кандидатуру Прадого, а з другої сторони обставуть за тим, щоби в президії засів один представитель славянських народів в Австрії. З уст католицьких людців вишов також явний протест проти кандидатури Прадого. Здає ся, що і „Коло“ не одушевить ся сею кандидатурою, та що в середу імовірно вся правиця віддасть лише білі картки при голосуванню, а коли Лупул уступить, поставить кандидатуру д-ра Зачка на другу віцепрезидентуру.

Для нас найважнішою є та прова, що правиця опять зійшла ся. Заповіджена дискусія над політичним положенням і програмою по-

рішить остаточно, чи правиця змеже дальше існувати? — бо замітні всякі підпольні струї.

Війна в Африці.

Тепер показує ся, що бури рішили змінити цілий воєнний план і сконцентрувати свої сили на власній території з хвилею, коли Робертс зачав громадити величезну свою армію на півдні від Кімберлею. З тим мусіло бути сполучене увільнення від облоги Кімберлея до Ледісмету. Кроне видофав з під Кімберлею свою тяжку артилерію, ще заки Френч добив ся до того міста. Куди ті армати поділи ся, Англіїці не знають, Англіїці думали, що женуть за цілою армією Кронього з цілим її артилерійським полком, а се була лише її задня сторожа. Кроне сплював лише в поході англійську лавину, аби решта армії мала час зайти в безпечне місце і аби сили, які надходили з Наталю, могли укріпити нову оборонну лінію на північний захід від етоліції Оранії.

Буллер заняв Ледісмет з ласки Жубера, котрий перекинув свою армію через натальську границю до Оранії. Вже в хвили, коли Кроне зачав відворот з під Магерсфонтену, Жубер вислав до Оранії корпус генерала Боти. За ним пішов Шальк-Бургер і Люкас Маер. Над Тугелею лишилась лише задня сторожа армії Жубера, котра мала так довго здержувати Буллера, аж доки ядро армії бурів не стане в

47)

ВІДРОДЖЕНЕ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Дальше.)

— Маркову? — спитав іще раз смотритель не дочуваючи слів задля музики.

— Маслову.

— Ага, ага.

Смотритель встав і підійшов до дверей, ізза яких лили ся звуки твору Клементи-ого.

— Марусю! Хоть на трошечки, дитинко, перестань — сказав він голосом, по якому було слідно, що та музика була хрестом наложеним на карі його життя: Хоть на хвилину, бо нічого не чути?

Фортеп'яні затиш, а в слід за тим дали ся чути невдоволені кроки і якесь лице проглянуло крізь двері.

Смотрительови немов би камінь спав з грудий задля тої перерви. Закурив грубе цигаро легенького тютюну і запросив Нехлюдова до компанії. Нехлюдов подакував.

— От я бажав би бачити Маслову.

— Щож? Та се можливе, — сказав смотритель.

— А ти чого? — сказав він звернувшись до п'яти- або шестилітньої дівчинки, що увійшла до кімнати і повер-

нувши голову так, щоби Нехлюдов на неї дивив ся, справила ся до батька. — Ей, ей упадеш — сказав смотритель сьміючись з того, як дівчина не дивлячись перед себе, зашпорчала ся о кошик і побігла до батька.

— Коли можна, я би пішов.

— Але сьогодні не можлива річ бачити ся з Масловим, — сказав смотритель.

— Чому?

— Бо так. Ви самі тому винні, — злегка усміхаючись сказав смотритель.

— Ей! Не давайте їй, князю, гроший до рук. Коли вже так дуже хочете, то передайте мені. Я їй віддам все... до цеста. А ось чому ви їй дали гроший, так вона кинула собі горівки... Ну тай... Ніяк не годен викоринити оттого лиха! — А нині вона така п'яна, що не знає, що з нею діє ся.

— Дійсно?

— А вжеж. Я навіть був приневолений зарядити деякі заострення що до того... Мусів її перевести до иньшої кімнати. Так, загалом вона смирна жінка, але прошу вас, гроший їй не давайте. То такий народ...

Нехлюдов зараз пригадав собі вчорашнє і йому стало знова страшно.

— А з Богодуховською, політичною, міг би я бачити ся? — спитав Нехлюдов по довшій мовчанні.

— Чому ні? Просту... — сказав смотритель, обіймаючи дівчинку, що гляділа на Нехлюдова. Відтак встав і віжно знявши з колін дівчинку, вишов до передпокою.

Іще не насів смотритель надїти подаване йому підв'язаною дівкою пальто і вийти за двері, як пак задзвеніли руляди Клементи-ого.

— Була у консерваторії, але там такий нелад... А в неї немалий талант — сказав смотритель, сходячи зі сходів у долину. — Хочє виступати на концертах.

За хвилию знайшли ся смотритель і Нехлюдов коло тюрми. При зближенні смотрителя фіртка проколом отворилась. Дозорці з піднесеними до шапок руками опривожали його очима. Чотирох чоловіків з оголеними до половини головами несли бочки з якимось плинном, стріпнувши їх по дорозі, скорчили ся побачивши смотрителя. Один найпаче присів і похмуро насунив ся блестячи чорними очима.

— Кого ви хочете бачити — спитав смотритель.

— Богодуховську.

— Вона з башти? Прийде ся вам чекати.

— А не міг би я по дорозі побачити арештантів Меньшових: матір і зі сином. Вони сидять за підпал.

— Ага з 21-шої цюпи. Чому ні? Можна їх викликати.

— Чи міг би-м бачити ся із Меньшовим у його цюпі.

— У зборищі буде спокійніше.

— Волю у цюпі, бо мене цікавить ціле се...

— От вигадали цікаву річ.

В тій хвилі вишов ізза бічних

дверей стрункий офіцер. Се був місто-смотритель.

— Заведіть князя до цюпи Меньшова. Цюпа 21-ша. Опісля заходіть до канцелярії. Я повелю їй там завести. Як їй на прізвисько?

— Вера Богодуховська — сказав Нехлюдов.

Місто-смотритель був русявий, молодий чоловік з намашеними вусами. Докола нього розходив ся запах цвітного одекольона.

— Просту — звернув ся він до Нехлюдова з милою усмішкою. — Вас цікавить наше заведення?

— Чому би ні? А передовсім цікавить мене той чоловік, що, як мені говорили, цілком неслухняно дістав ся сюди.

Заступник стиснув плечми.

— То правда, що воно і так нераз буває — сказав він, через звичливість пускаючи перед себе гостя у широкий, смердячий коридор. — Але буває так, що вони брешуть. Просту.

Двері цюпів були отворені і деякі арештантів вештало ся по коридорі. Офіцер ледви замітно моргав на дозорців і остро поглядав на арештантів, які, або присиднувшись до стін утїкали до своїх цюпів або витягнувши руки по швам і провожаючи по салдацьки очима начальство ставали в дверях. З сього коридора увійшов Нехлюдов до иньшого на ліво, що затаросований був зелізними дверима.

Тут було іще темніше як у попередньому і чути було ще більший смід.

Оранії. І з тими рентками Буллер не міг дати собі ради. Три рази перейшов Тугелю, три рази брав приступом гори обмежені жменею бурів і три рази мусів уступати, бо бури засипували его мавсерівськими кулями. Одного дня бури змели просто з лиця землі три англійські полки. Англійці мусили просити бурів о день перерви, аби могли позбирати трунів і ранених. Дперва коли армія Жубера перейшла границю, рештки бурів уступали поступово з гори на гору і дозволили Буллерови не лиш „брати приступом“ одну гору за другою, але навіть увільнити Ледісмет. Коли Жубер переносив свою армію до Оранії, цілу армію Буллера здержували не більше, як 1.500 бурів.

В операціях армії Робертеа наступив хвилиний застій. Може бути, що Роберте побачивши, кілька мав роботи з чотирма тисячами Кронього, не має відваги заціпати ся з 50 тисячами Жубера, котрий мав заняти дуже вигідні становиска. Роберте жде на решту війська і на армату. Бури мають покинути також Мафкінг, аби скріпити головну свою армію. Окрім того в тій самій цілі вищобують ся з під Колесберга. З Ренебурга доносять, що бури працюють над укріпленням Норвальс-понту, недалеко на захід від Колесберга.

„Таймс“ доносить, що президент Трансвалю Крігер виїхав до президента Оранії Штайна. Ціль подорожі не є ще докладно звісна. Здається, що Крігер хоче відбутися конференцію з Штайном. Англійці дурять ся надією, що Крігер вже утомив ся війною і хоче навязати мирові переговори.

Після урядових обчислень страта Англійців до дня 24-го лютого в убитих і ранених виноситься 845 офіцерів і 11.375 вояків. Не вчислено тут недужих.

Телеграма бюро Райтера з Дордrechtу, надана в неділю доносить, що Англійці обсадили становиска бурів, котрі хотіли їх на ново обсадити а котрих відперто з тяжкими стратами. Англійці мали 6 убитих і 15 ранених. Сесе бюро доносить також що бури рішили цілком покинути околиці Ренебурга і розпочали вже з відтам відворот. Президент Крігер видав ентузіастичну

відозву до бургерів в Наталю, значаючи ся в відвороті на Бігарсберг. З Осфонтону доносять, що сили бурів не дадуть ся докладно оцінити. Показують ся лише малі їх відділи, наближаючи ся до англійських становиск. Англійці надіють ся, що коло Абрагамскрала, 30 миль на захід від Пардесберга, стрітять ся з опором сполучених сил бурів, стягнених Жубертом з під Ледісмету і з північно-західної Оранії. Президент Оранії Штайн, прибув рано 27-го лютого до табору бурів під Абрагамскралем і виголосив гарячу промову до бургерів, в котрій взивав їх, аби повторили Англійцям славний їх погром під Маюбою і пригадав їм, що треба увільнити Кронього. Standard доносить з Капштаду, що повстанці в краю Гріка скріплені 600 голландськими фермерами збирають ся коло Кенгард і наміряють рушити до Вадик Влей, де знаходять ся великі склади провіанту. Населене сих місцевостей має заховувати ся дуже неспокійно.

НОВИНКИ.

Чернівці, 8-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте склади.

Сходина літературні отримані з за-
бавами товаришескими устроєні в неділю,
дня 11. н. ст. лютого в приміщенні „Рус-
ської Бесіди“, „Научний кружок“
тов. „Союз“. Сподіваємось, що знайдеться
много охотних до науки і забави. Поча-
ток о 8. год. вечером.

М. Івашко,
голова.

В. Войнаровський,
писар.

„Діло“ про своїх колишніх „при-
ятелів“. Читасмо в „Ділі“ ось що: „При-
помочи революційної журналістики кілька
московських агентів опанували передовсім
„твердих Рутенів“, розкинених по про-
вінції, а за їх впливом тероризували всю
нашу суспільність. Через те, хоч мос-
ковська партія чим-раз меншає і
властиво не має вже ніякої значини в
Галичині, штабона її все таки єсть у
нас нівелаторами публічної думки. Наші
люди мають відвагу виступати — і то
нерідко енергійно — против польської
підлести, против баденюків усякого рода,
против старостів, намісників, міністрів,
але хороня Боже виступити против на-
ших імпровізованих „росіян“, тих ба-

цилів, що безпощадно нищать і так сла-
бий наш народний організм. Що більше,
ті бапили стали у нас прокураторами
суспільної і політичної моралі. Зрадни-
ків свого народу підносять у нас до
значини партій, неначе бажаючи оесмі-
шити се слово. Штаб московський
вказує нашій суспільності: кого она
має уважати народоловцем, а кого во-
рогом народу. Під сим зглядом розріж-
няють наші самозванці диктатори три
категорії Русинів: а) „маститі“ патріо-
ти, б) толеровані взагалі, і в) польно-
філи, юдофіли, нігілісти, анархісти і вські
„ієти“. До першої групи належать тіль-
ко москвофіли. До другої — ті „україно-
філи“, що піддають ся під команду
москвофілів, а котрих „Галичанин“ на-
зиває „телятами, що тілько з глупоти
придержують ся українофілства“. До
третьої категорії належать ті Русини,
що не віддурились свого народу і не
встидають ся сего, отже передовсім
найстрашніша москвофілам національно-
демократична організація, котру вони
хотіли би конче розбити. Є у нас люди,
що пізнали неприродність сего стано-
виска лихварів політичних, але не ма-
ють відваги виступити против сего
тиранства. А то велике самодурство!
Діогенес мусів би сьогодні не з ліхтар-
нею, а з електричним світлом шукати
мужів, що схотіли би раз на все вчи-
нити неможливим таке насилуване на-
шої суспільності“.

Товариство взаїмних обезпечень
„Дністер“ не обсадило ще всіх вільних
місць і потребує ще трох практикантів
з окінченою принайменше VI. класою
гімназії. Трох писарів з добрим письмом;
платня практиканта 60 корон, а писарів
50 корон місячно. Личні зголошення єсть
залишити, тілько належить подавати ся на
письмі та долучити свідоцтва або від-
писи свідків; також потреба пода-
вати curriculum vitae. Кандидати, що
відбули військову службу, мають пер-
шенство.
Дирекція.

Вісти з товариства „Просвіта“ у
Львові. Всіх Читальн „Просвіти“ за-
ложених або закладаючих ся було по
конечі минулого місяця 840. Найбільше
Читальн „Просвіти“ було в повітах:
Перемиськ 44, Рогатин і Стрий по 38,
Борщів, Золочів 33. Найменше Чита-
лень „Просвіти“ (в рускій часті Гали-
чини) мали повіти: Лиско і Снятин по 3,
— Чепанів і Добромила по 5. —
Нових членів вступило до „Просвіти“
в місяцях січні і лютім с. р. 502. В тім
самім часі вступило в році 1899 нових
членів 318, а в 1898 році 574. Всіх
членів вступило до „Просвіти“ від її
завдання по конечі лютого с. р. 12.528.
Дійсних членів, котрі не залягають
з вкладками і висилає ся їм книжочки
„Просвіти“ є тепер около 6.500.

Сумна пригода случилася оноді на
залізничній стації в Кракові. При особо-
вім поїзді, що прибув з Відня, треба
було відлучити локомотиву від решти
вагонів. Машиніст Фіяля, поручив се
зробити своєму помічникови, Филипови
Шимчикевичеві. Сей зайшов між вагон
і локомотиву, відцепив так і ланці
і вже виходив, коли на даний за скоро-
знак залізничної обслуги, надїхала з про-
тивної сторони локомотива і ткнула
вази наперед. В сій хвили находив ся
Шимчикевич між двома пуфами, які
здусли ему грудну клітку в страшний
спосіб, так що він погіб на місці. При-
кликаний лікар ствердив вже лишень
смерть, а судовою комісією зарядила строге
слідство.

Як знахорка собі порадила. В мі-
стечку Сколім була знахорка, що лічила
людей від всіляких недуг. Аж ось зане-
дужала і она сама, а певна своєї штуки,
хотіла й сама себе виділити та наварила
собі якогось зілля; як напшла ся его дня
8. лютого, так і зараз попустили всі
болі, бо знахорка перенесла ся в одній
хвили на той світ, де вже нема хороби.
Суд скільський зарядив обдування тіла,
а жолудок разом з его змістом відослав
до Кракова до хемічного розсліду. Огос-
яв пригода знахорки нехай буде остерогою
для всіх тих, що шукать помочи і по-
ради у знахорів та знахорок, щоби
колись і они не перенесли ся недобро-
вільно за їх порадою і помочю на та-
м той світ.

Угальні стрейки в Галичині. Перед
кількома днями полишили в Йворжі ро-
боту найперше робітники в законі Фри-

дерика Августа, а в слід за ними за-
стрейкували всі інші ямари. З Кракова
— як ми о сїм доносили в телеграмах
— зареєстровано компанію війська і при-
їхав гірничий комісар п. Заранський.
Він довів до порозуміння між властителям
законів а робітниками, так, що майже
усі ямари ставали в суботу до роботи.
— В Сержи, в Боразі і в Тенчинку прий-
шло також до угоди між стрейкую-
чими а властителями угальних законів.
— Між іншими домагають ся стрейку-
ючі, щоби видалено всіх чеських і прус-
ських урядників і наглядачів копальниць,
бо они в брутальний спосіб обходять ся
з робітниками.

Про велику страту доносять з фран-
цуского міста Епернай. В величезних
півницях на просторі 500 квад. метрів,
завалила ся підлога. В глибинах землі
пропало півтора мільона фляшок і 500
бочок шампанського вина. — Вартість
того запропаченого нектару цінять що
найменше на 5 мільонів франків. При-
чиною сего випадку була ся обставина,
що недалеко находили ся закони вапняного
каміна.

Наївний віритель. У одного купця
в Парижі спроневерив его помічник
3.000 франків і пропав без сліду. По
сїмох роках случайно зійшли ся оба на
улиці і купец зажадав від него звороту
украдених грошей. Хитрий помічник
признав ся, що самовільно позичив гроші
і в гарячих словах дякував і перепро-
шував купця, що его тоді так обманив.
Та позичка причинила ся до того, що
він тепер доробив ся великого майна
і стоїть в тісних зносинах з одним ве-
ликим банком. Він заявив даліше куп-
цеві, що радо віддав би ему гроші, але
не має їх при собі, може однак виста-
вити чек, на який в банку виплатять
гроші. Одна недогода, що там не при-
нимають чеків на менші квоти як
5.000 франків, але можна сему зарадити
я сей спосіб, що купец доплатить ему
2.000 франків, а він виставить чек на
повних 5.000 фр. Купець вдоволенний таким
вислідом справи радо згодив ся на те
услівє, дав 2.000 фр., а одержав чек на
5.000 фр. На другий день пішов з чеком
до банку, але там ему заявили, що та-
кого підпису не знають і грошей не ви-
платять. В сей спосіб два рази „надув“
помічник свого бувшого хлібодавця.

Вік людського роду. В тім питанні
знов забрав голос один з найзнамениті-
ших антропологів, проф. Гренвіль Коле,
в льондонському місячнику „Knowledge“.
„Останки чоловіка — нині Коле — про-
нали в давній минувшині і ддятого
сліди его первісного буття не зависить
від того, що тут і там находимо людські
кістяки, але від сего, що подибуємо тре-
валі предмети, як бронзові вироби і т. п.
Переважну частку наших відомостей про
передісторичного чоловіка завдячуємо
відкриттю гробів, устроєваних для по-
мерших після звичаїв і їх суспільного
становища: але обряд стараннішого
хоронення людей є ще дуже недавнім,
а власне з найранніших часів істно-
вання чоловіка дійшли до нас дуже дрібні
останки. Первісні люди не конечно му-
сли так як звірята, збирати ся в біль-
шім числі над берегами озер і рік.
Розмірно велика інтелекція первісного
чоловіка, его всесторонній привички, зро-
били его вандрівником на землі. Коли
він пропав в первісних лісах, коли зги-
нув на скалах або в воді, то тоді при-
пускали, щоби які останки по нїм ли-
шили ся. Також обставини, що з чоло-
віком жили тоді великі звірята, з яким
мусів він на кождім кроці бороти ся о
їжу і їм нерідко піддавати ся, не про-
мовляли за тим, щоби які людські о-
станки могли полишитись. Навіть коли
чоловік помер природною смертю, могли
птахи его кости по усяким порозносити.
З огляду на се, число людських кістяків
найдених до тепер в землі є так мале
і щораз рідше їх подибує ся“.

Eine Dame aus Galizien. Berliner
Hochschulzeitung в ч. 10 з д. 19, грудня
1899 р. пише: „Як доносить Heidelberg-
ger akad. Mittheilungen, прийшла до та-
мощного університету „von einer Dame
aus Galizien“ кореспонденційна картка
з другою, зазначеною на віднові. Те,
що там було написане, повтаряємо до-
слідно, скорочуючи лишень назвиско ав-
торки: „An Wohlthliche kaiserliche Uni-
versität Heidelberg, Deutschland. Aus
Zeitungs-Annoncen erfahren, dass einer der
dortigen Herrn Professoren zu heiraten

На коридор виходили з обох боків двері,
замкнені на замки. У дверях були ді-
рочки так звані „гляси“, пів вершка у
промірі. На коридорі було нуго — а
лиш старий дозорець поважно перехо-
джував ся туди і назад сумовитим, по-
морщеним лицем виражаючи строгість.

— В котрій Меншов? — спитав
заступник дозорця.

— Осьма на ліво.

— А ті заняті? — спитав Не-
хлюдов.

— Всі заняті, окрім одної.

LII.

— Можна заглянути? — спитав
Нехлюдов.

— Просту дуже — з милою усміш-
кою сказав заступник і став про щось
розпитувати дозорця. Нехлюдов загля-
нув до одного отвору у дверях; моло-
дий, високий чоловік у білій одежі з
малою, чорною борідкою ходив по цюні
туди і назад. На шестет у дверях ви-
зень оглянув ся, нахмурился, став на
хвили а потім продовжував знов прохід.

Нехлюдов глянув до другого отвору.
Очи його стрітали ся з іншими, бо-
язкими, більшими очима, що гляділи у
дірку. Книзь у мить відвернув ся і пі-
шов до третіх дверей. Там побачив він
малого, розверненого на ліжку сплячого
чоловіка, накритего халатом з головою.
У четвертій сидів широколиций, блідий

(Дальше буде.)

Lust hat zu welchem Zwecke er Losen gebraucht begehre ich mich an das Wohlthätliche Universität als Heirathslustige mit der Bitte, wo ich die Losen kaufen kann. Mit Hochachtung Sophie G...“ Для зрозуміння річч пригадаємо, що горік справді всі газети обігали новинка, мов то якийсь професор університету „пускає себе на лоси“ і віддає свою особу враз з серцем тій рученці, котра его витрає. Та не було при тім лиш згадки, коли і яким способом має відбутися „тягнене“.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Кандидат на злодія.

Була неділя.

З величавої вежі сьв. Стефана подалися гучні звуки зvonів, що вісцували конець Служби Божої і пригадували побожним християнам обідень. В слід за голосом зvonів виходили правовірні густою юрбою з храмів.

Перед „людовою кухнею“ столиці, на одній зі старших, вузких вулиць стояла громадка людей покулених і почервоутих від морозу. Церковні зvonи пригадавали їм також обід, правда — не виставний, але все такий, що покріпить голодне тіло і не облекшить за багато вишені. Тоді зvonи особливо менші, так виразно визвонювали снис добре знаних страв: „Suppe-Gollasch! Suppe-Gollasch!“; а більші гуділи поважно: „Linsen! Linsen!“ Людям наплавала слізна до рота на гадку тих приємаків, та годі було увійти до середини, бо натовп такий, що аж страх.

— Десь то всім нараз таки зібралося на голод! — загомонів один з підпіраючих браму і зареготався. З вимови пізнати було Чеха.

— Та ну бо, ходім таки! Остогидло чекати! Чейже найдеться ще місце на пару людських тіл! — промовив в чисто віденським диалекті гарний, але змізерований парубок.

Громадка заворушила ся, увійшла в обширну комнату, застрашену цілком круглими столами, при котрих сиділо по кілька осіб, працюючи пильно ложками і вилами в мисках. Дехто стояв і мусів відводити ся тим, що мав де поставити начиння зі стравою. Багато людей обох полов, очікувало коло каси, звідки касиєрка видавала за гроші марки. Робила се зручно і поквапно, видно — жалувала людей з голодними жолудками. Люди тиснули ся безцеремонно до її каси, що була окрашована дерев'яними кратами, а діставши марки в руки, пошувала ся ід столови, за котрим крутило ся двоє чепурно пристроєних дівчат. Всякий брав ложку, ніж і вилка — все те лежало на столі — а за марки діставав від дівчини страву, ішов з начинням в руці і глядав за столиками вільного місця. І так вела ся десь в день тота пильна і поважна робота...

— А ти, добродію, чому не приступиш їсти? — запитав шеретний, неприємний голос. — Польді, Польді! чому ваша ласкавість не обідають?

Питаючий був одним з тих льомбровізовських типів наддунайської столиці, яких можна побачити багато в людських кухнях на передмісті. Не знати з чого вони живуть і де живуть.

Запитаний обернувся ся. — Ага! Се ти, Карле! Серває! Чому не обідаєш? Гм... Ще час! Великі панни обідають пізно! Вирочим з чернию не годять ся мині обідати! — відповів жартоливо...

Був се гарний, широкоплечий молоденький дит може сьмійцяти. Чорні очі гляділи в світ рівно, але з домішкою якоїсь дикости, котру лагодили милі черти лиця.

— Деж ти тепер живеш і що порабляєш? — питав льомбровізовський тип, „сердечно“ стиснувши — руку свого товариша.

— Я вільний пан так, як був від півтора року. Коли хочу — силую, коли хочу — проходжую ся. А як тобі Карле?

— Та от, так, як все. Я хотів з тобою поговорити. Добре, що ти мені

тепер навинув ся. Я вже тут не був зо два місяці. Харчую ся деінде... Вирочим се не належить до річч... Я тебе зараз пізнав, хоть не бачив цілого півтора року. Отже розповідай мині, як се ти той час прожив, бо я дуже цікавий знати, як то інші люди виживляють ся... Оповідай... Заки прийде черга на наш обід, можна дещо побалакати отут у кутку.

— Правда таки: людей багато, заки понаїдають ся і нам що лишати... Ну, але слухай... Ти знаєш, що я був у того Бірбавма, у пекаря. Та як я захорував і лежав у шпиталю, ти знаєш також? —

— Знаю, Польді, знаю! — А правда, я вже тобі розповідав про се перед півтора роком, як ми тільки пізнались... Отже... знаєш — я потому був ще пару разів у того злодія Бірбавма, просив его, щоб и надалше міг остати у него. Не прийняв! — „Соціалістів, нігілістів“ — каже — „я не потребу до мого дому. Іди собі до жидів шукати хліба...“ Ти знаєш, що він мене соціалістом зробив з того часу, як наші челядинки штрайкували і бій-за бій на мене. — Не хочете, то як схочете, а я собі таки роботу знайду, лише робітничу книжочку мені віддайте... — І віддав — очевидно!

— Де там? Не хотів віддати! Я кинув ся, почалась бігтика. Закінчив її, зглядно перервав поліцей. Завів нас обох, — зглядно ні, бо вів тільки мене за ковчир, а Бірбавм ішов собі сам тяжко посапуючи — на поліцію. Конечь кінців — книжочка у мене, але щоб тобі хоть одним дрібним добрим словечком згадав, що я був у него і робив-гарував...

— Ет, що то! — Ні! не „ет, що то!“ Бо власне через те й нігде мене не прийняли. Ходжу бувало від пекаря до пекаря — так не виходжу нічого: подивити ся на книжочку, оглядає мов би яке невідальце, а потому каже: Жадую дуже, але не маю місця!

— Віс побери! — Та я не маю нічого проти сего! Тут ще прийшло посидіти за „напад“ на Бірбавма. Знаєш — се не мило свободолобному чоловікові сидіти в „холодній“ тоді, коли він як найменше до того розположений...

— Певно... — Опустивши „дім поправ“, що мене дуже поправив і сокрушив, пішов я шукати заробітку. Трохи працював при будові палати як звичайний робітник, а виїхав навкучилося. Я не раз гадав собі, що я до такої роботи не сотворений...

— А хто з нас до тих порохів сотворений? Ми не Кроати або Італійці, щоб рили ся в землі як ті вертиці!

— Отже слухай далше, Карле — звернувшись до молодий парубок до льомбровізовського типу, що мав на лиці вираз обурення, яке прийшло на згадку праці при будові, — отже я перестав працювати при мурах...

— Добре зробив... — Алеж слухай! — Слухаю...

— І став шукати иншого занятя. Занятя такого, як бажав, я не знайшов, але за те знайшов динше...

— Здурів хлопчисько!

— Не здурів, а правду кажу. Знайшов одного вечера дівчину, що бігала з несином понад дунайским каналом. Я приступив до неї — убрале мав трошки динше, як нині — заговорив чемненько, гарненько. Вона подивилась, зачервоніла ся. Добрий знак, гадаю. Далше і далше. Розбакались ми. За пару хвиля я вже стискав її руку в моїх, а вона не повздержала ся, щоб и мені з прохнотом не віддати устиску. А потому знаєш... ціловане і ціловане... Дуже я припав їй до внодобы, а ще до того в характері механіка, бо я так їй представив ся... Я бував частійше у моєї дівчинки. Вона мешкає зі старою мамою, ходять прати біле і збирає не лихі гроші...

Тут оповідане перервало ся, бо кухонний послугач вкинув обом по тареліви останній трапези людців, що вже забрали ся.

— Ади! — відізвав ся один зі сиділих коло найближшого стола дівчий. — Сей послугач перехарчує якихось голодранців на свою руку. Отих в куті там!

Сей, що се сказав, був руским робітником при регуляції Віденки. Заходив тут бідачнсько на обід і дуже собі его захвалював, бож преці мав він тут мясо, яке їв у своїй батьківщині дватри рази в рік, або лиш бачив, „як пан їв“...

— Не за гроші він прокормлює, — відозвав ся один з того руского кружка, — се добряга чоловік, спомагає бідних, що не мають чим заплатити, бо безробітте. Оттак стане їх кількох в кутках, тай очікують, аж хто з харчовиків полишить у тарелі дещо, тоді послугач їм те передає... Так живуть бідні люди. Один другого запоможе...

Стало тихо. Бідні Русинська їли, аж за вухами тріщало і в серці дякували Господеві побожно, що хоть вони не потребують жити з чужої ласки...

А й гарний молоденький і льомбровізовський тип також не бавились, а їли-їли, „Людова кухня“ опорожнивалась.

Поперед заїдаючих майнула постать хорошої дівчини-панянки в гарнім уборі.

— От, чого тій забагає ся ту ходити на смачний харч? — сказав гарний молоденький.

— Не моглаб она заробити на динший харч, колиб хотіла?... — докинув Карло, а при тім собі певно подумав: Ба, чесна якась людина, справді чесна! Оба молодці з'їли свою пайку і чекали на „ще більше“.

Льомбровізовський тип обтер рукою уста, поставив тарілку на вікно і запитав, звернувшись до Леопольда:

— Ну, і щож далше з твоєю дівчиною. Мала гроші? Ти обіцяв їй певно жевитьбу?

— Ти вгадав. Мала пару соток. Мене полюбила — страх! В моїх руках була все її щаднича книжочка. Я казав, що потребу на різні знаряди, а вона мий охотно пошчала. Я сам навіть ходив вибирати гроші...

— Сам ходив вибирати гроші?

Добра господарка вже й на сам початок! — Ну, а щож далше. Покинула тебе?

— Мене? Она мене? Чи сеж можливе? — сказав гарний хлопчисько і видивив ся на него з таким виразом, в котрому виділо питане: як можеш плести таку нісенітницю? Мене покинути... —

— Ну, то ти зле зробив, коли її покинув, адже гроші мала...

— Власне, що не мала! А аж де був? Бажало ся трохи ужити, погуляти. Пратер, Каленберґ, Дорнбах і инші місця забави спорожнили геть нашу сміливу кишеню.

— То з тебе бачу гарний кандидат на злодія! Га, га, га, га!

— А з тебе вже й старий злодюга! Оба сьміяли ся сердечно.

— Щож буде з нею? Що пічнеш?

— Нічого. Як я сказав їй, що гроші вже фю, фю, — она на хвилю зблідла і стояла мов тота статуя в Шенбруні, але потому закинула мині руки на шию і сказала: Се нічого не значить, мій любий! Се для тебе, се для нас! Так мабуть було треба: Ти прецінь зі мною ожениш ся незабаром, працювати будемо і жити гарно. Неправда-ж? — Правда, правда — відповів я і як щез, так не бачив її до сего часу —

— — — — —

Слуга подав ще по порції „бідним хлопцям“, а вони їли...

Льомбровізовський тип не зтерпів, і шепнув товаришеви:

Маєш, драбуго щасте! Я тепер маю для тебе другу. Пічнеш з нею так само, бо я за гідкий до сего... „Але о тім пізнійше!“ —

— Гірка сочевниця, бодай би їх! — сказав нівголосом Леопольд.

То певно впала їм у страву сльоза ангела людскости, гірка сльоза жалю над безпутними синами сьвіта...

Відень, 1898.

Сильвестер Яричевський.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Gramatyka języka ruskiego dla Polaków. Ułożyli E. Kokorudz i F. Konarski, profesorowie s. k. gimnazjum akademickiego we Lwowie. Накладом К. С. Якубовского, 1900. Сторін 1—199. Додаток перший, сторона 200. Додаток другий 201—206. Додаток третій стор. 207—215. Зміст книжки стор. 217—221. Ціна примірника 2-50 корон.

Дзвінок ч. 5. з 5. марця 1900. Зміст: „Осляча салата“ казка братів Грімів. — „З життя новоселів“ розповідь Олександр Катренко. — „При колісці“. — „Пустий острів“. — „Киселиця“ написав Стефан Пятка. — Розгадки загадок. — Адреса „Дзвінка“: Львів, уліця Театинська ч. 19. Передплата виносить: річно 3 зр., піврічно 1-50 зр., чвертьрічно 75 кр.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 6. марця. N. fr. Presse доносить, що супротив сего, що Чехи і Поляки зрезигнували з місця в президії палати по віцепрезиденті Лупулі, то вийде на се становиско член союзу полудн. Славян. Найбільше виглядів має кандидатура пос. Вахнянина.

Відень, 6. марця. За кілька днів вже вийдуть до обігу нові пятакоронівки. Нова монета буде мати величину пруского талара.

Відень, 7. марта. Другий віцепрезидент палати Лупул вислав письмо до президента Фукса, в котрім заявляє, що складає то достоїнство. — Німці обстають при кандидатурі дра Прадого на І. віцепрезидента палати.

Ледісмет, 7. марта. Часть війск з Ледісмет пустила ся на північ, аби розвідати становище бурів. Англіїці наткнули ся на бурів і вернули ся з малими стратами до міста.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без перебільки почтової лише 35 кр. Замовлення надсилати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Не забувайте на докінчене будови „Народного Дому“ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі зпаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в етогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"
спеціальна	1.624	"	80	"
Фонд основний .	72.000	"	—	"
еміритальний	18.166	"	60	"
				486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоти ліквідують ся безпозовочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоти 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услїва, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє з обмеженою порукою, удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформацій удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізій 216.714 кор.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Стефан Гаїна

поручає свій

СКЛАД

товарів корінних, сьвіжих і найлучшій якості

— по цінах дешевих, —

як також свій

льокаль до снідань.

Наславнійша помада

на поріст волосєя помада винайде на панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при єї ужитю зміцняє ся шкіру і приєспїшає ся дуже скоро поріст волосєя.

Мушчини уживаючи сєї помади, дістають в дуже короткім часє вуса і бороду а можуть єї уживати від найраніших до найпізніших лїт.

Посилки за посиллатою, або за присланєм наперед грошій фабріцї:

Анна Чіляк
у Відни I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживаня сєї помади.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в пражі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиравє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сєї

Загально улюблений лїк

вєє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для остерожности приймати а лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книжки для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папері дуже гарним друком і

дешевіше як де инде.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публичі, що виготовляю всякого рода обуви для мушл, жєнщин і дїтїй і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложєним приладом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевинів зникають сейчас нагїтїти та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обєлугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дїтїйних черевинів.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевинів та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских каьошів і черевинів до гімнастичних вирав.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою-оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzilliger kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champagner etc.) vermittelt einer immer verwendbaren Spezialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodor-kapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz
Rothkreuz-Droguerie,
Czernowitz, Nr. 3 Rathausstrasse Nr. 3.

Шкільні повідомленя і Schulfachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастереженє. — Рекламанці неопечатані
відміні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Пощиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Іще слівце про наших опікунів.

Недавно ще, в цілїм рядї статей: „Буковина“ про статі Czas-y, ми виказували цілу безліч претенсій, урочень і простих місенітиць, які плели і безнастанно плетуть польські „великі політики“ (до малих політиків) на тему мілощі і братньої згоди з нами Русинами — а ось подаємо свіжий факт їх зичливости та мілощі.

Польський політик з Czas-y виразно казав у своїх статях, що він буніт то не є ворогом національного і культурного здвигнення українсько-руського народу, лиш хотів би, аби наш нарід підносив ся лише о стілько, о скілько очевидно на се призволить він, ну, і другі польські політики-патріоти. Писати і горлати про мілощі і życzliwość до Русинів дуже легко, адже се нічого не коштує, але рівночасно й не перешкаджає їм визискувати кождо ситуацію, аби лиш нам зашкодити та тикнути пальцем поплід ніс.

Головний орган московських піпів „Галичанин“ друкує у фейлетонї бездонно глупу „працю“ київського „ученого“ проф. Флоринського, де говорить ся і удивляє ся, що українська мова не спосібна до літератури. „Галичанин“ приймає сю „працю“ своїми глупими „добавками“ — ну, се-ж его ремесло! — а Czas, аби віддай удивити, як горячо він нас любить — гейже й собі за „Галичанином“, мовляв, на Soplice!

Ось що в тій справі пише „Літературно-Наук. Вістник“ (кни-

жка за місяць март 1900.) в часті „Літературні вісті і уваги“:

„Київський професор Флоринський, що для замаскування свого „посрамлення“ з нагоди археологічного візду в Київї написав у „Кієвлянин“ довідкову статію про непридатність української мови для літератури і науки, статію подиктовану особистою подразненою амбіцією і дуже слабим знанєм предмету, дочекав ся великого признання, як і слід було надіятись у „Галичанин“ і в краківськ „Czasie“. „Галичанин“ передруковує в фейлетонї його статію, а „Czas“ подає у ч. 39 деякі виписки з неї з дуже цікавим коментарієм. Аргументи проф. Флоринського прийшли ся на руку „Czas-ови“ через те, що в них поборюють ся „смішні“ піби то претенсії галицьких Русинів на самостійний і повний розвій рускої народности, отжеж і на те, щоб мати в Галичині свій університет, щоб мати на свою наукову і просвітну працю хоч у приближеню таку заповогу від краю і держави, яку мають Польки. І от польський патріот, котрий доси не бачив ані наукової ані літературної праці галицьких Русинів, подає про неї своїм читачам інформації виняті з газети, про котру сам же він каже, що вона дихає крайню обрусительною тенденцією.

Правда, він почував у душі якийсь сором користувати ся для сеї цілі голосом ворожим зарівно польському, як і українському „сепаратизмови“. Але від чогож широкє езуїтєке сумління?

І от автор не задумуючи ся ані на хвилю заглушує свій сором двома твердженнями: він твердить, що „Кієвлянин“ доси прихильно від-

зивав ся про гайдамацке українське фільство, і обік сего кладе твердження, що проф. Флоринський — поважний, учений славіст, котрому не можна докоряти якоюсь спеціальною неприязню до Русинів. Розуміє ся, у кого „загороди зубів“ вишли два такі „крилаті слова“, тому вже дальші бріхні йдуть як по маслі. І ціли. Автор довідавши ся від Флоринського, що наукова праця в тов. ім. Шевченка стала ся можливою на основі субвенцій краю і держави, зараз же й тикає Русинам у зуби тими субвенціями: „Бачите — мовляв — ми вам даємо, а ви що?“ Розуміть ся, в душі патріота Поляка навіть на хвилю не мигне можливість, що може ті Русини в Галичині не жебраки, може й вони своєю працею і своїм грошем причиняють ся до заповнювання державних і краєвих кас, а значить, може й їм належить ся з тих кас деяка капка.

Автор не подумав й про те, що Польки, далеко багатші від Русинів, черпають із тих кас на свої цілі в десятиро більше ніж бідні Русини, значить, докоряти тим бідним їх біднотою при таких обставинах що найменше неблагородно. А вкінці краківський автор не знає, бо не знаходить сего у свого київського інформатора про львівські справи, що наукова праця в Тов. ім. Шевченка ані в перед не стояла ані тепер і не стоїть виключно на тих державних і краєвих субвенціях, що їм у очах такі великі. Та нам байдуже про ті коментарі; для нас цікаво, з культурно-історичного погляду цікаво сконстатувати симпатичний вузел, що сполучує в одну дущу московського обрусителя,

галицького москвофіла і краківського „правительствующого“ станчика.

З державної Ради.

На онодішнім засіданю посол др. Окуневський поставив два дуже важні внесення: одно о установленє рускої секції в галицькій краєвій радї шкільній, друге о знесенє церковного патронату. Інтерпеляцію і оба внесення подаємо в цілости:

Інтерпеляція посла Танячківського до міністра віроісповідань і просвіти:

„Вже півтора року, як війшов в жите закон з 19. вересня 1898, котрим видано постанови о дотациї католицьких душпастирів (В. з. д. з 1. жовтня 1898, LVIII, 176). А до сего часу значне число руских душпастирів не єсть ще в уживаню того дрібного підвищення конгруги.

Позаяк така недбалість адміністративних властей не дасть ся ніякими правними причинами оправдати, то підписані ставлять питанє:

„Чи Ваша експеленція готові сейчас зарядити, що треба, аби достичне духовенство як найскорше прийшло до побираня належачого ся ему правно підвищення конгруги?

Внесенє посла д-ра Окуневського о установленє рускої секції в галицькій краєвій радї шкільній.

„Ц. к. правительство визнає ся виготовити проект закону що до

48)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Г. М. М. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Далше.)

Меньшов підійшов також до вікна і став розказувати зразу гикаво (бо смотритель дивив ся), але опісля смирліше і смирліше. Коли-ж смотритель зовсім вийшов із цюпи на коридор задля якихсь приказів, йому розвазав ся язык. Оповіданє то, по мові і манері, — було оповіданєм самого простого, гарного мужицького пареня і Нехлюдов не сподівав ся щось подібного чути з уст арештанта у поганій одежі і до того у тюрмі. Він слухав а рівночасно мірив оком нязький танчан зі соломяним сніжником, вікно з грубими залізними ґратами, облунані, вохні, брудні стіни, і милосердя гідну поставу і лице безгладанного, збідженого мужика у ходаках і халатї. Під видавом того оглядуваня йому ставало щораз сумнішє і сумнішє. Йому не хотіло ся вірити, щоби було правдою те, що оповідав сей добродушний чоловік. Страшно були лиш погадати, що люди були в станї за віщо, хіба йно за се, що його саме обрили, зловити чоловіка, одіти його у арештантське одіне, всадити наконєць у арештантське одіне, всадити наконєць у арештантське одіне, всадити наконєць у арештантське одіне. А тимчасом іще страшніше було подумати, щоби се правдиве

оповіданє з уст добродушної людини було обманом і видумкою. Воно звучало ось як: Шинкар в недовзі після його женячки відбив у нього його жінку. Покиривжений шукав усяда права. Але шинкар зумів перекупити начальство і його завісїди оправдували. Раз він на силу забрав жінку, але вона втіла таки зараз на другий день. Тодї він нещасний пішов домагати ся своєї жінки. Шинкар сказав, що жінки його нема, (а він бачив її, ввходячи) і велїв йому забирати ся геть. Він не пішов. Шинкар зі своїм наймитом побили його до крові, а на другий день вбухав пожар у шинкарськїй домі. Його побухили з матерією о підпад. Але він не підпалавав. Він був тоді у кума.

— І таки справді не підпалавав?

— Паноньку мій — і кризь гадку не перейшов менї такий злочин. То він, илюгавий, мусить сам підпалити. Ходили слухи, що він що йно обезпечив ся. А мене і маму посудили, що то ми, що чули піби то наші грозиби. Не обійшло ся без того, чому ні! я тоді кляв йому, не могло серце стерпіти. Але підпалити — так менї Боже... Мене і не було при слову, як пожар вибух. А він, илюгавий, зложив як раз на той день, як ми з матірью були дома. Сам підпалити задля обезпеченя, а вину цілу зложив на нас бідних...

— А правду ти кажеш?

— Йй Богу, правду паноньку. Змилосердіть ся, будьте менї батеньком рідним! За сими словами хотїв унасти перед ним на землю, але Нехлюдов

здержав його. — Визвольте, за дурно гину — продовжав він лемєнтувати. І нараз щоби його задріжали. Він заридав і засукавши рукав халата, став отирати очі рукавом брудної сорочки.

— Скінчили? — спитав смотритель.

— Скінчив. А ви не тратьте надї, не сумуйте, зробимо, що можна — сказав Нехлюдов і вийшов. Меньшов стояв у дверях, так, що дозорець при запераню дверий мусїв його торкати у лікоть, як заскреготів у дверях ключ. Меньшов став на пальці і став кризь дірку у дверях дивити ся на коридор.

LIII.

Був час полуденку і цюпи були відчинені. По коридорі вештали ся арештанти приодіті у ясножєтї халатї, короткі а широкі штани, в ходаках і цікаво гляділи на Нехлюдова. У ньому доспівали дивні почуваня милосердя задля тих людей, що сиділи, родив ся страх і незрозумінє сердець тих, що посадили і держать своїх ближніх і соромно йому стало перед самим собою за те, що він так спокійно прикладає ся тим подїям перед своїми очима.

У одному з коридорів хтось перебіг, бо дадо ся чути шолопанє ходаками у дверий цюпи. Звідси вийшли люди і заступили дорогу Нехлюдову, здоровляючи його.

— Накажіть, ваше благородіє, не знаю, як назвати, най вже раз порішати з нашою долею, як самі хотять.

— Я не є зверхник, я не знаю ваших справ.

— Все одно, розкажіть кому, зверхникам, або кому нийшому — сказав обурений голос. — Ми не повинні у нічому, а другий місяць уже терпимо за віщо.

— Як то? За віщо? — спитав Нехлюдов.

— Заперли нас до тюрми. Сидимо другий місяць і самі не знаємо за що.

— Правда, се лиш припадково — сказав заступник смотрителя: — тих людей взяли задля браку паперів. Їх повинно ся було відослати до їхньої губернії. Але що там тюрма згоріла, то губерніяляна управа віднесла до нас, щоби не посилали до них. Ми всіх із других губерній розіслали, а тих держимо.

— Лиш за се? — сказав Нехлюдов, стаючи у дверях.

Товпа, зі 40 людей зложена, всі у арештантських халатах, окружила Нехлюдова і заступника смотрителя. Нараз відізвадо ся кілька голосів. Заступник задержав ся.

— Один говорить!

Зпоміж товпи відділив ся високий, симпатичний мужик літ 50-ти. Він пояснив Нехлюдову, що їх заперли до тюрми лиш за се, що у них не було паспортів. Що до формального, паспортів буди у них, тільки перезадавлені на дві неділі. Кожного року мали вони такі задавлені паспорти і ніхто їх ніколи не чинав, аж тепер їх забрали і ось держать їх вже другий місяць, як злочинців.

— Ми всі камінярі, всі ми прина-

установлення рускої секції в галицькій краєвій раді шкільній, анальогічний законowi з дня 24. червня 1890. (В. зак. кр. ч. 46) для чеського королівства, і проект той зложити до конституційного трактовання.

З формального огляду підписані жадають, щоби се внесене по мисли § 31. того регуляміну палати приділити комісії бюджетовій без першого читання.

Внесено посла д-рр Окуневського о знесені церковного патронату.

„Взиває ся п. к. правительство приступити до упорядкування церковного патронату, як то вже заповіджено в § 32 закону з д. 7. мая 1874 р., і при тім тримати ся отсих засад:

1) Церковний патронат зносить ся обов'язково.

2. Тагарі получені з патронатом, переходять по часті на релігійний фонд, по часті на на дотичну ісповідну громаду.

3) Відповідно сему держава підніснить датки релігійного фонду на цілі будови.

4) Право намішування церковних урядів переходить на ординарияти посполу з дотичною ісповідною громадою, і то так, що дотичний єпископський ординарият укладає терно, а ісповідна громада вибирає з того терна.

5) Держава затримує при тім право вета, котре єму признає закон з 7. мая 1874 р.

З формального огляду жадають підписані, щоби се внесене по мисли § 31-го регуляміну палати передано бюджетовій комісії без першого читання.

Війна в Африці.

Операції Робертса спинили великі труднощі, з якими стрічає ся запроваджене війська. Вже в часі нагінки за репінкою армії Кронього довіз був такий тяжкий, що воляки Робертса одержували лише половину своїх порцій. Ті труднощі тим

більші, чим даліше Англіїці посувають ся і в наслідок того єго воляки знайшли ся в тім положенні, що мусіли їсти каму з віска призначеного для коній. Найбільше терплять Англіїці на брак води до пиття і коній. Англіїські дневники доносять, що Робертс вже на ново розпочав воєнну акцію. Онові мав заатакувати бурів в околиці ріки Модер і обійшов єго ліве крило. Від полудня ворог знаходив ся в повнім відвороті, гнаний завзято Англіїцями. Страти Англіїців малі, а результатом борби є загрожене злуки бурів з Блемфонтемом.

З під Колесберга доносять, що англійський табір знаходиться в віддаленні кількох миль від Ахтертангу.

Президент Штайн має знаходити ся в таборі бурів, котрі рішили пофнути ся до Трансваля, лишаючи в Блемфонтемі провізоричні власти, в цілі навязання мирових переговорів.

Бюро Райтера доносить з Капштаду, що округи: Пріска і Кенгард прилучено на підставі прокламаций бурів до Оранії. Майже ціле населене тих округів, зложене з Африкандерів знаходиться в повстанні. Революційний рух шириться на Вікторія Вест, Фразербург і інші округи. Число повстанців обчислюють на 3.000 людей. Повстанці мають посувати ся в сторону Карнаван.

Палата послів в Лондоні по дуже оживлених нарадах уповажнила правительство зятягнути позичку в квоті 35 мільонів фунтів стерлінгів. Дневники підносять кінцевий уступ з виводів міністра фінансів, а іменню, що війна може коштувати дуже багато, однак мимо того народ рішив перевести її до успішного для В. Британії кінця. В однім з англійських арсеналів приготавляють 48 полевих армат і 140 армат для маринарки. Парламент ухвалив безпроводочну будову 12 воєнних кораблів.

дежим до одної артеді. Кажуть, у губерній згоріла тюрьма. Але, чи ж ми тому винні? Здайайте милость, паноньку!

Нехлюдов слухав і майже не розумів оповідання симпатичного каміярка. Його ціла увага скупилася єго околиці, темної, шестиніжної воші, що висвободившись із густого волосся, розкошувала ся свободою на щопі оповідача.

— Як се може бути? Хиба лишень за се? — говорив Нехлюдов, звертаючись до глядача.

— Так. Але їх повинно ся властиво вислати до їх місця побуту — говорив заступник.

Що йно глядатель наснів закінчити, як із товпи виринув маленький чоловічок у арештантському халаті і став, дивно викручуючи устами, говорити про се, що їх тут катують і за що? За дурно..

— Гірше себач... — зачав він.

— Лиш не говори за багато! Мовчи дїше, а то знаєш...

— Що маю знати, — з розпучкою сказав маленький чоловік. — Хиба ми в чому винуваті?

— Мовчати! — крикнув начальник і чоловічок замов.

„Щож се таке?“ — говорив до себе Нехлюдов, виходячи з цюнів, ведений поглядами соток арештантів, на що виглядали ізза дверей або стрічали ся з ним на коридорі.

— Хиба дійсно держать такі не повинних людей, — промовив Нехлюдов, коли вони вийшли з коридора.

— А щож з ними робити? Зрештою, вони багато брешуть. Слухати їх, то всі не повинні, — говорив заступник глядателя.

— Але єї очевидно не винуваті.

— Сї, ну... ну... так. Але маємо знати, се люди дуже зіпсовані. Без строгости і кроком не ступиш даліше. Бувають типи так далеко бісних, що і небезпечно кивнути пальцем на них. Оть хоті би і вчора були ми приневолені карати.

— Як то карати? — спитав Нехлюдов.

— Перічили різками цілком після припису...

— Як то? Та-ж тілесні кари заборонені?

— Але для тих, що позбавлені прав, нема ніяких заборон або наказів. Ті підлягають і тілесним карам.

Нехлюдов згадав цілу вчорашню приключку після чекання в сїнях і відразу зрозумів, що власне під той час вимірювали кару. Його навівало особливим почуттям цікавості, туга, зуміння і морального несмаку переходячого майже у фізичний несмак, котрого він перше ніколи так дуже не відчував.

Не слухаючи заступника глядателя і не дивлячи ся довкола себе, вийшов скоро на коридор і справив ся до кан-

Допись.

Коломия, 7. III. 1900.

(Боян. — Газове освітлення. — Руский люд. унів. в Коломий).

Сновняючи обіцянку, дану Ви. читачам в попередній моїй дописі, пишу знов про наше жите. Вісти, які Вам перешлю, далеко відраднійші, але й тут є дещо „дотесного“. Так пр. чи не веселе се, що члени мужеского хору нашого Бояна не ласкаві приходили на проби, хоч вечерок за плечима? Чи се часом не тому, що вже все дуже добре знають, але-ж „od przybytku głowa nie boli“. А може вони случайно не мають часу піти на пробу, бо делектують ся відзнаками, які тепер дістали члени Бояна? Весілля було.

Дуже дотесні й наші коломийські „газометри“; вже півтора місяця обіцяють, що буде проба газового освітлення, але досі єї Боги мають! Вперед не робили проби мабуть тому, що було болото, тож не хотіли лякати батьків міста страшилом його видом, тепер же землю замерзлу присипав сніг, місяць світить ясно, то також не треба освітлювати.

За то будем мати инше „освітлюване“, а то руский університет людський в Коломий! І прошу не думати, що се жарт; се найпевніша правда. — У нас досі ще не зроблено ніякого почину до систематичних викладів, бувають відчити та в сїм то в тім місці, але се все спорадичне й не могло принести відповідних оwoчів. Початок до якоїсь красної роботи дає колом. філія „Просвіти“, що останніми часами дуже жваво рухаєть ся і змогла заложити між иньшими також читальню в самій Коломий, бо досі існувала тут лиш „Городская читальня“, до котрої ще ходили міщане, поки були „гербаты“, а відтак перестали. Годить ся замітити, що міщане тепер — се найменше культурна верства, тож всяка робота між ними заслугує на повну увагу. Але через міщан я відбїг від свого. Одже заходом тутешньої філії „Просвіти“ розпочнесь із сего неділю перша серія популярно-наукових викладів. Серія та буде складатись із отсих викладів I. дня 11./III. „Хвороби заразливї і їх причини“, II. дня 18./III. „Море і його чудеса“, III. дня 25./III. „Вороги людського здоров'я“, IV. дня 1./IV. „Будова людського тіла“. Як бачимо, виклади дуже інтересні, а вибрано їх з наук природних тому, що на таких викладах бувало й по иньших унів. людських найбільше слухачів.

Всі отсі виклади виголосить професор Раковський, пояснюючи їх світляними образами, викликуваними екраніконом, нарочно на ту ціль закупленим філією „Просвіти“. Чи ті виклади ви-

целяри? Глядатель був на коридорі. Занятий своїми справами забув викликати Богодуховську. Аж побачивши Нехлюдова нагадав собі обіцянку, дану князеві.

— Зараз пішло за нею, прошу ще хвилину зачекати, — попросив він.

IV.

Канцелярія складала ся з двох кімнат. У першій з більшою на переді поставленою облупленою печюю і двома брудними вікнами, стояла у одному куті чорна міра для поміру зросту арештантів, у другому висів — звичайна приналежність місця мучеництва — більший образ Христа. В тій першій кімнаті стояло декілька дозорців. У другій сиділо понід стїни, цілими громадами або по парі около двадцять чоловіків і жінок і неголосно розмавляло. Біля вікна стояло бюро.

Глядатель усів при бюрку і попросив Нехлюдова сидіти на крислі біля нього. Нехлюдов сів і став оглядати людей, що містилися у кімнаті.

(Далше буде.)

падуть добре з огляду на фреквенцію слухачів, се вже річ доохрестної рускої інтелігенції, котрої святим обов'язком прибути самій численно і постаратись о велике число селян і міщан, бо ж о сих головню ходить. Тим більше повинні вони се перевести, щоб показати, що ми зумієм людський університет удержати. Треба пам'ятати, що се почин, перша проба, а коли-б вона (того не припускаєм) не удалась, так се випадуло-б дуже некористно на дальшу долю таких викладів по провінції. Тож спїшіть! Відчити будуть відбуватись в ратушевій сали; початок о год. 5-ій. Місяця сидіти лиш по 25 кр., стоячі по 10 кр.; а для членів „Просвіти“ сидіти по 15 кр., стоячі по 5 кр. Як бачим, ціни дуже низькі; світляні образи, а головню інтересні виклади дають повну запоруку, що виклади винадуть добре!

Олег Сатур.

НОВИНКИ.

Чернівці, 10-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

На засіданні комітету концертного, що відбуде ся в неділю, дня 11. с. м. точно о 5. годинї вечером, просимо ще раз як найчисленнійше зійти ся всіх членів виділу „Бояна“ як і делегатів-представителів товариств „Руский Народний Дім“, „Руска Рада“, „Руска Бесіда“, „Руска Школа“ і „Союз“.

За виділ „Буковинського Бояна“:
Ом. Манастирский, голова.
Олекс. Попович, секретар.

Іще раз пригадуємо, що сходня літературні получені з забавами товаришескими устроєні в неділю, дня 11. с. м. лютого в кімнатах „Рускої Бесіди“, „Научний кружок“ тов. „Союз“. Сподіваємось, що знайдесь багато охотних до науки і забави. Початок о 8. год. вечером.

М. Івашко, голова.
В. Воймаровський, писар.

Про вечерок у Глиниці, який устроїла тамашня капеля музична минувшої неділі, а котрого чистий дохід призначений на домічене руского „Народного Дому“ в Чернівцях, пишуть нам звітдам: Вечерок згромадив зо 200 осіб і то не тільки із Глиниці, але й Сторожинця, Чернівців і Кішманя. З інтелігенції було не багато, та всеж таки дехто прибув. Учительські сили із Драчівця, з військом п. Понича з Глиниці, причинились, правда, своєю лептою до нашого вечерка, та на жалі, не були ласкаві прибути особисто, що певно було би надало вечерковій більшє поваги. Може встидали єї музиканти? Гарно прибрано сали, украшена фоєю і вінцями, із котрих відбавались синьо-жовті фанки, як також між иньшими і образ нашого пїсари, звертали на себе увагу усіх присутних. Около 8. години вечером пояснив місцевий надучитель п. Понич цілу сего вечерка, повитав гарячими словами присутних, дякував публіці сердечно в імени комітету за так численне прибуте, що причинилась своєю лептою до народної ціли. Опісля розпочались танці, — очевидно коломийкою, до котрої стануло 50 пар, — і вилали дуже гарно. Около 12. години вночі накрили газдинї стіл, але так сито і гарно, що могли ще зо 200 осіб угостити. По вечері розпочалась наново танці, і знов зазвеніла перша коломийка, котру, може сказати, виконали з великим патріотичним одушевленням і радістю, бо наші музиканти були до сїєї пори приглушені впливами, непрехильними рускій справі. І так при веселій музиці і танцях забавляли ся дуже мило аж до білої днини. Признане і подяка належить ся голові комітету, п. Василеві Верна і газдиням, як і всім тим, котрі причинились матеріально і морально до сего вечерка.

На закінчене годить ся додати ще ось що: Як ходили збирати, чи більше сказати, запрошувати на вечерок, то дідич Флорид вигнав запрошуваних за двері, а посол до сойму краєвого із

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Найславніша помада

на поріст волося

винайдена пансю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при її ужиттю зміняє ся шкіра і приєднує ся дуже скоро поріст волося.

Муштини, уживаючи сеї помади, дістають в дуже короткім часі **вуса і бороду** а можуть її уживати від найраніших до найпізніших літ.

Ціна одної пухи 2 кор., 4 кор., 6 кор. і 10 корон.

Посилки за посылплатою, або за присланем грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відни, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживання сеї помади.

Інформації і посередництво до застосування забезпечення життєвих в найкорисніших комбінаціях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **протиш шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносять:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"
" спеціальна .	1.624	"	80	"
Фонд основний .	72.000	"	—	"
" емпіричний .	18.166	"	60	"
486.145 кор. 92 сот.				

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року вносили виплачені **шкоди 1.669.565 кор. 38 сот.** Поліси „Дністра“ приймає **Банк краєвий** при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услія, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє **позички** за опатою 5 1/2% і 1% **додатку на кошта адміністраційні** заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносять 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошення о уділене агенцій в окрестностях **де нема** близько агентів „Дністра“, **приймає ся.** „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

кострі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversammlungsprotokoll, Свідчення відходів, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свідчення увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнане, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і **дешевше як де инде.**

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна получить в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

M. TIRST

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та обіт до довів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських калюшів і черевиків до гімнастичних вирав.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейского.

До Чернівців приходять: з Відни, Снятина Неполоківців: посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер; з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи Гайбокої: посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер; з Новоселиць, Боїна, Садагурі: мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер; з Чорткова, Заліщик, Лужан: мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.<!--;</p--> З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Відни: посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 ано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер. до Гайбоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів: посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкані); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкані), особ. 11:25 в ночи; до Садагурі, Боїна, Новоселиць: мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером; до Лужан, Заліщик, Чорткова: мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.	До Гайбокої приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева: мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межибродів-Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю). З Гайбоки відходять: до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межибродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю); До Гадікальфи приходять: з Радівців: мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд. з Бродини: мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер. З Гадікальфи відходять: до Радівців: міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи. До Гатни приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагуморі, Качики: мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.	З Гатни відходять: до Качики, Гурагуморі, Вами, Кімполунгу: мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи. До Вами приходять: з Драгоші: мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано. з Рус-молдавий: мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер. З Вами відходять: до Драгоші: мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи; до Рус-молдавий: міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.	До Карапчева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни З Карапчева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер. До Неполоківців приходять: з Ванківців, Вижиць: мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни. З Неполоківців відходять: до Ванківців, Вижиць: мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер. До Лужан приходять: із Чорткова, Заліщик: мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд. З Лужан відходять: до Чорткова, Заліщик: мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер. До Карльсбергу приходять: з Путня: міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд. З Карльсберга відходять: мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер. Примітка. Час середно-європейский іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.
--	---	--	---

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Позички для часопису „Дністер“ на 5 1/2% і 1% додатку на кошта адм.

Виходять в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламація неопечатаних
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подвижне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Руска справа в радї державній.

Одержавши стенографічні протоколи з дебати, яка вела ся в радї державній над рускою справою взагалі а буковинською з особна, розпочинаємо нині друк промов, які виголосили бук. посли в сїм дїлі. При тїм хочемо сказати кілька слів від себе.

Повне признанє належить ся пос. Ник. Василькови, що потрафив вже за кілька днів свого посольства випровадити перед заступників австрійських народів нашу справу й представити ширшому сьвітові сумне положенє бук. Русинів і здерти маску з румунізаторів. Се вдало ся ему вповні і кожний Русин без ріжниць партії, про котрі пос. Василько на сїм місци непотрібно згадував, вдячний бесїдникови.

Ще більша подяка належить ся пос. др. Стефановичови від усіх Русинів за его рішуче і поважне слово про цілковите угнетенє Русинів, котрі мають право жадати, щоби ті, що живуть з Русинами і з праці Русинів, не були противниками їх народности. Тому, сказав бесїдник, спираємо ми змагання Русинів, що зовсім рівновартні з Волохами і з сїї дороги справедливости не зведуть нас ніякі обиди і напасти.

Сї золоті слова правдивого мужа стану остануть бук. Русинам завсїгда у вдячній пам'яті а імя посла Стефановича єдиного з між чужих щирого приятеля руского народу остане на все у щирім пошанованю

Якже-ж мізерно презентує ся супроти того капітан краю п.

Дупул! І він забрав голос до сїї справи, хоч волів би був мовчати. Але ми ему вдячні, що він заговорив; бо зрадив зовсім, що досі тільки закулісовим своїм поступованєм виявляв. Пан Дупул заплакав над теперішнім розстроєм в краю, він згадав добрі часи колишнього спокою, коли то ще Русинам був затканий рот а Волохи панували на Буковині. Він зрікає ся нїби „Рагі-ї“ і шовіністів румунізаторських але рівночасно ісповідує і він, капітан краю!, румунізаторську засаду, що Буковина волохський край, що отже й волоха гегемонія й румунізація історично оправдана. Він навіть жадає, щоби всі оставили сїї історичний характер краєви, а рівночасно нарікає не на румунізаторські агітації, що захитали спокій, мир і згоду в краю, а на тих, що опирають ся сему насильству. Сїї капітан краю заявляє, що він є і буде „Волох з тілом і душею“ а одним духом завірає свою безпартійність. Ва пан капітан краю посьмів навіть сказати явну неправду, що в видїлі краєвим засїдають лиш два Волохи; бо, очевидно він, Волох з тілом і душею, не Волох, він, ісповідник румунізаторських засад, безпартійний. Він покликуюсь далі на довіріє корони, але як він шанує се довіріє, се показав він пер в соїмі, се виявив він і тепер в радї державній, се сказали ему посли Русини в соїмі, се повторяємо і ми, се треба було нап'ятувати і в радї державній, се й мусить наступити, щоб сьвіт і корона знали, хто є п. Дупул.

Промова пос. Николая Василька,

виголошена в державній думі дня 1. марта 1900.

(Після стенографічного справозданя).

Висока палато!

Я висланий сюда руским населенєм Буковини і належу до напряду старорускої партії сего народу. Коли зваяжити, що в посїдних десятках лїт майже всі правительства в Австрії були партійними правительствами або що найменше лаявували поміж партіями, то буде вам ясно, що я яко заступник трьохмільйонного народу, маючого десять послів в парламенті віденським, з великою радістю вітаю програму правительства, котре каже, що стояти ме понад партіями.

Бо розпоряджаючи десятма послами в парламенті мусїло нам бути ясно, що то правительство, котре вважає на великість і силу партій, на їх чисельну вагу, з тими десятма послами не числить ся; але оно не лиш що з ними не числить ся, оно і з тим не числить ся, що в Австрії є три мільйони Русинів, котрі є найбільше покривдженими Славянами, що власне хочу ствердити.

Мої панове! Чи се правительство потрафить все те, що провинило ся на Русинах через сотки лїт австрійського і неавстрійського завідуваня, залагодити, про се і я сам сумніваю ся. Але не маю причини сумнівати ся, що міністерство, на котрого чолї стоїть колишній міністер справ внутрішніх за міністерства Кляро, котре то міністерство спеціально в нас на Буковині запровадило систему, нам Русинам буковинським зовсім несприятелю, бо она, як то докажу, хоть почасти спараліжувала несправедливе перемагання меншости краю, Румунів — ту систему продовжити і що таким чином наступлять лиші відносини для руского населеня Буковини, як були до тепер.

Мої панове! Коли переходжу до подиноких точок програми міністерства і передовсім звертаю ся до розвязаня національного питання, то муну яко Сла-

вянин з найбільшою радістю повітати, що Его Ексцеленція пан президент міністрів виявив старанє і, як думаю, і щирий намір мирно поладжувати борбу на Чехах і Моравії між Чехами а Німцями.

Але, мої панове, коли на Чехах і Моравії Чехи і Німці між собою жити будуть як Адам і Ева, то що відтак стане ся з прочими Славянами в Австрії? Що стане ся з Поляками і Чехами в Шлезії, що стане ся з полудневыми Славянами в краях Альпейських і що стане ся насамперед з трема мільйонами Русинів? Чи се питанє славянське не буде розвязувати ся? Про се, мої панове, не дає мені програма Его Ексцеленції пана президента міністрів достаточного поясненя.

Мої панове! Ми мусимо жадати, щоби нашим Славянам у всіх краях австрійської корони законно було загарантовано, аби ми нашими національними справами автономічно завідували (голоси: дуже справедливо), аби ніхто третій не вмїшував ся в наші народні справи; то є особливо у нас Русинів основний і важний принцип, від котрого не відступимо.

Мої панове! Я виразно підношу, що ми всім тим елементам, що в протягу часу осїли ся в нашім славянським окрузі, в їх здобутім праві перешкаджати не хочемо, але ми жадаємо і від них, щоби нас на нашій історичній землі лишили тим, чим ми є, і щоби від нас не вимагали, аби ми їх слухали, як то ми на нашій історичній землі жити маємо, і як маємо нашу мову, як нашу культуру і як ми Русини навіть наше писмо маємо впорядкувати.

Я підніс: на нашій історичній землі. Я перекозаний, що спеціально панове посли з Буковини румунської народности уїмуть мені право, іменем Русинів казати, що ми на Буковині стоїмо на нашій історичній землі. Та се треба вже раз ясно поставити і я спробую, вам панове, се коротко вияснити на підставі історії. Не сягаю далеко, поверну до десятого віка:

За Володимиром I., великого князя руского, злучений був округ Галича, обнимающий і Буковину і Покуте, відтак

— Ні, не сестра — відповів здивований Нехлюдов. — А ти з ким тут?

— Я з мамою. Она політична.

— Марія Павлівна, заберіть собі Болю: — сказав смотритель, що узнав розмову Нехлюдова з хлопчиком протизаконною.

Марія Павлівна, та сама гарна панна з баранячими очима, котра звернула на себе увагу Нехлюдова, встала і сильним, широким майже мужеським кроком, наблизилася до Нехлюдова і хлопчини.

— Він певно хотів вас спитати, хто ви є, — крізь сьміх промовила вона до Нехлюдова з довірем гладячи йому в очі і то так щиро, неначе не могла бути сумніву про се, що вона зі всіма була, єсть і повинна бути у щирих приязних, братерських зносинах.

— Він зараз хотів би все знати — сказала вона і усміхнулася до дитини таким солодким, милим усміхом, що дитина і Нехлюдов мимоволі усміхнули ся до неї у одвіт.

— Еге, питав ся мене, до кого я прийшов.

— Марія Павлівна, не вільно говорити з чужинцями. Знаєте се, ні? — сказав смотритель.

— Знаю, знаю, я їй вже сказала вона і взявши немалюю біленькою рукою за ручку Коля, що не спускав з неї очей, вернула ся до матери сухотника.

— Чий се хлопчина? — спитав Нехлюдов смотрителя.

— Одної політичної. Він і родив ся у тюрмі — сказав він з певного рода

вдоволенем, немов показуючи рідкість свого заведеня.

— Дійсно?

— Дійсно, а тепер іде з мамою на Сибір.

— А та панна що за одна?

— Даруйте, не можу сего сказати, сказав смотритель, стискаючи плечима. — А ось і Богодуховська.

LV.

Задними дверима виїшла спокійним кроком, маленька, острижена, худя жовта Вера Єфремовна зі своїми величезними, сердечними очима.

— Спасибі, що прийшли — сказала вона, стискаючи руку Нехлюдова. — А що, пригадали собі мене? Сядьмо!

— Я не надію ся вас тут найти.

— О мені дуже гарно, дуже добре, дуже добре! Ліпшого собі не можу і бажати, говорила Вера Єфремовна, дивлячи ся, як завсїгда боязко, своїми великими, сердечними, округленими очима на Нехлюдова і випираючи жовтою, тоненькою, жилистою шиєю, що показувала ізза біленького, поміного, брудного ковїра кафтана.

(Далше буде.)

49)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ГР. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

(Далше.)

Найперше звернув його увагу молодий чоловік у короткому жакеті. Лише його було дуже миле. Біля стояв перед не молодий вже, чорнобровою женщиною і про щось дуже горячо з жестами розп'являв із нею. Поруч сидів старець у синїх окулярах і неперушно слухав оповіданя молодой женщины у арештантськом одїю, яку держав за руку. Хлопчина-реалїст вдивляв ся у старця з виразом застиглого перестрашу в очах. Недалеко від них, в кутї, сидїла яра залюблених. Вона мала коротке русе волосє, а з лиця її била енергія. Зрештою сама по собі була вона мила, а крім того приодїта у модну сукню. Він знова був пристойний парубок з ніжними чертами лица, кучерявий. Мав на собі гуталперхову кубку. Обое сидїли в кутку і перешентувались умїваючи від кохання. Власне стола розложилася на криїлі сива, у чорному убранї женщина, очевидно мати. Її погляд топив в лиці молодого чоловіка, з виду сухотника, в таїй самїй куртії і хотїла щось ще сказати, але слєзю давили її слова і то зачинала, то переривала свою бесїду. Молодий чоловік тримав в ру-

ках якийсь паперчик і видно не знаючи, що має робити, гнївно мняв його і перегинав у руках. Побіч них сидїла повновида, румана, гарна панночка з повними очима у сїрій сукні з пелериною. Присунула ся, як могла найближше до своєї матери, що тонула у слєзах, і ніжно гладла її по плечі. Краса била з лиця тої панночки: немалі білі руки, кучеряве острижене волосє, сильний ніс і губи горїли від краси, — але надівсе додавали їй предестії карі, баранчі, солядкі, щирі очі. За вглом Нехлюдова очі її на хвилю відірвали ся від матери і стрїтили ся з його поглядом. Але се трївало лиш мзеньку хвилину. Панночка вернула ся знов до риданчої матери. Неподалеки від залюбленої пари сидів чорний, зарослий чоловік з лохмурым виглядом і щось гнївно розтолковував безбородому гостеві, подібному на євонця.

Нехлюдов сїв біля смотрителя і з напруженою цікавістю глядїв до нього себе.

Його напружене перервав гладко острижений хлопчина, що тонким голо- сом промовив до нього:

— Ви на кого ждете?

Нехлюдова здивувано се питанє. Він поглянув на малого і замїтивши серйозне, розумне личко хлопчини, ожидене уважними, живими очима, поважно відповів йому, що чекає на знакому жінку.

— То що? Вона вам може сестра? — спитав хлопчина.

округи Перемишля, Волиня і Червенку. По ній наступав ряд удільних князів, аж року 1246 відлучив Пала галицького князя Данила королівською короною; по его смерті поділено его державу 1264 і так припав Галич одному з его синів, Перемишль его синові Львові, котрий оснував сегодіншній Львів, — (до сего належав і Володимир, тому Лодомерія), — а Волинь — прощу не снімати ся — его братови Василькові. Вей єї край були, як то я вам вже споминав, під Данилом злучені яко Russia Rubra, Червона Русь.

Року 1340 завоював Червону Русь польський король Казимір Великий. Тоді була Буковина, що також належала до Червоної Русі, мало залюднена, що доказано історично, а чого ніхто не заперчить, хто лиш хотів побіжно вичисляти історію: і дивно є при тім, що вже тоді ті немогі мешканці Буковини може і тому, що були православного віросповідання, підчас коли Казимір безумовно поширав католицизм, оперли ся против польського пановання. А що находили ся на самих границях Казимірової держави і що були сумежні з Молдовою, тому були они також пожадані і лакомим куском для тролень і підбурювань молдовських князів, що безустанно намагали відірвати сей край від польських королів.

Поодинокі угорські королі завоювали в попередніх віках також поодинокі часті Червоної Русі і приписували собі також титул „Rex Russiae rubrae“.

Задля посідання Буковини виринали між сими угорськими і польськими королями все наново суперечки, ба і війни, в котрих молдовські князі ставили ся раз на ту, раз на сю сторону, а завше боротьбу так далеко розводили, що затримали собі на Буковині певне право і певний вплив. Так мала ся справа до XV. віка, значить до року 1482. Того року полагодив ся король польський Владислав з королем угорським Зігісмондом, і в тій згоді надбуємо по раз перший імя „Буковина“.

Кождий Славянин в сій палаті признаєть мені, що назва „Буковина“ є корінно славянська і що, наколи-б тоді в сій краю були народи румунські, вибрало би ся було пильну а не славянську назву для означення краю в умові між угорським а польським королем.

Після сей угоди мала Буковина дальше позітати під опікуством польських королів. Але незважаючи на се і знов задля тих причин, котрі я вперше пояснив, що край лежав на кімні Молдови, против польської границі, не хотіло населене краю, з Молдови підбурюване, ніколи підчиняти ся польським королем і панове Польки пригадають собі вірш: „Za króla Obrachta — wygincła szlachta!“

За короля Яна Ольбрахта спробовано de facto підчинити той край польському панованню і прийшло до страшної битви, в котрій погибло дуже много польських шляхтичів. Тому край — сш fraude — не належав більше до польських королів мимо умови з року 1482. Такими лишили ся відносини до р. 1775, коли то дістала Австрія Буковину від Туреччини також на підставі умови. З сего бачите панове, що Буковина належала до XV. віка перед всім до славянської держави, що від XV. аж до XVIII. віка там безумовно мусіли мешкати Славяни і що лиш задля впливу сусідньої Молдови не можна було її підчинити чисто славянським державам.

Року 1775 прилучено вконець Буковину до Австрії. І тут виринає ріжниця поглядів між Русинами а Румунами над населенем Буковини. Коли іменню Румуни утримують, що тогди було близько 70.000 Румунів а 12.000 Русинів і на се покладають ся на енергії Силленого і Енценберга, котрі мали щось подібного писати, то Русини доводять, як се донажу, небезпідставно, що се неправда. Буди оно так, що, коли австрійські намістники прийшли до Буковини, то розуміє ся, не віднесли ся зараз просто до населення, але старали ся пізнати інтелігенцію краю і з нею зносити ся, а передовсім з краєвою шляхтою.

Як я вам описав історичний розвій краю, то зрозумієте, що ті молдовські князі, аби в тім краю вкорінити ся, бо ті сторони і так були досить безвартісні, при кождім таким відвіджуванню краю завше одного там лишали, даруючи ему кілька тисячів моргів, аби лиш в тім краю остав і робив троха румунської або молдовської пропаганди.

В хвилі, коли австрійське правителство заняло Буковину, була певно велика часта шляхти, а може і вся шляхта румунська. Тут не треба завертати аж до року 1775, але можемо то ще з року 1899 сконстатувати, що правителство, коли прийде до краю, то зараз зносить ся з шляхтою. Тому певно зрозумієте, що і року 1775 шукано насамперед за зносинами з боярами, при чім мусу запитити, що переважна частина тих румунських боярів зараз по окупації покинула Буковину, попродавши за безцінь свої добра і осівши в самостійній Румунії і що там позітали лиш кілька родин, з котрими найбільша частина теперішніх румунських шляхетських родин не стоїть в ніяких відносинах.

Клир був розуміє ся румунський, бо его установляли молдовські князі. До сего треба додати, що ні Енценберг ні Силлені не знали кирилиці, що наприклад зовсім не знали, (бо Румуни і тоді писали кирилицею), чи они пишуть по руски чи по румунськи, они просто питали ся панів шляхтичів і панотців: що се за люди? а єї відповідали: то самі Молдовани.

Впрочім прийде сьогодні на Буковину і запитайте ся одного з моїх виборців, а всі вони Русини: „хто ти?“ то він Вам скаже: „Волох“. Ви зачудуете ся, як він приходить до сей назви. До православної церкви належать Румуни, а до греко-католицької Русини в Галичині. Наші буковинські Русини також православні і щоби їх не помішати з галицькими Русинами — а в них колюсальна любов до їх релігії і церкви — то кажуть, що єуть Волохами.

Так має ся річ. Коли отже сьогодні такий мужик так каже, то що-ж мусів він казати року 1775 Силленови чи Енценбергові? Такими помилками фальшують історію краю Буковини. Сам помилкам треба приписати, що вже тогди гадали, що Буковина то край румунський, і певно половина членів сей палати вірить ще сьогодні, що Буковина властиво край волоський, що мешканці тамешні в більшости Румуни, що властиво Румуни мають там головне право. То неправда, Буковина є після свого історичного розвитку краєм славянським, і Буковина мусить і лишити ся краєм славянським.

Буковина має сьогодні 700 і кілька тисячів мешканців. З сего лиш 200.000 Румунів, котрих прав і національного розвитку вкорочувати не хочемо, але від котрих мусимо жадати, аби не чіпали ся до наших справ, аби не надавали краєви вигляду, якого він після свого історичного розвитку і після теперішніх відносин ніколи не мав і ніколи мати не може. (Посол Скала: Як-жеж зайшов туди німецький університет?) Я то зараз також поясню.

Мої панове! З сего помилкою почали австрійські намістники року 1775 рахувати ся, і з сей помилки виплинуло, що передовсім в шкільництві нічого не роблено для руского населення краю. В немоглих школах, які засновано, і в тих школах, що засновано пізніше, коли вже зачато займатися шкільництвом, взято молдовську мову, що пізніше звала ся румунською, за підставу і так повстали в дуже многих славянських, в чисте руских селах молдовські школи. Аж в сорокових роках почали поодинокі рускі патріоти засновувати приватні школи, і подивляйте, хто був одним з перших, що заснував таку приватну школу? Заступник першої курії великої поєдлости Буковини в сій палаті, член румунського клубу, високопреподобний Пурканович, тепер Цуркан. (Голоси: Слухайте! Слухайте! — Посол Горжіца: Казав він собі той „вич“ відціпнути?) Так є. Він в Мамайвцях заложив в сорокових роках першу руску приватну школу. (Слухайте! Слухайте!) Се факт, якого мені его преподобіє не заперечить! Се школа числила тоді 24 школярів, і многі, що належать сьогодні до рускої інтелігенції Буковини, черпали першу науку в тій школі.

Деякі рускі одиниці бачать, що на Буковині ліпше бути Румуном, бо яко Румуни лепше чогось дібють ся, хоч би тому, що вся шляхта румунська, і що правителство держало завше з шляхтою, отже видимо, що ті немогі, що приналежать до рускої інтелігенції, — руску народність покидають, так, що а число рускої інтелігенції на Буковині може переписати чотири рази на десятих пальцях і не знаю, чи є яка роджена на Буковині руска особа, що має VI. рангу, по найбільшій часті вей вони в X. і XI. ранзі і тішать ся, що єуть начальниками постерунків жандармських або чимось подібним. От се є руска інтелігенція, до котрої треба причислити горстку учителів і 69 руских євangelістів.

Сьогодні має православне населене на Буковині з 300.000 Русинів а 200.000 Румунів; для тих 300.000 Русинів має 69 руских євangelістів, а для 200.000 Румунів близько 300 румунських євangelістів. (Слухайте! Слухайте!) Ануко, де ті румунські євangelісти? По наших руских селах! Вони такими приятелями нашого народу, і йдуть в шовінізмі так далеко, що звертають поштовому урядови реценсії, если не виставить ся їм в румунській мові. Одже їдуть хаїб руских прихожан, між ними живуть, то для них добре, але наверх зістають закамелі в своїм румунським шовінізмі і не хотять і знати свого народу, своїх вірних, котрі їх кормлять. Таке наше положення на Буковині!

Мої панове, при кінці зверну ся загально ще до наших відносин, але при сій точці хочу ще кілька слів сказати Его Ексцеленції панови президентови міністрів, котрий поєдає довіріє заступників руского населення Буковини.

(Дальше буде.)

Кар'єра москвофільського рабіна.

Понизше наводимо в цілости статтю „Діла“ обговорюючи цілком докладно жите і діяльність філара буковинської капанії, Григорія Купчанка, а чинимо се не лише з обовязку дивникарського, але й тому, аби й наші буковинські читачі мали докладну фотографію сего чоловіка, що накидував ся їм часто на проводири і опікуна. Стаття гласить ось як:

„Недавно мала галицька і буковинська Русь „велику приємність“ читати про новий процес Григорія Купчанка. Процес був такий скандальний, що навіть сам „Галичанин“ відрікає ся сатани і всіх діл его та між рядками докорів немов писан на адресу Купчанка: „Ти старий д...ю, чого компромітуєш нас? Не можеш поступати обережніше? Ми не вважимо тобі в до рогу, але ти уважай, бо...“ і т. д. Справа дійсно була немала: а тож виходило, що Купчанко пустив ся на простого виборчого хруня! Ким то він хотів ушасливити руский нарід на Буковині? Якимсь Німцем Ангелером, про котрого ніхто й не чував на Буковині. Ох, ми широка „русская натура“!..

А про те і „Галичанин“ і „Православ Буковина“, скільки можуть, раді би боронити Купчанка; дають ему нагоду замилити людям очі і поміщають его спростовання. Кори сти з того не багато, бо факт остає ся фактом: Купчанко хотів буковинських Русинів продати за миську сочевницю. Нужденна штука не вдала ся і ствердженням сего можна би вдоволити ся та й не роздумувати довше про хрунівські подвиги — як би не те, що се-ж був подвиг — Купчанка..

Не гадайте собі, добрі люди, що се з простим Грищем справа! Сей Гриць, чи властиво Григорій Іванович Купчанко — чоловік собі не аби-який. Він один з найвидніших москвофільських патріотів, ему сам російський цар пише признання... Ось у нас в руках друкована „сердечная просьба“ Григорія Купчанка

з 1896 року до всіх російських „братів і єдиноріців“, щоби ему посилали гроші на его „Просвіщеніє“, і в той спосіб читаємо чорне на білім:

„Въ виду полезнаго патріотическаго направленія моихъ изданій не только разрѣшенъ ихъ ввозъ въ Россію, но тоже разрѣшено мнѣ посылати ихъ многимъ высокопоставленнымъ лицамъ въ Россію, а также на Высочайшее Имя, о чемъ я былъ увѣдомленъ письмомъ Кабинета Его Императорскаго Величества отъ 30. Января 1895 года № 1954. И покойному Государю Императору Александру Александровичу угодно было разрѣшить мнѣ посылать газету „Русскую Правду“ и затѣмъ газету „Просвѣщеніе“ на Высочайшее Имя (письмомъ Кабинета Его Императорскаго Величества отъ 27-го Января 1892 года № 266), а затѣмъ выразить мнѣ Высочайшую благодарность (письмомъ г-на Министра Имп. Двора отъ 30-го Ноября 1892 года № 3738)“.

Ми певні, що „Височайшая благодарность“ самого царя і письма з такої високої високости послані Купчанкови не позволяють нікому уважати Григорія Івановича просто виборчою гниєю, тільки спонукають кожного признати ему далеко висшу рангу в москвофільській менажерії. А він і справді один з москвофільських мастодонтів і як такому належить ся ему з нашого боку більша увага, ніж простим хруням, що зраджують нарід за дриглі і ковбасу. По таких маститих патріотах пізнає ся і партію. По кім же й судити єї, як не по провідниках?

І от, застановляючись над світлою кар'єрою Купчанка, ми пригадуємо собі деякі факти з его життя, факти, які витяг на верх его процес з 1892/93 року. Бодай пропав той процес, що саме тогді, коли цар висказував Купчанкови свою благодарність, показав, що цар не добре знає своїх приятелів... Жив би собі „русскій патріот“ спокійно, видирив би гроші де лиш можна, пив би собі свою чорну каву в Café Lichtenhof на Landstrasse у Відні і дякував би Богу, що й царям не все дає розум, аж тут на тобі! процес, ще гірший як тепер! Позабрали кореспонденцію і довідали ся аж занадто багато. По де котрим антеценціям можна надіятись, що скорше чи пізніше у Календарі Общества ім. Качковського ми прочитаємо ширшу житєпись Купчанка, і там буде мова про сей процес, що увінчав Купчанка вінцем мученика з добрим серцем, котрому все одно брати чи болгарські франки чи австрійські гульдени чи російські рублі — він усі любить однаково —, і тому ми не перебігаючи житєписців, нагадаємо з процесу тільки дещо.

Судове слідство у тім процесі показало великі симпатії Купчанка до династії Кобургів з того часу, як Фердинанд став болгарським князем. Щоби мати спрмогу заявляти ті симпатії, він приймав великодушно болгарські франки на потрібні у таких патріотичних подвигах орудки. Звісна річ: що сьогодні вдіеш без грошей? І так, наприклад, — а на се є документи — в р. 1889 Купчанко зажадав від Кобурга гроший на „Русску Правду“, видавану нарочно в російськїм дусі, щоби через те мати приступ до російської амбасади у Відні і,

де треба, в Росії. Письмом з 4. липня 1889 прислали йому з кабінетної болгарської канцелярії 5.000 фр. за услуги, а оправдане, що на slučaj застановлення видавництва „Русскої правди“ Купчанко не мав би пристуну до російської амбасаді, назвали не переконуючим, бо „Русска Правда“ ще й не виходила, а Купчанко таки подавав болгарському правительству інформації... Не милий лист, що й казати! Красне, аби був де заگیرився, але для жителів Купчанка він великої ваги.

Рівночасно писав Купчанко до Наумовича, щоби найшов „литераторів“ (се слово значить у московії: мененат, добродій, що дає гроші). В письмі з Києва з дня 6. липня 1889 (отже саме тогді, як Кобург післав 5.000 франків) нарікав Наумович на Купчанка: „Полонину ви вже дістали на новий рік, другу половину тепер; чого-ж ви ще хочете від мене? Вуду в грудні в Петербурзі і Києві; як найду літераторів, тогді поможу. Спаліть сей мій лист!“ Але Купчанко не спалив листу, зберіг его для своїх жителів... А вже 8. липня 1889 Наумович писав Купчанкові: „Нашолі літератора — помість скорая — потерпіть — издавайте Русскую Правду...“ І скажіть, будьте ласкаві, чи не інтересують ся наші московії російськими „литераторами“ і літературою?! Просто, шукають єї де лиш можуть... І тішать ся невміру, як найдуть де якого талановитого літератора!...

Було би доволі і сих кілька фактів опертих на документах, з життя многозаслуженого Григорія Івановича, але от ще підсунула ся нам під руку автографована відозва Купчанка з дати Відень, 24. цвітня 1892, де він визнає всіх прихильників об'єднання, щоби підпирали і помагали засновувати в Австрії товариства, котрі мали би на меті роботу против руских (народних) товариств і ширене тенденцій, прихильних Росії... Щирока-напексе серце Купчанка, его безкористність показали ся тут як на долони і ми не чедуємо ся, що московії ще й тепер не відмовляють ему великих заслуг.

Готов ще хто може думати — на світі не без злочинних людей, — що Купчанко воріг Поляків. Боже борони! у него не таке вузке серце, щоб не помістили ся у ній і Поляки. Адже тому два чи три роки ми читали виразно в „Просьвіщені“, що Поляки Купчанкові рідні брати... Чи та его симпатія до Поляків мала яку більше матеріальну основу, чи була тільки чисто плятонічна, на жаль, не відомо ширшою заголові, але остатній процес з Остерером, де згадувало ся і про деяких Поляків, кидав деяке світло і на сю діяльність Купчанка. Ми не хочемо вдавати ся в здогади, тому, що нерозгадані бувають часом тайни московійської душі, — одно лише лишав ся нам, а то візвати галицьку Русь і буковинську, щоби однодушно скрикнула на честь Гр. Ів. Купчанка: Слава тобі, московійське світло, учителю благонадійної молоді, слава от нині і до віка. Отложи попечення, доки маєш „Просьвіщені“.

Загальний збір

філії тов. „Руска Школа“ черновецького повіту.

Пішуть нам:

В неділю, 4. марта с. р. відбув ся загальний збір філії тов. „Руска Школа“ черновецького повіту в садагурській хляпчій школі народній.

Голова філії, повитавши сердечно присутніх, уділив слово секретареві до відчитання справоздачі о діяльності філії за минулий час (від 1. січня до 4. марта с. р.). По відчитанню справоздачі складає н. Іван Савіцький в імені загального збору щирю подяку голові філії за вироблені статі „В обороні і для пояснення“, що була видрукована в „Буковині“ ч. 9.

Уділено слово н. Іллі Прокоповичови, котрий держав відчит „О вихованню дитини в домі родинним і в школі“. Позаяк ся завдача досить обемиста, то прелегент обробив лиш одну частину й обов'язав ся докінчити її до слідуючого загального збору: всі присутні на те згоднісь.

Вже по відчитанню обробленої частини було можна осудити, що прелегент не сів далеко, щоб дістати світла. Оброблена частина відчиту поєднана, за те гарна й докладна. П. Іван Савіцький складає в імені збору прелегентови подяку за его старання працю.

П. Володислав Кувелка відчитав свій відчит „Про кару задержування учеників по науці“. Прелегент обговорив докладно сей спосіб виховання, за що й ему подяковано.

При вілних внесених порушив н. Іван Савіцький справу про винайдені способи, якими можна-б тревало забезпечити для народу успіхи науки, що й подає народна школа, при чім спішив також про уряджуване публичних викладів для народу на вір т. зв. людських університетів. Загальний збір згодив ся одностайно на те, щоб его справу передати філіальному відділові до докладного обдумання та щоб потім передати комусь із членів філії дотичну завдачу до оброблення.

П. Савіцький поставив внесені, щоб головний відділ тов. „Руска Школа“ постарав ся о виданні збірника шкільних законів державних і краєвих в рускій мові. Дальше ставить внесені, щоб все те, що обговорює ся на загальних зборах філіальних, друкувалось у призначенім фейлетоні для дидактично-педагогічних статей у часописі „Буковина“. П. Омелян Іваніцький ставить внесені, щоб головний відділ тов. „Руска Школа“ постарав ся о те, щоби шкільна рада краєва дозволила відбуватись зборам філіальним в будинках шкіль народних, позаяк вже раз був випадок, що шкільна рада краєва заборонила держати збори в приміщеннях шкільних (н. пр. в народній школі у Вишніцях). П. Теофіл Порембський ставить внесені, щоб головний відділ постарав ся о те, щоб зроблено вже якийсь копець справі дотичній видачування навідай на топливо й обслуговування шкіль народних урядами податковими. П. Микола Гавришук ставить внесені, щоб головний відділ постарав ся у ц. к. видавництві шкільних книжок о дучше виданні „Рахункової книжки для шкіль народних“ П. ІІІ. части, позаяк у теперішньому виданні подібують ся великі хибні підглядом добору й упорядковані наукової матерії, а й стиль та чистота рускої мови не зовсім відповідні П. М. Гавришук ставить внесені, щоб перед зеленими святками с. р. устроєно заходом філії вечорки з танцями в салі „Народного Дому“ в Чернівцях.

Загальний збір ухвалив, щоб уділити заномогу для хорого гімназіста з філіальної каси в квоті 10 кор.

Голова філії, взнісши триразове многолітство за здорове щирого опікуна просьвіт, найяснішого цісаря та подякувавши присутнім за участь, закрав засідані.

В кінці дозволяємо собі зазначити ще дещо. Коли заглянемо в книжку „Буковинська Русь“ та застановимось над початками та поступенним розвитком буковинської народної школи від перших єї початків аж до теперішності, то встидно нам подати до відомости, що на сих загальних зборах філіальних явилось лиш 15 членів філії й 3 з гостей, на-

коли в повіті нашої філії поверх 45 самих Русинів-учителів, та що з них лиш 29 членами філії.

Панове товариші! Та-ж ми ступаєм одною ногою вже в 20. столітє. Країна пора, щоб вже покинути рутенську байдужність, бо сьміх людям казати!

„Хто на других покладає, не діждєсь нічого, Хто-ж возьме ся сам за діло, доконає свого“.

Присутній.

НОВИНКИ.

Чернівці, 13-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забудьте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З „Бояна“. Проба мішаного хору „Бояна“ відбуде ся в середу, т. е. 14. марта с. р. о 8. год. вечером. Позаяк на сій пробі відбудуть ся рівночасно важні наради — тож дуже просимо о численну участь.

Виділ.

Конкурс розписаний до 15. цвітня с. р. на місце сталого учителя класичної фізіології і німецької мови при низшій гімназії з німецькою викладовою мовою в Сереті. Першенство мають кандидати кваліфіковані надто до уділення науки рускої або волоскої мови.

Волохи зрікають ся „Patri“. Краєвий канітан і найчільніший в краю Волох, Лукул зрік ся публично в раді державній „Patri“, заявивши виразно, що вона не є его органом.

Промова посла Ник. Василья збила Волохів геть з глуздів. Мертко збуває й в своїй „Post“ дешевими і глупими „віщами“, що пос. Василья гуляв колись коломийки а тепер тне приєди, а „Patri“ пінить ся зі злости і відновляє знов стару свою байку про Русинів, а то що й пос. Василья, позаяк говорив і про гилицьких Русинів, хоче запродати Буковину Галичині й проміняти православу віру за унію. Ну, що-ж мають сказати сараки на гірку правду, що вдарила в них, як грим із ясного неба?

Жидівська безличність. О. проф. Єремійчук помітив в „Православной Буковині“ на румунізаторські клевети і денунціяції обяснені в справі свого фейлетону „Записки Сьмаспешаго“, в котрім відіпрає ворожі закиди. Мордак передруковує сю заяву в своїй „Post“ і додає від себе: З християнською побажливостію витяємо ми поворот каючого ся грішника в лоно прав. церкви... Чи бачив хто більшу зухвалість нехреста, як у сего нунія церковного патрона Мустанца?

Еміграція наших селян заставила президента краю скликати посів і старостів на раду, як би запобігти сему лихови. Перше засідані відбуло ся минулої середи, а дальші будуть ще. Всі рускі посли крім дра Стоцького, котрого нема в Чернівцях, беруть участь в сій нараді. Особливо ревни і докладно займає ся сєю справою пос. Пігуляк, що порушив сю справу давно в соймі. Его виводи про крайню нужду наших селян зробили величезне вражінє в комісії і є надія, що уряд возьме ся енергічно до діла.

Нові читальні „Рускої Бесіди“ отворено тамтої неділі в Медзі, а сї в Балківцях.

Розумна гадка селянина. В останім (8-ім числі) „Свободи“ пише з Струсова патріот-селянин Писе Сатник о нужді по містечках. Там — каже він — „ще десять раз більша нужда, як по селах, а найбільше через того, що по містечках закрали ся зарозумілість, дїнство, пиятика, рознуста і малюване моди. Того остатнє причиняє ся дуже до нашого упадку. Найліпше можна о тім переконати ся на молодіжї обох полів. Дорослий хлопець, як перестане до школи ходити, то ані єму в голові взяти до рук яку книжку або газету, може би ся чого научив. Такий хлопець зараз бере ся до шлючків, до карт, зачинає заглядати по шинках, так як то вже старші каваліри роблять, зараз єму треба збирати ся в ковнірці, в маншети,

в зигарки кишенкові, аби що-хвилини до вуха прикладав. А ще як не має ніякої опіки над собою, то зробить ся з него батяр і не в голові єму навчити ся якого ремесла або гандлю, щоби мав спосіб до життя. Єму тото байдуже! добре, що вбрав ся в ковнірці, маншети і що має зигарок... А дівчата? На селі, як дівчина перестане ходити до школи, то помагає мамі при господарстві, а в містечку міщанська донька зачинає зараз строїти ся в модні буєи, в сідниці з „огонями“, в рукавички і т. д. Як мама мудрійша жінка, стараєсь давати доньці яке-танє занятє, виховує її на порядну господиню а для когось на добру жінку і товаришку. Але як мама сама зле вихована і научить свою доньку лише строю і дїнства, то така дівчина вже сама научить ся заглядати через вікна за ріжкими капрами, вознями, локаями і т. д. Такі дівчата стають потому соромом для родичів і для цілого міщанства. Дятого нам треба старати ся закладати читальні також і для жінок, для дівчат і жінок, бо жінчини займають ся більше вихованєм дїтей; з дїтей впростають люди, а з людей творить ся цілий нарід“.

Пожога театру в Парижі. Перед кількома днями згорів в Парижі до тла театр, званий Comedie française; дві особи стратили при тім житє, кількоро людей сильно попарило ся. Огонь вибух о год. 12½ в полудні і за хвилину прибрал такі розміри, що і бесіди не могло бути о якимсь ратунку. Причини пожежі поки-що не розсліджено. Одні здогадують ся, що огонь повстав наслідком хибного уладження калоріферів; другі, що певно доти електричного проводу мусїли так розжарити ся, що від них заняли ся декораций; а кажуть також, що огонь був підложений, а мабуть чи не підкинуто на сцену бомбу. На год. 1½ заповіджена була ранішня вистава; за кулісами були вже машиністи, кількох акторів і акторок і дівчина від гардероби. О год. 12½ акторка Анріотівна, недавно заангажована, була вже одягнена, а друга як раз одягала ся. В тім почувли дим, а таки зараз показав ся огонь. Поломїнь дісталась до гардероби, а відти вікнами на улицу. Збігли ся зараз товпи народу, наспіла пожежна сторожа, але ратунков був майже неможливий через брак води і хибне уладженє гидрантів. О год. 4 по полудні запалили ся бочні сходи; аж над вечером олановано пожежу. Погибли гардеробина і артистка Анріотівна, а тіла їх найдено спалені на уголі. Оден машиніст вискочив з першого поверху, кілька иньших осіб уратувало ся по драбинах, поприсадованих з улиці. Театр Comedie française постав іще в половині 16 століття, а від р. 1806 містив ся в частині палати Palais Royal. Класична французька комедія була головним его репертуаром, а своїми артистичними силами був він найліпшим і найповажнішим театром в Парижі. Побирає він від правительства 240.000 франків річної підмоги. Театральна бібліотека і рукописи мають величезну вартість; крім того находять ся в театрі неоцінені скарби штуки. Бібліотеку уратовано, викидаючи через вікна, з иньших скарбів багато знищив огонь. В гардеробі згоріло артистичам багато дорожнїностей. Президент міністрів скликав вечером директорів всіх субвенціонованих театрів на нараду, де мають дальше відбувати ся вистави французької комедії. Постановлено грати в Одеоні. Відбудованє спаленого театру має розпочати ся зараз; а що мури не багато потерпіли, то надїють ся, що театр за два місяці стане відбудований.

Для недужого ученика зложили дальше Вп. Доброді: Юрій Мартинюк 2 кор., Стеф. Окуєвський 1 кор., Єротеї Федорович з Ревної 3 кор. і Борачинський 40 сот. Спасибі!

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лиш 35 кр. Замовлена надіслати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдена панною

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при її ужиттю зміняє ся швіру і приєднує ся дуже скоро поріст волося.

Муштини, уживаючи сеї помади, дістають в дуже короткім часі вуса і бороду а можуть її уживати від найраніших до найпізніших літ.

Ціна одної нушки 2 кор., 4 кор., 6 кор. і 10 корон.

Посилки за посылплатою, або за присланем грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відни, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживання сеї помади.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свідоцтва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізане, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і

дешевіше як де инде.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна получить в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейского.

До Чернівців приходять: з Відня, Снятина Неполоківців посп. 7-19 рано, посп. 8-02 вечер особ. 6-50 рано, особ. 6-05 вечер; з Бурдужевів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи Гайбокої: посп. 6-56 вечер, посп. 7-52 рано; особ. 9-31 рано, 1-40 в полудне, особ. 9-22 вечер; з Новоселів, Воїна, Садагури: мішан. 11-50 в полуд.; мішан. 9-55 вечер; з Чорткова, Заліщик, Лужан: мішан. 8-09 рано; мішан. 5-25 по полуд.; з Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Відня: посп. 7-06 вечер, посп. 8-10 рано; особ. 9-40 рано, особ. 1-55 в полудне, особ. 9-42 вечер. до Гайбоки, Гадікальфи, Гатин, Іцкан Бурдужевів: посп. 7-28 рано, посп. 8-10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7-53 рано, особ. 4-35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11-25 в ночи; до Садагури, Воїна, Новоселів: мішан. 7-57 рано; мішан. 5-50 вечером; до Лужан, Заліщик, Чорткова: мішан. 7-— рано; мішан. 7-15 вечером.	До Гайбокої приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожини і Каранчева: мішан. 8-— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5-20 по полудни. (На просторі Межибродів-Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю). з Гайбоки відходять: до Каранчева, Сторожини, Бергомету, Межибродів: мішан. 9-40 рано, мішан. 6-20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шліху Бергомет, Межибродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю); До Гадікальфи приходять: з Радівців: мішан. 6-05 рано; мішан. 5-15 по полуд. з Бродини: мішан. 7-05 рано, мішан. 6-40 вечер. з Гадікальфи відходять: до Радівців: міш. 9-12 рано; міш. 7-20 вечер. до Бродини: міш. 10-30 рано; мішан. 3-50 в ночи. До Гатин приходять: з Кімьолунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 10-15 рано, мішан. 5-45 по полудне.	з Гатин відходять: до Качики, Гурагумори, Вами, Кімьолунгу: мішан. 11-20 в полуд., мішан. 3-00 в ночи. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 9-20 рано, мішан. 4-25 по полуд., міш. 5-50 по пол., мішан. 9-30 вечер, мішан. 5-30 рано. з Іцкан відходять: до Сучави мішан. 6-30 рано, мішан. 11-30 в полуд., 4-40 по полудни, мішан. 8-10 вечер, мішан. 4-15 в ночи. До Вами приходять: з Драгоші: мішан. 9-25 рано, мішан. 4-35 по полуд. міш. 5-30 по полуд., міш. 5-50 рано. з Рус-молдавиці мішан. 1-30 в полудне, мішан. 8-05 вечер. з Вами відходять: до Драгоші мішан. 10-55 рано, мішан. 5-20 по пол., міш. 3-20 в ночи; до Рус-молдавиці міш. 6-50 рано, мішан. 2-05 по пол., мішан. 3-20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станицях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.	До Каранчева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7-15 рано; мішан. 4-35 по полудни з Каранчева відходять: до Чудина н. С. мішан. 10-25 рано; мішан. 7-05 вечер. До Неполоківців приходять: з Вашківців, Вижиці: мішан. 8-20 рано; мішан. 5-15 по полудни. з Неполоківців відходять: до Вашківців, Вижиці: мішан. 9-00 рано; мішан. 7-50 вечер. До Лужан приходять: з Чорткова, Заліщик: мішан. 7-41 рано; мішан. 5-00 по полуд. з Лужан відходять: до Чорткова, Заліщик: мішан. 7-50 рано; мішан. 8-00 вечер. До Карльсбергу приходять: з Путни: міш. 12-41 в полуд., мішан. 4-10 по полуд. з Карльсберга відходять: мішан. 1-20 в полуд. мішан. 7-00 вечер. Примітка. Час середно-європейский іде о 46 мінут пізніше від черновецкого часу.
--	---	---	---

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

з друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Р і н з а с н о в а н я 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"
" спеціальна .	1.624	"	80	"
Фонд основний .	72.000	"	—	"
" емиритальний	18.166	"	60	"
				486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, усіля обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпироволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при помичках гіпотечних.

На жите можна обезпечатись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористийніші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє помички за отатою 5 $\frac{1}{2}$ % і 1% додатку на кошта адміністративні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і помичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Сезон зимовий і літний.
Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских калышів і черевиків до гімнастичних виправ.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і св'ято від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи зворотять ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерат
платні в Чернівцях.

Новий зворот правиці.

До „Руслана“ пишуть з Відня: „Безуслівне знесення язикових розпоряджень, довершене в осени м. р. міністерством гр. Кларого, викликало справедливе огірчене серед тяжко покривдженого тим розпорядком народу чеського і довело до обструкції чеських послів та упадку гр. Кларого. Але й серед парламентарної більшости (правиці) новстав наслідком тих подій розлад і хиткість. Католицьке сторонництво німецьке, спонукуване своїм германським походженням і погрозами з боку німецької *Gemeinbuergschaft*, відсувало ся від правиці нібито задля чеської обструкції, якої оно не могло піддержувати. В Колі польським Рутівіанцї і жидівські послї налягали на поворот до давньої самолюбної політики, якою Коло осягнуло давнійше чимало користей. Відрочене ради державної в грудні і скликане мирової конференції не довело до позитивних добутиків, а відкрите нової сесії ради державної в лютім с. р. перед покінченням мирових переговорів замотало справу ще гірше. Міністерство Вітека, котре всі т. зв. державні конечности полагодило §-ом 14-им, лишило одну таку конечність — предложене про побір рекрутів, — неполагодженою і се предложене стануло яко перна точка дневного порядку на новій сесії ради державної. Се була справдешна лапка, заставлена на чеських послів, підсунена правительству лівниці, котра хотіла супроти корони відограти льоальну роль готових до піддерж-

ки всяких державних конечностей, а на чеських послів кинути тїнь протидержавних ворохобників, що не хотять державі дати навіть рекрута і тим підкопують могутче єї становоче. Очевидно положене чеських послів по відомих подїях т. зв. „zde“ в делегациях і по звичайно тяжким засуді чеських резервістів задля того „zde“ було вельми трудне — їх мужї довіри вложили на них обовязок евентуальної обструкції, коли тимчасом політичний розум наказав віддати — „кесареви кесарева“.

І в новій палаті при першім читанню предложення і в комісії почала ся на велику радість *N. fr. Presse* і німецької *Gemeinbuergschaft* чеська обструкція; католицько-німецьке сторонництво рішучо хилило ся до німецької спілки, а також в польським Колі почали горюжити ся Рутівіанцї і перти до німецької спілки, та довело до відомих резолюцій Кола з 21. лютого, котрі означали полишене давнього прапора парламентарної більшости, на яким була виписана засада: переведене народної рівноправности в австрійських краях. Така переміна була з одного боку вигідна для Кола, котрого заступники у виконуючїм відділі правиці стояли під напором всіх иньших клубів правиці і мусїли числити ся з домаганнями, поставленими Славянським Союзом о язиковий закон для всіх країв австрійських. Під тим напором член виконуючого відділу правиці др. Біліньський уложив був лїтом навіть начерк язикового закона для всіх австрійських країв, справедливий також для Русинів, але Коло, користуючись ситуацією витвореною

наслідком чеської обструкції в осени м. р. спонукало д-ра Біліньського сховати сей начерк (про се ще напишемо иньшим разом більше). Але з другого боку чеська обструкція відбирала Коло вигляди на можливість інвестицій так потрібних в економічно відомими подїями ослаблєній Галичині.

Окрім того дальша обструкція, що вже три роки спиняла всяку роботу законодавчу і парламентарну, мусїла бє довести до одного упадку парламентарної більшости способом були загрожені особливо інтереси економічно і політично слабших народів, як Словинів, Хорватів, Русинів і ин. Абсолютизм, який мусїв би був неперечно послїдувати по парламентарній бездїйности, довів би єї народи до економічного застою і заупаду і спинив би народний розвиток і нанїс необчислені шкоди національному станові поєднаня сих народів.

Тимто іменно народности заступлені в „Славянським Союзі“ були найбільше загрожені сею кризою парламентаризму і задля того репрезентанти „Слав. Союзу“ — Барвіньський, Вулат і Повше вложили основно в своїх промовах на спільнім засіданню трьох парламентарних комісій (Слав. Союзу, Чеського клубу і Клубу чеської шляхти) дня 1. марця с. р. евентуальні шкоди для всего славянства австрійського, а особливо для згаданих трьох народностей, які нанесли би безуслївна чеська обструкція.

Заступники чеської шляхти і зі свого боку робили представлення молодоческому клубови. Се вимовне представлення евентуальних наслідків не могло остати без впливу на

остаточні рішення молодоческого клубу, котрий відбув дня 8. марця с. р. осьмогодинну дуже основну розправу. Радикальне крило молодоческого клубу остало 14-ма голосами в меньшости проти розважних елементів, котрі 31 голосами, розібравши також всі далекосяглі політичні й народні обставини, рішили дати „кесареви несарева“, себ то пустити в палаті предложене о поборі рекрутів без обструкції, застерігаючи собі евентуально лише обструкцію при інвестиційних предложениях.

Ся ухвала молодоческого клубу, як і та обставина, що Молодочехи прийняли місце 2-го віцепрезидента палати (др. Жачек, вибраний головами цілої правиці) є доказом звороту чеського клубу, що не дав ся зловити в лапку, заставлену лівницею і придбати собі в найвисших кругах п'ятно протидержавних ворохобників. Сей політичний такт чеських репрезентантів повинно правительство належно оцінити і з свого боку зробити все, щоби стерти тяжку обиду, заподїяну чеському народови знесенем язикових розпоряджень і уможливити їм полишене обструкції при інвестиційних предложениях, а тим самим привернути можливість успішної парламентарної роботи.

Рішаючою для цілої будуччини буде сеймова сесія в Празі, що збере ся там 26. с. м. а також мирова конференція, яку правительство по відроченю ради державної наміряє скликати для докінчення розпочатих вже нарад.

Становище, заняте Чехами в ухвалі з 8. с. м., змінило відразу положене розлюзованої правиці. Обачнійші політики Кола мають в По-

50)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Г. Р. М. Н. Т. О. С. Т. О. Г. О.

Перекладає Василь Сїмович.

(Дальше.)

Нехлюдов став їй допитувати, як вона єди дістала ся. Вера дуже радо оповїла цілу справу. Бєсїда їй була переповнена чужими словами про пропагандованє, про десорганізацію, про громади, про секції, підсекції і т. д. Вона була пересвідчена, що усі се знаменито знають, хоча Нехлюдов перший ніколи в житю про щось подібного не чув.

Вона оповїдала в повнім пересвідченню, що князєви дуже цікаво і навіть мило пізнали всі тайни народодовольства. Між тим Нехлюдов дивив ся на їй нужденну шию, на рідке, полентане волосє і дивував ся, нащо вона то все робила і оповїдала. Вид їй будив у ньому милосерде, хоч було воно иньшого рода, як те, яке почував він до мужика Меньшова, що без ніякої вини просиджував у смердячїй тюрмі. Йому було жаль їй задля тої очевидної путанини гадок в її голові. Вона себе мала природно за героїню, яка готова пожертвувати своє життя задля успіха своєї справи, а між тим, ледви чи могла би вона пояснити, на чому полягала ціла та справа і її успіхи.

Справа, про котру хотїла Вера

Єфремовна говорити з Нехлюдовим, полягала на тім, що товаришкю її, Шустову, яка навіть не належала до їх підгромади (як виражала ся та бунтарка), зловили разом з нею п'ять місяців тому назад і посадили у Петропавловську кріпость лише за се, що у неї найшли книжки і писма передані їй на перехованє. Вера уважала себе почасти винуватою в арештованю Шустової і благала Нехлюдова (бож він має ріжні зносини) зробити все можливе задля освободження її. Друга справа, о яку просила Богодуховська, заключала ся на тім, щоби випрохати арештантові петропавловської кріпости Гуревичови позволенє на зустріч з родителами і на одержанє наукових книжок, які йому були би потрібні задля його наукових розсудів.

Нехлюдов приобіцав, як буде в Петропаврі, зробити все, що дасть ся.

Свою історію оповїла Вера Єфремовна в кількох словах. Скінчивши акушерські курси зїїшла ся з партією народодовольців і стала з ними працювати. Зразу йшло все добре, стали писати прокламації, агітувати по фабриках, але опісля зловлено одну визначну личність, загарбано писма і так по черзі забирали одного по другім.

— Забрали і мене і ось тепер засїдають... — закінчила вона свою історію. — Але то нічого. Я почувала себе дуже добре — олімпійське самопочуванє, — сказала вона і жалко усміхнула ся.

Нехлюдов запитав про панну з баранячими очима. Вера Єфремовна опов-

їла, що се генеральська дочка. Від давна належить до революційної партії а дістала ся єди за се, що взяла на себе злочин вистрілу до одного жандарма. Вона жила у конспірантській квартирі, в якій була тайна друкарня. Коли уночі прийшли єди для перешукуваня, то мешканці квартири порішили боронити ся до останнього, потаскали вогонь і стали нищити все, що могло би навести на підозріне. Полїцаї вдерли ся мимо того, і тоді один із заговорників вистрілюв і зранив смертельно жандарма. Стали допитувати, слїдити, хто стрїляв а тоді вона признала ся до сього діла, мимо того, що не знала навіть як держити ся у руці револьвер і ніколи навіть до павука не осмілила би ся стрїлити. Ті засудили і ось тепер має іти на тяжкі роботи.

— Наскрїзь адытруїстична, благородна особа — сказала з похвалою для панни Вера Єфремовна.

Третя справа, про яку хотїла говорити Вера Єфремовна, відносилась до Маслової. Вона знала, (бо чого ж би то не знала ся в тюрмі) історію Маслової і зносини Нехлюдова з нею. Радикал постарати ся о переведенє її межиполїтичї, або — по крайности до шпиталю задля догляду. Однак тепер багато хорих, потрібно робітниць.

Нехлюдов подякував їй за пораду і обіцав покористатись нею.

LVI.

Розмову їх перервав смотритель, що піднявшись, оповїстив, що час побаченя

скінчив ся, що пора розходити ся. Нехлюдов попрощав ся з Богодуховською і пішов у напрям до дверей. Тут задержав ся і став розглядати ся, що діяло ся перед ним.

— Час вже, паньство, крайний час — говорив нетерпеливо смотритель, то встаючи, то сїдаючи.

Але з його жаданя ніхто собі нічого не робив. Вивязала ся лиш іще живійша розмова, але анї з гостий, анї з арештантів не думав ніхто розходити ся. Деякі встали і говорили на стоньки. Деякі таки сїдали. Деякі знов стали працювати ся і плакати. Найбільше трогуючою була працальна сцена між мамою а сином-сухотником. Молодий чоловік усе мав панїр а лице його ставало чим раз більше і більше сумовитого-пожурим. Так великі були зусилля, які він робив, щоби не заразити ся почуваннями матери. Ся почувши, що надійшов час розлуки, упала йому на плече і заходила ся від хлипаня, сонучи крізь ніс. Панночка з баранячими очима — Нехлюдов мимоволї слїдив за нею — стояла перед ридаючою матірю і усновоювала її якимись словами потїхи. Старець у синїх окулярах держав, стоячи, за руку свою доньку і кивав головою на се, що вона говорила. Молоді залюблені встали і тримаючи ся за руки мовчки гляділи собі у очи.

— Тим одним весело — сказав, вказуючи на залюблену пару, молодий чоловік в короткім жакеті, що стояв коло Нехлюдова, і разом із ним глядїв на ту мило сцену.

знаньшині доволі доказів, чого можуть сподівати ся по німецьких геґемонах, а католицко-німецьке сторонництво знає дуже добре, що мимо свого германського походження було би, як один з его проводирів висловив ся, „лише послугачкою лівниці, котру лівниця готова кожного часу прогнати“. Сї обставини з одного боку, а з другого напір „Славянського Союзу“ і чеської шляхти та розвага проводирів молодоческих довели до скріплення союзу, який лучив до недавня парляментарну більшість. Є позначки, що й християнсько соціальним (антисемітам) на дойла вже німецька *Gemeinbürgschaft* і по досвідках зроблених з лібералами і соціалістами в соїмі, з нагоди реформи виборчої для міста Відня, они стануть переґою по сторові правниці і тим почне ся розклад з'єдненої до недавня лівниці.

Дня 9-го с. м. зібрав ся виконуючий виділ правниці, а в засіданню всяли участь презес Яворекій, гр. Дідушицький, гр. Пальфі, кн. Шварценберг, др. Енгель, др. Пацак, Барвінський, др. Булят, Понше, др. Катрайн, Трайнфельс, гр. Гавтіц, Лупул і Гормузакі. Всі учасники забирали голос в розправі, котрої основою були останні парляментарні події. Заступники Кола зрозуміли, що мимо антиславянських змагань і накликуваня до самолюбної політики псевдо-демократичних Рутівіанців, не туди веде дорога до добра Австрії і Галичини, католицко-німецьке сторонництво признало вповні справедливими домагання Чехів і запевнило їм свою піддержку, речники „Слав. Союзу“ вказували на те, що репрезентовані ними народи потребують конечно успішної діяльності ради державної в економічній і національній напрямі, а знаменна була заява кн. Шварценберґа, котрий висловив радість, що уможливлено знов спільне ділане цілої правниці, що се ї знов скріпило, і що парляментарна більшість паново з'єднана поставила собі знов задачу — піддержувати

домагання поодиноких сторонниць заступлених на правниці.

Порушувало також і сю обставину, що правниця доси за весь час свого існування проявляла мало рішучої діяльності, однак оправдувано се тривітною обструкцією лівниці, що спиняла всяку діяльність. Наколи соймова сесія чеська, а також сподівана небагом мирового конференція зможуть ще більше зближити два супротивні табори — чеський і німецький і довести бодай до роз'єму, тоді можна сподівати ся успішної роботи в радї державній, тоді і правниця зможе проявити сильну діяльність і віддати певні прислуги державі і поодиноким народам.

Очевидно багато буде залежати від розумного і свідомого діланя правительства, щоби довести до більшого зближення супротивних таборів, багато буде залежати від того, як оно возьме ся за переведене языкового питання в законодатній дорозі.

Промова пос. Николая Василька,

виголошена в державній думі дня 1. марта 1900.

(Після етенографічного справоздання).

(Далше).

Прошу вас, мої панове, у нас знаходиться те уніка, що в нашім краєвім соїмі Русини, Поляки, Німці і жида — всі згідно поступають а чому? З однією причини, іменно боять ся румунізації краю, всі просто мусіли злучити ся, аби лиш спинити румунізацію. Коли одже сьогодні з населеня понад 700.000 людей більше як 500.000 злучених і тільки 200.000 тому спротивляє ся, то думаю, мої панове, що правительство мусить прийти до того переконання, що нам конче віддати треба наше право, і оно мусить що найменше задержати систему, що дає ся се від часів президента міністрів графа Туна, на Буковині, і котра Румунам нічим не шкодить, бо їм нічого не заподіяно, і я сим жадаю від панів послів з волоського клубу, щоби тут висказали свої скарги, лихо, заподіяне їм в краю, щобиśmy мали

мов продовжав нерервану розмову говоріти молодий чоловік ідучи з Нехлюдом в долину сходами. — Шасте іще що капаган, добра людина, не держить ся паратрафів. Висповідують ся взаїмно, і лекше їм стане.

Коли Нехлюдов, розмовляючи з Мединцевим — таким іменем назвав себе говоріти молодий чоловік, насів до сїний, підійшов до нього смотритель зі змученим лицем.

— Як хочете бачите Маслову, то, прошу, потрудіть ся завтра — сказав він, сідуючи ся бути ввічливим.

— Дякую, — вимовив Нехлюдов і скоро вийшов.

Страшними були, очевидно, терпіня невинного Меньшова. — Ах, не тільки страшними були його фізичні бої, але як гірким було те непорозуміє, недовіре до добра і Бога, якого він повинен зазнавати, дивлячись на жостокість тих людей, що його за дурно мучили. Страшним було опозорене, і гідкими були муки, наложені на сотку тих в нічому не повинних людей. Іх катовано, бо так стояло написано на папері... Як страшні отті одурілі дозорці, заняті катованем своїх братів в пересвідченю, що вони роблять, щось доброго, щось позиточного! — Але найстрашнішим над усьо видавав ся князеві на склонї віку, слабій фізично, добрий смотритель. А йому припоручено розлучати матір зі сином, батька з донькою. Ах, він мав розлучати таких, як він, людей, таких, як він сам і його діти... Страх!...

(Далше буде.)

нагоду се тут почути, бо я отверто кажу, що їм незаподіяно нічого найменшого, тільки признано нам в дечім наше право і то, мої панове, як думаю, цілком слушно.

Я прошу Его Ексцеленцію, аби ті відносини краєві утримав, щоби взяв під свою опіку той гноблений руский нарід Буковини, котрий за час 125-літнього австрійського завідуваня до недавня навіть не міг опаматати ся, хотай має право жадати пошанованя своєї народности в сій державі, і щоби нам не перешкадав в нашій боротьбі против несправедливої переваги, коли-б вже не схотів помагати.

Мої панове! Щоби далше перейти до програми Его Ексцеленції пана президента міністрів, приходжу до точки, де він говорить про піднесенє культури і добробити заведе в сій державі. Смюток мусить мене огорнути, коли чую з мого становища яко Русин про культуру в сїм краю. В Х. віці за князя Ярослава Осмомисла, були Русини наймогутнійшим культурним народом східної Європи, могли міряти ся з гордою Візантією, словом — они гравівизначну ролю в Європі. І де сьогодні той культурний нарід? Три мільони душ числить він а між ними є понад два, а певно близько трех мільонів найбільшого пролетаріяту Австрії, найбільших людей, що мають для щоденної корми ледви дрібку муки кукурудзяної, на воді звареної, що убирають ся в драпте, одті лиш в сорочці і штанах і на виворіть оберненім овечім кожусі. То сьогоднішні австрійські Русини, то колишній культурний нарід Європи!

Мої панове! То, що тут кажу, треба історично доказати. Покійний престолонаслідник Рудольф року 1887 будучи у Львові, сказав: „Знаю ваш нарід як нарід давний культурний“. То знані річи, котрі не винаходжу або на перший плян ставляю, щоби надати моїм бажанєм певне управленє. Так мої панове, сьогодні руский нарід дійшов до того, що мусить покидати свою історичну землю, свою батьківську скибу і вивандрує ген за море, до Аргентини, Канади, до Бразилії, аж там він шукає собі хайба!

Уявіть собі панове, нарід, що вдоволює ся спожитєм дрібки муки кукурудзяної, звареної на воді, що є на сході, а сего мені не заперечать (признанє) в їдї, в житю, а навіть в убраню найскромнійшим народом, а прецілї він і на се не находитє услива бити і тому покидає край, про се говорять цілі томи. (Признанє). Отже зрозумієте, що коли предкладаю вам сей опис господарських і культурних відносин, браку якого будь добробиту нашого руского народу, то я з повним правом той уступ програми нового міністерства вистаю, котрий говорить про піднесенє господарських інтересів в державі, що стою вже з тої причини на тім становищу, о скільки я і посели з Буковини, не належачи до румунського клубу, в силі се підпомагати, що ми всі мусимо ужити всіх сил, аби уможливити діяльність сего парламенту, щоби тут обговорювано справи господарські, і щоби і Русини дістали нагоду висказати свої бажаня в сїм парламенті.

Мої панове! При титулі „Колії і водні дороги“ маю лише одно сказати, що, коли має ся видавати 500 мільонів корон на колії, не було-б нічого пошкодило, коли би нагадали ся були і на Буковину з прийнятиєм з половиною мільона корон. Але ми дуже скромні, ми призначені на трактованє мачошини, і ми хочемо лиш увагу звернути Его Ексцеленції пана міністра залізниць, що ми вже в соїмі краєвім ухвалили цілий ряд залізничних проєктів в формі резолюцій і проєсимо его, щоби на ті проєкти звернув свою повну увагу.

До Его Ексцеленції пана міністра рільництва звертаю покїрну просьбу, щоби особливо переґлянув наше рішенє дотично залізниць Бродина-Ізвор. Ходить тут о те, що край рішив причинити ся до сєй залізниць квотою 300.000 корон, а греко-православний реліґійний фонд Буковини квотою пів мільона корон. Є приватні інтереси фонду реліґійного, що говорять против сєй участи. Але я мушу сказати, що, колисьмо вже так нещасні, що одна третина землі приваляжить до мертвої руки, то мусимо що найменше смиренно просити, щоби та мертва рука ту землю не обрабляла в некористь краю і щоби не будувала

себі, тому що може має особисті зиски, в своїх лісах вузькі колії і т. п., при котрих зарабляють багаті підприємці з Відня мільони золотих, щоби відтак цілі простори краю, а передовсім руска сторона лишилась без залізниць. Тому прошу Его Ексцеленцію пана міністра рільництва, звернути на се питання свою ласкаву увагу, і відсилаю его до дотичної односторонної резолюції буковинського сойму.

Тепер хотів би я звернути увагу пана міністра рессорту і на то, що особливо в делеґаціях дуже часто говорять ся про комісію регуляції Прута, але що властиво діяльності тої комісії нігде не видко, і що ми на Буковині можемо взгляднати лиш єдино чорне море, але як довго не знайдемо туди дороги, так довго не піднесе ся наша торгівля, і взагалї індустрія.

Що Буковина не має ані одної водної дороги, хотай так Дністер як і Прут, що доказано фаховими осудами, дуже легко можна зробити славянськими, хотів би я і на се звернути увагу Его Ексцеленції пана міністра рессорту.

Коли-ж тепер зверну ся до точки програми правительства, котра говорить про індустрію, то повинен я при сій точці як Буковинець, а також як Русин, властиво мовчати, бо ми навіть не знаємо, що то є індустрія. Ми маємо виправді промисл домашній, і я позволю собі зробити уважними панів з чеського клубу, що завдяки так нашому славянському приятелєви Франтішкові Ржегоржови можна оглядати в етенографічнім музею в Празі значні продукти того промислу домашнього; але щоби хтось над тим погадав, що той домашній промисл міг би мати вартість для продукуючого населеня, того не подиблеш в нас, він поволи нидє. То одинокий промисл, про котрий міг би я говорити, а більше про ніякий. Поґляньте тільки на геолоґічну карту, то побачите, що самі рускі сторови, так Галичина як особливо Буковина, криють в собі цілу безліч великих природних продуктів, але ніхто тим не журить ся, а ті природні продукти ексцелюували, а тим самим даєи населеню полатний заробок, щоби оно не було приневолене покидати рідний край. Тому і тут осяже ся ясним і зрозумілим, що я радієтно вистаю оголошений закон для піднесеня промислу, і ви лиш задивуете ся, що я після всіх тих описів, де при кожній точці вам скажу ся, в чім минувшість на нас Русинах і також на Буковині, дотично господарського питання, прогрішила ся — все такі з таким довірем відношу ся до обіцянок сєй програми.

Мої панове! Потапаючий хапає ся і стебеленки, і тому і ми хапаєм ся правительства, бо ми в положеню найнещасливішим, бо виправді ми численні скількостію інтеліґенції, але мінімум, цілковитий брак капіталу, тому без руху, без підприємчivosti і задля того се зрозуміє, що ми, чуючи ретельне слово від міністерства, на то слово уповаємо. І я на него справді уповаю, але заразом і прошу, в імені народу прошу, щоби нашого довіря не обманено, щоби нам виправді помочи, щоби не забути на наш нарід, щоби подумати, що на сході монархії пропадає три мільони людей, що дійшли до того, аби свій рідний край, свою рідну скибу покинути, все то, що їм найдорожше, бо не можуть вже існувати в Австрії, в своїм краю, на своїй історичній землі.

Мої панове! Позволю собі також звернути увагу правительства на торговельні угоди, котрі мають на нас, як на край пограничний, дуже лихий вплив в теперішнім виді. Буковина то край, що не експортує, але імпортует. Коли тепер під весну прийдете до наших сіл, то побачите, що мужики не мають вже що їсти; не мають вже природних продуктів, мусять їх вже купити. Тепер порозумієте, що, коли поставлені такі колючальні митові межі, так против Румунії, як і против Росії, то баришівники збіжуві, розуміє ся, сю обставину ви зискують і наше населенє дістає найгіршу марфу лиш за найдорожші гроші, котрих взагалї не може нігде видобути.

Далше мушу ще на щось звернути увагу, що може й знає Его Ексцеленції панови міністри торговлі. Перед кількома днями відбула ся в румунській коморі дебата, при чім один посол скаргив ся, що вивіз худоби з Румунії утруднено, і жадав від міністра, щоби

Чуючи на собі погляди Нехлюдова і молодого чоловіка, молода пара опустила руки, і сьміючись завела танець по кімнаті.

— Вони сьогодні тут у тюрмі вичають ся а завтра ідуть обоє на Сибір, — сказав молодий чоловік.

— Хто-ж він є?

— Каторжний. Хоті вони розрадіють, так серце тріскає, коли чує ся отті роздираючі звуки, — додав молодий чоловік слухаючи ридання матери сухотника.

— Панове! Прошу дуже. Не приневолюйте мене до строгих средетв, — говорив смотритель, повторюючи кілька разів одні і ті самі слова. — Прошу, прошу, мені прикро, але... повтарив він слабим і нерішучим голосом. — Уже давно час минув. То так не можна... Я кажу отсе у посліднє... — лебедів він сумно, то запальючи, то гасячи свою маріандеську папіроску. Видно було, що як ні штучні, і ні застарілі і звичайні були доводи, що позваляли робити творити лихо не спочуваючись до нього відвічальними, смотритель не міг не признати, що він є одним з тих, що спричинили ся до того горя в сій кімнаті. І йому мусіло очевидно бути страшно тяжко.

В кінці вийшї і гостї стали розходити ся: одні до середини, другі на коридор. Перейшли мужчини у гутанерхових куртках, перейшов сухотник, і чорний борочатий; пішла і Марія Павлівна з хлопчиною, що почав своє житє у тюрмі.

Стали виходити і гостї. Пішов тяжким кроком старець у синїх окулярах, а за ним поплентав ся і Нехлюдов.

— Ах, що то у нас дїє ся! — не-

вип при закінченні слідуючих умов торговельних зв'язків ті обставини, есентуально поступав після них. Міністер вказав, що Румунія має волю в тім випадку відступити від теперішнього змісту торговельних умов і спричинити австрійському промислові всілякі можливі труднощі. Се можете, Експеленці, найти в протоколах дотичного засідання.

Не знаю, чи дуже мило було би і для найдаліших кругів промислу в Австрії, наколи би ще один з тих небагатьох країв, куди Австрія щось експортує, тому замкнув ся від експорту, що може кількох дідичів і кількох великих торговців на всході монархії того не бажають, значить, аби мати конкуренцію в румунській худобі. Вирочим не так ті особи тому противні, як мадари, що перед всім хотять замкнути свої границі від румунської худоби. Виправді говорено в тій палаті вже часто, що ми в багатьох напрямках мусимо попустити жаданям Угрів, але я не знаю, чи для австрійського промислу кінечне, а перед всім з мого становища, чи для краю Буковини кінечне і в сьм випадку зовсім задоволює бажання Угорщини. Прому задля того Его Експеленцію пана міністра торговлі, щоби і на се питане звернув ласкаво свою увагу.

Коли даліше перегляну той уступ правительственої заяви, що займає ся стрейком гірничих робітників, то розуміє ся само собою, що посол пролетаріату, яким є сьогодні в великій часті руске населення, симпатизує зі стрейком робітників, що борються за поліпшення свого існування і кажу се явно, що радістю притакну на всі ті пропозиції, що придуть перед палату і зажадають поліпшення тої ситуації робітників і буду їх підшпирати, бо мусу — вже з становища нашого народу — виходити з того погляду, що кождий в Австрії мусить мати право, існувати відповідно людському достоїнству.

Приходжу тепер, мої панове, до сільсько-господарської часті програми правительственої. Тут мав би я зі становища Буковини виправді незвичайно багато казати, але я обмежу ся до найпопулярнішого. Звертаю ся отже передовсім до Его Експеленції пана міністра рільництва і прошу, щоби звернув особливу увагу на товариство краювої культури.

Тут вам, мої панове, розкажу щось такого, чого ви певне ніколи ще не чули.

На Буковині існує товариство краювої культури, що до минулого року — хотий після статутів обов'язане, що три роки відбувати головні збори і вибирати виділ — через дев'ять літ зовсім не збирало ся (Слухайте! слухайте!), але дивним дивом через всі дев'ять літ потягло субвенцію від високого ц. к. міністерства рільництва. (Слухайте! слухайте!)

Що-ж, думаєте, вчинило то товариство культури краювої для Буковини? Зеро, нічого! Прому вас, перечитайте собі бесіди мого поважного товариша Стефановича в соймі краєвім, котрий що року фунтує яко референт для справ культури краювої в буковинському соймі, і ви побачите, як він кожного разу оте товариство краювої культури бичує, і як прийшло до того, що ми тогді тому товариству відказали всяку підмогу зі сторони краю, хоч міністерство все таки давало і дає. Я переконаний, що Его Експеленція, почувши про сей випадок, займе ся докладніше сьм товариством краювої культури. Що се товариство не для населення — розуміє ся само собою; воно складає ся з около 60 членів; з сего є близько 30 дідичів і то румунських, а решта то їх арендарі. Ті люди закуповують за субвенційні гроші худобу, котру ліхитують за безцінь до рук своїх і знайомих (Слухайте! слухайте); се можу дійсно довести. В такий спосіб господарує товариство краювої культури, на котрого чолі яко президент стоїть личність в Буковині із своєї провідності знана, котрої імені тут наводити не хочу, але котру ми віденський президент певно добре знає і котра і тепер, як стояла в дивних, замотала ся в буковинську аферу пропінанційну. Дивно при тім товаристві то, що робило також видавати; мусіло оплачувати секретаря і т. д.; але між тим не побиравало оно через тих дев'ять літ членських вкладок (Слухайте!); тож з субвенцій краю і міністерства оплачувано функціонерів товариства і т. д. Не знаю, чи товариство управлене так господарити з субвенціями.

Наколи вже мова про сільське господарство, то мусу сказати, про що я попередньо споминав, що з одної сторони криза рільництва, з другої сторони брак водних доріг і, про що я ще не споминав, для людей дуже несприхильні відношення кредиту — нашого мужика просто нищать; до сего прилучує ся брак всякого промислу, тому брак якого будь-якого заняття для надлишки робучих сил, облогом лежача торговля і все те складає ся на то, що стан мужицький зійшов сьогодні на карликоваті господарства, на чверть до півморгових господарств і де facto вже не посідає кінечних умов, щоби утримати ся, при чім нема жадної надії, щоби коли підняв ся, если правительством не займе ся ним щиро і діяльно.

Небезпеченство недалеко в дорозі аїтцтаній, та ексекцій ціла посілість мужицького населення з часом прийде до рук винозичаючих грошей, а бувши власителі мужики зійдуть на пролетарів, робітників на своїм батьківськім ґрунті просто на жебраків. Чи то буде щастем для краю, чи то має бути пожаданом метою правительства, що в господарських справах розважно поступає — то не знаю, але сумніваю ся, щоби теперішнє правительством щось подібного одобрило і надію ся з невистістю, що зверне свою увагу на ті річі.

(Даліше буде.)

Отворене читальні „Рускої Бесіди“ в Балківцях.

Дістаємо слідуюче писемко: Отворене читальні „Рускої Бесіди“ в Балківцях відбуло ся в неділю 11. марта 1900 н. ст. при великім здвигу народу велим торжественно. На отворене сьм в серетекім повіті вже шестої читальні прибули члени неогітинської і вочинської читальні як і гості з доохресних громад: Гронани і Ботушаниці. Яко делегати „Рускої Бесіди“ прибули о пів до 12 години Вн. профес. Клим і акад. Когут, котрих супроводжали представителі читальні і бандери з двірця гадичного до Балківців де новитан о їх гримам: „Слава“ і „многі літа“.

Голова читальні п. Іля Одовіччук, господар, в котрого домі утворила ся читальня, повитав милых гостей староруским звичаєм вручаючи їм хліб і сіль, пожелав доброго успіха і дякував за труд, який накладають на себе добровільно, аби просвітити темного мужика. Панове прийняли ті сердечні повитання як і дарунок з щирим виразом подяки, а по покриттяючій полуденку, який читальники уготували своїм власним коштом і заходом удав ся пан проф. Клим на подвір'є і на підвишенім місці серед товни народу розпочав бесіду, обясняючи докладно користь з читальні, заохочуючи всіх до злуки, до тверезости, до вярности. Читальники повинні бути добрим прикладом для всіх громадян, меж ними не повинні бути сварки і незгоди, бо то все уриває честь читальні. Даліше поучав п. делегат, що не лиш в тім користь з читальні, що люди сходять ся й читають — просвічують ся, але й читальники можуть собі отворити склеп, шпихлр, касу райфайзенську, трафіку і т. п., що людей вирагує з рук лихварських. За ним промовляв пан акад. Когут, пояснюючи вартість стану хліборобського і подав не одну хосенну науку що до вартости праці і до піднесення добробиту між мужиками. Обом бесідникам дякували зібрані гучними окликами і окликами: „Славно і многі літа“.

По бесіді сих панів черновецьких, забрав слово честь. господар п. Семен Копачук, голова читальні в Вовчинцях. Бесідник зробив читальні дуже миле вражіння, бо чули чоловіка в сердці, котрий до них з власної практики промовляв і поучав. Він оновідав, як то они в Вовчинцях від двох років таку читальню запровадили, як зразу вороги лютили ся, людей відстрашували, але тепер Богу дякувати, вже ясніше стало, люди горнуть ся до читальні, збирають вже й гроші на заложення каси райфайзенської і вже мають малий шпихлр. Все то так практично й поучаючо розказував бесідник, що ботато иньших своєю бесідою приєднав до читальні. Та мова пана Семена Копачука удостоїла ся загального признання, бо по окін-

ченню тоїже, всі зібрані подякували гримами „Славно і многі літа“! По сьм слідуючому поясненню статутів паном проф. Климом. До читальні вписало ся близько 150 членів, з меж котрих вибрано старшину і то честного господаря п. Ілю Одовічука, головою, котрий більшу комнату в власнім домі відступив на читальню безплатно, п. Івана Коробку заступником голови, п. Семена Пасіку секретарем, п. Василя Нижника касиром, п. Ілю Еремчука бібліотекарем; на заступників: пп. Василя Мандюка і Олесеу Чобанюка.

Вкінці спімнув п. професор А. Клим, що треба все і всюди дякувати паному Найяснішому монархови, що дав нам волю і науку, що дозволяє людям сходити ся на раду, а всі зібрані піднесли гримний оклик: „Нам пїсар най жие многі літа“! На сьм покінчено торжество отворення читальні о 4 години з полудня. По короткій перекусці удали ся черновецькі дорогі гості назад до гадичного двірця а нарід працям їх дуже сердечно, дякуючи їм за їх великий труд. Читальники зібрани ся відтак в домі пана голови читальні і угощали своїх гостей, де при тверезій і спокійній нараді над мужицькими справами час ушпизав їм дуже мило. Щастя Боже доброму ділу!

Гість.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Відзначення. Цїсар надав командантові бук. жандармерії Катаржі велику, а офіцерам жандармерії Фішерови і Журовському малу золоту медалю з Своїм образом за ювілейне діло, яке вони видали під заголовком „Die Bukowina“. Про сю цїкаву працю поговоримо иньшим разом обширніше.

Послом з міста Серету вибраний одноголосно проф. др. Скедль. Одже противна кандидатура була тільки видумкою румунізаторів і романовільських Wolf'ів.

Нотар Адриян Соневицкий, щирый Русин, перенесений із Заставної до Чернівців, а на его місце Адам Рупрехт із Стаїнівців.

В неділю, дня 18. марта с. р. відбудуть ся заходом „Наукового кружка“ товариства „Союз“ товариські сходини. Початок о 1/2 9. години вечером.

М. Івашко, голова. В. Войнаровський, писар.

90. роковини уродин обходив 8. с. м. протоєрей Грицько Проконович в Бергометі, найстарший сьвященик на Буковині.

Предсїдателями місцевих рад шкільних не можуть бути учителі, так рішило міністерство просвіти.

Рада державна кінчить теперішню сесію 20. с. м.

Сойми зберуть ся 26. с. м.

„Patria“ зрікає ся нібито волоских послів; бо, каже, що вона є органом кількох молодиків, розуміє ся загорілих шовіністів. Та се очевидно тільки комедія, бо в душі носли і „Patria“ одної думки. Коли-ж правда, що вони не мають нічого спільного, ну, так голос „Patrii“, за котрою не стоять ані послі, ані тов. „Concordia“, а лише кілька крикунів, не заслугоє на особливу увагу.

„Народный Вѣстник“ Савчука з Мамаївців напав у лютий спосіб на прав. сьвящеників. Ми цікаві, чи й що зроблять проти свого одномисленника наш „отць“, котрим закидує загално о здирстві на роду. Цікаве й те, що „Нар. Вѣстник“ відмовляє архикапапському роду оо. Козаков, не виключаючи й дра Геєя, почуте всякого патріотизму.

Дарових книжок для бідних учеників шкіль народних на Буковині призначив п. к. наклад шкільних книжок у Відні на рік 1900/1 в сумі 6338 корон.

Жидова в Лужанах ликує, що єї махінаціям удало ся звалити дотеперішній громадський виділ, що мав на оці добро громади, й вибрати на его місце свою більшість.

Де діває ся срібло? Питане се можна в нинішніх часах часто почути. Говорить ся, що багато срібла есотребує ся в промислі, але мало хто знає, яка галузь промислу зїдає формально тої цінний метал. Є нею штука фотографованя. В одній лишень фабріці фотографічних плит в Дрезні занотребоване срібла зросло в протягу девяти літ до 5 000 кгр.

Драма в подружжю. Молодий купец Тайхгольд в Скалаті зненавидів до сьї степені свою жену, що за всяку ціну хотів єї позбутися. Щоби своєю ціли дінняти, ужив некогольного способу. Вночі, коли жена спала, обїляв єї голову пафтою, підпалив і вибіг з криком на улицу. Прибігли люди, але вже було запізно. Нещасна серед страшних мук покінчила жите. Тайхгольда увязнено.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, сьровадив сьм днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лише 35 кр. Замовлення надіслати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учитель ч. 5. з дня 5. марта с. р. Зміст: „Роди найбільше уживаних способів читаня“ (конець). — „Початок і розвій шкільництва на Русі“ подає Антін Павенцький. — „Справоздане з загальних зборів Тов. „Шкільна Поміч“ в Самборі за рік 1899“. — „Про фізичне виховане“ після А. Моссого, написав В. Ратальський. — Вісти з Руского Товариства педагогічного. — Вєлчина. — Штука, наука і література. — Відозва в справі курсів для шхїл виділових.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 14. марта. В посольській палаті голосять вже на певно, що по виборі делегатий, який відбуде ся в п'ятницю, наступить замкнене сесії державної ради.

Відень, 14. марта. До санітарної комісії увійшли межі иньшими др. Ольпінський, др. Вайгель, др. Гладілович і др. Яросевич.

Відень, 14. марта. Лівія польського Кола рішила зазначити публично, що она не солідарує ся зі становищем посла Рutowского, яке він займає, як редактор Slow-a Polsk-ого і постановила відокремити ся від него.

Не забувайте на докінчене будови „Народного Дому“ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Найславнійша помада

на поріст волосся

винайдена панею

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при її ужиттю зміняє ся шкіра і приєднує ся дуже скоро поріст волосся.

Муштини, уживаючи сеї помади, дістають в дуже коротім часі **вуса і бороду** а можуть її уживати від найраніших до найпізніших літ.

Ціна одної пухи 2 кор., 4 кор., 6 кор. і 10 корон.

Посилки за посылкатою, або за при-
сланем грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відні, I. Seilergasse, Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживання сеї помади.

Інформації і посередництва до закінчення забезпечення літених в найкорисніших комбінаціях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливіх огневи.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
еміральний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, усілякі обезпечення користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші усілякі, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зарєєстроване з обмеженою порукою, уділяє **позички** за опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованія від членів і третіх осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошення о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“).

Для шкіл народних

вийшли цілком нові друки

можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свідоцтва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна получить в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять: з Відня, Снятина, Неполоківців: посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер; з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи, Глібоки: посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер; з Новоселиць, Боїна, Садагурі: мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер; з Чорткова, Заліщик, Лужан: мішаний 8:03 рано; мішаний 5:25 по полуд.; З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Відня: посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер. до Глібоки, Гадікальфи, Гатин, Іцкан і Бурдуженів: посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи; до Садагурі, Боїна, Новоселиць: мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером; до Лужан, Заліщик, Чорткова: мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.	До Глібоки приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожини і Карачева: мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межибродів-Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю). З Глібоки відходять: до Карачева, Сторожини, Бергомету, Межибродів: мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межибродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю); До Гадікальфи приходять: з Радівців: мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд. з Бродини: мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер. З Гадікальфи відходять: до Радівців: міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 10:30 рано; мішан. 8:50 в ночи. До Гатин приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагуморі, Качики: мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.	З Гатин відходять: до Качики, Гурагуморі, Вами, Кімполунгу: мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи. До Вами приходять: з Драгоші: мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано. з Рус-молдавіць: мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер. З Вами відходять: до Драгоші: мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи; до Рус-молдавіць: міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станицях Вама, Драгоша і обох Молдавіях.	До Карачева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни З Карачева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер. До Неполоківців приходять: з Вашиківців, Вижиць: мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни. З Неполоківців відходять: до Вашиківців, Вижиць: мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер. До Лужан приходять: із Чорткова, Заліщик: мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд. З Лужан відходять: до Чорткова, Заліщик: мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер. До Карльсбергу приходять: З Путини: міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд. З Карльсберга відходять: мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер. Примітка. Час єредно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.
--	--	---	--

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях

За редакцію відповідає Іван Созанський.

під зарядом Володислава Секерського.

Позички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїм. кред. „Дністер“ на 5 1/2% і 1% додатку на кош. адм.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламісти неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поводиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Еміграція.

Оба наші послы, проф. Єротеї Пігуляк і др. Стоцький дізнали знов особливий сатисфакції, ото бо знов виринула на перх одна справа, котру вони давно порушили й ждали, щоби застановити ся над нею й зарадити лихови. Ся важна не лише для Русинів, але й для цілого краю бо й для держави справа, то еміграція був, селян до Америки. Наші послы, як сказаво, звернули на се лихо увагу союму і раду ще тоді, як воно тільки зродилось. Але їх голос визвав тоді тільки зухвалу замітку Мустаї, що крикнув: *Wandern Sie nur aus!* Лихо, прибрало нині широкі розміри, пошесть еміграційна ширить ся чим раз то більше й забирає краєви не пролетаріат а середню класу мужицького населення. Тепер аж побачило й правительство те, на що звертали увагу всіх наші послы вже давно. Та ліпше тепер, ніж в четвер, бо чим пізніше, тим тяжше буде порадити.

Як ми вже згадували, скликав президент краю в справі еміграції селян із Буковини нараду, що відбула ся 9. с. м. в конференційній салі правительства під проводом самого президента.

Запрошено в тій цілі заступників буковинського відділу краєвого, товариства краєвої культури, палати промислової і торговельної а головню послів союму і ради державної з найбільше діткених еміграційним рухом повітів, як і староств повітів черновецького, кіцманського, сиретського і вижницького. Взяли участь

в тій конференції окрім п. президента краю та референта сеї справи радника Фекете де Белафалва ще і слідуєчі: яко заступники краєвого відділу Николай бр. Мустаї і радник краєвий Антін Захар; яко заступники товариства краєвої культури директор краєвої господарської школи Еміль Баер і посесор в Малайвцях Емануїл Зінгер; Яко заступники бук. палати торговлі і промислу президент еї царський радник Фридрих Лінгенган, секретар др. Губерт Віглицкий, радник двору др. Фридрих Кляйнвехтер і посесор в Гонорівцях Йосиф Фішер. Яко заступники бук. гр. пр. фонду релігійного: радник двору і директор діор Йосиф Ульман. Далі посол до союму і ради державної Николай Василько, посол соймові: прокур. фін. др. Евген де Венява Зубрицкий, професор Єротеї Пігуляк, дідич Густав Марин, дідич Фльдор, дідич Ернст Граф де-ля Скаля, а в кінці старостві Тавора, Свораковский, Грібовский і др. Вірфель. Звинились, що не можуть прийти на засіданє: др. і посол Стефан Стефанович, посол Евдоким барон Гормузаки, посол радник двору Сидір Рівницкий і посол університетський професор др. Стефан Смал Стоцький. Конференція передовсім займалась питанням, чи еміграція після даних представляє ся на стільки аномальним явищем, що в цілі еї усунення треба-б ужити особливих средств. Дискусія над сим питанням дала всім членам засідання нагоду висловити свої помічєня і погляди про факти і мотиви еміграції. Остаточно показалося, що еміграція є ознакою господарської недуги між нашим народом і повстала тому,

що головню в північній часті краю великий процент мужицтва на господарствах, що задля великого зросту населення і страти рілі незмірно підупали, не находять вже відповідної поживи. Зі згляду на такі сумні обставини серед широкіх має мужицького населення, яким вже не стає потрібного мінімуму для життя-екзистенції постановлено, щоб власті ужили против сеї нужди всіх можливих средств. Вгодившись в сій принципіальній точці, перейшла конференція до наради над спеціальними средствами рагунку. Передовсім надалось би до того віддати більші грунти в аренду мужикам. Розвелась широка дискусія над сим питанням а заступники релігійного фонду мали нагоду показати знову прихильність заряду релігійного фонду до мужицтва. Із сторони заступників краєвого відділу звернено увагу на фінансове положенє краю, після котрого ледви можна буде роздобути потрібні гроші. Наконєць рішено помімо всяких перепон взятись до розв'язання сего важкого питання економичного і висказано бажанє, щоб правительством разом із відділом краєвим додали собі відповідної праці. В дальшій зв'язи з попередніми питаннями обговорено і те, щоби віддавати мужикам в аренду громадські толоки. Про се дали заступники краєвого відділу інформацію, що іменню така резолюція стоїть на дневнім порядку соймових нарад — отже висказала конференція бажанє, щоб еї наради як найскорше були доведені до успішного кінця.

Засіданє трвало сім годин. Продовженє конференції має відбутись 23. марта с. р. о 10. годині рано

і поставлено на дневний порядок нарад ось які питання: 1) Обмеженє самовільного поділу мужицьких грунтів; 2) Усуненє роздроблюваня мужицьких господарств наслідствами; 3) Заложенє банку кредитового для мужицьких потреб; 4) Поборюванє лихви.

Желаючи як найліпших успіхів з дальших нарад конференції, надіємо ся, що ухвали не остануть на папері, але їх зреалізованє наступить як найскорше, инакше шкода часу на раду...

Відозва.

Хто пригляне ся нашим містам, на рускій землі, прийде до пересвідчення, що не подабають они на рускі міста ані зовнішнім виглядом, ані і малим процентом Русинів в населєнні домів і маєстностей. Ураділи професори, священники і куди, як як, суть, залежні від волі чужих елементів, властителей домів, мусять брати помешканя або склєни, які їм властители дають і платити гроші, які они схочуть. А вже о товариствах і не говорити. Не кождий властитель для товариства хату винаймає, а як винаймає, то за добрі гроші. Русини звичайно і не думають о власних хатах, бо де то на їх кишені! Русин вдоволеній, як має чим помешканє оплатити і чужу мошонку наповняти, а Русин властитель красної камениці, або більшого капіталу, се у нас рідкість велика. Тай справді одиниця в нинішніх часах, сама без помочи, нічого не вдіє.

51)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

г-р. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Дальше.)

„На що-ж сього?“ питає себе Нехлюдов. Ним володіло тепер у висшому степені почуванє душевної млісти, переходячої у фізичну. Він її завжди спочував у тюрмі, та не мав на неї ніякого ліку, полєкні...

LVII.

Другого дня Нехлюдов поїхав до адвоката і поручив йому діло оборони Меньшових. Адвокат обіцяв переглянути справу і наклади всьо правду, як Нехлюдов представляє, (що цілком правдоподібно), то він без ніякого винагородженя возьме на себе оборону тих людей. Межи иншим Нехлюдов розповів адвокату про арештованих задля непорозуміння 130-ти людей і спитав, від кого зависить їх увільненє, хто винуватий в їх арештованю? Адвокат замовк на хвилю, надумуючись. Хотів, видно, дати влучну відповідь.

— Хто винуватий? Ніхто — сказав він рішучим голосом. — Скажите се прокураторови, він зложить вини на губернатора, скажите губернаторови, він обвинуватимь прокуратора. Словом — ніхто не винуватий.

— Я зараз їду до Масленнікова і розповім йому сю справу.

— Ну, се без потреби, — усміхаючись, кликнув адвокат. — То така... — він вам ні родич, ні приятель? то така, вибачайте, колода а рівночасно хитрий скот...

Нехлюдов згадав, що говорив Масленніков про адвоката і не відказав нічого на сю замітку. Попрощав ся з адвокатом і поїхав в сторону до віце-губернатора.

Він мав просити Масленнікова о дві річі: о перепровадженє Маслової до шпиталю і о 130-ти новиню лип задля браку пашипортів засуджених людей. Хотів як тяжко йому було просити чоловіка, якого він не поважав, — але се прошенє було єдиним средством до осигнення ціли. Конче треба було видержати сю пробу.

Зближаючись до дому Масленнікова, Нехлюдов побачив у крилі помешканя декілька екіпажів, повізків, колюсок, наретів і згадав, що сьогодні власне день приїзта Масленнікової жінки, на який віце-губернатор запросив і його в гості. В часі, коли Нехлюдов підїзджав до памениї, одна карета власне здержалась і локай, у панелюсі з кокардою, і в пєдєрній, супроважав до порога паню, яка піддержувала хвіст сукні і відкривала раз-по-раз чорні, тонкі коронки в заздах.

Серед повозів ував князеви в очі закритий повіз Корчагінних. Шпакуватий, рум'яний візник з поважанєм і ввічливістю здіймив капелюх, звичайно як перед знакомим паном. Іще не насів Нехлю-

дов спитати швайцара, чи можна застати Михайла Івановича (Масленнікова), як він сам появив ся на застелених диванами сходах, припоручивши свій супровід дуже знаменитому гостеві (такому, якого він провожав уже не до першого а посліднього степеня сходів). Знаменитий сеї гість, сходячи, говорив по французьки про фестини устроювані у місті на корнеті притулованих для еміґрантів. „Се дуже добре, знаєте, для панів; там вони знаменито бавлять ся, ну і гроші плывуть щедро до нас!“

— *Qu'elles s'amusent et que le bon Dieu les bénisse!* — А Нехлюдов, здорові були. Чогось вас від давня не видати, — привитав ся гість з Нехлюдовим. — *Allez présenter vos devoirs à Madame!* І Корчагінні тут. Et Nadine Bukshovden. Toutes les jolies femmes de la ville! — сказав він підставляючи і з легка підносячи свої військові рамена під подаваний йому елегантним у золотих гальонах локаем плац. — *Au revoir, mon cher!* — Він іще раз ступив віце-губернаторову руку.

— Ходімо на гору, дуже мені мило — одушевлено заговорив Масленніков всуваючи свою руку під рамя Нехлюдова і мимо своєї отяжілої постави ско-

рим рухом потягнув його на гору. Він був у особливе радісному настрою, а жерелом його була ввічливість зі сторони тамтої так значенитої пансуни. Загалом всяка така ввічливість приводила Масленнікова в таке саме одушевленє, в яке попадає кімнатна собачка після того, як господар погладить, пошесть, почеше її за ухами. Вона крутить хвостиком, увиває ся, кулять ся, коває ушка і в глулому упоєно вертять ся на всі боки. Те саме був у стані зробити Масленніков. Він не зазримив поважного лица Нехлюдова, не слухав його і насильно тягнув його до салону так, що не можна було відкараскати ся. І Нехлюдов ішов послухно за ним.

— Справи всякі на потому. Що схочеш то зроблю, — заговорив Масленніков, переходячи з Нехлюдовом через сажу.

— Скажи генеральші, що вназя Нехлюдов, ось, ось насіє, — обернувшись з наказом до локая, який порушив ся з місця і випереджаючи ідущих побіч уперед. — *Vous n'avez qu'à ordonner!* Але з жінкою конче мусиш бачити ся. Я й так вже дістав своє за се, що тоді тебе не привів...

(Дальше буде.)

1) Най там іграють ся і най їх Господь благословить.

2) Сніпніть ся зложити своє поважанє господині дому.

3) Веї окраси нашого міста.

4) До побаченя, дорогий.

5) Ви не маєте нічого до розпорядженя.

Громада Русинів перемських ідучи за засадою: „Громада великий чоловік“ порішила оселити товариство, котре би тую байдужність і зневіру у власні сили Русинам з їх голов раз на все вибило. Не може один купувати домі, або і більших маєтків, то нехай купує спілка.

Се ціл витичена в залученім статуті. Придбати дорогою зарібку добра громадського на стільки, щоби відтак можна щось і на цілі народні жертвувати і якусь справу підперти, а з другої сторони подати можливість членам щось заощадити або в товаристві позичити і який маєток на власність набути.

Не дорогою складок і жертв, бо їх вже у нас за багато, але дорогою чесного зарібку хочемо здвинути собі „Народний Дім“ в Перемішлях, щоби мати приют для товариств, що дорого оплачують своє існування.

Щоби товариство тої цілі досягло, потреба лиш як найбільше членів. Хто зложить вписове 5 корон і бодай один уділ в квоті 50 корон, стає членом товариства і співвласителем маєтності, яку товариство набуде. Від уділу побирає член дивіденду, а як схоче набути щось на свою власність, дістає на се в товаристві позичку.

Товариство приймає також вкладки щадничі і їх опроцентує.

Всі писемна і посилки просить тов. присилати на адресу: А. Ярема, ц. к. професор П. Гімн., ул. Владича число 20.

Адреса товариства: „Народний Дім“ в Перемішлях, Рипок, дім Піскоржа.

Дирекція урядує в локалію товариства що дня від 3—5 год. по полудні крім неділі і руских свята.

Дирекція:

А. Ярема, управляючий директор.
— о. М. О. Кормош, контролор.
Вл. Гайболицкий, касиєр.

Промова пос. Николая Василька,

виголошена в державній думі дня 1. марта 1900.

(Після етенографічного справоздання).

(Кінець.)

Тепер, мої панове, приходжу до уступу „Наука“. Я на жал мав при кождій предметі нагоду доказати, що так як з Русинами не обходять ся з ні одним народом в Австрії. Три мільони Русинів мають 5 гімназій. (Посол Горіца: Словенці не мають ні одной!) Сего я не знав, прийміть моє співчуте. (Веселість). Румуні нарікають, що нам Русинам дають заведи першенство, що для нас все робить правительство, а для них нічо. Ми маємо 200.000 Румунів, ті мають дві гімназії, нас є 300.000 Русинів а маємо від двох літ на Буковині лиш одну низшу гімназію, себто паралельні при німецькій закладі, прочі чотири гімназії, про котрих я вперед згадував, знаходять ся в Галичині.

І тепер приходжу до одной точки, котра, зглядом управи шкільної, є великої ваги, а котру я дуже припорушаю панові міністрови просвітні. Між галицькими і буковинськими Русинами є дві партії, старо- і молодоруска. Не моя задача, описувати вам тут цілі одной і другої партії, але при сій точці мусить бути моєю задачею, просити ви-соке правительство, щоби при шкільних

відносинах і наукові методи не мала згладу ні на одну, ні на другу партію: політика не належить до школи, між тим робити ся політику в наших гімназіях, приміром в Чернівцях. (Торічні укарані учеників-каданів. — Пр. Ред.)

Не хочу тут висказувати мого становища дотично фонетичні і етимології, про се переговоримо з нашими товаришами з Галичини там, але мусу також жадати, щоби правительство не втручало ся до нашої боротьби в той спосіб, який би затроював діточі душі, що повстають партії в школі, в гімназіях, що один хлопчє каже другому Москаль, а сей тому Українець. Так не сміє далше бути, оно мусить до того прийти, щоби в школі учило ся, а не робило ся політики, бо, наколи при тім малім числі гімназій і наукових заведень, які маємо, ще й там провадити будемо ту боротьбу, тоді немаємо надії, здобути для себе інтелігенції.

Мої панове! Приходжу тепер до одной точки, про котру правительство не згадує, а котра для нас є великої ваги, а то є наша церква і наша віросповідна справа.

Мої панове! Як я вам висше споминав, є нас Русинів на Буковині 300.000 против 200.000 Румунів. Від шістдесяти років, відколи номер послідній руский митрополіт Буковини, Гакмац, є самі Румуні владиками.

Наслідком сєї обставини роблено заходи около того, щоби зробити православну церкву національно-румунською.

Зайшло так далеко, що в богословській семінарії в Чернівцях, де з початку було 20 руских і 20 румунських питомців, щі жили у згоді, минулого року вже не було ні одного руского питомця.

З сего виходить, що, як то я вам висше згадав, ми всего на всего маємо 69 руских священників на 300.000 Русинів, підчас коли числорумунських священників на 200.000 Румунів відносить 300. Ті румунські священники служать в наших руских парохіях. Люди ті по найбільшій часті не знають нашої мови, не співчуть з народом, між котрим живуть, і при населеню, де учитель і священник є властиво одиною інтелігенцією в селі, можете собі уявити, що то значить, коли нарід не має зносин зі своїм священником. Той не може по просту з ним говорити. Проповідий в неділі і в інші свята не виголошує ся в матерній мові. Так одже навіть та дрібка, релігійне почуванє, та єдинок розрада у Божій науці, котрої ті бідні мужики ше шукають, робить ся неможливою.

Мої панове! Від минушого року датує ся, що новий архієпископ, Румун, що і слова не уміє по руски, але про то переконаний, що між его діцезанами є 300.000 Русинів, предложив міністерству, щоби обєднано два опорожені місця з поміж шести радників консисторських рускими священниками.

До тепер була ціла консистория в Чернівцях румунська.

Складала ся з шести Румунів а тепер мали ввійти два Русини. Тут виявилась лють румунської партії против нового архієпископа і тут ярко виступила ненависть теперішнього красового президента. Консистория се твердить, де чули ся Волохи вже певними, се була кріпость, котру вже переробили на чисто румунську, де рускі священники вже готові були, признавати ся до Румунів, як то зробив свого часу Цурканович. Але вмішало ся поміж них правительство і за предложенєм архієпископа повливано двох Русинів до консисторії.

Мої панове! Ви чейже додаєте, що нам при наших фактичних відносинах з поміж шести безумовно чейже хоть половина належить ся. Та, ми дістали двох.

Архієпископ є Румун, єпископ радівський є Румун, чотири консисторські радники є Румунами, весь теологічний факультет складає ся з Румунів. І тут знов постуило правительство троха

справедливіше; оно іменно заіменуєвало тогді для практичного пасторального богословія, то є для тої катедрі, де, що так скажу, приучує ся священника до практичного схоплення. попри румунського професора також і руского, відтак се поклікало для церковної славістики також Русина. Не знаю, чи панове Славяни і читали депо в своїх газетах, яке обурєне, які війни викликав сєй факт між Румунами, що позволено собі, на цілий богословський факультет заіменувати двох руских теологічних професорів.

Думаю тепер, мої панове, що-м доволі доказав, в який спосіб навіть церкву в тім краю хотіли зрумуничити, і задля яких причин сегодня тамонної системи, котра ніяк Русинів не фаворизує — і якої нема і сяду, бо там всякі змаганя паралізують, що мали-б дістати Русини, через Німців і Поляків, які разом постунають, так, що все треба ділати, через що кождий лиш трохи дістає, але хотій тільки, що можна жити в тім краю — задля котрих, нажу, тої системи там не хотять терпіти, а старають ся всіма силами підбурити правительство против тої системи. Є тому моєю задачею — а се роблю іменем буковинського єюза, іменем шести буковинських послів — зробити правительство на то уважним, що неромунське населєне Буковини ніколи а ніколи не стерпить і не може стерпіти, наколи би правительство відступило від теперішньої системи, яку на Буковині заінагурувано, і що спеціяльно в соймі Буковини виринули би з того тяжкі консеквенції, наколи-б правительство або єї представителі в який небудь спосіб збочив з тої дороги.

Так я вам, мої панове, висловив моє становище зглядом програми міністерства, як і становище моєї партії і становище руского населєня взагалі, і я думаю, що міністерство з сих виводів прийшло дійстно до того переконання, що ми Русини дійсно маємо право на узглядненє наших бажань, що ми але з другої сторони так, як і передше, і далше єсьмо народом охочим до жертв, і не хочемо ніякого правительства трудити, як довго оно нас не схоче винагородити з нашої рускости, як довго не буде нас спиняти в нашім розвитку. (Посол Бжезновский: Що робить німецький універзитет в Чернівцях?) Дотично німецького універзитету в Чернівцях — бо-м почув втручений голос — то річ так має ся. Прощу звачити, що ми Русини там на сході de facto до сегодня не мали жадної надії, коли покінчилисьмо нашу гімназію, есентуально наші правничі студії, дійти до якого становища, бо в однім і другім краю унеможливили нам то пануючі сфери. Тому привитало руске населєне свого часу ту обставину дуже радієтно, що уможливить ся єму, дома образувати ся найби хоть по німецьки, щоби єї інтелігенція на підставі того образования найшла собі хоть на стороні існуванє.

Мої панове! Говорю на підставі дійстних обставин. Ви може запримітите, що при трехмільоннім населєню все таки було би можливо, аби свої люди найшли захист. Але се при даних обставинах не можливо. Може прийде колись до того, але сегодня, принаймі на Буковині, ми ще не дійшли так далеко.

Позволю собі, звернути ся ще кількома словами до румунської партії, заступленої тут румунським клубом, бо то може дивним видавати ся, що ми буковинські послі, котрих є тільки 11, не можемо спільно виявляти наших бажань і жалів, але що я полав в то прикрє положєне, висказувати навіть скарги против провідників бунтівників населєня, котре вже з давня проживає в краю враз з нами.

Мої панове! Кажу Вам отсе: Ви заступаете 200.000 осіб на Буковині, маєте на Буковині всего 12 послів, ми маємо в соймі 18 послів при населєню 500.000 осіб, в тім 4 послів на 300.000 Русинів.

З сего виобразить собі вже висока налата, чи румунська партія під сім взглядом упосліджена. Але про то підносить ся при кождій нагоді в публичних відозвах, а перед усім на задних сходах, де того навіть зовсім сконтролювати не можемо, опір против славянсьєня Буковини і представляє ся то славянсьєне як щось пронаговане з Галичини.

Маю тут брошуру „die Slavisirung

der Bukowina als Ausgangspunkt gross-polnischer Zukunfts politik“. Панове Славяни, що тут враз з панами Румунами сидять в більшости, певне здивують ся, коли побачать, як ті пани з одной сторони тут з ними симпатизують, з другої-ж сторони через своїх співилеманників пускають в світ такі писемна, що противлять ся зовсім правді, щоби тим одурити правительство і всі прочі партії, і себе зробити управлєними а більшости краю зділати безправною.

Я прийме тут багато газет і міг би Вам з волоских газет депо прочитати. Не вишлябисьте з дива чуючи, що лише ся в тих газетах против Славянів, против Поляків і против теперішньої більшости палати послів. Є то „Patria“, офіційний орган румунської партії на Буковині. Іншого органу навіть нема. В тій „Patrii“ найдете все, що я Вам казав, в багатьох артикулах. Мусу, але виразно запримітити, що мені добре знаєне, що не всі Румуні того самого погляду.

Румунське населєне є тихе і супокійне, оно є населєнем, що не любить експанзивної політики. О що-ж властиво ходить? Я зверну ся знов до року 1775, коли то удало ся австрійське правительство перед усім до шляхти. Та шляхта, що складає ся тепер з пяти або шести родин, привикла була до недавня, панувати над краєм. До тої шляхти мусів удавати ся кождий начальник краю, та шляхта репрезентувала край в думі державній, одним словом, она була Буковиною.

Між тим приключило ся нещастє, що австрійське правительство, міністерство Туна, вислало єюди такого президента краєвого, котрий не є сдугою тої партії, бо дістав відлі з відсї інформація і певне не на власну руку, може і тому, що переконав ся про дійстні відносини, а є чоловіком, що говорить і з другими людьми, що їде від села до села, вислухує депутатів, вишнугує про їх бажаня і потреби і після сего постунає і робить справозданя.

Се не в смак тим паям.

Що-ж виплинуло з сего? Що провадити ся против него в цілім краю отверта агітація, нечуваний бунт против кождого державного авторитету. Але Буковина не є краєм, де би можна з так радикальними средствами агітувати між населєнем, навіть як би було до сего право, так як на заході.

Мої панове! Коли-б я моїм виборцям то сказав, що-м мусів тут сказати, знаєте, щоби тоді стало ся? Та-ж люди ті не так культурні, щоби виборювали собі своє право посередством закону. Вони дійшли би до чогось зовсім иншого, що робить сегодня румунська партія в краю. Чи знаєте, се розірене дійшло так далеко, що нашого церковного князя на пероні нападено, і туй туй що не оббито? Чи знаєте, хто відтак підписав інтерпелляцію в соймі краєвим, чому поліція того князя церковного боронила? Греко-православні церковні патрони, природна річ румунські. Так мої панове, то сумні се відносини. Тут бо може думати ся, що в тім краю, де до тепер не зважаючи на то все ще яко-такі панував спокій, прийде до боротьбів, про які ті, що їх викликали, аби удержати ся при власті, і не мають поняти.

Яке то приходить, що пани вибрали так радикальну політику? Таже пани були заведи в найліпшій згоді з правительством. Они заступали тут руске і румунське населєне і німецькі міста. Тут були они Румунами, їх виборці могли бути, чим хотіли. Але наше населєне також трошки пробудило ся, і між Румунами є поодинокі молодші елементи, що вже не йдуть разом з панами боярами, але що хотять самі прийти до значєня. То так званий рух молодорумунський. Щоби-ж задержати собі мандати, щоби могли утримати свій вплив в краю, вступили на жал і розважні до того руху, і сегодня дійшло вже до того, що партійний орган консервативних румунських політиків, „Джичів і т. д. (Газету „Patrii“ показуючи) в тих фарбах виходить (Веселість), котрі то фарби означено з правительственной лавки в буковинським соймі прилюдно як барви королівства Румунії а ніяк яко барви румунської народности. Так буває нераз, що приміром стоїть в офіційних румунських партійних органах вперед звістка про румунського короля, про відносини на румунським

дворі а відтак промі відомості. Покажу Вам тут на приклад одно число, де стоїть наперед (читає):

„Altefa Sa Regală Principesa mostenitoare Maria a României a dat naștere unei principese în castelul Friedenstein la Gotha.

Altefa Sa imp. archiducele Eugen zace de câteva zile bolnav de influență și frigare. Buletinele recente anunță o ameliorare a stării sănătății înaltului bolnav“.

То значить ся: „Престолонаслідниця з Румунії породила“ і т. д. Відтак аж стоїть: „Архидиша Евген хорий від кількох днів“.

Одже престолонаслідниця з Румунії стоїть в офіційнім партійнім органі перед архидишем. (Пос. Дашинський: То деуцуніація!)

Я на сей оклик зараз відповім. Я сею ніколи не підносив би, але мусів то вчинити, бо Румунія представляють нас Русинів або яко Русофіль або Українофіль, а ніколи за Австрійців. В нас подібного не знайдете, і ми мусимо застеречи ся против сего, щоби такі партії, що могли б в власнім гнізді шось наїти, шукають за такими річами в нашім гнізді.

Впрочім шанував я тих панів, як лиш мій, аби тамешні відносини тут широкі не розтягати, бо маю все ще надію, що розважні румунські елементи, що прийдуть до розуму і признають, що мусять як меншість в краю безумовно і прочим народностям, а спеціально нам Русинам дати ті права, котрі нам належать ся, і що все ще приїде до згоди. Що теперішнє правительством той мир і в нашім краю понирати буде, є моєю надією, і в тій надії дозволяю собі висказати правительству шовне довіре і заявити, що я іменем моєї партії і іменем населення, котре заступаю, все можливе вчиню, щоби уможливити діла не тут в парламенті, щоби его повести так, аби дійсно уможливити роботу парламентарну. (Пос. др. Брзоряд: Нічого не дистанете за Ваше довіре!)

Мой панове з Чехів, прошу звинити, нас тут всего двоє Русинів з Буковини вибраних. Де-ж можемо найти наше право, як не тут в парламенті? (Пос. др. Брзоряд: Тут его не найдете!) Коли не сміли би ми і тут говорити — в своїм краєві не має наше говорене і так жадної ціли, там не чує нас центральне правительство — де мали бисмо відтак говорити? Тому маємо найбільше старанє, щоби той парламент утримав ся, і щоби тут в парламенті робило ся. Сим кінчу. (Признанє.)

Війна в Африці.

На засіданні палати лордів відчитав лорд Сельсбері заяву президентів Штейна і Крігера. Оба запевняють торжественно, що війну підняли лише виключно в цілі оборони незалежності обох полуднево-африканських республік. Обі республіки бажають привернення мира під умовою, що їх незалежність удержити ся на дальнє. Коли-б однак англійське правительство тримало дальнє при намірі знищення їх незалежності, тоді бурському народови не лишало би ся нічого иншого, як витревати до кінця. Доки воєнне щастє було по стороні Трансвалю, президенти вагали ся зложити сю заяву. Але тепер, коли повагу бритийського правительства можна уважати запевненою, уважають своїм обовязком, предложити ясно бритийському правительству перед обличчєм цілого світа, чому бури ведуть війну, і під якими умовинами були би они склонні згодити ся на заключенє мира.

Лорд Сельсбері дав телеграфічну відповідь на сю заяву, вказуючи на те, що Трансваль вже від сімох літ робив очевидні приготування до війни, дальнє вказав на

обидливе ультиматум, яким розпочало війну трансвальське правительство та на напад трансвальських військ і вільної держави Оранії на англійську територію. Сельсбері зазначає при сїм, що з Оранією не переведено передтїм зовсім жадних переговорів. В виду нещастя, які спроводала на території королевої, не спонукана жадною провокацією напасть республік, англійське правительство відповідаючи, може лише повідомити, що не є приклонне згодити ся на удержанє незалежності чи то Трансвалю, чи оранської держави.

Оба сї документи відчитано також в палаті громад серед живих оплесків. При слїдуючих нарадах над воєнною пожичкою деякі з послів запротестували против депеші Сельсбурого.

Так отже від бурів виїшов вже перший крок до покінчення кровавої війни, та поки-що безуспішно. Прошені трансвальським правительством о посередництво Сполучені Держави, віднесли ся з тою місією до Англії, однак она в словах як найсердечніших — відкинула всякі предложеня. Також і від Німеччини тяжко надїяти ся успішного посередництва, бо власне тепер оголошено „сину книжку“ в справі занятя двох німецьких кораблів „Bundesrath“ і „Herzog“ з причини підозріння о контрабанду на річ бурів. Німецьке правительство інтервеніовало в дуже рішучий спосіб, кораблі висвободжено і справа покінчила ся добре, але англійське правительство затишло собі сей шореткий тон, з яким Німеччина звернула ся до него в дни неповідження англійського оружя і прикрої ситуації. Тож лорд Сельсбері виткнув се тепер Німеччині — мовби застерігаючись против якихсь сердечніших відносин, які потрібні до ролі мирного посередника. Франція навіть не дістала завізавля з Трансвалю до посередництва, бо она живе надто на вражій стопі з Англією. Тому навіть, хотїй би бури звернули ся до французької республіки з таким прошенєм, она не підняла би ся сїй задачі, аби уникнути всяких некористних толків. Остає одна Росія, котра конкуруючи з Англією на Сході, ледви чи єхоче мінати ся в сї діла на Полудни.

На разі отже мирового акція не має світливих виглядів і радше поринить єї оружє, чим дипломатія. Бо в Трансвалю воєнні випадки поступають скорою ходою. Онодїшні телеграми донесли о нових успіхах Англичан та о цілковитім упадку духа між бурами.

НОВИНКИ.

Чернівці, 17-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Відозва до всіх П. Т. співачок і співачків з умильною просьбою, аби зволіли прийти на пробу в понеділок о годині 7½. вечером точно, позаяк професор музики пан Горнер ласкаво обяв обовязок диригента нашого хору. Надїємо ся, що наші щирі П. Т. патріотки і патріоти як найчисленнїше являть ся! — За виділ: *Монастирський*, голова.

Пригадуємо іще раз, що научний кружок акад. тов. „Союз“ устроє в не-

длю 18. с. м. літературно-забавові сходни, на котрих виступить знаменитий цитрист п. Ф. з продукціями. Вступ від особи 10 кр. не обмежуючи добровільних жертв. Всеь дохід призначений на „Народний Дім“ в Чернівцях.

М. Івашко, голова. В. Войнаровський, писар.

Надзвичайні загальні збори укр. руського акад. тов. „Союз“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю 25. марта в локалю товариства (ул. Петровича ч. 2.) о годині 2. по полудни при участі 2/3 членів, о годині 4½. при участі половини членів, а о годині 3. при участі якого будь числа членів. Порядок денний: 1) прочитанє протоколів з 2 послїдних заг. зборів; 2) доповідочий вибір виділу; 3) справа ювілею товариства; 4) вільні внесення і запитаня. Взяв ся всіх Товаришів тутешних і замїсцевих, щоби явили ся всі на загальнім зборі з огляду на важність справ, що мають бути залагоджені.

Від виділу укр.-руського акад. тов. „Союз“:

М. Івашко, голова. Н. Левіцький, писар.

3 українсько-руського тов. „Союз“. Виділ товариства звертає ся сїм до тих Ви. Панів, що явї пожичили книжки з бібліотеки товариства і до сїєї пори не віддали, щоби як найскорше їх звернули на адресу товариства, ул. Петровича ч. 2, бо в противнім разі товариство буде приневолене виявити їх імена — а дальнє звернутися на судову дорогу. Виділ.

„Gazeta polska“ уценила знов Русинів у передучерашнім числі. Обговорюючи ереквенцію шкіл в Чернівцях, плете „nasza najserdecniejsza“ і про те, що хоче повернути польській народності і „zgrzeszonych“ дітий польських, наколи ціле місто знає, що кожда руська служниця, що понадеє у польський або жидівський дім, мусить зараз скинути горботку і по польськи „gandalarać“, а за короткий час набереть „панських“ лорівів так, що поминай, як звали.

Matinée. Товариство для запомогти бідних учеників низшої гімназії в Чернівцях устроє 1. цвітня, як що року музикальний поранок але с. р. продуктив вже звістний п. директор Фавстман і ту одну руську пісню, що ученики співали доси про людеє око. Таким способом хоче мабуть п. Фавстман уколоти Русинів а ученикам дати відчутти свій кулак за те, що багато з них не хотїло вчити ся с. р. надобовязкового співу, позаяк він виключно німецький. П. Фавстман приневолив їх до того грязи, що не дасть нікому запомогти з тов., над котрим запанували самі Faustman-и, хоч в їм є й руські гроші. Крайна пора, щоби наші послаї й товариства ушїнули ся, аби в руських паралельках учили й руського співу а не тільки чужого. Коли-ж не вдоволять сему справедливому жаданю, тоді не повинен ніхто з руських учеників учащати на спів, а плекати свою руську пісню приватно, на що й є курє співу в бурї „Народного Дому“.

Курс садівництва для учителів буде й с. р. в Чернівцях, один від 25. до 30. цвітня, другий від 23. до 28. серпня за нагородою 5 к. девно а 20 к. за дорогу. Зголошуватись належить до 20. марта с. р. просто у директора господарської школи в Чернівцях Еміля Баєра. Кого із тих, що зголосять ся, покличуть, той дістане на час від 35. до 30. цвітня відпуску.

Баба Євдоха засипала на вчера снігом не лиш Чернівці але й шлях зеліничний до Сучави.

Старі поштові марни і инші поштові друки можна вживати лиш до кінця вересня с. р.

Обікрали церкву в Балтині коло Селетина, не вислїджені доси злодії й забрали до 200 корон готівки, срібні хрести, чаші і ложечку.

Нові патинокоронівки вже находять ся в обігу, є то єрібна монета значно більша від лева.

Школа в Веренчанці ще замкнена, так само і в Бобівцях та може ще й де инде, про котрі не знаємо, а краєва рада шкільна не смієть ся запобігти сему лихови, що в Веренчанці триває вже 5 місяців! Краєвий фонд шкільний не

має, бачите, сотку, дві до розпорядимости. доки рішуть ся рекурє громади против несправедливого виміру єї датків на школу, при чім завинив, як нам пишуть, урядник староства. Задля вочиненної шкільки волоскої конерують громаду всілякими способами. Ось так виглядає протеговане Русинів на вошт Волохів!

Память Шевченка в Чехах. Укр. руське гірничє Товариство „Ватра“ в Пшибрамї устроє в перших днях цвітня вечерній в честь Шевченка при співучасті славного нашого співача Гушалевица і его жени. Годить ся замїтити, що Чехи, довідавшись про се дуже розентузіязмовались і очікують вечера з великою нетерпачкою. Честь нашій молодєжи, що в далєйї чужинї голосить славу нашого кобзаря, честь і п-ву Гушалевицам, що свої сили кладуть на вістари слави нашого генія!

В понеділковім числі з 12. Марта німецької газети Extra Post помістив наш синипатичний дописуватель Роман Сембратович чудову статію про Франка і його значінє для української суспільности а передовім української молодїжи, що свого письменника обожає. В тїм самім числі поміщено історію антисемітського движенія в Галичині.

Обрабували пошту, що їхала 13. с. м. вечером з Дорної до Кимполунгу три розбійники, побили поштілона і забрали посылки грошеві околє 6000 корон.

„Для жмені рілників“. Ось число Волохів у Вовчинці, яке подає з власним підписом звістний нп румунїзатор Василь Ісонецула в ч. 387 „Patri-ї“ з дня 11. с. м. І для сїєї жменї Волохів збирає сїй румунїзатор гроші по Сучаві, та Бог знає ще де, на волоску хату, що має містити в руській селї для жменї Волохів волоску школу, райфайзенську касу, читальню, філію тов. волоских дам, селянський хор і „національний“ шпихлір. А що зробив сїй панотчик для тисячів своїх руських парохїян? Ніче. Ба ні, визискував ганьбив, скаржив, по судах тягав, обчорнював, перешкаджав руській читальні, запобіг саженою каси для цілої громади, докучав і шкодив своїм парохїянам на кождім кроці, де лиш мїг. Ось тобі, руська громадо, прирваний душпастир, що за жменю Волохів розпинає ся і з'їв би руську громаду, котра его годує. Чуємо що свїтла конєсторія дала ему якусь нагану, з котрої він сміє ся і лише на ворота у селї. Ну, коли так, то треба нам вочиненним Русинам самим ратувати ся від волоского вовка.

Купуйте руський Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руський Псалтир, писаний живою, т. є. нашою русько-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лишє 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Посмертна оповістка.

3 Київа доносять нам, що там дня 9. с. м. померла на удар серця Ольга із Старихих Лисенкова, жена звістного нашого композитора Миколи Лесенка. До щирих заяв свївчутья дорогому нашому землякові з причини тяжкої втрати прилучаєсь до України і наша Русь австрійська.

Переписка редакції.

Вп. Вол. Гурн. в Перем. Помістимо невдовзі, до сего числа за пізно. Може би виготовили іще що з „Quo vadis“.

Вп. О. П. Рудак в Довг. Будемо шукати. Знайшовши, вишлемо.

Вп. К. Б. автор статї „З Путилівського“. Непридатне.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть :

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
„ спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
„ емиритальний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкорисніші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє **позички за опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні** заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформацій уділяє Дирекция листовно.

Зголошення о удїлене агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, **приймає ся.** „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лавів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Шкільні повідомлення і Schulfachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчав промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відажує заявити шановний П. Т. Публич, що виготовляю всякого рода обуви для мушун, жіноцї і дїтей а то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокинчатїм з ортопедичним апаратом і з облаженім прирядом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтї та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє дїяних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдена панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при єї ужитю зміняє ся шкіру і приєнішає ся дуже скоро поріст волося.

Мушину, уживаючи єї помади, дістають в дуже коротім часі вуса і бороду а можуть її уживати від найраніших до найпізнійших літ.

Ціна одної цушки 2 кор., 4 кор., 6 кор. і 10 корон.

Посилки за посылплатою, або за присланєм грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відні, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживаня єї помади.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspektionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнане, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і

дешевіше як де инде.

Стефан Гаїна

поручає свій

СКЛАД

товарів корінних, сьвіжих і найлучшої якості

по цінах дешевих,

як також свій

льокаль до снідань.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Семерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація, і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні оголошення
вільні від податку.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Повидкоє число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Наша заява.

Gazeta polska а властиво її головний редактор п. Колаковский заявляє в ч. 20 із с. м., що заставляє всяку полеміку з нашою газетою, доки тов. „Kolo polskie“ не рішуть даліші відносини Поляків до Русинів зі згадану на нападисту (!) рускої преси, між тим і „Буквину“, що неустанно зачіпають (!) ся, юдять Русинів на Поляків, чорнять їх і викликають у них огірчене; наколи Gazeta polska ограничала ся все „на відпирання закидів і злосливих інсинуацій“. Вияждаючи спокійно ухвали „Kolo polsk-ogo“, констатуємо факт, що як раз Gazeta polska займала етановиско зачіпне. проти чого „Буквину“ очевидно не могла, бо не сьміла мовчати. Що воно дійсно так, про те свідчать річники „Буквини“ і Gazet-и polsk-oi, котрі просимо переглянути, щоби переконатися, чия правда. Коли-ж ми крім полеміки на напасти, зачіпки, провудження і чорнення зі сторони Gazet-и polsk-oi жалувались деколи, наводячи факта, й на Поляків, як пр. польонізацію на Бук. землі, то очевидно тільки свій обовязок, чого й Полякам не беремо за зле, наколи вони такі паріканя опирали-б на фактах, а не на видумках або уривках, як напасти Gazet-и polsk-oi на Русинів, котрих вона називала нераз невдячними гайдамаками, соціялістами, нігілістами і т. п., що чейже мусіло і у нас позвати огірчене і обурене, котрому і мусіли дати вираз, якого права до оборони нашої народної

чести і гідности не зречемося, хоч-би Gazeta polska уважала се „політичним засліпленням“ бо „милий приятель, але миліша правда“. Не перецінюємо себе й не маловажимо нікого, але поштуркачами нічим не були ми й не будемо за ніяку ціну. А такими хотів нас мати п. Колаковский за чвсів свого приналежства з п. Тиміньським а тепер ізза коаліції соймової. Відти й походить „osobista animozya“ п. Колаковского супроти наших провідників, що не хотіли піддатись его коменді. Сего й не буде, хоч би навіть „Kolo polskie“ зсолідаризувалося з п. Колаковским, ба навіть его „політичне засліплення“ повлізло на вірмено-польських послів. Русини на Буковині не пропали тоді, коли все було против них, не пропадут і тепер; шкодити може кождий, але такий союзник як п. Колаковский більше, ніж отвертий противник. Тому ждемо спокійно рішення „Kolo polsk-ogo“ а хоч би й вірмено-польських послів.

Вісти політичні.

На помяту передчорного за-сідання палати послів, міністерство рільництва предложило закон о рільничих корпораціях. Проект сей в справі творення заводових спілок рільників звучить в засаді так само, як послідний проект. Вислїмі-новано з него на підставі ухвал рільничої ради постанову о творенню складових домів і ечеркнено постанову в справі підприємств заводових спілок. З тої причини не тре-

ба було також установляти окремих податкових улекшень для заводових спілок.

П. Гофман Веленгоф заявляє, що его сторонництво занепокоєне розписанем делегацийних виборів. Виглядає се так, як би правительство сказало: Парламент зробить свое, вже его більше не потребуємо. В той спосіб парламент не повинен бути трактований. Бесідник хотів би знати, чи правительство серіозно думає скликати раду державну в маю.

Міністер Кербер відповідає: Правительство просить палату о вибір делегаций тому, бо хоче вернути до давнійшої практики, після котрої делегация сесия відбувала ся в першій половині року. В той спосіб можна оминати провізорію в спільнім бюджеті. Окрім того треба також числити ся зі скликанем соймової сесії. Правительство числить на се, що делегация безпроболочно по сьвятах зберуть ся для ухвалення спільного бюджету, а відтак могли би радити рівночасно з парламентом.

Велику бучу викликала відповід президента Фукса на інтерпелляцию Шенерериянів чому не відчитано одной, внесеної п. Іром інтерпелляции. Президент заявив, що стало ся се тому, бо інтерпелляция була конгломератом сконфіскованих статей, а не мала достаточного числа підписів. Шенерер заявляє, що свое питанє звертає до обох віцепрезидентів, бо президент знасидував закон і справедливість. Президент епровадив з Абрагамовичем до палати поліцію; впрочім місце президента, яко злочинця в криміналі; яко клерикал все кон-

спірує против законів. З тої причини бесідник понизив би власну гідність, коли би звертав ся до него з інтерпелляциями. Бесідник запитує віцепрезидентів, чи годять ся з відповідю президента, котрий заявив, що інтерпелляция не втягнув до протоколу, бо в ній знаходять ся сконфісковані прокуратором статті, котрих він навіть відчитати не позволить. Окрім того Шенерер закидає д-рови Фуксови, що два посли пофнули свої підписи під пресиею президента. П. Іро кричить: Се президент поліції, не парламенту. Шенерер: Він слушає лише прокуратора, що такий осел каже ему робити, він робить!

Палата приступає до порядку денного і ухвалює договір з Іспанією в справі охорони патентів і винаходів і наданє паперам краківських водопроводів пупілярний характер. Дальше наступила дискусия над законом в справі статистици праці і над промисловим законом, котру по кількох промовах перервано.

П. Кайзер знов вертає до відповіди президента в справі інтерпелляции п. Іра і питає, чи президент обстає при тім, що конфіската стаття прокураторисю є також міродатва для президента палати. П. дашигский заявляє, що сей справа обходить не лише п. Іра або Шенерера, але цілу палату. П. Вольф заявляє, що право інтерпеллювання є одним правом палати против ославленої і брутальної конфіскаційної методи прокураторів. Бесідник ставить внесенє, аби над відповідю президента отворити дискусію. Внесенє упало.

Вибори до делегаций переведено

52)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Г. М. М. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Дальше.)

Ледви докay здужав оновістити прихід Нехлюдова, як він сам із Маслениковим явив ся у сальоні. Анна Ігнатієвна, жінка віце-губернатора, генеральша (як вона себе називала) виглянула на містку з лозовою гостеві з милою усмішкою з пова капелюхів і голов, які окружали її канану. На другому краю сальону при столі за чаєм сиділи пані і етояли військові і цивільні панове. У сали гуділи без перерви жіночі і чоловічі голоси.

— Ей! Що ж то ви нас не хочете знати? Чим ми вас обидили?

Такими словами, що мали виражати інтимність між нею з Нехлюдовим, (якої ніколи не було) стрігла Анна Ігнатієвна князя.

— Панство знакомі? Що? Мадам Белявська, Михайло Іванович Чорнов. — Сидайте ближче, прошу.

— Місці, venez donc à notre table. On vous apportera votre thé¹⁾. I ви... — звернувшись генеральша до офіцера,

¹⁾ Ходи до нашого стола. Дадуть тобі тут чаю.

що говорив із Місці (очевидно забувши його імя), — прошу сюди. Може позволите чаю?

— Ні за що, ні за що не згоджуюсь, вона по prostu не кохала, — говорив жіночий голос.

— А кохала вареники.

— Вічно глумі жарти, — зі сьміхом заступила ся друга пані у високому капелюсі, що блищала від шовку, золота і дорогих каменів.

— C'est excellent, отті гісточка — а як легко по них. Подайте іще сюди.

— Що ж, коли їдете?

— Ось сьогодні вже послідня година. Тому ми і приїхали.

— Така чудова вежа, ах, як гарно тепер на селі.

Місці у капелюсі і темній сукні у паски, що без одного морщени лежала на її етані, неначе би родила ся у ній, була дуже гарна. Вона порумяніла побачивши Нехлюдова.

— А я гадала, що ви поїхали, — сказала вона до нього.

— Мало що не поїхав — відказав Нехлюдов. — Справунки затримують. Я і тутки приїхав за ділом.

— Заїжджайте до мам'а. Она дуже хотіла би вас бачити, — сказала вона і почувуючи, що говорить неправду а він се знає, почервоніла іще гірше.

— Ледви чи зможу — похмуро відповів Нехлюдов, стараючись удати, що не замітив її румянця.

Місці гвївно надула ся, етиснула плечима і звернула ся до елегантного офіцера, який вхопив з перед неї опоро-

жену чарочку і ударяючи шаблею о фотель, переніс її енергично на другий етіл.

— І ви повинні щось пожертвувати на притуловіще для сиріт.

— Та я і не віднекуюсь. Но я хочу всю свою щедрість посвятити для естия. Там а покажу ся, що я зможу!

— Але щоби-сьте не забули, — почув ся явно глумливий голос.

Приняте випало знаменито, і Анна Ігнатієвна була у семім небі.

— Мені Міка говорив, що ви віклуєте ся арештантами. Я се дуже добре розумію, — говорила вона до Нехлюдова. — Міка (се був товстий її муж — Маслеников) може мати инше якесь свое „але“, но ви знаєте, який він добрий. Вей ті беззаланні арештанти — чисте його діти. Він инакше їх не трактує. Il est d'un bonte¹⁾...

Вона пристанула, не находячи слів на означенє бонтє свого чоловіка, після назаву котрого катовано людей і зараз таки усміхаючись, звернула ся до поморщеної старої пані у лизевій сукні, що увійшла до сальону.

Кинувши кілька потрібних слів без змісту, щоби не нарушити правил чешноти, Нехлюдов устав і підійшов до Масленикова.

— Прощу тебе, можеш послухати тепер моєї просьби?

— Аж чому ні? Якого змісту твоя просьба? Ходімо сюди!

Вони увійшли до маленької, японської канцелярії і присіли під вікном.

¹⁾ Він доброта...

LVIII.

Ось, je suis à vous¹⁾. Позвольте на-пірса? Тільки уважай, щоби тут не дуже насмітити, — сказав він і приніс попілячку. — Я слухаю.

— Я маю до тебе дві просьби.

— Прощу...

Лице Масленикова нахмурилось і посумніло. Вейкі сльди радости собачки, яку господар поспестив за ухами, щезли цілком. Зі сальону доходили крики. Один жіночий голос говорив: jamais, jamais je ne eograi²⁾ а другий з другого боку мужеський розказував якусь небилицю повтаряючи без перестанку: la comtesse Voronzoff і Victor Apraksine. З иншого боку знов розходив ся крик і сьміх, Маслеников слухав, що діяло ся у сальоні, але не опускав ні одного слова Нехлюдова.

— Я пак про ту саму жінчину, — сказав Нехлюдов.

— Ага, невинно засуджену. Знаю, знаю.

— Я би просив перевести її на послужницю до шпиталю. Мені казали, що се можливе.

Маслеников закусив губи і призадумав ся.

— Ледви, чи се вдасть ся — додав він. — В кождім разі, я роздумаю, і завтра дам тобі телеграфічно відповідь.

¹⁾ Я на твої услуги.

²⁾ Я ніколи, ніколи не вірю.

на вечірнім засіданні. Між иньшми вибрано також десигнованого колом польським п. Вяхнянина.

На жаданє товариства галицьких ексекутивних податкових „Самопоміч“ п. Стапінський інтерпелював на вчорашнім засіданні палати міністра фінансів, яке він займає становищем судити управління платні податкових ексекутивних і стабілізації їх посад, аби охоронити ся від самоволї і надужити тих органів. Сесея реформа надає ся до переведення тим більше, що не потягне за собою для правительства ніяких коштів. Міністер відповів, що доси не може сказати про се нічого певного. На всякий случай навіть опінія в правительственных кругах важить ся тепер на одну і другу сторону.

Предложений правительством новий закон в справі похатництва рішає, що в містах о власнім статуті і замкнених місцевостях о більше як 5.000 мешканців, похатництво може бути заборонене ухвалою більшости громадської репрезентатив. Однак до важности ухвали потрібне буде затвердженє міністерства торговлі, котре знов буде питати о гадку дотичні промислово-торговельні палати. Що до заборони похатництва в купельних місцевостях, послідною інстанцією є міністерство справ внутрішніх, котре в данім случаю має вислухати гадку найвищої ради санітарної.

Цілий закон є дуже строгий. По установленю понятя похатництва яко торговлі з міста до міста і від хати до хати, § 1. констатує винятки, а то торговлю худобою і кінями. Між услівями одержання концесії на похатництво закон вичисляє: оплачуване з гори податків з додатками, австрійське підданство 33 рік життя і одвізати менше через рік в окрузі, на котрий має бути уділена жадана концесія. Похатник не може мати ніякої заразливої хвороби і мусить бути морально без плями. Получення похатництва зі сталою торгівлею не допускає ся не лиш в одній особі, але навіть в одній родині. Дозвіл буде давати ся на один рік і буде що року продовжуваний. Від

похатництва будуть виключені: мясо, мясні вироби, молоко, ліки, кошметки (з винятком мила), оруже, експлодууючі матеріали, карти, товари противні моральности, зношені одіж і постіль, наптки, одет, корінні товари, мінеральний олій, золоті і срібні вироби, годинники, церковні предмети, листи, промеси і т. д.

Фактичне спростованє посла Николая рицаря Василька.

Пан посол сільських громад Чернівців, Сторожинця і Серету, барон Гормузаки, в формі фактичного спростованя не спростував моїх виводів, а радше (як кождий з Вас мені признає) підпер їх. Силувавсь справді спростувати їх — я-ж вже против самого сего бажав п. барона мущу виступити: нехай п. посол Гормузаки памятає, що став вибраний більшостию Русинів, отже питаюся, чим заслужили собі Русини на то, щоб п. посол барон Гормузаки неввірно супроти Русинів представив історичний розвій краю, стан фактів у краю?

Против п. послом бароном Гормузакиєм в його спростованю наведених аргументів, позволю собі між иньшим передовсім замітити, що пан радник консисторський Цуркан, свого часу Цурканович, посол першого виборного тіла дідичів на Буковині, сьогодні сам мені признав ся, що перед 15 роками був ще Русином (посол Цуркан: се не правда!) Ви самі такі се сказали, що ціла Ваша родина була рускою і що п. посол Цуркан, колись Цурканович, сьогодні (тіло тинем зволожених Русинів, що їх зволожено за тих 14 літ, як ще барон Алезані був президентом Буковини і ведено уряд зовсім по-польськи, тому що барон Алезані не турбував ся зовсім краєм а заступала его тоді отта особа, що наш барон Гормузаки назвав нам єй сьогодні окрасою буковинських дідичів на Буковині, особа, що була президентом яких 9 літ не-силь-каного на обрані культурі, і що підписала яко член провінційної комісії такий контракт, на підставі котрого дирекція провінційного фонду зістала ушкоджена на чверть мільона зр. Тоді отже зволожено Буковину, тоді для кожного несвідомого Русина панотія здавалось практичним, бути Волохом і оттоді зійшли ми супротив надмірно збільшеного числа волохських євасициників на те мізерне число руских.

Що то значить для нації бути відданим на ласку таких перевищників, що

бувши колись своїми у одного народа а потім перекинувшись в чужі і стали діячами між тими, до котрих вони колись належали, думаю, не потрібно Вам ще пояснити. Се завжди найгірші вороги свого народу — бо додають собі страшенно багато праці, показують щирими слугами чужої нації.

В тім наша скарга — в тім і наш протест, що не хочемо більше, сего на собі пізнавати! Що до історичного характеру краю, то на підставі історичних даних (може й надто численних) старавсь я розклати панам історичний розвій краю, наколи п. барон Гормузаки зовсім не міг служити історичним даним, кажучи, що Буковина то — волохський край. Я супротив таких змагань єсьм встані такі сконстувати факт, що ми Русини на Буковині такий миролюбивий нарід, що ми — хоть в числі 300.000 душ — маємо тільки 4 поелів, наколи Волохи маючи тільки 200.000 душ числять своїх 13 поелів; се досить. Тому ми дізнались навіть такого, що, хоч наші посли з польськими, німецькими і жидівськими разом творять більшість в сеймі, — маршалка краю вибрано з меншости; а все-ж ми мовчимо і коримось під волю маєстату і не обурюємось навіть опустити в виді того, що той маршалок є завзятим румунізатором. Вільше миру, більше покори та терпимости годі ждати від нас.

Кінчу тим, що щераз повторюю й тверджу: Буковина була, є і лишити ся славянським краєм. Ми не хочемо Волохів на Буковині утискати, але ми й не піддаємось більше під кормигу такої напаліку, яку покладано свого часу бароном Алезанієм та єго помічниками волохських урядників на нас; коли отже підперемо сьогоднішнє правительство, то робим се тому, що надіємось від теперішнього президента міністрів і бувшого міністра внутрішніх справ із міністерства Кіарого: що не допустити, щоб більше такі відносини вертались. (Славно!)

Допись.

З учительських кругів дістаємо отсю допись з просьбою о поміщенє єї і друкуємо її в дослівнім перекладі:

Висека провидиємаєтрату! § 55-ий державного шкільного закону, що одержав перед 30 роками найвищу санкцію, звучить: „Мінімальна платня, до котрої може зійти коронний край, мусить бути так вимірена, щоб учителя і підучителі без спинаючих їх побічних затрат могли віддатись цілою своєю силою своему званню і перші могли відповідно місцевим обставинам удержувати також родину“.

Сим параграфом отримали законодатні тіла поодиноких країв коронних, як також всі, що одержують школи, цілком докладну директиву що до оплати учителів при публичних школах. Сповненє всіх законом приписаних обовязків жадає ся від нас безуслівно і мусить ся жадати в інтересі успішної діяльности на полі загального народного образованя. Переступленє закону карає ся в кождім поодинокім случаю без помилки. Тут знаходять отже закони як найточніше виконанє.

Ні один приятель школи не може також сказати, щоб § 55 д. з. шк. не знаходив в загалі, а особливо в нашім головнім місті Чернівцях, доси точного виконаня. Завше свого обовязку євидомє учительство черновецького повіту шкільного сповняє радо і з пожертвованєм всіх своїх духових і фізичних сил всім законом приписаним здоровлє і силу руйнуючі обовязки свого уряду. Задля того й дозволяє собі віднести ся з умилною просьбою дати їм заповученє § 55-им державного шкільного закону чоловіквідне істиноває а позаяк злий матеріальний стан учительства аж надто добре відомий, то монірає учительство свою дотичну просьбу тільки слідуєчим кількома моментами:

Коли вже платня тутешного учительства була невистарчаюча, заки ще новий закон, котрим управління ся платню державних урядників, увійшов в жите, то став ся тепер той стан майже не до витриманя.

Між учителями і державними учителями заховають все такі деякі спільности: вони нарікають в тім самім місці, мають ті-ж самі потреби; учителі мусять безперестанно працювати над своєм далішим образованєм, щоб відповісти більшаємим щораз домагаєм нашого часу. Більша часть категорій обох станів стоять собі що до попередних студій, образована і суспільного становища на рівні; деякі категорії урядників стоять ще до своїх попередних студій навіть нижче учителів, хоть мають далеко більшу платню. Підвищенє платні одної категорії потягає за собою безпроволочне підвищенє платні також другої категорії.

Даліше позістане низшої платні учителів, було б безперечно беззрівною нерівностю і дістає тим яркіше освітленє що через новий закон управлінночій платню державних слуг, що увійшов вже в жите. Через нові закони управлінночій платню державних урядників і слуг прийшли нові податки. Всі до життя потрібні предмети подорожжі. Головно-ж відчули ту дорожнечу на собі черновецькі учителі і то тим більше, що мимо нових законів про платню державних урядників і слуг їм не підвищено платні, хотай вони р. 1898 подали просьбу о поліпшенє їх матери-

— Мені говорили, що там багато хорих і потрібно помічників задля обслуговуваня.

— Воно правда. Але видиш... Зрештою я дам тобі знати.

— Прощу тебе дуже, — прохав Нехлюдов.

В салоні задзвенів гуртовний і — що дивніше, не вимушений сміх.

— Ех, той Віктор, — сказав усміхаючись Масленников. То дуже дотепна людина, коли має що в чубку.

— А ще одна річ, — обізвав ся Нехлюдов. В тюрмі сидить тепер до 136 люда лиш за се, що у них заставлені машини. Їх вже держать оттут від місяця.

І він вияснив віце-губернаторови, чому їх держать.

— Яким-жеж способом ти довідав ся про се? — спитав Масленников а на лиці його показали ся відтінки неспокою і невдоволеня.

— Я відвідував у цюні одного за-судженого. На коридорі обступили мене ті безсталанні і прохали...

— Якого засудженого відвідував ти?

— Одного християнина, який непо-винно коротає своє жите в арешті а задля якого я постарав ся вже о оборо-нця. Але не в слову річ. Чияж такі люди неповинні ні в чому сидять у тюрмі, лиш задля давнених паспортів і...

— Се справа прокуратора — пере-бав віце-губернатор з досадою. — Ось ти і говориш: суд рішає скоро справу, він справедливий... То до заступника

прокуратора належить відвідуванє тюр-мів і спізнаванє, чи слушно замкнено там арештантів. Але де там? Один з другим навіть не заглянув би ніколи, — волишь грати ся у вінта...

— Так ти не можеш нічого пора-дити? — сумовито промовив Нехлюдов зга-дуючи слова адвоката про се, що губер-натор звалить цілу вину на прокура-тора...

— Алеж чому би ні! Я заберу ся зараз до діла.

— То для неї гірше. C'est un ouffre douleur¹⁾ — дав ся чути зі салону го-лоє женщины, цілком рівнодушної згля-дом того, що говорила.

— Тим лише, я ту заберу — заго-монів з другого боку шутливий голос мужчини і шутливий писк женщины, яка вагувала ся йому щось там по-дарувати.

Ні, ні, за нізачо, — говорив жіно-чий голос.

— Добре, добре, зроблю все, — повторив Масленников, білою рукою з бірюзовим перстеном гасячи папіроску, — а тепер ходімо до пань.

— Ні, прошу тебе іще одна річ, — сказав Нехлюдов, не слухаючи слів віце-губернатора, а пристаючи у дверях. — Я чув, що вчера в тюрмі карали ту-лєсно людину. Правда се?

Масленников почервонів.

— Ах, ти про се? Ні, mon cher, тебе рішучо не треба туди пускати, ти вєводи вєтромаш свої три гроші. Ходімо,

¹⁾ Звиряд задля катованя.

ходімо, Annette жде там на нас — ска-зав він, беручи його за руку.

На лиці віце-губернатора малював ся знова така заплата, як після відпроваджу-ваня знаменитого гостя, але тепер вже на радісний а трівожий.

Нехлюдов вирвав свою руку і ве-кляючись нікому, мовчки, з похмурям видом перейшов салон. Ціаляю, пере-смикнув ся мимо зриваючих ся любаїв і аманів ся на вулиці.

— Що йому стало ся? Що ти йому зробив? — спитали Annette чоловіка.

— Се à la française, — обізвав ся хтось.

— Який се à la française, се à la zoulou.

— Ей хто би там йому дивував ся. Дивак диваком.

Дехто встав, дехто прийхав і лєп-ченя пішли вперед. Товариство занало ся епізодом з Нехлюдовим, видачи в тім предметі ішаву тему для розмови на сьогоднішній jour fixe.

Другого дня після візиту у Масле-никова, Нехлюдов дістав від нього лист, написаний гарним, каліграфічним почер-ком, на грубім глянсованім папері.

Віце-губернатор доносив князєви, що в справі переведеня Маслової до шни-талю він відіє ся до лікаря і що, по всякій можливости, бажанє його спов-нить ся. На самій долині було підпи-сано: любячий тебе, старший товариш⁴⁾ а під підписом: „Масленников, виднів над подив — штучний, великий калігра-фічний закрут.

— Дурень! — не міг повздержати свого обурєня Нехлюдов, найпаче ізза того, що у тому слові: „товариш“ він додумував ся, що Масленников зникає ся до нього, себто не віддаєчись на се, що виповняє саме морально-брудний і етичний обовязок, уважав себе знамени-тою личностію і думав аж не займону-вати то принаймєнше показати, що він усе таки гордує ся, мовляв, своєю мо-гучостію, називаючи його товаришем.

LIX.

До найзвичайніших і найбільше розповсюджених пересудів належить гад-ка, що кождий чоловік має властиві собі прикмети, себто: є люди добрі, лихі, розумні, дурні, енергічні, апатичні і т. д. Пониманє се хибне: Таких людей нема. Ми можемо сказати про чоловіка, що він частійше буває добрий, ніж ли-хий, частійше розумний, ніж дурень, частійше енергічний, ніж апатичний і на відвороті. Але попадемо в блуд, коли скажемо про одного чоловіка, що він добрий або розумний, а про другого, що він лихий або дурень. А мимо того ми все так ділимо людей. І єй поділ цілком несправедливий. Люди — се немов ріки: вода у всіх однакова і всюдю одна і та сама, но кожда ріка буває то вузька, то бистра, то широка, то тиха, то чиста, то зимна, то скаламучена, то тепла. Так річ має ся і з людьми. Кждий чоловік має у собі зародки усіх людських прик-мет і деколи проявляє одні, деколи другі. Часто навіть цілком не подібний до себе, а в самій річї остає все одною

ляного бити до хвалної ради громадської головної міста Чернівців. Тепер підвищено й платню магістратским урядникам і розділено їх на рангові класи з певним поступовим приділюванням їх до вищої ранги. Лише учительство не може потішитись у рівній мірі заскавого увагданні з боку ради громадської.

Не можна заперечити, що народні учителі нашої улюбленої монархії, до котрих належить і невеличка горстка черновецького учительства в великій мірі причинилися з пожертвуванням до підвигнення морального й інтелектуального стану населення в остатніх десятиліттях.

Головно-ж треба завдячити добробиті збільшенню сили податкової населення також виключно загальний народний освіті, до чого народні учителі також причинилися. Увагданню просби о поліпшенню матеріального стану учительства а головню черновецьких учителів і учительок було-б ознакою належного порозуміння внесеної ціли, якій служить учительство.

Учительство черновецьке надієсь, що рада громадська прихильно віднесеться до порушеної тут справи увагданніючи також, що й по інших містах поліпшено матеріальний стан учительства. Так виносить тепер в Граду платню їх по 30 роках служби 3.500 К., в Моравії 2.800 К. Від 1. липня 1899 р. почалися виносити пенсії учителям в Граду 1.700 К. і підвищується від 5. літ до 1.900, 2.300, 2.500, 2.900, 3.100 і 3.500 К.

З увагданню на то, що підвищено платню державних, краєвих і громадських урядників, просить і учителі народних шкіл черновецьких о зрівняння їх до платні з магістратскими урядниками, XI. X. і IX. ранги а то підучителів з XI., учителів з X., а надучителів з IX. рангою.

НОВИНКИ.

Чернівці, 20-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З Рускої Каси. Повідомляється всіх членів тов. „Руска Каса для опадности і пожичок“ стоварищення з ограниченою порукою в Чернівцях, що сегорічний звичайний загальний збір „Рускої Каси“ відбуде ся дня 7. цвітня 1900 р. в сали „Народного Дому“ ул. Петровича ч. 2. о годині 1/2. по полудні при участі що найменше половини всіх членів. Наколи-б загальний збір не міг відбутись

і тою самою людиною. У декотрих людей ті переміни бувають дуже яркі. І до таких людей принадлежав Нехлюдов. Переміни єї довершували ся у нього задля фізичних і духових причин. І ось тепер зайшла у нього така переміна.

Почуване торжественної радості задля відродження, яке його наповнювало підчас суду і першої стрічі з Катюшею, пропало без саїду, лишаючи після поспідної розмови місце острахови, ба навіть жахови перед тою жінчиною. Він рішив ся не кидати її, не змінати свого постановлення женити ся з нею, наколи тільки вона схоче на се згодити ся, але се його невимовно мучило.

Другого дня після своєї візити у Масленнікова, він знова поїхав до тюрми задля побачення з нею.

Смотритель позволив на розмову, але не у канцелярії і не в адвокатській а в женській кімнаті для стріч. Мимо вродженої добродушности смотритель більше крив ся перед Нехлюдовим, ніж передше. Видко, розмови з Масленніком потягали за собою певні наслідки, себто заховане більшої остророжності з тим гостем.

(Даліше буде.)

о тій годині, то відбуде ся другий загальний збір о годині 2. по полудні з тим самим порядком денним без огляду на число явивших ся членів. Порядок денний: 1) Прочитання протоколу. 2) Справоздане касове. 3) Вибір членів Старшини. 4) Вибір комітету надзорного. 5) Вибір ради звязкової. 6) Внесення Старшини. 7) Вільні внесення. Кождий член може після §. 20. статутів дати ся заступити через такого повномочника, котрий сам має право голосування. Чернівці дня 20. марта 1900 р.

Ер. Пинчук,
голова.

А. Клим,
член Старшини.

Винаток? Коли міністерство просвіти іменувало н. Омелія Поповича на підставі его кваліфікації для виділових шкіл професором при учит. семінарії в Чернівцях, піднесли хрещені і нехрещені румунізатори страшний крик на „небувалий“ доси факт. О скільки таке не бувало й не буває, переконали ся ми сими днями із „Jahrbuch für das höhere Unterrichtswesen in Oesterreich“ за рік 1900, в котрім вказано не менше як 85 професорів при учительських семінариях майже у всіх містах, навіть в самім Відні з такою ж кваліфікацією для виділових шкіл, хоч певно не з такими заслугами около шкільництва, як наш земляк. З тих 85 професорів є 16 в VIII. а 3 в VII. ранзі. Крім того є з тою ж кваліфікацією п'ять директорів учит. семінарий у Львові, Заліцках, Подільку і в Комотаві, а навіть один дійсний краєвий інспектор шкільний VI. ранги у Львові. Як н. Попович у нас, так приділені і в Дальмапії два професори з тою ж кваліфікацією краєвий радї шкільній. Із сего видно, що не стало ся у нас ніяке чудо.

Крадені книжки купив Козаркевич, як пише „Царославна“, у якогось ганделеса, котрі пропали з бібліотеки „Нар. Дому“ підчас тогдішніх кількарізних переносин задля будови, і каже, що ті книжки викинуло товариство з бібліотеки, бо вони росвійські, що є неправда.

Міністерство просвіти згодило ся на просбу проф. в Чернівцях Антона Кліма з низшої гімназії, та Сергія Шойнарського з вищої гімназії о взаємну заміну місць.

Денунціяцію Козаркевича на Українця Бердяєва за его відправу кацанам надруковану в „Буковині“, переддрукувала кацанська газета „Кієвлянин“, і на тій то підставі вказано д. Бердяєва в „Кієвское губернское жандарменское управление“, де „Кієвлянин“ а мабуть і „Православная Буковина“ лежали яко „звещественное доказательство“. Переслухавши д. Бердяєва, пустили его з миром, видно не найшли того, чого надів ся с. Козаркевич, котрий тепер мусить шукати чого пиншого, щоб прислужитись своїм хлібодавцям.

Головний виділ товариства „Просвіта“ у Львові відбув в місяці лютім чотири засідання: дня 6, 13, 20 і 27. — На першім засіданню Виділ уконститував ся, як про се вже було згадано. На слідуючих засіданнях запали межі лишніми отей рішеня: Яко книжочка за місяць лютий має видати ся: „Старорускі оповідання дра Івана Франка“ і „Справоздане з діяльности товариства „Просвіта“ за час від 1 січня до 31 грудня 1899“. Відтак прийнято програму видавництва на рік 1900. На жадане самбірекої філії має видати ся книжочку з обчисленням кубів шутру і дерева. Далше мають вийти: 1) Про закон будівляний; 2) Земля і світ; 3) Хлопека державна (про бурів); 4) Де що з історії культури; 5) Шось з рускої історії; 6) Дві біографії славних мужів зі старинної і з нової історії; 7) Повісті, особливо патріотичного змісту. Що місяця має видати ся книжочка пересічно па трох аркушах, обіймаюча один або більше предметів. В цілі уложені деяких ще не виготовлених книжочок рішеню розписати два конкурси, з тих один з фундації Дубравського. Прийнято до відомости, що коломийська філія скликає свої загальні збори на день 22 марта, а філія тернопільська устроєє дня 29 марта просвітно-економічне віче. На ті збори і віче поїде як делегат Головного Виділу н. Король. Ухвалено завізвати виділ філії бобрєцької і декотрих інших, щоб скликали збори філіяльні. А до всіх виділів філіяльних рішено вислати інструкцію, як мають вести про-

світно-економічну акцію. Крім того прийнято до відомости справоздане 12 читалень та полагоджено багато справ, дотично контролю та длюстроєня читалень та сілських крамниць. Рішено також видрукувати новим накладом: 1) Статут тов. „Просвіта“, 2) Дневник касовий для крамниць, 3) Книжку касову для крамниць, 4) Метрики шкільні. — Прийнято 214 нових членів.

3 Наукового Товариства ім. Шевченка. Загальні збори Наукового Товариства імені Шевченка відбудуть ся 1 н. ст. цвітня о годині 2 пополуно. На денний порядок: а) отворене зборів головою, б) справоздане виділа, в) внесення контрольної комісії, г) вибір голови, членів виділу і контрольної комісії, д) внесення й інтерполяцій членів. По загальних зборах, о год. 6 1/2, в локалі Н. Товариства ім. Шевченка будуть річні збори секцій з таким денним порядком: а) спільна нарада секцій, б) засідання поодиноких секцій для вибора президій на дальший рік і іменованя нових дійсних членів.

М. Грушевський,
голова.

В. Гнатюк,
секретар.

Живописець Брюлов і Шевченко. З нагоди роковин Шевченкових годять ся згадати і его славного учителя і сказати про него хоч дві слові як чоловіці. Брюлов не доторкнув ся в своїх творах народного життя, але глибоко і щиро був привязаний до родини; він не утворив самостійної школи, але горячо любив своїх учеників. Ще молодцем писав він з Риму: „Хоч тут замість сосен ростуть лаври, а замість хмелю виноград, все миле — приманливе, але без слів — мовчить; а навіть все видає ся умираючим для того, хто думає про родину“. Академічна молодіж трохи що не молила ся до „великого Карла“, як Брюлова назвав Жуковский. Він був для неї і учителем в штудії і звичайним добрим чоловіком, що переживав всі її радощі і незгоди. Відомий н. пр. факт визволення Брюловим бідного кріпака Шевченка з повіничої власти. Брюлов, пізнавши талановитого хлопця, намалював портрет Жуковского, закуплений описля для царського двора за 2500 руб., а грішми сими викуплено Шевченка. „З того дня, — писав Шевченко, — став я ходити в класи академії шук і небавом став одним з найлюбібших учнів товаришів Брюлова“. Шевченко міг близько помічати свого учителя; автобіографічна его новість „Художник“ повинна стати будучого біографа Брюлова важним жерелом. Особисті прикмети знаменитого художника зображені тут незвичайно приманливими чертами; Шевченко оповідає про щоденне его життя, наводить его слова і відзиви, оригінальні і меткі, про артистичні і літературні твори.

Новий лік від болю зубів знайшов собі шинкар Анчель Бергер у Львові. Его страшно болів зуб але він не мав відваги дати вирвати его, а уживав лиш вселяних „домашніх средств“. Коли же й ті не помагали, послухав він своячки, котра порадила ему вложити в ух обібраний цісник. Анчель так і зробив, лиш захов цісник за далеко, так, що вже его не міг виймати. Як же цісник став пачи в уху, то Анчель забув вже й на біл зубів верещав голосніише як веї жиди разом, коли здобували місто Еріхон і чим скорше пігнав на етацію ратункову з просбюю, щоб там виймили ему цісник з уха. Чи Анчель виділив ся радикально новим ліком, не знати.

Статистику анальфебетів находимо в статї голандського дивника „Nietos van der Dag d'Amsterdam“. З неї довідуємо ся, що в 1898 р. на 1.000 воєнів було неписьменних: в Скандинавії 4, в Швайцарії 5, в Данії 8, в Німеччині 12, в Франції 123, в Англії 127, в Бельгії 154, в Австро-Угорщині 388, в Італії 480, в Іспанії 720, в Росії 810, в Туреччині 830. Найбільше анальфебетів є в Росії, бо на цілий загаль неписьменних, які находять ся після обчислень в Європі, припадає майже половина на Росію.

Лічене туберкулів. „Revue des Revues“ оголосила статію, в якій заявила, що квестія лічення недужих на туберкулів мабуть вже цілком порішена. — Можна буде лічити сухотників соком, який одержує ся з волового мяса під вели-

ким тисненем. Сей лік відкрили французькі лікарі: Карло Ріше і Герікур, творчі серум'ової терапії.

Телеграми „Буковини“.

Трієст, 19. марта. Шлюб архикнягині Стефанії відбуде ся, як запевняють, або 22, або 24. с. м. Гр. Льоная прибуде на пенно 22. с. м. до Мірамаре. Весільні гості починають вже з'їздити ся. Між иньшим прибув гр. Франц Естергази з женою і замешкав в готели de la Ville в Трієсті. Вчора приймала гостей архикнягиня Стефанія на свіданю.

Нині виїхав з Мірамаре до Гориції, до гр. Льоная, охмістр архикнягині гр. Холоневский.

Бетулія, 19. марта. Крігер оголосив прокламацію на підставі котрої Оранію прилучив до Трансвалю.

Льондон, 19. марта. З Наталю доносять, що бури викінчили нові окопи здовж гір Бігар в північнім Наталю. Бури переконані, що їх становиск не потрафить взяти ніяка сила. Богато ораньських бурів піддало ся. Бургери вертають до своїх фарм. Трансвальські урядники покинули англійські міста: Таунге і Врібург на залізничній лінії між Кімберлейом а Мафкінгом.

Капштадт, 19. марта. Перевезене полонених бурів на остров сьв. Олени відложено на пізнійше, бо 70 з них занедужало. Між ними появили ся взагалі різні заразливі хвороби.

Преторія, 19. марта. Урядово заперечують вість, що бури відступили під облоги Мафкінга.

Дублін, 19. марта. Товпа Ірландіїв обкинула повіз льорда міста і повибивала в нім вікна. Богато осіб аренговано. Особа льорда стала ся в місті дуже несимпатичною, бо він наміряв привитати королеву в імени міста адресою, і також з причини его становиска супротив війни.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, сировадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лише 35 гр. Замовлення надіслати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Не забувайте на докінчене будови „Народного Дому“ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливіх огневиц. Стає фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480 „	— „	
„ спеціальна .	1.624 „	80 „	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „	
„ емірیتالний .	18.166 „	60 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірновані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в руськїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **позички за опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні** заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб по 4%**. Удїл членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформацій уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, **приймає ся**. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Інформації і посередництва до закінчення обезпечень язичених в найкористивіших комбінаціях.

Позички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїм. кред. „Дністер“ на 5 1/2% і 1% додатку на кош. адм.

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдена панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при єї ужитю зміняє ся шкіра і приспіває ся дуже скоро поріст волося.

Мушини, уживаючи єї помади, дістають в дуже коротім часі **вуса і бороду** а можуть її уживати від найраніших до найпізніших літ.

Ціна одної пущки 2 кор., 4 кор., 6 кор. і 10 корон.

Посылки за посылплатою, або за присланєм грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відни, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживаня єї помади.

Для шніл народних
вийшли цілком нові друки
можна получити в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідочтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідочтва увільненя, фреквентациїні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе википченє на добрім папері дуже гарним друком і **дешевіше як де инде.**

Стефан Гаїна

поручає євій

СКЛАД

товарів корінних, євїжих і найлучшої якості

по цінах дешевих,

як також євій

льокаль до снідань.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в недїлю і євїято від 9 до 11 години раню.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно вишованих, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургских кальошів і черевиків до гімнастичних вирав.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що єкнчив промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею у Відни
улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відважує зайняти шановний П. Т. Публіка, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женшин і дїтей а то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокипчастих з ортопедичним апаратом і з обложєнням прирядом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітти та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїлих замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляю ся тільки в заграничних шкір.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламації неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерти
платні в Чернівцях.

Вісті політичні.

Угодова конференція розпочала
своє діло на новій своїй праці. На від-
бутім передвчере засіданні підкомі-
тету для улаштування лизикової
справи в автономічних урядах Че-
хії, обговорено кілька доси не по-
лагоджених постанов. При тім прий-
шло до згоди обох сторін з винят-
ком двох точок. На пленарнім за-
сіданні чеського відділу президент
міністрів заявив, що дотеперішній
хід конференції в справі виборчої
реформи до сейму як також в спра-
ві улаштування лизикових відносин
у автономічних властях довів хоч
не до цілковитого порозуміння, то
бодай до дійсного зближення погля-
дів. Се дає оправдану надію, що і
дальші труднощі дадуть ся побор-
оти, очевидно, сль всестороннє ба-
жане осягнення остаточного тривалого
мира усуне розгорячене і дальші
наради будуть так як доси відбу-
вати ся спокійно і річево.

Відтак наступила дискусія над
справозданем підкомітету в справі
улаштування лизикової справи в
автономічних урядах і відносила ся
головно лише до спірних точок. В
підкомітеті прийшло до цілковитого
порозуміння що до одноязикових гро-
мад і округів. Подання в тих гро-
мадах і округах внесені в иншім
язиці, мають бути в означенім ре-
чинці переложені в виділї краєвім
і на підставі перекладу наступить
порішення автономічної власті. На-
раграф, після котрого переписка
автономічної власті з правитель-
ственною має відбувати ся в язиці

автономічної власті, стрігив ся з
опозицією Німців. Рішене поліше-
но правительству.

В тій справі доносять дальше
що слідує:

Дотеперішній хід угодових кон-
ференцій досить успішний. Перед-
вчере, як звісно, прийшло до по-
розуміння в справі уживання урядо-
вого лизика в автономічних властях,
а вчере що до виборчої реформи в
Чехії. Правительству предложило
проект поділу Чехії після лизика,
уживаного населенем, на повіти су-
дові, староства і округи. Предло-
жене того поділу обіймає також
проект поділу краєвого Чехії на
10 округів, 100 староств і 228 су-
дів повітових. Після предложення
буде в Чехії утворено 9 нових су-
дів повітових, т. е. 6 чеських і 3
німецькі, дальше 6 нових староств,
3 чеські і 3 німецькі, вкінці утво-
рено би 10 нових округів. В той
спосіб було би 132 одноязикових
чеських округів, 92 німецьких і 4
мішані; дальше на 100 староств
57 чеських і 40 німецьких, і 3 міша-
ні а вкінці 10 округів: 5 чеських,
3 німецькі і 2 мішані. — На попу-
лудневім засіданні займала ся кон-
ференція справою лизиків при вла-
стях державних в Чехії. Президент
кабінету др. Кербер в довній бесі-
ді розбирав ріжні способи, які мо-
жна би примінити при законодав-
нім улаштуванні лизикової справи
у внутрішній службі державних
властей в Чехії, а то на підставі
дотеперішних переговорів і заяв
інтересованих сторін. В дискусії
над бесідою президента міністрів,
др. Енгель підняв з притиском то,
що Чехи стоять на становищі рів-
ноправности. Становище правитель-

ства аж тоді буде ясне, коли пра-
вительство виявить також свої по-
гляди що до уживання лизика у вну-
трішній службі. Вирочім ту справу
треба уважати такою, що мусить
бути улаштувана виключно між
Чехами і державою. В імені німець-
ких мужів довіря заявив Пергельт,
що тут не досить самого начеркне-
ня закона о уживанню урядового
лизика державними властями в Че-
хії у вишній службі, бо та справа
стоїть в тісній звязі зі справою
уживання лизиків в службі вишній.
Тому просить бесідник, що би пра-
вительство вияснило свої погляди і
висказує бажане, що би перед нара-
дою над тим предметом подано мо-
жність мужам довіря обох сторон-
ництв порозуміти ся в тіснійшій
крузі. Президент кабінету обіцяв
виповнити то бажане і заявив, що
готов порушити Пергельтом справи
сейчас пояснити. На тім перервано
наради. Дальше засідане мало відбу-
ти ся передвчере. В п'ятницю конфе-
ренція буде замкнена а то з огля-
ду на сеймові сесії, які, як звісно,
розпочинають ся 26. с. м.

Стрейкуючі робітники в Остра-
ві урядили дня 19. марта два ве-
личезні віча. На однім з них про-
мовляв соціялістичний посол Бер-
нер. Їго промова викликала дуже
бурливі сцени. Бернерови і иншим
провідникам соціялістів вигрожувало
навіть палками. Бернер виказу-
вав значні концесії, які осягнено
в соціяльно-політичній комісії ра-
ди державної, твердив, що заведене
9-годинного дня праці супротив
прихильного становиска правитель-
ства, можна уважати за річ певну.

Бесідник взивав робітників, аби су-
против того залишили стрейк. Од-
нак робітники не хотіли навіть слу-
хати бесідника, ані обговорювати
предложеної резолюції. Стрейкуючі
закидали соціялістичним послам,
що дали ся підкупити. Двох робіт-
ничих провідників викинули зібрані
зі зборів. Радикальні бесідники взи-
вали, аби витривали в стрейку. Збо-
ри ухвалили одноголосно не приня-
ти условій предложених стрейковим
комітетом, під котрим стрейкуючі
мають вернути до праці. Ситуація
в цілім тім ревірі ще не вяснена.
Відповідь властителів копалень на
жадане прийняття всіх до праці ще
доси не надійшла. Одні робітники
хочуть, аби витривали дальше в
змові, инші знов радять вернути
до праці.

В краківському ревірі, де промо-
вляли пп. Дашинський і Петер, збо-
ри відбули ся спокійніше. Тут
здає ся, робітники вернуть до пра-
ці. В деяких ревірах вже всі ро-
бітники залишили стрейк. В Нір-
шав стрейк закінчений. Робітники
оголосили, що вертають до праці.
В ревірі Тесте-Комотов працює вже
55 процент робітників, решта має
зголосити ся нині. В Шацлярі по
оголошенню генерального пардону,
стрейкуючі заявили, що безусловно
вертають до праці.

В наслідок довнього стрейку
показало ся, що в копальнях тре-
ба буде поробити багато направ і
завести нові урядження, бо деякі
закопи цілком зруйновані. Ті на-
прави потребують довнього часу, так
що нормальний рух в копальнях
буде міг розпочати ся доперва за
кілька тижнів. В остравському окру-
зі оцінюють зменшене продукції в

53)

ВІДРОДЖЕНЄ.

НОВІСТЬ

Г. Р. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

(Дальше.)

— Бачити ся можна — сказав він
— тільки прошу що до грошей, так я
вас давніше тес... Що тичить ся пере-
ведення її до шпиталю, як писали його
превосходительство, то се можливе, і
лікар згодив ся. Лиш вона сама не хоче.
Каже: Дуже мені хоче ся певне за
паршивими горшками виносити... Бачите,
князю, то вже такий народ — додав
він.

Нехлюдов не відповідав нічого біль-
ше а попросив пустити його до Масло-
вої. Смотритель післяв дозорця і Не-
хлюдов увійшов за ним у пусту жіночу
кімнату для стріч.

Маслова була вже там і висунула
ся мовчально і несміло ізза решотки.
Вона підійшла ближче до Нехлюдова,
і туго дивлячись десь поза нього, тихо
обізвала ся:

— Простіть мені, Дмитре Іванови-
чу... Я багато негарного говорила тре-
тього дня.

— Не мені прощати вам... — зачав
Нехлюдов.

— Ну, але все таки лишіть мене —
додала і в її злих очах, якими вона

поглянула на князя, Нехлюдов добачив
знова завзятість і злобу.

— Чому маю вас лишити?

— Та вже так.

— Та чому так?

Она блиснула на нього знова таким
самим гнівним, як йому видадо ся,
зором.

— Слухайте мене, пане. Лишіть
мене в спокою, прошу вас щиро. Я не
можу. Ви покиньте цілком ту гадку, —
сказала дрожачими губами і змовкла на
хвилину. Я вам щиро говорю. Воліла-бим
повиснути на сухий гилі... чим би...

Нехлюдов чув, що в тій її відпо-
віді була ненависть до нього, непросте-
на образа, але зарозом пробивалося щось
друге — якесь доброта і якимсь не без
ваги почуване. До в цілком спокійному
стані повторене попередньої відповіді,
знищило відразу у душі Нехлюдова
всі його сумніви і напернуло його до
попереднього серйозного торжественного
і добросердного настрою що до зносин
з Катюшею.

— Катюша, що я сказав тоді, те
повторяю і тепер — винуватий він осо-
бливо поважно. — Я прошу тебе, що-
биш вийшла за мене за муж. Накоп-ж
ти не хочеш, і як довго ти не хочеш, а
так само як передше буду там, де ти
будеш, поїду там, де тебе поведуть.

— То ваша річ, я більше про се не
буду говорити. Уста її задріжали.

Нехлюдов мовчав не почувачи у
собі сили до говорення.

— Я тепер їду на село, а потім до
Петербурга, — вимовив вкінці про-

чувачивсь. Буду ходити за вашим, а
радіше за нашим ділом, і Бог дасть, змі-
нять засуд.

— Чи змінять, чи ні, мені все
одно. Як не за сю справу, то за инші.
Я варт того... — сказала вона. Нехлю-
дов добачав на ній ті зусилля задля по-
здержання сліз.

— І що ж, бачили-сьте Меньшова?
— спитала нараз, що би скрити своє
зворушене. — Правда, що вони не вину-
ваті?

— Так мені здає ся.

— Така чудова бабуся, — докинула
Маслова.

Нехлюдов оповів їй все, що дові-
дав ся від Меньшова і спитав, чи їй
чого не потрібно. Катюша не хотіла
нічого.

Знов замовкли обое.

— А що тичить ся шпиталю, —
нараз перервала вона тишину, погля-
нувши на нього своїм скісним зором —
наколи ви хочете, я їду, а коли ви хо-
чете... я і горівки не буду пити.

Нехлюдов мовчки глянув їй у очі.
Вони сьміяли ся.

— Добре, добре — ледви пробубо-
нів він і розпачав ся з нею.

— Цілком инша, не допізнана ин-
ша людина! — думав Нехлюдов. Сум-
нів, що мучили його передше, розві-
явся з вітром. На їх місце воскресла
незнана йому досі віра в непобідимість
кохання.

LX.

Вернувши після тої стрічі до своєї
смердячої прови, Маслова здіймила халат
і сіла на свій тапчан, спустивши руки
на коліна. В прові була лиш сухотинця
Владимірьска з дитиною при грудях, ста-
ренька Меньшова і будничка з двома
дівчатами. Диківну вчере признали душевно
хорою і відіслали до шпиталю. Всі прочі
жінки пішли прати.

Старенька лежала на тапчані і спа-
ла; дитвора галасала на коридорі. Двері
до коридора були отворені.

Владимірьска з дитиною на руках
і будничка з панчохою, якої вона не
переставала вправними пальцями кінчи-
ти, підійшли до Маслової.

— А що, бачилисьте ся? — спи-
тали вони.

Маслова не відповіла нічого. Сидячи
на високім тапчані, колихала ногами,
що не досягаючи підлоги, повисали в
воздуші.

— Чого хмуриш ся? чого? — ска-
зала будничка. — Надісь, не падай ду-
хом. Гей дівко, дівко, ну! — сказала
вона, скоро нишпорючи пальцями.

Маслова мовчала.

— А наші пішли прати. Кажали,
нині більше жертв. Наносили багато,
кажуть — обізвалася Владимирська. —
Финашка! — закричала будничка в дме-
рі, куда той шибеник полетів?

І виймивши один дріт, перенхала
його через клубок і панчохо і вийшла
на коридор.

В той час дало ся чути і тупане і
озвали ся жіночі голоси на коридорі і

наслідок стрейку, на 8—9 мільонів сотнарів угля.

Російсько-турецкий договір в справі будови залізниць в граничних провінціях Малої Азії вже принципіально порішений. Тепер розходить ся лише о подробиці конвенції. Бож під тим взглядом існують ще ріжні поглядів, надіють ся, що остаточна угода наступить в найкоротшім часі. Окрім того в Туреччині наміряють продовжене залізничної лінії з Ангори відлати німецьким капіталам і дальні концесії на будову залізниць віддавати Німцям.

Війна в Африці.

Робертс телеграфує з Блемфонтена, що Англіїї знайшли в Бельмонті одну мітрайлезу і дев'ятьфунтову артилерію. Кілька відділів кінноти вислано в ріжні доохрестні місцевості, аби успокоїти населення і роздати прокламацію. Дня 19. с. м. буде отворений залізничний рух на лінії Блемфонтен-Капштад. Бюро Райтера доносить, що Англіїїям піддало ся 800 оранських бурів. Генерал Жуберт приїхав до нової столиці Оранії Кронштаду, аби оглянути фортифікаційні роботи. В Кронштаді має стояти 25.000 бурів для оборони сего міста перед Робертсом. Бурі знищили самі залізничні до Кронштаду. Командант повстанців Олівер мав також цюфнути ся до Кронштаду, забравши по дорозі весь провіант.

З Кімберлею доносять, що в тій хвили лежить там 1000 недужих і ранених. У всіх шпиталях полудневої Африки знаходять ся 17.000 ранених і недужих.

Посольство Оранії в Газі розіслало державам протест против англійської прокламації грозячої конфіскацією маєтків. Протест називає

мешканки цюни в ходаках на босій позі увійшли до середини, несучи кожда по колачі, а декотра по два. Федоса зараз підійшла до Маслової.

— Що ж? Хіба не ладно? — спитала вона, дивлячись на Маслоу своїми ясними, голубими очима.

— Буде до чаю, — додала, складаючи колачі на полицку.

— А що, надумав ся? Буде женитись? — спитала Коробльова.

— Він від свого не відступав, але я не хочу, — сказала Маслова.

— А то дурна! — обізвалась своїм басом Коробльова.

— По що женити ся, як не жити у куні — поправила Федоса.

— А ось твій чоловік іде за тобою, — промовила будничка.

— Е! То що іншого. Ми по законі, — обручили ся Федоса. — Але він! На що йому і закон приймати, як не має жити з нею...

— А то дурна! Та на що? Та найженить ся, він її долає озодотить.

— Він сказав: — куди-б тебе ні післали, я всюди піду за тобою — сказала Маслова. — Поїде — добре, не поїде — друге добре. Я певне не буду його просити. Ось тепер їде до Петербурга залагоджувати мою справу. Там всі міністри йому родичі... Але все таки мені його не потрібно.

— Щира правда — обізвала ся нараз Коробльова, розв'язуючи свій мішок, а думаючи про що інше.

— Що ж? а горівочки лишиємо?

— Я не хочу, — відповіла Маслова. — Пийте самі.

(Кінець першої частини).

се ярким порушенням міжнародних прав. Трансвалльське правительство має бути дуже вдоволене з відповіди американської Унії, котра дозволяє надіятися, що Вашингтонське правительство зробить все, аби лише вирвати Трансвалль з его територіального положення.

Англіїські дневники доносять, що вислано корабель, аби переловити трансвалльських делегатів, котрі їдуть до Європи на мімецьким поштовім кораблі „Kaiser“.

Фактичне спростоване посла Стефановича.

Висока палато! Пану послови Гормузакому подобалась при нагоді фактичних спростовань промови посла Василька цілу більшість буковинського союму представити коли не отверго, то бодай між рядками якої групи, що складає ся з самих карієровичів, що тримають ся цюлів урядового сурлута.

Я не маю права в імені цілої союмової більшості відперти сей заклад як найрішучіше, але роблю се тільки іменем національноволюнських консервативних власителів більшості, що мене сюда вислали.

Мої високоповажані пани Волохи! Дайте собі се сказати: ми не боїмо ся вашої злости, ми не шукаємо вашого правительства. Але коли ми підпираємо змагаю Русинів, о скільки се можливо в краю, де також й Русини мешкають, то робимо се задля того, що се цілком унесуджений нарід. Ми живемо між Русинами, ми живемо їх працею і найменше, що вони від нас можуть жадати, е, не робити нічого против їх народности.

Тому то, мої дуже поважані панове Волохи, ділаємо ми се не яко вороги Волохів, а лише яко приятелі справедливості і не дамо ся з сеї середньої дороги відвести ніякою обидою.

Прошу се прийняти до відомости. Що дочити краєвої ради культурної, про котру говорив пан барон Гормузані, то я примічаю, що се товариство своїй задачі ніколи не відповідало. Воно живо-тіло житем ефемерним, не збирало членські вклади, не складало жадного сировоздана, не скликало жадних загальних зборів цілих дев'ять років. Щось подібного сему товариству нема в цілій Австрії. Сей гадки про се товариство е навіть его власні прихильники. Бо я сам вніс в соїмі внесення й заступав се, щоб оснувати на Буковині краєву раду культурну, а партія пана барона Гормузаккого підіпрала се внесення й витала его з радості. Ваша партія отже зі мною тої самої гадки, коли хотіли краєви дати краєву раду культурну, що нам може й на слідуєчій сесії соїмовій владсть ся.

Відносно справ проінаційних і в рамках фактичного спростованя не е в стані обширніше говорити. Однак я прошу прийняти отсе до відомости. В отвергті, цілим іменем підписаним письмі означив пан рідар де Василько, що заки він належав до сеї палати, в часописи „Bukowiner Nachrichten“ події, які стали ся при нагоді винаймлення одної великої проінації на Буковині, яко некоректні. Я вибираю найневинніше слово.

Дійсно е, що на слідуєчій засіданню систовано се рішене, котре тоді перейшло і ще тимчасом заключений контракт, що однак не був формально виповнений нотаріальний акт, е нині предметом спору при сучаснім суді. Чи ся справа пішла правильно, чи ні, нехай розсудить суд і в сїм напрямі я, розумієсь, не хочу судови переходити дороги. Се хотів я сказати до фактичного спростованя.

Що відносьть ся до характеру краю, то я не хочу туд запускатись, бо мені Волохи й Русини цілком рівновартні елементи. Однак я-б все таки запротестував, щоб вичитувано з пожиттєвих панерів уступки, котрі мають представляти характер краю.

Ми під трома краєвими президентами перебули три списи людности. Прошу собі взяти статистику тих списів у руки, а тоді зможете собі пред-

ставити, чи сей край волохський, чи руський, чи то, що він дійсно е, край з мішаним населенням. Сим заключаю.

Допись.

Коломия, 19. III. 1900.

(Провінція, а потул.-наукові виклади Просьвіти. — Руска школа жіноча. — Філія тов. педагогічного в Коломий. — Шевченківські роковини. — Писаніє г. Ст. К. в Галичанині. — Др. Дудикевич і Sokół. — Мужичка еміграція із Коломийщини.)

Як би я був трохи бодай „многогрібний“ то зараз би дав велику нагороду тому, хтоб в ад нос розписаним конкурсі дав на те раду, як заохотити нашу т. зв. провінцію до підпирани справді культурної роботи. До такого „подвигу“ спонукали мене два перші виклади нашого людowego руского університету чи там поп.-наук. викладів тутешньої „Просьвіти“. Місцева інтелігенція явилась обома разами численно, за те з провінції нема ні „пастирів“, ні овець. Мішан і сезан було дуже мало менше може чим по 20, хоть для них ті виклади урядуюсь. Тут вина проводирів духовних по селах, бо в їх руках е промога заохотити людей до просьвіти. Колиж хто цікавий то скажу, що на першій викладі було сто слухачів, а другим разом троха більше; се досить потішачий факт, що число слухачів більшає, і маєм повну надію, що буде й дальше більшати, бо мусить їх заохочувати з одної сторони сама суть і спосіб виголошеня викладів пр. Раковским а також гарні образи екіпціону. До речі пригадую, що сеї (25.) неділі буде виклад „про ворогів людського здоров'я“.

Поруч із мужичинами беруть ся до роботи й наші жінки згуртовані в „Жіночім Кругу“, який вже довше (скажім чемно) не давав знаку життя. Іменно відновлено тепер давніше порушувану думку про задожене приватної школи для міщанок, щоб їх навчити чого доброго й охоронити від польонізованя. Тепер справа стоїть так, що вже розпочались вписи, кілька школярок вписались і яка буде доля тої школи, згодом донесу. Поки що скажу, що будуть у ній вчити наук елементарних, а також господарства й ручних робіт; наука безплатна. Я можу лиш заявити признає такий роботи; з другої сторони замічу, що до сего діла наїмає у деякого з інтелігентів — апатія, та на се лиш одна рада: не зражуватись і ділом невірних Томів переконати.

Іще одно plus з нашого життя се задожене в Коломийській філії товариства педагогічного, котре має тут усікі вигляди на добрий розвиток; коли лише у основуючих зборах 12. III. читав пр. Мостович про „Довги нашого жіноцтва“, але участники зборів, мабуть хочаки доказати, що й мужичини уміють робити довги супроти жіноцтва, відступили в виділі дуже мало місця для учительок. Більше про се не буду писати, лиш скажу за старими Римлянами „sacrae consules“, бо тактичні похибки метать ся. Нам людей треба багато, тож не годить ся нікого зражувати, бо таке поступоване справді може зразити, і пропадає людина „ні за цанову душу“. А хто буде виноватий? Мабуть таки наша тактика. Ми дуже мало уважаєм, коли як поступати, коли кого пострікнути, а з того наслідки сумні, пресумні. Лиш най ніхто не думає, що хоча отсим пропагувати „еще наридаєме“ махерство, хоча лиш такту й проворности... Головою філії вибрано проф. Макарушку. Рівночасно вибрано комісії, яких задане буде розглянутись в потребах народного й середнього шкільництва, нашого промислу й книжок призначених до мужичного читаня (лектури). Я яко Сатир, сьмію зробити лиш таку увагу, щоб ті комісії не оказали великої спосібности до — су!

Сего року святкувала Коломия Тарасове свято три рази. Вперед уладили Ш-скі вечерники, що випали дуже гарно

— гімназіясти, опісля 12. був вечір, який урядили тутешні товариства, а 22. буде людовой вечір Ш-ка „Просьвіти“. На сїм місці хотів би я сказати децю про вечір з 12. Подрібно не буду розписуватись про виконане поодиноких точок програми, в сїм виручив мене д. А. Л. в 507. „Діла“, лиш додаю до його справоздана кілька уваг. Загалом беручи не було на отсїм вечері звичайного одушевленя, не було жару, одно лиш було, що могло пронати і піврати за собою, а се деклямація п. Віберовичевої. Деклямувала вона Франкового Наймита з таким розумінням і силою дикції, що мені остаєсь нічо інше, як відложити „сатиричне“ перо — й подивляти. П-ї ся — знаменита декляматорка, який нема у нас пари. Тепер же знов треба увійти в особу Сатира, бо треба децю сказати про сегорічний виступ „Бояна“, який був чи не слабший чим давнійшими часами? Не значить, щоб усе вийшло лихо, лиш було майже все недобре. Вина тут нашої некарности й неточности, якої конче треба в сьнівацкім товаристві, де ходить так багато о сьніване й виправу! Думаю, що сей концерт буде наукою на будуче. — При сїй нагоді уважаю своїм обовязком піднести неутомному працю дірігента нашого „Бояна“, о. Курьяка, який трудить ся не вважаючи ні на неточність сьніваків, ні на колоди, які кидають йому під ноги наші „какоєдові“, ні на своє здоров'я. Для людей праці у нас лише пошана. Говорю тут у нас, бо я, признаю ся, належу до академічної молодіжи, а „Діло“ рознесло недавно тому, що з нами ніяка, не то, робота, але й комере — неможливий, що у нас нема до нічого пошани і т. д.!

Вартоб, щоб автор тої статі „Діла“ був в Коломийі на комерсі, по тих вечерниках, він побачив би, що навіть комере з молодіжкою можливий, лиш не треба єї провокувати й усіма силами перти до протестів. Дисципліни треба би не лиш н а м, як то сказав др. Окуневский, але й в а м... Щоб вточи від сеї немілої справи, розкажу пан. читачам про „писаніє“ г. Ст. К. в „Галичанині“. До останніх днів не було там ніякої агади про подвиги коломийських „русских“, мабуть розуміли своє „посрамленіє“, і не могли нічо писати. Аж ось переждавши, аж люди забудуть правду, вишварив якийсь добродій статю про Собраніє Качковського, г. Ст. К. про Драм. Общество. Ми-б нічо проти того не мали, щоб г-ве Качковскі писали собі славословія, звісно сами собі грають, сами й скачуть. Але усьому е міра, а г. Ст. К., як ушкварив, то й наплів зараз небелиць. Відповідно до широкої „русской“ душі — еходить на те, що бавить ся у термометра від чужої шкіри, бо в 50. ч. „Гал.“ пише таке про баль драматичної: „Понятно, що в рага м'я приємотривавшим ся із галерії так охочому развлеченню не по в кусу то било и не одному даже горячо стало. (!)

Коментарі зашні, від себе додаю, що їм справді могло бути горячо, але не від „негодованія“, але від сонуху „ачішеної“, яку вливали баловники, щоб дати доказ „русскости“. Дальше поприкає г. Ст. К. деякого із руских сьвященників, які відправляли у Єзуїтів. Я тут не думаю їх боронити, лиш питаю г. Ст. К., коли він так бридять ся лизунством, чому він не подав рівночасно до відомости ширшій публіці, що г. др. Дудикевич, той великий „русский“ патріот, атаман колом. колонії хотів вступити в члені „Sokoła“. Чи се був доказ неохитности характеру в той спосіб здобути ласку Поляків, вписуючись в їх архи-патріотичне товариство? І се робить чоловік сьвітський, незалежний!

Кажу, що г. др. Д. хотів вписатись, бо виді „Sokoła“ замкнув перед його носом двері „Sokoła“, і не прийняв „искренного“ патріота. Чи не „дотепно“ вийшов? От рве ся „русскимь“: Мончаловский заробив при концерті Надіни, Дудикевич всіймав облизав від „Sokoła“, і як не бути їм ворогами Поляків?! Що они помімо того пробують ся Полякам лизати, се вина „широкой русской души...“ Коли була мова про Єзуїтів, то додаю, що сими днями були тут у їх костелі реколекції. Єзуїтську науку виціплював о. Zaleski, між иньшим радив він, щоб не читати жадної часописі, крім „Ruchu katolickiego“ і подібних книжок. Як то добре, що відразу в костелі робить ся реклама, не треба роз

плати афішів і імпресарію готовий. О. Z. радив так тому, бо інші книжки, „przewagając w głowie“. Відій радше „Ruch-n“ й „Czas-n“ поперевертали людям „звершин“ в голові й позатягали на їх очи полуду, що не бачуть нужди, яка виснає останні сили у нашого мужицтва... І втікають від лиха — а чи втечуть? Ось одні з Коломиїчани йдуть на роботи до Молдавії а другі, непродавши все, емігрують до Боснії! „На яке-ж туди їдете?“ питаю одного. „Е, каже, таке я сам там був: ґрунти цісарські дають за душно, лиш треба заплатити інженерови за те, що відмірить землю. Ще дають ліса, який мож зараз продати за 400 левів!“ Шож на те сказати, чи віраджувати, як мужик все продав? Впрочім хто з нас знає, як воно саме є? Один з емігрантів обіцяв написати мені з Боснії лист про тамошні справи, коли додержити слова, то і я свого листу не сховую собі, а поділюсь його новинами з вами, шан. читачі. Та на сей раз буде мабуть досить моєї „балаканки“.

Олег Сатур.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З отсим числом кінчимо печатане першої частини повісті Л. Н. Толстого п. з. „Відроджене“. Печатане другої частини розпочне ся зі слідуючим числом.

Пригадуємо, що проба співу відбуде ся в суботу точно о 8. годині вечером.

Виділ.

Товариство краювої культури мало оногодні головні збори своїх членів в присутності заступника правительства радника Феке. Дотеперішній „славний“ голова тов. барон Стирча зложив свій уряд а присутні вибрали на его місце ділчача Задуровича, а до виділу ділчачів Абрагамовича і Тодора Фльондора, посесора Зінгера і радника двору Вяслонького. Так то засідають в сім тов. всі, тільки Русинів не приймають. Справоздане уступаючого виділу прийнято до відомости і ухвалено домогати ся побільшення числа ветеринарів і установлення ґремій краювої культури.

В пам'ять XXXIX. роковин смерті незабутного генія України - Руся Тараса Шевченка відбудуть ся в неділю дня 1. н. ст. цвітня в сали „Народного Дому“ заходом усіх українсько-руських черновеских товариств: „Буковинський Боян“, „Руска Бесіда“, „Народний Дім“, „Союз“, „Руска Рада“, „Руска Школа“, торжественні вечірники з ось якою програмою: 1) Вступне слово — виступить п. Єротеї Пігуляк. 2) Федькович-Воробкевич: „Гей по горі“ — мішаний хор „Бук. Боян“. 3) Шевченко: Кавказ, (деклямація), виступить п. П. Лушинський. 4) Шевченко-Лисенко: Іван Гус — мужеский хор „Бук. Боян“ з акомпаніментом форт. 5) Гржималі: Баллада — фортен. сольо вик. п-на Ол. Ясеницька. 6) а) Млака-Воробкевич: Сніг очи. б) Лисенко: Ой пущу я кониченька з акомпаніментом фортеніану — мужеский сольовий квартет „Бук. Боян“. 7) Шевченко-Вербицкий: Зановит — музичний двохоровий твір з баритоновим сольом і акомп. форт. — виконає хор „Бук. Боян“. 8) Гушалевиц-Вахнянин: Наша жизнь мужеский хор „Бук. Боян“. Початок точно о год. 8. вечер. Ціни місць: Перші три ради крісел 2 кор., другі два 1 кор. 60 сот., прочі по 1 кор., партер 60 сот., для ин. селян, міщан і учеників 30 сот. По концерті відбуде ся спільний комерс.

Сенсаційний процес скінчив ся сеї неділі перед трибуналом в Сучаві. Читателі пригадують собі, що пос. Николай Василько підніс в газетах закид против дирекції бук. пропінатійного фонду, що вона неправильно собі поступила при виарендованю пропінатії радовецького ключа й укоротила фонд о чверть міліона. Фінансова прокуратура зажадала уважнення дотичного контракту, але трибунал відкинув се жадане. Фін. прокуратура гадає далі провадити процес а тимчасом чепуть волоскі газети пана

Василька за его „пустий“ крик про корупцію в дирекції проп. фонду. Конєць процесу ще далекий, а він покаже, чиї правди.

Поліпшення плати дозорців державних доріг домагає ся внесенє послів Василька, Виницького і тов., яке поставили в раді державній.

„Реформа“ науки ґімназіальної. Під таким шумним написом донесли газети про розпорядженє міністерства просвіти, котре домагаєсь ограничення науки на те, що найважнійше, і щоби ученики вчили ся в школі, а дома лиш управлялись. Спасибі й за се, одно тільки лихо, що воно остане й далі на папері, позаяк кожний професор робить, як знає, чи хоче, а контролю деяких директорів то цуєта формальність, ut aliquid fecisse videatur, а конференції є головню задля копіювання учеників, а не задля наради над усунєнем властивих хиб. Отже й по сій „реформі“ буде загально, як бувало, особливо у нас, де засадою є, перепалювати й відганяти як найбільше, на чім, як у всім, виходять найліпше жиди, через що усюди в нас аж кишать від жидівських докторів.

На „Народний Дім“ жертвували: Вп. Василь Берна 58 К., (чистий дохід з вечірниць уряджених глинецкою музичною капелею в Глинці); п. Адольф Цозель 5 К., Георгій Сорочий 2 К. 8 сот. зібрані на весілю у п. Ник. Продайника; п. Стефан Великоголова на книжочку 16 К. 32 сот., п. Василь Врекул 4 К., п. Іван Бучковский надуч. із Стан. Н. 4 К.; зі сходи уряджуваних тов. „Союз“ в неділю дня 18. марта 6 К. 90 сот., разом до тепер 16.029 К. 19 сот.

Членські вкладки зложили: Вп. Стефан Циганюк 10 К., Онисим Попович 6 К., Сим. Кирстюк 10 К., п. Корнило Козак 10 К., о. Юрій Балашескул з Дитинця 10 К., п. Іван Брага 2 К., п. Юрій Мазурак 6 К., п. Іван Савіцький 20 К., І. Грґорійчук 6 К., Василь Чуховський 5 К., п. Кароліна Суханос 4 К., о. Дмитро Добровтор 20 К., А. Зугаєвич 4 К., Василь Завадюк 51 К., Михайло Іванко 40 К., разом 7.439 К.

На бурсу зложили: Вп. Омелян Попович, Єротеї Пігуляк, Вол. Ясеницький, Сергій Шойнарівський, Іс. Воробкевич, Гр. Ганкевич, Евгеній Семака, Юліан Кобилянський по 2 кор., Володимир Клим 1 кор. Запомога реліг. фонду 1200 кор., разом 1221 кор. — Крім того пожертвував для бурси о. Н. Н. 110 кіл. кукурязної мукі і 300 кіл. бараболі. Сердечна подяга.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересидки поштової лише 35 кор. Замовлення надсилати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 21. марта. Wiener Zeitung оголошує, що цісар санкціонував ухвалені галицким соймом закона в справі зміни краювої ординації виборчої до сойму з року 1861.

Триєст, 21. марта. Сьвідками при шлюбі архикнягині Стефанії будуть: шеф секції в міністерстві заграничних справ ґр. Вельзерсгаймб з женою, графиня Еллічч, ґр. Франц Естергазі з женою, брат молодого ґр. Г. Лбоний, охмістр ґр. Холоневський і дами двору графині: Сеччені і Пальфі.

Льондон, 21. марта. Трансвальські бури утікли вчера за ріку;

33 з них заповнено. — Президент Штайн оголосив прокламацію, в якій грозить, що кожний горожанин, що не хотів би взяти участи в борбі з Англичанами, буде яко зрадник застрілений.

Льондон, 21. марта. Генерал Роберте доносить з Блемфонтену, що одержав від президента Штайна відповідь на писмо, в котрім закинєно бурам, що надуживають білої хоругви і стріляють експлодуючими кулями. Відповідь звучить: „Ген. Роберте виступаючи з поді-

бними закидами минає ся з правдою, бо то Англіїці супротив бурів допустили ся тих провин. Найдєні в таборі бурів експлодуючі кулі здобули бури на англійських війсках“. Ген. Роберте каже, що закиди Штайна неправдиві.

Брукселя, 21. марта. З Льондона доносять, що ген. Кіченер іде з сильним відділом до Мефкінґ. По освободженю Мефкінґа рушить Кіченер на Преторію, а ген. Роберте проти бурів над рікою Валь.

Повідомляєсь всіх членів товариства „Руска Каса для ошадности і пожичок“ стоваришеня заєрестрованого з ограниченою порукою в Чернівцях, що сегорічний звичайний загальний збір „Рускої Каси“ відбуде ся дня 7. цвітня 1900 р. в сали „Народного Дому“ ул. Петровича ч. 2. о годині пів до 2-ої по полудни при участі що найменше половини всіх членів. Наколи-б загальний збір не міг відбутись о тій годині, то відбуде ся другий загальний збір о годині 2. по полудни з тим самим порядком дневним без огляду на число явивших ся членів.

Порядок дневний:

1) Прочитанє протоколу.	5) Вибір ради звязкової.
2) Справозданє касове.	6) Внесенє Старшини.
3) Вибір членів Старшини.	7) Вільні внесенє.
4) Вибір комітету надзорного.	

Кожний член може після §. 20. статутів дати сязаступити через такого повномочника, котрий сам має право голосованя.

Чернівці дня 20. марта 1900 р.

Єр. Пігуляк,
голова.

А. Клим,
член Старшини.

В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяці лютім с. р. 7.209 важних поліс на суму 9.338.041 корон обезпеченої вартости з премією 71.466 корон 9 сот.; попереднього року в тих двох місяцях було 5.973 важних поліс на 8.023.634 корон вартости з премією 60.690 корон 56 сот.

Шкід в січні і лютім с. р. було 40 случаїв, з котрих 33 виплачено, 2 шкідби находять ся в ліквідації а 5 відшкодовань в сумі 1694 кор. 42 сот. з причин правних на разі здержано.

Сума всіх шкід разом з коштами ліквідації виносить brutto 13.556 кор. 31 сот. а по потрученю части реасекурованої остає на власний рахунок 7.097 кор. 45 сот.

Фонд резервовий з днем 28. лютого 1900 р. виносить 249.801 кор. 6 с.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, стоваришеня зарєєстрованого з обмеж. порукою за місяць січень і лютий 1900.

I. Стан довжкий:		Кор. сот.	II. Стан чинний:		Кор. сот.
1. Удїли членські	67920-39		1. Позички удїлені:		
2. Фонд резервовий	5377-04		а) стан на початку р. 1900	651.557-63	
3. Спеціальна резерва	453-32		б) удїл. в січні і лютім	47.015-—	
4. До Тов. взаїм. об. „Дністер“	4000-00		разом	698-572-63	
5. Вкладки:			в) епл. в січні і лютім	17.670-12	
а) Стан на початку 1900	680.129-88		Стан з кінцем	680.952-51	
б) вложено в січні і лютім	41.820-47		2. Готівка в касі з д. 28/2 1900	5849-72	
разом	721.950-35		3. Цінні папери фонд. рез.	5.163-68	
в) винято в січні і лютім	32.290-65		4. Цінні папери і иньші (фон. загального)	86.400-—	
позістає з кінцем лютого	689.659-70		5. В иньших тов. і банках	13.556-74	
6. Сальдо проц. (побраних)	14.071-84		6. Сальдо коштів адмінїстр.	2.801-12	
7. Нероздїл. еще зиск з р. 1899	5.988-16		Сума	789.332-78	
8. Непіднята дивіденда	1.458-56				
9. Кошти спору	91-60				
10. З рахунку ріжних осіб	58-60				
11. На рах. Щадницької поштової	253-57				
Сума	789.332-78				

Членів прибуло 69 (з 81 удїлами), убуло 17, оставало з кінцем лютого 1900, 1.779 членів з 1.844 декларованими удїлами в сумі 92.200 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. — процент від позичок удїлюваних з провізїєю на кошти адмінїстрації 6½ проц.

Львів, дня 28. лютого 1900.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зар. обмеженою порукою,

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Р і н з а с н о в а н я 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство аскураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	„	—	„	
„ спеціальна	1.624	„	80	„	
Фонд основний .	72.000	„	—	„	
„ емірیتالний	18.166	„	60	„	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при помилках гіпотечних.

На житє можна обезпечатись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє помилки за опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і помилку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформацій уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по копець 1890 р. провізій 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лавів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських калюшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічному промисловім музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відважує зайняти шаровий П. Т. Публіш, що виготовляю всякого рода обуви для муштин, женщин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокичастім з ортопедичним апаратом і з обложем приладом до вигідного порушувания.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обедугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІКА,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдена панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при єї ужитю зміцняє ся шкіру і приспіває ся дуже скоро поріст волося.

Муштини, уживаючи єєї помади, дістають в дуже короткім часі вуса і бороду а можуть її уживати від найраніших до найпізніших літ.

Ціна одної пушки 2 кор., 4 кор., 6 кор. і 10 корон.

Посилки за посїлплатою, або за присланєм грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відні, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживаня єєї помади.

Для шніл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотства увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізованє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

Стефан Гаїна

поручає свій

СКЛАД

товарів корінних, сьвіжих і найлучшої якості

по цінах дешевих,

як також свій

льокаль до снідань.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходять в Чернівцях
що середі, патниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10	—
на чверть року . . .	5	—
на місяць . . .	1	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Буковинська шляхта.

Wiener Tagblatt пише:

Через дивний процес о радівський ключ, що власне закінчив ся, а з котрим одначе на Буковині ще далеко до кінця, звертають ся многих очи на Буковину. Чудний, природою благословенний край е та наша східна погранична провінція. Великі простори лісів в часті південній, чудесне підсоне, навіть для управи вина дуже догідне, урожайний чорнозем над Прутом і Дністром в сторонах північних, роблять з Буковини пожаданий кусок землі.

Inter arma silent musae. Як всюди в Австрії, так і на Буковині, унеможливає ся скріпити всяке старане, добробит і задоволене народу, через борбу національно-політичну. Виходячи з хибної засади, що Буковина як колишня молдавська провінція е краєм румунським, виріжила австрійське правительство через ціле столітє Румунів, доки конскрипція з року 1890 не показала, що на 700.090 мешканців загального населення краю, Румуни становлять зникаючу і для держави незначну меншість бо лиш 200.000 душ. Коли говоримо про виріжнене Румунів, то не дотикає се народу румунського. Мужик волоський, смирна, чесна людека раса, стоїть, не зважаючи на всі добродійности зі сторони держави, на дуже низькій ступени культурній. Коли він при своїх незначних житєвих потребах чує ся деколи і задоволеним, то все таки провадить таке жите-бутє, котрого

неможна рівнати з житем-бутєм мужика західно-австрійського. О політику, о скільки его не підбунтовують в послїднім часі великорумунсько успособлені молодші інтелігентні елементи, зовсім не журить ся. Его політична мудрість завершена в сїм: супокійно і тихо жити і не терпіти недостатків.

Австрійське правительство виріжило лиш так звану румунську шляхту, складаючу ся з близько сорок родин, між котрими можна подібати всі східні раси не виїмаючи і циганів. З винятком двох, найбільше трех родин, що є від кількох століть шляхотескими, ті прочі одержали шляхотство вже від Австрії, або походять від польської мужицької хошацької шляхти, то є від тих мужиків, котрим Поляки надавали шляхотство в війнах з Туреччиною і то в спосіб масовий, значить ся цілими селами. Таке шляхотство виріжила Австрія і віддала єму до недавна на поталу цілу Буковину. Без рицарства, яке надає шляхотне уродженє, без маєтку, щоби репрезентувати шляхотську корону, пересякла орієнтальною жадобою пихи — і деспотичною жадобою панованя, вихиснувала та шляхта, складаюча ся з правдивих опереткових циганських баронів, благосклонність правительства, щоби збагатити ся. Сучавський процес ілюструє сї слова далеко вимовнійше, тому не треба їх ще доказувати.

Свої правдиві наміри скривала та шляхта дуже хитро під плащом нетерпимого, шовіністичного румунського націоналізму, котрий наші управі аж тогди отворив очи, коли волоска тою шляхтою ви-

хована молодіж почала отверто прикрашувати ся трікольором румунського королівства і коли 300.000 буковинських Русинів, котрих уважали за Румунів, бо належать до зовсім з румунської греко-православної церкви, почали підносити свої жаданя о рівноуправленє в дуєх австрійської конституції.

Вже краєві президенти барон Піно і гр. Паче пізнали правдиву вартість і положенє так званої румунської шляхти, що не має підстави в дійстних відносинах, і осудили її відповідно як кліку від народу румунського далеко стоячу, егоїстичну, жадну збагатити ся на кошт краю і народу. Се правдива причина борби против правительства на Буковині, котру хибно вважають за борбу Румунів, бо нарід румунський далекий від сєї борби. Щоби свою правдиву, моральну вартість прикрити і — як до сего часу — безуспішно румунський нарід до свого воза запрягати, підносить ся кліка безпідставні екарги на неіснуюче, ніби то правительственє бажанє „сєлізіваня“ Буковини, котра і так славянська, бо просимо зважити, Славян: а то Русини і Поляки мають 350.000 душ, значить, їх о 75 роцент більше як Румунів. Можна-ж Буковину взагалі зі взгляду на сїй факт називати краєм „румунським“? Чи-ж славянчить ся Буковину, коли найбільші патріоти на Буковині е такі пани, як барон Мустаца і Гормузакій (Греки) або Цуркан (до року 1880 „Цурканович“), архимандрити: Калїнеску і Стефанеллі (до 80-тих років Калїновський і Стефанеллі) і пп. посол до ради державної др. Попович і посол на соїм краєвий др. Вольчинський, що до тепер ще не зважали ся, перемінити свої імена на „Попеску“ і „Вольчинеллі“? Може баронівська родина „Василько“ ut potius docet корінно-волоска?

Процес в Сучаві доказує ясно, що правительство відповідно пізнало правдивий стан на Буковині. Ми з нашого становиска, так як завше, совістно боронимо рівноуправленє всіх народностей в нашім краю, хочемо завше інтензивно і сердечно підтримувати розвій Румунів, мусимо одначе зробити ріжницю між чесним румунським народом і між жадною панованя і свої правдиві наміри плащом іредентистичного націоналізму прикриваючою клікою. Бо тільки через відповідний осуд і зовсім справедливе поступованє против кожної, і найменшої і найнезначнійшої політичної партії може мудре правительство скріпити Австрію і вдовольнити всі в державі живучі народности. Коли-б правительство давало першєнство господарії кліки в яким краю, то се булоби національним нещастєм для дотичного краю і для Австрії.

Стільки Wiener Tagblatt. Коментарі тут цілком злишні.

Війна в Африці.

З Кронштаду доносять, що пробуваючі там бури викидають, сильні на дусі, машируючих на них Англіїців. Штайн і Крігер виголо-

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ГР. М. Е. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ДРУГА ЧАСТИНА.

I.

Справа Маслової могла бути порушена в Сенаті за дві неділі. На той час загадував Нехлюдов поїхати до Петербурга і в разі неприхильної відповіді, подати просьбу на Найвисше імє, як йому раєв його адвокат. Коли би ті заходи лишили ся безуспішними, на що після заневнюваня обороня треба бути приготованим, бо за слабі касациїні причини, частина каторжних, в числі яких була Катюша, могла оставити тюрму в перших днях червня. І тому, щоби приготовити ся гаразд до подорожи на Сибір за Масловою, якої князь твердо порішив підійняти ся, треба було виїхати на села задля поладження інтересів з майном.

Уперед вибрав ся Нехлюдов до Кузьмінського, найближчої, більшої чорноземної поміщи, яка була найголовнішим жерелом його доходів. Він проживав у тій маєтності дитиною і парубком, потім дорослим був у ній два рази. Раз навіть по просьбі матері привозив сюди управителя - Німця і від-

дав йому у заряд господарку. Тому то знав від давня маєтковий стан і відносини мужиків до двора, себ-то до дідича. Селяни були у цілковитій заєзисимості від поміщика. Нехлюдов знав се з часів студентства, коли то він визнавав і проповідав теорії Генрі Джорджа і на основі тих теорій віддав батьківську землю хліборобам. Правда — після воєнної служби, як він привик пускати около 20-ти тисяч річно, всі його колїшні „мрії“ перестали обовязувати його в житю, пропали у забутті. Він не лиш ніколи не задавав собі питання про се, відки беруть ся гроші, яких йому достатчала доволі мати, але старав ся навіть не думати про такі „дурниці“. Смерть матері, спадщина і конечність розпорядження своїм маєтком т. є. землею, ізнова заставили його до питання що до його відношеня до земської власности. Місяць тому назад сказав би собі Нехлюдов, що він не в силі змінити існуючий лад, що маєтком кермує не він, — і менше більше заспокоїв би ся тим, живучи далеко від поміщи і дістаючи із неї гроші. Але тепер він порішив, що хоча він повинен поїхати на Сибір і зносити ся серед ріжних перешкод і труднощій зі світлом тюрмів, для якого потрібно гроший, не все таки він не може лишити того діла status quo, а хоть би зі стратою для себе, поробити деякі зміни. Тому постановив собі обрабатити землю не самому, а віддати її за невелику ціну мужикам. Таким чином можна їх увільнити від заєзисимості від дідичів. Нераз, прирівнюючи

стан власителя землі із державцем кришаків, Нехлюдов прирівнював віддачу землі мужикам, місто оброблюваня їм робітниками, до того, що робили державні невольники, переводячи селян із панщини на чинш. То питанє іще не було порішене, але то був добрий крок задля порішення. Се був перехід від більше брутального, до менше грубого насильства. Так він і наміряв поступити.

До Кузьмінського приїхав князь коло полудня. У всім заховуючи тепер скромність, він не телеграфував, а зі етациї дістав ся до села тарадайкою о двох конях. Візник був молодим парубком у китайській підпозанній досить низько по фалдах довгої опанчі. Дуже своїм звичаєм боком на переді і дуже охотно розмаляв із князем, бо за сїй час худий, хромий, білий, голобельний і гнидий, дихавичний його товариш могли йти крок за кроком, проти чого вони ніколи не протестували.

Візник розповідав про управителя в Кузьмінським не знаючи того, що везе дідича. І розуміє ся Нехлюдов і не гадав йому про се говорити.

— Клятий німець, — говорив візник, що проживав довгий час у місті і читав романи. Він сидів, звернувши ся на пів до гостя, то в долину, то в гору, вимахуючи над ними своїм довженим батоєм. Він хотів очевидно почванити ся своїм образованием. — Таку трійку сиваків собі придбав, що раз! Виїде зі своєю панією, так де я йому пара? Де? — продовжав він. — Зимою

на Різдво, обходили божу алинку у однім великим домі. Та і я гостий возив. І то не як небудь. Їхав, наче електрична колія. В губернії нема такого другого. А що гроший заробив — страх. Що то йому: — от все його сила. Говорять, гарненький набув маєточок.

Нехлюдов вдавав, що він цілком рівнодушно відноситься до управи маєтку німцем. Але оповіданє візника у довгий оманчі поразило його немилу. Він розкошував ся прегарним днем, густими, чорнявими хмарками, що деволи хоронили сонце. З любовістю глядів на арні поля, на яких за плугами ішли мужики переоруючи вівсєнісько. Око його бавила та безконечна зелєнь, над якою унесені жайворонки весєлили душу чаруючим співом. Їси уже зелєнілись. Лиш іще дуб стояв попуру, очікуючи тої благодати весни-зелєности. В далїні розтагли ся луги, а на них пестрили стада коров і коний, а рої хліборобів мов пчоли увивали ся на нивах. Серед такого настрою йому пригадало ся, що якраз після такого гарного настрою, поразило його янєсь немиле почуванє. А коли він питав себе, що би се могло бути, йому згадало ся оповіданє візника про управителя-німця у Кузьмінському.

В самому селі за справами Нехлюдов забув про се почуванє.

Переглядуванє записних книг і розмова з приказчиком, який з найвєстїєю виставляв добрі сторони малоземельности мужиків і вигоди з того, що вони довільно обуржені панськими ланами, іще більше утвердили князя в намірі звиз-

сили горячі промови, в котрих висказали перекопане, що хоч Англіїці зайняли хвилево Блемфонтен, то остаточно незалежність бурів буде забезпечена.

В краю Басутів вибухло повстання бурів против англійського панування. Сесе повстання може обезсилити Булера, котрий оперує на північній сході від краю Басутів і з 40-тисячною армією хоче через граничні гори сфорсувати перехід до Трансвалю. Португальські влади вислали туди відділ війська. Поїхав там також губернатор, аби здушити розрухи.

Обговорюючи плян дальшої кампанії Англіїців льондонські дневники запевняють, що в перших днях цвітня 40.000 людей під командою Булера рушить наперед, аби зайняти армію Жуберта, а маршалок Робертс на чолі 60.000 воїнів значне похід на Преторію. Заняте Преторію наступить імовірно в половині північній. Президент Крігер, приймаючи оноді депутацію бурів, котра хотіла довідатися про дальші его пляни, заявив, що будуть бороти ся до остатнього. З Варетон на залізничній лінії на північ від Кімберлею доносять, що англійське військо ударило на стоячий в околиці відділ бурів з кількома арматами. Англійська артилерія лише з великим трудом могла зайняти позиції бурів. Бурі забрали свої армати і пофнузи ся кілька миль на захід до Християни. Генерал Кіченер заняв без опору Пріск, одно з огнищ повстання на захід від Кімберлею.

Трансваальське правительство видало заряджене, аби в деяких йоганесбургських копальнях могла відбувати ся нормальна праця. Тиф в Ледісмет ширить ся дальше. Навіть нові баталіони, котрі тепер прийшли до Ледісмету сильно утерпіли в наслідок епідемії.

нея провадження господарки на власну руку і віддачі землі мужикам. Він пізнав, що, як і було передше, дві третини лінійної орної землі обробляли свої робітники удосконаленими знаряддями, а третя частина принадала мужикам, які оброблювали наймом по п'ять рублів за десятину¹⁾. За тих п'ять рублів зобов'язував ся мужик три рази переорати десятину, три рази заволочити і засеяти, опісля скосити, або зжати, звязати і звести на гумно. Се значило, вони мали робити роботу вартості що найменше (по вільному таному наймові) десять рублів за десятину. Тимчасом селяни платили роботою за все, чого їм було треба від двора, — і то навіть дуже дорого оплачували ся. Вони відроблювали за пасовища, за дрова, за бадиле від буліби, і всі майже були задовжені в дворі. Так — за запільні ниви, що наймали ся християнам, брало ся чотири разів більше, як ціна їх могла приносити по обрахуванню із пилти процентів.

Весь се знав Нехлюдов давніше, але тепер брав се за новину. Він лиш дивував ся, як міг він, як можуть усі люди в його положенню, не добачати ненормальності таких відносин. Докази управителя на се, як при передачі землі мужикам на ніщо здасть ся інвентар, якого не можна продати за четверту частку того, що він вартує, як мужики знищують землю, загалом, як багато страждає при тім князь, — лиш підбадьорували Нехлюдова до діла і утверджували його в пересвідченню, що він гарно поступає собі передаючи мужикам землю, а себе полишає великої частки доходів. Він рішив ся залагодити сю справу сейчас. Зібрати і продати посіяний хліб, продати інвентар і

НОВИНКИ.

Чернівці, 24-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забудьте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Бук. сойм розпочинає сегоднішню сесію, що буде дуже коротка, сего понеділка.

Літературні сходи „Научного кружка“ тов. „Союз“ відбудуть ся в неділю дня 25. марта як звичайно о 8. годині вечером, за вступом 20 сот. від особи, не обмежуючи щедрости. Увесь дохід призначений на „Народний Дім“.

М. Івашко,
голова.

В. Войнаровський,
писар.

„Wandern Sie nur aus!“ крикнув свого часу Мустаца в соймі до Русинів, висказавши тим своє вдоволення з еміграції наших мужиків. Тепер засідає він в комісії, що має спливити еміграцію. Там підносять, як видно з комунікату, котрий оголошено, заступники крайового відділу отже й Мустаца всілякі заміти, що край не має средств, щоб зарадити еміграції. А що помімо того комісія хоче щось зробити, то Мустаца Мортко представляє її в „Post“ антисемітською. Ну, коли Мортко розуміє під борбою проти шахраїв, лихварів і всяких лавок людських, проти котрих посередню звернена й акція еміграційної комісії, антисемітизм, то найвибає: бо тоді кожний честний чоловік є антисеміт, тоді антисемітизм, який принищує „Post“ нашим послам і иньшим членам комісії, ба навіть правительству, є почестію.

Румунізаторів вкололо до живого, що пос. Ник. Василько показав в своїй промові на „Patri-i“, які вони лояльні. Вони забули на визиваючі денунціяції барона Василька в тогдішній соймі на Русинів ізза ліній „Ще не вмерла Україна“, на їх брошуру „Die Slavisierung der Bukowina“ про українсько-польську державу та на панрумунські демонстрації ізза „Răpirea Bukovinei“. Так, тав, доміслил, чим хто воює, від того й гине, Василько на Василька.

Приготовляючий курс до вступного іспиту до руских клас черновецької гімназії отворило тов. „Руска Школа“ і сего року. Наука відбуває ся під проводом п. уч. Руснака і Данилюка в місній

школі при уличі крайової палати що вівторка від 5. до 6. і в суботу від 4. до 6. години безплатно. Записувати ся можна підчас наукових годин найдальше в четвер і п'ятницю по величдні. Звертаємо на се увагу Русинів, щоби користали з нагоди. Особливо наше черновецьке міщанство повинно би посилати більше дітей до середніх шкіл, бо чи не гріх то мати школи в місці й не пробувати щастя дитини, наколи навіть селяни з далеких сторін тягнуть ся не раз з останнього і виводять свої діти в ладі. Ото доси ходить більш як сотка мужичких дітей до черновецьких середніх шкіл з цілою Буковиною, а міщанських із Чернівців ледво кілька. Крайня пора, панове міщани, подбати дільше о добро рідних дітей!

Товариство „Руска Школа“ загадує видати збірку забав і игр для дітей і просить всіх Ви. товаришів, товаришок і других приятелів молодіжи, щоби зволіли ласкаво списати такі гри і прислати їх під адресою надучителя п. Івана Савіцького, пошта Мамаївці. Особливо придатні гри наших сільських дітей як: 1) Перетинчик, 2) Свинка, 3) Голубчик, 4) Ягдіка, 5) Жовняри, 6) Давинини, 7) Баран, 8) Вовк, 9) Стрілець, 10) Лис, 11) Бегаси, 12) Церква, 13) Ловок, 14) Гутка, 15) Плас, 16) Землянка, 17) Тролянка, 18) Сербин, 19) Четверянка, 20) Шістьянка, 21) Воробей, 22) Зань, 23) Задіт, 24) Дід, 25) Челевіст, 26) Жандарі, 27) Циганка, 28) Довбня, 29) Пей, 30) Трухан, 31) Кінь, 32) Стука, 33) Добродійка, 34) Три у зуба, 35) Границя, 36) Столець, 37) Зауля, 38) Ковбель, 39) Крупянка, 40) Гербузика, 41) Край, 42) Маланка, 43) Замок, 44) Тиран, 45) Гусак, 46) Кози, 47) Конован, 48) Хорти, 49) Мертвець, 50) Козуля, 51) Війна, 52) Турок і Москаль, 53) Ключ і т. п. При кожній грі і забаві треба докладно і виразно все списати, а ліній, які може при якій грі співзвучать, подати в нотах, або хоч написати, на який тон їх співзвучать. Наконеч належить замітити, хто і де записав кожду гру, що буде подана і в збірнику. Надімо ся, що найдесь споре число співробітників і збірка буде небагом готова. За кожду поміщену в збірці гру вишле тов. один даровий приміряк.

З Вашківців пишуть: В Вашківцях над Черем. відбув ся в читальні „Рускої Весіди“ вечерок в XXXIX. роковини забутого нашого генія народного Тараса Шевченка дня 4. марта с. р. — в власній льоні — о год. 6. вечером,

силами самих міщан і селян членів читальні. Програма ось яка: 1. Вступне слово — держав о. Ом. Боярський, 2. сльви: „О Кобзарю славо наша“, — 3. „Де Дніпро наш котить хвилі“, — 4. „Завистали козаченьки“, — 5. „Верховино світку ти наш“, — 6. „Ми в луг підом веї з косами“, — 7. „Ой сорбане сербаночку“, — 8. „Чорне мое поле“, — 9. „Мово рідна, слово рідне“, — 10. „Не ходи Гриню та на вечерниці“, — 11. „Дайже Боже добрий час“, — 12. „Мир вам братя“, — 13. „Вже більше літ двіста“, — 14. „Ще не вмерла Україна“ — і 15. три деклямації: 1. „Гамаліо“ віддав дуже добре з повним зрозумінням член читальні Дмитрів, — 2. „Учіте ся“, член читальні Дмитро Павлюк, — і 3. „Сидить жид на коршмоні“, Руданьського — ученик тушенної школи народної, Владимир Личковський. Своїми датками в користь читальні при тій нагоді причинили ся слідуєчі Ви. Добродії: дідич Фрайтаг дав 10 кор., судия Домарацький 3 кор., секретар суду Grigoric 2 кор., нотар Ев. Стрийський 4 кор., адвокат др. Геровський 4 кор., лікар др. Петровський 2 кор., контролор подат. Diener 1 кор., пані почтмайстрова Mallek 2 кор., двірник Балашеску 2 кор., начальник залізничі Дильський 1 кор., комісар фінансовий Добрянський 2 кор., жена адвоката судового Жуковска 1 кор., учитель Попович 1 кор., канцеляр судовий Копп 1 кор., канцеляр судовий Петер 1 кор., канцеляр Файцевич 1 кор., ветеринар Штайнкурцель 1 кор., Hsdl 1 кор., канцеляр судовий Гудельшпергер 1 кор. і п. Смеречинський 40 сотик. За всі ті датки отим Добродіям щире: спасибі! Чистий дохід виносить 44 кор. і з тим капіталом читальня приступає до заложення для своїх членів насипи позичкові. Один лиш із старших урядників уряду податкового — запрошене на вечерок не прийняв і сказав, що не знає читати і по руски він не розуміє. Шкода велика, бо як би був прийшов, то може хоть троха був би підучив ся. — Учасники.

Вінчане архикнягині Стефанії з гр. Ельмером Льонієм відбуло ся вчера о годині 10. зраня в каплиці Мірамарського замку. Після телеграми урядового бюро кореспонденційного, заповідаючої вінчане, мав довершити вінчання парох каплиці віденського замку цісарського епископ Маер; свідками мали бути: секційний шеф міністерства заграничних справ гр. Вельзергайм з женою, гр. Елячпцова, гр. Фр. Естергазі з женою і брат жениха гр. Гавр. Льоній. Крім

мали вплив на його порішене. І чим більше він думав, тим більше і більше родило ся в душі його питань, і тим більше вони оставали без відповідей. Щоби увільнити ся від тих гадок, він ліг на постелену постіль і хотів заснути з наміреном, щоби завтра, при свіжості ума, відповісти на питання, які притомом гнали ся до його голови. Но він довго не міг заснути. Крізь відчинені вікна, разом зі свіжим повітрям і сявом місяця, вливалось ся рахкане жабів, перебиване ланцінем і свистом соловіїв, що укриві в деревах далекого парку і в кущах розвиваючої ся сирени оживляли ту і так гарну природу. Слухаючи соловіїв і жабів, Нехлюдов згадав музику дочки смотрителя; згадавши смотрителя, привів на память Маслову, як у неї, мов рохкане жабів, дрімали губи, коли вона говорила: „ви се цілком покняйте“. Опісля став спускати ся з жабами управитель-німець. Його треба було здержати, але він не то що ліз далі, але перетворив ся в Маслову і став йому докоряти: „я каторжна, а ви князь“. — „Ні, не зігну ся“ — подумав Нехлюдов і схаменув ся. Спитав себе: — „Щоб, добре я роблю, чи зле? Не знаю. Зрештою, мені все одно. Так, все одно. Тепер лише спати“. І він сам став спускати ся туди, куди поліз управитель і Маслова, а там усьо пропало у безвістях.

(Далше буде.)

¹⁾ 2400 сажнів.

свідків мали бути при вінчанні ще лише охмістр гр. Холоневський і двірські: гр. Тереса Пальйола і гр. Меланія Семеніва. Після обміни обручок єпископ Маєр мав виголосити коротку промову до новоженців. Після вінчання мало відбутися свідання в тісній крузі, на котре були запрошені також єпископ Маєр і асистуючий ему двірський капелан. По свіданню новоженці мали зараз виїхати на Рівієру. Архикнягиня Єлисавета відїхала передвчера зраня з Мірамару, приведена матерію на дворець; прощані доньки з матерію було дуже сердечне і зворушаюче. По відїзді доньки архикн. Стефанія вислала повіз до Триєсту по гр. Льонія. Урадова Triester Ztg. оголошує комунікат, в котрім сказано, що після вінчання архикн. Стефанія відносини її до доньки ні в чім не змінити ся; архикнягиня купила навіть вілю в Карльсбургу, щоби бути близько доньки.

П. Барвіньський перед виїздом з Відня конферував з міністром судівництва Спенсом в справі порушеній у відомій інтерпеляції про селянина Павука, зруйнованого жидівською лихвою. Посол замітив, що вже давнійше б. міністер Гайспах обіцяв руским послам зайняти ся основним розслідуванням лихви в різних формах, в яких она проявляє ся в Галичині і Буковині серед нашого селянства (лихва грошева, збіжева, ґрунтова, худобляна і т. п.) На запитанні міністра Спенса, чи не потреба би відповідного закону, замітив п. Барвіньський, що є у нас закон о лихві, але належало би його відповідним згаданним обставинам розширити і виконане его заострити. При тім належало би подбати о економічну незалежність тих судових урядників, котрі наслідком різних обставин попадали в довги, а що значна часть судових урядників задовжена, се признав раз і сам президент львівського вишого суду гр. Міністер прирік ближше вглянути в сю справу. Коли се міністерство довше остойть ся, то можна сподівати ся, що міністер Спенс, котрого уважають поважним чоловіком, буде старати ся усунути неможливі відносини в нашім краю.

Мудро вкрав, лише глупо зрадив ся. Перед кількома днями зголосив ся був в Кімполонзі на Буковині, почитий до суду і знав там, що на него напали якісь розбійники, коли поштовим возом переїздив з Дорня Ватри до Кімполонга через гори, оббили его, а з воза уклали 6.000 корон. Розсліди жандармерії не понали на слід злочинців, а тимчасом слідчий судія припер до муру почитийона і витягнув з него правду. Отже він заявив нарешті, що той напад він лише видумав, а зробив се в тій цілі, щоби затерти слід власної крадіжки, бо він сам украв тую суму і заховав в корчах. Гроші справді найдено, а почитийона ув'язнено.

З розпуки естроїв ся 20. марця у Відня фабрикант Лянг з чотирма доньками. Лянг і найстарша донька померли, другі дві доньки борються ся з смертю, заживши циякалі. В письмі до приятеля Вагнера заявив Лянг, що лихі інтереси спонукали его і его рідню до сего кроку. Вагнер прибув по одержанню письма до помещика Лянга і застав вже два труни. Дві молодші доньки не хотіли відступити померлих. Їх відвезено силою до шпиталю.

Наїв ся ножів і — занедужав. Не абикиа пригода приключила ся не аби якому артист. В шпиталі в Бамбергу лежить „артист“ а радше фаринник Готерід Геснер з Монахова, котрий показував ту штуку, що умів їсти ножі. Він з'їв 13 ножів, котрі так его „здули“, що аж треба було робити операцію. Однакж при операції виїмлено лиш п'ять ножів, а інші застрягли десь в кишках і годі їх виїмтити, бо не можна робити дальшої операції. Відний фаринник, здаєсь, не буде вже більше фаринити в своїм життю.

240 вагонів стоїть готових для перевозу військ в Варшаві. На стацию Прага тереспольська прибув військовий залізничний відділ.

3 Бережан доносять нам: В XXXIX. роковини смерті Тараса Шевченка устроїла руско-українська молодіж гімназія в Бережанах дня 17. марця н. ст. 1900 р. в сали театральній „Вечерниця“ з слідуною програмою: 1) Вступне слово. 2) М. Лисенко: „На прої!“ хор

мужеский. 3) Ф. К. „Мрій козаки“. Ротуї — оркестра. 4) Т. Шевченко: „Сон“ деклямація. 5) Ф. Абт. „Wiosna“ хор мужеский. 6) Адольфон: „Фантазія“ солю скрипкове з фортепьяном. 7) Голоси європейської критики про Шевченка. — Відчит. 8) Ніщинський: Закувала та сива зазуля“ хор мужеский з фортепьяном. 9) „Сарафан“. Увертура — оркестра. 10) Т. Шевченко: „Різдво“ — деклямація. 11) М. Лисенко: „До Основаненка“ хор мішаний з фортепьяном. 12) „Чорні очі“. Думка-коломийка — оркестра. Вечерниця вишала доволі удачно.

Бити, колоти і стріляти буде нова шабля, винайдена якимсь Французом. При кождім ударі вилетить з ручки шаблі куля.

Щось псує ся в кацапській головній кучі, бо петербургське „Благотварительное Общество“ піднесло значно юдину платню для своїх агентів в Галичині і Буковині. Ого що читаємо в кравісмі, а звичайно в таких справах добре поінформованім Czas-у ч. 73. з 21. марця с. р.: „Дневники львівські записують поголоску, що петербургське славянське товариство добродійности (значить: „благотварительное“) піднесло квоту субвенцій, які дає руским галицким товариствам, з 20 тисяч на 120.000 рублів річно“. Із сего виходить ясно, що нашим кацапам таки вже добре ґрунт усуває ся під ногами. Що дай Господи Боже — амінь!

† Помер передвчера міський будівничий Алоїс Люпольд старш. в 59. році життя, а то підчас операції. Покійний будував черновецький „Народний Дім“. В. с. п.!

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лиш 35 кр. Замовлення надсилати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Ruthenische Märchen und Muthen aus der Bukowina“. Під таким написом помістив невідомий др. Р. Ф. Кайндль в „Zeitschrift des Vereines für Volkskunde in Berlin“, в зошиті 4. за р. 1899 дванацять казок записаних з уст народуперед 50 роками бл. п. о. Олександром Поповичом, звістним в німецькім писателстві на Буковині під іменем: Rudolf Oskar Waldburg. Збірки переховав син покійного проф. Омелян Попович. Про казку: „Ні слова правди“, каже збірка: „Münchhausens Witz wird hier noch übertroffen“.

Дзвінок, ч. 6. з 20. марця с. р. Зміст: Сьвятина правди. Казка Р. Густафсона. — Киселиця, нап. Стефан Пятка; — Молитва, В. Масляк; Пригода Олі, М. Г.; — Нерозумні люди, В. С.-й.; — Татків подарунок, розповів Олександр Катренко.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 23. марця. На вчешанім засіданні мирової конференції вибрано два субкомітети, один для справи урядового язика державних властей, другий для лікві націо-нальних меншостей. Відтак роз-правляно над урядовим язиком ав-

тономних властей, виборчою реформою для чешского сойму і націо-нальними куріями. По тім всім подякував др. Кербер членам конференції за їх участь в нарадах і об'єктивне трактоване предложених матеріалів і виявив надію, що між обома сторонами прийде до порозуміння. Пергелд і др. Пальфі виявили з своєї сторони подяку президентови кабінету за его тру-ди і надію на привернене тривко-го національного мира в Чехії.

Відень, 23. марця. Кружить тут поголоска, що відносини між

Росією а Англією в Афганістані є незвичайно напружені.

Льондон, 23. марця. Бюро Райтера доносить з Кронштаду: Бури відперли атак єнерала Гата-кра під Бетуте. Англичане понесли великанські втрати, багато з них дістало ся до неволі.

ЗБИРАЙТЕ СКЛАДКИ НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

Повідомляєсь всіх членів товариства „Руска Каса для ощадности і позичок“ стоваришеня заєрестрованого з ограниченою порукою в Чернівцях, що сегорічний звичайний загальний збір „Рускої Каси“ відбуде ся дня 7. цвітня 1900 р. в сали „Народного Дому“ ул. Петровича ч. 2. о годині пів до 2-ої по полудні при участі що най-менше половини всіх членів. Наколи-б загальний збір не міг відбутись о тій годині, то відбуде ся другий загальний збір о годині 2. по полудні з тим самим порядком дневним без огляду на число явивших ся членів.

Порядок дневний:

- 1) Прочитане протоколу.
- 2) Справоздане касове.
- 3) Вибір членів Старшини.
- 4) Вибір комітету надзорчого.
- 5) Вибір ради звязкової.
- 6) Внесення Старшини.
- 7) Вільні внесення.

Кожний член може після §. 20. статутів дати ся заступити через такого повномочника, котрий сам має право голосованя.

Чернівці дня 20. марта 1900 р.

Єр. Пігуляк,
голова.

А. Клим,
член Старшини.

Справоздане Касове „Рускої Каси“.

за місяць марець 1900 року.

А) Приходи.

На початку місяця	в протягу місяця прибуло		3 кінцем місяця	
к. с.	к.	с.	к.	с.
2 —	1.	На фонд резерв. загальний	6 —	8 —
16 —	2.	Вложено паїв	181 —	197 —
1953 78	3.	Вложено вкладок щадн.	3273 48	5227 26
1302 46	4.	Звернено позичок на скрипти	1267 10	2569 56
256 —	5.	„ „ на векелі	641 18	897 18
276 27	6.	Побрано відсотків	372 81	649 08
75 71	7.	На адміністрацію побрано	46 81	122 52
3882 22			5788 38	9670 60
3549 70	8.	Готівка	963 69	3349 70
7231 92			6752 07	13020 30

Б) Розходи.

На початку місяця	в протягу місяця убуло		3 кінцем місяця	
к. с.	к.	с.	к.	с.
261 40	1.	Виплачено паїв	176 —	437 40
1735 78	2.	Виплачено вкладок щадн.	3849 90	5585 68
— —	3.	Дано позичок на скрипти	1820 —	1820 —
4200 —	4.	„ „ на векелі	790 —	4990 —
56 52	5.	Виплачено відсотків	— —	56 52
14 53	6.	Виплачено коштів адм.	40 54	55 07
6268 23			6676 44	12944 67
963 69	7.	Готівка (Сальдо)	75 63	75 63
7231 92			6752 07	13020 30

В місяцю лютім вступило 6 нових членів з паями декларованими на суму 240 корон, а дійсно виплатили 181 корон; виступило 3 членів з паями на суму 176 корон.

Дирекция:

Єр. Пігуляк
голова.

Антін Клим
член старшини.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

ул. Ратушева ч. 15.

ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улица Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновіші

плащі жіночі,

для дівчат і дітей

(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару
з перших відецьких і берлінсь-
ких робітень.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітей,

загортки, шльафроки, футра

міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річі хводячі в той фаш з
перших найславніших фабрик.

Інформації і посередництва до закінчення обезпечень життєвих в найкористішних комбінаціях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає бу-
динки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в
зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
вносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
еміральний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні,
а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дні-
стра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністер“ в Тowa-
ристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає най-
користішші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє
зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє позички за
опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні
заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до
сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до
опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл
членський вносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бу-
ти і позичку дістати може тільки член обезпечений в
„Дністрі“. Інформації удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема
близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ ви-
платив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдєна панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при єї ужитю зміц-
нає ся шкїру і прїспїнає ся дуже скоро
поріст волося.

Мушчини, уживаючи сєї помади, дістають в
дуже коротім часі вуса і бороду а мо-
жуть її уживати від найранїших до най-
пізнійших лїт.

Цїна одної пушки 2 кор., 4 кор.,
6 кор. і 10 корон.

Посилки за посїлплатою, або за при-
сланєм грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відни, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживаня сєї помади.

Стефан Гаїна

порукає свій

СКЛАД

товарів корінних, сьвіжих і най-
лучшої якості

по цінах дешевих,

як також свій

льокаль до снідань.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадський склєп обуви

M. TIRST

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Цїни сталі, фабричні.

Спеціальний склєд елєгантних, совїєтно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склєп в виборі вигідних і вільних чере-
виків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склєд правдивих петербургських кальошів і черевиків до
гімнастичних вправ.

Для шкїл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні,
Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspections-
bericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідoctва
відхїдні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідoctва увільненя,
фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar,
Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Quali-
fications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завїзване,
Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги
для кас райфайзейських усе викінченє на добрім папєри дуже
гарним друком і

дешевше як де инде.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
візні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на пів рік	20 Кор. — сот.
на рік	40 „ — „
на чверть року	10 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поводинок число коштів 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Зворот на право.

Іще до недавня, за сумної пам'яті консолідації з кацапами „Дѣло“, хоч воно чисто народне, дуже не радо друкувало вісти, що дотичили нас Русинів-Буковинців, а як деколи просто таки мусіло ся що й написати, то писало ся усе по-верховно, а часто й односторонньо. Очевидно, сего вимагала галицька політика консолідаційна. „Дѣло“ бояло ся дразнити здеморалізованих союзників-кацапів, котрі, мимо того, не сиділи тихо, а таки все і усеюди рили під народовцями і ніколи народній справі. Та врешті „Дѣло“ спам'ятало ся, зірвало рішучо з платними московськими шпіонами, прогнало від себе явних зрадників власної бідної вітчизни, словом, воно вже нині цілком і рішучо еманіпує ся з під впливу Маркових, Мончаловських, Дѣдицьких et tutti quanti і явно-славно палить за собою кацапські мости. А хоч майже ніяка політична стаття „Дѣла“ не обійде ся ще без якогось непотрібного — і скажимо ширше — лише з незнання річи впливаючого дисонансу — то всеж таки оті симптоми, які вже тепер показують ся в стовпцях органу галицько-руських народовців, кажуть нам тішити ся, бо віщують, раніше чи пізніше, загальну злуку усіх без винятку, народовців у одну велику партію, у одну сильну і непобідиму народну армію.

Понизше наводимо інтересну статтю „Дѣла“ ч. 54 з 20. марта с. р., у котрій обговорюють ся буковинсько рускі справи. А стати

ся справді стоїть сего, або її повторити. Поінформували своїх читачів у сій справі, пише „Дѣло“ так:

„З промови посла Ник. Василька довідали ся дещо читачі „Дѣла“ про буковинські відносини. Се, що він сказав, не є для буковинських Русинів нове, але він добре зробив, щ порушив у Відні буковинсько-руські справи. Промова Василька була тим цікавіша, що се-ж говорив чоловік, котрий зовсім недавно був Румуном. Отсе і найбільше болить буковинських Румунів, що дезертир з їх боярекого війська, дуже добре обзнайомлений зі всіми їх домашніми справами „счесав“ їх прилюдно так завзято. Румунські газети просто забули язика в роті і тільки „кивали главами“, мовляв: ну-ну, от тобі наш накорінок, що ми собі виховали; такий самий загорілець як і ми...

Буковинські Русини прочитали промову Василька з вдовolenем, дарма, що він назвав себе „старо-Русином“... Буковинці знають, що Василько говорить по руски: „я буду написати лист“ і „ріжу хліб з ножом“, та що він, коли хоче виявити своє ууске серце, то уживає до того найрадіше — німецької мови. Ніхто ему через те не чує ся, але при тім і добродушно усміхає ся, слухаючи про его „старо-руськість“. Уже-ж, певна річ, рід усіх буковинських Васильків є старо-руський та ще, як кажуть, і козацький; тільки-ж ті козацькі потомки в другій половині XIX. століття „потурчили ся, побісурменили ся“ для лакомства нещасного“, так як у різні часи і вся руска заможна шляхта, де-б вона не була. А те-

пер ось, подібно як в Галичині одна знатна родина колись руска, потім польська, а тепер по часті знов руска, дає нам многонадійного єпископа, так і на Буковині зволожена родина Васильків вертає рускому народови хот одного свого члена і той член рад би належати до всіх руских партій, тому, що его — після его дотеперішних відомостей в руских справах — по правді не можна би причислити до ніякої партії. Буковинські політичні відносини він знає, але ріжницю поміж рускими партіями він ще готов оцінювати — правописом... Та се пусте: де-ж і мав він нагоду пізнати Русинів докладніше? Він тільки тепер їх пізнає. Тут не те цікаве, тільки що инше — і про се ми хочемо повести річ.

Діло в тім, о скільки буковинські Русини можуть притягати до себе і русичи людей, що від народу колись відпали або і зовсім не належали. Тут нарід, особливо селян, треба брати окремо, а інтелігенцію окремо. На Буковині таке вавилонське „столпотвореніє“, що захожому чоловікові трудно розізнати ся. Тут, що хочете, то маєте: руских Румунів, румунських Русинів, руских Москалів, християнських Німців, жидівських Німців і жидівських жидів, католицьких Поляків і вірменських Поляків та й инші комбінації. Міхельзон, Маєр, Вайсман, Товтул і Балонескул, а навіть Фрундза (по румунськи: листонок) — се прізвища Русинів; — Міхельзон приходить до школи і не знає слова по німецьки, тільки по руски! — натомисть: Тарнавський, Юзефович, Василько, Вольчинський і Свенціцький — се прі-

звища Румунів і они не знають по руски або по польски. Серед такої замішанини не легко чужому розібрати, хто кого притяг і яким способом зрусичив або зволовичив.

Але буковинські Русини бачать виразно отсе: Рускі селяни, ті ніби зацопані, темні селяни — бо ми все звикли уважати їх „темними“ — в порівнянню з волоскими селянами є елементом притягаючим до себе. Подібно як у Галичині в околицях по-над Сяном і на захід по-за Сяном рускі селяни піддають ся впливови польських селян і польщать ся, тому, що очевидно признають польську культуру високою, хоч і не розуміють того, — так і на Буковині руский елемент асимілює румунський. Повторюю: тут мова не про інтелігенцію, тільки про нарід, про селян та маломишан, котрі асимілювали Волохів ще тоді, як на Буковині ніхто не займав ся народом. Через те бачимо, що без ніякого заходу з боку інтелігенції руский нарід „проковтнув“ давно богато волоских сіл в північній Буковині і навіть в Галичині (н. пр. село Ферескул.) А в полудневій Буковині, в кімпольонгським повіті, де довкола перемагаюча сила Волохів, кілька руских селян рух не дає себе зволовичити, — они як були, так і остають ся далі рускими.

Про що-ж свідчить отсе? Се доказує що в самім рускім народі на Буковині є притягаюча сила, більша як у волоского народу. Руский нарід накинув волоскому всі свої звичаї, ношу і тисячі слів. Слухаючи, як Волох уживає слів: „ворота, подкова, слуга, пунка, віддихати, святий дух, поминати“

2)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

П. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

II.

Нехлюдов збудив ся о дев'ятій годині рано. Молоденький послугач зі двора почувши, що пан ворухаєть ся, приніс йому черевник такі лискучі, якіми вони ніколи не були і холодної, чистенької, криничної води. Притім заявив, що збирають ся люди. Князь вискочив із ліжка і отямив ся. Вчорашніх спочувань жалю за землю і понехавем го сподарки не було і сліду. Здивований згадував вчорашні мари. Бож у його серці хвилювала радість ізза діла, що його чекало, і ним заволоділа гордість. Із вікна його кімнати видно було попрослу цвирнею площу lawn-tennis'a, на якій після вказівок управителя збирали ся мужики. Не дурно жабі рохкотіли з вечера. День був похмурий. Зрана перенадав легенький, без вітру, теплий дощик. Камінь його перелизали на листочках та на вітах дерев і на траві. Крізь вікно доходив до кімнати запах зелені, змішаний з винарами землі по дощі. Князь поглядав кілька разів через вікно підчас коли одівав ся, визираючи, як люд збирав ся на площу. Входили один

за другим, здіймали перед собою шапки, витаючись і піднірши ся на палий, уставляли ся кружком. Добре відживлений, мускулястий, в силі віку, молодий управитель у коротких сурдуті зі зеленим оточним ковніром і величезними гудзиками прийшов оновістити князеві, що усі зібрани ся, але вони можуть підіждати, най передше Нехлюдов випіє каву або чай. І одне і друге готове.

— Ні, вже ліпше я піду до них, — сказав князь. Він дізнавав при тім цілком ненадійно для себе почуття боєстраху і сорому на згадку про розмову з людьми.

Йшов виповнити бажане мужиків про переведення в житє, якого вони не сміли думати, — його віддати їм за дешеву ціну землю. — Себ-то зробити добродійство, а йому чогось було ніяково. Коли наблизив ся до зібраних, і коли відслонили ся руські, кучеряві, лісі, сиві голови, так змішав ся, що довго не міг слова промовити. Дощик росив даліше; малі капельки оставали ся на волосю бородах і на вовняних мужичих каптанах, селяни гляділи на пана, очідаючи його слів. Але пан мовчав. Мовчанку сю перебив спокійний, самоуверений німець-управитель, що уважав себе знатком російського мужика і прегарно, правильно говорив по російськи. Сильний, мастистий сей чоловік так, як і сам Нехлюдов, представляв яркий контраст до худих, поморщених лиць і видних з під кафтанів худих лопаток мужиків.

— Ось князь хоче вам зробити до-

бродійство, хоче віддати вам землю, лишень що ви не варті того, — сказав управитель.

— Як що не варті, Василю Карличу, хіба ми не працювали тобі? З нас була велика вдоволенна покійна лаяя, царство їй небесне, а і молодий князь, спасибі, нас не покине, — почав рудий мужик-краснобай.

— Я й затого вас закликав, що хоч, як би не мали нічого против сего, віддати вам свою землю, — проговорив Нехлюдов.

Мужики мовчали, наче не розуміючи або не довіряючи панові.

— Як то, значить, землю віддати, — сказав один, середних дїт, мужик у опанчі.

— Віддати вам на услуги, щоби ви користували ся нею за невисоку ціну.

— Гарна річ, — виповів один старець.

— Лиш щоби платня не була велика, — додав другий.

— Чому би не взяти землі?

— Се нам на руку, — ми-ж зі землі живемо.

— І вам ліпше! Ви знаєте, маєте гроші дістати і кінець. А так клопотів сила! — дали ся чути голоси.

— Клопоти, бо ви винні, — сказав Німець, — наколи би працювали та порядок утримували, то й клопотів не було би.

— Нікуди яшому братові, Василю Коричу, — заговорив остроносий, худий старець. — Ти кажеш, на що пустив коня на пашню, та хто її пукав?

А я цілу божу днину, щодень — рік, махав косяком. Так, що здімав ся уночі. Вступила конина у овес, а ти за се хочеш шкуру здерти з мене.

— Бо ви би порядок удержували.

— Добре тобі казати: порядок, де нам стільки сили взяти? — виповів високий, чорний цілий оброслий іще не старий мужик.

— Я уже говорив вам. От обгородили би.

— А де дров візьмеш? — підскочив досадно із задку присадкуватий мужичок. — Не хотів я хіба загородити у діт? А ти мене залхав на три місяці вушний годувати. Ось тобі і загорода.

— Що він говорить? — спитав Нехлюдов управителя.

— Der erste Dieb im Dorfe! — по німецьки сказав управитель. — Що року ловили його у діт. — Бо ти таки навчив би ся шанувати чужу власність.

— Так ми хіба не шануємо тебе — сказав старець. — Нам не можна тебе не шанувати, бо ми у тебе в руках. Ти із нас нас дреш!

— Е, брате, вас не обиджають, то і ви би сіли тихо.

— Сіли тихо!... А вот якось дітом не розбив мені голову, а приєхало. Видно, не правуватись нам із богачами.

— Роби так, як Бог приказав.

Заносило ся видно на більший словний турнір, в якому учасники не розчовпали гаразд, по що і що вони гово-

1) Перший в селі злодій.

і т. д. і т. д., ми бачимо, що того добра, яке перенесли Волохи від Русинів, значно більше, ніж того, що перенесли Русини від Волохів. Як повибираєте з Федьковичевих оповідань тих кільканайцять волоских слів в роді: „май, тяр, варе, ватра“ і інші, то й буде весь волоский вплив на нашу мову. Вплив нашої музики на волоско-циганську очевидний і для ляка в музиці: ті самі тужливі мотиви і ті самі перескоки в непогамовану радість. Слухаєш, що воно, щось знайоме, аж і бачиш по кількох тактах, що се з деякими змінами „Не ходи Грицю“ або „Журо-ж моя, журо“, а потім козачок, та такий огнистий козачок, що починаєш розуміти, чому Українці все дорікають Галичанам, що співвають і огнисту пісню протяжно, мляво. Виходить, що — крім Галичан — ми полуднева, горяча раса. Галичани „на півночі“ остигли, замерзли...

Та се була мова про нарід. А інтелігенція?

Здавалось би, що коли сам руский нарід перемагає своєю культурою волоский нарід, то й інтелігенція повинна его держати ся. Тимчасом вишло щось зовсім протилежне. Чому воно так, на то зложилося кілька причин. На Буковині ані у Русинів ані у Волохів не було романтичних часів: інтелігенція не знала народу і не була цікава пізнати его. Не пізнавши его, не могла й полюбити, а все держала ся здалека. А що виховувала ся по німечки, то й відчувувала ся від народу і німчила ся. Національна свідомість, прийшла на Буковину у формі зовсім безтолкового москвофільства, невіданої „паламарщини“, що не могла нікого ні загригти, ні спонукати займатися народом. Ся паламарщина тягла ся довгі літа і заблагнала справу. Галицька Русь прислала нам сих „паламарів“, що засьвічували свої ло-

сві свічки і потім гасили так, що поганій сонух зовсім забив людям баки. А що тих паламарів було найбільше, то й не диво, що Федьковича і Воробкевича знала ліпше Галицька як Буковинська Русь. Інтелігенція, виховувана не в руским духі, зводжена на манівці, кинула ся при першій-ліпшій нагоді в обійми Волохів, бо тут бачила хоч матеріальні користи. І от, коли Тевтулів, Сипнулів, Лупулів і Фрунзів русчив, зовсім і не стараючись о се, руский нарід, то Вольчинських і Тарнавських волощила румунська інтелігенція. Вийшло так, як на Буковині приповідають: „Тато Русе, мама Русе, а Іван Молдован“. Інтелігенція показала ся негідною того народу, з котрого вийшла Нарід мав сам у собі таку силу, що тільки було підперти єї, справити на добру дорогу, і Буковина була би була вже тепер далеко більше рускою, ніж є; тимчасом не бачила світа з поза паламарщини і припізнала розвій.

Аж остатніх кільканайцять літ, повних праці невеликого числа буковинських і захожих з Галичини руских народовців, поставило руску справу на твердій основі. Неопінені тут заслуги пп. Стоцького, Поповича, Пігуляка і н. Не багато їх було, не в міру менше, як давних паламарів, але справа, яку они боронили, була жива, зрозуміла, ясна, була така, що могла одушевляти людей. І одушевляє справді щораз більше і більше. А наслідок того такий, що ось дивись: ті потурчені і побісурменчені Русини, що перше лякали ся або й так таки, не знаючи народу, не мали охоти признавати ся до Русинів, тепер визнають несміливо то ізза сего, то ізза того угла, дивлять ся на руске жите і дивують ся: „Невже таки се Русини? Тепер не сором і признавати ся до них. Піду й я до них! Адже тому зо трийцять літ і я говорив по руски...“ І ось при-

стає чоловік до Русинів, признає ся на ново.

Нічим пильним, лише ясним і свідомим розвоєм можна пояснити такі об'яви, як ось і наворот Василька до Русинів. Був він Німець і Волох, а там побачив, що не сором бути послом Русинів — так чому-ж би не бути? По руски, хоч кенско, говорять, підписати ся вміє — поки що для наведеного Волоха і сего доволі. В парламенті і в буковинським соїмі і так не говорять по руски; можна бути Русином і з тим, що знає ся історію Русь, видко, вже читає; помалу пізнає і більше... се одиний спосіб, яким можна стати на ново Русином. Та не лише Василько, уже і інші „Івани Молдовани“ пригадують собі, мов крізь сон, що і они колись були Русинами. Загулюкані за митрополита Мораря рускі св'ященники, котрі перше казали: „і ми Волохи“, тепер кажуть: „і ми Русини“. Чому? Бо побачили, що і в Русинів зростає сила, що і Русини можуть бути і є „salonfähig“.

А чому не було чогось такого за часів паламарщини? Чому тоді волоска інтелігенція притягала руску? Нічого дивного, бо Волохи мали вже свої ясні національні ідеали, давали роботу дома, в краю, казали працювати не для Петербурга над Невою, тільки для Чернівців над Прутом або для Сучави, Радівців і т. д. Людська душа може обнимати світи, але дійсно полюбити може тільки свою тісну батьківщину. Чим більше приложити се правило до загалу, то тим більше оно певне. І ось тому, коли народовці заняли ся буковинським народом, звернули увагу інтелігенції на него і спонукали других займатися ним, то справа зовсім інакше обернулася: паламарі з лівками пошезали, ще лиш Козаркевич коптить своєю „Православною Буковиною“; Купчанко зовсім

стратив ґрунт під ногами; Крушинський, що видавав „Буковинський Вѣдомости“, тепер мабуть дінять поштові марки в адміністрації „Slavisches Echo“; москвофільська „Народная Рада“ на Буковині просто може імпонувати збором недотепних людей; Тиміньський зовсім усунув ся з політичного поля; інші вимерли — прийшло ся заспівати паламарщині вічна пам'ять! Ну, і засьпіваймо ми йі, бо „добра була небіжка, хоч і дурна...“

Галицьких народовців, що часом у розпучі придумують ріжні союзи з „паламарями“ — з гора чого то часом не чинить ся! — може приклад буковинської Русь навчити, що національна ідея має справді величезну силу і без ніяких союзів. Вона сама і побідає.

Буковинський сойм краєвий.

Отворене сойму відбулось в понеділок цілком торжественно. Більша частина послів явилась в фрак, заступники правительствени в уніформах.

На президиальнім місці: маршалок краєвий Лупул.

На правительствений лавці: президент краю, н. барон Бургінґон і радник двору Помпе.

О 12-й годині отворяє председатель засіданя короткою промовою, в котрій гарними словами апострофує палату і згадує важкі соймові задачі на сей рік. Звернувши ся ще короткою привітною мовою до послів в краєвих мовах рускій та волоскій, кінчить свою бесіду примитим з одушевленням многолітнім на цесаря, що в цілковито здоровім стані сего року кінчить 70-й рік свого життя.

Президент краю н. бар. Бургінґон дякує за сприяючі правительству слова й приобіцяє, що буде радо підспирати працю сойму.

Вибір посла Скедлі веріфікує ся соймом. Посли Скедлі та Ціглавер зложують обіт.

Посли: митроп. Чулеркович, др. Смаль-Стоцький і Вольчинський оправдали свою неприємність слабостю.

Неприємні були даліше: Тітінґер (слабий) і Георгі Василько, що в неділю вернув ся з Каїро, але пробуває ще в Бергометі.

Наспіло внесене послів Стефановича і товаришів з дотичним нарисом закону о засновані краєвої ради культурної для Буковини. Нарис закону видрукуює ся й прийде потім на денний порядок.

Слідує рад справоздань в першім читанні.

По виборах до поодиноких комісій заключено засіданя.

НОВИНКИ.

Чернівці, 27-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Передпослідна проба мішаного хору „Бояна“ відбуде ся в середу, як звичайно, точно о год. пів до 8. вечером. Позваляємо собі надіятися, що і сям разом нікого з членів не забракне.

Виділа.

Усім нашим руским патріотам пригадуємо іще раз, що в пам'ять XXXIX. роковин смерті незабутного генія України-Руси Тараса Шевченка відбудуть ся в неділю дня 1. н. ст. півдня в селі „Народного Дому“ заходом усіх українсько-русских черновецьких товариств: „Буковинський Боян“, „Руска Бесіда“, „Народний Дім“, „Союз“, „Руска Рада“, „Руска Школа“, торжественні вечерини з ось якою програмою: 1) Вступне слово — виголосить п. Єротеї Пігуляк. 2) Федькович-Воробкевич: „Гей по горі“ — мішаний хор „Бук. Боян“. 3) Шевченко: Кавказ, (декламация), виголосить п. П. Душинь-

рять. Замітне було з одного боку здержуване острахом озлоблене, з другого — епізане своєї немочи і влади. Нехлюдову тяжко було слухати тої розмови, тож зараз завернув розмову на своє діло. Ходило о установлене ціни і речинсьє силачування.

— Ну, якже буде з землею? Бажаєте мати її? І яку ціну назначите, наколи віддасть ся вам уся земля?

— Ваш товар, вам слід назначувати ціну.

Нехлюдов назначив. Як заведи, не глядаючи на се, що ціна назначена князем, була о много низша від тої, яку платили довкола, мужики стали торгувати ся, бо їм видала ся вона за високою. Нехлюдов надіав ся, що його предложене буде прийняте з радістю, але проявив задоволення зовсім не було видно. Лиш по тім міг Нехлюдов міркувати, що предложене для них вигідне, що, коли звела ся розмова на се, хто бере землю: чи ціла громада, чи певне товариство, зачали ся страшні суперечки між тими мужиками, які хотіли виключити бідних і неточних платників від участі в куїні і тими, яких хотіли виключити. Вкінці завдяки управителеви, установлено ціну і речинсьє плат, а мужики голосно гуторачи, пішли під гору в сторону села. Нехлюдов подав ся до двора уложувати з управителем проект условний.

Весь зробилось так, як того хотів і очікував князь. Мужики дістали землю о 30 процент тавше, чим віддавано їм довкіл. Тепер доходи його зменшились майже до половини, але сего було йому аж надто. Зрештою він мав іще дістати немажу сумку за спроданий ліс і за спродажу інвентаря. Вель, як здавалось, ніщо гарненько, але Нехлюдову було цілий час якось ніяково. Він бачив, що

мужики, мимо того, що деякі з них обсипували його дякуваннями, були незадоволені і сподівали ся чогось іще більшого. З того вишло, що він позбавив себе багато доходів, а мимо того не зробив мужикам того, чого вони надіялись.

На другий день домашні условини були підписані і в супроводі вибраних старців, Нехлюдов із немилим почуттям чогось то недовіреного єв в „шикарну“, як назвав троїчний повіз управителя, візник зі стації поїхав на залізницю попрацювати з мужиками, що з непорозуміння і невдоволення хитали головами. Вони справді були невдоволені. Нехлюдов не був вдоволений зі себе. Чим він був невдоволений, він не знав, але цілий час йому було чогось сумно і соромно.

III.

Із Кузьмінського Нехлюдов поїхав до посілости наслідженої по тітнях, до посілости, в котрій пізнав Катюшу. І з тим майном хотів так розпорядити ся, як в Кузьмінським. Зрештою тягла його сюди охота дізнати ся дещо про долю Каті і своєї дитини, вивідати ся, чи дійсно мале померло і як померло. До Панова добив ся раненько. Перше, що його ударило при вїзді до двора, се був вид заустігня і старости, у якії уже корчили ся всі окраєи а передовсім дім. Зелізняк, колись зелений дах, давно не мальований, ясив ся від іржи. Де кілька дахівок стирчало до гори — здаєть ся ілід бурі. Люди-ж самі не щадили гніблованих дощок, якими був оббитий цілий дім. Де лекше виймали ся цівяхи, там всорі пезала дошка. Оба рундуки, так передній як добре знаний йому задній, зігнули і поломались. Лишили ся самі стовпи. Деякі

вікна були забиті дошками місто скла. Крило дому, у якому жив приказчик, і кухня, і стаїні пахли старостю. Лиш іще сад не постарів ся. Він іще розкішнійше розріс ся, а тепер був у повнім швіті. Ізза тина білілись, немаче білі хмари, півтучі вишні, яблуні і сливи. Живондіт розцвів ся так, як оної 12 літ тому назад, як то за ним Нехлюдов іграв ся в горюдуба з 16-літньою Катюшею і упавши, поїк ся кропивою. Соєна, яку посадила Зофія Івановна коло дому, була тоді заввижки кола, тепер вистрілила в могуче крухе дерево, одіте жовто-зеленим і ніжно-пушистими шпильками. Ріка виступила з берегів і шуміла на млинських лотках. На долині, за рікою, пасла ся в гурті нестра мужицка худоба. Приказчик, недовічений семинарист, з усмішкою стрівув Нехлюдова на подвір'ю. Він попросив князя до двірської канцелярії, а потім нараз шєз за передгородною. Там дав ся чути якийсь шепіт а потім стало тихо. Візник, одержавши на чай, виїхав зі двора серед сильного гуркоту воза. Опісля запанувала цілковита тишина. Як іно поїхав візник, промайнула поїд вікнами стать босої дівчини у вишній сорочці, з квітками в ухах а за нею в слід перебіг стукаючи підковами старший мужик.

(Далше буде.)

ский. 4) Шевченко-Лисенко: Іван Гус — мужський хор „Бук. Боля“ з акомпаніментом форт. 5) Гржималі: Баллада — форт. соло вик. п-на Ол. Ясеницька. 6) а) Млава-Воробкевич: Сині очі. б) Лисенко: Ой кину я кониченка з акомпаніментом фортепіано — мужський сольовий квартет „Бук. Боля“. 7) Шевченко-Вербицкий: Заповіт — музичний двохоровий твір з баритоновим солом і акомп. форт. — виконає хор „Бук. Боля“. 8) Гуналевич-Вахнянин: Наша життя мужський хор „Бук. Боля“. Початок точно о год. 8. вечір. Ціан місяць: Перші три ради кіресел 2 кор., другі два 1 кор. 60 сот., прочі по 1 кор., партер 60 сот., для пн. селян, міщан і учеників 30 сот. По концерті відбуде ся спільний комерс. З огляду на те, що час уже близенький, а так сам концерт, як і участь гостей заповідаєсь величаво, почитуємо собі за обов'язок подати до загальної відомості, що хто хоче мати взагалі вигідніший місця до сидження на концерті — нехайже спішить ся із закунним білетів, котрі можна наперед замовляти у п. Михайла Іваша касира „Рускої Каси“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2. Отже спішиєть буковинська Русе на концерт в пам'ять найбільшого нашого генія, нехай там в дню 1. цвітня нікого з Русинів не забракне, покажм, що ми культурний нарід і що вміємо почитати пам'ять Того, котрого і чужі народи почитають.

Звичайні загальні збори товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю, дня 1. н. ст. цвітня 1900 р. о 2. вигляді 2½ год. пополуни в салі „Руского Народного Дому“ з слідуємим денним порядком: 1. Справоздане секретаря. 2. Справоздане касове. 3. Справоздане про будову „Руского Народного Дому“. 4. Справоздане надзорчої комісії. 5. Справоздане про бурсу „Руского Народного Дому“. 6. Вибір виділу і надзорчої комісії. 7. Вільні внесення і запитання. Замісцевим членам вислано всім запрошення а місцевих запрошено обійзником. Коли-б однак хто не дістав запрошення, то най уважає себе сим запрошенням на збори. Виділа звертає особливу увагу на сегоднішні збори товариства, бо ледве коли будуть стояти на денний порядок такі важні справи, як власне тепер. А ще того-ж дня відбуде ся вечір і музикально-декламаторський вечір в пам'ять нашого незабутнього кобзаря Тараса Шевченка, то виділа сподіваєсь численної участі.

Злодійства в Галицькій Касі ощадности ще раз прийдуть на порядок денний. Невдовзі відбуде ся перед трибуналом у Львові карна розправа против бунтівних урядників Каси: Гюасюрковського і Зюльонського о співучасті в еспроверіях. Обжалованих будуть боронити адвокати др. Дзендзелевич і др. Квятковський.

Полковник коломийської кацапні др. Дудикевич присилає нам „опровержение“ з просьбою о уміщені, в котрім заявляє, що він ніколи не зголошував ся до польського „Sokol-a“ яко его член. Хотсь би то дурний був призивавати ся публично до того, як его били, або ганьбили. Вирочім сю справу обяснить нам найліпше наш кореспондент п. Олег Сатир.

В пам'ять в XXXIX. роковин смерті Тараса Шевченка устроює товариство „Просвіта“ wraz зі всіми українсько-народними товариствами ві вторник, 27. н. ст. марта в великій салі „Народного Дому“ у Львові концерт при співучасті Ви. панни О. Проскуринської і Ви. п. Олександра Мигути і товариства „Львівський Боля“ з такою програмою: 1. Сметана: увертура „Libusze“. Виконає оркестр 80. полку піх. 2. Ветусне слово п. В. Ш. 3. Шевченко Воробкевич-Топольницький: „Ой чого ти почорніло“, хор мішаний з солами при супроводі фортепіано. 4. Шевченко-Лисенко: „Ой одна я, одна“, сольоспів п-ни О. Проскуринської. 5. Промова п. В. С. в імені молодіжної академічної. 6. Шевченко-Лисенко: „На про“, хор мужський в супроводі оркестри. 7. Шевченко: „Причина“ декламация п. В. Т. 8. Шевченко-Лисенко: „Бють пороги“, хор мішаний в супроводі оркестри. — Також у многих інших містах східної Галичини, а навіть по селлах, — устроюють Русини вечірниці в пам'ять генія України-Руси.

Українсько-руські товариства: Станиславський Боля, Товариство руских женщин, Філія Просвіти, Руска Бесіда, Шкільна Поміч, Філія руского товариства педагогічного — устроюють в 39-літні роковини смерті незабутнього Кобзаря Русин-України Тараса Шевченка у вівторок дня 3. н. ст. цвітня 1900. в Станиславові, в салі товариства ім. Мюнхеніка торжественні Вечірниці з слідующею програмою: 1. Відчит — проф. Дра О. Колески. 2. Н. Лисенко а) „Ой сиділа горлиця“, б) „Козаченько, де ти йдеш“ — піснй народні, відспівує мішаний хор Боляна. 3. Скрипкове соло в супроводі фортепіано: концерт Сарассатого ор. 12. відиграє п-на І. Ясеницька. 4. Декламация: „Чернець“ Т. Шевченка, виголосить п. Корнило Устиянович. 5. Житє циганив (Zigeunerleben ор. 19.) Р. Шумана, відспівує мішаний хор Боляна в супроводі камер. музики. 6. * * * Сольо сопранове, відспівує п-на С. Проскуринська. 7. Крайнер-Тюринг: „Le Concert au Salon“ — укладу В. Понна ч. 7. на фортепіано, скрипку, флет і віолончелю, відиграє кружок музичний Боляна. 8. Тарасова піч — сольо баритонове в супроводі фортепіано, відспівує др. К. Біляньський. 9. а) Думи мої — І. Воробкевича, б) Гей на горі там жінці жнуть — Ф. Колески, відспівує мужський хор Боляна. М. Цурковска, др. М. Коцюба, О. І. Поряйко, Р. Заричий, Н. Каранович, Н. Мороз.

3 тисячами на грудях. 3 Ясла нишуть Куржер-а lwowsk-oro: Перед кількома днями помер на удар серця руский парох з Кривої, з гірського села під Горлицями, о. Ант. Ляховський, 76-літний старець. На вісті о его смерті з'їхало ся кількох свідників і они були свідками дивацтв помершого. Ого на его грудях найдено зашитих в полотні 25 тисячок в банкнотах, котрі там від непам'ятних часів мусіли спочивати, бо від поту і тепла майже цілком побіліли; крім того найдено много соток, люток, що вийшли вже давно з обігу, а навіть і давні гульдени, загально на квету 36.000 зр. Покійник мав в околиці славу великого скупара, жив майже лиш молоком і баробалами, нікого у себе не гостив і у нікого не бував. Ухвалив за загальною змовою чоловіка, а тепер кружати по головах, що на его майні не один в часі его наглої смерті доробив ся. Перед сорок років мав продати дім в Бердіві (на Угорщині) за 40.000 зр. отже сеєса квота зложена в касі а не на грудях, могла принести до тепер величезне майно. Покійник був вдівцем, а полишив одного сина (о. Волод. Ляховського), котрий є в Кривій сотрудником. Найдемі гроші зложено. поки що в ясельській касі ощадности, де подивлювано гарно вигляджені побілілі банкноти 1000-гульденів. Очевидно покійник мимо свого великого майна не причинив ся нічим для руских патріотичних цілей а таких оказів на Русі є більше...

Смертельний лік. На квітній краківського університету, у відділі проф. дра Корчинського уживано від якогось часу кольтіцини, дуже сильної отруї, средства мало звісного та особливою урядовим австрійським виказом ліків. Средство се має бути помічне в деяких случаях розм'ягченні костей. Оногда один з асистентів проф. Корчинського вирішив кольтіцину сімом хорим жінкам по полові. Дзлане сего ліку було дуже сильне і смертоносне, бо одна з хорих померла по 12 годинах, дві по 14 годинах; чотири прочі живуть і крім болю голови мають ся вже не зле. Проф. Корчинський повідомив зараз о пригоді прокураторію державну і зажадав слідства. Лікарі кажуть що кольтіцина є средством дуже непевним, бо пр. дві дози, спренаровані разом в той сам спосіб, ділають різно: одна з них є помічна, а друга убійча. Надто бувають організми, що сего ліку цілком не зносять.

Нове просвітнє товариство почало свою діяльність в Одесі, яко відділ петербургського товариства видаваня загально-корисних і дешевих книжок. Се товариство має посеобити реалііноморальному і духовому розвитку і економічному добробитови українського народу. Для осягнення сеї цілі постановило товариство видавати книжки і брошури з усяких галузей господарства сільського і домашнього єдино доступного для розуміння народу, рідною его мовою. На чолі товариства стоять такі знавці

України, як П. Ф. Федоровський, Д. Мордовець і ин. Між иншими серед членів находит ся проф. одеського університету Пилатів і ин.

Модерний канібалізм. Нинішні модеристи старають ся цілком серіозно витолкувати любов нічим другим, як — канібалізмом. Ось що пише в сій справі п. Винарський в своїй статі „штука і моральність“, заміщеній в варшавсьім, літературнім журналі „Струмень“: „Взаїмне притягання людей до себе визначає ся передовім у взаїмній охоті пожертви себе взаїмно. Виглядає се на парадокс, але зовсім ним не є. Коли їмо якусь смачну страву, принуєтм, печену качку, не чумо до неї жадної ненависти, навпаки, скоріше чувства приязні та ніжні. Пропу прочитати у Варініого оповіданє одного Англичанина, за яким гонить кількох Австралійців, та кривачь з запахом: „Кі-кі!“ (бідний). Нема там жадних лихих чувств, лише призно настроений апетит для будучої жертви. Людоїд бачить в чоловіці нищого племені смачну страву, якої він сильно жадний і яка ему лишне смачує. Чиже може бути більша любов до людей, більше притягання до них, ніж охота заміни части з них на себе самого? Хто-ж з нас, цивілізованих людей здібний еще до такої елементарної любови ближнього? — Можемо служити п. Винарському близшим доказом. Ого поет-соколик арийської раси співає:

О, я любив ти так щиро,
З тавим молодечим запалом,
Що із любови тебе з'їсти
Не много вже бракувало.
Час рожі змінив вже у терне,
У серцю гостить тепер гнів.
О, жаль мені тепер дуже,
Що я ти з любови не з'їв.

Дарма, що автор хоче скрити свої канібальські інстинкти під гумористичну покривку, — зі свого становища п. Винарський цілком серіозно може твердити, що коли-б сєй поет-соколик умів був по австралійськи і він так само був би кричав за своєю любовю: „Кі-кі!“ (З „Руслана“).

Великі маневри відбудуть ся сего року в середній Галичині, іменно в околицях Ясла і Коросна. Участь в тих маневрах возмуть чотири корпуси, а то: І. (краківський), ХІ. (львівський), Х. (перемиський) і VI. (кошицький). Війска утворять дві противні армії, а будуть командувати ними архикнязі Франц Фердинанд і Фридрих. До складу тих армій будуть входити також по одній взгладно по дві дивізії кінноти. Маневри, в котрих буде розходитись о перехід через Карпати, закінчат ся кількандневними операціями між Коросном а Яслом. При сих виравах будуть уживані також відділи польних батальонів та компаній циклістів. До сих маневрів будуть покликані з між резервістів переважно ті, що не належать до селянського стану, а то з огляду на живна під той час. Всі чотири корпуси будуть чиселити 80—100 тисяч людей, а вирави в полі потребають 20 днів.

Радний перед судом. В п'ятницю почала ся у Відні карна розправа против радника міста, антисеміта Шварцмаєра. Радника сего обжалував кондуктор Гнат М. о любовній зносині з своєю жінкою. Гнат вийшов повинити свою службу на залізничнім двірці. Тут однакж сказано ему, що порядок служби случайно змінений, і що він вільний від нічної служби. Урадований Гнат поспішив в своєся, але на своє розчарування застав хату зачинену. Невірна Фільомена відчинила вправді по хвилях двері, але представила ся дуже затрівоженою. Гнат догадав ся сейчас, що се не без причини, він став шукати і найшов пана радника кучком сидячого за ліжком. Фільомена розплакала ся, упала до ніг Гнатови, кляла ся, що між ними не зайшло нічого непутнього і Гнат простив жінку, а Шварцмаєрови подав сурдутину, що лежала на кісєлі. Мимо того віддав Гнат справу карному суду: Шварцмаєр оправдував ся, що він случайно зайшов до хати Гната, шукаючи помершкани. Але судія не був так легковірний і покарав п. радника за нарушенє публичної моральности на 100 корон гривни. Ліберали міської ради вельми раді сій пригоді. Се вода на їх млин. Здає ся, що Люєгер склонить Шварцмаєра до зложеня мандату.

† Померли: Іван Чанецький, бувший директор головної школи і учитель школи реальної в Станиславові, у Львові в 77-ім році життя і Костянтин Клім Джулинський, урядник дирекції скарбу у Львові, снї парох а в Болотині (нов. перемишлянського), в 38. році життя по довгій і тяжкій недугі. В. ім. п.!

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лишє 35 кр. Замовлення надіслати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 26. марта. Цісар приймав в суботу Сейля на окремії аудієнції. Побут Селя у Відні лучата зі справою іменованя міністра а latere, бо дотеперішній міністер зрезигнував. З Голуховським конференції Сейль в справі делегаций, котрі мають зібратися в цвітні, з Кербером обговорював квоту справу.

Відень, 26. марта. Австро-угорське правительство одержало через берлінський кабінет прошенє полуднево-африканських республік о марову інтервенцію. На се відповіло австро-угорське правительство тою самою дорогою: Австро-Угорщина щиро бажає покінчення проливу крові і привернення мира, була би також готова чинно помочи до сего, але акція посередничєня була би можлива лишє в тім разі, наколи би бажали мира обі сторони.

Льондон, 26. марта. З Норвальспону телеграфують: Генерал Клеменс прибув минулого четверга до Филиппополю і вівзав бургерів, щоби зложили оруже. — На зборах бургерів, відчитано прокламацию, щоби зложили присягу, що більше не будуть брати участі в военній акції. Прокламация дозволяє тим повернути до своїх фарм, котрі приречуть, що не допустять ся ніякої нельояльности. Бургери почали складати присягу.

ЗБИРАЙТЕ СКЛАДКИ
на доінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

ул. Ратушева ч. 15.

ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях уліця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновіші

плащі жіночі,

для дівчат і дітей

(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані),

жакети, мантильки, |

ротунди, порохівники

з шовку і могоару

з перших віденьських і берлін-
ських робітень.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітей,

загортки, шльафроки, футра

міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річі хводячі в той фаш з
перших найславніших фабрик.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає бу-
дівни, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в
зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
вносить :

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
„ спеціальна	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
„ емиригальний	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпечень користні,
а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дні-
стра“ приймає Банк красвий при помичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Тоба-
ристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає най-
користивіші услія, преставає своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє
зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **пожички за
опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні**
зайнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до
сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до
опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ
членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бу-
ти і помичку дістати може тільки член обезпечений в
„Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема
близько агентів „Дністра“, **приймає ся.** „Дністер“ ви-
платив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдєна панєю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при єї ужитю зміц-
няє ся шкіра і приспінєє ся дуже скоро
поріст волося.

Мушини, уживаючи сєї помади, дістають в
дуже коротім часі вуса і бороду а мо-
жуть її уживати від найраніших до най-
пізнійших літ.

Ціна одної пунки 2 кор., 4 кор.,
6 кор. і 10 корон.

Посилки за посилнатою, або за при-
сланєм грошей до фабрики :

Анна Чіляк,

у Відни, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживаня сєї помади.

Стефан Гаїна

поручає свій

СКЛАД

товарів корінних, сьвіжих і най-
лучшої якості

по цінах дешевих,

як також свій

льокаль до снідань.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадских дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних чере-
виків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальонів і черевиків до
гімнастичних вправ.

Спеціальна **С. ЕБЕРЗОН** мінеральних
торговля **вод.**

Дрібна продаж ул. Руска ч. 6. Гуртова прод. ул. Руска ч. 13.

СКЛАД

всіх уживаних мінеральних вод сьвіжо наливаних і продук-
тів жерелянних сьвіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост
з жерела.

Знаменито висортований склад вод столових :

Крондорфский кисливець, Білінський кисливець.
(Krondorfer Sauerbrun, Biliner Sauerbrun).

як також

Каравановий-чай, Ямайкар-рум, Іспаньскі вина,
Француский коньяк (Matell).

Склад отворений цілий рік.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях

За редакцію відповідає Іван Созанський.

під зарядом Володислава Секерського.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

З гнізда шершенів.

Ще не затихла „чесна“ справа з виборчими хрунівськими „зделками“ у Відні проживаючого гершта буковинської банди московських шпіонів, славетного і приснопамятного „редактора-іздателя“ „Просвіщенія“ господина Георгія Купчанка, котрий — як то ми обширно свого часу доносили — за юдиний грин продавав буковинську Русь віденському жидови Остерерови, аж ось приходить ся нам поділитись з нашими читачами другою подібною веселою вісткою. Іменно, хочемо писати про другого Григорія, філара буковинсько-руської кацапії, чесного і возлюбленого „редактора-іздателя“ знаного в цілих Нових Мамаївцях „Народного Вѣстника“, „составителя“ недокінченого іще „Испанско-вѣмецко-русского Учебника, подручника для подорожующих в полудневую Америку“, знаного „политического“ авантюриста, зайлого противника „Рускої Ради“, а натомість горячого „приверженця“ московського кнута і „етимологических“ хвостів, кандидата на московсько православного попа, есентуально і на архибандита, розуміє ся — в Америці і прочая і прочая — одним словом: господина Георгія Никифоровича Савчука. Вправді господина Георгія М. 2. стоїть далеко нисше — і то не лише рангою але і взагалі інтелектуально — від Георгія М. 1., то всеж таки нам випадає і сего „господина“ привозити на сїм місці так, як собі на те заслужив. Ми уважаємо собі те за простий денникарський обовязок.

Господин Георгій М. 2. був собі спершу звичайним простим рабом божим, орючим поле, ріжучим сїчку, убираючим ся в гуньку, личаки і т. п. Жив він собі спокійно та безжурно у своїх Нових Мамаївцях, заїдаючи вівсяники та мамалигу і певно був би так і переніс ся „в горнаї“, а ніхто був би за него не знав і не відав. Але наші широкостні „просвітители“ не сплять, а мовлять: „чують, як трава росте“. Зачули вони у Богу духа винного колишнього Гринька „божескую искру“, і давай его „просвѣщати!“ З того часу, нинішній Георгій Никифорович не їв і — як сам каже — „не наспав ся, — а лиш обучал ся“. Головною его лектурою позістали ще й до нині: Козаркевичева „Царославная“, Купчанкове „Восхищеніє“, Марків „Галайчанин“ і тим подібні „коптительні“ мірила цивілізації. А коли вже доста того сопуху набухав ся — тоді, аби мабуть „усовершити“ своє образование — сунув у широкий божий свѣт, от, мовлять, подивити ся на него, аби знати що, де і чим пахне, дарма, що свинї дома кучували, а жінки не було кому лижати води до хати притягнути; его „широкая русская“ натура рвала ся геть-геть... аж під небеса, аж до Америки. Злобні язика кажуть, що він був навіть аж в Гамбургу у самого Міслера (котрий за „най-дешевші“ гроші перевозить наших мужиків до Америки!) Подорожував — страх-страшенний, збирав всякі науки і досвіді обома руками і ногами, виправляючи в подив Американців та Англіїців своєю відвагою і бистротою ума. Оті чужинці чудували ся его вже в Но-

вих Мамаївцях набутому розумови, так, що коли одного разу, Георгій М. 2., в часї страшної морської бурї виратував від неминучої загибелі корабель, — (а мало то бути на найглубшій місці моря, бо межі „Швейцерею“ з Англією) (?) — цілу залого, а з нею очевидно і себе, тим, що винивши ізза пазухи нарисовану Міслеровим писарчуком мапку Канади — доказав капітанови корабля ясно як на долони, що він їде дійком фальшивою дорогою, бо до Амстердаму — его просто мало на смерть не вбила залого корабля — очевидно, з радости, що їх спас від смерті! Але за се, залюбила ся в нїм капітанова жінка. Се его власне оповіданє! Вернувши із „світової подорожжї“, вхопив Георгій Никифорович за — перо і став просвѣщати мамаївський народ, головню у своїм питоменнім органї „Народномъ Вѣстнику“, котрого друкує часом 100, а іноді і 300 примірників, розношучи его у торбі хата від хати і продаючи — от, за кілька кому вдасть ся.

Наколи се правда, що головою цілю подорожжї Георгія Никифоровича був Міслер в Гамбургу — то таки, хоч не хоч, треба ему признати, що, як на буковинсько-руско-го хруня — має справді дотепний нюх, бо від сего часу діяльність Георгія М. 2., полягає майже виключно на тїм, аби ратувати наш бідний буковинсько-руський народ від голодової смерті тут, на вітчизні, а переселяти его Міслеровими кораблями до Канади, Бразилїї і Аргентини. І виповнював же він прикази Міслера з гідною і властивою лише нашим москвофілам енергією. Зрікши ся „ключків“ на мо-

лоці, (котрими „трахтувала“ его жінка кораблевого капітана), наставляв мужиків до еміграції, збирав задачки на шифарти — розуміє ся, ніхто не каже, аби він мав які з того користи, Боже борони! — і бувби певно кількадесять мужицких родия виправив — не кажемо на жебри, лиш до бразилійського раю, та ось п. Богу, а властиво свѣтлії ц. к. прокураторїї подобало ся перенести его поки що до ц. к. монастиря задля відправлення найперше австрійських реколекцій, поки в Америці буде відправляти московські, або коротко сказавши: Георгій Никифорович Савчук сидить вже в „Івановій хатї“.

От так закінчили ся на разї „зделки“ сего многонадійного дякона із москвофільського ордена, званого: хвостоносцями. Але такий то вже тепер настав свѣт, такі то вже повиходили люди і такі прокураторїї, що ані руш не хотять зрозуміти ся на річах і таких спосібних і „чесних“ людей, за їх хлїб, за труди і „непоколебимий“ характер — замість подякувати — замикають в тюрму.

О учености і „глибокоумности“ сего добродія поговоримо в сїдуючїм числі і на иньшій місци, а тепер, не лишаєсь нам нічого иньшого, як лиш побажати ему там як найдовшого побуту і з цілого серця кликнути: Радуй ся великомучениче Георгіє, коптителю мамаївський і славо кацапская!

3)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Г-р. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

II.

Нехлюдов сїв під віном, пасучи свій зір в садї і прислухуючись. Крізь маленьке віконце у дверий потягнуло свіжим весняним повітрям і запахом розбурханої землі. Під впливом того подуву стало на світлілій князевій голові ворухнутись волосся, а лежачі на підвіконному столику записки, почали рухати ся. Від ріки давали ся чути голоси: „тра-па-тап, тра-па-тап“. Се були відголоси ударів пранинів — а звуки ті розбігали ся по блистачому на сонці плесї загаченої річки. Рівномірно гудїла спадюча вода на лотках. Мимо вуха, боязко і дзвінко жужжачи, перелетїла муха.

Нехлюдову нараз пригадали ся ті самі звуки з часів його невинности дитинства. Він же не раз чув ті удари пранинів по мокрому білу ізза рівномірного шуму води на лотках. Так само і грав ся ведняний легїт на його водосю, так само перевертав картками на підвіконному столику, так само брївїла муха боязко мимо його вуха. І він не то, що згадав себе, 18-літнім хлопчиною,

но почув себе так само свіжим, непорочно-невинним, з головою повною всяких великих планів в будучности. А між тим, як се буває у ві снї, він знав, що той час минув ся і йому стало страшно прикро.

— Коли прикажете їсти? — спитав приказчик, усміхаючись.

— Коли хочете — я не голодний. Піді перейти ся по саду.

— А не зводили би, ясний пане, вступити до мене до хати. Все в порядку. Потрудїть ся поглянути, коли зверху...

— Ні, ні, опісля. А тепер будьте ласкаві сказати менї, чи живе ту де жінка, Матрена Харїна? (Се була тїтка Катюші).

— Як же ні? На саду. То та сама, що з нею ніяк не можу погодити ся. Тримає шинок. Знаю і міти мую і даю їй, а коли акт який написати — так жалї такї стане старої. Все таки внуки вже у неї... — сказав приказчик усміхаючись пак усмішкою, що мала виражати примилеве зглядом господаря, і переконане на тїм пунтї, що Нехлюдов так само як він, розумієть ся на всяких таких справах.

— Де вона мешкає? Я потрудив би ся до неї.

— На кінці свободи, з того боку третя хата. По лївій руці буде мурований дїм, а тут за тим домом і її хата. Але лучше я проведу вас. — радісно усміхаючись, лебедїв показчик.

— Дякую вам за услуги. Я сам піді. Найді сам. А ви тимчасом при-

кажіть ласкаво оповістити мужикам, щоби зїбрали ся. Я маю поговорити з ними про землю.

Князь наміряв і тут так само, як в Кузьмінському помінчити з землею. — Коли би було можна, навіть сьогодні вечером.

IV.

За ворітами стрїтив Нехлюдов на твердо убитій стежинї на порослїм подорожником і болотником вигонї мужицьку дівчину, у яскравій запаниї, з квітками на вухах, що скоро перебираючи товстими, босими ногами, притискаючи сильно одною рукою до живота гарного когуту, другою вимахувала скоро повперек хода. Когут з майже лежачим червоним грєбенем здавав ся зовсім спокійним; завертав очима, то витягав, то стагав одну чорну лабу, випаючись остризи ніхтами в запаску дівчини. Коли дівчина стала підходити до пана, змінила хід. З бігу перейшла на крок а порівнявшись з Нехлюдовом, станула, кинула назад а потім вперед головою, вклонилась низько, а як пан пішов, далї побїгла з когутом наперед. Ідучи попри керницю, стрїтив іще князь якусь згорблену бабу, що тащила на брудному плечі повні коновки води. Осторожно поставивши воду, так само з розмахом назад, поклонилась князеві.

За керницею починало ся село. Був ясний, парний день. О десятїй годїні пекло уже на добре. Хмари в ряди-годи закривали сонце. По цілій улицї давали ся чути різька, їдка і незносна ва-

обірника, що уносила ся в гору і з їду чих в гору по гладкій, уїдженій дорозї возів, і найпаче, із порушеного збірника гною перед хатами, мимо яких приїшлося їти Нехлюдову. За возами їшли гїрї босї, в змїтих обірниковою рідотою штанах і сорочках, мужики. Вони сповирали на високого, грубого пана, який у сивому капелюсї, що вилискував ся проти сонця задля шовкової ленти, їшов селом, підпираючись гарною, колїнуватою палицею з блискучою головою. І ті, що вертали з поля з порожніми возами, зїмали з пошаною шапки і здивованим зором стежали за незвичайним чоловіком, що їшов вулицею. Баби виходили за ворота і на рїг хати і супроводжючи пана очима, вказували одна другїй пальцями незнакомого.

Коло четвертих ворїт, остановили князи скрипачї вози, високо наложені збитим обірником, на якого верху видїла рогїжка задля сидження. Вози вїздили власне із загорода. Шестилїтній хлопчина зворушений надїєю, що трохи провезе ся, їшов позаду. За ворїт витаняв мужик у личаках скорими рухами коня. В сїд за ним вискочив ізза загорода довгоносий, сивий лошак, но напудившись Нехлюдова, притиснув ся до воза, і обиваючи ноги об колеса, побїг уперед до своєї мами, що вивозила тяжкий вїз а веснокийня о свій плід тихенько їржала. Другого коня виводив худий, добре збудований старець рівно-ж босий, у наскатих штанах і довгїй, брудній сорочцї, з вистаючими із заду худими крижками.

Війна в Африці.

Англійські кореспонденти подають як певну річ, що відділ бурів команданта Олівера, котрий по-фас ся на північ здовж границі краю Басутів, буде в найблизній часі оточений Англіїцями і приєднаний піддати ся генералови Френчови. Силу сего відділу подають на 5.000 людей і 15 армат. Інші кореспонденти твердять, що відділ сей розбив вже генерал брабант і не числить більше, як 500 людей. „Таймс“ знов доносить, що Олівер дійшовши до Ледібранд вертає назад на полудне з 15 арматами. В тім напрямі відійшло також багато возів бурів. І „Таймс“ надіє ся, що ті сили впадуть в руки Френча. Під Форесміт окопало ся 500 Трансвальців під командою Вандерпостта і рішило боронити ся до останньої краплі крови.

З західного театру війни доносять, що положене Мефкінгу страшне. Бури з великою енергією бомбардують місто. Борба веде ся з обох сторін з величезними жертвами. Англійський гарнізон по 6 місячний обложі, при безнастанній денній і нічній службі, вже неспосібний до служби. Окрім того тепер починає ся дощова пора, котра ще більше утруднює оборонну акцію. Богато замкнених в місті муринів заявило, що скорше умруть з голоду, а не будуть їсти кіньського мяса, против котрого мають релігійні пересуди.

Повстанці в англійській колонії Карнарвон на захід від залізничної лінії Канланда де Ар-Кімберлей, укріпили свої позиції на 100-кілометровій просторони Бенгард-Ванке-влей і рішили тут ждати на війська Кіченера, котрий „здобув“ цілком не боронене огнище революційного руху, місцевість Пріску.

Довгий побут англійських військ в Блемфонтені „Таймс“ виправдує відносинами пануючими в окупованій часті краю. Насамперед мусять бути безусловно цілком успокоєні околиці положені за плечима збройної сили. Хоч військова управа

функціонує знаменито, треба дуже обережно поступати з ніби лояльним населенням деяких округів. Як неперевна є ситуація англійських військ, доказує найліпше телеграма Робертса, що на двох полковників, і двох офіцерів, котрі ввійшли на прохід, в віддаленю 10 кілометрів від табору, напав несподівано малий відділ бурів. Один офіцер погіб на місці, інші суть тяжко ранені. Один з офіцерів дав знак хустиною, що піддає ся і бури перенесли ранених до недалекої фарми.

Англія без перерви висилає до Африки нові воєнні сили. Від 1. до 22. марця перевезено на 35 кораблях 889 офіцерів і 25.720 вояків. Між іншими, некорисними для бурів поголосками, англійські денники розширюють вість, що бури присилували Штайна зложити президентуру.

Анкета в справі стримання еміграції буковинських селян.

Краєве правительство розіслало слідуючий комунікат:

Дня 23. марта 1900 р. відбулось в селі засідання п. к. краєвого правительства засідання еміграційної комісії о 10-ій годині перед полуднем і 6. годині по полудні під проводом п. президента краю. Окрім п. президента брали участь на нараді пп.: правительственный радник Фекетедє Гадіфальва як реєстрент, правительственный конц. практикант Оскар Кеселдорфер як секретар, барон Мустаца як заступник відділу краєвого, директор краєвої школи рільничої Баєр і посесор М. Зінгер як відпорушники краєвого товариства культурного, цісарський радник Лінгенгау, радник двору Кляйнвехтер, інженер Фукс як заступники палати торговельної, як заступники гіпотечного банку кредитового: директор К. Брік і др. М. Пашкис, як заступники філії гааличного гіпотечного банку акційного: цісарський радник Маєр і В. Тітінгер; далше соймові посли Др. Зубрицький, Пігуляк, Марин і Фальондор і в їхній старості: Звораківський, Грібовський і Др. Вірфель.

Вислід сєї наради дасть ся зібрати в слідуючі точки:

I. Конференція добачає в лихварських махинаціях кредитових заведень

Коли нові найшли ся на утертій, поспинаній сірими, неначе спаленими клаптами гною дорож, старець повернувся до воріт і зложив Нехлюдову низький поклан.

— Ти будеш кривим наших панів?
— Так, я кривий.
— Приїхав сюди, та прийшов нас відвідати? — заговорив говірливий старець.

— Так, так... Ну, якже вам поводити ся? — не знаючи, що мильшого сказати спитав князь.

— От як! Не в гаразді живемо — немов з вдолем, сльвівчим голосом протягнув говірливий старець.

— А чому ж вам лихо?

— Та яке то жите? Сказано, не на рожах — відновив старець і поглянув на вищине місце під повіткою, куди подав ся Нехлюдов.

— Ось у мене 12 душ у хаті. Ось де вони — продовжав старець указуючи на дві жінчини, які з голими головами без хусток, спочені, підійнявши димки з голими, до половини заваленими обіріжковою рідотою лідками, стояли з вилами на кунії незаораного іще гною. Що місяця кушуй по 6 пудів, а звідкіль їх взяли?

— А свого хіба не стає?

— Свого?! — з глумливою усмішкою сказав старець. — У мене землі на три душі. А сього року всього зібрали вісім кіл. І до Різдва не стало.

— Ну, що ж ви робите?

— От що робим. Одного віддав у

наймити, гроший позичив вашої милости, тай так... Іще до посту всьо забрали, а податок незаплатений...

— А скільки у вас податку.

— Та з моєї хати виходить 17 рублів на третину року. Ох, не дай Боже, нікому такого жити. Сам не знаєш, як обрабляеш ся.

— А можна до Вас зайти до хати?
— Спитав Нехлюдов, подаючись уперед із очиненого місця на незабрані іще, розбурхані вилами жовто-шафранові, сильно воночі купи гною.

— Чому ж би ні, заходи, — сказав старець і скорим кроком втеревшись Нехлюдова. Грязнучи у гною, якого рідота виступала поміж пальцями, дійшов до хати і отворив князеві двері.

Баби закрутивши голови і спустивши подолки, з цікавістю і острахом гляділи на чисто одітого пана зі золотими спинками коло рукавів, як він входив до їх дому.

Із хати вибігли у сорочечках дві дівчинки. Зігнувшись і знявши канелюх, Нехлюдов увійшов до сіний а опісля до воночої кімнати ідою брудної і тісної хати, замешканой двома сьміями. Тут стояла коло нечи стара баба зі застуканими рукавами, з за яких визирали худі, жилисті, загорілі руки.

— Ось, наш пан зайшов до нас у гості, — сказав старий.

— Що ж, просимо дуже, — привітно сказала стара, спускаючи засукані рукави.

— Хотів дізнатись, як ви живете.

— Та як живем. Ось як бачиш.

тяжке ушкоджене селянство. Вона уважає за потрібне, існуючі законні приписи змінити в тім зміслі, щоби уможливити державний надзір над тими заведеннями.

II. Конференція вважає заложене краєвого банку гіпотечного в теперішнім часі зі згляду на теперішні грошеві обставини непридатним, припоруває однак мати сю справу завше на оці і в принагідний спосібности постаратись о заложене такого інституту.

III. Анкета є за тим, щоби в признаню одной більшої інституції, що тепер займає ся ухлюванем селянських кредитів себ-то Бук. земського кредитного заведєня, сільське населєне через відповідні органи про се було поінформоване, що при заклочуваню контрактів позички полочене з коштами посередництва єсть цілком злишне і що позичаючим гідним поруки єсть се, щоби в случаю потреби, виключаючи всяке посередництво, просто і лично звертали ся до інституції, що дає позичку.

Анкета стоїть за тим, щоби на діяльність неуповажнених посередників головню зі сторони компетентних властей звертало ся велику увагу і проти такої діяльності вточило ся есентуально карне сїдство.

IV. Анкета приймає до відомости оповіщенє заступника Бук. земск. завед. кредит, що то заведєне в случаю признаня політичної есезуції на користь гіпотечного інтересу було би в можности давати гіпотечні позички тим, щоби старали ся о них без відтягєня аї рагі і установити процентову стопу для гіпот. позичок на 6% есент. 5 $\frac{3}{4}$ %.

Анкета думає, що зі сторони покликаних публичних чинників, ту заяву Бук. земського заведєня кредит. возьме ся під розвагу при дальшій акції.

V. Анкета думає, що зі сторони покликаних публичних чинників буде взята під розвагу kwestія знесеня есентуально ограничени сили векселів селянських.

VI. Анкета видить в заведєню кас системи Райфайзена добре средство до заспокоєня потреб кредитових селян і поборюваня лихви.

VII. Анкета уважає за річ конєчну, щоби з публичних краєвих засобів при помочи держави створити фонд акційний в сумі 2 міль. кор., котрого можна би ужити до позичок, щоби уможливити закупно землі для части селянства не посідаючої ґрунтів, а також уможливити діяльність кас Райфайзена на поли такого кредиту.

Хата туй туй завалить ся, не оглянеш ся, як уба когось. А старий каже, що і ся добра. Тай живем — гаразд — говорила стара, нервово киваючи головою. — Я зараз скличу до обіду. Буду годувати робучий нарід.

— А щож ви обідати-мете?

— Обідати? Є! Наша їда не аби-яка. На першу страву — хліб із квасом, на другу — квас із хлібом, — сказала стара, виставляючи у перед ви-палі до половини зуби.

— Ні, ні без жартів, покажіть мені, що ви їсте-мете сьогодні?

— Істи? — сьміючись сказав старець. — Їда наша не мистецька. Покажи йому, стара. Стара покивала головою.

— Захотїлось оглянути нашу мужицьку їду. Сьмішний ти паноньку, най-хоть подивлю ся на тебе. Всьо йому хочеть ся знати. Казалам — хліб із квасом, а іще що, натуно баби учєра принесли ось і що, а після того бара-больша.

— І більш нічого?

— А чого ж іще? Забілимо молочком, — сказала стара, посьміхаючись і гля-даючи в двері.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 29-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Пригадуємо по раз останній, що Шевченківський концерт відбуде ся вже сєї неділі. Хтоби не одержав запрошеня, нехай приїжджає і так, а дістане білет при касі.

Відчит. Минувшої суботи державний тутешній лікар др. Гольдфельд, відчит в сали польского товариства „Gwiazda“, на тему: „Значєне рентгєнівських лучів в нинішній медицині“. Виправді аудиторія була доволі скром-пєнька, та за те ті, що були, певно того не пожалували, бо відчит дра Гольдфельда був взагалі дуже інтерєсний. Демонстрації з апаратом випали також уда-чно. Прєзєнта нагороджено заслужє-ними оплєсками.

Із Заставної доносять нам телегра-фічно, що скликані на день 1. цвітня учительські збори до Заставної, відли-кані, а то з огляду на маючі ся відбутти у тім дни в Чернівцях Вєчерній Шев-ченківскі. О дня зборів донесе ся пі-знійше. — *Зуєвич, Войновський.*

Правдо, де ти? З Банилова пишуть нам: „В славний Банилов руским при-провадили „добродїт“ на 26. марта ще одну родину до крайної нужди. В Чер-нівцях засїдають пани і радять, як би занобічи еміграції наших селян й лєдво чи причину найдуть. Наші селяни емі-грують бодай чи не тому, що сподїють ся в степах Канади спокою від лихварів, шахраїв і нинішних подібних мужи-чких павок. Як їх тут „обробляють“ ту-тєшні павки, хочу власне коротєнько оповісти: Василь Андрюк (Томук) позичив від одного жидівського жидєа 100 злр. Приїшов рєчєнець віддавати, але він не мав звідки. Той жидок за-скаржив Андрюка і поклав Фішля Розєн-равха сєкєвєстром. В єсєни р. 1898 за-брав Розєнравх, якє сєкєвєстр, полєві плоди на 350 злр. і — всї ті гроші ви-дав на фіри та услугу, що „пєтєрєдєв“ рахунком і „сєвїдєам“ перед судом. Але ще перед тим віддав Андрюк позич-чених 100 злр. і скаржив Розєнравха, щоби єму всє вернув. Гадаєте, що сє стало ся? Де там! Тїгали ся по судах так довго, аж доки Розєнравх знов не назбирав коштєв на кількєдєсят злр. і знов Андрюка заскаржив. Андрюк про-грав і сєй процес і то завдяки лишє жидівським штучкам (термін був призна-чений на 8. годину рано, а Андрюк ді-став завізанє до суду коло 10. години того дня, що часто дїє ся!) Тєпер лєжить він на постєли смєртєльной, жінка лєдво ходить, дїти як скєлєти, та сє всє не стримало жидів і вони їм забрали посєднє бо кількєдєсят корїв бараболї й кільканайцять сєтинарєв кукурудзи. Плачучи, випросила бідна жінка порєць чи два кукурудзи, щоби з голоду з дїтьми не померли. Хотїли вже єї ті да-рувати, але довідали ся, що з лїса, де стояло Андрюка зафантованє сїно, при-віз сєй трохи сїна, аби знов худоба з голоду не згинула. Ожє забрали й ту „даровану“ кукурудзу, аби через її про-даж доновити аужитє сїно. Відай бід-ний Томук шукає справєдливості в по-луднє й не найшов з тої причини, бо не заплєв сєвїчку. (Здаєсь, що не помогло-б й 50 сєвїчок! — Прим. скла-дача).

Відняте титулів. N. fr. Presse до-носить, що бельгійський король не дозво-лив своїй дочцї Стефанї уживати ти-тулу „Королївської Високости“. Всї листи відсилають двірєкі круги до Мірамє під адресою: До Високєпаважної ґр. Стефанї Лїоний, родженєй княгинї бель-гійської. А оподїшне оповіщенє австрїй-ского міністерєства, виданє на підставі порозумїння з урядом найвисшого охмай-стра цісарского, гласить, що подружє архикн. вдови Стефанї з ґр. Лїонєм не є рівнє та відповіднє єї станови, тому не належить ся ґрафїні Лїоний в обсягу границь австрє-угорської монархї ані ти-тул „Королївска Високість“, ані ранґа архикняжної бельгійської, ані княгинї саско-кобурґської. — Любов дорожша, чим титули.

Етнографічна комісія Наук. Товариства ім. Шевченка відбула дня 25. с. м. засідання під проводом голови комісії, п. Ол. Бєрвїнського. На с'їм засіданні обговорено видання етнографічної на сей рік постановлено видати два а по спроможності три томи, а іменню має вийти до сих томів проф. В. Шухевича II. часть Матеріалів з Гуцульщини (доп'ячене), пісні з Бачки (угорських Русинів) зібрані Гнатюком і пісні з Струтина (долинського повіту) з навівами, зібрані п. д-ром Колесою. Окрім того обговорювано справу вислання етнографічної експедиції в буковинську Гуцульщину, Бойківщину і на Поділля. В розправі над с'їм предметом згодили ся всі члени комісії на те, що з етнографічної експедицією треба би сподучити також археологічні та археографічні пошукування і всі годили ся на те, що така експедиція принесла би важкі висліді і придала би до науки. В тій цілі задля здійснення с'їх думки вже сего літа, постановила комісія внести на руки посла Барвїнського петицію до сойму, щоби на сей рік признав більшу підмогу на етнографічні видання як торік, а крім того підмогу на експедицію з означеною в горі ціллю.

В справі закриття львівської політехніки був у намістника гр. Пінського професор др. П. Дзівинський. С'їм заявив намістник, що виклади на політехнічній могли би с'їчасе почати ся, наколи би лишень він був певний, що не прийде до ніякого заколоту. — Др. Дзівинський передав с'їю заяву намістника студентам і запропонував їм, щоби вибрали з поміж себе п'ятнадцятьох делегатів, що мали би забезпечити намістника, що дальших заколотів на політехнічній не буде. Студенти застановили ся над с'їю пропозицією і зажадали, щоби їм було вільно скликати вперед віче і на н'їм обговорити справу делегації до намістника. На довірочній нараді вибрано сімох техніків, що мають просити сенат о призвіз на устроєне віча і на завітлене викладів Тузію, бо се одно по думці молодіжи може дати запоруку спокою. С'їя делегація веде переговори з професорами, але до згоди не прийшло. Оноді рано мала депутація зібратися знова і просити самого ректора о призволєне на віче, а наколи би він відмовив, депутація удасть ся на авдієнцію до намістника.

Бар. Фльоріан Земляковський, бувший довголітній міністер для Галичини, помер дня 27. с. м. в полудні у Відні. Бар. Земляковський рідив ся 1817 року в селі Березові в Галичині; зколи вийшов у Львові і тут ще в молодім віці займав ся живо політикою, за що був кілька разів в'язнений. В 1848 р. вибрано його за Львівського посла до ради державної. Від того часу послужав майже без перерви аж до 1873 р., коли цїсар іменував его міністром для Галичини. На етапованні міністра оставав повільний до р. 1888. Від того часу усував ся від політичного життя і проживав постійно у Відні та лиш на літо приїждив до своєї маєтності Дембовця в Галичині. Від р. 1871 до 1873 був Земляковський президентом Львова і положив великі заслуги для міста. Похорон назначений імовірно на день 29. марта. З ратуша і соймового будинку у Львові — як звідтам доносять — повізають жалобні хоругви.

Доповняючий вибір одного посла до ради державної з виборчого округу міст Станиславів-Тисмениця розписало п. к. Намістництво на день 15. мая с. р. Той мандат посольський опорожнений по д-рі Білінським, що став тепер губернатором австро-угорського банку.

До кваліфікаційного іспиту на учителів народних шкіл сїдало у Львові в лютовім речивці 20 кандидатів і 40 кандидаток. Результат іспиту був цілком вдоволюючий, бо репробовано лише трох кандидатів і три кандидатки, а три кандидатки і три кандидати відступили від іспиту. — Іспити до шкіл виділових зложили: в I. групі 7 учительок і 4 учителі; в II. групі 6 учительок і 5 учителів, а в III. групі 6 учительок і 1 учитель.

Огонь. Дня 19. с. м. вибухнув около 9. години рано, з незвісної доси причини, огонь в Сурохіві, повіта арославського, і знищив 5 загород селянських, наробивши шкоди на 6.000 корон, зовсім необезпеченої. Прибувши з Ярославля

сторожа пожежна могла аж около полудня огонь згасити, який при сильнім вітрі загрожував цілій місцевості.

Зі шпорту злодійського. З Праги доносять: В містечку Пляніц, коло Пільна, настало було від пяти місяців велике занепокоєне, викликане тим, що хтось жінкам і дівчатам в церкві, коли они клачали і молили ся, в загадочний спосіб витягав із спідниць цілі, великі й на метер кусні. Прийшло до того, що жінки бояли ся вже класти, а місцевий сьвященник, о. Котек, довідавши ся о тім, визначив 200 корон нагороди за зловлене того, хто робить таку шкоду. То помогло, бо якийсь хлопець підглянув злочинця в тій хвили, коли він ховав довгі кусні, котрими дійсно відтяг був якийсь селянин куєнь спідниць. Був то старий халушник Писюк Прохаска, котрий дуже нильно ходив до церкви і на котрого ніхто не мав підозріння. Жандармерія зробила у него дома ревізію, і найшла на поді цілі купи в порядку зложених витинків із спідниць. С'їю поставили перед суд за злочне ушкодження чужої власности, і він признав ся до того, але оправдував ся тим, що якась стара циганка порадила ему, щоби він о скільки можна як найбільше куснів повитягав із спідниць жінчинам в церкві а відтак в попелєву середу законав на своїм полі, шептаючи при тім якийсь слова, котрих она его научила, а з тих витинків зробити ся відтак в землю золото. В'їш пошкодовані були переконані, що Прохаска зробив то лиш із забобонів, і просили, щоби его лагідно усарати. Судия засудив его на 48 годин арешту.

Самбірська поліція стала передвчєра перед судом. Державна прокуратура обжаловує Івана Рабія, фельдфебля міської поліції, Онуфрія Гречуха, Івана Дрозда, Івана Ісаяського, Писюка Рінку, Мойсея Кончуха, Івана Калиту, Писюка Восеташка — міських поліцаїв, та Івана Саноцького і Петра Матилу, б. поліцаїв, а тепер властителей реальностей, що в Самборі, в часі від р. 1892 до р. 1899 в намірі вимушення зїзнань від в'язнів, катували їх в нелюдський спосіб. Дальше обжаловує прокуратура того-ж Івана Рабія, що він своїм підвласним казав сновняти противзаконні діла, старав ся о фальшивих свідків в своїй справі і сам під присягою зїзнав фальшиво; а вкінці обжаловує Вільгельма Кірибавма, 16-літнього ученика шлюсарського, що при пересудуванню в с'їй справі, зїзнав фальшиво як свідок. Розправа розписана на три дні, а покликано до неї 23 свідків та нагромаджено багато актів та зїзнань.

Найновіші винаходи. П. Володимир Яхно, молодий електротехнік у Відні, винайшов послідніми часами кілька цікавих винаходів, а дня 5. с. м. був з ними на авдієнції у цїсаря. С'її винаходи викликали загальне заїнтересоване. Здійсненнем їх займає ся віденська канцелярія кабінетова. Винаходи примінені переважно до удучшеня в оружію і на зєднаннях; патенти на с'ї винаходи видасть правительство винахідникови безплатно. Винаходи п. Яхна будуть уміщені на парискій виставі. Найновішим его винаходом є плуг, котрим легко буде брати один кінь, виконуючи роботу десяти коней, а другим винаходом великої ваги є телєфон кишеньний без дровів. Пробу з с'їм телєфоном виконає пан Яхно при участі фахової комісії між Перемислем а Львовом з початком п'явтія с. р. Винахідник працює дальше над своїми винаходами, між иншими, над телєтроскопом. Молодий винахідник наш земляк, родом із Станиславова.

В чесім Пшібрамі обходять будуть наші земляки, проживаючі на чужині, пам'ять Т. Шевченка дня 5. п'явтія с. р. торжественним вечєром, на котрім виступить також наш славнозвістний сьївак Евг. Гушалевиц. На сьвято се обіцали ся прибути і инші Славяни, проживаючі в Пшібрамі. Галичка і буковинська молодіж прийняла вість про сей обхід з таким одушевленєм, що вислають зі Львова і з Черновців окремих відпоручників до Пшібраму. Річ певна, що і загаль Русинів радісно повитає с'їю прояву нашого життя на чужині. Нашим студентам в Пшібрамі, що підняли ся не легкого у всяким разі діла, засилаємо не раз щирий привіт і кличемо: Помогай Біг!

Примір до наслідювання. „Дьло“ доносить: Учителі академічної (руської) гім-

назії у Львові постановили в пару місяців після переведеної реґуляції платні, одну частинку з побраної тепер надвишки складати щ. місяця на народні і добродійні цілі. Іменню складали зразу по 1 сотинкові від кожного ринського, відтак після висоти платні по 2 кор. 1 кор. 30 сот. і 60 сот. місячно, і зложили таким способом за 12 місяців: 1) на руску бурсу в Новім-Санчи 44 кор. 88 сот., 2) на бурсу ремісничо-промислову 29 к., 3) на пам'ятник Шевченка 28 к. 98 с., 4) на оплату шкільну для одного ученика 28 к. 60 с., 5) на будову руского театру 28 к. 72 с., 6) на фонд етипендійний ім. Омеліяна Огоновського 17 к. 78 с., 7) для Товариства ім. Котляревського 16 к. 58 с., 8) на пам'ятник Маркіана Шашкевича 16 к., 9) на Дім Народний в Коломиї 15 к. 60 с., 10) на фонд етипендійний ім. Александра Огоновського 14 к. 68 с., 11) на фонд етипендійний ім. Маркіана Шашкевича 14 к. — разом 255 к. 18 с. Крім того прийшло від тих учителів, що с'їм членами Народної Ради, на фонд народний 76 к. 72 с. Отже з одного тільки закладу зібрало ся в протягу одного року 331 к. 90 с. Кілько то тисячий, ба не тисячий, але десяток тисячий гроша можна би тим способом зібрати щорічно на народні потреби і цілі без нічийого перетяження! Ми сподїваємо ся, що учителі по нивших закладах, урядники по урядах і судах, сьвященники по деканатах і т. д. і т. д., не схотять остати ся по-заду, але винажуть ся також подібними результатами. Найлучше присилати гроші на фонд народний при Народній Раді у Львові (на руки касєра о. Александра Стефановича на ул. Чарнецького 26).

Капітуляції. В с'їм віці перший скапітулював австрійський генерал Мак з 23.000 армією під Ульмом 1806 р. перед Наполеоном. В пруско-французькій війні капітулював в 1866 р. кн. Гогенлоє в кілька днів по бою під Еною з 14.000 військом. В тім самім році здав ся Байхер Французам під Любекою. В 1808 р. капітулював французький генерал Дюпон перед Іспанцями під Байлен, а небагом відтак французький маршалок Жіно перед Велінґтоном під Вімейрою з 3500 людьми. Від сего часу до 13. серпня 1849 р. не було ніякої капітуляції. Аж в тім році здав ся угорський генерал Герґей під Вільгоном в руки російського вождя Рідіґера. В 1870 р. скапітулював французький генерал Вімфен під Седаном з 140.000 армією, а небагом відтак Базен з 160.000 армією під Метцом. Французький генерал Бурбані виходив ся з рук німецького генерала Мантайоля, перейшов границю Швайцарії і дав ся там розоружити. Під Плевною в 1877 зловлено Османа Пашу, коли хотїв перебїти ся через російські полки, а армія его потому скапітулювала відтак. Від сего часу не було капітуляції, аж в теперішній війні Англії з Трансвалем, здав ся бурський генерал Кроїє з 3.800 людьми Робертсоу. Тепер доносять, що відділ бурів, уходячи з під Колєсберґу в силі 4000 людей через край Басутів імовірно понаде в руки Англічан.

Хірургічна штука дійшла нині до того, що лікарі беруть ся нині до операції серця і легких, чого давнійше не бувало. Найтрудніші операції с'її нині вже досить легко можливі. Але одинокою в своїм роді операцією позістане та, яку виконав недавно тому проф. Кіліян у Фрайбурзі на 42-літнім машиністї, котрий перед чотирма роками при ськормі їдженю проликував кїстку, так, що она влетїла ему до легких і там застрягла. Бідний чоловік страшно мучив ся, бо заведучав був тяжкоє часї таки видужав ся, а кїсть все ему в легких сидїла. Лікарі не хотїли тому вірити, щоби він тільки ліг ходив з кїсткою в легких, аж при помічи Рєнтґєнського сьвітла показало ся, що дійсно кїстка сидить в правій галузї дихавки. Проф. Кіліян з великим трудом всадив тогди недужому рурковатий прилад через горло і гортанку в лїву дихавку, а тою руркою зашав знов рід штучно зроблєних щипчиків, зловив ними кїстку і витягнув на верх. Кїсточка була на 15 міліметрів довга, на 11 мм. широка, а на 4 мм. груба. Боки тої кїстки були досить острі, але недужий жєребув щасливо операцію та й вже зовсім подужав. („Н. Ч.“)

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

У альбом О. Д.

I.

*Сяють знов на небі зорі яснї,
будять ся в душі минулі мрії...
згадує життя борби нещаснї
і обдурєні давні надїї...*

*Сум мене цілого обгортає,
серце знов стискаєсь з туги, болю,
поневолю уста отавраю
аби знова проклинати долю.*

*Все я кляв її, бо був в потребі;
хтілось би й тепер ще сиротині—
та на щастє, кращє зір не небї
світять менї Твої очі нинї...*

II.

*Мов зірваний зелений лист з таль-
ки тополї,
що крутить ся без ціли знаний
лиш вітрами —
промерив я мій вік без щастя
і без долї,
гонимий вітриною й рідними бр-
тами.*

*Між ними, дома — ах, я жив мов
на чужинї,
ніхто не знав душі моєї ідеалу,
не бачив моїх мук, як зношу їх
й по нинї,
як в'язує цвіт життя, гас жар
душі по малу.*

*Дружино! Ти на сьвітї лиш одна
одною,
що носиш хрєст неколкох мук
зі мною,
лиш Ти одна життя красила
дівочу глущу
й Тобї одній мов відкрив я серце
й душу...*

Осип Шпитко.

Переписка редакції.

П. Г. Маз. церк. пів. в Стан. Пісню „Верховино“ ми одержали; дістанемо певно і „Хор Циганів“, лиш не знаємо, на яке копто Ви посилаєте, адже се коштує гроші!

П. З. Ш. Письмо Ваше з 13. с. м. ми одержали, та воно до „Буковини“ не надавалось. Просимо о подібні вістки, як послїдна.

Телеграми „Буковини“.

Льондон, 28. марта. З Мазєру доносять: Малий відділ англійський війшов до Лідебранд. Бури ударили на него і відперли. Англіїцї уступили в порядку.

Льондон, 28. марта. Доносять з Блемфонтен: Англійська кіннота займила Брандфорд. Страти Англії цїв незначні.

Капштадт, 28. марта. Губернатор Капланду Мільнер виїхав до Бетулії.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лишє 35 кр. Замовлення надсилати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

ул. Ратушева ч. 15.

ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улица Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновіші
плащі жіночі,

для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могоару

з перших відецьких і берлін-
ських робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітей,

загортки, шльафроки, футра

міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річи хводячі в той фаш з
перших найславніших фабрик.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдена панею

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при її ужитю зміц-
няє ся шкіра і прискішає ся дуже скоро
поріст волося.

Муштини, уживаючи сеї помади, дістають я
дуже коротім часі вуса і бороду а мо-
жуть її уживати від найраніших до най-
лізнійших літ.

Ціна одної пунки 2 кор., 4 кор.,
6 кор. і 10 корон.

Посилки за пошлілатою, або за при-
сланем грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відни, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживання сеї помади.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає бу-
дівки, урядженє домашнє, сьот, господарскі знаряди, збіжє в
зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
еміритальний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, усіля обезпечень користні,
а шкоди ліквідують ся безпробовочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дні-
стра“ приймає Банк краєвий при помочі гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Тоба-
ристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає най-
користнійші услія, престаєє своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє
зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **пожички за**
опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні
заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до
сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до
опроцентовані від членів і третих осіб по 4%. Удїл
членський виносить 50 кор., внесове 2 кор. Членом бу-
ти і пожичку дістати може тільки член обезпечений в
„Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема
близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ ви-
платив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Спеціальна
торговля

С. ЕБЕРЗОН

мінеральних
вод.

Дрібна продаж ул. Руска ч. 6. Гуртова прод. ул. Руска ч. 13.

СКЛАД

всіх уживаних мінеральних вод сьвіжо наливаних і продук-
тів жерелянних сьвіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост
з жерела.

Знаменито висортований склад вод столових:

Крондорфский кисливець, Білінський кисливець.
(Krondorfer Sauerbrun, Biliner Sauerbrun).

як також

Каравановий-чай, Ямайка-рум, Іспанські вина,
Француский коньяк (Matell).

Склад отворений цілий рік.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею у Відни
улиця Руска ч. 11. Чернівці улица Руска ч. 11.

Відаєжсь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви
для мушчин, жіночин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та
в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного
порухування.

Через ношенє моїх черевків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах.
Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє
цінних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Інформації і посередництва до закінчення обезпечень життєвих в найкористнійших комбінаціях.

Поліси для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїм. прод. „Дністер“ на 5 1/2% і 1% додатку на кош. адм.

Виходить в Чернівцях
що середі, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вистереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Модерні гайдамаки.

Ось вам знов довід польської справедливості і толерантності зглядом — наколи вже не б'єшности, то в кождім разі — рівних їм скількості Русинів в Галичині, котрі црені мають — бодай на папері — цілком рівні права і прерогативи. Один з почитаніших польських дневників, іменю „Dziennik polski“ в найцінніший спосіб обидив цілий українсько-руський народ, звучиго „розпустною гайдамакою черни“ і т. п. Справа ся представляє ся ось як:

На днях львівські Русини уряджували концерт в честь Тараса Шевченка. До концерту зібралась руска публіка в самі готелю „Belle-vue“ на комерс. На естраді грала військова музика. Доси все було гарно, аж коли із славянського попури роздались звуки чеської пісні „Hej Slovane“ цілком подібної до чільського народного імену „Jeszcze Polska nie zginęła“ — на сцені дали ся чути від крикуваня, свисту, і, очевидно протести. Трох руских загорілих, а то пц: др. Озаревич, Никола Шухевич і урядник „Дістра“ Ганкевич — як доносить „Руслан“ — пенкалі і підкривувані, рента-ж рускої публіки з д-ром Федяком на чолі, успокоювала протестантів. Сей їх поступок, яко справді негідний цивілізованих людей, нап'ятував доволі остро і рішучо „Руслан“ в ч. 62. з 29. марта, додаючи, що „брутальність сих трех панів знегував відтак хор руских академиків, що заспівав сейчас

„славянські імени“, а між ними і польський імен „Z dymem rożar“ і чеський „Hej Slovane“. Значить ся, загал Русинів не лише що не зослідаризував ся з демонстраціями трех молодих руских загорілих, але навпаки уділив польській прісутній там публіці як найповнішої сатисфакції, що й прийнято з вдоволенем.

Та не прийняв сего справоздавця „Dziennik polski“ і другого дня, появила ся у тім органі вступна стаття п. з.: „Epigoni hajdamaków“, котра так формою, як і змістом переступає всякі можливі границі приличности і терпеливості, а котра просто обиджає до живого цілий українсько-руський народ. Аби дати пізнати нашим читачам цілу злобу, перфідію і — на щасте, хіба лише одного „Dziennik polski“ гідну проститутську безхарактерність — то наводимо тут в дослівнім перекладі цілий сей напхквіль. Зміст его ось який:

„Прямо з концерту — зинше згадав газета — на честь українського поета, Тараса Шевченка, пішла вчера руска молодіж, під проводом „кавіту“ своєї інтелігенції, отже докторів, дневників, а навіть професорів університету, де одної з живих реставрацій і так дала фальгу своїм „патріотичним“ чувствам. В який спосіб се проявило ся, описав наш дневникарський справоздавець на вчашнім місяці. (Ото, коли військова капела, в ріді славянських мелодій, заграє також пісню „Jeszcze Polska nie zginęła“ — яка, як відомо, є цілком ідентичною з мелодією чеською „Hej Slovane!“ — тоді ці гідні потемки гайдамаків, увеселі очевидню вроджену невизистію до польськості, отже і до польської пісні, виправили морему авантюру.

Зібрався там польська публіка заховава ся сукротив свої ідіотичної в рівнім степені, як навсперіс вікчемної прово-

кації, з подиву гідним тактом. Якби на даний знак опустила громадно сально, полинаючи безлічними авантюристами панами місья. Коли-б так було відворотно, підніта, а з огнистих темпераментів та недоварених голов зложена польська молодіж спровокувала була в подібний спосіб переважуючу в сали руску публіку, то з певністю було би прийшло зі сторони сеї послідної до чинного обурення і визваия на поміч поліції... Без витягання яких небудь конклюдій, попристаємо на самім сконстатованню сеї ріжниць, можна-б сказати, куль турно-товарискої...

Однак оставляючи се на боці, повертаємо до тої антипольської демонстрації коханих наших Русинів ріжного стану і віку.

Чиж дійсно сей обхід на честь великого європейського вождя, яким безперечно був Шевченко, одушевив зібраних слухачів до дикої, варварської маніфестації против мелодій, що є як-раз боевим іменом народної свободи? Коли так, то дух Шевченка певно з відразою відвернув ся від таких своїх прихильників, бо більшої ті Русини не могли визнати обиди моїм своєму європейцю, як тим, що зараз під вражінням его огнистих слів, вчинили винкову бурду на сам відгомін польської пісні! (Шпиль цинічного єзуїтизму! ар. ред. „Б-и“).

Ся ціла громада була безперечно на концертах знайома Надіні Славянської і не реагувала цілком на царський імен, який для руских патріотів так само є синонімом утиску та євтермінації, як і для польських. Натомість мелодія — „Jeszcze Polska nie zginęła“ — збудила в ній звирічені інстинкти hominis lupi та настроїла до вибриків лаяної, розпустної черни гайдамацкої...

Сумне се, дуже сумне! Невисказаною горестію малювала справді такий факт польське єсерце — хотий прихильне до свободи та знайої невдачності рускої (а все руска невдачність!) хочби Русини вибачають пчухув — зараз „pięwdzie-ozność!“ — коли особливо знають ся, що в тім самім часі розночав в тім самім місті сойм своєї наради, де польська більшість, від ряду літ, такою великодушною жертволюбністю на ціли ру-

ської просвіти (собі бере сотки тисяч, а Русинам кидає окруж!) задокументувала свої миролюбні інтенції! (прикладом: кроваві вибори, відновлене „Wawel-ю“ рускими грішми, івгваранція руским краєм „Каси щадничої“, котру розікрали та розпроститучили польські панни в роді тих з „Dziennika“ і тисячі інших фактів!) І мимохіть нагадує ся нам сентенція про „япірки, тендом власних грудий виплекані“ і мимохіть прибуває в грудях погорда для таких репрезентантів рускої народности. (читай польського дневникарства!) що мимо сто кількадесят літ цивілізації, пливучої обильною струєю і на червону Русь, в космополітичній перебраню інтелігенції, криють серця і душі гайдамацкі...

„Руслан“ повторивши теж цілий напхквіль „Dziennika“ і осу-дивши его як слід, кінчить ось як:

„Ся стаття не була чей писана при силіяції пива та в димній комнаті гостиниці, але в редакції поважного дневника, що на своїм стягу виписав „народно демократичний“ клич. Як руска публіка зібрана на онотішнім комерсї, дала зараз таки повну сатисфакцію польському чувству патріотичному, відспіванем сеї самої арії, та і другої патріотичної польської пісні, як наша часопись, в стовицях найбільшого свого числа виступила зі строгим осудом брутальної нетолерантності — тає ми тепер з нашої сторони жадаємо від польської суспільности і від польської праси сатисфакції против сих обид та інвектив, які „Dziennik Polski“ посмів кинути в лице загалови Русинів“.

На виводи „Руслана“ і его жадає сатисфакції від польської праси і суспільности за сю обиду — пишемось цілковито. Щож до самого органу львівських онаністів, то скажемо ему ось що: Руска гайдамачина повстала власне завдяки брутальности та справді „звирічим інстинктам hominis lupi“ польських вельмож, вона була відгомном крайної розпуки-одиниці, котрі бачили,

ВІДРОДЖЕННЯ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.
Перекладає Василь Симонч.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Даліше.)

Двері були відчинені, а сїни були повні народа. Діти, дівчата, жінки з дітьми при грудях тиснулися до дверей. Хотіли подивитися на дивного пана, що оглядає мужицькі страви. Стара гордувалась видко своїм умінем поведени зглядом пана.

— Так, так, неспокій нам жити, паноньку, неспокій, що то й казати, — докинув старий.

— А ви буди? — закричав він на тих, що стояли в дверех.

— Бувайте здорові, — сказав князь, спочуваючи нїяковість і сором, з якого не міг собі здати справи.

— Дякуєм красененько, що навідав ся до нас, — сказав на відхіднім старець.

В сїнях зробив стиснений наряд князеві місце. Сей вийшов на вулицю і пішов знов селом. В слід за ним вибігло зі сїний двоє босих хлопчиків: один старший, у брудній колись білій сорочині, а другий в тоненькій, полизній, рожевій. Нехлюдов оглянув ся за ними.

— А тепер куди підеш? — спитав хлопчина у білій сорочині.

— До Матрени Харини. Знаєте її? Меньший хлопчик у рожевій сорочині вомусь те засміяв ся, як старший серіозно поспитав:

— До якої Матрени? Вона стара?

— Стара.

— Ага-га, — затягнув він. — Се Семениха. Е, то аж на кімці села. Ми тебе проведемо. Ая, ая, Федьку, проведи його.

— А коні?

— Ет, дураниця.

Федько згодив ся і вони у трійку пішли знов селом.

V.

Нехлюдову було деще з хлопцями, ніж зі старшими, тому він цілу дорогу радо розмовляв ся з ними. Меньший у рожевій сорочині перестав сміятися і говорив тепер розумно і до річ, як і передше бідний.

— Хто у вас дуже бідний? — спитав Нехлюдов.

— Хто бідний? Михайло, бідний, Семен Макаров бідний, ага, іще Марез дуже бідна.

— А Анися. Та іще бідніша. У Анисї навіть корови нема — з ласки жме — докинув маленький Федько.

— У неї нема корови, так за то їх велього троє, а Мареза сама п'ята дома, — перекидав ся старший хлопець.

— Але ся вдова, — обставав при своїм рожевий хлопчина.

— Ти кажеш, Анися вдова, Мареза, як бж і удова, — продовжав старший. — Так само не має чоловіка.

— А деж її чоловік? — спитав Нехлюдов.

— В гарешті вусі годзе, — уживаючи утертого зворота, відмовив старший.

— Якось дітом у панському лісі став дві берізки, його й посадили за се — пемішно об'яснив молодий. — Ось тепер минає шість місяць, а баба жме з дни на день покидає. А є в неї троє дітей, і біда, бабуня, — додав він.

— Де вона сидить?

— А вот і її хата, — сказав хлопчина, вказуючи на хатчину, проти котрої стояла на стежці, що нею ішов князь, дрібенька руська дитина, яка на сиду тримала ся на гривих, вигнених наперед в колінах ногах, хитаючись.

— Васю, а де ти, шибенику, поїдз? — заперечала із похвіря баба в брудній, сірій, немов золоту засипаній сорочині і з перестрашеним лицем миналась уперед Нехлюдова, вхопивши дитину і занесла до хати.

Боляса ся, видно, щоб Нехлюдов не зробив дитині якого лиха.

Се була та сама жінка, якої чоловік сидів в гарешті за берізки, статі із ліса Нехлюдова.

— А Матрена бідна? — спитав князь, коли уже зближалась до її хати.

— Вона бідна? Таж вона торгує горішком, — рішучо відвітив худий, маленький хлопчик.

Невдової Нехлюдов покинув хлопчиків

і ввійшов до сїний, а опісля до Матрениної хати. Хата виносила шість аршин, таж, що на ліжку, яке містило ся за печею, не можна було більший людині простягнутись. „На тім самім ліжку“ — подумав князь, — „породила а потім стогнала з болю Катюша“. Цілу сльве хату займав довгий стіл, який в час надходу Нехлюдова (що добре вдарив ся в голову о низькі двері) стара зі старою вичкою поєувала на своє місце. Двоє інших вичат (слід за паном стрімголов увійшло до хати і стало в дверех, вхопившись руками за листву).

— Кого потрібно? — сердито спитала стара, розгнівана задля недобрих успіхів в відсуванню стола. Крім того, тайно торгуючи горішком, бояла ся не-знайомих людей.

— Я поміщик. Хотів-бим поговорити з вами.

Стара замовкла, влядавши свій вір в князя. Нараз ціла відміняла ся.

— Ах се ти, голубчику, а я дурна не спізнала. Гадаю, якийсь подорожник, — фальшиво ласкавим голосом заговорила вона. — Ах, то ти, мій соколик ясний.

— Чи не можна бж поговорити з вами без свідків? — спитав князь, поглядаючи на отворені двері, в яких стояли діти, а за дітьми худя жінка із потахлив, блідим від слабости, но все таки усміхненим дитячем в пеленці зі шмаття.

— Якого біса стоїте в тих дверех. Чого вам ту треба, га? Чекайте но, я

як їх край, їх вітчизна стогнучи ко-нає під нагайкою польської шляхти, се була німста за зрабоване руске майно, за зрабовану честь їх жінок та доньок — гайдамащина має свою історію! А чи „Dziennik“, той ор-ган скрайних антисемітів не провадить ще й нині певного рода гайдамащини, хоч троха мод-нійшої, от, хоч би супроти народу жидівського, котрого прейд Христос каже теж любити як себе самих, або і супроти Русинів? А чи „Dziennik“ забув на гайдамачину з 48-х років, коли то польська шляхта ги-нула під ножами таки самого поль-ського, теж по варварски гнобленого люду? „Dziennik“ мусить знати датуєчуся з тих часів мазурку приповідку: „hej ty! a rzniij ta tego rowoli, bo to byw dobry pon!“ Сеж був польський люд, а не україн-ський і се діялось в часах вже но-війших, значить ся в часах, коли родили ся на світ Зіми, Кешков-ські, Шидловські і ціла карамха ин-ших опришків, що обкрадають нині і руский і польський люд і за его кєрвавицю дуріють з шалу в това-риствах нагих і пиних баханток. Чи ти обкурна нимато, здаєш собі спра-ву зі свого підлого поступку? В кождім разі, ми тобі так закінчимо: если українські „гайдамаки“ мор-дували лишень таких лотрів, як ви там, з „Dziennika polsk-oro“ — то ми з цілком спокійною совістю можемо гордити ся гайдамащиною!...

Війна в Африці.

Англійцям щось знов починає не дуже поводити ся. Ото, як спра-ва тепер стоїть:

Кіснер відіхав нагло до Де-Ар-клена залізниця Капленду. Сей від-їзд уважають за доказ, що повста-ня голландських колоністів в захі-дних частих Капленду і за плечима

армії Робертса цілком ще не зда-влено, але що оно розширило ся до небезпечних для Англіїців роз-мірів. Яке завзяте панує між бура-ми, доказує відповідь, яку дали Гатакрови і Клементови малі їх відділи під Агерфонтен і Форесміт, в половині дороги між Колензом а Блемфонтемом. Коли ті генерали ві-звали їх до капітуляції, бури від-повіли, що суть до розпорядимости, але не добровільно, бо будуть бо-роти ся до послідної каплі крови. Найбільше клопоту робить англій-ським генералам командант Олівер. Англіїці доси не знають, кільки бурів стоїть під его командою: 6.000 і 12 армат, чи кількасот і одна армата? Оборотний Олівер веде справдішну партизанську війну і що хвиля являє ся в иньшій мі-сци, а найменше там, де Англіїці рішили его побити і полонити. Пе-ред тижнем був під Бетуїєю і здєсаткував Гатакра, в два дні пізнійше був о 50 кілометрів на північний захід коло Шпрінгфонтену, онюди був в місцевости відда-леній о 120 км. від попередньої. Ан-глійські кореспонденти донесли були, що Олівер утікає на північ і ма-ширує в сторону Лядібранду. Те-пер знов доносять, що він вимани-рував з сего міста, тягне на полу-дєє і що передні сторожі обох сто-рін вже зійшли ся і доси могло вже прийти до поважної битви між Френчем а Олівером.

Депутация бурів, котра виїхала до Європи, має в половині квітня стати в Неаполі. З відтам поїде до Берліна і Нового Йорку. Гово-рять, що сеєя депутация предло-жить Німеччині і північній Амери-ці протекторат над обома республі-ками.

Після найновіших вістий пока-зує ся, що командант бурів Олівер, котрий після обчислення англійських генералів повинен був впасти в ру-ки генерала Френча, вже цілком

безпечний. Френч, котрий вже від-тїав був ему дорогу, вернув чогось до Блемфонтема „не стрітивши ні-где ворога“. Цілію скомбінованого маневру Олівера було дійти до Ля-дібранду. Сеєю цілю тяжко було виконати, бо бури волікли з собою волами вози, а переслідували їх з усіх сторін легкі полки англійської кінноти. Мимо того Олівер великим півколом обійшов Робертса і дій-шов до Лядібранду, з відки має вже вільну дорогу і сполучене з армією бурів на півночі Оранії. Неудача Френча пояснює ся тим, що армія Робертса не має вже спосібних до скорої акції коний і запряжені волами вози бурів вико-нують скоріший рух, як англій-ська кіннота. Англіїці старали ся зайняти Лядібранд перед Олівером. Се їм на хвилю повело ся, бо гар-нізон бурів в тім місті був дуже слабкий. Але на другий день надя-гнула більша сила бурів і викину-ла Англіїців з міста. Бури заняли сильні позиції в околиці.

Повстанці в північно-західній часті Капленду розвивають що-раз більшу рухливість. Операції Ан-глійців спинає лихий стан попсо-ваних дощами доріг. Генерал Парсонс, котрого вислано против повстанців, вернув до своєї квартири. Він ви-дав наказ до походу, але вимани-спізнив ся з причини великих до-щів. До Улїнгтону мав прибути командант повстанців Стінкамп на чолі 800 людей добре заосмотрених в оружжє і амуніцію. Дорогу між Кімберлейом а Пардебергом, котра була в руках Робертса, обсадив відділ бурів зложений з 400 людей. Генерал Клемент, котрий машірує з полудня в сторону Блемфонте-ну, заняв по дорозі неборожені бурами міста Егерсфонтен і Форесміт. Ко-ло Брандфорту залізничої стації на північ від Блемфонтему прийшло до малої битви, в котрій погинули 4 Англіїці.

Бури дофаючи ся з під Ледіс-мету, знищили були по дорозі всі копальні угля, з котрих могли би користати Англіїці. Тепер з Пре-торії доносять, що вицнене копалєнь відбуває ся дальше. В Дунде вики-нено в воздух всі закопи а маши-ни знищено. Иньші копальні, котрі могли би впасти в англійські руки, також вилетять в воздух.

Бюро Райтера розширює ріжні, доси несправджені поголоски. Між иньшим доносять про смерть Жу-бера.*) Також Делярей, командант армії сконцентрованої в Кроншта-ді мав занедужати, а команду над его відділом обняв командант Шут.

Між улькованими на англійських транспортних кораблях бурами за-чинає панувати велика смертель-ність. Від суботи померло вже 7 бурів. Два полонені утікли. Прово-локу в перевезеню полонених на остров Олєни пояснюють тим, що Крігер загрозив репресєліями су-против полонених Англіїців. Перед заливом Делягоа арештовано кора-бель, підозрілий о перевіз угля до Трансвалю. Англіїські дневники на-рікають, що через португальську територію переводить ся масова кнтрабанда воєнна. Оружжє і аму-ніція в найріжніших опакованях відсилають ся прямо під адресою Преторії. Робертс відіхав до Кап-штаду, аби побачити ся з жінкою. Уважають за неможливу річ, аби англійські війська могли перед міся-цем посунути ся з Блемфонтему на північ.

Висилка англійських війск до Африки триває дальше. Доси ви-слано 142.060 людей, 24.473 коний і 381 армат. На місци покликано до служби 50.000 людей. В дорозі до Африки знаходить ся ще 25.121 людей, 4.138 коний і 25 армат; разом 217.181 людей і 406 армат.

*) Ганди „Телеграми“.

вам ту дам. Подай мені сюди бук, — крикнула стара на стоячих в дверех. — Запирай, чуєш?

Діти повтікали а баба з дитиною на руках заперла двері.

— Я собі думаю, хто би то міг бути? А то сам пан, мое золото, краса-вєць мій коханий — репетувала стара. Прийшов до мене, не погордував. Ах ти, мій дорогий каміне! Одай озде, ваше спятельство, озде на крісєльо — плєза далі, витираючи запасною крісєлко. — Гадаю собі, що за біс лізе; а то сам ваше спятельство, ясний пан, добродій, кормитель наш. Видає ся мені старій та дурній; — на старість уже осліпла.

Нехлюдов сів. Стара стала перед ним, підперла правою рукою щок, а ліву відставила під острокінчастий лі-коть. Згоді знов затагнула своїм сніву-чим голосом:

— Постарів ся, ая-я постарів ся ти ваше спятельство. Колись був як дівчинка гарний, а тепер? Ой, ой. Видко журба такий, ая.

— Я прийшов спитатись: памятаєш ти Катюшу Маслоу?

— Ніби Катєрину. Якже не памя-тати? Так до моя родичка. Як не па-м'ятати? Боже, Боже, кільки то сліз я пролила за неї! Один Бог знає. Хто, паноньку, не грішний перед Богом, той і перед царем не винуватий. Маленьке сотворіне тає, вигодувала ся на чаю, на каві, ну тай попутав нечистий. Видко і він не слабосильний. Ну тай своїв ся гріх. Що робити? Як би ти її кинув то ще, але ти її нагородив, ти дав її сто-рублівку. А вона що зробила? Не вміла заступати до свого розуму. Як би була мене послухала, могла була жити. Так хоча вона мені і релічка, я скажу таки по просту — дівка нецутатця. Я її опієла відіслала в яєсь гарне місце. Не хотіла покоритись, обляла пана. Хиба се можна дати панів? Ну тай і її на-

гнали. А потім ізнова у лісничого мо-жна було жити, так що? Не хотіла.

— Я хотів спитати про дитину? Вона у вас породила? Де дитина?

— З дитиною, мій паноньку. Я тоді гаразд обдумала. Вона дуже була слаба, не могла й піднести ся. Я й охрестила хлопчика, як пристало, тай дала на годованє. Ну, на щож мучити англє-ську душу, як мати вмирає. Другі так роблять, що лишуть без опіки дитину, не годують, то воно і застигне. Але я думаю, щож? Ліпше потруджу ся, від-дам на годованє. Гроші були, то й знайшла ся така, що би годувала.

— А значок був?

— Був; так, що із того. Мале по-мерло зараз таки тоді. Вона казала, що як і не привезла, зараз померло.

— Що за вона?

— А та жінка, що мала годувати. Жила у Скородині. Вона тим займала ся. Звали її Маланкою. От янось померла недавно. Розумна була жінка, — і вєсь розумно робила. Принєсуть їй, бувало дитину, вона візьме мале до себе до хати, сказано: годув. І годув, батеньку мій, так довго, аж виросте. А як ізбере троє або четверо, то параз усі козипє. Так вона собі розумно учинила: Була у неї от така велика колєна, щєє так як подвійна, і сюди і туди мож було класти. І ручку собі до неї доробила. Ось вона і положила усіх четверо, по-різно головами, щоб не були ся, ніж-ками разом і так колєніє усіх відразу. Позацїхає їм шиючки у ротик, а вони сердешні, засипляють тихенько.

— Ну, тай що?

— Ну, тай так само взяла зі собою Катєрину дитину, тай держала у себе дві неділі. Та воно бідалашне іще дома було слабоньке.

— А гарна була дитинка? — спитав князь.

— А що вже гарна, то гарна. Так що робити? Дуже таки в тебе вдала

ся, — додала стара, моргаючи старим оком.

— Від чогож воно заслабло? Деє певне але годували?

— Та яке то було годованє? Я лиш то знаю. Завєжди, не своя дитина. Аби довести живе. Оповідала, довезла іно до Москви, так в той час і померло. І посвідченє привезла, вєсь так, як треба. Розумна була жінка.

Тільки міг довідатись Нехлюдов про свою дитину.

VI.

Ударившись іще раз головою об одвірєк в хаті і в сїнях, Нехлюдов ви-йшов на улицю. Ту чекали на нього зна-ні йому хлопці. Крім того із'явилось перед хатою декілька нових осіб. Дожи-дало його кілька жінок із дітьми при-грудя а меж ними виділяла ся єсть худої жєнщини, що ніжно притискала до себе безкровну дитину в онучаній пелєнці. Дитинка безвинно дивно скла-дала своє старєче личко до усмішки і порушувала машинально покривлєними, сухими пальчиками.

Князь опізнав, що усмішка дитини була усмішкою страданія. Спитав, що за одна її мати.

— То та сама Анисєя, про яку я тобі говорив, — сказав старший хло-пчина.

Нехлюдов звернув ся до Анисєї.

— Як ти живєш? Чим ти жи-виш ся?

— Як живу? Позичками — відповіла Анисєя і заридала.

Старєча дитинка засміяла ся, ви-пручуючи свої як пачки, ніжєньки.

Нехлюдов виняв десятирублевий па-пірчик і подав його жінці. Іще не остиг дружити двох кровів, як його дігнала друга жінка з дитиною, опієла якась стара баба, потім іще жінка. Вєй гово-рили про свою нужду і просили помочи.

Нехлюдов роздав ті шієдєсєть панєрових рублів, які мав у себе в портмонє, і зі страшенним пригноблєнєм в душі вернув ся до двора.

Вічно усміхнений приказчик стрі-тив князя з оповіщенєм, що мужики зберуть ся вєчером. Нехлюдов подякував йому за труди і не входячи до середини, пішов в сад перейти ся по усєнаних білими платочками яблунєвого цвітєу, зарослих травою єтєжєх. Обдумував вєсь, на що дивив ся власними очима.

Зразу панувала усєди глуха тиши-на. Згодом додєтіли до уха князя озлоб-лєні голоси двох перебиваючих себе взаїмно жінок. До сварки долучав ся в ради-годи спокійний голос вічно усміх-неного приказчика. Нехлюдов пристанув підєдухуючи.

— Тут вже не моя голова. Ти го-тов навіть хрєст із шиї здерти, — го-ворив один озлоблений бабєкий голос.

— Лише що забігла, — дав ся чути другий.

— Віддай, кажу. А і так ти мучиш худобину, і позбавляєш дітий молока.

— Заплати або відроби, — відві-тив спокійний голос приказчика.

Нехлюдов вийшов зі саду і підій-шов до рога дому, у якого стояли дві розхрістані баби, з котрих одна була вагітна. На підвищеню виділя єсть приказчика, з вложєними в кишені пар-синового пальто, руками. Побачивши пана, баби замовкли і стали направити хустки на головах. Приказчик вийняв руки з кишенів і став усміхатись.

Спір вів ся про се, що мужики, як говорив приказчик, навмисне пускають своїв тєлят а навіть коров на панєський лєн. І ось полєні зловили дві корови з лєну і займили. Ось їх власнєтєльщи. Приказчик жадав по 30 копійок від штуки, або два дні відробку. Баби уни-рали ся: по перше, що їх корови ли-шєнь зайшли, по другє, у них нема гроший, а по третє, вони обіцяють від-

Ві до з в а.

Отримуємо слідуєче письмо з просьбою о уміщені:

„Прикрого вражіння дізнав певно не один, хто їдучи залізницею з Перемишля до Львова, побачив межі Мостисками а Хоросницею село. То Арламівська Воля. Хати там виключно курні, похилені, звичайно без жадного обістя і огороження. Але доперва той має понятє о нужді тих селян, хто мав можливість заглянути в село, в хати. Щасливі ще ті, що мають хоть кусник пісковатого ґрунту, бо більшість села самі халупники. Таке то село постигло велике нещастє. Дня 8. марця 1900 погоріла там до тла церков. Огонь, що займив ся з середини, спостережено так пізно, що о якімсь ратунку й бесіди не могло бути і не виратувано нічого; всякі знаряди, ризи, чаші і книги церковні — все згоріло до тла. Церков сама була вправді обезпечена, але лиш на квоту 1000 зр., а се ледви вистарчить на побудоване провізоричної каплички і на закупню що-найпотрібніших приборів до богослуження. Хто знає, чим єсть для нашого народу церков, той піме страшну рознику бідних селян, що не в силі спромогчи ся на нову церков. Однак без церкви ані хвиляки не можна бути, тож бідні селяни сейчас рішили ся приступити до будови нової церкви. Однак задумане діло перевиснає їх сили. Проте завязаний в тій цілі підписаний комітет удає ся до знаних з жертволюбности руских сердець і просить умильно: Поможіть бідним людям в їх святім намірені, а Бог Всевисній сторицею Вам се нагородить.

Всякі датки просимо ласкаво прислати на руки місцевого паро-

робити шкodu, але пізніше; най тепер винустити корови, бо вони уже від рани заперті в етайні і мукають з голоду.

— А кізько я разів по доброму казав: як жецете на полудне то добре глядіть за худобою. — говорив приказчик, поглядаючи на князя і усміхаючись, немов призивав його на свідка.

— Я лише побігла до дитини, а вони пішли.

— То не ходи нікуди; як обібрала ся стеречи, то пильнуй добре.

— А хто дитину нагодує? Ти її ссати не даш.

— Коби хоть на правду спасла трохи трави, то не кажу вже. А то лише забігла, — обізвала ся друга.

— Всі дуги спасені. Як не наглядати, то і сіна клаптя не буде.

— Ой, не гріши, — закричала влітла. — Моя худоба іще ніколи не забігала.

— А вот попала ся. Кажу: — віддай а ні, то відроби шкodu.

— Та вже відроблю, відроблю, лише випустити корову, не мори голодом — злісно крикнула жінка. — І так нема часу віддихнути ні в день, ні в ночі. Свєтра хора. Чоловіка нема дома. Одна роблю за всіх, аж сили не стає. А вдав би ся ти своїм відробітком!

Нехлюдов попросив приказчика випустити корови, а сам пішов шак до саду, докінчувати свої зачаті думаня. Але тепер уже ні про що йому було думати.

Все йому тепер виснилось. Він по просту не міг вийти з подиву, що люди не добачають, і що він так довго не добачав тої ясности. Нарід вмирає, бо привив до вимпраня, бо у нього виробив ся підклад життя, відповідний до вимпраня: помір дїтий, робота жінок понад свли, недостаток їди для всіх, найпаче для старців. І так поводи зводив ся

ха о Кормоша в Арламівській Воли, почта Хоросниця.

Арламівська Воля, в марті 1900.

О. Іоан Кормош,
парох і предсідатель комітету.

Іван Гонор війт, Іван Шот господар, Тимко Максимович господар, Іосиф Зємба властитель реальности.

НОВИНКИ.

Чернівці, 31-го марта 1900.

Буковинські Русини! Не забудьте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

З краєвої ради шкільної. Цісар іменував членами кр. ради шкільної на Буковині на других зближаючих ся 6 лїт: крилошанина і гр. кат. пароха в Чернівцях о. Кел. Костецкого, гр. прав. архимандр. др. Волод. Ренту, радника конс. Олекс. Манастирського, протестантського пароха в Чернівцях Фронюса, члена старшини мойсеев. віроіспов. в Чернівцях Ферд. Маєра, дир. уч. семінарії в Чернівцях Дим. Ієопескула і проф. Ер. Пігуляка.

Відзначене. Цісар надав першому бурмістрови міста Чернівців др. Едв. Райсови титул правительственного радника.

Matinée. Вадїл запомогового товариства при ц. к. низшій гімназії просить нас оновістити, що маючий ся відбутись в дню 1. цвітня с. р. концерт на дохід убогої молодіжї тої-ж гімназії розпочне ся точно о 12. годині в полудне. В днях 30. і 31. марця карти вступу продають ся іще в ц. к. низшій гімназії, а каса отворена буде в будинку товариства музичного в неділю о годині пів до 12. в полудне.

З ріжних сторін запитують нас, чи є ще в нас на складі попередні числа „Буковини“ з повісттю Толстої „Відроджене“. Заявляємо отже, що таких чисел вже нема. „Відроджене“ вийде однак оєбною книжкою яко відбитка й тоді кожний буде міг собі купити.

Нарід до того положеня, що сам не видів прикраси його і не жалував ся на нього. І тому і ми уважаєм се положене природним, таким, яким воно повинно бути. Тепер було йому ясно як в день, що головна причина народної нужди, яку пізнає і виказує сам нарід, лежить в тім, що дідичі відобрали мужикам ту землю, яка одна їх виживляє. А між тим, пізком ясно, що діти і старі люди мруть зади браку молока: а молока нема, бо нема землі, на якій би винаскалась худоба, з котрої би збирати хлїб і сіно. Цілком ясно, що ціла нужда народа, або по крайности, головна саме причина нужди лежала в тому, що земля, яка годе його, не в руках його, а в посіданю людей, які покористуючись тим правом на землю живуть з поту того народа. А землю, се необхідне средство жити мужиків, зади браку якої вони умирають, обрабляють ті самі люди, ті самі до крайної нужди доведені сотворіня божі лиш ізза того, що би з неї вивозити хлїб на продаж за границі, а дідичі й могли собі справляти циліндри, палички, ковози, бронзи і т. ин. Се Нехлюдови так проявилось, як було ясно, що коні заперті в загороді, в котрій з'їли всю траву під ногами, будуть худі і здихати муть з голода, заки їм не дадуть права користуватись тою травою, яка може піднести їх на силах... Се страшна річ, і вона не може, не повинна ієтнувати. Але потрібно знайти средства на усунєне її, або по крайній мірі, перестати самому її уживати.

(Далше буде.)

Буковинська бібліотека народна стол. міста Чернівців буде отворена з днем 1. цвітня с. р. о 10. год. рано. Комната бібліотеки знаходиться в 6-класовій мужескій школі при ул. Семигородській.

Ремісничє товариство „Gwiazda“ в Чернівцях, устроє в неділю дня 1. цвітня с. р. в сали „Czytelni i Polskoj“ аматорське представленє. Аматори відиграють 3-актову комедию Абрагамовича і Зелінського „Dobry Numer“. Вступ: крісло 1 кор., партер 60 сот. Початок о год. 7. вечером.

Про „зделки“ Георгія Никифоровича Савчука доносять нам далше: Редактор „Нар. Вєстника“ пан Георгій Никифорович Савчук з Мамаївців, від 19. марта с. р. запертий в „Івановій хаті“. Він агітував в страшений спосіб за еміграцією до Аргентини. Газди із Мамаївців нових (4), із старих (2), із Валяви (до 40) далше багато з Веренчанки і других сіл — попродали свої газдівства і лагодили ся зі своїм вождем в дорогу. Черновецьке староство не хотіло ему однак видати паспорту, бо учуло, що він простий торговельний людий. На 19. марта с. р. було зазвано в тій цілі 35 свідків. Та чим більше в лїс, тим і більше дров, так і з тим. Судия видів, що нема сему ділу кінця і вислав комісію по тих селах, де Савчук агітував. 26. марта була комісія і ревизія в его домі і найшла багато листів, паперів та репєсіє із Бремену, Гамбурга і Іта-лії. Листи і письма переконали усіх наглядно, що „господин редактор“ був простим платним еміграційним нагана-чом. Приміром в однім листі пишуть до Савчука із Бремена: „Посилаємо 100 зр. і гадаємо, що буде доста. Присилайте нам на 1. мая 100 людий, від кожного за голову маєте тільки а тільки. Приїжджайте сюда, бо звідси вам ліпше агітувати, як дома: дістанете 50 зр. на місяць, а як вам ся наша робота подобає, можете і на далше в нашій канцелярії мати занятє, як ні, то кораблями можете їздити і т. п.“ Який конєць сего свідства буде, іще не знати, та тут собі просто ніхто й не виображає, аби такого драба, що пустив тільки людий з торбами — не замкнули. Люди приходять з ріжних сіл і питають за Савчуком, бо час від'їзду вже зближає ся. Одна часть людий із Валяви пустила ся — як говорять — в дорогу. Мамаївські люди, що спродали свої майна, ходять як потроєні.

П. М.

Митрополит о. Куїловский — як доносить зі Львова — не підїє ся доси з ложа недуги, ба що більше — цухди-на з ніг поєнула ся вноше і доходить до грудий. Стан недужого небезпечний.

Четвертєе число „Дїла“ сконфіскувала ц. к. прокуратурия державна у Львові за один уступ статейки „Шевченківське свято у Львові“, де була згадка о бурмістрі з Комарна, послі дру Я. Клинським.

Укр.-руске товариство „Академічна Громада“ у Львові. Н. просить нас подати до прилюдної відомости, що те товариство переносить ся з днем 1. цвітня с. р. до помешканя при ул. Академічній ч. 8. поверх П. За голову товариства: Михайло Крушельницький.

Спільний штаб генеральний. Послїдєе число „Дневника розпоряджень війскових“ приносить нову організацію генерального штабу для спільної армії австро-угорської і для краєвої оборони угорської, котрі до тепер не мали свого генерального штабу. Цілий штаб генеральний буде творити одну організаційну цілість, але краєві оборони будуть мати від тепер в часі мира штабових офіцїрів при виєшних комендах. З австрійської краєвої оборони увійшло до нового зорганізованого штабу 15 офіцїрів, а з угорської 41 офіцїрів.

О. Юстин Желеховский, вислужений профєсор реалїї в перемиській гімназії, бувший совітник і рєзєрєнт єпископської консисторїї, заслуживши предсідателя комісії вдовичо-сирітського фонду перемиської єпархїї ролж. в р. 1821, а рєно-положений в роцї 1844, бувший напєлян єп. Свїтурского і автор его житєпис, помер онедї в Перемишлях. Похорон від-був ся в четвєр. В. е. п.!

За наклонюване свідків в процесї о лїхву засуджено б. нотаря К. Роґальського з Тарнобжеґу на три місяці взи-ни-

ці. Ему то не першина, бо він вже пер-ед тим відсїдїв два місяці за управлю-ване лїхви.

Звичайні листи до Німєччини, фран-ковані 10-сотиковим значком почтовим, мусїли доси важити найбільше 15 грам. Від 1. цвітня с. р. може вага зви-чайних листів виносити 20 грамів, подібно як в Австро-Угорщині.

Переписка редакції.

П. Дмитро Солянин в Устю, почта Снятин. Мимо щирої охоти Вашій прос-бі вдоволити годї. Адаже контує не лише друк, папір, адміністрація, але й пере-сылка почтова. Наколи Ви справді не в силі тільки платити, то може-б брали газету з опустом. Але в тій справі про-симо віднести ся до п. дра Ст. Смаль-Стоцького, Чернівці.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 28. марця. Робітники урядили в понедїлок демонстрацію перед палатами властителїв копалень гр. Ляріна і Гутмана. Коли надїй-шла поліція, робітники розбігли ся. Одного арєнтовано. — Кн. Филип Орлеанський закупив добра на Угор-щині, де наміряє постійно осїєти.

Оломуц, 28. марця. Архиепи-скоп др. Кон заборонив всім сьвя-щенникам бути членами чєскої „Бе-седы“. Сєсє зарядженє викликали політичні мотиви. До „Бесєды“ на-лежить 10 сьвященників.

Острава, 29. марця. Правитель-ство розвязало радикальне товари-ство робітників.

Любляна, 29. марця. Словін-ські соймові послї рішили супротив беззглядного поступованя німєцкої більшости, не брати участи в сєсїї крайньєского сойму.

Париж, 29. марця. На кабінє-товій радї ухвалєно всєсвітню ви-єтаву отворити офіційально дня 14. цвітня.

Льондон, 29. марця. Напру-женє між Росією а Турєчиною мало дійти вже до найвиєшої стє-пени. Російське правительство змо-білізувало вже чорноморську флєоту і 250.000 війська в полудневих гу-берніях. — Росія доносить, що бол-гарський князь Фердинанд наміряє перейти на православіє перед шлю-бом з російською вел. княжною Оле-ною. — Росія відкинула інтервен-цію в справі африканьєской війни.

Йокогама, 29. марця. Япаньєка прєса припускає, що Росія обєа-дить острови Дер коло Корєї.

Прєтория, 30. марця. Потвер-джує ся вієть, що головний коман-дант бурєких війєк генєрал Жубєр помер на жолудкову недугу.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка ви-глядає гарно і контує без перєсылки почтової лише 35 кр. Замоваєня надє-лати проґє до Івана Созаньєского, Чер-нівці, ул. Петровича ч. 2.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдена пансю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при її ужиттю зміцнює ся шкіра і приєднує ся дуже скоро поріст волося.

Муштини, уживаючи сеї помади, дістають в дуже коротім часі вуса і бороду а можуть її уживати від найраніших до найпізніших літ.

Ціна одної пушки 2 кор., 4 кор., 6 кор. і 10 корон.

Посилки за пошлітатою, або за присланем грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відні, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживання сеї помади.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибілянської	40	кр.
Царівна,	1.20	"
Некультура	20	"
Природа	20	"
Покора	70	"
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Залісе, Осипа Маковея	1.20	"
Чума горіччана, Омелян Попович	20	"
25 повісток	10	"
Хлопці-садівники	20	"
Пісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Бесіди про часи козацькі	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"
Ворожбит	10	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці: улица Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановний П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женщин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокічастім а ортопедичним апаратом і з обложеном приладом до вигідного порушування.

Через ношені моїх черевків зникають сейчас нагнітти та вєнкі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляю ся тільки з заграничних шкір.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна
получити в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Спеціальна
торговля

С. ЕБЕРЗОН

мінеральних
вод.

Дрібна продаж ул. Руска ч. 6. Гуртова прод. ул. Руска ч. 13.

СКЛАД

всіх уживаних мінеральних вод свіжо наливаних і продуктів жерелянних свіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост з жерела.

Знаменито висортований склад вод столових:

Крондорфский кисливець, Білінський кисливець.
(Krondorfer Sauerbrun, Biliner Sauerbrun).

як також

Каравановий-чай, Ямайкарум, Іспанські вина,
Француский коняк (Matell).

Склад отворений цілий рік.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятин, Неполоківців
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер особ.
6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадіфальфи
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31
рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиці, Боина, Садагурі:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішан. 8:09 рано; мішан. 5:25 по полуд.

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40
рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.

до Гадіфальфи, Гатин, Іцкан
і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до
Іцкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд.
(лиш до Іцкан); особ. 11:25 в вечір;
до Садагурі, Боина, Новоселиці:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішан. 7:— рано; мішан. 7:15 вечером.

До Гадіфальфи приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця
і Карачева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан.
5:20 по полудне. (На просторі Межибродів-
Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го
лиш до 15-го вересня в вітнірку п'ятницю).
З Гадіфальфи відходять:
до Карачева, Сторожинця, Бергомету,
Межибродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером; (лиш
до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи-
бродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го лиши
до 15-го вересня в вітнірку та п'ятницю);

До Гадіфальфи приходять:
з Радішів:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродів:
мішан. 7:05 рано; мішан. 6:40 вечер.

З Гадіфальфи відходять:
до Радішів:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродів:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в вечір.

До Гатин приходять:
з Кімполунгу, Ваки, Гурагумери, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатин відходять:
до Качики, Гурагумери, Ваки, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в вечір.

До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:26 рано; мішан. 4:25 по полуд., міш.
5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.

З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40
по полудне, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15
в вечір.

До Ваки приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш.
5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.

З Рус-коздавці
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.

З Ваки відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш.
3:20 в вечір;

до Рус-коздавці:
міш. 6:50 рано; мішан. 2:05 по пол., мішан.
3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу.
Довідати можна на станціях Ваки, Драгоша
і обох Молдавиц.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудне
З Карачева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.

До Неполоківців приходять:
з Вашиківців, Вижиць:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудне.

З Неполоківців відходять:
до Вашиківців, Вижиць:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.

З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.

До Карлсбергу приходять:
з Пути:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.

З Карлсбергу відходять:
мішан. 1:20 в полуд., мішан. 7:00 вечер.

Примітка.
Час середно-європейський, де 46 минут піз-
ніше від червоного часу.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Секерського.

За редакцію відповідає Іван Сосновський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровча ч. 2.

Рукописи зберігає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламі неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за ісерати
платні в Чернівцях.

До питання про галицьку літературу*).

(З причини статі проф. Т. Д. Фльоринського.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

Осенью м. р. проф. Т. Д. Фльоринський помістив у часописі „Кієвлянин“ ряд статей, присвячених розбору „старих“ толковань про українсько-руську мову (наріччя). Дійсно, се старі толки за і против, які мені доводило ся зустрічати в печаті протягом майже 40 літ; в сю полеміку я ніколи не вдавав ся, головню задля того, що письменники, висказували погляди, з якими я не згоджував ся, вживали троха дивних способів; розправляючи про фальшологічні, літературні, етнографічні і взагалі культурні питання, они, лучили їх тісно з питанням політики, до яких особам, цікавим лише до культурних відносин, не було ніякого діла, відповідати таким письменникам, по більшій частині публіцистам, на мою думку, було неможливо з об'єктивно-наукового становища, а навіть під той час і не зовсім безпечно. Інший характер носять статі проф. Фльоринського: він боронить тезу, про справедливості яких він вповні переконаний і задля того его тези, навіть на случай незгідності з ними, заслуговують повної уваги; з другого боку, автор заявляє на

першій стороні своєї розвідки, що „правильне“ рішення спорного питання можна досягнути лише після всесторонньої, спокійної і безпристрасної обговорки его в печаті. Се становище, зовсім відповідне услівам культурної обговорки, спонукує безсумніву людей незгідних з деякими тезами проф. Фльоринського висловити свої думки для всесторонньої обговорки питання. Окрім сеї загальної спонукки, мені здаєть ся, що я поставлений проф. Фльоринським в кенечність, дати висновок чисто особистого характеру задля зроблених ним указок на мою діяльність як председателя київського відділу підготовляючого комітету XI. археологічного з'їзду на мою думку, не зовсім справедливих і троха тенденційних.

В першій половині своєї статі проф. Фльоринський держить ся доволі точно заявленої ним науково-об'єктивної методи, і тому ми не можемо згодити ся з деякими его висновками: він домагає, що українсько-руське наріччя (язык) належить до групи руских наріччів, о чім ми ніколи не сумніваємо ся, що остаточно, зовсім признають ті письменники, з якими автор веде полеміку; відтак переходячи до етнографічних особливостей українсько-руського народу, проф. Фльоринський впадає, що всі три вітки руского народу творять одно етнічне індивідуум, але представляють свої індивідуальні черти; що-до „удільного впливу“ війшовших в те індивідуум елементів: українсько-руського і білоруского, проф. Фльоринський уважає непотрібним навести дані в своїй статі, але заявляє загально, що его погляд пред-

ставляє „неперечний факт“, що незгідність з ним „на сторонах наукового журналу треба вважати що найменше чудним непорозумінням“, що люди, незгідні з его поглядом, „не розуміють, або не хотять зрозуміти правди“ і т. д. Ми дозволимо собі замітити, що такий гордовитий тон у відносинах до погляду противників не відповідає услівам наукової полеміки. Чи его правда або ні що до висловлених ним тез — се відкрите питання, поки не будуть зведені остаточні висліди рускої етнографії; до того часу про „неперечні“ правди годі розправляти. Припускаю, що учені, які дорожать розслідуванням правди, повинні би здержати ся поки що від абсолютного розсуду і зайняти ся збиранням і дослідженням наукового етнографічного матеріалу; така проба була зроблена в сімдесятих роках сего століття „Київським Южно-Західним відділом російського етнографічного Общества“, але завдяки загоріцям, що стояли на становищі проф. Фльоринського (очевидно, менше освіченим і задля того екзальтованішим до розпорядків, як до наукових доказів), діяльність відділу застановлено і збирання етнографічних даних з підмогою широкої інтелектуальної публіки в краю (в складі відділу було до 300 членів) спинено. На всякий случай, певні етнографічні висновки що-до характеру різних віток руского племені ще занчасні і ледво чи тепер вже можна без похибки видати суд про „удільний вплив“ відрізняючих прикмет кожної вітки. Накопи що-до етнографії можна мати деякі сумніви, то що-до иншого роду наукових вислідів нам здаєть ся, що проф. Фльоринський, мабуть заманений жаром полеміки, поставив зовсім неможливу тезу. Покликаючи ся на авторитет иншого ученого, наводять він фразу з его підручника, підчеркнувши її як певний вивід: „руський народь какъ въ антропологическомъ такъ, и въ лингвистическомъ отношеніи представляеть едино цѣлоє“. Припускаю, що теза про лінгвістику, супроти авторитетности цитованого автора, мабуть справедлива, але для чого прилучено до него погляд про антропологию? Та-ж до нині зроблено так мало помічень що-до антропологічних признак руского племені, що розслідувати скільки-небудь в тім згляді місцевості, являють ся лише дрібними островами на просторій обширі Росії. Тимчасом, маючи на бачності, як величезний простір розселення племені, так і історичні дані про руску колонізацію, ледви чи можна дождати єдинства антропологічного типу, і в тім згляді великоруска вітка мабуть подасть вельми різні типичні різниці (позаяк она асимільована дорогою подружжя і обрусєня чистокровних іногородців), а також більшу кількість вельми різномірних племен і народів. Чи вірні апріорні комбінації або ні, на всякий случай проголошувати єдинство антропологічного типу при нинішнім стані рускої антропологічної науки, нам здаєть ся, і завчасно і не науково.

(Далше буде.)

* Київская Старина, март, 1900, стор 396—423. Передрук з „Русская“.

ВІДРОДЖЕННЯ.

ПОВІСТЬ

Г. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Далше.)

І я безпечно винайду, думаю князь прохажуєчись по недалекій березовій алеї. В научних товариствах, в урядових кругах і по часописях займаємо ся роз'ясненjem причини народної біди і дебатуюмо над засадами видвиження народа із неї, а поминаєм лиш однією несумлінне средство, яке з невностю поставити наріз на ноги, а яке полягає на тому, щоб віддати йому загарбану від нього, необхідну для нього землю. І він жваво згадав основні речення теорії Генрі Джорджа і свій нахил до них і, сам дивував ся, як він міг їх забути. „Земля не може бути предметом власності, не може бути предметом купівлі і продажі, так як ним не єсть вода, повітря, сонячні проміння. Всі люди мають однаковське право так на неї, як і на всі користи, які вона дає людям“. І він спізнав тепер, чому йому було соромно спійняти про устрій своїх справ у Кузьмінському. Він обманював самого себе. Знаючи, що чоловік не може мати права на землю, він признав се право за собою і подарував мужикам частину

того, до чого він собі в глибокій душі не признавав права. Тепер того не зробив; він змінив те, що зробив в Кузьмінському. І він начеркнув в голові проект роздачі землі між хліборобів за ренту а ренту признати власністю тих самих хліборобів з приміткою, щоб вони платили ті гроші і уживали їх на подати і на громадські справи. Се іще не було Single-tax, але се було найможливіше зближене до неї при теперішньому ладі. Головною точкою сего проекту було те, що князь зрікав ся права земської власності.

Коли він прийшов додому, приказчик чогось особливо радуєчись, предложив обід, виражаючи, що коли би князь не поїсний ся, то можуть пригостити жінкою при помочи дівчини страви переваритись або присмажитись.

Стіл вже був накритий грубою скатертю. Місце серветки заняло вишите полотенце. На столі у дієх-сахе з відбитою ручкою, в зуповій вазі, була бараняча зупа з тим самим когутот, який несла дівчина в ковтках а який тепер був розчехтований, розрубаний на кусні, покриті в кількох місцях волоками. По зупі був той сам трохи присмажений когут з осмаленими волосками і кварг з більшою кількістю масла і цукру. Хотів як се все було неакетичне, Нехлюдовів не дивлячись навіть, що їсть; так був зайнятий своїми гадками, що відразу прогнали те пригноблене, з яким вернув він зі села.

Жінка приказчика виглядала раз по раз з за дверей в той час, як перепу-

джена дівка з ковтками подавала страви а приказчик, гордий майстерством своєї жінки, все більше і більше радісно усміхав ся.

По обіді Нехлюдов з трудом приневоливши приказчика сідати, представив йому свій проект передати землі в руки мужиків, щоб себе перевірити, і разом виповісти кому будь те, що його так занимало. Описав спитав його, що він про се думає. Приказчик усміхав ся, виражаючи тим сміхом, що він давно уже про се саме думав і рад слухати князя. Але в дійсності він нічого не розумів не задля того, що Нехлюдов неясно виражав ся, але задля того, що після того проекту князь позбував ся своєї вигоди для вигоди других. Між тим право, що кожда людина дбає лиш о свою вигоду на ущерб вигоді других так сильно закорінило ся в голові приказчика, що він собі думав, що чого небусть не розуміє, коли Нехлюдов роз'ясняв про доходи зі землі, які мали становити загальний капітал мужиків.

— Розумію. Ви, значить, се, будете діставати процент з того капіталу.

— Алеж ні. Ви зрозумійте, я на віки віддаю землю.

— То ви не будете мати доходів? — переставши сміятись спитав приказчик.

— Так я відказуюсь.

Приказчик глибоко здохнув і потім пак став усміхати ся. Тепер він зрозумів. Він зрозумів, що у Нехлюдова не всі дома. Зараз захав шукати в проекті князя, чи би не вдало ся що для себе

зискати. Певне хотів зрозуміти проект так, щоб йому було можна покористуватись землею.

Колиж спізнав, що і се неможливе, огірчив ся і перестав інтересувати ся проектом. Лиш щоб догодити панови, продовжав усміхати ся. Видаючи, що приказчик його не розуміє, Нехлюдов покинув його. Сів за порізаний і похляпаний чорним стіл і заняв ся роз'ясненjem проекту на папері.

Сонце спустило ся вже за ледви що розвинути липи. Комарі роєм влітали до околю і кусали Нехлюдова. Роботу свою скінчив князь в той сам час, коли долітали до його ух блеяні овечі, скрип відтворюваних воріт і розговори мужиків, що збирались на переговори. Князь велів приказчикови, щоб не просив мужиків до двора, бо він сам хоче піти в село до тої самої хати, де вони зберуть ся. Випивши на скоро предложений приказником стакан чаю, Нехлюдов пішов в село.

VII.

Серед товпи коло хати старости панував розговор, що за входом Нехлюдова, розлив ся у безвізну тишину. Мужики привитали пана, поздіймавши шапки. Тут селян знаменувала іще більша сірість, чим в Кузьмінському. Як дівки і баби носили в ушах ковтки, так чоловіки майже всі були в личаках і кафтанях. Деякі були босі, в одних сорочках. Просто з поля прийшли на збір.

Шевченківське свята в Чернівцях.

Концерт, устроений сеї неділі черновецькими товариствами в сали „Народного Дому“ — винав просто величаво. З ударом 8. години зала заповнилась по береги рускою публікою, а то так місцевою, як і замісновою, так, що багато спізнених гостей мусіли вдовольняти ся стоячими місцями. Усі верстви рускої публіки були численно заступлені, а то почавши від достойників гр. прав. і гр. католицької церкви, а скінчивши на мужиках, що підносили з великим признанем. Усі точки програми вичаїли взагалі добре. По виголошенню вступного слова проф. Єр. Пігуляком повитаним гримками олесками — відспівано з великим одушевленням: „Ще не вмерла Україна“. Співби, особливо квартети вичаїли дуже гарно, тож розентузізована публіка кождо руску пісню щиро олескувала. Те саме діталося і п-ві Ясеницькій за прегарно і з повним артизмом відіграну Грімальдо „Балляду“, і п. Думининському за деклямацію „Кавказ“. Буковинський „Боян“ постунив взагалі послідніми часами дуже наперед і то завдяки щирій і невтомній праці п. М. Левицького.

На комерсі перший виступив на естраду п. О. Попович і наважуючи до ідеалів політичних наш нашім генієм — ция за здоровле руских гостей; відтак проф. Пігуляк вихилив пугар в честь руских жінок. Наступили знов продукції „Боян“. Іменем українсько-рускої академічної молодіжї говорив голова руск. укр. анад. товариства „Союз“ п. Мих. Іванко, а квінтесенцією его мови було, що українсько-руска університетська молодіж вважає найбільшим своїм ідеалом іти лише тим шляхом, який витичив Йй Шевченко і проповідувати слово любви, правди і волі. По промові п. Іванка роздали ся знов на сали звуки найдорожчої нашої пісні: „Ще не вмерла Україна“, котру співала ціла публіка стоячи і з незвичайним одушевленням. Іменем мужиків говорив господар із Садагури п. Гренчук, висказуючи радість із тої солідарности, яка панує між рускою інтелігенцією а мужикством. По тім гості зачали поволі розходитись.

Дивлячись на ту масу народа, на прибране в народні строї руске жіноцтво, на міщанство, ба, навіть на численно репрезентоване мужикство, дивлячись на поважний настрій усеї рускої публіки, на те тензо та певимуплену щирість висших до низших і на відворіть — серце билось з радості. І нікогда велика, що в неділю не прибули наші Козаркевичі і т. н., а були-б ся переконали, що ціла Росія не має у себе тільки золота та рублів, котрими

прогнала-б з наших сердець Шевченківські ідеали. Україна справді не вмерла і не вмере!

Шп.

Коломийські листи.

Коломия, 29./III. 1900.

(Мій клопін з д. Олегом Сатуром. Др. Дудикевич простув? — Збори „Просвіти“. — Рус у наших товариствах. — Польский театр в Коломий. — Штрайк кравецких робітників. — Еміграція із Снятинського).

Ви, редактор! Ви згадуєчи в 32. ч. „Буковини“ про „опровержение“ др. Дудикевича, мов то він ніколи не старав ся о те, щоб стати членом „Sokola“, висказали свою побожну надію, що отсю справу вяснить найліпше наш кореспондент д. Олег Сатур. Я прочитавши отту „реч“, пішов до д. Сатира тай кажу йому, щоб відповідав, а він затяв ся як жид у танці й каже: „Ні, тай ні“. „Ну, добре, ні“, але чому ж „ні“, питаюся його. „Е, за те, що я Сатур, не хотять мене панни любити, дивлять ся на мене басом, кажуть, що я мало острій язык; ну, а я за ними аж гину, і як мені далше писати?“ Але я не дав себе збити з нантику тай кажу: „Се ще за мала причина, хто хоче другим показувати їх хибн, мусить не оглядатись на своє добро!“ „Ет, говори Климе“, каже Сатур, „вай твоє не гине! Вирочім я Сатур, хоч м'яке маю серце, але я постановив собі все писати правду; таке написав я й про дра Д-а, а він мені, мабуть в доказ своєї широкости „русской“ натури, каже, що я бляю. З цього бачу я, що незабаром прийшлося би мені доказувати нашим „творчим“ й такі правди, як те, що в день ясно, а вночі темно, а що се коштувало би багато часу й труду, бо наші каюковці хоруять на хронічне „zatwardzenie mozgu“ та дуже слабо розуміють, тож я зломив своє „сатиричне“ перо“. — Ну, це хай буде і так, але що буде, як ти не поясниш справу др. Д-а з того-ж вижде таке, що ти справді розумиш ся з правдою, та напастуєш невинного чоловіка?“ „Йй на те маю раду, лиш виручи мене“, а за цим словом тинькує мені д. О. Сатур в руку якусь цидулку. Дивлюсь, приглядаюсь, аж ось се дословийий відпис із книг „Sokola“ про зголошене дра Дудикевича в члені „Sokola“ і про комент його сокольської кар'єри. Я отже будучи наслідником д. О. Сатира, поможу пам'яті др. Володимира Дудикевича й скажу йому, що зголошене його в члені Володимирського „Sokola“ на наступило 9./III. 1900 а його непринятіє 14./III. 1900. Щож ви на се, господи доктор? По що „опровергати“, таж се не секрет; про те ціла Коломия знає. Люди розповідають навіть, що вас не прийняли „одноголосно“. Але то не значить, щоб вас не прийняли одним голосом, але так усі сказали, що вас до „Sokola“ не треба. Я за це не ручу! Але коли сталась вам „прчка“, пропало, не відпирайтесь! Коли-ж ще будете опровергати, то ми виспе сказаний відпис з книг „Sokola“ оголосимо друком, бо інакшого способу у нас вже не буде, щоб доказати правду.

Я роздумуючи над отсею пригодою г. Д-ча, виджу таки велике його „посраменение“: раз, що сказали йому Польки адієн! а друге, вишла шкода „русской“ ідеї. Росія зброїть ся, а г. Дудикевич, якого ви звете „полковником“, забав повчитись бодай сокольської „цирки“, а тут не вдалось! Коли-ж главно командуючий не „обрихтований“, то що буде з армією? Що буде з культурною єдністю? Але щоб я журив ся чужою бідою? Волію розказати щось красивого.

Як се д. О. Сатур писав у своїм попереднім листі відбулись д. 22./III. збори „Просвіти“, а по них людвий концерт в честь Т. Шевченка. Збори відбулись величаво. Людй тиск із три сотні, не мало також інтелігенції. Викади йдуть одні за другими, поміж мужиками заінтересоване, розуміє справи, видно також, як поміж ними увихають ся поїсменні наших каюковців, хотять похвалитись своєю роботою перед штабом, якого також на сали не бракує... З висенсь замітні: о. Оленицького, щоб кол. філія „Просвіти“ розширила свою діяльність на сусідні повіті, де нема філій „П-ти“, та д. Варчука, мужика із Печеніжжя, щоб головний Виділ „Просвіти“ зміни статутів більше на порядок денний не витягав, бо вона принесє багато шкоди, а мужики йй противні. Зборам проводив о. Войнаровський, а секретарювали: ак. Юрєвич та д. Варчук. При кінці зборів роздане насіне, між яким находить ся, досі у нас ще не урядюваня, а дуже надатна ростина соя. До нового виділу ввійшов між иньшими ак. Івасюк. Головою-ж виділу вибрано проф. Кузьму, який саме при помочі д. Гоміка поставив нашу філію на ноги і підіє йй так, що наша філія, після слів делегата „Просвіти“, розвинула найбільшу роботу із усіх філій; у нас заведено систематичні поп. наукові викади, чого доси ще нїде нема. По зборах наступив люд. концерт Ш-а. Коли скажу, що він виїав красне, чим концерт наших товариств, то мабуть не скажу за багато. Вже сам

— Що ж? На кілька ви думаєте оподаткувати землю? — спитав Нехлюдов.

— Та що нам оподаткувати? Ми сього не можемо. Ваша земля, ви з нею робіть, що хочете, — відвітали із товни.

— Але ж ні, ви самі користати мете з тих грошей. Обертали-мете їх на громадське добро.

— Нам того не можна. Громада сама за себе, і се як само за себе.

— Ви зрозумійте, — бажючи розяснити справу сказав усьміхнений приказчик, що прийшов за князем: — вам князь віддає землю за гроші; гроші ті становлять ваш капітал, котрий обертає ся на загально-громадські справи.

— Ми се дуже добре розумієм, — відповів беззубий старець, не підіймаючи очей. — То щось так, як в банку, лиш ми повинні платити на даний речичень. Ми того не бажам собі тому, що нам і так тяжко, а то пристати на се, значить ся, цілком зруйнувати ся.

— Се до нічого. Вже ліпше най буде по давньому, — заговорили недоволені і навіть грубі голоси.

Найпаче горячо стали змагати ся, коли Нехлюдов спімує про зложене условин, на яких він підписав ся, але і вони мають зложити свій підпис.

— Та що ту підписувати ся? Ми так як робили, так і будемо робити. А сього на що. Ми люди темні.

— Ми не годимось тому, що се справа незвичайна. Нехай буде, як було. Лиш би насіне відмінати.

Відмінати насіне значило те, що при теперішньому ладі насіне під засів на спідку давали мужики, тепер вони просили, щоб насіне давав пан.

— Ви, значить ся, не згаджаєтесь, не хочете брати землі? — спитав Нехлюдов звертаючись до нестарого, з яскравим лицем, у підранім кафтані босого селянина, котрий держав осібно простого на зігнений лівий руці свою роздерту шапку, як тримають салдати свої шапки, коли їх здійсмають по команді.

— Так, правда, — промовив сей чоловік, що очевидно не освободив ся іще від гіпнозизму салдатства.

— Значить ся, у вас землі подостатком.

— Та ні, ні, — відвітив зі штучно веселим видом бувний салдат, старанно тримаючи перед собою свою подерту шапку, немов предкладав її кождому на услуги, хто хотів-би покористатись нею.

— Але всеж таки, ви обдумайте се, що я вам сказав, — говорив здивований Нехлюдов і повторив своє предложение.

— Нічого нам обдумувати. Як казали так і буде, — сердито вимовив беззубий, похмурий старець.

— Я завтра іще цілий день забавлюсь тутки. Наколи надумаетесь, дайте мені знати.

Мужики нічого не відказали. Так нічого не зробивши, Нехлюдов вернув ся до двора.

— А ж вам докину, князю, — сказав приказчик за поворотом до хати, —

настрій вечерка був далеко поважнийший й святоточніший. Почавши від промови пр. Макаруши до закінчення д. Раковского все було бездоганне. Не буду говорив про точки, які виконали наші інтелігенти, але потоворю про мужиків продуктив. Виступали тут хор мужеский мужицкий із Печеніжжя і мішаний з Балієнц. До чого то мож довести наших мужиків, щоб лиш над ними попрацювати! Бо чиж мож собі щось красивого бажати, як відспіване „Де Срібнодентий Сян“ балієнцким хором, або хто не був вдоволений нечепеніжжеським хором? А тепер про деклямації Б. Ленкого „В світ за очі“: деклямувала селянка Е. Кордуня із Балієнц так, що слухачам лились з очей сльози... Не знати чи плакали лиш під вражієм деклямації гарної, чи на споми того, що наш мужик мусить іти з голоду за море?... Франкового козака Невмирану деклямував мужик з Печеніжжя д. Болдиренко. Рісні оплески спонукали його іще віддеклямувати Устияновичеву „Думу“, а відтак ще й Руданьського „Пана і Івана“. Се мистець декляматор, коли схоче то усіх очей палають огнем, а ні — то все мусить заноситись від сьміху. До тим більшого ефекту долучуєть ся у него ще вміє уживане рухів при деклямації, а се річ дуже тяжка. Прогомоніло „Ще не вмерла“ і всі з піднесеним горі духом розійшлись домів надіючись ще раз красивого успіху... Все пішло гаразд, але без московської брехні не обійшлось. Якійсь А. С. в недільнім числі Гавканина понаписував найбезличніший бріхні. В своїй зєоти доходить до того, що тенденційно перекичує слова промови пр. Раковского і наводить їх яко правдиві. Але шкода про се балакати, от десь побіг може писателю до Берка на медок, бо він має княйпу саме проти ямбасади, замотиличав голосу тай плете! Потую факт лиш тому, щоб показати, яким оружием воюють наші каюковці.

Житє в наших товариствах по Ш-их роковинах зовсім не підунало, як то в нас в Галицї дїєсь. Ось Боля приготувавсь до великого концерту, в його програму входить много гарних, нових композицій. Болісти хотять на проби гарно, в весілий вигляд на добрий вихід справи. Задля хвороби п. Куряка, обняв диригентуру пр. Витошинський. Р. Ж. К р у ж о к приготував аматорське представлєне, в якого програму входить між иньшими „Гірничий Дуброві“ Запольської.

Коли мова про театр, то додам, що недавно тому був в Коломий польський театр Міллера. Виставляв самі нові річі, грано не зле, але зала була все порожня. Вияло, що дехто лиш вмє багато кричати про патріотизм, але, як приїде що до чого, то їх нема.

У нас триває штрейк кравецких ро-

що з ними нічого не відете. То упертий народ. А то лише на зборі він упер ся і не зягчити його нічим. Тому всього боїть ся. Зрештою всі ті мужики, хоть би той сивий, або чорнявий, що не годили ся, — люди недурні. Приїде до двора, попросил його до чаю, — розговорш ся із ним — мудра лепета, міністер, — все обмірнує, як треба. А на зборі зовсім иньший чоловік, залагодить одно...

— Так чи не можна би прикликати євди розумніших саме господарів, чоловіків зілька, — сказав Нехлюдов — а би їм усе подрібно розочовпав.

— Се можна.

— То будьте так добрі, закличте на завтра.

— То все можна, — я зберу на завтра.

— Ач, який проворний! — говорив чорний, з лохматою ніколи не розчісуваною бородою мужик, що їхав на ситій кобилі до другого старого, худавого в подертій кафтані селянина, що їхав поруч із ним і зеленкотів зелїзными путами. Оба їхали понасти вночі коний на недалеїм вигоні, і тайком в панським лісі.

— Даром землю віддам, лише підписи ся. А мало вони уже з нашого брата шкїри здерли. Чекай-но, братіку, не пережитиш! Тепер і ми самі стали розуміти, — додав він і став кликати дошака, що поилив ся ззду.

Нехлюдов переміг себе і зачав свою промову повененем свого наміреня себ-то віддана землі на власність селян. Мужики мовчали. На липях їх не видно було ніякої зміни.

— Тому, що я уважаю, — краєнійючи, казав Нехлюдов — що кождий має право користати ся землею.

— Звісно, що так. Воно правда, — дали ся чути голоси мужиків.

Нехлюдов продовжав говорєне, що дохід зі землі належить ся усім, і тому він хоче віддати їм свою землю і вони платити муть за неї таку ціну, яку самі собі назначуть. Так збере ся громадський капітал, з якого вони самі користати муть. Знов обізвадо ся кілька одобрюючих відповідей і притакнєнь. Але серйозні лица селян ставали чим раз поважнішими і поважнішими. Очі, що дивили ся на пана, спускались долї. Мужики немов не бажали соромити пана в тім, що його підступ усі спізнавали, і він нікого не з'уміє перехитрити.

Нехлюдов говорив досить ясно, і мужики не були таїні. Але не зрозуміли і не могли зрозуміти пана з тої самої причини, з якої не зрозумів його приказчик. Вони були безпечно переконані в тім, що кождий чоловік повинен для себе робити як найдогідніше. Про поміщиків-же вони знали уже з досвїду, що дідиц по традиції предків заховує собі вигоду на ущерб мужикам. І тому, коли поміщик кличе їх до себе і предкладає щось нового, то лиш на се, щоб їх як небудь іще хитріше обманити.

бтників, що домагають ся тижневої виплати грошей а також 11-годинного дня праці, бо доси робили 13. Майстри не хотять уступити. Може видержуть робітники й довше в штрейку, бо заложено кухню в зовсім комуністичний спосіб: Одні дають сирі плоди, другі їм варять, треті печуть, інші роблять папіроси з укладаного тютюну і т. д. В останній хвили довідаюся, що нині по полудні переїзджало 200 емігрантів через Коломию. Ідуть до Канади переважно мужики із повіту сьвітинського та з Буковини. Гей, розливає ся те руске горе аж поза море...

Осрім Бодяк.

НОВИНКИ.

Чернівці, 3-го квітня 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Від редакції. В попереднім числі „Буковини“ в статті „Модерні гайдамаки“ упало кілька певно й невластивих слів під адресою „Dziennik-a Polsk-ogo“, на его обиджуючу нас Русинів статтю. Дуже нам прикро, але нехай „Dziennik“ возьме се на карб великого огірчення і вини нехай принесе одно собі самому, бо-ж він сам се спровокував.

Іменоване о. сов. Манастирського членом краєвої ради шкільної озлобило „Ратію“ дуже. Куконі румунізаторів не був де емаку й о. проф. Воробкевич, ну та не був би й ійний хоч би не знали який бляхенький Русин, хаба Зиган-ович, Салі-овський і т. п. Надіємося, що о. сов. Манастирський оправдає злість екс-органу румунізаторів і буде в раді шкільній стояти не тільки на церковнім але й на національним руским становищу, що не трудно погодити, віддаючи Богови, що Боже, а народови, що народа. Сеї засади придержував ся й его попередник о. проф. Воробкевич, за що ему належить ся від Русинів щира подяка.

Загальні збори тов. „Руский Народний Дім“, що відбули ся сеї неділі перед концертом в честь Шевченка, були доволі численні. Обширне справоздане для браку місця відкладаємо до слідуючих чисел.

Іспит кваліфікаційний для учителів шкіл народних і виділових розпочне ся в Чернівцях 11. н. ст. мая с. р.

Нові філії „Рускої Школи“ заснують ся, як зачуваємо, в Заставні і в Путилові. Щастя Боже!

Аматорське представлення яке м. неділі урядило ремісн. тов. „Gwiazda“ (Dobry пшчег Абрагамовича), випало під кожним оглядом знаменито. Аматори без-

— Цюсцьцов, цюв-цюв, цюв-в — кричав він, задержавшись з кобилою і оглядаючись назад. Але лошак був не на заді, а збоку стрибнув на лути.

— Бач, побігло суче насіне, у панськї лути — додав він прислухуючись в нічий тиші відгомону бігу лошатки по росистому, чудово пахучому болотному дузі.

— Видиш, лути заростають, треба буде колись по неділі післати бабів, нехай винолять бурини, — сказав другий. — Інакше помориш коси.

— Підпиши ся, каже — продовжав чорний свої гадки про промову пана, — підпиши ся — він тебе живого похолодне.

— Та воно правда, — відвітив другий.

І вони більше нічого не говорили. Чути було лишень тупіт віньських конит по убитій дорозі.

(Далше буде.)

перечно зрозуміли свої роля і доказ сего зазначили свободним поведенем на сцені, за що публіка що хвилька надгороджувала їх гучними оплесками. На загальну похвалу заслужили панни: Нога, (жінка судиї) котра грала як справдішня артистка, далі Федина (Целестина), Голубович (Зосі) і Уліг (Анна). Також добре вивязала ся Душенко (Ева); але на жаль схарактеризована була не на 17-літню панну, лише на 77-літню бабцю. З мужчин як звичайно найзабавнішим, найсвобіднішим і найліпше схарактеризованим був п. Захарко (судия), даліше Шван (староста) і Кулик, котрий сотворив знаменитий тит капітана. Що до Похмарського (Адам), то просто не можемо поняти, як може прийти урядник до старости на імєнини без краватки і без капелюха, а Майер (Койницький) свою нетверезість в роли — перессадив. Решта ріль винала слабіше, а в третім акті дав ся чути доткнуто брех ієнцієнтури. Крайна, крайна пора, аби й Русини постарали ся вже раз хоч о таку аматорську сцену і сили, як в польській „Gwiazda“, де майже половина аматорів і аматорок є Русини.

Гіска.

Філія „Рускої Школи“ в Вижиці відбуде в сю суботу, 7. н. ст. цвітня с. р. о 12. годині в полудне в народній школі в Вижиці головні збори своїх членів з таким дневним порядком: 1) справоздане уступаючого виділу, 2) вибір нового виділу, 3) вільні внесення. На збори прибуде делегат головного виділу з Чернівців. Надіємо ся численної участі вп. учительства вижицького повіту в сих зборах, від котрих залежить оживлене сеї філії, що доси на жаль виявила дуже мало житя, кінечного в інтересі не тільки шкільництва але й самого учительства. Побачимо, кілька учительства явить ся на сих зборах, до котрих їм недалека дорога, позаяк ціле підгірє получене залізницею з Вижицею, гори-ж освоюють собі осібну філію.

З Перемишля. В пам'яті XXXIX. роковин смерті Тараса Шевченка устроює товариство „Перемишльський Боян“ при співучасті товариств: „Руска Бесіда“, „Філія Просвіти“, „Народний Дім“, „Руских Жінок“, „Селянська Рада“, „Бурси ім. св. Николая і св. Киріла“ і „Снілка“, — в сали магістрату в Перемишлі в четвер, дня 5. квітня 1900 торжественний вечір. — Ций міськ: Крісло 2 кор., вступ на сально 1 кор., для учеників і селян 50 сот., галерія 20 сот. — Початок точно о годині пів до 8. вечером.

Програма концерту, яку рускі академіки гірничі в Ішіві устроюють дня 5. квітня с. р. концерт в честь Т. Шевченка, при ласкавій участі нашого славнозвісного співачка Вп. Евг. Гуналевича, товариств співачих „Lamir“ і „Dobromila“ під проводом знаменитого чеського музиканта, професора здішної академії гірничої Вп. д-ра О. Theinger-а і участі Вп. панни Гайнірхівної — є ось яка: 1) Вступне слово; 2) Ой чого ти почорніло, Воробкевича — відспіває хор мужеский; 3) а) Веснівка, б) Вечер — сольно-спів Вп. Гуналевича; 4) Рано-дній Лисенка — відиграє Вп. п-на Гайнірхівна; 5) Відчит; 6) а) В зеленім гаю, б) В далекій край відходжу — хор мужеский; 7) а) Мені одягово, б) Милованка — сольно-спів Вп. Гуналевича; 8) Ой ішли явні славні запорожці — хор мішаний. — Початок о год. 8. вечером. — Адреса на телеграми: „Mohilnickij — Przibram“.

Здорове митрополита Куїловського чим раз гірше. Серце ослабло дуже, як то буває при старечій недужі. Вейд за сям пірить ся опухлина. Львівська консисторія завізвала окружником духовенством руске до мольб за свого архієпископа. Др. Ренікий, що наглядає недужого, усумніває ся дуже о поправі здоров'я.

Телеграфічна лінія довкола світа. В місце запроєктованого підморського кабля через Великий або Спокійний океан, виготовили російські і американські інженери новий план, як найліпше було би получити телеграфом Америку з Азією. Підморський кабель був би нечувовно дорогий і нетривалий, тому построєне телеграфу по гадці нового проєкту є імовірніше. Після него йшла би телеграфічна лінія здовж берегів Америки і Азії та дучила би ся на малій просторони моря Берінга підводним ка-

блем. Не нині впади люди на сю гадку, бо вже в 60-их роках підніс єї був п. Кир Фільд, коли ему двічі не повело ся закинути кабель через Сунокійний океан. Однак тогочасні північно-американські і сибірські відносини не дозволили ему сеї проєкт здійснити. Інакше представляє ся річ темер. Залізничний шлях через Сибір і биті дороги в Америці узекшують роботу і дають вигляди, що розпочате діло в тім напрямі дадо би ся скоро перевести. Давсон Ціти є вже нині получений телеграфом з цивілізованим світом. Звідси продовжено би ліній аж до західного цинаю північної Америки, а через Берінга закінчено би в найвузнішій місці підморський дріт. З Камчатки вже легко построїти телеграфічну ліній до найближчої станції Сибіру. В сеї спосіб можна би переважно сушею, при менших грошових видатках, получити старий і новий світ зі собою. Телеграф оперезав би тоді цілу північну півкулю землі.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Із „Lyrisches Intermezzo“
Генрика Гайного.

V.*)

Die Linde blüthe.

*Зацвіла липа, співала соловей,
Сьмілось сонце прелюбим сьміхом;
Тоді я тулю ся до твоїх грудей,
Тоді цілувала мене ти з жаром.*

*Обпало листе і ворон кричав,
А сонце сьмно сьвітало... Тоді
Холодно ми собі сказали: працюй!
Й чепменкий покін ти зложила мені.*

VI.

Der blaue Veilchen.

*Синіє очий фіялки гожи
І облича червоні рожи,
Й білі малі ручки лелі
Цвітуть, цвітуть тревало,
Лиш серце вже зівало...*

VII.

Nög ich das Liedchen.

*Як лиш учу ту пісню,
Що була в милої на устах —
То серце з болю вже бєть ся,
Що мало не крикну: Ах!*

*Німа туга мене гонить
У мє на вершині —
Там слезами я ірками
Вменьшу мою журбу.*

Трійця 31.І. 1900.

Перевів

Ярослав Весоловський.

*) І. Н., III., IV., гл.: „Буковина“ ч. 25. 1900.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-Науковий Вістник книжка IV. за квітень 1900 р. Зміст: Наш альбом. Із поезій Миколи Чернявського. — Вічний календар. Оповіданє Грицька Коваленка. — У наймах. Оповіданє Михайла Яцкова. — Перехрестні стежки. Повість Іва-

на Франка. — Із оповідань Гната Потапенка: П. Октава, III. Тайна (нарис), IV. Проклята слава (із консерватор. споминів.) — Дев'ять еліпих. Диялогі Джордана Бруно. — Панько Олелькович Куліш. Огляд його діяльності. Написав Осип Маковей (далі). — Із чужих літератур. (Нові сили в сучасній літературі. I. Ада Негрі) — Евгенія Дегена. — Джордано Бруно — дра Ф. Йодля. — Хроніка і бібліографія.

Молода Україна ч. 3. за марець 1900. Зміст: Володимир Старосольський: Злука молодіжи. — Льонгін Цегельський: М. П. Драгоманов, його думки, діяльність і значіне; — Стефан Чарнецький: З літних ночей. — Володимир Темницький: Дещо про українські гімназії. — Теофіл Мелень: Джордано Бруно. — Степан П.: Згадка. — Михайло Галушницький: Науковий рух в тов. „Академічна Громада“ у Львові. — Володимир Старосольський: Студентські рухи в Росії. — Бібліографія. — Дрібні замітки.

Переписка редакції.

Вп. Яр. Вес. Сердечно дякуємо за пам'яті о нас. Уміщуємо. Що-ж до „Б-и“ з минулого року, то пождіть, аж „Відроджене“ виїде особного книжкою. Пробіг, пишеть виразніше і взагалі робить вперед коректу, а відтак нам присилайте, бо Ваше писмо годі читати. З сеї причини ми залишили один віршик „Vergiftet sind meine Lieder“. Перезожіть іще раз і пришліть з другими.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 2. квітня. Президія австрійського Союзу учителів була в суботу на авдієнції у міністра просвіти, дра Гартля з просьбою, щоби правительство предложило краєвим соймам до ухвали закон о управлінню плат учителів народних і виділових шкіл. Міністер не робив великих надій на се, засла-няючись тим, що бюджети коронних країв пасивні.

Відень, 2. квітня. Montags-Revue доносить, що делегації зберуть ся 12. мая в Пешті. Вскорі потім збере ся державна рада. Перед тим скличе др. Кербер мирову конференцію.

Льондон, 2. квітня. „Таймс“ доносить з Петербурга, що Росія намірила помножити свою воєнну флоту коштом богато мільонів рублів.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, сировадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лишє 35 кр. Замовлена надсилати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Найславнійша помада

на поріст волося

винайдена пансю

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при її ужиттю зміняє ся шкіра і прискінає ся дуже скоро поріст волося.

Мушини, уживаючи сеї помади, дістають в дуже коротім часі вуса і бороду а можуть її уживати від найраніших до найпізнійших літ.

Ціна одної цунки 2 кор., 4 кор., 6 кор. і 10 корон.

Посилки за пошлілатою, або за пошланем грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відни, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживання сеї помади.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в н. к. технологічній промисловій музею у Відни
улиця Руска ч. 11. Чернівці — улица Руска ч. 11.

Віддаєсь заявляти шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, жінок і дітей а то після найновіших фасонів як: черевика гладкі, та в виді острокопчастім з ортопедичним апаратом і з обляженням приладом до вигідного порушувани.

Черезь ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Добра і сродною працею, танюю обслугою буду старати ся здобути собі вдоволеня діяних замовлень.

З поважаннем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляю ся тільки з заграничних шкір.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна
получити в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять: з Відни, Снятина, Неполоківців посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер; з Бурдуженів, Іцкан, Гатин, Гадікфальфи Гайбоки: посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер; з Новоселиць, Воина, Садагурі: мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер; з Чорткова, Заліщик, Лужан: мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.; З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Відни: посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 ано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер. до Гайбоки, Гадікфальфи, Гатин, Іцкан і Бурдуженів: посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи; до Садагурі, Воина, Новоселиць: мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером; до Лужан, Заліщик, Чорткова: мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.	До Гайбоки приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева: мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межибродів- Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го лижня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю). З Гайбоки відходять: до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи- броди їдуть потяги лиш в часі від 1-го лижня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю); До Гадікфальфи приходять: з Радивів: мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд. з Бродини: мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер. З Гадікфальфи відходять: до Радивів: міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 10:30 рано; мішан. 8:50 в ночи. До Гатин приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.	З Гатин відходять: до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи. До Іцкан приходять: з Сучаши: мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано. З Іцкан відходять: до Сучаши: мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи. До Вами приходять: з Драгоші: мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано. з Русе-молдавиць: мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер. З Вами відходять: до Драгоші: мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи; до Русе-молдавиць: міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавиць.	До Карачева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни З Карачева відходять: до Чудина н. С. мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер. До Неполоківців приходять: з Вапківців, Вижиць: мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни. З Неполоківців відходять: до Вапківців, Вижиць: мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер. До Лужан приходять: із Чорткова, Заліщик: мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд. З Лужан відходять: до Чорткова, Заліщик: мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер. До Карльсбергу приходять: з Путня: міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд. З Карльсберга відходять: мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер. Примітка. Час. середно-європейський іде о 46 минут піз- нійше від черновецького часу.
--	---	--	--

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сежерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи авертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Дещо про бук. сойм.

Отворене нашого сойму відбуло ся, як ми вже писали, минувшого понеділка. Солодкими словами про конечність мира й згоди для добра краю отворив сесию п. Лупул, той сам, що кілька днів перед тим у Відні признав ся до засад тих самих волоских загорілиць, що від коли вкорочено трошечки їх властві вимірену єдино на румунізацію всеї Буковини. заколючують неустанно спокій і мир сего краю. Тож хоч і як солодкі були слова п. Лупула то не зробили вони ніякого вражіння, бо кождий згадав байку про солодкі слова вовка, що кликав козу зі скали, на яку не міг дістатися, аби не дай Боже коза не впала й не розбила ся...

Інакше звучали слова президента краю, що коротко заявив свою широкую волю підперти сойм в его змаганнях для добра краю. Всі переконані о добрій волі президента служити щиро краєви. І Волохи переконані о тім, та в тім то й сук; бо те переконанє збиває їх надію, щоб бар. Бургіньон колинебудь схотів спирати їх засади вимірені на угнетенє всіх, а тим то й на шкоду краю.

Оттому то й відновив неофіціальний орган волоских послів в передодені сойму всі свої давно оклепані жалі й продовжає юдити послів проти президента, а коли не вдасть ся, то нарід проти послів.

Звістно, що все продовженє „Patri-“ зверненє поки що головню супроти Русинів. Вона й підлизує ся на відміну Німців і Полякам, страшиє ліберальних Німців Славянством, а рівночасно манить Славян-Поляків консерватизмом, чому всему мають бути ворожі одні Русини. Ба, щоб ще більше примилитись, намагають румунізатори-лупули вже на свою вовчу шкіру навіть опечу й завіряють, що вони не хотять поборювати Русинів, але тільки боронитись проти їхнього напливу; бо раз зручєна Буковина і прилучена до Галичини убо Німців а Полякам збільшить і так великі клопоти, які мають вже з Русинами.

Одна тільки хіба, що румунізатори у всіх своїх газетах, брошурах, промовах і проповідях ще й доси не дали ясного доказу тої „рутенізації“, на котру вічно нарікають; бо хоч би воно навіть правда була, про що оноді писало й „Діло“, себ-то що рускі мужики зручили хоч би й кілька сіз волоских, то що з того? Що з того, що ми напевно знаємо, що нинішні жидівські добра були майном християнських бояр? Чи ємьє хто теперішньому властителєви силою відбирати те, що він придбав? А ви хочете нині назад румунізувати тих, що то по вашій думці, їх діди-прадіди були Волохами? Яким правом? Кілько з ваших теперішніх фронтанів остало-б вам, як би їх завернути до того роду, з котрого вони походять?

Якого правного способу хочете ви ужити на приверненє теперішних Русинів до їх колишньої волощини? Запровадженєм волоскої мови в церквах і школах руских громад? Де той §, що на се призволив би; бо без сего не ємьє се вчинити не то владика чи президент, але й сам володар конституційної держави, а ми Богу дякувати не жємо в абсолютистичнім царстві, ані не виняті з під добродійств закону, як жиди в Румунії.

Доста натерпілись і зносимо ще й нині всілякі румунізаторські експерименти, що то ви, ба навіть ті, котрих видає за ворогів волоского народу, накладають на голову руских дітий і всего нашого народу. В руских селах є ще й нині чисто волоскі школи н. пр. у Вурлі, Острі, т. зв. Волоскім Банилові, або наука волоскої мови в рускім Михалчу, Кучурові, Камені, Костинцях, Глинцях, Горичі, Синівцях, Робожештах, Чорнаві, Гоголинці і т. д., і т. д. А кілько то вже ваших румунізаторів-попів по руских селах, що не хотять знати або й зовсім не вміють рускої мови. Маєте й силу иньших наших яничарів в різних урядах, що як пр. Грібовський в Сереті, надуживають своєї власті задля румунізації Русинів.

А що з того? Ніщо; бо природу годі знасилувати. Чи може хочете завести у всіх руских селах буки, аби вони навчили Русинів волоскої мови, зробили їх Воло-

хами? Дарма, бо ото і кнут московський та всі средства дикого деспотизму не винародовили наш нарід. А коли ваша нація, по мові і еству на пів славянська щезає, не наша вина і не красивого правительства, що ще й нині, хоч не так явно і ревно, як колись, спирає вас на наш кошт в церкві, школі і вежди. Що помімо того не хоче прийняти ся волоский зразок на рускім паї, не наша а вже найменше вина правительства, а так Бог дав, з ним і спорити!

Хто агресивний, се знає свѣт, се й заставляє і других займати супроти румунізації відпорне становище. Німці і другі знають, що коли-б вам удало ся подолати нас, тоді з ними ви упорали-б ся дуже легко і скоро вже чисельною перевагою. Доля німецьких колоній в Галичині, котрою ви пугаете Німців, се як раз аргумент проти вас, що хотіли-б відограти на Буковині ролю польского панования в Галичині. Поки на Буковині нема одної пануючої нації, поти і лиш доти є тут місце й для других. А історія знає, що руский нарід від віку не загартував нічого добро; не чужого ми бажаєм а свого лиш права...

Се переконанє о конечности політичної рівноваги між Волохами і Русинами на Буковині в інтересі краю, висказанє в передодені отворєня нашого сойму й німецькою пресою, воно звело дотеперішню більшість соймових послів на ново до купи. Клюб більшости зібрав ся й сконстатував на ново згоду своїх

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Г. Р. Д. Н. Т. М. Т. О. Т. О. Т. О.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Далше.)

VIII.

В дворі найшов Нехлюдов в приготуваній для вічній кімнаті високу постіль з перинами, двома подушками і красивим в бордо шпироким, шовковим, ніжно і взірцєво стяганим, не гнучким одівалом, — очевидно, приданим приказчиці. Приказчик предложив князєви о-станки обідя, на подучебне відмову і вигоду, виїшов оставивши Нехлюдова самого.

Відмова мужиків ні раз не засмутила Нехлюдова. Навпаки, не дивлячись на се, що там у Кузьмінському його предложєне приналя і довгий час дякували, а тут йому висказали недовіре і навіть ворожий настрій, він спочував себе спокійним і веселим. В кімнаті було душно і нечисто. Нехлюдов виїшов на двір і хотів подати ся до саду, але нагадав собі ту ніч, вики в дівочій, задній рундук — і йому не схотіло ся ходити по місяцях, сніганених злочинними споминами. Сів на рундук і вдихав в себе сильний запах молодого березового листа, який виносив тепле повітря. Довго дивив ся в темний сад, слухав торохнєння маїна, лясіння солов'їв і свисту якоїсь інше пташ, що укривала

ся в корчах біля самого ганку. В вікні приказчика щєло свѣтло. На сході, ізза повітки, загорілось зарєво підходячого місяця. Зірки чим раз яснійше і яснійше стали озолочувати зарослий, цвиту-чий сад і старий дім, що вже клонив ся ід землі. Десь далеко затоготів грім, і три часті небозвода покрито ся чорною хмарою. Соловій і пташки замовкли. Серед шуму води на дотках почуло ся гєготанє гусий, а опісля на селі і на подвір'ю приказчика стали перекликувати ся ранні когути, як то вони звикли п'яти передчасно в парні, страшні ночі... Ходить гутірка, що когути ліють рано на веселу ніч. Для Нехлюдова була ся ніч більше, чим весела. Се була для нього радісна, щаслива ніч. Уява відновила перед ним вражіння того щасливого літа, яке він провів у тім місці не-повинним хлопчиною, і він спочував себе тепер таким, яким він був не лиш тоді, але по всякі літні часи своєї годї. Він не лиш згадав, але почув себе таким, яким він був тоді, коли 14-літнім хлопчиною молив ся Богови, щоб він відкрив йому правду, коли то дитиною плакав на колінах матери, роз-стаючи ся із нею і обіцяючи їй бути завжди добрим і ніколи не затроювати їй життя, почув себе таким, яким він був, коли воли з Ніколкою Іртенєвим присягали собі, що завжди взаїмно себе піддержувати муть в добром житті і будуть старати ся зробити усіх людей щасливими.

Він згадав тепер, як в Кузьмінському найшла на нього покуска, і він став жалувати і доми і ліса і господар-ки і землі і снитав себе в сій хвили: чи жалє тепер? І йому дивним вида-ло ся, що він міг жалувати. Згадав, що видів сьогодні і живку з дітьми без

чоловіка, посадженого до арешту за зрубанє дерева в його, в Нехлюдовському лісі, і страшну Матрену, що уважала, або, по крайній мірі говорила, що жінки в їх положєнє повинні здужити любов-ницями панам; згадав відносини її до дітий, вивіз дітий до годовального дому і того безталанного старєчого, усміхне-ного, умраючого з браку поживаїна хлопчика в онучанім заповитю; прийшла йому на гадку і та вагітна, слаба жінка, яку хотіли заставити до роботи для нього за се, що вона змучена трудами, не доглянула своєї корови, яка гинула з голоду; і тут промайнула перед ним тюрма, голєні голови, цюпи, незносний смід, кайдани, і поруч з тим — нерозумна розкіш свого і цілого містєвого, естолічного, паньського життя. Бєє те було зовсім яєною і певною річю.

Відолий місяць, сливе у повні, ви-котив ся знов з над повітки. Через по-двірє майнули чорні тіня. На даху стар-рого дому заблещало сєлєзо.

І неначе не хотючи пропустити тої ясности, ізнова залізців та зачиркав солов'ї.

Нехлюдов згадав, як він в Кузьмінському став облумувати своє житє, відповідати на питання, що і як він робити ме, і спімнув, як він застраг в тих питаннях — і не міг знайти на них від-повіді, стілько було подібности в кождо-му питаню. Тепер задав собі ті питання і дивував ся, яке все було просте. А було просте ізза того, що він не думав тепер про се, що з ним стане ся; тепер то питанє його не інтерєсувало. Думав лиш про те, що він має робити. І дивне диво — не міг збагнути, що потрібне для нього самого; що треба для других робити, знав певно. Знав з певністю, що треба було віддати землю мужикам то-

му, що утримувати її було злочинном. Знав безпечно, що не можна було ли-шати Катюші без опіки, що навпаки їй треба помагати, бути приготуванним на все, щоб спокутувати свою вину перед нею. Знав неохотно, що треба було вивчити, розібрати, уявити собі, поняти всякі вчинки судів і способи караня, що до яких він почував, що видити щось таке, чого не бачать другі. Що вийде з того всего — він не знав, але знав конєчно, що і се, і те, і инше необхо-димо повинен зробити. І те тверде поста-новленє тїшило його.

Чорна туча нависла темною хмарою над землею. Місто зірниць, освѣчували ціле помешканє з відломаними рундуками, і подвірє яєні блискавки. Грім гримів уже над самою головою. Птиці цілком затихли, но за се зашєлєстїло листє, а вітер добравшєсь до ганку, на яким сидїв Нехлюдов, іграв ся волосєм князя. Добігла одна капля, друга, задудніло по лопухах, по зелїзному даху і ярко за-шарив ся увесь воздух. Все затихло, і не насїв Нехлюдов дочислити трьох, як щось страшно сильно гримнуло над його головою і розкотило ся по небі.

Князь подав ся до кімнати. „Так, так“, — думав він, — „Справа, яку виконувє наше житє, ціла суть, увесь змієл тої справи не зрозумілий і не може бути мені зрозумілий: по що родились тіточки, по що умер Ніколка Іртенєв? — а я живю? По що родилась Катюша? По що я зійшов з ума? На що ведєно ту війну? А мєє послєднє, розпутнє житє?“

(Далше буде.)

засад. Рускі посли пригадали німецьким товаришам, що вони йти муь разом тільки тоді, коли їх права дізнають зі сторони союзників все і всюди справедливої пошани. Ско-статовано, як зачуваємо, й те, що всякі троюдження польської преси не вплинули на розсудок вірменсько-польських послів. Ся згода соймової більшості по стілько інтригах румунізаторських звернених на її розбиті, засмутила дуже молодих і старих інтригантів-румунізаторів, що тепер неустанно бють собі голову, що далі робити. Молоді гадають зводити бучі, а старі торгують тимчасом у горі о руску шкіру. Ждемо спокійно галабурд і кінця торгу. Они нам не страшні, бо хоч наших заступників в соїмі дуже мало, але нас Русинів на Буковині найбільше, а між ними помимо внутрішнього роздору що-до румунізації вже одна думка, а тим то й випало ворогам із рук топориче до щербатої сокари, ко-трою хотіли підтяти руского дуба.

До питання про галицьку літературу.

(З причини статті проф. Т. Д. Фльоринського.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

Переходячи до характеристики „общерусского літературного языка“, проф. Фльоринський впевняє, що всі три вітки руского племені брали участь в его твореню, хоч „силою історичних і політичних умовів великоруске наріччє (особливо московський его говір) заняло передове становище в новорускім образованім язичі“. Се передове становище так сильне, що слухаючи московського говору, освічений „Русский“ чоловік признає в нім той язык, на яким він сам привик говорити. На нашу думку, ся теза проф. Фльоринського зовсім справедлива, але з неї можна зробити такий вивід: присвоєне російського літературного языка для Москвича не представляє ніякої трудности і він, в міру розвитку свого умового кругозору взагалі, в своїм же язичі знаходить все матеріал для вислову своїх розумів і уображень; але чим дальше відстоїть говор від московського, тим присвоєне літературного языка представляє все більші і більші трудности; для тихже говорів, наріччій або языків (не знаю якого ужити терміну, щоби не нарушити урядової єрархії, установленої фільольогами), котрі силою історичних умовів минавшого життя, представляють значні відміни фонетичні, морфологічні, синтактичні і лексичні, присвоєне російського языка літературного представляє поважну і доволі трудну задачу: оно вимагає в початковій науці страти двох-трех літ себ то курсу сільської школи, а в случаю, коли з тим курсом кінчить ся вся освіта (що звичайно буває в масі сільского люду), не лишає ні якого-небудь певного знання літературного языка, який скоро забуває ся, ані тих елементарних відомостей, які повинна би подати початкова школа, позаяк весь час науки пішов на боротьбу з говором або наріччєм.

Окрім сеї педагогічної трудности можна би вказати багато інших в сферах діяльності: літературної, судової, адміністраційної і т. д., де віддалене певного наріччя від літературного языка причиняє нераз значні практичні трудности як властям, так і народній масі, але мотиви сеї повели би нас далеко за границі сеї статті. А до того навіть нема потреби: проф. Фльоринський признає, що значна розмірно ріжниця деяких наріччій від „общерусского літературного языка“ викликає „природну, хоч і необхідну“ потребу існування деякої „областной“ літератури, „передовсім простонародної“, яка однак „повинна вдовольняти ся скромною ролюю підлітератури, що служить доповненням до загальної, головної літератури“. Вп. автор намагає ся навіть означити сюжети сеї підлітератури, за границі якої виходити она не має права. На его думку границі сеї допускають в українській літературі артистичні літературні твори, що рисують народне жите Українців, видання пам'ятників української народної творчости, театральні вистави і простонародні книжки, які мають метою просвіту в українськїм селі. Що до української літератури в межах Росії ми зовсім згідні з поглядом проф. Фльоринського і навіть находимо его більше толерантним і поступовим, як сеї status quo, в якій зачарована дана література. Так н. пр. остання ним вказана категорія книг, що змагають до розповсюдження просвіти в селі, не користували ся за останні 25 літ правом горожанства. На скільки нам відомо, за весь той час лише три або чотири брошури подібного роду про раціональну методу управління, про годівлю товару, про раціональні способи літних заробітків в степових губерніях, побачили світ і то лише завдяки неімовірним заходам авторів, яким доводило ся турбувати два міністерства і стратити 2—3 роки клопотів і заходів; тимчасом десятки, може бути й сотні подібного змісту книжок, н. пр. практичні ради з гігієни в пошестях холери і дифтериту, про раціональне пчільництво, морально-релігійні оповідання, житя євятих, популярні книжочки з фізичної географії і т. н. оставали невиданими.

Притім нам здаєть ся, що границі „підлітератури“, положені проф. Фльоринським, не зовсім точно розмежовані: ми не знаємо тих признаків, після яких можна би розділити границі простонародної і сурдуової літератури і які можуть бути вказані лише самим житєм. На нашу думку вельми значна прогалина в означеню проф. Фльоринського відносить ся до самого дійсного услівя просвіти народу. В усіх християнських державах основним жерелом народної просвіти вважають просвіту, основану на релігійних засновках, і певно, що в народній, малокультурній сфері перші проміні просвіти проникають з церковної науки; загальноприступна церковна проповідь на зовсім зрозумілій мові, житя євятих і на останку, спроможність читати св. писмо, не спиняючи ся языковими трудностями, на нашу думку, творили би найважливіший елемент підлітератури, призначеної для просвіти українського села. Певно, що існування таких творів в підлітературі пособляло би значному

двигненю релігійного і морального єввітогляду села і може бути усеу-нуло би ті пересуди і нахил до сектарства, які заслонюють правдивну науку церкви. Прикладів такого роду можна би навести дуже багато і вкажемо хочби на Бельгію, в якій духовенство, виховане по французки, спонукає бороти ся в народній масі з раціоналістичними науками, читає проповіді в сільських церквах і видає популярні релігійні книжки на наріччях вальонським і флямандським, не вважаючи на те, що язык літератури і освіченої суспільности в краю є язык французький.

(Дальше буде.)

Буковинський сойм краєвий.

Передвчєрашнє засіданє буков. сойму, с. є. зі середи, отворене о 10. год. рано трєвало до 3. по полудне. На двєнім порядку були читаня деяких внесєнь краєвого виділу в справі поданих петицій і справозданя поодиноких соймових комісій, вибір трьох членів (пп. Николай Василько, др. Дорнбаум, і де Лож) і двох заступників (пп. Иосиф Штайнер і Брунштайн) до краєвої комісії заробкового податку (з цілого сойму), вибір чотирох членів і чотирох заступників комісії означєня особисто-доходowego податку і т. н.

На тім самім засіданю мотивував н. др. Стефанович в цілогодичній бесіді своє внесєне в справі утворєня повітових господарских товариств і Ради краєвої культури на Буковині, обьяснюючи се внесєне лихим станом рільництва і потребою его поправки.

Звичайні загальні збори товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях.

В неділю, дня 1. н. ст. квітня 1900 р. відбули ся звичайні загальні збори товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях при надзвичайно численній участі.

Голова товариства, радник суду Володимир де Ясеницкий відкрив збори короткою промовою, по чім вибрано проводирем зборів Вол. Ясеницкого, а секретарями: дра Теодота Галіпа і академіка Льва Когута.

Др. Т. Галіп виголошує в імени уступаючого виділу справозданє, котре в скорочєню звучить ось як: Спімнувши, що про діяльність товариства дуже старанно повідомляла загал руска прєса, за що й на сїм місци виділ складає подяку — так, що важливіші кроки виділу сею дорогою дійшли до відомости нашої суспільности, повідомжав:

„Майже вся увага наша була повернена на перебудову дому. Другого пильною справою було ведєне бурєн, котра підчас будови, за недостатком місця, находила ся в дуже критичнім стані. Близні дані про хід будови й ведєне бурєн продадуть панам дотичні референти.

На сїм місци уважаю однак за потрібне, порушити деякі адміністра-тивні міропринятя виділу, що стояли

в звязи з будовою дому. І так виділ змежи себе вибрав будівляний комітет для ведєня грошевої сторо-ни будови.

Вис. ц. к. правительство дозво-лило товариству устроїти публичне збиранє гроший на ціль будови. Аби використати сеї дозвіл, виділ відніс ся до наших крайнів з відозвою о заложєне місцевих комітетів і назначив в поодиноких місцевостях збирачів. Треба однак під-нести, що далеко не у всіх руских місцевостях Буковини удало ся по-кликати до житя такі комітети або бодай установити відповідне число збирачів. Громад, у котрих утворили ся комітети або зголосили ся зби-рачі, було разом 48. В прочих ру-ских громадах не удало ся найти охочих до збираня людей, хотяй і в многих з тих місцевостей прожи-вають доброзичливі товариству оди-ниці.

З особливою приятністю отже нутємо честні імена тих панів, що з власної волі предложили товари-ству свої услуги в сїй справі і принесли безпосередну поміч. Сї пани були: Леонтій Павлюк із Ма-лятинців, Іля Руснак із Нєполоків-ців, Іван Мельниченко з Кадубівців, Остап Сліпенюк з Рєвної, Євгеній Нєдільський з Рєпужинців, Андрій Зибачинський з Горонівців, Дмитро Альбота і Танаско Бойчук з Тов-трів, Микита Ісар з Валяви, Сте-фан Макарович і Николай Черногуз з Мігови, Михайло Кракалія і Ни-колай Соболев з Василєви, Андрій Зугачвич і Георгій Михайлюк з За-ставної, Пилип Андрюк і Кирило Дєнис з Іспаса, Дмитро Падуря з Боянчука, Іван Брага з Конятина, М. Григорович і Яків Андрюк з Суховерхова, Михайло Ткачук з Жадови, Семен Копачук і Алексан-дер Оленюк з Вовчинців, С. Голо-ваньський і Николай Білявий з Лу-кавця, Микола Грабовський з Бер-гомєту н. С., Семен Кіретюк з Чернівців, Дєнис Омєльський з Ону-та, Іля Лякуста з Балківців, Та-наско Макаренко з Топорівців, Петро Гєлка з Ленківців камераль-них, Іполит Влад з горішних Ши-рівців, Віктор Івасюк і Грицько Войцашка з Лашківки, о. Євгеній Сємака із Станівців, ієсп. Страти-чук з Кіцманя, антикар Ступницький з Путилова Ст., Семен Курик, Ва-силь Курик з Вилавча, А. Аксен-тович і Николай Лунул з Ошихлб, Михайло Понич і Георгій Манкиш з Глининці, Яків Стефанія з Стрі-лецкого Кута, Пилип Маєвський з Рєвної, Іля Мєленка та Іван Борде-нюк з Рєгізної, Василь Голубашенко з Юрківців, Николай Спинул з Брідка, Василь Брєвкуп і Григорій Довганюк з Шипинців, Георгій Мой-сюк з Лужан, Георгій Павлюк з Паньки, Іван Прокопович з Кіцманя, Іля Дутка з Раранча, Емануїл То-моруг з Чорного потока, Георгій Па-ладій з малого Кучурова, Олекса Назарик і Василь Зборовський з Луки, Юрій Ковіюк з Давидівців, А. Петрачик із Самушина, Петро Гєлка з Ленківців, Михайло Данчул із Стебнів, Никола Антонюк і Да-нило Прокопєць з Драчинців.

Сї названі панове находили ся в переписці з „Народним Домом“ і організували рух збираня. В на-слідок їх праці підпер наше това-риство грошевими жертвами цїлий легіон Русинів! Імена дєтелів ого-лошував касиєр товариства в ту-тєшній прєсї і число їх доходить до

1500 душ. Правда, добуток сих жертв розмірно не великий, бо по-даляюча більшість дательів не-возможний народ і датки їх переважно виносили по 5 та 10 кр. — Однак для товариства важне се, що воно здобуло собі такі широкі симпатії меже народом, для котрого працює.

Товариство наше виказує також значний зріст своїх членів: до 141 членів прибуло 70 нових, т. е. 50%. З тих нововступивших є 64 члени основателі а 6 дійсних членів так, що тепер товариство має 196 осно-вательів а 15 дійсних членів.

Справа будови а даліше, як я вже згадав, справа бурен — се були найголовніші предмети діяль-ности виділу, що же тичить ся прочих задач витичених статутом до „Р. Н. Д.“ як давніше так і в минулому році примішував в себе прочі тутешні національні товари-ства, удержував з ними спільну читальню, містив у себе руску друкарню і редакцію двох часо-писий за уміркованою ціною і на послідок пособляв всяким літера-турним та товаришеским сходинам і зборам через безплатне відсту-плене кімнат товариства.

Писарка товариства збільшила ся в минулому адміністративнім році о стільки, що для маніпуляцій, то є листовоси, експедицій і т. д. устанавлено стало помічника сту-дента університетського за платою 10 зр. місячно. Діловодство секре-таріату обіймало між иньшими: переписку з двома будівничими в справі будови; переписку з місце-вими комітетами до збирання; відоз-ви в рускій пресі в тій же спра-ві; запрошення (87 штук) до вступ-лення в члени; просьби о грошеві запомоги до вис. ц. к. міністерств просвіти і рільництва, до вис. ц. к. краєвого правительства, до вис. краєвого сойму, до громадської ради міста Чернівців, до кількох галиц-ких руских товариств, до буковинь-ської щадниці і до кількох знаних Русинів; подачні письма до кількох заслуживших ся добродіїв товари-ства і т. д.

Виділових засідань відбуло ся в мин. році 18. Даліше згадав бесідник, що ще не одно діло зда-ло-б ся започати, що товариство ще не одну задачу має перед со-бою і що ще не один обовязок ли-шив ся несповненим. Так на при-мір дає ся чути брак бібліотеки національної літератури; даліше з огляду на черновецьких членів здало би ся пристроїти нашу читальню до вимог касинового товариства; особливо жде залагодження справа друкарні, на котру Русь зложила значну суму в виду того, що вона має перейти на „Р. Н. Дім.“ До нині ся друкарня знаходиться під управою „Рускої Ради“; однак є надія, що вона вже в короткім часі зможе перейти на власність „Р. Н. Дому“, з чим наше товариство при-дбало нове жерело доходів і на-було новий ґрунт діяльности.

(Даліше буде.)

Голос „вопіючого в пустини“.

(Письмо з Кичери).

Не дурно кажуть, що бідного Бог любить! Таке і з нами. Тому вже 33 роки, як отворено залізницю „Львів-Чернівці-Сучава“. По більших громадах пороблено стації залізничі й піднесено культуру.

А по бідних, менших громадах, хоть там, так як межи Кучуровом великим а Глібокою, конче стації залізничої по-трібно, бо просторінь там тримає білих як дві милі, то зверхність залізниць дер-жавних не хоче своїми коштами того зробити, бо побоюється, що не заробить на тім. Ми кичерські громадяне зажадали були, тому 5 літ, пристанка на головнім шляху, котрий як раз йде через наше село й творить тут майже середину межи Кучуровом а Глібокою, — але від нас комісія зажадала 1600 корон. А чи знаєте чому? — Тому, що ми бідні!

Ми однако не засипляли нашої спра-ви. Тоді відновили ми її. Зробили просьбу, підписали в сусідних громадах як: Мігучанах, Тарашанах, Кичері-Глі-боці й Кучурові й передали просто до н. к. міністерства залізниць державних. Також попросили ми нашого посла, н. Винницького, щоб заняв ся нашою прось-бою. Комісія прийшла на місце терито-рії кичерської і справа — пішла гладко. Від нас зажадано знова 1600 корон на якесь там покриті коштів.

Ми просимо ся, що ми бідні а су-сідні громади не хотять дати тільки гроша; але комісія таки ні. Ми пере-чули пізнійше, що в Нових Мамайках зроблено також такий пристанок як в Дерелю, а від обох інтересованих гро-мад не жадано ані шельюга.

Гей, правдо, де ти? Чи бідний має вже за всіх платити?

Наше село Кичера лежить до три милі від Чернівців й належить до чер-новецького краєвого повіту; платимо нині всі наші податки в Чернівцях. Тагаємо ся як ті волоцюги дорогами і тратимо дорогий час! Декогрий з наших грома-ди пробуює залізницею їхати і йде до Кучурова півтора милі і часто або спізнить ся, або прийде так за скоро, що вже й до самих Чернівців йде пішком. Декогрий йдуть до Глібокої на стацію, бо тудя, мовляв, ближше, але все виходить, що бідному вітер в очі, бо відтам знов до-рожше. Хтось би сказав, що ми повинні фірми їздити. Лиш сего, просимо, нам не говорити. Хто нашу дорогу знає, той певно нас обшанує сим закидом. А хто хоче о нашої дорозі ліпше перекопатись, то най приїде до нас, але лиш най ува-жає на погоду, бо як би го дощ в нас застав, так може аж в тиждень домів вертати, і то як буде мати шасте на погоду.

То-ж без сумніву можуть залізничі власті надітись на зиск, тим більше, що тут дороги майже недоступні а й рогадки досить дорогі. Нині можемо по-хвалитись в наші громадї касою позич-ковою і щадничою, через котру повстав рух і жите. Дайте нам тільки спромож-ність рушитись з місця, а будете ви-діти, що нам й вам добре буде!

Наші Кичеряни працюють коло сеї дороги залізної вже десятки літ. Мають за то знижену ціну до їзди, не лиш мужі, що роблять коло дороги, але й жінки їх. Спитав би ся хто: а кілько ужили Кичеряни того великого добродійства? Ми відповімо сьміло, що ані разу; ані одна людина! Кому-ж би забагло ся гнати пішком півтора милі, щоб пів милі залізницею їхати?

Від нас є вже й діти в школах в Чернівцях, але годі їх відвідувати! За-слабне хто в нас, то не можливо нам до лікаря дістатись, бо він в Кучурові замешкав. Правда, ми мусим податки давати. Нам не кажуть: „ви бідні, не платіть!“

Гудики й коло нас вилискують ся й то дуже часто. Отже чуємо лише: дай, дай, і ще раз дай! а „на“ — не мож й випросити. Ніхто за нас не обстає, як за собак, тому ніхто й не повинен подивувати ся нам, що ми о заморю гадаємо! — Певно, що й там гірше не буде.

Одинока наша надія, то ще наші панове народні послы, котрі щиро і не-утомимо дбають про здвигнене підпан-ного руского народа, чей хоч вони не опустять і нас підпануваних кичерян. Тож просимо Вас, панове рускі послы: помо-жіть нам, та ратуйте нас бідних і опущених всіми горожан, нехай і ми зрів-наємо ся з багатшими як не маємком, то хоч культурою!

Бо не штука нині помагати бога-тому і сильнішому, але штука велика помогти бідному, слабосильному.

Кичерські громадяни.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5-го квітня 1900.

Буковинські Русини! Не забу-вайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Пригадуємо, що в суботу дня 7. квітня с. р. о годінї 3. по полудни від-будуть ся загальні збори тов. „Руска Каса для ощадности і позичок“ в Чер-нівцях. Старшина просить Вп. н. членів численно зібратись. На порядку деннім важні наради.

Гр. Пігуляк,
голова.

А. Клим,
член Старшини.

Честь кому честь. Буковинському послови до сойму і ради державної п. Стефановичеві, котрий так щиро і енер-гічно заступає ся за наш народ — скла-дала оводі руска депутация, в котрій взяли участь панове: проф. Єрот. Пігу-ляк яко провідник, фінанс. прокур. др. Зубрицький, судов. совітн. Ясеницький, проф. о. Єремійчук, заст. прокур. Ган-кевич і катихит о. Семака — щиро по-дяку. Промову провідника депутатії проф. Пігуляка подамо в слідуючім числі, а тепер зазначимо лишень, що п. Стефа-нович прийняв ті обави вдячності буко-винської Руси дуже щиро. Слова п. де-путата Пігуляка зворушили до крайно-сти его благородне серце, тож проща-ючи депутацию запевнив її, що так по-ступати наказує ему честь і простий мо-ральний обовязок, так теж повинен з людом поступати кожний поміщик, осо-бливо з руским людом, котрого поло-жене на Буковині є незвичайно тяжке. П. посол Стефанович закінчив свою від-повідь тими словами: „Я боронив ру-ський люд перед визиском Румунів, і бу-ду его завше боронити!“ Честь такому повисла!

Загальний звичайний весняний збір „Каси позичкової і щадничої“ стовари-шенія зареєстрованого з необмеженою порукою в Рогізнї, що відбудеть ся дня 15. квітня с. р. о годінї 3. по полудни в будинку читальні в Рогізнї з слідую-чим порядком деннім: 1) Справоздане начальника про стан товариства і про діяльність Старшини. 2) Внесеня Ради надзорчої що до замкнення річних обра-хунків і біліанс за рік 1899. 3) Вибір 10 членів до Ради надзорчої. 4) Вибір ка-сиера. Річний обрахунок і біліанс лежать у канцелярії. Хто хоче, може в них вглянути. Рогізна 1. квітня 1900 р. — Іля Меленка, начальник.

Загальні збори тов. ім. Шевченка які відбулись оводі у Львові, вибрали го-довою проф. Грушівського, а виділ також в давнім складі з сею зміною, що на місце уступивших др. Озаркевича і Ко-стя Паньківського увійшли до виділу др. Кошовий і др. Охримович.

Кацап-мальверсатор. „Руслан“ до-носить: Читуюмо з дневникарського обо-вязку, що в однім львівськім „обществі“ — після вістей, які ходять по Львові — один з „ряних літераторов“ не конче „правильно“ віз рахунки „общества“.

Звідки взяла ся в російській азбуці буква „ѣ“, той справдішний камінь преткновеня для „убовивших ся без-дні премудрости“ — про се цікаву істо-рию розказує один з російських учених Н. Блажесветский в „Русск-ій Мысли“: „Когда — каже — Петръ Великій рѣшилъ ввести новую гражданскую азбуку вмѣ-сто прежней, старо-славянской, мастеръ печатнаго дѣла подалъ ему новый алфа-вѣтъ, въ коемъ насчитывалось болѣе 48 буквъ. Рядомъ съ буквой „естъ“ въ той новой азбуцѣ было „естѣ“ іотированное, рядомъ съ буквой „азъ“ было „азѣ“, іотированный и кромѣ того „юсъ малый“, рядомъ съ „укомъ“ — „юсъ большой“, „землей“ — „зело“ и проч. Великій пре-образователь сразу постигъ всю неабы-слотность существованія нѣсколькихъ отдѣль-ныхъ буквъ для одного и тогоже звука. И мощной рукой, привыкшей так вѣрно и смѣло владѣть топором, Великій Петръ вычеркнулъ всѣ лишніи буквы: такими образомъ погибли всѣ іотированныи гла-сныи, всѣ двойныи согласныи вродѣ „кѣи“ и „пѣи“, нѣкоторыи одинарныи: все это было выкинуто, какъ излишній балластъ, и, несомнѣнно, дѣло-бы дошло до постѣльныхъ буквъ „лѣи“, „оиты“ и

„жицы“, но, какъ говорятъ, царь-рефор-маторъ не успѣлъ дочитать поданной аз-буки до конца, будучи отвлеченъ дру-гими государственными дѣлами, а пе-чатникъ, хотя, можетъ быть и понималъ ненужность существованія такой буквы какъ „ѣ“, но, тѣмъ не менѣе, не осмѣ-лился вычеркнуть ее самовольно. Этой исторической случайностью объясняется нелѣпное существованіе ненужныхъ и прямо-таки вредныхъ буквъ въ русскомъ алфавитѣ.“ „Кіевская Газета“ ч. 72. з сего року, повторивши сю історію, до-дає від себе ось яку замітку: „Понадись теперь этотъ печатникъ въ руки бѣ-днымъ школьникамъ, ему-бы не одо-бровать!“ Ну, а що ви на се, господи-нове твердохвостні накойорчки?

Телеграми „Буковини“.

Відень, 4. квітня. Міністерство війни і міністерство фінансів при-няли остаточно офертю виділу кра-євого в справі усуненя війська з Вавелю.

Петербург, 4. квітня. Рада міністрів ухвалила безпроводочне значне помножене військової фльоти і призначила на сесю цілй кредит в висоті 50 мільонів рублів.

Клядно, 4. квітня. В тім окру-зі сораїкує ще 52% робітників. В окрузі Сяне стапула до праці по-ловина робітників.

Бруселя, 4. квітня. З Конго доносять, що мурини, в наслідок насильств над ними, урядили по-встанє. Часописи вичисляють масу насильств, котрих жертвою упало 60 муринів з жінками і дітьми.

Гага, 4. квітня. Палата послів прийняла ухвалєну мировою конфе-ренцією конвенцію о полюбовних судах.

Букарешт, 4. квітня В процесї против участниковъ торічнихъ антис-мітскихъ розрухів засуджено 31 об-жалованихъ на арешт від 5 днів до 6 місяців. Потягнених до відвѣчал-ности студентів і 18 иньшихъ обжа-лованихъ увільнено.

Купуйте руский Псалтир! П. Иван Созанский, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою руско-українською мовою. Книжочка ви-глядає гарно і коштує без пересилки поштовою лишє 35 кр. Замовленя надей-лати просто до Івана Созанського, Чер-нівці, ул. Петровича ч. 2.

ЗБИРАЙТЕ СКЛАДКИ
на докінченє будови

„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

ул. Ратушева ч. 15.

ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улица Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновіші
плащі жіночі,

для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могору
з перших віденських і берлін-
ських робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітей,

загортки, шльафроки, футра

міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річі хвощі в той фаш з
перших найславніших фабрик.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних чере-
вників та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальошів і черевиків до
гімнастичних вправ.

Найславніша помада

на поріст волосся

винайдена панею

Анною Чіляк.

Вона дуже добра, бо при її ужиттю змі-
няє ся шкіра і прищипає ся дуже скоро
поріст волосся.

Муштини, уживаючи сеї помади, дістають в
дуже короткім часі вуса і бороду а мо-
жуть її уживати від найраніших до най-
пізніших літ.

Ціна одної пушки 2 кор., 4 кор.,
6 кор. і 10 корон.

Посилки за пошлатою, або за при-
сланем грошей до фабрики:

Анна Чіляк,

у Відні, I. Seilergasse Nr. 5.

Сотки подяк надходять за дуже добрі наслідки уживання сеї помади.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає бу-
динки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в
зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
вносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	—	—	
„ спеціальна .	1.624	—	80 „	} 486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000	—	—	
„ емиртальний .	18.166	—	60 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні,
а шкоди ліквідують ся безприволочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дні-
стра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністер“ в Тоба-
ристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає най-
користніші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє
зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє позички за
опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні
заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до
сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до
опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ
членський виносить 50 кор., внесове 2 кор. Членом бу-
ти і позичку дістати може тільки член обезпечений в
„Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема
близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ ви-
платив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. техніко-літнім промисловім музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці улица Руска ч. 11.

Відражує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви
для муштин, жєнщин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та
в виді острокіньчатієм з ортопедичним апаратом і з обложеном прирядом до вигідного
порушувани.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах.
Доброю і солідною працею, такою обедутою буду старати ся здобути собі здоволенє
цінних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тільки з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в празі,

загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на итирає: по ціні
40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „котвиця“
з антики Ріхтера і для осторожности
приймати лише флашки з там охо-
ронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in
Stahlkapseln) ermöglicht be-
queme, billige Selbstherstel-
lung aller Arten vorzüglich
kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke
(Sodawasser, Limonaden, Champagner
etc.) vermittelt einer immer verwenbaren
Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodor-
kapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz
Rothkreuz-Droguerie,
Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлес

оператор нагніток
Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи авертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламанці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Коп.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Промова п. Єротея Пігуляка

виглошена на Шевченківських ве-
черницях, що відбули ся дня 1. н. ст.
квітня в Чернівцях.

Вельми поважані Гості!

Витаю всіх вас щиро-сердечно та дякую так само за ласкаву співучасть своєю присутністю в отсій святочній хвилі, посвяченій пам'яті і звеличенню народного генія Тараса Шевченка. Не буду розводитись тут над значінем Тараса Шевченка для Русинів з особна а для суспільности взагалі, се річ фахових людей, тай врешті дізнаєсь кождий о тім з его творів, коли уважно їх прочитає. Не буду також звеличувати Тараса Шевченка шумними словами, бо сего він вже найменше потребує.

Такі люди як Тарас звеличують самі себе силою творів свого генія. Тарас поставив собі сам пам'ятник, котрого годі не добачити, котрого впливови на людську душу годі відтягнути ся.

Та він не жадав і не жадає від нас звеличення его імені, він не бажав і не молив свого люду о обожанє его особи. Він не взивав свого народу до бездушного культу его творів. Противно. Его тепла душа, его щире серце, его великий геній взивав і взиває, накликував і накликає той нарід, за котрого

волю і правду він мучеником свою душу і тіло наложив, накликав до невисипущої праці над висвободженєм придушеної душі, занепащеної долі, волі і сили народної. над природним культурним розвитком руского люду, над побідою людскости, супроти нелюдських похотей взагалі. Коли твердимо: я люблю Бога, але не шануєм его законів, не навидим і ближнього, не любим брата, то се ложна любов. Коли-б ми справляли лиш празднованя і звеличували імя Тараса Шевченка а не сповняли его завіщаня, се булаб облуда самих себе і других людей, се був би мізерний фетишизм.

Шептати найкращі молитви до Бога а не знати, не розуміти і не відчувати, що ті уста вимавають, се обида Бога.

Читати безмисельно твори Тараса, носити що хвилі імя его в устах і чванитись его генієм, а не старатись розуміти его і не поширити бодай его змаганя, се не звеличенє а найбільша обида его великого духа.

Тож і отсей нинішній концерт, на котрий ми дозволили собі Вельми поважаних Гостей спросити, має головнє на цілі заохотити загаль до дальшої народної праці в душі Тараса, та заразом показати також, що накликуваня Тараса до свого народу не були даремні, що розвій і освободженє придушеного духа руского народу йде хоть поволі, але постійно наперед, що горячі бажаня Тараса сповняють ся і на-рід прямує крок за кроком до ося-

гненя своєї природної цілі народної.

Пісня і музика, се найблагороднійша галузь в об'яві людского духа, людского життя. Вона виявляє внутрішній стан оди ині і цілого народу без фальшу і крутарства, вона видобуваєсь і з найглубшої глибини почувань душі, вонаж і сягає в найглубші закутки кожної людини, пориває єї за собою та провадить туд, куда єї сего треба.

Тому брени руска піснє, вири-най із глибини серця, спіши до душ, буди сонних, осьвідомлюй незрячих, взивай кожного до праці над кращого долею свого народу, освободжуй пута ума і діла всіх одиниць та помагай здійснитись вповні завіщаню Тараса, котрий громом вістив у світ: „Ще не вмерла Україна, ні слава і воля“.

Мову сю прийняли Вп. гості гримки-ми оплесками. В слід за тим роздали ся знані нам звуки і ціла зала від одного наче голосу тремтіла від звуків народного гімна, що певно вириваючись із тих одушевлених грудий, зумів привернути нашому народови неодну заблудшу овечку. Гімн прийняла, природно, піднесеном ся з місця. Не менше одушевлена викликали отей, а передовсім послідна телеграма, що написли на єї вечерниці:

Відень: Привіт почитателям Тарасових ідей.

Черемшина.

Іменем сучасних Русинів, що духом з вами при святкованю пам'яті апостола правди і науки:

Ших, Кобилянський, Слюсарчук, Рожанковский, Аликевич, Ярема, Стефанський, Литвинкевич, Петер-левич, Хащовский.

З Дрезна від Вп. дра Стоцкого: Із чужини витаємо духом для ви-разу єдності серед рідної рускої громади в хвилі святкованя пам'яті національного героя Тараса бажуючи, щоб як найскорше ідеї його: любов, правда, воля підняли високо дух цілого руского народу, яко нації.

Стефан і Емілія Стоцкі.

До питання про галицн літературу.

(З причини статі проф. Т. Д.
Флоринського.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Далше.)

Наколи ми готові згодити ся з головним поглядом проф. Флоринського що до значіння українсько-руської літератури або підлітератури в межах Росії, то зовсім розходимо ся з его поглядом що до значіння сеї літератури в Галичині (і в Австрії взагалі. — Ред. „Б-и.“) Тут, силою течії історичного життя, інтелігентна руска суспільність говорить своєю мовою, користує ся нею в церкві, суді, в адміністративних зносинах; она одержує на ній о-

7)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

г-р Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Далше.)

Всього того понати цілого того діла Господаря я не в силі зрозуміти. Але виповнювати його волю, списану золотими буквами у мой совісті, — се в мой силі, я се напевно знаю. І коли роблю, тоді я певно спокійний“.

Дончик уже змінив ся в уливу. Лицо ся з дахів серед шуму в бочку, блискавки рідше освічували кімнату і подвірє. Нехлюдов розділює ся і зг до ліжка не без обави перед блоццями, о яких істнованю заставляли додумуватись відірвані, чорні папірці на стінах.

„Так, спочувати себе не господарем, а слугою“ — думав він і радів, що така гадка виринула в його уяві.

Обава князя о блоццях справжнє-лась. Що і по загасив свічку, налягли на нього роєм наскомі і стали кусати.

„Віддати землю, їхати на Сибір, — блохи, блоццї, нехарність. — Ну щож, коли треба се зносити, — то і се знесу.“

Але, не глядячи на повне бажанє, він не міг ізнести того і сів на вітворене вікно, любуючись видом минаючої тучі і блиском місяця, який пак виринув ізза хмари.

IX.

Над раном доперва зморив Нехлюдова сон і тому він так пізно збудив ся.

В полудні єім вибраних мужиків, прикликаних приказчиком, наспіло в яблу-невий садок під яблуню, де були зроблені на колинах, вбитих в землю столи і лавочки. Досить довго уговорювано хліборобам надіти шапки і сісти на лавки.

Найпаче упірно тримав перед собою, після правила, немов — „на погребеніє“ свою подерту шапку бувший салдат, обутий сьогодні в чисті вонучі і личаки.

Колиж один з виднійших мужиків, широко-грудний старший чоловік з за-краскою свого волоса на боролі, як у Мойсея, твору Михайла Анджея, і шнакуватим густим, кучерявим волосом, що вило ся докола обгореного і огореного, рудавого лоба, надів свою велику шапку і заминаючи сурдут, притиснув ся до лавки і усів, всі прочі пішли за його примором. Як усі розмістили ся, Нехлюдов усів проти них і спершиєся на стіл над панером, на якому був списаний проект поділу, став його вияснювати.

Чи тому, що селян було менше, чи тому, що князь заняв ся ділом поділу, а на себе не звертав уваги, не видно було на його лиці ні саїду змішаня. Ми-миволі звертав ся передовсім до широко-грудного старшого чоловіка з деякими признаками сивизни, очікуючи його одо-бреня або догани. Але переконанє яке собі виробив князь що до того чоловіка, завело його. Вродливий мужик, хоть і кивав одобряючо своєю гарною, патри-рхальною головою, або перечив нею хмурячись, коли другі хмурились, видно з великим трудом розумів те, що го-ворив князь навіть тоді, коли се само перенюхали на свій лад другі мужики. Далеко ліпше порозумів князя не-великий, на одно око сліпий, одітий в

китайчатий, полотняний сердак і старі, на бік викривлені чоботи, майже безбо-родий старший уже чоловік, що сидів поруч тамтого і як опісля Нехлюдов до-відав ся займав ся ставленем печів. Він стягав брови задля уваги а порозуміння зараз, на свій лад розказав иньшим се, що говорив Нехлюдов. Так само скоро зрозумів невисокий корінистий господар зі сивою бородою і блискучими розумними очима. Сей немов завзяв ся на те, щоби докидати до слів Нехлюдова свої жартиві, іронічні замітки і видко, був з того здо-волений. Бувший салдат також, мовляв, міг би зрозуміти, в чім річ, наколи би не був одурений салдатовом і не путав ся в привичках глупої салдатецької мови. Найважнійша над всіх понав сю справу довгоносий з малою борідкою, високий мужик, приодітий в чисте, домашньої роботи одіне і нові личаки. Він, що від-звивав ся від часу до часу зі своїми за-мітками грубим, басовим голосом, розу-мів все а говорив тільки тоді, коли се було потрібне. Прочі два селяни — один сей самий беззубий, який вчера на зборі кричав рішучо за відмовою, — і другий високий, блідий, хромий старець з до-бродушним лицем, убраний в шкіряні штани, на ногах вповитий в грубою вер-ствою чистих онучів заєдно мовчали, хоча уважно слухали.

Нехлюдов передше всего, виска-зав свій погляд на земську власність.

— Землі, після мене, — сказав він, — не можна ні продавати ні кувати тому, що наколи би можна продавати її, то багаті закупилиби її усею, а тоді ро-били би з тими, що не мають землі, що їм захотіло би ся. За право покори-стовування землею брали-би гроші.

— Се правда, — сказав грубим ба-сом довгоносий!

— Так правда — докинув бувший салдат.

— Баба коровочі нарвала травички — зловили, — тай до гарешту... — обі-злав ся скромний добродушний старець.

— Землі своєї на пять верств усьо-го а про винаєм нема що й думати. Піднесли ціну, що не порадиш, — додав беззубий, сердитий.

— Паси другі із нас. Гірше як за паньщина, — потвердив сердитий.

— Я так само думаю, як ви — про-мовив Нехлюдов, — і уважаю за гріх володіти землею. Ось хочу вам її віддати.

— Що ж? Добре діло, — попер ста-рець з Мойсеевими кучерами, очевидно розуміючи, що Нехлюдов хоче віддати їм землю на віднаєм.

— Я й затого прийхав. Я не хочу більше правити землею, але треба обду-мати, як се зробити.

— Віддай мужикам, тай конець, — верескнув беззубий, сердитий.

Нехлюдов в першій хвилі змішав ся, почувши в тих словах сумнів що до щирости свого наміреня. Но сейчас очутив ся і використав ту замітку, що-би висказати те, що власне мав на гаді.

— І я хотів би віддати, але кому і як? Котрим мужикам? Чому як раз вашій громаді, а не Деміньській?

Деміньське було сусіднє село дуже по мачошєвому упосажєню природою.

Всі мовчали. Лиш бувший салдат вирвав ся з потакующим висказом: „Так, правда“.

(Далше буде.)

світ в сільських школах, гімназіях і в університеті. Очевидно для всякого безпристрасного дослідника знає, що уживане сеї мови в культурних зносинах виробило ся уселіями самого життя. Певно, що серед галицьких письменників є деяка скількість осіб, які присвоїли собі російський літературний язык, але є люди зовсім не многочисленні і не особливо плідні в науковій письменстві, та й існують такої групи письменників зовсім природне: нема культурної суспільності, в якій посеред інтелігенції не було би певної скількості людей, що пишуть не лише на тій мові, якою вони говорять, але й беруть участь в інших літературах. В міру розвитку галицької Руси, многи літерати присвоїли собі кілька языків, якими і викладають свої думки; без ріжниць партій як „староруси“, так і народовці іноді печатають свої твори на языках: російським, німецьким і польським. На тих языках стрічали ми статі а навіть цілі твори, як Адольфа Добрянського, так і Франка, проф. Шараневича, проф. Огоновського і т. д., але все те появи виїмкові, не характеризуючі загальних культурних потреб краю. Більшість членів „старорускої“ партії, на щастя, російського літературного языка не знає, не може ним писати, ані говорити, і тому бажане їх, не признавати своєї „областної“ літератури, являє ся лише теоретичним переконанням, — свого рода платонічною любовію, яка зустрічає великі труднощі в життєвм приміненні. Та суперечність теоретичного переконання з практичним его приміненнм відбиває ся передовсім на науково-літературній плідності сеї партії що до скількості і якості, — досить порівняти для прикладу видання „Гал. Рускої Матиці“, що існує вже багато літ і видання „Наукового товариства ім. Шевченка“, що почало свою діяльність лише сім літ назад, щоби впевнитися в тім, на скільки напрям, оснований на потребах самого життя давої суспільності, викликає рішучість, діяльність і плідність, і на скільки теоретичні комбінації, що йдуть на перекир життя, являють ся елементом, викликаючим апатію і безсилність. Годі-ж поважно приймати за „общеруский язык“ сей говір, яким розмовляє більшість „старорусів“, яким видавано труди „Матиці“ і яким писав поеми Гушалевиц, Дидицький і ин. Для ілюстрації языка, уживаного „старорусами“ позволю собі навести доволі характеристичну епізоду. Один заслужений учений, що належав до сеї групи (проф. Яків Головацький), був вибраний професором російського языка і літератури в однім з російських університетів (в Одесі). Діставши звістку о сім виборі, він написав до сенату сего університету письмо з заявою вдяки; в сім письмі, що мало 20 стрічок, показало ся 23 похибки що до російської лексики, синтакси і правопису. Після того очевидно, кандидатура на катедру російського языка і письменства показала ся неможливою, і поважний учений одержав инше призначення.

На нашу думку, вельми знаменну подію представляє та обставина, що староруска партія за 50 літ свого існування не видала ні одного не тільки визначного, але навіть середньо-гарного поета або белетриста. Всі талановиті письмен-

ники галицької літератури, як Франко, Федькович, Кобринська, Кобилянська і т. д. — заступники виключно народної групи.

Проф. Фльоринський особливо невдоволений тим, що Галичани пишуть наукові статі і видають наукові статі і видають наукові журнали своєю мовою; він уважає сеї почини роботою „трудною до перевести, злишню, непотрібною, безцільною, безхосенною, яка при щоденних силах галицької інтелігенції не може здійснити ся і за 100 літ“ — навіть зачисляє її до погубитивних і шкідливих. Автор так переконаний про справедливість своєї думки, що вважає спірне питання „безповоротно рішеним в життю“ в бажанім для него розумінні.

Ми поважаємо переконання проф. Фльоринського, як і всяке глибоке і щире переконання, але при тім всім не можемо згодити ся ні з его епітетами, ані з его прогностикою. Певно, що витворення наукового языка із щоденної мови вимагає великих заходів, однак ся перепона не є така, щоби не можна її одолати, що певно дуже добре знав проф. Фльоринський, що вивчив історію відродження у XVIII. і XIX. ст. многих славянських літератур. При відомій прихильності автора для успішного розвитку Славян, він, неперечно, відносить ся симпатично до змагань, які підняли Чехи, Серби, Болгари, Словінці, Словаки, Лужишани для розвитку своїх літератур; але зовсім аналогічні змагання Галичан не лише не мають у него симпатії, але викликають в нім пристрасті негати і докори. Очевидно, що кабінетні занятя філологією можуть натхнути духом нетерпимости в рівній мірі, як занятя теологічними, політичними і правничими науками.

(Далше буде.)

Промова посла Пігуляка в депутатії до посла др. Стефановича.

Високоп. пане!

Вже не при одній відповідній нагоді заявили ви нашу не лиш прихильність рускому населенню на Буковині, але явню так в буковинським сойм, як також і в віденським парламенті вставили ся ви за права нашого під кожним взглядом упослідженого народу.

Заступники черновецьких руских товариств уважають своїм милім обовязком висказати Вам Високоп. Пане за се свою щирю подяку і просити Вас й на дальше не забувати на сей парід, що не менше як другі народи важний і потрібний для краю як держави.

Вам належить ся від нас тим більша подяка, ізза того, що зпоміж всіх других не Русинів, що живуть між рускими людьми Ви один одинський заняли справедливе і людяне становище супроти руского народу, наколи другі або байдужно або навіть ворожо настроєні до него, бо принайменше ні від когось з них не виділи й не чули ми подібного поступовання супроти Русинів як се вже повторно з Вашої сторони стало ся.

Вдячність Русинів для вас тим більша, чим більшої несправедливости вони до тепер з кожного боку дізнавали і дізнають і чим менше другі, що живуть між Русинами, по-чувають ся обовязаними до рівно

як ви справедливого поступовання супроти того народу, з котрого праці рук вони живуть.

Ми Русини бажаме вам з щирого серця як найдовшого і найщасливішого пробування між руским народом, котрий вам вашого життєвого поступовання тепер не забуде а на будуче запише ваше ім'я ясно залотими буквами в свої темній частині історії страдань, які він терпіти мусить від других вам не подібних людей. Най вам Високоп. п. Др. Стефанович сотворить Господь многі многі многі літа!

Звичайні загальні збори товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях.

(Далше).

В імени касиера п. проф. Др. Смалъ-Стоцького здає п. М. Гвашко справу зі стану каси товариства. Товариство мало разом приходів 136.545 кор. 202 грінми і 17.963 кор. 342 в паперах цінних, а розходів 136.042 кор. 12 с. грінми і 12.398 кор. 34 сот. цінними паперами. Остає отже готівка 503 кор. 82 грінми а 5565 кор. в цінних паперах.

Товариство має маєтку вартости 137.055 кор. 12 сот. на ній тяжить довг в сумі 82.413 кор. 66 сот., лишаєсь отже чистий стан маєтку 54.642 кор. 46 сот.

П. радник суду Володимир Ясеницький здає справу про будову „Руского Народного Дому“:

Загальні збори ухвалили дня 2 мая 1897, щоби виділ заняв ся будовою „Народного Дому“ і постарав ся о потрібні до того гроші.

В наслідок сеї ухвали переговорював виділ з будівничим і архітектором і наконець удалось ему позискати архітекта Гавфа, котрого плани загальні збори дня 23 октябра 1898 одобрили і уповажнили виділ, розпочати після тих плянів будову з весною 1899.

По довгих нарадах і засягненню ради від інженера Коесовського передав виділ дня 30 мая 1899 будову „Народного дому“ враз з друкарнею будівничому Альбйзови Ліопольдові за павшальну ціну 30.000 зр. ав. при чім не були обняті каналізація, водопроводи, мальоване салі фасади, тротоари, будівничий обовязав ся викінчити будову а то бурти до 1 септембра 1899, дальших убікацій в партері і помешканя на поверсі до 1 новембра 1899, освітлене решти до кінця новембра 1899.

До будови друкарні мусіли ми приступити, бо приміщеня друкарні в старій хаті узяли власти за невідповідне і загрозили застановленем друкарні, а з другого боку уважаєсь друкарня таки власністю „Народного Дому“ і наступить передане формальне скоро тільки справа фінансова упорядкується, бо прецінь П. П. знаєте що пп. Стоцький Пігуляк і Ясеницький переребрали тільки фінансоване друкарні, так, як фірма Руст не хотіла з товариством пересправляти, впрочім вже сьогодні репрезентує друкарня вартість що найменше 24.000 к. з чого ми вже заплатили поверх 16.000 к., отже через передане друкарні на власність „Народного дому“ маєток того значно збільшиться ся. При виконанню

будови зайшли деякі зміни, котрі при умові не були предвиджені в наслідок чого і кошта будови підвищились, так, що ціла будова стояти буде: 1) умовлена павшальна сума 60.000 к. 2) за галерію для музики і вибудоване цілої мурованої стіни вмісто деревляної 1469 к. 48 с. 3) плефон салі 620 к. 4) на права старої хати, де була друкарня, а є тепер гостиниця 773 к. 5) плястроване подвіря і розширення помешканя для господаря бурси 207 к. 30 с. 6) каналізація 251 к. 26 с. 7) водопроводи 1656 к. 40 с. разом 65.248 к. 68 с. на рахунок тої суми заплачено будівничому разом 57.000 к. позістаємо довжні ще 8.248 к. 68 с. Інсталяція електричного світла коштує нас разом 2759 к. 16 с. на рахунок того уплачено 1000 к. лишуло ся 3.759 к. 16 с. до того треба ще додати мальоване і декороване салі і комнати притикаючих, що може винести яких що найменше 2000 к.

(Конець буде.)

Війна в Африці.

Положене корпусу Робертса починає бути дуже прикре. Бури поволи окружають оба его крила і бють ся так енергично і щасливо, що сль так дальше піде, відворот Англіїців з Блемфонтену буде конечний. З північної і східної сторони бури таки добре печуть Англіїців. В останній битві коло водопроводів знищено цілий англійський відділ. Робертс доносить, що боевище представляє страшний вид. Лише чотирем арматам повело ся утечи. Решта з 200 возами впала в руки бурів. Водопроводи, котрі давали Блемфонтенови дневно 250.000 галлонів води, знищені. Армія Робертса мусить обмежити ся на лиху воду міських керниць. По битві надбігла ціла англійська бригада і ударила на бурів. Френч мав здєсяткувати один відділ бурів. Англіїці надіють ся відібрати свої армати. Се було дня 1. квітня. Денеша з сльдуючого дня доносить, що бури все ще сль панамі водопроводів.

Між Брандфортом а Блемфонте-ном прийшло знов до битви. Сль тисячну англійську коломну відки-нено кілька разів з великими стра-тами. Бури стратили 9 ранених і убитих. Пізнійша денеша доносить, що 200 бурів заатакувало в вели-ким поводженем 3.000 Англіїців. Бури пофнули ся, коли упарило на них 13.000 Англіїців.

З недокладних денеш з захід-ного театру війни виходить, що бури побили Метуєна і прислували его до відвороту з лівій ріки Валь. Сльній відділ бурів, котрий уса-довив ся в околиці Пардсберга, загрожує комунікаційній лінії між Блемфонтемом а залізницею з Кап-штаду до Кімберлею. Робертс, котрому бури забрали були весь про-вант в его поході на Кімберлей, жде на новий транспорт з Кап-штаду. Як довго однак бури стоять на головних гостинях, транспорт возами є майже не можливий. Сль Робертс не очистить полудневої і західної Оранії з партизанських від-ділів Бурів, сам брак прованту не позволит ему на ніякі поважнійші операції военні.

НОВИНКИ.

Чернівці, 7-го квітня 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Іменованя. Ц. к. фінансового інспектора в Радивіях Йосифа Біхлера заіменовано радником фінансовим в Чернівцях. Практиканти судові Корнило Могильницький, Шміль Йоне Центнер, Сімон Гільзенрад, Александер Цона і Іван Глявга зістали іменовані судовими аскултантами.

Зі сойму. Засідане 4. квітня. При виборі трох членів і двох заступників до податкової комісії краю вибрано на місце дотеперішнього члена др. Дорнбавма, Ник. бр. Васильяка як члена а на заступника його дотеперішнього члена Йосифа Штайнера, на місце бр. Мустаца др. Й. Дорнбавма, а на місце Евдара Росіна де Ложа як члена — а на заступника послідного дотеперішнього заступника А. М. Брунштайна. До комісії податку особисто доходного ввійшли з групи великих посідовств бр. Евгєн Стірча як член, і Антон Захар і Деніс рин. Бежан, як заступники. З групи громад, як член др. Ів. Флондор і др. Кінпер а як заступник Ант. Лукасевич, з цілої палати як член др. Штисельбіцький і як заступник ризар Вєсьоловський. До імунітетного відділу ввійшли пп.: др. Рот, др. Скедль, др. Флондор, Ончул і др. Зубринський. Предсідатель сойму подає до відомости уконститованє ось яких виділів: виділ веріф.: гол. р. Мустаца, заступ. Пігуляк, ім. вид.: гол. др. Рот, петид, виділ: гол. Д. Цуркан заст. Ціглярер.

В неділю дн. 8. н. ст. квітня відбудуть ся заходом „Науково Кружка“ літературні сходни. Початок точно пів до дев'ятої вечером. Ветун 10 кр. Дохід на „Народний Дім“.

М. Ісачко, голова. В. Войнаровський, писар.

Карна розправа против бувшого нотара Рогальського, обжалованого о лихву і намову свідків до фальшивих зізнань, веда ся в Кракові чотири дні і скінчи а ся оноді по полудни. Обжалованого заєуджено на три місяці вазинці за намову двох свідків до фальшивих зізнань; від обжалованя о лихву увільнено его. Замітити треба, що Рогальський був уже раз заєуджений в Рашові за лихву на місяць, а тепер веде ся против него знов нове слідство в Рашові — і теж за лихву. Гарний поляк...

Поправа бити маніпулянтон почтових і телеграфічних настуниа тепер на підставі розпорядження міністра торговлі, а то в сей спосіб, що підвишенє місячної платні о 10 корон буде довершати ся не що п'ять літ, як досп, але що чотири роки. Доси найвища платня маніпулянтон виносила 100 кор. місячно, а від тепер она буде піднесена до 150 кор. Сеєя постанова, що увійде в жите від 1 липня с. р., має подекуди силу взад обовязуючу, бо літа служби маніпулянтон, як доси собі числять, будуть їм почислені при означеню старшости в службі.

Боротьба з сухотами. Недавно роблепо досвіді в інституті Пастера в Парижі з новим ліком на сухоти. Проє. Алезе. Марморек, оден з управителів сего інститута, знаний з часу чуми у Відні, куда прибув був з противчумовою сировиною, працював довгий час над средством против сухіт. Проби уряджував вперед в случаях т. зв. хірургічних туберкулъ, отже в сухітних недугах шкіри мязий і костий, в вістулах, боляках і т. п. роизненях, викликаных бацилем туберкулінним. Таких недужих лічив 12 осіб і они по двайнятиох втрисенях сировини д-ра Марморекна находять ся на дорожі до вицелєня. Стан їх здоров'я значно поправив ся, апетит збільшив ся і рапи почали приготуватись. Марморек бере ся тепер до ліченя туберкулъ легких, а свій винахід удержує поки що в тайні, доки не розсвідить дійсної вартости винайденого средства.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

В днях жалоби.

І. Нерівно бідні.

Вечір. Іду вулицею задуманий. Передімною виринає мов з під землі бліда постать може 15-літнього хлопця:

— Пане, дайте яку дрібничку, моя мати хора!...

Я чув його просьбу і бачив вихуділе лице, блискучі сльозою і запалі очі, відгадував, що він справді потребує, не дурить — а я таки не дав йому тих нару бідних шельюків, що пересипувались в кишеня мойого сурдута.

Чому я йому не дав їх?... Я перейшов коло него як глухий; поглянув на нього і та його біда видалась мині нараз якоюсь цілком звичайною, що навіть не займав ся далше нею, сеж звичайна буденна поява на нідрі великого міста...

І знов якийсь благалний голос. Чи тоті бідлахи — думало ся мені — заложили ся нині драгувати мої нерви? Нічо з того — в мене руські нерви, я здоров, не зблягований декадент, я продукт цивілізації!...

Але він просить так крикливо, уперто! Се якийсь вісповатий чоловічико, робітник — вийшов — каже — недавно зі шпиталю!...

Не знати чи се правда?... — Дайте пане дещо! Я бідний чоловік — спеможи́ть схорованого!...

Я переходжу попри нього — вже й минув його.

Напротив мене іде якийсь панок. Поглянув на „схорованого“, поглянув і на мене і — сьміє ся.

Чого він сьміє ся?

Оглянувся я і прихопив бідака на горячій уминці: він грозив мені за плечима шестуком, а прохожі сьміяли ся зі „слабоенного жєбрака“...

Я вернув ся, і випорезав свою кишеню. „Схорований“ подякував...

Ту прийшов мені на тямку блідий хлопець, в котрого хора мати...

Чому мині більше подобав ся сей грозичий жєбрак?...

Ах, неоднаково вони були бідні!...

2. Утоплениця.

Я вийшов вечером на місто, глянув на небо — зісувалася власне зьвізда... Сховзла ся зі своєї дороги, — більше не блисне ніколи...

Іду понад дунайський канал.

Сьвіт заходить потрохи мракою. Вдовж каналу розсїли ся палати, височенні камениці. З їх вікон, з їх боків сьвітять ріжноманітні лампи. І здаєсь мині, що та срібна філя під ногами моїми пливуча — се загарбований скарб, а ряд домів — сьвітосильна вулиця з одного й другого боку — немов стоїть дві полоси на стороні того скарбу...

Будить мене гамір, крик.

— Дюперва ту стояла, розмавляла з якимсь паном... Він відійшов, вона скочила у воду... Онгам єї парасолька, капелюшок і рукавички!... Біжить долі водою, вона деє мусить виринути!...

— Що ту склало ся? — питаю. Не відповідає ніхто, всі заняті одночасною розмовою, оповіданєм.

— Молода ще дівчина, літ 17—19! Гарна, блондинка. Я єї бачив у розмові з якимсь панком, що говорили — того я не почув. Знаю, що говорили піднесеним голосом, значить — перечили ся... А потому він пішов, а вона... А дивить ся там, щось на поверхні води!... Се вона!... Полінай!... Нема його!... Так, ту його нема, коли ходить о людське жите!

Кричав якийсь жидок з Леопольдштадту.

— Чи знаєте певно, що то вона? — питають.

— То вона певно!...

— Але навіть не кричала! Коло перевозу вона з'уинити ся! Перевізник-сторож зловить єї... Йоган, гей пане Йоган! Ловить тату там...

— До вона? А вот не чути крику! Я тут вже 24 роки ночую на каналі і виратував до сорок осіб з води, то знаю, що всякий потапаючий кричить, як смерть загляне в очі...

— Алез попробуйте, підплинїть! Поліцає не видко! Підплинїть!

— За чим? Коли не кричить — видно не хоче, щоби її ратувати! Якесь добре зіленько! Менше одної дівки на сьвітї!... Може кому й лекше буде...

— Алез бо ви... Всеж таки...

— Що все таки?

— Се чоловік!

— Ет, нема що говорити! Вже деє зникла!... Се була відай не дівчина, а який кавадок шмати, або що!...

Говорить своє...

Прийшов поліцай, жидок розповідав „іду історію“, инші слухали, а всі дивились на казаметну воду, гріб весняної любови...

3. Знайда.

Було се в днях жалоби.

Чорні хоругви звисали над головами прохожих, сумно, могильно, понуро, так, що змінили фізіогномію камениць, палат веселого наддунайського міста.

Власне прийшла вістка, що на сольній шварцарській землі убив Люккені тиху, добру австрійську цїсареву...

В могилину темну пивницю зісунулась іще одна постать, щоби доповнити міру жертв свого трагічного роду...

А сонце таки силувалось розбити своїм ясним усміхом той жалібний, сумовитий вираз: принесло прекрасний ранок, вбраний в радунні барви і запахи геть з чарівної чаші Баснак-Дауа...

На ступнях величної готицької будівлі, славного віденського ратуша, счинила ся сутолока. Олики здивованя, пожалуваня. Жїноцтво в поранних строях, вештаєть ся, бігає сюди-туди...

Одна вже привела сторожа безпеченьства. Розступив ся гурток, поліцай похилив ся і знов випрямивсь і на руках держить... малу дитину, що гірко

плаче... Немовля, голос в його як в маленького щенятка.

— Хто його тут поклав? Чия се може бути дитина? — заходить в голову жїноцтво.

— От, якась зьвірська мати! — дорікає пивша.

— Велике місто, й велика розпуста! — виповідає якийсь нанок, неначе-б що нового сказав, і побожно-філософічно глядить на гурток.

Малесеньке дитя квилить, плачем витає отсю долину гора...

Поліцай несе його на дирькцию поліції, а потому...

Щож потому?...

Потому віддадуть у дїм знайдів, потомуж на виховок якії робітничий роди — ну і платити-муть за нього...

І вийдуть з нього люди... Але які?... Може в зарані жита пізнає неправду, познакоми́ть ся з лукавством і дух некла сплине заразою в його тепер ще чисту непорочну душу... І заразить многих, многих...

Ах, може тота величава палата, під якою знайшло його людське милосерде, стрілить коди своїми орнаентами в гору... Ах, може піростає новий Равашоль, новий Люккені!...

А ясне сонце чого так і сяє чаром? Та не побідить смутку, що він від жалібних кижєїв, хоругвів і людського гора...

Сильвестер Ярчєвський.

Справозданє Касове „Рускої Каси“.

за місяць марець 1900 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло		3 кінцем місяця	
к.	с.	к.	с.	к.	с.
8	—	1. На фонд резерв. загальний	3	—	11
197	—	2. Вложено паїв	100	—	297
5227	26	3. Вложено вкладок щадн.	1101	08	6328
2569	56	4. Звернено позичок на скрипти	1385	12	3954
897	18	5. „ „ на векселі	1118	01	2015
649	08	6. Побрано відсотків	378	17	1027
122	52	7. На адміністрацію побрано	48	79	171
9670	60		4134	17	13804
3349	70	8. Готівка	75	63	3349
13020	30		4209	80	17154

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло		3 кінцем місяця	
к.	с.	к.	с.	к.	с.
437	40	1. Виплачено паїв	67	—	504
5585	78	2. Виплачено вкладок щадн.	1371	43	6957
1820	—	3. Дано позичок на скрипти	1040	—	2860
4990	—	4. „ „ на векселі	1560	—	6550
56	52	5. Виплачено відсотків	86	22	142
55	07	6. Виплачено коштів адм.	27	30	82
12944	67		4151	95	17096
75	63	7. Готівка (Сальдо)	57	85	57
13020	30		4209	80	17154

В місяцю марті вступило 3 нових членів з паями декларованими на суму 120 корон, а дійсно влатили 100 корон; виступило 4 членів з паями на суму 67 корон.

Дирекция:

Єр Пігуляк
голова.

Антін Клим
член старшини.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

ул. Ратушева ч. 15.

ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улица Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновіші

плащі жіночі,

для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могоару

з перших віденських і берлінських робітень.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітей.

загортки, шльафроки, футра

міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річи хводячі в той фаш з
перших найславніших фабрик.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальошів і черевиків до
гімнастичних вирав.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультура „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1. „
Залісе, Осипа Маковей	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Левий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснована 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідлих пожег.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить :

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціальна	1.624 „	80 „	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емірیتالний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безплатно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористніші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічним промисловим музею у Відні

улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публичі, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женшин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокімчастім з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тільки в заграничних шир.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втирає: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

вєє лишє в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для остоорожности приймати лишє флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

SODOR

(Blässige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champagner etc.) vermittelt einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz Rothkreuz-Drogerie, Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Звичайні загальні збори товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях.

(Конець.)

На покриті коштів будови за-
тягнув виділ в товаристві Bukowi-
naer Boden-Credit-Anstalt довг на
гіпотечу „Народного Дому“ в сумі
54.000 к. сплачуваний в ануїтетах
в протязі 49 років за опроцентов-
ванем 43/4 % так що торічні рати
банкові виносять 1416 к. 50 г. Сим
заплачено довг буковинської щадни-
ці першу рату 9.000 к., другу
10.000 к., третю 4.000 к., довг Ка-
роліни і Антона Мурдзіньських
2.361 к. 76 г. так що лишилось
на будову „Народного Дому“, все-
го лиш 25.494 к. 50 г. решту за-
платилисьмо з фондів „Народного
Дому“, запомоги соймової, буков.
щадниць, ради громадської Черво-
ненької і запомоги других руских то-
вариств, дальше з затижного до-
вгу векселів 7.200 к. д. Іосифа Бар-
бера із пожички до стипендії іме-
ни Поповича.

На однім з послідних засідань
ухваив виділ ще добудувати ко-
мірки на дрова і виставлювати
круголіню, дальше перенести кухню
бурси на иньше місце. Дотичні пер-
трактації ще не покінчені, бо на-
ступила застоя через хоробу будів-
ничого і его недавню наступившу
смерть. Новий виділ буде затим му-
сїв до виконання тих робіт виглядати
нового будівничого. Будову нагля-
дав комітет будівляний що складав
ся з пп. Ер. Пігуляка, Ом. Мана-
стирського і В. Ясеницького, а другі
члени товариства так місцеві як і

замісцеві давали комітетови різні
всказівки, котрі комітет по змозі
уважляв, так що можна сказати,
що будова виконувалась під нагля-
дом ширшого кружка Русинів, ко-
трим лежало на серцю добро Русин-
України.

На кожний спосіб вивязав ся
будівничий Люпольд з своєї задачі
добре і належить ся ему за се
узнане і подяка і щирий жал, що
недовелось ему тую роботу покін-
чити, бо смерть забрала его з сего
світа. Тож прошу через повстанє
з місць зазначити наш жал і спів-
чутє для родини.

До замкнення коштів будови, тай
усїх получених з того видатків по-
требуємо вже тепер близько 20.000
к.; до того треба зважити, що бі-
жучі видатки як сьвітло, опал,
утриманє бурси вимагає також зна-
чних сум, котрі з доходів звичай-
них буде годі покрити. Однак ві-
руємо і рахуємо на патріотизм Ру-
синів, що довести можуть тое діло
до кінця на честь і славу Русин-
України і на пожиток нашим ді-
тям та унукам.

Ісп. Попович ставить вне-
сєне, щоб пп.: др. Ст. Смаль-
Стоцькому, Волод. Ясеницькому, Ом.
Манастирському, Ер. Пігулякови,
котрі понесли надзвичайні заслуги
около будови „Народного Дому“
загальні збори висказали свою по-
дяку повстанєм із місць, що і
сталось. (Рукоплесканє).

На внесєне п. Недільського
го ухвалено висказати (др. Стоць-
кому) в телеграфічній дорозі подяку
загальних зборів за его труд около
будови „Народного Дому“.

На внесєне п. Ясеницького
го ухвалено висказати листовно родині

помершого Люпольда співчутє за-
гальних зборів.

В імени надзорчої ради ставить
п. Сопюк внесєне дати абсолю-
торієм уступаючому виділові і ка-
сирєвн і препоручити новому ви-
ділові переведєне реформи діловод-
ства „Народного Дому“.

П. Князький господар з Ка-
рапчава заохочує в довній промові
головно господарів до вступленя в
члени „Нар. Дому“.

П. Івашко предложує загаль-
ним зборам в імени касирє-виді-
лового п. дра Смаль-Стоцько-
го прелїмінар на слїдуючий рік.
Після того прелїмінару мала-б ви-
носити загальна сума евентуальних
доходів 41.412 к. 04 г., а евенту-
альних розходів 52.263 к. 78 г.
Бракує отже до покритя видатків
10.851 к. 74 сот.

Проф. А. Клим здає слїдуюче
справозданє в імени бурсацького ко-
мітету:

Сьвітлі збори!

Комітет бурси, вибраний виді-
лом „Народного Дому“ складав ся
з пп.: др. В. Филиповича, о.
проф. Е. Семаки, проф. О. Ру-
снака і мене. Безпосереднім
управителем бурси був до 10. лю-
того с. р. академик п. Боянов-
ський, а від тоді наш ревний і
многонадїйний академик п. Лев
Когут. Ми приймили на початку
сего року шкільного 58 питомців,
бо прибула ще одна клєса рівно-
біжна при тутейшій низній гімна-
зії. Попередніми роками було число
бурсаків далеко менше, і так пер-
шого року 20, другого около 30,
третього около 40. Теперішній стан
52 питомців. Всї они православної

віри і майже всї діти руских селян.
Поступ в науках був як завсїгда
так і сего року дуже добрий. На
52 питомців мали 20 відзначаючу
класу, 31 добру клєсу а лиш 1
недобру т. є. другу клєсу з одного
предмету. Крім шкільних предме-
тів учать ся під проводом п. Сада-
гурєского питомці нашого закладу
сьвітського і церковного сьпіву і
користають з бібліотеки бурсацької,
котра складає ся з 200 руских
книжок. Лікарєскої помочи удїляв
д. ке радо др. Филипович по-
мимо своїх тяжких занять, за що
ему належить ся щира подяка.

Бурсаки платять пересїчно по
6 зр. місячно і тому ми в силі
таке поважне число їх тримати. Ми
могли би справді до 20 дітий удер-
жувати цілком безплатно, але ми
гадаємо, що лїпше робимо, коли
помагаємо пятьдесятьом або шість-
десятьом за малою доплатою. З того
вийде більша користь для руского
народу, ніж коли би ми виховували
лише 20. За здоровий харч самий
платимо п. Кірєстюкови, міщанинові
з Садагури, по 9 зр. місячно від
одного. Удержанє бурси коштує
около 6000 зр., питомці доплачують
3000 зр. а „Народний Дім“ дає
3000 зр. а то 1800 зр. грїшми а
1200 зр. належить числити за при-
міщенє бурси в цілім партерї „На-
родного Дому“. На сю ціль поби-
рає наше товариство з правосла-
вного релїгійного фонду 1200 зр.
річної запомоги, яку удїлив нам
всєласкаво наш Милостивий Цїсар,
за що належить ся ему щира по-
дяка від цілого руского народу на
Буковині.

Наше товариство поставило собі
після своїх статутів задачу: удер-

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість.

Г. Р. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Одже, скажіть ви менї, колиби
вам прийшло ся роздавати землю між
хлїборобів... як би ви зробили?

— Як зробили-би? Розділили би
всє на рівні частин — по душам — сказав
той, що ставив печі, своєю піднимаючи
і спускаючи брови.

— А щож? Розділити по душам,
— потвердив добродушний, хромий ста-
рець у чистих вонучах.

Всї згодили ся ся на сю відповідь,
уважаючи її вдоволюючою.

— Як се нїби по душам? — спитав
князь. — І двірські належатимуть до
подїлу?

— Е, се нї, се нї, — відповів був-
ший салдат, стараючись заховати бадьо-
рість на своїм лиці. Але розсудний висо-
кий селянин не згодив ся з ним.

— Як ділити, то всїм по рівній ча-
стинї, — подумавши відказав він дуже
грубим басом.

— Не можна, — сказав Нехлюдов,
уже наперед приготувавши відмовну від-
повідь. — Наколи всїм розділити ся по
рівній частинї, то всї ті, що самі не
працюють, не оброблять землі, віз-

муть свої паї і продадуть їх багатим.
І так знов у багатів збере ся земля. А
тимчасом у тих, що не продавали, знов
розмножиться ся народ а землі вже знов
нема. — А тоді багаті таки візьмуть в
свої руки тих, що потребують землі.

— Чиста правда, — поспішно до-
кинув салдат.

— То зазначати, щоби не продавали
землі, а лишити її лиш тим, що самі
обробляють, — сказав той що ставив
печі сердито перебиваючи салдату.

На се Нехлюдов замїтив, що трудно
доглядати, чи буде хто для себе обро-
блювати, чи для других.

Тодї високий, резолютний мужик
предложив устроїти се так, щоби всї
громадою оброблювали. Хто робить ме-
жє хлїба, тому сїд дати щось з подїлу. А
хто не робить — тому нічого не нале-
жить ся — докинув він своїм рішучим
басом.

На сей комунїстичний проект у Не-
хлюдова були рівнож готові аргументи.
Він підїсе, що до того потрібно, аби
усї мали однакові плуги, однакові конї,
і щоби одні не відділювали ся від дру-
гих, потрібно аби всє: і конї, і плу-
ги, і ціли, і ціле господарство було
спільне, а щоби се завести, треба, щоби
всї люди були згїдні.

— Де то наш нарід погодить ся
— сказав сердитий мужик.

— Зараз бійку заведуть, — докинув
старєць з білою бородою і усміхненим
лицем.

— Опісля втім штука як розділити
землю що до якості — сказав Нехлюдов.

— Звідки один має дістати чорнозем, а
другому припасти має сама глина та
пісок.

— То роздати ділянками, щоби всї
мали однакову, — додав той, що ста-
вляв печі.

На се Нехлюдов замїтив, що йде річ
не про подїл в одній громаді, а по всїх
губерніях. Наколи земля дістане ся да-
ром хлїборобам, то чому одні мають мати
добрю, а другі лиху. Всї схотять доброї.

— Правда, — одобрив салдат.

Прочі мовчали.

— Так видите, се не така проста
річ, як вам здаєть ся, — сказав Нехлю-
дов. — І про се не ми одні, а багато
людей думало. А ось як гарно над сїм
подумав один Американець, Джорж. Я
зовсім годжу ся з ним.

— Ти пан, що тобі, ти роби як хо-
чеш. — Твоя воля, — відізвав ся сер-
дитий старєць.

Перерва ся змінала Нехлюдова, але,
на своє вдоволенє він запримітив, що не
один він був невдоволений тою перервою.

— Погоди, дядю Семене, дай йому,
розповісти — своїм уважливим басом
сказав резолютний мужик.

Се додало духа Нехлюдову і він став
роз'ясняти пригомним за Генрі Джор-
джом проект своєї даровизни.

Земля нічия — Божа — зачав він.

— Сьвята правда, — обізвавалось
кілька голосів.

— Цїла земля — спільне добро. Всї
мають на неї рівне право. Але є земля
лїпша і гірша. Кожний, розумієть ся,

бажає вряти добру. Як би то зробити,
щоби кождий дістав рівну часть!

— А так, щоби той, що має добру
пайку, платив тим, що мають лиху або
зовсім не мають і то тільки, кілько його
земля вартує, — сам собі відповідав
князь. А що трудно установити, хто
кому має платити, і що має ся давати
на громадські справи, то так треба зро-
бити: щоби той, хто має землю, платив
до громадської каси на всьї потреби
тільки, кілько його земля вартує. Тодї
нікому не буде кривди. Хочеш мати
землю, — плати за добру більше, за лиху
менше. А не хочеш тим займатися —
нічого не платити менш. Дачку на
громадські потреби платять за тебе ті,
що мають землю.

— Се справедливо, — похвалив
той, що ставляв печі, моргаючи, —
хто має лїпшу землю, най платить
більше.

— Але й головач був той Жорж —
відізвав ся другий.

— Лиш щоби плата була по силі
— додав третій розуміючи, на що річ
зводить ся.

— Плата має бути така, щоби було
не за дорого і не за тано. Наколи за
дорого, то ніхто не платити-ме, збере ся
убиток, наколиж за тано, тоді один у
другого купувати-ме. І знов витворила
би ся торговля землею. От се само я
хотїв у вас завести.

— Та добре, се зовсім справедливе.
Щож, ми нічого, — казали мужики.

— Але й головач, — повторяв

жувати бурею т. є. виховувати убогу руску молодіж, допомагаючи їй досягнути високої освіти. Виділ товариства, свідомий свої високої і далекою задачі, дбав про те, щоб як найбільше чужих і здібних руских дітей примістити в своїй домі. Виділ не забував ні на хвилину, що за дорогий скарб отті рускі діти, що за велику прислугу вони віддають рускому народови, ставши колись людьми освіченими, шляхотними і перенятими наскрізь нашими українсько-руськими національними засадами. Ми ж знаємо всі, як нам потрібно, конечно потрібно до життя народного правдивої інтелігенції. Ми певно всі згідно признаємо, що правдива інтелігенція то немов здорове серце в людському організмі. Ми тому і повинні уважати за свою найважливішу задачу: придбати рускому народови як найбільше мудрих і чесних людей, як найбільше характерів, щоб присвічували нашому бідному народови на дорозі до культурного життя. Ми маємо надію, що нашому товариству вдасться це хороше діло, що дай Боже!

О. проф. Д. Єремійчук ставить внесені, щоб загальні збори висказали свою подяку бурсацькому комітету і настоятелям за їх щирий труд повстанням із місця, що і сталося. (Клики: Славно!)

Председатель п. Володимир Ясенюк і підписав відчитує насипний на загальні збори писемна а між іншими телеграми:

Петербург. Вигаємо братів Буковинців з новим доказом їх духовної сили. Нехай „Народний Дім“ стане міцною підпорою буковинського суспільства в культурній боротьбі за розвій рідного краю.

Петербурзькі Українці.

Київські земляки щиро вітають рідну Буковину з урочистим днем отворення „Народного Дому“, бажаючи найшвидшого розвитку сій дорозі всім нам інституції національній.

Потім вибрано до нового виділу пп.: Омеляна Поповича, Антона Кліма, о. Євгенія Семаку, дра Стефана Смал-Стоцького, дра Володимира Филиповича, Володимира Ясеницького, Єротея Пігуляка, Омеляна Манастирського, Атанасія Руснака і дра Теодота Галіпа; заступниками пп.: Сергія Шпайнарівського, Юліана Кобилянського, Юстину Пігуляка, Петра Войновського, Івана Савіцького; до надзорної ради пп.: Григорія Ганкевича, Івана Сопюка, Льва Єха; єї заступниками пп.: Харжевського і Ігнатія Влаєюка.

Председатель В. Ясеницький закрив короткою бесідою і багатолітнім на монарху збори.

До питання про галицьку літературу.

(З причини статі проф. Т. Д. Фльоринського.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Даліше).

Що спірне питання зовсім ще не рішене безповоротно, о тім ми переконані з відзивів багатьох органів російського журналістства з погляду проф. Ягіча (див. зсилку на кінці статі д. Михальчука), постановою великої більшості членів „Московского археологічного Общества“ і відзивом багатьох славянських гостей, що приїхали на київський зїзд археологічний, з якими довелося нам розмовляти про спірне питання. На всякий випадок, при оцінці даного питання правдива одна з двох думок: або бажане галицьких письменників приладити свою мову до наукової літератури є злишня, шкідлива і т. д. робота, з гори засуджена на смерть, або се дійсна

потреба, яка випливає з умов життя Галичини. В першому випадку для нас незрозуміла пристрасть, з якою відноситься до даного питання проф. Фльоринський: все те, що лишено реальних умов життя, що безповоротно рішено житим, мусить неминухо щезнути, не є для нікого небезпечним і не може викликувати ані роздратованя, ані надзвичайних розпорядків; але наколи правдива друга думка, то пристрастні до неї відносини, а особливо передчасні розпорядки не лише не досягнуть мети, але викликають лише непотрібне роздратоване, зміцнюючи духа протесту і все таки не відвернуть того вислідку, до якого природно змагаються потреби життя. До якого рішення в будучині доведе дане питання, годі нам знати, не маючи пророчого дару; на всякий випадок, припускаємо, що в аналогічних питаннях учені люди всяких часів нераз висловлювали прогнози і гороскопи, які не здійснювалися ніколи. Так н. пр. проф. Фльоринському краще як нам відомі відзиви німецької преси з нагоди відродження чеського письменства; так літ 40 взад, оден, неперечно вельми учений російський славист дійшов до переконання, що лише чотири славянські літератури: російська, польська, чеська і сербська мають право на існування, і що задля того Болгари не повинні маячити про свою літературу „злишню, шкідливу, безцільну“ і т. д., але повинні собі присвоїти сербську літературу. Проповідуючи пристрастно сю думку, учений славист трохи не розіграв оден з відділів славянського благодотворительного комітету, котрого був председателем, і в склад якого входило вельми багато болгар. В історії Руси стрітили ми вельми характеристичну аналогічну подію. На початку XVII ст. знаменитий проповідник і учений єзуїт Петро Скарга, в розгарі полеміки в справі церковної унії дорікав православному між іншим тим, що вони пи-

шуть язиком, який не може стати язиком культурної суспільності і не має ніякої будучини. „Ще не було на світі, — говорить він — академії, де би філософія, богослов'є, логіка і інші гуманітарні науки викладано славянсько-руським язиком; з таким язиком годі стати ученим. На тім язичі нема ані граматики, ані реторики і бути не може. От звідки у вас невіжа і блуканина“. Тепер бачимо, на скільки передчасні були пристрастно висловлені гороскопи учених; і чеська і болгарська література існують, а відповідно на пророцтво Скарги служить вся російська література.

Наколи проф. Фльоринський дійсно переконаний о тім, що проба витворити наукову українську літературу є утопія, „осуджена життям і законом культурного розвитку народів“, то для нас зовсім незрозуміла боязнь що-до пропаганди тої утопії. Наколи єго погляд справедливий, то очевидно, утопія не може нікого приманити і скінчить ся лише тим, що утопісти страять трохи даремних намагань, нікого не притягнуть, самі надумують ся і звернуть на іншу дорозу культурного розвитку; але наколи проф. Фльоринський помиляє ся (а ми всі можемо помилити ся, з вимкою лише пани), то в такому випадку вельми дивними показують ся проголошені ним ніби то не схитні правди і тим більше оборонювані ним розпорядки про всякі недопускання, заборони і т. д. Спір сей поки-що відкритий і люди науки можуть лише наводити аргументи про і contra та викидати рішення питання від дальшої течії життя, не вижидуючи практичних розпорядків що-до питання поки-що відкритого.

(Даліше буде.)

одни мужик, — оттой Жоржа. Ото вшварив.

— А як би і я хотів взяти землю? — спитав усміхаючись приказчик?

— Як ще лишай ся частина, беріть, та працюйте, — сказав Нехлюдов.

— А тобі на що? Тобі й так за сара ледви очі блимають, — обізвав ся сміючись один мужик.

На тім скінчила ся нарада. Нехлюдов повторив своє пропозицію у друге, але не вимагав уже відповіді. Радив переговорити ся з громадою а тоді прийти і дати йому відповідь. Селяни обіцяли обізнати ся з громадою і дати одвіт. Попрацювавши із паном, відійшли у веселому настрою. Від дороги довго чути було голосну розмову, що в міру віддалення притихала. І до пізнього вечора гуторено по селу а голоси веселих мужиків кризь ріку добігали до двора.

Другого дня мужики не пішли на поле, а роздумували над проектом пана. Громада поділила ся на дві партії. Одна признавала догідним і не безпечним пропозицію князя, друга добавала в ньому підступ, котрого сути не могла приймати, а котрого тому власне бояла ся. Третього дня, однаков, всі згодили ся прийняти пропозицію умовини і прийняли до Нехлюдова з об'явленням волі цілої громади. На згоду мав вплив висказ одної баби, прийнятий старшинами а відкидаючий на бік всяку обаву про обман зі сторони пана, висказ, що пан став думати об душі і робить се все задля свого спасення. Пояснене се потвердили численні грошеві милостині, які князь роздавав в часі свого побуту в Танові. Грошеві

датки, роздавані Нехлюдовим викликані були пізнаням у перше бідного а строгого життя мужиків. Поражений тим убожеством, хоч й знав, що се роздаване не доказує нічого мудрого, не міг не давати тих грошей, яких у нього тепер зібрало ся доволі за спродажу інше минулого року ліса в Кузьмінському. Крім того мав завдаток за спродажу інвентаря.

Як селяни лишень довідали ся, що пан роздає гроші просіям, стали цілі товпи народа, передівсім бабів, стаяти ся зі всіх боків до пана, благаючи о поміч. Князь рішучо не знав, як із ними поводити ся, чим руководити ся в відповідь на питання, що і кому давати. Спочував, що відмовити просіям, очевидно, убогим людям грошей, яких він мав подостатком, не можна було. А давати на сільно тим, що просять, не має сенсу.

Постільного дня свого побуту в Танові. Нехлюдов замишлював ся в дворі і заняв ся перебиранням остальних там річей. Серед того найшов він у дощовій шафці старої тіткиної шифоньки з випуллим цузом, набитим бронзовими каблучками спору начку листів а серед них фотографічну знімку, що представляла групу злодюжку зі Золі Іванівни, Марії Іванівни, його самого з часів студентства і Катюші, в якій чертах пробивалась свіжість, непорочність, веселість та охота до життя. Зі всього, що містило ся в тім домі, Нехлюдов забрав тільки листи і фотографію. Все проче лишив мельникові, який за старанем усміхненого приказчика, дістав цілий дім враз з меблями за десятку часті цінні.

Згадуючи тепер свій жаль за страченою поспішністю, який його пересліду-

вав у Кузьмінському, Нехлюдов дивувався, що щось подібного могло в нім пробудити ся. Тепер ним володіли невисказана радість, металю ним, що позбув ся тих тягарів. Крім того почуване новини, подібне до того, якого новини дізнавати подорожний при відкритті нової часті світа.

X.

Дивно якось і цілком новим почуттям поразив Нехлюдова за поворотом гора, до якого дібрав ся вечером при засвічених лампах. В кімнатах його помешкання давав ся сильно чути запах нафталіну. Аграфена Петровна і Корній спочували себе змордованими і невдоволенними, а навіть посварили ся задля порядку, в якому чищено річи, з котрих ужиток був хіба такій, що їх розвішувало, сушено і вибивало з них порохи. Кімнати Нехлюдова ніхто не займав, але бо й меблів у ній не було. Перехід до неї задля великого числа куфрів був утруднений, а приїзд князя, очевидно, перешкоджав роботі, що не знати, з якої рації була сама в розгарі. Ціла ся прятанина видала ся князеві т-т бездонно глупою і немілою після вражень зі сільської нужди, що він порішив таки другого дня перенести ся до готелю, вволивши волю Аграфені Петровній, що уважала се чищене за річ конечно потрібну, бо ось мала прийхати невдовзі сестра князя. Нехай вона розпоряджаєсь всім як хоче, Аграфена знає, що її обов'язок довести все до ладу.

Нехлюдов рано вийшов з дому. Недалеко тюрми вибрав собі перші ліпші, дві дуже скромні а лихо умебьовані, брудні кімнатки і повелівши, щоби йому привезено до нового помешкання дещо з річий, подав ся до адвоката.

На дворі було холодно. Після хуртовини і зливи наступили холодні дні, які звичайно на весні добре дають ся знати жителям. Холод і проймаючий вітер прозябав так сильно, що Нехлюдов добре змерз в легенькому пальто і мусів аж прискорити кроку, щоби загіртіти ся.

В його уяві мияли селяни, жінки, діти, старці, мимо очей пересувало ся убожество і змучене, якого він передше не добачав, фантазією його оволоділа усміхнена стареча дитина з тонкими, як палички ніжками. І він мимоволі зрівнював сільські спомини з міськими обставинами. Проходжуючись біля мясних яток, мимо рибної торговини, мимо блаватних склепів, понав в велике здивоване, немов би се бачив у перше. Його поразила ситість того великого числа чистеньких і товстих купців. Таких людей він не видів на селі... Сі люди, очевидно, твердо пересвідчені в тому, що їх заходи: обманути людей, що не розуміють ся на їх товарах становлять не зайве, але дуже потрібне заняття. Так само ситі були фіякри з величезними закладами у екіпажів, і гудзики на синах, такі ж були швайцарі в обшитих гальонами шапках, також покоївки з запіканними гривками у фартухах, — і пайпаче з під голеними потилицями, моторні візники, що сиділи розвалившись у своїх повізках, з нехтованем і з розпустою глядаючи на прохожих.

(Даліше буде.)

Виходять в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастереження. — Рекламациї неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

До ситуації.

Читаємо в „Руслані“:

О скільки дійшли нас приватні вісті з Відня, то треба надіятись, що правительство в перших днях мая скличе мирову конференцію чесько-німецьку, а відтак навіть і державну раду, хоч би лише на небагато засідань. Побіч засідань державної ради могли би збирати ся і делегації в Пешті. Др. Кербер хоче в законодавній дорозі одержати бодай бюджетову провізорию на другий піврік, наколи би не повело ся ухвалити бюджету, а побіч того бажав би він упорати ся і з квотовою справою, котра експірує 30. червня. Др. Кербер не зразив ся зовсім послідніми пригодами в чеській соймі. Пригоди ті могли ему бути нелюбі, але президент кабінету пересвідчений, що делегати мирової конференції успокоять ся, скоро стануть на віденському ґрунті і засядуть за сим самим столом, за котрим вже в часі першої конференції повело ся деякі рахунки вирівняти.

Пригоди в чеській соймі — як взагалі говорять в правительствених кругах — пошкодили лише Чехам. Зразу був в правительства намір, щоби мирову конференцію перенести на праский ґрунт і переговорам чесько-німецьким надати характер автономних переговорів. Чесько-німецький спір повинен був порішити ся в Чехії, а не на віденському бруку. В тій цілі і вислав др. Кербер до Праги д-ра Резека, де він зніс ся головню з чеськими членами конференції і бажав їх на-

клонити до спокійного і об'єктивного трактовання всіх соймових справ. Др. Кербер відступив однак від сего наміру в виду драстичніших афер, спонуканих радикальнішими елементами як з посеред Німців, так і Чехів. Таке вістять нам з Відня.

Ми тут на ґрунті інакше трохи комбінуємо, а з сеї комбінації виходить, що годі надіятися, щоби евентуальну маєву сесию парламенту опровадили деякі еторонництва так мирно, як сего сподіє ся оптимізм д-ра Кербера. Внесене д-ра Пацака в чеській соймі і в справі управління язикового питання в судах і політичних властях на основі повної рівноправності з резолюцією до правительства, щоби оно 1) безпроволочно усунуло кривду, заподіяну Чехам знесенем розпоряджень язикових указом гр. Кляро-го з 16. жовтня 1899 р. і 2) безпроволочно завело чеський урядовий язик в чеських областях на основі цісарського патенту з 8. квітня 1848 р. артикулу XIX. основних державних законів — се внесене д-ра Пацака свідчить, що чеські послі, явивши ся на маєвій сесії, не будуть в спроможности, не взяти ся за обструкцію. Се одно. Друга гроза громадять ся над кабінетом із сторони німецьких поступовців і соціальних демократів за санкцію нового статута і нової ординації для ради міста Відня. Поступовці мусять пошуміти, щоби не випасти зовсім з ласки жидівських капіталістів віденських. А і словінські послі з Стирії не являть ся в парламенті в рукавичках, а в їх обороні мусить стати весь „Союз“ задля простої солідарности.

Ті моменти повинно би правительство передовсім узглядити, заким би могло рішити ся на скликає маєвої сесії. Впрочім, не наше діло давати правительству інструкцію. Ми радо повитали би спокійну маєву сесию парламенту, aber uns fehlt der Glaube, бо не бачимо преміє до такої комбінації.

До питання про галицьку літературу.

(З причини статі проф. Т. Д. Флоринського.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Дальше.)

Попрікаючи змагання Галичан, звернені до витворення літературного язика, проф. Флоринський вказує, що язык сей пугучий, не вироблений і переповнений словами, взятими найбільш з польского, або наново викованими; на доказ сего наводить автор спис около 200 слів, мовби перенятих з польского язика. Переглядаючи сей каталог, ми не могли прийти до веревкованя, що, укладаючи его, проф. Флоринський не остав на висоті свого філологічного образования; поміж припадково ним вирваними словами замічаємо кілька категорій найрізноманітнішого характеру; так до перенятих з польского язика зачислені слова, неперечно питомі так звичайній мові українсько-руського народу і в творах его устної словесности як і в літературних памят-

никах XVI—XVIII ст. і в язичі тогочасних документів; такі н. пр. слова: кавалок, увага, каминиця, умова, докладно, знищити, звичайно, справа, вага, шанувати, мусити, праця, малювати і т. д. Доказ своєрідности многих з тих слів вказав у своїй статі д. Науменко. Помилка проф. Флоринського в тім згляді залежить мабуть в тім, що при виученю ріжних славянських язиків, у него черга ще не прийшла на українсько-руську мову, де зважаючи на се, що в Києві посеред української людности, за 18 літ могло бути доволі нагоди. Другу категорию слів, нібито перенятих з польского язика, творять слова німецького походження, що війшли і в сучасну народну мову і в літературу минулих століть, як н. пр.: штука, копт, друкарня, рахунок, решта, фарба, ґрунт, папір і т. п.; длячого єї слова означені як польські, для нас незрозуміло; але ми на всякий случай констатуємо, що єї слова існують так в народній мові, як і в книжній рускій літературі XVII ст. На останку в списі проф. Флоринського визначені численні слова латинські, що війшли у всі літератури європейські, а також здобули собі право горожанства і в російській літературній язичі, як н. пр.: інституція, культурні інтереси, еміграція, публікація, еволюція, функція, аргумент, інтегральний і т. д. Взагалі, упереджена думка проф. Флоринського про польонізацію галицького літературного язика так заманила его, що він записує між польонізмами і чисто рускі слова, як н. пр.: урядник, запас.

Ми навели єї приклади єдино з

9)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

У всіх тих людях видів тепер князь мимоволі тих самих селюхів, позбавлених землі і тим позбавленим прогнаних до міста. Одні з них з'умили використати міські условини, стали такими, як їх пани, і тішили ся зі свого теперішнього стану. Другі знов дісталися до міста іще між гірші обставини, чим на селі і були іще більше милосердя гідніми. Такими видались Нехлюдову ті шевці, яких він побачив через вікно при варштаті; такими були худі, байді, розтріпані прачки, що худими, обнаженими руками працювали перед відчиненими вікнами, крізь які клубами дерла ся мильяна пара на двір. Такі самі були фарбарі в фартуках і шкураттах по босих ногах, всі від голови до ніг засмазовані фарбою. Вони стрітили Нехлюдова в облокочених, жилистих, обгорілих, слабих руках, несучи ведро фарби, безперестанно лаючи. Лица їх були змучені і сердиті.

Такі лица були і в запорошених, огорених підводчиків, що трісли ся на своїх розворах. Такі самі були і у обіріваних, опухлих чоловіків і жінок з

дітьми, що стояли на рогах улиці і прохали о милостиню. Такі самі лица випирали через вікна шинку, мимо якого прийшло ся пройти Нехлюдову. Коло брудних, заставлених фляшками і чайною посудю столиків, поміж якими хитаючись снували ся шинкарки, сиділи, кричали і вигукували, спитілі, розчервонілі від напитків люди з одуреними лицами. Один сидів коло вікна; піднявши брови і виставивши наперед губи, дивив ся перед собою, немаче старав щось собі пригадати.

„І по-що вони тут разом зібрали ся?“ — думав Нехлюдов, мимоволі вдихуючи разом з пороком, несеним вітром, розповсюджену воню гірської оливи зі свіжої фарби.

На одній із улиць порівняла ся з ним валя підводчиків, що везли якоєсь зелізо. Деренкане підводів по нерівній, мощеній дорозі страшенно разило ідучих. В голові і ухах Нехлюдова почув від того біль. Щоби перебічи важку, прикорив кроку, коли нараз серед загального таракотаня почув вимовлене своє ім'я. Пристанувши побачив перед собою з остро-закінченими, зашпиганими вусами, з блискучим гладким лицем військового, який, сидючи на повозі хватського фляка, ввічливо махав на нього рукою, і сердечно сьміяв ся.

— Нехлюдов! Се ти?

Щерше почуване Нехлюдова було вдоволене.

— А! Шенбок, — радісно крикнув він, але сейчас зрозумів, що властиво нема з чого тішити ся.

Се був той сам Шенбок, що колись приїжджав до князевих тіток. Нехлюдов давно його не бачив, але чув, що він мимо великих довгів, вийшовши з полку і приставши до кавалерії, все якось числив ся преці до багатих людей. Стверджував сю річ, свободний, веселий вигляд.

— А то добре, що я тебе здивав. Живої душі в городі не найдеши. Ой, братіку, ти постарів ся. Я лиш по ході пізнав тебе. Ну, щож, разом обідати мемо? Де ту вас порядна гостиниця?

Шенбок зліз з повозки і витягнув плечі.

— Не знаю, чи я буду міг, — відповів Нехлюдов думаючи лиш про се, як би покинути товариша не обидивши його. — А ти що тут робиш? — спитав.

— От діла мене тут спровадили, братіку. Опікунські справи. Як знай, опікує. Управляю ділами Саманова. Знаєш, того богача? Він змяк, заспав, а 54 тисячі десятин землі вті, — вимовив він з якоюсь особливую гордостю, немов він був творцем тих десятин. — Страшенно занедбана справа. Землю всю забрали мужики. І то нічого в додатку не платили. Було 80 тисяч недобору. Я за один рік весь переіменив і зскав 70%. А що, га? — спитав він гордо.

Нехлюдов згадав, що чув, як той Шенбок, лиш ізза того, що пропущав увесь свій маєток і поробив багато неоплатних довгів, був наставлений з якоюсь особливую протекції опікуном над маєтностями старого богача, що прошиви-

длював свої тропі, і тепер жив з тої опіки.

„Як би то його покинути, не обидивши його?“ — думав Нехлюдов, дивлячись на повне, блестяче лице з намашченими вусами і слухаючи його добродушно-дружнього балакання про се, де добра гостиниця і хвальби, що до свого вивязаня з опіки.

— Ну деж обідаємо?

— Мені війак, — випрошував ся князь, глядаючи на годинник.

— Ось що. Нині вечером перепоні! Приїдеш?

— Ні, не приїду.

— Чому ні? Приходь. Своїх коней у мене нема. Але я тримаю ся Гріциних коней. Тамши? Яка то у нього стайня.

— Приїдь, приїдь, хоч повечераєм.

— І вечеряти не можу — сказав усміхаючись Нехлюдов.

— Ну, щож се є? Ти куда тепер справив ся? Хочеш, я доведу.

— Я до адвоката. Він тут за рогом.

— А, ти щось там робиш у тюрмі. Став-сь тюремним опікуном? Га? Мені Корчагіні щось плели про се. Але вони вже поїхали. Що таке? Розповідж.

— Так, так, се все правда, але якось ніяково на вулиці розповідати.

— Ну, ну, ти все був диваком. Так приїдеш на перепоні?

— Ні, не можу, і не хочу. Але ти, прошу, не гнівай ся за се. Я не хочу.

— Ще би й гнівав ся? Що ти собі думаєш? — спитав він, і нараз лице його сповнажилось, очи остановили ся,

метою вказати, що докори автора, звернені на догану галицько-руського літературного язика, оперті більше на суб'єктивних враженнях самого автора, як на строго обдуманіх лінгвістичних основах і наслідком того викликають они сумніви навіть поміж не спеціалістами-філологами. Але допускаємо, що лекейний вибір зробив проф. Фльоринський троха невдатно, наслідком поспіху газетної роботи. Сущність сих докорів зводиться до того, що галицькі письменники, намагаючи ся дати літературну обріпку своїй мові для висловів розуміння з висшого культурного життя, або творять нові слова, або переймають їх з інших літератур; так, се зовсім справедливо: в розвитку певної літератури є способи є немінучі; — нам здається, що скрізь таку стадію переходили всі європейські літератури; нема, припускаю, ні одної славіянської літератури, яка би при своїм відродженню не брала ся до творення нових слів, як і не переймала їх і притім в одних, як в чеській, взяла верх перша метода, а в інших, між тими і в російській — друга; сим пояснює ся таке літературне з'явище, як істнуванє видання під заголовком „100.000 іностранных словъ употребляемых въ русском языкѣ“. Се величезне перенятє слів є можна не лише в докір класти російському письменству, але навпаки оно викликає чутє вдяки у всіх, що користують ся тим письменством, за спроможність висловити вповні свої думки, завдяки помноженю наслідком переняття багатому матеріялову язика. Нам лише видає ся троха дивним, наколи висловлюють що до інших літератур такі вимоги пуризму, які вважають необовязковими для власної літератури.

Певно, що при твореню нових слів, як і при перейманю їх можуть зайти похибки, невдачі проби і т. д., але в тім не добачаємо великого нещастя: всяка проба ввести в язик невдатно придумане слово, противне его духови, покаже ся неможливою; слово не приймє ся, не вйде в літературу і забуде ся; зато вдатними новотворами літературний язик збогачує ся і осягає конечний для своїх потреб розвиток. Всяка щира робота получена з можливістю похибки — *errare humanum est* — але задля немінучих похибок годі осуджувати всю роботу загалом, наколи не-

брови підіймали ся. Він видко хотів щось згадати, і Нехлюдов, добачив у ньому, цілком той глупий вираз, який малював ся на лиці того чоловіка з піднятими бровами і відставленими губами, у вітні шипку.

— Колила з тебе? Ні?

— Ну, ну!

— Справунки маєш? — Звернув ся Шенюк до фйкра.

— Так прощай, дуже тішу ся, що-м стрітив тебе, — додав він і стиснувши сильно Нехлюдову руку, вскочив на фйгра, махаючи перед гладким лицем, широкою рукою у новій, білій рукавичці і з привички усміхаючись крізь незвичайно білі зуби.

„Не вже я таким був?“ — думав Нехлюдов, ідучи до адвоката.

— „Так, хоча не зовсім таким, то хотів таким бути і гадав, що так прогайную своє житє.“

XI.

Адвокат прийняв князя не по черзі а зараз таки заговорив про справу Меньшових. Він її уважно перечитав і був по просту обурений безосновним арештованєм.

ма на се з гори обдуманого заміру.

(Дальше буде.)

Війна в Африці.

В мин. середу минуло пів року, як почалась війна англійсько-бурска. Результати єї доси ніякі ні для Англії, ні для бурів. Крови пролито досить, Англії втратила в убитих, ранених та захоплених до 20.000 людей, бури до 6.000. В першій періоді щастилось бурам, в другій періоді — з появленем ся Робертса на бовниці — воєнне щастє перемістило ся на сторону Англичан. Робертс зловив Кроніого, освободив Кімберле і Ледісмет і заявив престольне місто Оранїї, Блемфонтен. Рішучої побіди не відніс доси англійський маршал над бурами, а Мефкінгу таки не освободив. З занятєм Блемфонтену надів ся Робертс скоренько упоратись з реbelieнтами. Его війська мали на Великдень стати в Преторїї.

План був такий, що сам Робертс мав ударити на бурів з фронту, а Кіченер і Буллер з боків на Трансвальців, що стоять вдовж ріки Валь, на границі Трансвалю від Орану. Симчасом сталось інакше. Жуберт помер, а енергійний Бота виступив проти Англичан офензивно і — на диво — здержав побідоносного маршала в дальшій поході. Робертс опровадить великодні євєята мабуть в Блемфонтені і не посує ся ні трохи на північ. А на сю застою зложило ся чимало річий. І так бури заявили на сході від Блемфонтену під Смочими горами сильне становище в Ледібранді і трівожать Робертса; на правім крилі явились відділи бурекі нечаяно коло Пардеберга, майже на тім самім місці, де Кроне з браку амуніції мусів здати ся. А вкінці 180 кілометрів від Блемфонтену на полудне захопили бури (в 6.000 людей) до 8.000 Англичан від Родербергом, а то при зелізній дорозі, котрою Робертс довозить собі з Капінтату нові полки, пожитку і амуніцію. Бури загрозили Робертса з плеча, а се не конче приємна річ.

До сих стратегічних невдач прилучили ся і другі невзгоди, іменю ся, що кінній інфантерії і артилерії бракло коней (3000 згинув,

— Се очевидне діло, — говорив він. — Цілком правдоподібно, що огонь підложив сам властитель, щоб одержати обезпечуючу премію, але річ не в тім. Вина Меньшова цілком не доведена ось що. Нема ніяких слідчих переводжень. То особлива ревність слідчого судії і не обережність заступника прокуратора. Як справа буде відбуватись не в повітовому суді, а ту, а певний за виграну і не возму ні шельога за се. А тепер ходім до другої справи. Прошенє на Найвисше імя Федозії Бірюкової, вже написане. Коли поїдете до Петербурга, возьміть його з собою, подайте і самі тим займіть ся. Інакше зачнуть зараз допитуватись, а тоді нема що сподіватись добрих успіхів. Передовсім старайте ся добити до осіб, що мають якийсь вплив в комісії прошень. А тепер, вже все?

(Дальше буде.)

а прочі з повідтисканими хребтами), а жовнірам взагалі теплійшої одежі. Англичани дують в кулаки і — слабкують, коли тимчасом бури підриваннями безпастанно непокоять Англичан. А що найгірше для Робертса, то те, що він, стоячи від трьох неділь на однім місці, дав бурам досить часу, щоб забули про Кроніого, набрали нового духа і сконцентрували свої воєнні сили. Самі льондонські дневники признають, що положенє Робертса не найлучше. Він телеграфував засєдно, що полудневий Оран очищений від неприятеля, що бурґери складають оружє, що етап армії добрий і т. д., а тут показує ся, що неприятель находить ся не тільки в полудневім Орані (коло Блемфонтену), але і над рікою Оранією в Капіндї і над Модер-рівером, що бурґери на ново зброять ся, та що англійська армія не може рушитись з місця по недостатку коней і непевности, щоб бури не перервали їй довозу з Капінтату. Може бути, що Робертс своїм кунтаторством доконає великих діл, але поки-що на се не заносить ся.

Лист з Америки.

(Дальше.)

За пішу все писати є трудно, бо там рушнота машинів, а компи такий великий, як у фабрик. В нечи їде одєн моряк і сїдає коло комини та вартує, аби си з другом пішов не здибати і пускєє міни з всіякої фарби, а як мрачно то та труба коло комини так трубить та так реве, що аж страшно. А на галерії є вбудовані салі і кухня, що варить їсти і печє хлїб, а то все тов паров, що пішов гонит. В салі є на галерії сиділи старшина від піни і називає ся моряки, а люди у двох нижчих поверхах, а ще нижче в воді рушні річи. Де люди сидє, там є в тих салках дужка одні нижче другі вискє, де си спит, дужків є по дванадцє є по більши.

Наш наряд як їде, то гірко єму, бо ще того не видів. Їхати так багато морєм, то дуже тяжко, ще гірше як в криміналї, бо всі страви солодкі, варєні паров, божнє є пожити так, що від той страви декотрі й слабкують. З дому найліпше брати їсти повидла, ємр і соломицу, а хлїб аби був квасний то не буде так страва млоїти. Але ліпше не їти ніж їти, бо то такого наріканя на шію одно на друге! „Ти си наміє!“ „Ти си намогла!“ а тут ще слабєєє і носить шіфює. Ми си надивили на то наріканє жінки на чоловіка, чоловіка на жінку, аж єварились одні з другими. Тож якби хто хотїв їти, то най си добре дома висварит і обрахує і най не єдиє одно друге, бо там вже промало.

Нім ще доїхали до Halifax⁸⁾ то аршиав малюв шіфює доктор і поклав єму драбизку до цєй шіфює і вйшов нає візитировати, але й з нами їхав доктор і зацілював дїтей малих, а навїгї і старих і завжди лїтав єн, чи здорові. А з Halifax прийшов доктор візитировати, аби не завезти до Америки зарази. З Галіфаксу взяли білета до Вінніпегу⁹⁾, а пакунки взяли на тєгарову колію і наперед відпровадили. А в Вінніпегу булим більше як добу в Імігранті і сїдував нає справедливий бенік і єго такий товариш до Синебою¹⁰⁾, а ми відіпрали єн, що не хочєм їти до Синебою лиш до Альберти¹¹⁾. То нічо не помогало, а то тому, бо ми вменшили гроші, а вони тому казали їти до Сине-

бою, що мало грошей і нема з чим їти до Альберти. І ми на то пристали вже їти до Синебою а там є місто Йортон, що туди колія їде. Ми казали так, коли відлає туди пакунки, то поїдем відтам впрост до Едмондтону, а то не так си нам удало. Бо приїхали до міста Саліскота¹²⁾ а там ми стали і пакунки наші а колія відїхала до Йортону і навкруги вернула си до Вінніпегу. Миє були в тім містечку Саліскоті тиждєнь, бо колія не їди завжди. Там був з нами чоловік з Дубівців, а на мнє єму Адам і плавав, що не пішов через жінку до Едмондтону; казав, що жінка дуже намогла си до вуйка, а тепер вуйко бїдує і я так само вже два роки мінїочи не висихаює. — Ліси дуже далеко, нема з чоє хату поклаєти і зємля не дуже добра. А тот Адам казав: „як маєте гроші, то їдїт до Едмондтону, я вже чув, що в Альберті ліпші ліси і зємля, і так воно і є. Відтак заплатилим від дорослої особи по 10 доларів до Вінніпегу а з Вінніпегу до Едмондтону також по 10 доларів. А Яків і Антеміє лишили си в шпінтилі, бо діти заслабли на кір.

А ми пять єамілії поїхали і сїдїлим в однім вагоні, з нами сїдїв одєн Англієк і поліцман так, якби в нас шпандар. Ще малим їхати 15 мінут до Едмондтону, до стації і так було з нами. Коло пєца був одєн вагон коєнєй, а другий воїєв, а в третім вагоні пакунки, а в четвєртім зелізнє машини — великий тєгар, а в пятім вагоні конкунтирі і канцїларїя, а разом то і пошта з писємами, а шєстий вагон іно ми сїдїли, а наєад нає шє було два вагони самих Англієків. І така си приєка єтала, як колія приїхала до моста то морєшнов пєц і тоти два вагони з худобов в цїлові. Під тим вагонєм, що машини і залїзе вломила си вчїв і порозкидала цїлком шпін, а однаєко вхопив си на бєрг тот тїгар з залїзєнком і вагон з нашими пакунками, лиш порозвертали і порозбивали си пакунки.

А шо ми сїдїли, то до того воза була причпєлена кондуктєрня то она відорвала си і трохи на бїє у яр заєфартувала си, а тот віз з нами то вдиєв си до того аж поломили си дєвері цїлком на трїєки. Там на перед у возі є вмиєвальниця і кухня, як си поломили, то і ємїцу не було. А там на передї сїдїли коло вмиєвальницї дєдє і мамє, а на другім дущку, де то си положив Семен. І дєкувати Наймилосєрїїшєму Богови, що не було ємертї, або калїцтва величєго. Тільки, що дєдєви трохи на голові шкїрі вчмїхнуло і мамї також бє вдарили до дужка головов. І наш Іван вдарив си до чоєго головов і злуєнула си трохи шкїрочка. А тим рєнта не шєодило нічо, бо лиш позвертали си на дущка, бо тот вагон духнув си з бєрєга в воду. А тот мїст мєжє бути більше або ні, як коло Дїмєних Дїкєновоз, і вода така за велика тєчє. А вагони з Англієками також порозривали си і одєн наєхєлив си, але калїцтва не було. Англієки вєдєвали єн, шо вїйшли при житїю — то дарували помїє, рієчки та помаранчі та давали вина нїтї і єнїдали гроші; подїєтавали ми в дарунку по 4 долари. Ми чїкали на бєрєзї як тот пєц з возами, шо від худобї заєбрав нає до Емігранту до Ідмондтону... Ми не вїдїли, але вповїдав нам єголівєк шо їшов від фармаря і нїє таку велику рїбу, якби дїгину і їшов попри дорєгу колієву і вїдїв, як то си доміло — то казав, шо одєн кондуктор тїкав возами і вїнав та вломив ногу, але ми того не вїдїли, лиш говорили, шо єго взяли до шпінтєлю. Заєпровадили нає до Імігранту та прийшов доктор і тоти, шо наєлєжні до колії в нає називають си „дїрєкція колієвоє“ а в Канаді „Компєніє колієвоє“. А доктор рєпи повїємаєв і порошєком та маєєєв цїлий тиждєнь згоємаєв. А та комєсієя раз прийшла годити си за побїєй, але не згоєдили єн аж за другим разом. Дєдє взяли за обоїх 150 доларів; дєдєви взяли 50 а мамї єто доларів, ми взяли за Івана півєсьма долєра, а Семен взєв 40 доларів. Михайла вєрдила дїтїну аж другої нєчї і здоровий був хлопєць, а взєла 40 доларів. Хлопєц хрєстив європейський кєсьєндз так само як і нає. А прїємаєчка дїєтєла 5 доларів. Цє не шо єи було нєщїєтє, але щїєтє! Хотї був єстрах, але є здорові і гроші.

¹²⁾ Стація колії Паціфік.

⁸⁾ Місто в північній Америці.

⁹⁾ Вінніпег, головне місто в Манітобі.

¹⁰⁾ Провінція в Канаді: Assiniboia на захід від Манітобі; там є поселених 3000 Русинів.

¹¹⁾ Альберта, провінція в Канаді, там є поселених около 6000 Русинів.

мають (!)¹³ — Декотрі знаєте вже, яка земля в нашій країні до Коломиї добра, а поза Коломию то вже пуста аж до німецької границі. А в Німеччині земля рівна і червона якби цегла а ліси сама сосна і дес щос смереки, а рівнина аж до моря, що навіть нема млинів, бо видлим щос дві річі, що вода лиш ніби тече, а решта млини лиш самі вітрові та парові, а видко було дуже багато фабрик в Одербергу і Гамбургу. А жита в Німеччині дуже файні, хоч земля червона, бо гноять і дуже малі загончики орут. А як переїхалим море то є гори і каміне, а помежи каміне є ліси, березина і соснина, але найбільше березина. А помежи гори такі великі стави, бо плавають малі шіфи; а є також і ріки. Як їхалим тих штири доби то їхалим через камінні гори, через тоти тунелі, але коротко. Лиш страшилим ся, що не винайдем борзо землі рівної, а як приїхалим до провінції Манітоба¹⁴, то земля вже печеровата, а коло Вінніпега також рівна як би в нас на Черхаці рівна, але мочеровата, що нема куди воду спустити. А як приїхалим до провінції Альберти, то там земля рівна і немочерувата як в Манітобі, а ліси сама осичина, а смерек дуже мало. Як приїхалим до міста Calgary¹⁵, то видлим гори з снігом, як би наші Карпати. Там заробок є великий, бо копають золото, але більше калітва, бо гинуть, як камінь розстрілюють і замерзають, бо то студені гори; але як хто може витримати то заробок добрий. Так нам вивідали, що за тими горами є Брітіш-Колумбія¹⁶, а там земля рівна і тепло. Як з Calgary поїхалим на захід сонця до Едмонтону то там находит ся земля рівна, чорна й пісковата, а камінистої дуже мало. З Едмонтоном колія далі не їде, бо ще нема дороги. Се називає ся Старий Ед. А їде ся трохи лісом і через воду, що називає ся ріка River¹⁷, більшу як Дністер; але моста нема лиш перевозит порон алістриков — і приходит ся до старого Ед. То той River перерізує Ед так, що з одного боку старий Ед, а з другого новий. Як їде ся з старого Ед-у, там де ми є, то переходит ся River другий раз коло міста Forti; але се місто лиш що основане. А ще ся має будувати місто Вікторія по ім'яреві Вікторі; туди їде наліграв і будуть робити незабавки дорогу на колію. Місто Вікторія то на північ, а ми ся взяли на захід сонця. Село, де тамтої зими був Іван Ахтімчук називає ся Біберкрік; там є церква, цвинтар і склен; а фарми вже позасідали. А то село, де тепер ми є називає ся Бібер-лек, а фарм до орання є ще багато... Дехто поклав вже хату, а дехто копає, бо в зимі треба буде дерева рубати. Фарми не дуже такі добрі, у деки є з десят моргів кепської твердої землі і ліса нема лиш дубові таї та хичина... У других фарми ліпші; до ліса від нашої фарми пів милі австрійської.

(Далше буде).

¹³ Ось, як розуміють мужики майже все і найбільшу вагу мають — гроші.

¹⁴ Манітоба се осередок нашої канадської Русі; тут є поселених по верх 10.000 Русинів, недалеко Вінніпегу є ту Gellkrik еміграційний дім.

¹⁵ Calgary місто в Альберті, де перехрещують ся двіколісні дороги. Відти мож бачити гори "О Rocky Mountains", де самі знаходять ся копальні різних металів.

¹⁶ Се провінція Канада, яка знаходиться поза тими горами.

¹⁷ Ріка Red Deer River.

НОВИНКИ.

Чернівці, 12-го квітня 1900.

Буковинські Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кожній нагоді збирайте складки.

Подаємо до відомости, що загальні збори тов. „Руска Каса для ошадности і пожичок, стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою“ в Чернівцях відбудуть ся для 29. квітня с. р. о годині 4. пополудни при участі

половини дійсних членів. Наколи-б сї загальні збори не відбулись з причини, що не явилось відповідне число членів, тоді відбудуть ся сїдучі так самі загальні збори о год. 5. пополудни без огляду на число явивших ся членів.

Ер. Циуляк, А. Клим.

Русини на бун. залізницях. Дістаємо ось яку нотатку з просьбою о уміщені: „Не роди ся красним, але щасним“ — каже стара руска пословиця і вона як би спеціально для нас буковинсько-руських урядників залізничних зложена. Хоч Русинів-урядників при залізницях знайде ся більше число, то дирекція залізнична як би зівім на них забула; нігде майже не видно Русина начальника станції. Натомість всюди повно жидів, Волохів, Поляків, а навіть подибемо і Чехів. От, не шукаючи далеко, возьмім приміром ліній: Неполоківці-Вижниця. В Барбівцях начальником станції жид, в Чорткові Поляк, в Ванківцях Волох, в Банилові рускім Поляк, в Ісепасі Чех, в Мілівці жид і в Вижниці жид, а Русина ані на лік. Русинами зазначають найгірші закутки, а як котрий просить ся о перенесені, хоч би зі зглядів чисто моральних, ну, то почекає-ж він собі до судного дня. Знаємо приміром такий случай, що один з Русинів-урядників в Кімполонгу, (котрий не те що від давна вже має усі потрібні іспити і певно більше укваліфікований як не один з начальників на вище згаданій лінії, але в додатку недавно тому погорів і лий сидити у тих волоських Гімалаях та враз з дітьми з голоду пухне) вже від неспаматних часів чекає на обіцяне перенесені ближше Чернівців і не може дочекати ся. Се просто розпука дивити ся на свої власні діти, котрі мимоволі виховують ся по волоські і пещеряють волоським язиком до руских родичів. І мусять це церкати, бо такий урядник на станції не має тільки грошей, аби міг держати рускі бони для своїх дітей, або вислати їх до якого там виховачого інститута. От така то наша руска доля всюди, бодай на камені родила ся!

Подорожжик.

Цирк в Чернівцях. До нашого міста (на площі Єлисавети) завітав славний так зв. „Circus-Variete“ директ. Горвата і дає в неділю дня 15. квітня с. р. перші два галеві представлення. Ціна місць: перворядне місце до сидженя 1 зр., другорядне 70 кр., треторядне 50 кр., відтак і 30 кр., галерія 20 кр. Початок пополудневого представлення точно о год. 4., а вечірнього о 8. вечером. Білети продають ся при касі цирку від 4. год. по полудни.

Виділ Руского Товариства педагогічного у Львові подає до відомости, що курс для іспиту до шкіл виділових з групи языково-історичної розпочине ся 1. мая 1900 р. і тривати буде до кінця червня. Програму курсу оголосить ся пізніше.

Руско-народна музикальна Гармонія Порф. Бажанського, від десяти літ заповіжена сими днями поступила до друку, а за яких 4 — 5 неділей появить ся межі цікавими рускими музиками. Обняти буде около 4 — 5 аркушів теорії, а 4 — 5 аркушів великої вісімки взорів нотових різних композиторів яко прилога до теорії. Ціле се і дуже ожидає епохальне музикальне діло зробити мийл гостинце з початком XX-го віку і викінчить остаточно заложений перед десяти літами автором музикальний систем руско-народної музики, поставит на Руси, а саму руско-народну музику поставит яко відрубну, ніхову, самостійну побіч модерно темперованої в Європі.

Новий винахід. Др. З. Станецкий, асистент при катедрі електротехніки на львівській політехніці, винайшов нові акумулятори, які будуть мали велике значінє для розвитку електротехніки. Замість нових уживає др. Станецкий подіравлені плит з дуже твердого заліза. Сї акумулятори суть сильніші від всяких інших, яких доси уживано, а при тім є о много легші від давних. Патент для сего винаходу виробляє ся в Берліні, а вже тепер переговорюють деякі багаті віденьські фірми з винахідником, що би патент закупили на Австрію.

Нова експедиція в напрямі бігуна вибирає ся при кінці мая з Штокгольма. Провід над нею обняв консерватор

Кольтгоф з Успалі. Цілю експедиції є розслідити полярний світ зьвірний. Она звидить вперед Медвежі острови, потім західні береги Шпіцберга, а наконєць східну Гренландію.

Тортур в Самборі. Прокураторії в Н. Салчи донесено, що в міських арештах знущала ся поліція над арештованими. Заряджені слідство виявило правдивість донесення. Переслухані до тепер свідки ствердили, що дійсно з арештованими обходжено ся по зьвірски. І так, в 1898 році доставлено з Грибова до міського арешту в Новім Салчи служницю Марію Юст, а поліція мала єї в як найкоротшім часі вислати далше шупасом. Тимчасом держано Юстівну в арешті одинадцять місяців, в наслідок чого она збожеволіла. Цілих 11 місяців перележала Юстівна в арешті на гнилій соломі, а радше, можна сказати, на купі гною. Щоби не товкла шиб в арешті, звязано їй руки. На єї голові нема ані сліду волоса, а ліва части тіла аж спарена від лежання. Над нещасною жертвою ніхто не змилосердив ся, аж доперва за старанєм Бзути кс. Заленського перенесено Юстівну до шпиталю, де она третого дня померла. — Се один образок з акту обжалованя, а таких містить ся в нїм більше.

Дезертир. З львівського гарнізону дезертирував поручник з 12 полку гурзарів ім. кн. Уельського, Стефан Лінбавер. Він пофальшував приватні записи доквідні і взявши короткий урлоп поїхав до Буданешту та вже більше не вернув. Суд гарнізоновий у Львові визнає его тепер, що би він яко виновачений о дезерцію і обманство ставив ся перед згаданим судом до 90 днів від часу оголошеня тої оповістки, бо в противнім случаю буде заарештований заочно.

Повени. З Відня доносять, що річка Віденка прибула та позаливала пивниці в Ст. Байт; шини залізничні міської стоять під водою, а рух трамваєвий треба було застановити. — Ріка Швехат прибула також, а вода стоїть на 2 м. вище, як звичайно. Вода заєдно ще прибуває. — З Еденбурга на Угорщині доносять, що в наслідок дощів прибула ріка Ренче та позаливала поля і ошожати. Вода заєдно прибуває. В Пулендорфі стоїть вода на уликах і дійшла аж до будинку, де містять ся староство. В Еденбурзі позаливала вода пивниці. — З Нью-Йорку доносять, що в наслідок хмарозому стоїть цілий середній Тексас під водою. Повінь зірвала міст на залізницях, в наслідок чого цілий пошійний поїзд унав до ріки і згинило багато людей.

Средство до тамованя крови. Російський лікар др. Пашков поручає яко успішне средство до тамованя крови, попіл зі сьвіжо спаленого дияного полотна, волокна або бавовни. Попіл такий не має в собі бактерий і не викликає запалєня рани та зажажєня крови.

Осман Нурі Паша Газі. Дня 5 с. м. помер в Константинополі славний колись турецкий генерал, Осман Нурі Паша, котрому честь віддавали навіть его воєнні противники Росії. Було то підчас російско-турецкої війни, коли Осман Паша з малою лиш армією бо з 10.000 турецкого войска заступив російській армії дорогу під Плевною і тут спинив єї та держав через несповна п'ять місяців. З Плевни, що була містом зосім отвертним, зробив він був до кількох неділей так сильну кріпость, що войска російські не могли єї ніяк взяти. Він стягнув був ще до себе вислану поміч і зібравши так в Плевні до 45.000 войска відпирав успішно всі атаки неприятеля та кілька разів побив добре Росіян і сполучених з ними Румунів. Аж завізвано російського генерала Тоглебена, під котрого командою розпочала ся облога Плевни як би якої правдивої кріпости. Тоді Осман-паша, не маючи вже ні провіанту, ні муніції, рішив перебити ся крізь войско неприятеля. Та хто знає, чи то би не було удало ся єму, як би не розділив був своїх сил і не вислав часті войска, котра мала крїти втечу магометан з Плевни. Підчас випадку з Плевни, ранений в ногу, дістав ся Осман в російську неволю. Коли его пущено на волю, султан надав єму титул газі „побідитель“ і зробив міністром війни. В останніх часах був Осман-Нурі-Газі маршалком двору.

На „Народний Дім“ жертвували: Вп. Василь Гриманюк на нижочку зібрав 51 К. 74 сот., зі сходів 25/3 с. р. 5 К. 60 сот., разом 57 К. 34 сот.

Членські виладки зложили: Вп. Евгеній Янош 80 К., Павло Устиянович 20 К., Яків Заяць 4 К., Гіполіт Влад 2 К., п-ї Теодосія Маєр 10 К., п-ї Іванна Ільницька 6 К., Гедиміи Лисинецький 20 К., Юрій Мазур 6 К., Титко Рєвакович 20 К., фільм „Рускої Школи“ в Вижниці 30 К., Юрій Мартинюк 4 К., Стефан Циганюк 13 К., Дмитро Альбота 8 К., разом 223 К. Сердечна подяка.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созанський, одвічальний редактор нашої газети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки поштової лиш 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созанського, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Молода Україна, ч. 4. за квітень 1900. Зміст: Стефан Томашівський: „Про самоосвітю“. — Льонгін Цегельський: „М. П. Драгоманов“, його думки, діяльність і значінє. — Остап Людкевич: „Наші співачки а народна справа“. — Фейлетон: Стефан Ганушак: „Зокрушин“. — Степан Ганушак: „Мрійснї“. — Хроніка з нашого життя: „З Дрогобича“. — Хроніка з чужого життя: Володимир Старосольський: „Студентські рухи в Росії“. — Бібліографія. — Дрібні замітки.

Учитель, ч. 7. з дня 5. квітня 1900. Зміст: Ант. Павенцкий: Початок і розвій шкільництва на Руси. — Василь Ратальський: Про фізичне вихованє. — Значінє матері в вихованю дітей; — Всячина.

Телеграми „Буковини“.

Льондон, 11. квітня. З Льонренцо-Маркіз і з Преторії доносять до двох льондонських дневників про новий страшний погром Англіїців на полудне від Брандфорту. Дня 8. с. м. Девет побив Англіїців і забрав їм 900 вояків в полон. Окрім того Англіїці стратили 600 убитих і 12 возів. Нідерландське залізничне товариство і париске виданє ньюйоркського „Геральда“ також одержали подібні вісти. Бури загрожили всі залізничні сполученя з Блемфонтемом.

Не забувайте на докінчене будови „Народного Дому“ в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

ул. Ратушева ч. 15.

ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улица Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновіші

плаци жіночі,

для дівчат і дітей

(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані).

жакети, мантильки,

ротунди, порошівники

з шовку і могоару

з перших відецьких і берлінсь-
ких робітень.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітей,

загортки, шльафроки, футра

міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річі хводячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Інформації і посередництва до закінчення забезпечення життєвих в найкористішій комбінації.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство аскураційне, обезпечає бу-
динки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в
зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
виносить :

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480	"	— "	
„ спеціальна .	1.624	"	80 "	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000	"	— "	
„ емиртальний .	18.166	"	60 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпеченя користні,
а шкоди ліквідують ся безпородочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дні-
стра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністер“ в Тоба-
ристві взаїмних обезпеченя в Кракові, котре дає най-
користішій услія, престаєє своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає позіси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє
зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за
опатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні
заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до
сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до
опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл
членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бу-
ти і пожитку дістати може тільки член обезпечений в
„Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема
близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ ви-
платив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних чере-
виків та чобіт до лавів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальонів і черевиків до
гімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Людина, Ольги Кибилянської .	40	кр.
Царівна, „	1.20	„
Некультура „	20	„
Природа „	20	„
Покора „	70	„
Сестра Юлія, Анна Сторожівна .	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том .	1.—	„
Залісе, Осипа Маковєя .	1.20	„
Чума горіччана, Омелян Попович .	20	„
25 повісток „	10	„
Хлопці-садівники „	20	„
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович .	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по .	5	„
Бесіди про часи козацькі * * *	75	„
З села, Богдан Левицький .	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанія лиш .	70	„
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича .	8	„
Ворожбит * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

в на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви
для мушин, жіншин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та
в виді острокинчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного
порухування.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах.
Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся адобити собі вдоволенє
цінних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в пражі,

загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні
40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „котвиця“
з антики Ріхтера і для остерожности
приймати лише флашки з тим око-
ронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

SODOR

(Blaßige Kohlensäure in
Stahlkapseln) ermöglicht be-
queme, billige Selbstherstel-
lung aller Arten vorzähliger
kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke
(Sodawasser, Limonaden, Champagner
etc.) vermittelt einer immer verwendbaren
Specialflasche, Schachtel à 10 Stück Sodor-
kapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. Marcel v. Axentowicz

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathausstrasse Nr. 3.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.